

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10200

GEZAMLTE SHIRFTN

Abraham Reisen

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אברהם ריזען

געזאלטש שרייפטן

פארלאג „פריהויט"

נוו' יארק, 1928

**Copyright, 1928
by the
FREIHEIT PUBLISHING ASS'N, Inc.**

פִּירְטָעֵר בָּאָנָּדָן:
אַיְזָן שְׂמָחָה

אין שטאנט.

דער ליגען.

פריערמאן, אַ יונגעָר מענש פֿוֹן אַיאָהָר, 25, אַ לְעהָרָעָר,
איּוֹ גַעֲגָנְגָעָן פֿוֹן זִיּוֹן לְעַצְמָעָר לְעַקְצִיאָן, וּואָסֶם עַר הַאָט גַעַד
הַאָט עַרְגַעַץ אַיּוֹ אַ פְעֻרוֹוָרְפָעָן שְׁטִיל גַעַסְעָל אַיּוֹ הַאָט גַעַהָאָט
בְּדַעַה אַרְיוֹנְגָעָהָן אַיּוֹ דָעַר נַאֲהָעָנְטָעָר קַאֲפָעָהָיוֹן עַסְעָן אַבְעָנְדָה
בְּרוֹוִיט אַיּוֹ דּוֹרְכְלָעָזָן, וּויּוֹן שְׁטִינְגָעָר אַיּוֹ, דֵי טְעַגְלִיבָעָ בְּלָעָד
טָעָר, וּואָסֶם גַעֲפִינְגָעָן זִיךְ אַיּוֹ דָעַם קַאֲפָעָהָיוֹן. אַיְידָעָר עַר אַיּוֹ
דַעְרְגָעָנְגָעָן בֵיזְ צָום קַאֲפָעָהָיוֹן, הַאָט עַר דְרְפָהָלָט אַרְיהָר
פָאָרָן פְלוּיְיצָעָן, עַר הַאָט זִיךְ אַוְמְגָעְקָוָקָט אַזְוָן פָאָר אַיִּהָם אַיּוֹ גַעַד
שְׁטָמָאָנְגָעָן זִיּוֹן בְּלִיְיכָעָר חֶבֶר זְעַלְוָיָן.
— וְאוֹהָהָן גַעֲסָטוֹ? — הַאָט פריערמאן גַעֲפָרְעָנָט, בעַד
טְרָאַכְטָעַנְדָרִין אַיִּהָם פֿוֹן קָאָפְּ בֵיזְ דֵי פְּים.
— אַיְיךְ גַעַה — אַיְיךְ... אַיְיךְ מוֹזָהָהָבָעָן אַרְובָּעָל... עַר הַאָט
זִיךְ אַבְגָעָהָאָקָט, וּויּוֹ אַיִּהָם וּאַלְטָט אַתְּהָעָם פְעַרְפָהָלָט אַזְוָן
בָאַלְדָן וּויּוֹ דְעַרְשְׁרָאָקָעָן צְוַעַנְגָעָבָעָן:

— לְיִיָה מִיר, פריערמאן אַרְובָּל... אַיְיךְ מוֹזָהָהָבָעָן...
פריערמאן הַאָט וּויּוֹ מַאֲשִׁינָאָל אַרְיִינְגְּנוּרָקָט דֵי הַאָנָד אַיּוֹ
טָאַש, וּואָסֶם עַר הַאָט אַגְעָטָאָפָט דָעַם אַיְינְצִיגָעָן זְלִבְעָרְנָעָם
רוֹבָל, וּואָסֶם אַיּוֹ דָאָרָט גַעֲלָעָגָעָן אַזְוָן אַרְוִיסְגָעָרָדָט:
— אַיְיךְ הַאָבָּנִים, אַוְיָפְּ נַאֲמָנוֹת!
— אַוְמְגָלְיְקָלְדָ! — הַאָט זְעַלְוָיָן שְׁמַעְרְצָלִיךְ פְעַרְקְרִימָט
דָאָס גַעֲוִיכָט — אַיְיךְ וּוֹאַיְיךְ אַוְיָפְּ אַ קְוָאָרְטָהָר, וּוֹאָסָאָיָן אַ

דלאות — זאל דער איבערשטער זיך מרוחם זיין און איך קומ
נאך דארט א רובל צום חורש... שווין דריי טאג, און איך פיהר
זיך, איך וועל נאר ניט קענען געהן אהיים היינט נעצטינגען אהו
א רובל... חאטש נעצטינט אופֿן גאנט.

„איך האב אהיהם נעדראפט ליהיען דעם רובל — א
רחמננות“ — האט פריעדרמאן שווין חרטה געהאט, ער האט עס
אבער ניט געקענט פערקאנפּן און האט זיך געלאָט געהן ניט
ויסענידיג וואוַהן, זעלווין איז אהיהם נאָבענאנגען.

דאָס קאָפּעהיזו זייןען זוי שוין איבערעהנאנגען און
פריעדרמאן האט ניט געוואָסט, ווי איזו זיך אַבְצֹוּטְשָׁעֶפּעַן פָּוּ
זיין חבר, אוֹיפּ ווועַכּען ער האט זעהר רחמננות געהאט...
— אָוְמְגַלְיְקִילְךָ! אָוְמְגַלְיְקִילְךָ! — האט זעלווין אלץ גע
חוֹרָט, פּוֹנְקָט ווי דֵי צְוּוִי ווועַרְטָעַר צוּ חֹרְזָן איז געווען אַמְּיָן
סְגָלָה צוּ קְרִיְגָעַן דעם נוֹיְטִינְגָּן רובּ.
פריעדרמאָנָן האט דער פֿערצְוּוֹיְפֿעלְטָעַר מָאָן גַּעַלְאָפּט ווי
מייט אַהֲמָדָר אַיְבָּרָן קָאָפּ, אָון ער איז געווען איז כעס אוֹיפּ
זיך אָון אָוּפֿן חבר.

— וויסטו נאר וואָס! — האט פְּלוֹצְלָוְנָג זעלווין אוַיסְנָעַן
רָופּעַן, — איך וועל היינט געהן נעצטינגען צוּ דִיר... איך קען
ניט געהן אוֹיפּ דער וואַוְונָנָג... איך קען ניט!

פריעדרמאָן האט אַקְמָן גַּעַתְהָאָן אוֹיפּ זיין חבר אָון האט
געהן, ווי זיין פְּנִים איז פֿעַלְקְנִיְשָׁטָן אָון דֵי אוֹינְגָעַן פֿערְדָּ
צְוּוֹיְפֿעלְט אָון זָכְעָן הַילָּך, ניט האָפְּעַנְדִּינָג צוּ גַּעַפְּנָעַן עַס. ער,
פריעדרמאָן, קען אהיהם יעצט הַעֲלָפּעַן, ער דָאָרָף נאר אַבּוֹשָׁלָעַ
ווען דעם רובּ, ווועַכּעַר איז אהיהם אַפְּלָיו זעהר נוֹיְטִינְג אָון אַבָּ
שְׁעַמְּעַן זיך אָון זָגְעָן, אָוּ ער האט יָא אַ רובּ; אָוּ ער האט נאָד
אַ קְוּרְצָעַ מלְחָמָה מייט זיך אלְיָהָן שווין גַּעַפְּנָעַן דָאָס מְוִיל אָון
גַּעַוְאָלָט אַוְיסְרוֹפּעַן: נאָ דִיר דעם רובּ, נאר איז מַח האט עַפְּעַם
אַ בְּלִיאַ גַּעַתְהָאָן אַ שְׂטִיקָעַל דְּעִיּוֹן אָוּ ער האט גַּעַזְגָּטָן:

— קומ צו מיר נעצטיגען... מיטן' גראסטען פערגענונגען.
מיר וועלען שלאפען ביידען.
זעלזונס גזיזיבט אויז ווי גלאטער געווארטען, זייןע אויז
גען האבען זיך איסגעלייטערט, אוון פיהלענדיג זיך ערגרינגערטט.
ווי אינגער וואס האט אראָאַבְּגָעָוֹאַרְפָּעָן פֿוֹן זיך אַשׁוּעָרָעָ מְשָׁא,
האט ער זיך צערעדט :

— צום שוואָרִין יאָהָר ! ווּסְ קומט אָן שוער דאס דירזה
געלד ! עסען האט מיך קיינמאָל ניט אויז געדrikט ווי דאס
געטיגען. זינט אַיך בין דא אַין דער גרויסער שטאדט, פיהל אַיך
מיך עפָעָם ווי אַ ברָאָדְיאָגָעָן, וואס אַין ניט זיכער, אַו ער ווּט
בִּינְאָכְטָהָאָבָעָן וואו דעם קָאָפְ אַנְדִּיעָר צְלָעָגָעָן.

פרידמאָן האט דעריוֹת נאָר נישט גענטפערט, ער האט
נאָר געהאלטען די האָנד אַין טאָש אַין געהרט אַין געדאָט,
אוֹ “ער האט ניט”, ער זאל חיליה ניט פערגעטען אַון זיך
אַרוֹיסְכָּאָפָעָן מיט אַ ווֹאָרטָט... אַוֹן אַנְרִיְהָרָעָנְדִּיגָּן דעם רובָּל מיט
די שפִּיצָּעָן פִּינְגָּעָר, פְּלָעָנְטָן זיך אַיהם דאָכְטָעָן, אַו ער האָלָט
עפָעָם אַ שְׁמוֹצִינְגָּעָן זֶה, וואס פְּרָעָלְקָט אַיהם אוֹיְפָן אַיְビָּגָן
אַוֹן ער פְּלָעָנְטָן די האָנד מיט שְׁדָעָק אַרוֹיסְכָּאָפָעָן אַון בעשְׁלֵידָ
סָעָן. ער זאל שְׁוִין מעָהָר די האָנד צְרוּיק ניט אַרְיָנְלְעָגָעָן אַין
טאָש אַון פֻּרְגָּעָסָעָן אַוְן אַנְצָעָן רָובָּל. אַז זעלזונס פְּלָעָנְטָן אַבָּעָדָ
אנַהֲיִיבָּעָן רִיְדָעָן ווּגעָנוּ נוֹיטָן, פְּלָעָנְטָן ער, ווי זיך אלְיָוִן צְרוּירָ
צָעָן. ווּיעָדָעָר אַרְיָנְלְעָגָעָן די האָנד אַין טאָש, אַוֹן אַיהם פְּלָעָנְטָן
זיך דאָכְטָעָן, אַו אַט בָּאָלָד פֻּרְגָּעָסָעָן ער זיך אַוֹן כָּאָפָט אַרוֹיָּס
דעם רובָּל אַוֹן זעלזונס דערזעהָט עַמְּ. — אַוֹן עַמְּ פְּלָעָנְטָן אַיהם בָּעָדָ
טָאָלָעָן אַ שְׁרָעָם.

— אַט אוֹזִי אַין דאס ! — האט זעלזונס אַוְיסְגָּעָרְפָּעָן ווי
צְוּפְרִיעָדָעָן, וואס ער האט עַנְדָּלוֹת גַּעֲפָנָעָן אַ מקומָן מְקֻלָּט אַזְּוִיךָ
היינְטִיגָּעָר נאָכְטָן, אַרְיָנְקָוּמְעָנְדִּיגָּן אוֹ פרִידְמָאָנָעָן אַין צִימְעָרִילָן.
— יָא, יָא ! — האט פרִידְמָאָן ווי פְּרָטְרָאָכְטָן נְאָכְנָעָגָעָן
בעָן... ער האט די האָנד ווּיעָדָעָר אַרְיָנְלְעָגָעָן אַין טאָש אַוֹן

ניט גלויבענדיג זיך אליאין, או ער ווועט האבען בכח זיך איזינהאל
 טען און ניט איזיסכאנפערן פון טאש דעם רובל, האט ער איהם
 שטיילרהייט, פערקווועטשענדיג אין האנער, איזיסגענומען פון
 טאש און איין דער פינטער, איזידער ער האט אליכט איז צייד
 מער אנטגעזונדרען, דעם רובל איזינגעלענט איז שוד...
 נאך דער אפעראיציאן איין איהם, ווי א שטמיין פון הארכען
 ארaab. איזטער איין ער זוכער, או ער ווועט זיך ניט איזיסכאנפערן
 פון מיטין' רובל, אין קאמאש ווועט ער ניט קרייכען אלע ווילען,
 ווי איז טאש. ער איין פרעהליךער געווארען, האט א פאטש גע-
 מהאן זעלווינען איבערן פלייעץ און געזאגט:
 — ניט געאזורט, זעלווין; ער ווועט נאך זיין גוט אויה. די
 וועלט איין נאך א וועלט.
 זעלווין, זעלכער האט שוין לאנג ניט געהרט קיין פרעה-
 ליך ווארט פון זיינע חביבין, איין עפערס ווי שטאלצער געוואָד-
 רען, האט זיך איזיסגעניליכט און געהנדיג הון און צוריק איין
 בערן צימערל, האט ער געגענטפערט:
 — גלויב מיר, ברודער, או איך זאָרג נאָר ניט. וואָס איין
 געלד? בלאָטַע! מיר זאָבען אידיעאלען!
 — וואָס דען? — האט פריעדמאָן נאָכגענעבען — געלד
 און נאָרישקייט, מיט געלד לאָבעט מען ניט...
 — מען דארף געועהנליך האבען צום לאָבען, — האט זעל-
 ווין זיך קענטיג דערמאָנט און די דירה-געלד — אבער ניט דאס
 איין דער עיקר.
 — דער עיקר איז דער מענטש! — האט פריעדמאָן מיט
 שטאלץ זוגגענעבען. — מיר זיינען ריוּנָע מענשען...
 זעלווין האט זיך געפיחט אינגעאנצען בערוהיגט. אין דער
 אמת', וואָס איין איהם איזו שלעכט? ער געפינט זיך איז א
 קליוין אָרְעָם צימערל צוֹזָמָעָן מיט אָחֶר, וואָס פערשטעהט
 איהם, וואָס פיהַלְט מיט, און וואָס איז עהַרְלִיך און גוטהערציג.
 ער האט זיך צונעלאָנט אוֹפְּרִיעְדְּמָאָנס בעטעל און האט

זיך פערטראכט. אַ זיסע מידיגנטיט האט זיך צענאנסען איבער אלע זוינע נלייעדר, ער האט פערגעטען די דירח-גענד, די אַרדי מע בעל-הבית/טע, זיין צעבראכען איזיעען בעטל מיט די ברודרי גע בעטינגעווואנד אין זוינקעל צו דער נאסעד ואנד. ער האט זיך געפיהלט ווי אַ מאָל אַינְגַּעלוֹוִין אין דער היים, קומענדין בי שער נאכט פון חרר ...

— דו וועסט אָפֶשֶׁר עפָעַם אַ בֵּם טהאָן? — האט איהם פריעדמאָן געפָרַעַגְמַן.

— דו האָסְטַּט דָּעַן וּוֹסְטַּט? — האט זיך זעלווין פערוואָונַ ערַטַּט.

— יעַ, אַיך האָב פון דערפריה אַ פָּאָר זַעֲמָעַל, טהע אָנוֹ צוקער געפִינַט זיך בֵּי מִיר שטענדייג. אַ מאַשְׁינְקָעַלְעַ האָב אַיך אוּוּץ.

— בַּיּוֹת דָּאָך גָּאָר אַ בָּרוֹזְשָׂוִי, — האָט זעלווין געלאָכְט אַנקוועָלענְדִּיגַּ פָּוּ זַיִן גַּוטְעַן חַבָּר.

אין אַ האָלְבָּעַ שעָה אָרוֹם האָבעָן די חַבָּרִים אַבְּגָעַנְעָסָעַן אָנוֹ אַבְּגָעַטְרָוְנְקָעַן טהע אָנוֹ האָבעָן זיך צוֹגְעַקְלִיעַבָּעַן גַּעַחַן שלְאַפְּעַן. פריעדמאָן, פערגעטען-ענְדִּיגַּ אָנוֹ נַאֲנְצָעַן רָובְּל, האָט גַּעַנְמָעַן אַראָבְּצִיחָעַן די שִׁיחַ, רַעֲדָנְדִּיגַּ מִיט זעלווין-עַן.

פלואַלְנָג האָט זיך דערעהָרט אַ קלְוָנָג. — אוּ, אַ רָּובְּל! — האָט זעלווין וּמִיט שְׁמָה אַוְיסְנָעַ שרָוְגָּעַן.

פריעדמאָן האָט אַ צִימָעַר גַּעַטְהָאָן, אָנוֹ אוּזְנִית שִׁיעַר נִיט אַומָּר געפָאַלְעַן.

בערמערקע-ענְדִּיגַּ פריעדמאָנְסַמְּ שְׁרָעַק, אוּזְנִית זעלווין צו זיך געקוּמוּן, דערמאָנט זיך אָן פריעדמאָנָם ענטזָאָנוּגָג אָן האָט אַראָבְּגָעַלְאָזְעַן די אוּגָעַן אָנוֹ זַיִן נִיט גַּעַקְעַנְט אַוְיפְּהִיְיבָּעַן ... — וּזְיַי קָומָט צו מִיר אַ רָּובְּל? ... — האָט פריעדמאָן קְוִים גַּעַקְעַנְט אַרוּסְפָּרָעַדְעַן ...

— עם פערוואלנערט זיך אמאָל... — האט זעלווין זוי
פערשולדינגט גענטפערט.

— איז ווים נאר ניט... — האט פריערמאָן געשטאמעלט
אוּן האט דעם רובַּל ניט אויפגעהויבען.

איין צימערל האט אָדריקענדע שטיילקיות געהערשט.
— חע — חע... — האט פַּלוֹצְלָנֶג זעלווין זוי
הייסטעריש זיך פונאנדרונגעלאַכט, אָ קוס טהוענדיינ אויפֿן
חבר...
— חע — חע — חע... — האט פריערמאָן אוּיך געלאַכט אוּן
עם האט זיך געהערט עפָעַס מאָדָּנוּ טרעחרען איין געלעכטער,
דאָס געלעכטער האט זוי געריהָט זיירע פִּינְמָעָר אוּן עַמְּה האָ
בען געללאַקערט זיירע באַקען.

אוּן דער רובַּל אוּז געלעגען אוּיף דער ערְד זוי אַז עדרות אוּיף
מענשליכע קַיִי נַקִּי טַאַז האט אַירְאָנִיש געקסט אוּיף
די צוּוִי לְאַכְעַנְדִּיגָּע חֲבָרִים אוּן האט זוי גערעדט:
— אהָא ! אלֵא אַכְעַר מַוְרָה... אלֵא אַכְעַר מַוְרָה !...

אין א זומער מאנטעל.

(מאנאלאג פון צן אונגענטאנטען)

אייהר זוית ווען גענאָגען ווינטער אין א זומער-מאנטעל?
ניין. גלייך נאך סכות, און אַסְאָן נאך פאר סכות האט אייהר
שווין א זומער-מאנטעל אַנגעטָהן? חא? א, אייהר ציטערט
דאך פאר קעלט, קאלטָע נשמיַת! איבער איזה, האבען מײַן
הארץ, מײַן לָעַבָּעָן, מײַן יונָגָנָה, מײַן האָפָּנוֹגָנָה, מײַן גְּלִיכָּעָן
געפֶלָצָט... אַבָּעָר איזד! ווען אייהר וואָלט אַזְוִי פאר קעלט ניט
געצִיטערט און וואָלט זיך גלייך אין זוארימע בנדימ ניט אַנגָעָט
פעַלְצָט, וואָלט איך דאך ניט קראָנָק גַּעוֹאָרָעָן. וויל קראָנָק גַּעַּד
וואָרָעָן בֵּין אַיה ניט פאר קעלט, נאָר פָּאָר חָרָפָה, — איך האָב
זיך גַּעַּשְׁעָט!

זו אלע צרות אין נאך מײַן מאנטעל אַיְוִן עַכְּטַזְוָמָרְדִּינָעָר
געוּעָן — אַהֲלָעָר, און אַפְּלוֹן מענשָׁען אַיְוִן בְּרִילָעָן פְּלָעָגָעָן
גְּלִיכָּד דְּעַרְקָעָנָה, או איך בֵּין מְשֻׁנָּה דָּעַם סְדָר פָּוֹן דָּעַר וּוּלָט,
און פְּלָעָגָעָן אוּף מִיר קְרוּם קְוֹקָעָן אַוְן לְאַכְּבָעָן...
ווען איך וואָלט ניט גַּעַּוְעָן קְיוֹן פְּרַשְׁאָלְטָעָנָר מְרָהָ
שְׁחָוָרָה/נִיקָּה, וואָלט איך אַפְּרַעְלִיכְבָּר יְוָנָגָנָעָט וּוּלָעָן —
אַקְּלִינְגְּקִוִּיט — אלע לְאַכְּבָעָן! אַהֲלָעָר זומער-מאנטעל אוּף
און אַרְיָמָעָן מענשָׁען אַיְוִן אַזְמָעָר-טָאָג, מַאֲכָת אַלְעָמָעָן לְאָדָר
בענְדרִיג... אַוְן מְרָה-שְׁחָוָרָה/נִיקָּה קְיֻם זָאָגָעָן נָאָה, אוּ דָי וּוּלָט
טוּרְנָקָט זיך אַיְוִן טְרוּהָדָעָן אַוְן עַמְּ אַיְוִן עַזָּה נִיטָּאָ... אָ, זָאָה...

לען אלע מענשען אום ווינטער אנטהאן זומער-מאנטעלען און
העליג, דזוקא העליג מאנטעלען, — וועט די נאנצע וועלט לאכען...
איך בין דערין איבערציונט... און מען טראנס ווינטער אַהעלען
לייכטען מאנטעל, מוז מען לאכען; עס איז טאקע ליעברליך...
איך בין אַבער דערפּון קיין פרעה-ליךער יונגע ניט געוואר
דען, פערקעחרט, מיין מריה-שחורה האט געתשייגט פון מאג צו
טאָג, און געהענדיג איז גאט איז מיין זומער-מאנטעל (פערגעסט
ニיט, איז ער איז העל געווען), פלאָג איך טראכטען: דא איז מיין
סוח געלטמען...
און מײַנט איהָ, איז איך האָב זיך ניט געטראיסט, ניט געד
פונען קיין קולאָס, איז עס איז רעכט אום ווינטער צו געהָ
איין אַ זומער-מאנטעל? פערקעחרט, מיין מה האט נור איז דער
דאָזינער דִּיכטונג געארבייט. איך האָב ביִזיך פועל געווען, איז
אָז וואָהָל אָז גוט" וואָלט דער נאנצער וועלט געווען, ווען אלע
וואָלטען איז זומער-מאנטעל ווינטער גענאָגען, עס וואָלט ניט
געווען קיין קנאָה, קיין שנאָה, איז מענשען וואָלטען זיך ברדי^ר
דרליך איינע די אַנדערע געווואָרערט... איך האָב איך אַ ראייה
גענוּמען פון ציגיינער: זיז וואָלטערן זיך נבעד אויף פערעדער
איין אַוְינע לִיכט בענדים, די קלײַנע קינדער-ליך זיינער געהָ
נאָקעט איז באָרוועס איז פונדעסטוועגן לעבען זיז אַזוי פרעה
ליך... ווידער פלאָג איך זיך דערמאָגען אָן וויסענשאָפְּטְּלִיך
ביבעל, וואָס איך האָב געליענט. דארטען פֿרְזִיכְרֶט דער פער
פאָסער, אַ פֿרְאָפּעסָאָר פון לִיכְצִינָאָר אַוְינוֹוּרְזִיטָעָט, אָז אַ
מענש קען זיין קערפּער "פֿרְהָאָרְטָעוּן", ער קען זיך געוועהנען
צַו געהָ אַוְיפּ אַיְזָן סָאמָע שְׁבָט, אַז אַיהם זָאָל עס ניט שאָ
דען... פערקעחרט, ער וועט נאָך געזונטער זיין. אַזאָ יאָחר אַוְיפּ
מֵיר, ווֹי דער פֿרְאָפּעסָאָר אַיְזָן געדיעט... נור פֿרְהָאָרְטָעוּן דעם
שערפּער! דאס אַיְזָן סָנוּלה פָּאָר די מענשאָיות, אַז אַיך אלָס
אנַהענְגָּעָר פון יונגעם פֿרְאָפּעסָאָר מָאָך אַ וויסענשאָפְּטְּלִיכְעָן
"פֿרְאוֹוֹ": איך געה טאָקע אַיז לִיכְטָעָן זומער-מאנטעל אַז

אויב אַהֲרֹן זָאֵל עַמְּךָ אַרְבָּעָן ! נָאָר נִישְׁתָּה ; וְוי נִיט מִיד מִינֶּט
כְּעַן ! ... „פֻעָרָה אַרְטָעוּוּעַט זַיְד !“ וְוַילְט זַיְד מִיר אַוִיסְטְּרִיעָן, בְּעַד
גַּעֲנַעַנְדִּיגַּח חַיִּים טַרְעַנְבָּאָךְ דַּעַם גַּבְּרִי, אַין וְאַרְעַמְעַן פּוֹטָעַר —
„פֻעָרָה אַרְטָעוּוּעַט זַיְד !“ — נָאָר רַעַד מִיטָּאִיחָם, אַז עַר אַיְזָה וּוַיִּיט
פּוֹן דַּעַר וְוַיְסַעְנַשְּׂאָפְּט, אַז אַוִיסְטְּרִעָן וְיַיְנָעַנְדַּעַטְעַן וְוַיִּסְטְּעַן עַר נִיט.

אוֹן פּוֹן מִינֶּעָן נְחָמוֹת, וְוַעֲרַת אַשְׁ... .

וְוַאֲסָם דָּאָרְפָּט אַיְהָר אַ בְּעַסְעָרָעַ נְחָמָה ?

בְּיַי אָנוֹן אַיְן שְׁטַעַדְטָעַל, וְוַעַן אַיְיךְ בֵּין נַאֲךָ אַוְנְגָּעַל גַּעַד
וְוַעַן, חָאַט גַּעַוְאַיְנַט אַ בָּאָרָאָן, אַן אַמְּתָעַר בָּאָרָאָן, זָאֵל אַיְיךְ
אַזְוִי גַּעַוְנְד זַיְן, אַלְעַהְקָבָעַן גַּעַוְאַסְט ! אַט דַּעַר בָּאָרָאָן פְּלַעַגְט
גַּעַחְן שְׁטַעַנְדִּיגַּח אַיְן אַזְוּמְעַרְמָאַנְטָעַל... וְוַאֲסָם וּוּעַט אַיְהָר זַיְן,
אַז אַ בָּאָרָאָן אַיְן אַיְיךְ אַז אַרְדִּיאָמָ... דַּאֲסָם קָעַן דַּאֲךְ נִיט זַיְן !
אַחַאָה ! אַ בָּאָרָאָן ! אַ בָּאָרָאָן, אַיְוֹ דַּאֲךְ אַזְוִי גַּוְיִים, הַיְינְטָגָעַ צִיְּיד
טַעַן נִיט כְּעַן שַׁיְן נָאָר אַזְוּלְכָעַ טַיְלָעַן נִטְמָ... אַוְסָ... הַיְינְטָן,
וְוַעַר דַּאֲרָה דַּאֲסָם וְוַיִּסְטָן, וְוַעַר אַיְיךְ בֵּין ? אַפְּשָׁר בֵּין אַיְיךְ אַיְיךְ אַ
בָּאָרָאָן אַזְוִי אַיְיךְ הָאָב אַיְן דַּעַר חַיִּים טַוְיזָעַנְד פּוֹטָעַר, נָאָר פּוֹן
גַּטְוַת וְוַאֲהַלְקִיָּת וְוַעַגְעַן בֵּין אַיְיךְ קַאְפְּרַיְוָעַן אַזְוִי וְוַיְלָגְעַן דַּעַר
טַאָה, וְוַאֲסָזְשָׁעַ לְאַכְטָמָ אַיְהָר ? פְּרָאַיְם ! ...

נָאָר עַס הַעַלְפָט נִיט, אַלְעַהְקָבָעַן מִיה, אַלְעַהְקָבָעַן וְוַיִּסְעַן, אַז אַיְיךְ
בֵּין אַזְוּמָאָן, אַז אַיְיךְ הָאָב נִיט גַּעַקְעַנְטָמָאַכְבָּעַן אַזְוִי וְוַיִּנְטָעַר
קַיְיָן מַאַנְטָעַל, אַזְוִי אַלְעַמְעַן דָּאַכְט, אַז אַיְיךְ פְּרִירָה... נָאָר אַיְיךְ
שְׁוּעָר אַיְיךְ בְּנָאָמָנוֹת, אַז אַיְיךְ הָאָב פָּאָר קַעַלְט אַ הָאָר קַיְיָן מַוְרָא
נִיט ; פְּעַרְקָעַהָרָט, אַיְיךְ הָאָב לִיְעַב דַּי קַעַלְט, עַפְעַם פִּיכְל אַיְיךְ
מִיה, אַז דַּעַר פְּרָאַסְט נַעַמְתָמָ מִיךְ אַרְוָם אַזְוִי גַּלְעַט מִיךְ אַזְוִי קַוְשָׁט
מִיךְ אַזְוִי אַיְיךְ מִיךְ מְחִיה... נָאָר גַּעַה טַעַנְהָ מִיטָּ פְּרָאַיְם, וְוַאֲסָם פְּעַרְדָּ
שְׁטַעַהָעַן נָאָר נִישְׁתָמָ. דַּי בָּאָבָעָ יַאֲחַנְעַן הָאָט זַיְיָ גַּעַזְגָּט, אַז וְוַיְנָ
טַעַר אַזְוִי קַעַלְט אַזְוִי מַעַן מַזְוַוְתָּאָגָעָן אַזְוִי וְוַאֲרִים בְּנָה, גַּלְוְבָעַן זַיְיָ
אַזְוִי הַיְטָעַן עַס. גַּעַהוּ וְוַיִּמְטָר פּוֹן דַּעַר בָּאָבָעָ יַאֲחַנְעַן קַעַנְעַן זַיְיָ
נִיט. אַזְוִי, מַאוֹסָעָ רַעַקְצִיָּאַנְגָּרָעָן, וְוַאֲסָם קַעַנְט אַיְהָר נִיט פָּאָר
וְוַעַרטָמָ גַּעַחְן, וְוַאֲסָם פְּעַרְגָּעַסְט אַיְהָר אַזְוִי וְוַאֲסָם פָּאָר אַזְיָוָט מִיה

לעבען, וואס פערגעטט איהר, אוּ הײַנטיגע צוֹיט אָיוֹ קִיּוֹ בְּרוּיט
ニיטא, און אייך ווילט זיך נאך ווארימע בנדרים? ... מיט דער
צוֹיט לְעֶבֶת! ...

אט האט מיך אבעגעשטעלט מיינער אַבעאנטער, וואס אָיוֹ
אנגעטחאָן אָיוֹ אַ ווֹאַרְיָמָעָן בְּגָד. ער רעדט מיט מֵיר, דאַכְט זַיְה,
פָּנוּ חַוְיכָע עֲנֵינִים אָיוֹ דַּי אַוְגָעָן נַעֲמָת עַד נִיט אַרְאָב פָּנוּ מֵיר
הַלְּעָן מַאֲנְטָעָל... דָּאָס בְּלוּט נַעֲמָת מֵיר אָיוֹ קָאָפָּן עַס אָיוֹ מֵיר
חוֹיְם... הַיִּים, אָיוֹ דַּעַר פֿרָאָרָם מִיְּנָט, אוּ עַס אָיוֹ מִיד קָאָלַט
אוּ וּטְמִיךְ אַפְּרָגָן:

— דוֹ האַסְטַּט נַאֲךְ נַאֲךְ קִיּוֹ וּוֹינְטָרְבִּינְגְּ נִיט?

— נִיןִין! — עַנְטָפָעָר אַיךְ אָיוֹ מֵיר וּוּעָרָט נַאֲךְ מַעַהַר הַיִּים.

— קָאָלַט, הָא? — פְּרָעָנָט עַר.

— אַחֲרָאָר אַוְיךְ נִיט...

ער קוֹקָט אַוְיָף מֵיר אָיוֹ לְאַכְטָה, דַּאַכְט זַיְה. אַיךְ קָעָן מַעַהַר
מִיט אַיִּהְם נִיט שְׁטָעָהוּ, אַיךְ הָאָבָּא אַיִּהְם פִּינְטָה, וּוּי אַשְׁפָּן. אַ
מְעַנְשָׁ, וּוּסְטָקָעָן אַפְּלִיאָוּ נִיט פֻּרְשָׁטָהָהוּ, אוּ וּוֹינְטָעָר קָעָן מַעַן
נַעֲחָן אָיוֹ אַזְוּמָעָרְמַאְנְטָעָל. אַיךְ גַּעַת נִיְּה, גַּרְדָּאָן וּוּאַרְכָּפָּס מִיט דַּי
אוֹיְגָעָן, טַאַמְעָר וּוּעַט נַאֲטָמָר צְוַיְּקָעָן אַזְוּנָהָן, וּוּסְטָקָעָן אָיוֹ אָנוֹ
אַנְהַעַנְגָּר פָּנוּ מִיּוֹן אַידָּעָע, וּוּסְטָקָעָן גַּעַת אַוְיךְ אָיוֹ אַחֲרָאָר
מַאֲנְטָעָל — חַאַטְשָׁ אַבָּאָרָאָן... נִישְׁקָהָה, אַיךְ וּוּאַלְטָמִיט אַיִּהְם
שְׁוּזָן בְּעַקְעָנָט וּוּעָרָעָן... בָּאָרָאָנָן זְיוּנָה אַיְדָעָלָעָ לְיִוְט. אַונְזָעָר
בָּאָרָאָן, הַאַט מַעַן דַּעְרַצְעָהָלָט, אָיוֹ גַּעַוְעָן וּוּהָר אָנוֹ אַיְדָעָלָעָ
מְעַנְשָׁ, ער פְּלָעָט אַפְּלִיאָוּ מִיט אַפְּרָאָסְטָעָן אַידָּעָן זַיךְ אַבְּשָׁטָעָן
רַעֲדָעָן....

אַיךְ בְּעַנְעָגָעָן אַבָּעָר קִינְגָּם נִיט... אַלְעָה הָאָבָּעָן זַיךְ דַּעַר
שְׁרָאָקָעָן פָּאָרָן וּוֹינְטָעָר אָנוֹ הָאָבָּעָן זַיךְ אַנְגָּעָפְּטָלָעָט וּוּי דַּי חַוִּות
אָיוֹן וּוּאָלְד... אַמְתָּעָ חַוִּות... נַאֲךְ אַיךְ אַיְנָעָר, אַמְעָנָש, אַיךְ גַּעַת
נַאֲךְ אַזְוּמָעָר אָנוֹ מַעַן קוֹקָט אַוְיָף מֵיר, וּוּי אַוְיךְ אַזְוּדָעָן...
דַּאְרָפָּס מַעַן הָאָבָּעָן מַעַהַר אַרְיָמָאָן, וּוּי אַטְטָר מַרְעָגָעָר, אַיךְ
קָעָן דַּאֲךְ אַיִּהְם, ער גַּעַת אַוְיךְ אָיוֹ אַ וּוֹאַרְמָעָן בְּגָד. אַמְתָּה, דַּי

וואטטע זעהט זיך ארכוים, אבער פארט איזן זיין בגד אַ ווינטערדיי נער. קיינער ווועט ניט האבען די חזזה פון איהם חיליה צו לאָ בען, ער טהוּט, ווי אלע גוטע פרומע לײַט טהוּז; ווינטער געהט ער איזן אַ וואָרִימען בָּנְדָּג. אַ טְּרָעָנֶר — אַבער מעשׂה-מעשׂן! די וועלט האָט צו איהם קיינן טענות ניט...
 אונן וואס האבען זוי צו מיר? וואס קוקען זוי אויפֿ מיר?
 זוי האבען דען רחמנות? אָז אֵיך דָּרָאָפּ נִיט זַיְעַר רַחֲמָנוֹת. אָז מיר איזן בעסער פָּאָר זוי. אֵיך לאָד פָּוּ זַיְעַר בָּנְדָּים! אֵיך טראָג פִּיעָר אַיזָּה אַרְץ, מיר איזן וואָרִעָט... אֵיך ווועל זוי שׂוּוּרָעָן מיט מײַן עַלְמַדְבָּאָ, אָז מיר איזן וואָרִעָט... אָז מיר אַרְטָן נָאָר נִיט דִּי קָעָלָט... מיר אַרְטָן נָאָר די חָרְפָּה... עַם אַיזָּה עַפְּסָעָט נִיט שָׁעָה!...
 פָּאָר וואס נִיט שָׁעָה? וויס אֵיך אַלְיָזָן נִיט! אֵיך בֵּין טָקָעָא נָאָר! אַ קלְוָנָעָר, דָּרְחוּפִּיט אַ שְׁטָאָרְקָעָר, ווּאַלְטָא אַוּפּ די אַלְעָן קָלְיוּנָעָ מְעַנְשָׁלְעָךְ מִיט די קָלְיוּנָעָ קָעְפָּלְעָךְ אַ שְׁפִּיְעָנָה אָז אַוּפְּשָׁרְיוּנָן: אֵיך שְׁטָעָה הַכְּבָעָר פָּאָר אַיִּיך, אֵיך בֵּין הַכְּבָעָר פָּאָר קָעָלָט, אַדְעָר זוי אַ נִּיְּמָאָדָנָעָר פִּילְאָזָאָפּ אַזְּגָט: אַוּפּ יַעֲנָעָר זַיְתָּה פָּוּ קָלָט אָזָן וואָרִעָט... נָאָר יַעֲנָעָר פִּילְאָזָאָפּ אַיזָּה, דָּאָכָט זַיְתָּה, מְשׂוֹגָע גְּעוּוֹאָרָעָן... אַ שָּׁאָר, ווּאַס קָלְגָעָן מְעַנְשָׁעָן ווּוּרָעָעָן מְשׂוֹגָע אָזָן נָאָרָעָן בְּלִיבָּעָן בֵּין זַיְעַר שְׁבָל אָזָן מְאָחָנָעָן: אַז ווִינָּאָ טְּרָעָנָה-בָּנְדָּג! אַיהם ווּאַלְטָא שְׁוִין נִיט גַּעֲרָטָה, ווּאַס אֵיך נָעָה אַיזָּה זַוְּמָעָר מְאָנְטָעָלָה: ער ווּאַלְטָא מִיר גַּעֲוָוִים גַּעֲלוֹבִיטָן:
 „מְאַלְאָדִיעָץ! — ווּאַלְטָא ער מִיר אַ קלְאָפּ גַּעֲמָה אָז פְּלִיאָיצָע — דָּו בִּזְוּט אָז אַיבָּעָרְדִּיםְעָשָׂן“...
 * * *

שָׁא!... אַט גַּעַת אַיְינָעָר אָז זַוְּמָעָר-מְאָנְטָעָלָה, ווי אֵיך בֵּין אַיִּיך, אָז אַ לְּיִכְתָּעָן הַעַלְעָן זַוְּמָעָר-מְאָנְטָעָלָה, פּוֹנְקָט ווי מְיִינָעָר. אֹו, אֹו, אַ גְּזֻונָּת אָזָן אַיהם. ווּעָר אַיזָּה ער? אֵיך ווועל אַיהם גַּעַחַן קַושְׁעָן... ער חָאָט דָּאָד מִיר גַּעֲרָטָעוּוּט... ווּעָר קָעָן ער זַיְן! אָפְּשָׂר אַ בְּצָרָאָן! אַט גַּעַה אֵיך צו אַ קוֹק טָהָאָן... ס'אַנָּאָר ער אַיזָּה! ווּאַס

געחת ער פונאנדרגעשפילעט ! עס איז דאך קאלט... ניין !
 איך האב א טעת ? קאלט איז ניט — עס איז הים... זעהר
 הים... נאך גלאט עס איז ניט שעהן ! צו פיעל זומערדין — פֿרְ
 גאנדרגעשפילעטען ! ... אט, געה איך איהם זאגען, ער זאַל זיך,
 ווי איה, פערשפילען... זאַלען לײַט נויש קוקען און ? לאָכען. עפָעַס
 פֿוּן איהם לאָכט מען נאָך מעחד ווי פֿוּן מיר... הא ? וואָס איזו
 דאס ? אויך וויס שווין ! דאס איז דאך לִיְבְּקָעַ שְׁכָר... פֿעַן
 מאָס, מאָס... אויך בין דאך אַבעַר קִיּוֹן שְׁכָר ניט ! אויך ווועל
 כוֹך נאָך אויפֿנעהען אַ בְּנֶה... אווֹת נאמנוֹת ! גָּלוּבָט מיר !
 וווארט נאָך אַ חֲדָש, זאָל נאָך דָּעַר קְרִיזִים פְּלָאָצָעַן ! הַיְנַט איזו
 זעהר ענג — איך האב נישט ! די צוֹיט ווועט זיך אַבעַר פֿערַ
 בעסערן... ווי מזוז זיך פֿערַבעסערן, איך ווועל מאָכען אַ טְהִיּוּרַעַן
 פֿוּטַעַר, ווי איהר האט לִיעְבַּ... לאָזַט מיר צוֹרוֹת ! מיר איזו
 נוֹט קָאָלְטַ... מיר איזו הים ! ...
 אה, ווי הים ! ...

די קאלטע דהאנד.

אין דער הויך אין געוווען דאס צימעריל, וואו עלענדמאן האט געוואחנט, אין דער הויך, אויפֿן פינפטען שטאָק. דאס צימעריל אין געוווען אַ פִּינְסְטֶרֶס. נאָר דאס האט ניט אָזַי שטאָרָק עַלְעַנְדָמָאָנָעָן גַּעֲרָטָם. אַיְהָם האט זיך געדאָכְט, אָז דאס צימעריל אין עַקְסְטֶרָא פָּאָר אַיְהָם גַּעֲמָאָכְט גַּעֲוֹאָרָעָן, בְּרוּ ער זאָל זיך דָא קענען בעהאלטען פּוֹן דער גַּרְיוֹסְעָר וּוּלְטָמָ... שְׁלַעַכְתָּה האט נאָר גַּעֲוֹירְקָט אַוְוִיפֿ אַיְהָם די נַאֲסָע וּוּנְדָר פּוֹן צִימְעָרִיל, אָנוֹ שְׁטַעַנְדִּיג, אָפְּלִיכּוּ זְוּמָעָר אַיְזָן דָאָרְטָק אלְטָג גַּעֲוֹעָן אָנוֹ ער האט גַּעַהַאַט נִיט וּלְטָעָן אַ וּוֹאָנְשָׁן: אַיְנְהָוִיצְעָן דָּאָס אַיְיָוּעָלָעָן, זיך זְעַצְעָן בֵּים פִּיעָר אָנוֹ זיך דָעַרְמָאָנָעָן אָנוֹ עַפְעָם, וּזְאָס אַיְהָם אַיְזָן לְיֻבָּע אָנוֹ טִיעָר. עַפְעָם זְעָהָר אָנוֹ אַלְטָעָן, נאָר לְיֻבָּעָן פֿערְאַן הַאַט ער תְּמִיד גַּעַהַאַט, נאָר קִינְמָאָל נִיט גַּעֲוֹאָסְט, וּזְאָס דער פֿערְלָאָנְג הַיִּסְטָט אָנוֹ אַיְזָן וּזְאָס ער בעשְׁתָּהָט.

אלְטָאָזָן ער גַּעֲוֹעָן 25 יָאָחָר. ער האט גַּעַהַאַט אַ קָּאָפּ מִיט שְׁוֹאָרְצָעָהָר, די אַיְונְגָן שְׁוֹאָרְצָעָהָר אָנוֹ גְּרוּסָן זְיִי הַאָבָעָן שְׁטַעַנְדִּיג גַּעֲקָוּטָט מִיט אַ בְּעַנְשָׁאָפָט, מִיט צָעָר אָנוֹ וּוּהַטָּאָג... דָּאָס פְּנִים אַיְזָן גַּעֲוֹעָן לְאַנְגְּלִיְיד אַיְזָן דער אַוְיסְדוּךְ האט דָעָר צְעהַלְטָפּוֹן אַ קָּאָלְטָעָן עַלְעַנְדָעָן לְעַבְעָן..

ער האט אַיְזָן דער גַּרְיוֹסְעָר וּוּלְטָמָ קִינְעָם נִיט גַּעַהַאַט, אַזְיִי סְעָר אַ פֿעַטְעָר עַרְגָּעָן טִיעָפּ אַיְזָן רַוְּסְלָאָנָד. דער פֿעַטְעָר פֿלְעָגָט

זיך איהם שטענידיג חלום', אזו או ער פֿלענט געהן איז נאש איזו בעגעגענען די בריעפטרעגעער מיט די נרישע פֿאָרטפֿעלען אַנגגען פֿאָקט מיט בריעת, פֿלענט איהם שטארקער קְלָאָפּעָן דאס האָרֶץ, אזו איהם פֿלענט זיך דאָכְמָעָן, אז היינט-מְאָרגָעָן וועט אַברִיעַד טרעגער איהם אַבְשְׁטְּפֿעלָן אָזָן וועט איהם אַבְגָּעַבָּן פּוֹן פֿעַטָּעָר בריעוף...

נאָר זיַּן פֿאנְטְּצָאָזְעָן פֿלענט איהם אַבְגָּעַבָּן. עַס זיַּינָּעָן אָזּוּעָק פֿיַּעַל "היַינְטְּס'", אָזָן "מְאָרְגָּעָן", די פֿאָרטפֿעלען ביַּיַּה בְּרִיעַפֿטְּרִיעַגְּעָר זיַּינָּעָן אלְעָטָן גְּרַעַסְעָר גְּעוּזָאָרָעָן, נָאָר פְּאָרָה עַלְעַנְדְּמָאָנָּעָן אֵיז דָּאָרָט קְיַּוְן קְיַּוְנְמָאָל נִיט גַּעֲלַעַנָּעָן...

די רְוִישָׁעַנְדָּע נָאָס הָאָט אִים זיַּן עַלְעַנְדָּ דָּרְמָאָנָּט, די הָוְנְדָּרְעַטָּע שְׁפָאַצְּוּרְעַנְדָּע אַבָּעָן אִים דָּרְצָעַהְלָט, אָזָּ ער הָאָט קְיַּינָּעָם נִיט. דָּאָס לְאָכָּעָן, דָּאָס גְּרוּשָׁהָאָבָּעָן אִים גַּעַנְגָּבָּעָן צְוּ פֿעַרְשְׁטָעָהָן, אָזָּ אַיְּן זיַּן וּוּלְעָט אֵיז שְׁטִיל וּוּיְ אַיְּן אַסְּבָּר... דָּאָךְ פֿלעַנְטָע ער אָפְטָט גַּעַהְן אֵיז נִיט, גַּעַהְן אָזָן אַרְיִינְקָוּקָעָן מִיט גַּעַגְּנְבָּטָע בְּלִיקָּעָן אֵין יַּדְעָן פְּנִים, אָפְשָׁר וּוּעָט אַיְּהָר וּוּעָט אַבְשְׁטְּפֿעלָן אָזָן וּזְאָגָעָן: דָּאָכָּט זיך אַ בְּקָעָנְטָרָע, אָזָן וועט אִים אַוְיסְטְּרָעָקָעָן אַהֲנָד, אַוְאַדְרָעָמָעָן מְעַנְשְׁלִיכָּבָע אַהֲנָד. ער וּוּאלְטָט זַיְּ אַזְּוּי גַּעַרְיקָט!...

אוֹ אָפְטָט פֿלעַנְטָע זיך טְרַעְפָּעָן, אָזָן גַּעַהְעַנְדִּיגָּן צְוַיְּשָׁעָן דָּעָר גַּעַדְיכְּטָעָר מַאְסָע, צְוַיְּשָׁעָן פְּרַעְלִיכְּבָע אַוְיַּגְּנְפּוּצָטָע הָעָרָעָן אָזָן דָּאָמָעָן, פֿלעַנְטָע זיך זיַּן האָנָד אַנְרִירָהָעָן אָזָן אַפְּרִויְסָס אַוְאַרְעָיָס מַעַה האָנָד. די וּוּאַרְיִמְקִיְּטָט פֿלעַנְטָע זיך צְוַיְּשָׁעָן אַיבָּעָד זיַּן גַּאֲנָן צְעַן קְעַרְפָּעָר אָזָן אַנְאַצָּע נָאָכָט אֵיז ער גְּלִיקְלִיךְ גַּעַוּוּן. ער פֿלעַנְטָע לְיַעַנְנָעָן אֵיז דָעָר פְּיַסְטָעָר אָזָן די וּוּאַרְיִמְקִיְּטָט פּוֹן דָעָר האָנָד אֵיז אִים אַיְּהָם פְּעַרְבְּלִיכְּבָעָן אָזָן גַּעַדְאָנָק אָזָן ער הָאָט אַגְּנָן צְעַן נָאָכָט עַס גַּעַפְּיהַלְט אָזָן גַּעַהְאָפְטָט אַוְיָהָטָן.

אוֹ אַוְיָפְּ מְאָרְגָּעָן פֿלעַנְטָע ער בעַנְקָעָן נָאָך אַוְאַרְיִמְעָר האָנָד. ער פֿלעַנְטָע אַרְיִינְגָּהָן אֵיז אַגְּוּעָלָבָע, וּוּאוֹ אַ מִּירְדָּעָל

ועצט, פֿלְעֵגֶת קוּיְפָעַן בַּי אִיחָר עַפְעַס אַכְלִינִינְקִוִיט אָוּן פֿלְעֵגֶת זַיְד בְּעַמְיהָעַן, אָוּן צְוַנְעַה מְעַנְדרִיג פָּוּן אִיחָר דַּי סְחָוָרָה זַאַל זַיְד זַיְן בְּיַמְיהָעַן, אָוּן צְוַנְעַה מְעַנְדרִיג פָּוּן אִיחָר דַּי סְחָוָרָה זַאַל זַיְד זַיְן הַאנְד אַנְרִיזְרוּן אָוּן אִיחָרְעָר... נַאֲר אִיחָם פֿלְעֵגֶת זַיְד עַס זַעַלְטָעַן אַיְינְגְעַבָּעַן. דָּאַס רַוְבָּ פֿלְעֵגֶת דָּאַס מִיְּדָעַל "די סְחָוָרָה" אַוּעָקָל לְעֵגֶעָן אַוְיְפִין סְטוּיקָעַ, אָוּן עַר פֿלְעֵגֶת אַרְוִיסְגָּעַהָוּ פָוּן גְּעוּוֹלָבָּ מִיטָּ מְעַחָר עַלְעָנָד, וַיְיַעַר אַיְזָ אַרְיוֹן...

אַמְאָלָל פֿלְעֵגֶת עַר בְּיַינְאָכְט אַיְזָ גְּאָרְטָעַן גְּהָהָן. פְּאַרְבָּי אִיחָם פֿלְעֵגֶעָן זַיְד צִיְהָעָן פְּרַעְחָלִיכָּעָ פְּאַרְלִיאָה. וַיְעַר עַס פֿלְעֵגֶת פְּרַעְחָלִיךָ אָוּן אַוְיְפִין קָוֵל לְאָכְעָן, אַנְדְּרָעָר פֿלְעֵגֶעָן זַיְד אַזְוִי שְׁוַשְׁקָעָן, אָוּן דָּאַס פֿלְעֵגֶת נַאֲךָ מְעַחָר זַיְן עַלְעָנָד פְּעַרְנְגְּרָעָסְעָן. אַלְעָ הַאָכְעָן צַו זַיְד חַבְּרִים, חַבְּרַטְאָרְנִים, נַאֲר עַר הַאָטָק קְיֻינָעָם קְיֻינָעָם נִוְתָּן.

אַיְינְמָאָל אַיְזָ אַנְהָוִבָּ פְּרַהְלִילִיןָן אַיְזָ עַלְעָנְדָמָאָן אַרְוִוָּס פָוּן זַיְן עַגְעָעָן צִימָעָרִיךָ. עַס אַיְזָ גְּנוּוֹנָן פְּאַרְבָּאָכְט, אַיְזָ גְּאָמָס הַאָטָק גְּרוּוֹשָׂט, מְעַנְשָׂעָן זַיְנָעָן פְּאַרְבָּיְנָעָגָנָעָן מִיטָּ יְסִידְטָובְדִּינָעָן, פְּרַעְחָלִיכָּעָ גְּעַוְיכְּטָעָר אָוּן עַס הַאָטָק אַוְיְסְגָּעָהָהָן וַיְיַזְוִירְתָּעָן זַיְד אַזְוִיָּה עַפְעַס אַפְּרַהְלִילָעָן בָּאָלָל, וַיְיַזְוִירְתָּעָן אַלְעָ צְוָאָמָעָן וַיְעַלְעָעָן זַיְד פְּעַרְוּוֹיְלָעָן אָוּן לְעָבָעָן, נַאֲר עַלְעָנְדָמָאָעָן לְאָזָוָת מַעַן אַיְבָּעָר אַלְיָוִן, אַיְהָם וַיְיַלְמַעַן נִיטָּ מְעַחָמָעָן. אָוּן עַר הַאָטָק זַיְד גְּנַעַלְאָעָן גְּנַבָּעָן, וַיְיַזְרָאָל בְּעַלְיְידִינְגָּטָר, וַיְיַזְרָאָל פְּעַרְלָאָלָל זַעַנְעָ...

נִיט בְּעַמְעַרְקְטָעָרְהִיּוֹט אַיְזָ עַר צְוַגְעָקְוָעָן צָוֵם קְלִיּוֹן פְּאַלְקָמָס גְּרַטְעַנְדִּיל. דָּאָרָט הַאָט אַזְוִי יְסִידְטָובְדִּינָג אַוְיְסְגָּעָהָן, נַאֲר עַפְעַס נִיט אַזְוִי שְׁרִיְעָנְדִּיג, וַיְיַזְרָאָל נִאָס. עַס אַיְזָ דְּרוּכְנְגָנְגָנָעָן צְוַיְשָׁעָן דַּי אַלְעָעָן אוּן עַלְעָנְדָעָר סְאַלְדָאָטִיל, אַיְזָ אַרְיְמָעָר טְרָעָן גְּנָר, אַדְיְעָנְסָט מִיטָּ אַקְינָה.

עַלְעָנְדָמָאָן הַאָט גְּנוּוֹכָט אַבְּאָמָק צַו זַעַצְעָן זַיְד. אַלְעָ בְּעַמְקָמָעָן זַיְנָעָן פְּעַרְנְגָמָעָן גְּעוּוֹנָן, נַאֲר אַיְזָ דַעַר לְעַצְטָעָר אַלְעָ אַיְזָ אַזְוִיָּה

א ברגע באנך גוזעטען א מיידעל איבערגענדעקט א האלב פנים
מט א פאמטשיילע.

עלענדמאנען האט א ציה געתהאן, שטארק א קלאט נעד
טהאן און הארץן און ער האט זיך גבען איהר אווענקען
זעצעט...

א ווילע איז ער גועסטען און ניט אויפגעעהויבען די אויך
גען, אין הארץן, האט זיך איהם געדאכט, זיצט עמייצער און
זיננט איהם און אלטיזים ליעדרען. און עס ווערט איהם עפעס
אנגנענעם און עס ציהט איהם און עס ווילט זיך איהם רעדען...
ער קעהרט אב דעם קאָפַ צוֹ דער זיַּמָּת, וואָ דאס מיידעל
זיצט און ניט אַקְּפַ.

זונגע בלוקען בעגעגענען זיך מיט איהרע. צוֹוו שוואָרטצע
אוינגען מיט אַטְּרוּיריגען גלאָן. זוי רעדען, דאָכט זיך, אַחֲן
ווערטער.

„זוי איז און עלענדע! מראכט ער, „איך וועל מיט איהר
אנחויבען צוֹ רעדען.“

— איהר זענט... — הווית ער און, — און עס פערפהעהלט
איהם מוותה.

גיין, רעדען וועט ער ניט, ער וועט נאָר קומען אויף
איהר. זוי איז און עלענדע...

אונ פֿלוֹצְלוֹגָג בעהערשט איהם אַחֲשָׁק אַנְצּוֹנָהָמָעָן זיך
פאר די האנד און אַדְּרִיךְ טהאן.

דאָט הארץ קלאָפַט איהם. ער קוקט אויף איהר און יעדער
סוכ איהרער דערצעעהלט איהם עפעס.

— וואָס זענט איהר איז אַומְעַטְּגָן? — רײַסט זיך אַרְוָוִים
אַ פְּרָאָגָן פּוֹ זַיְן מַוְילָן, און איהם דאָכט זיך, און ער האט די
זועלט אַיְנְגַעַנוּמוּעָן...

— איך בין נאָר ניט אַומְעַטְּגָן? — דערעהרט ער אַ שטֵּין
לען ענטפֿער.

— וואס זיצט איהר אויזו שטייל? — פרענט ער וויעדר ער נעהמת ניט אראב די אוינען פון איהר.
 — וואס זאל איך שרוייען? — שמייכעלט זי ביטער.
 ער בלוייבט שטומ אונ קוקט אויף איהר, און אין קאָפַע געבערט דער געדאנק: נעהם זי אָן פאר די האנד, נעהם!
 און עס צייחט איהם א געוואָרדינע קראָפט.
 — איהר זענט א הינע? — פרענט ער.
 — ניין! — הערט ער אין ענטפער.
 — איך בין אויך איז דער פרעמד דא, — לאזט ער אָרוּס מיט א זיפַע.
 ער וויל נאָך עפָעט רעדען, נאָר ער קען ניט. דער פער-
 לאָנג אָנְגָעָהָמָען זי פאר די האנד לאָזֶט איהם ניט רעדען.
 — שענַק מיר אויף אָ ווילע דיוין האנד, לאָזֶט מיר אָ ווילע האָטָען זי, איך בעט דיך...
 ער זאנט דאס אָבער ניט, דאס איז פאר איהם צו שועער און ער בענְגָעָנְט זיך נאָר מיטֵן קוּפָען אלִיאָן.
 און דאס הארץ זיינַס צייחט און צייחט און זיין האנד שלעפָט דאָכָט זיך עמִיצָעָר...
 און אָט ניט זי אויף איהם אָ קוֹק. ער דערפִיהָלֶט עפָעט נאהענטעס, עלענדעס, בעטענדעס און זיין האנד ריחרט ענדליך און איהרע.
 זי שויינְגט און לאָזֶט אָראָב די אוינען.
 און אָ ווֹאַרְמָעָר שטראָם לְזִוְופַט איהם דורך אַיבָּעָרֵן האר-
 צען. ער דרייקט וואָס אָ ווילע איהר האנד פֿעְסְטָעָר און פֿעָס טער.
 — עס טהוֹט איך ניט זעה? — פרענט ער.
 — ניין! שמייכעלט זי.
 און ער לאָזֶט די האנד ניט אָרוּס, ער האָלֶט זי פֿעָס. איהר האנד איז אָבער קאָלָט...
 עס פֿערַדְדִיסְט איהם. ער ווֹאַלְט ווֹעַלְעַן האָבָעָן שווֹן דאס

נאנצע גליק — דרייקען אַ וואָרְעֵמָעַ האָנֵד. קאָלֶט אִין אַיָּהָם...
 — פֿאָר ווֹאָס אִין בַּי אַיְיךְ אַזָּאָט קַאָלֶטָּעַ האָנֵד? — פרענט
 ער אָוֹן האָט באָלֶד חַרְמָתָה.
 זַי עַנְטַפְּעָרֶט נִיט אָוֹן ווֹיל אַרְוִיסְנַעֲמָעָן אַיָּהָר האָנֵד...
 — ווֹעֶר וּעַנְטָמָא אַיָּהָר? — פרענט ער אָוֹן דרייקט אַיָּהָר
 האָנֵד אָוֹן לְאַזָּאָט זַי נִיט אָפֶן.
 — אַיָּהָר ווֹילְט זַיְן מִיט מִיר בעַקְעָנֶט? האָ, אַיָּהָר ווֹילְט?
 ער קוּקָט אַוְיפָּ אַיָּהָר, דרייקט די האָנֵד אַיָּהָר אָוֹן אַיְן קָאָפֶן
 רַוְחַט נִיט דָּעַר גַּדְאָנָק: פֿאָר ווֹאָס אִין אַיָּהָר האָנֵד אַזָּאָט
 טָע?... דְּאָךְ רַעַדְתָּ ער ווֹעַדְעָר צַו אַיָּהָר:
 — אַיְיךְ ווּעַל קְוֹמָעָן צַו אַיְיךְ, אַיָּהָר צַו מִיר. אַיְיךְ ווּעַל מִיט אַיְיךְ
 שַׁעַהְנָעַ בִּכְלָעַד לְעַזְוָן... אַיָּהָר ווֹילְט?
 „פֿאָר ווֹאָס אִין בַּי אַיָּהָר אַזָּאָט קַאָלֶטָּעַ האָנֵד?“... — זַי
 שַׁוְוִוִּיגְט.
 — נָוּ, אַיָּהָר ווֹילְט? — פרענט ער ווֹיְטָעָר.
 — אַיְיךְ דָּאָרָךְ האָבָָעָן גַּעַל דָּרְפָּאָר... — זַאנְט זַי אַדוֹוִוִּים,
 וּזְיַוְוִישָׁעָן דַּי צַיְּהָן... — פֿאָר גַּעַל וּעַל אַיְיךְ צַו אַיְיךְ קְוֹמָעָן...
 זַאנְט זַי שַׁוְוִוִּין דָּרְיִיסְטָעָר...
 ער לְאַזָּאָט פְּלִינְק אַדוֹוִוִּים אַיָּהָר האָנֵד, נִיט אַוְיפָּ אַיָּהָר. אָ
 קוֹס אָוֹן ווּעַרט עַנְטַשְׁוּוֹגָעָן...
 אַ שְׁטוּמָעָר זַוְצָט ער נָאָךְ אַ ווֹיְלָעַ, הוֹבִיט זַיְךְ נַאֲכָדָעָם אַוְיפָּ
 אָוֹן לְאַזָּאָט זַיְךְ גַּעַהְןָן, נִיט ווֹיְסְעַנְדִּין ווֹאַהְוִין.
 — אַ קַּאָלֶטָּעַ האָנֵד! — רַעַדְתָּ ער אַלְעַ ווֹיְלָעַ אַרוֹוִוִּים פֿאָר
 זַיְךְ אָוֹן עַס נַעַמְתָּ אַיָּהָם דָּוֹדָךְ אַ קַּעַלְטָמָן...

פער' משכנת זיד אלין.

עם איז געווען אנהייב פרייהלינג. א פריהמארגען פון יען נעה פרייהלינגן בריהמארגענס, וואס זאגען צו נילדענע בערגן, און דער מענטש לאזט זיך פערפיהרעו און לויפט איז נאס א דער פרישטער, און אונגעפאקטער מיט האפעונגגען אויף א גוטען פרעהיליבען טאג, אויף גרויס גליקען....

און וועלוויל קלינגער, א אידישער לעהרער, א 25-יעהריה- גער הוייכער ברונעט, האט שווין אראבעגעווארטפען דעם צורייסע- געם וואטאווען ווינטער מאנטעל, וועלכען ער האט מיט דריי, יאהר צוריק אנקומענדיג איזן ווארישוי פאר דריי רובל געקופט, האט גוט אויסגערויינט די קאמашען, מיט די צוויי לאטעט, אוש זוי האבען פרעהיליך געגלאאנט, איינגענעהט מיט דער איינגענער האנד צוויי קנעפלעד איזן אלטטען רעקייל, גוט פער- קאמט די לאנגע האר, וואס ער האלט שווין אויפיז קאפ בי א יאהר, און איז ארויס פון זיין צימערל, וואו ער האט געוואחנט מיט נאך צוויי חברים, לעהרער אחז שעה', — אויף דער לייכטינער וועלט....

— א שעהנער טאג! — האט ער איז געדאנק גערעדט — און האט אונגעהייבען געהן ניכער און שטאלצער, פונקט ווי ער וואלט געקאנט ערנץ טראגען פערקזיפען די שטראההלהען, וואס

האבען זיך גענאנסען אויה איהם, און געהמען דערפֿאָר כאטש
עטליכע מטבחות אויה פריחשטייק...

אוו א פריחשטייך וואלט איהם זעהר נויטיג געווען — עס
אוו שווין געווען צוועלך א זויגער. וועמען גאט העלפט, עסַט
מען שווין א צווויטען מאָל...

קלינגער אוו אבער איזוי צופרייעדען געווען מיט דער ליעז
בער וואַרימקיט, מיט דער העלער לייכטינקיט, מיט וועלכער
די נאנצע נאם אוו געווען פערנאנסען, אוו ער האט פערנאנסען,
אָדער בעסער געזאנט, זיך בעייחט אָרוֹוִיסְצּוֹשְׁלָאָנָעָן פֿוֹן קָאָט
דאָס מאָסַע עסַען...

— לייכט ! לייכט ! -- האט ער גערעדט הויך — לייכט !
לייכט !

אוו ער האט זיך דערמאָהנט, אוו ער האט ניט לאָנג גע-
לייעענט, או געטהָע אוו געשטאָרבען מיט די ווערטער: "וואָס
מעהָר לייכט !" אוו ער אוו שטאלֶץ געווֹאָרערען, וואָס ער אוו
געטהָע האבען אוו פֿעלָאנָן...

אמת, איזאָ פֿאָט, ווֹ געטהָע אוו ער ניט געווען, אבער
לייעדר האט ער אויך געשריבען, אוו ווֹן די רעדאָקטֿאָרָעָן
וואָלְטָעָן ניט געווען אָזְעלְכֿעָן שלעכטער, וואָלט ער שווין לאָנג
בעוֹאָסָט געווֹאָרָעָן בּֿי אלָע אַידָעָן, ווֹילְ צִיּוֹתְ האט ער אָנאָז
ווַינְטָר געזהָט אָנוּ האט זעהר פֿיעָל געשריבען... מען האט
אָבער ניט געדורךט !

פֿערטֿוּפֿעָנָדָג זיך אוֹן אָזְעלְכֿעָן רָעִינוֹת, האט ער אָן פריח-
שטייך ווַירְקְלִיך פֿערנאנסען. אוֹן קָאָפְ האט זיך בּֿי איהם אָנְגָעָ-
חוּבָעָן וועבען אָגָאנְצָעָם לֵיעָר וועגען פרוּהָלִינְג, ער האט שווין
געהָאָט אָסְקָ פֿאָרָטִינְגָ נְרָאָמָעָן, ווֹי : גַּזְזִיכְטָ-לייכט, חַיְינְטָ-
שַׁוְינְטָ. פֿאָרָטִינְגָעָהָנְדָג אָבער נְעָבָעָן דָעָם בעקאנטָעָן קָאָפָעָ-
חוּוֹן, וואָ ער אוֹן זִינְגָעָ אַיבְעָרִינְגָעָ בעקאנטָעָן לְעַהֲרָעָר, פֿאָעָ-
טָעָן, קָרִיטִיקָעָר אָנוּ סְתָמָ לְעַזְוָר, גַּעֲפִינְגָן זִיך, ווען עס אוֹן נָאָר
דאָ אָגָראַשָּׁעָן אוֹן קָעְשָׁנָעָן — האבען דִי גְּרָאָמָעָן מיט דָעָן

נאנצער פאטעישער שטימונג זייןער, ווי ארויסגען/גב'עט זיך פון קאָפּ, און אַנשטאט זיך האָט זיך אַרײַינגעַכָּפּט אַ פרישער געדאנק, ווֹאָס האָט אַיהם אַ זאג געטהָן, ווי אַין דער ווּעלט אַריין :

— דָא קענסטו אויסטרינקען אַ גלאָז מהי אַן אויפֿעסען אַ פָּאָר וְשָׁמֶל — עַס וּוְאַלְט נִיט גַּעֲשָׂאָדָט. דָאָס וּוְאַלְט מְאַקָּע אַ יּוֹשֵׁר גַּעֲוֹעַן ! — האָט קלַינְגַּעַר זיך געלַאָזֶט אַיִּינְרָעְדָּן, אַן עַר האָט זיך אַבְּגַעַשְׁטָלָט אַן האָט זיך פֿערטָראָבָט.

אַן טְרָאַכְטָעַן האָט עַר גַּעֲהָט וְעוֹגָן וְוֹאָס : ווי אַזְוִי גַּעֲהָט מַעַן אַריין, עַס אַיְזַ נִיטָּאָס אַ גַּרְאָשָׁעַן אַין קַעְשָׁעַן, אַן ווי אַזְוִי גַּעֲהָט מַעַן נִיט אַריין, אָז עַס וּוְיְלָט זיך שְׁוִין נִיט עַסְעַן ? ... אַן עַר דָּרְמָאָנָט זַיה, אָז אַפְּטָמָאָל גַּעֲפִינָט מַעַן דָאָ אַ בעַקָּאנְטָעַן, ווֹאָס קָעַן אוּסְטָלְיוֹהָעַן עַטְלִיבָעַ קָאָפִיקָעַם, אַחֲן אַ וּקְסָעַל אַן אַחֲן אַ שּׂוֹם שְׁטָרְחוֹבַן, נָאָר פְּשָׁוֹט אַ גַּמְילּוֹתְהָסָפָר... ווֹאָס דָאָס אַיְזַ עַתְּנָלִיךְ אַבְּיָסְעַלְעַ אַז אַ נְדָבָתָה ...

אַן דָּרְמָאָנָנְדָּיג זיך אַזְוָאָס מַאוֹס וְוֹאָרט, גַּעֲהָט עַר אַוּעָק עַטְלִיבָעַ טְרִיאַט וְוִוִּיטָעַר פָּוּן קָאָפְּעָהָיוֹן אַן וּוְיל זיך אַיִּינְשָׁמוֹר עַסְעַן, אָז אַיְזַ אַזְּאָז שְׁעהָנָם תָּאָגַן דָּאָרָף נִיט זַיְן קִין חַיה.

פָּוּן עַסְעַן אַן טְרִינְקָעַן, מַעַן דָּאָרָף נִיט זַיְן קִין חַיה. — “אַ גָּלָאָז מהי מִיט אַ פָּאָר זְעַמְּעַל” — לְוִוְּפָט

אַיְהָם נַאֲכָרָעַם דָּוָרָךְ אַיְזַ קָאָפּ, אַן עַר זְאָזָט זיך גַּעֲהָן צְרוּיכָה.

הָעָרָת אַוִּיפּ צַוְּרָאַכְטָעַן אַן גַּעֲהָט אַריין אַין קָאָפְּעָהָיוֹן.

דָאָס קָאָפְּעָהָיוֹן בְּעַשְׁתָּעַתְהָ פָּוּן צְוּוֵי קְלִינְגַּעַר צִימָעָרָן. אַרוֹם קְלִינְגַּעַר מַאֲרָמָאָרָנָע טִישָׁעַלְעַד זִיצְעָן גַּעֲסָט פָּוּן פֻּרְשִׁיעַדְעָנָעָם עַלְטָעָה, קְלָאָס אַן דִּיבְּרָאַיִטְה. אַ טִּיל זִיצְעָן אַן לְעֹזָעַן צִיְּטָ�נוֹנָעָן, אַנְדָּרָעַ טְרִינְקָעַן אַן עַסְעַן.

קְלִינְגַּעַר זַעַצְט זיך אַוּעָק אַוְּפָה אַ לְּוִידְגָּעַן אָרט, וְוֹאָרטָפּ רִי בְּלִיקָעַן אַוְּפָה אַלְעַ גַּעֲסָט אַן זַוְּכָט אַ בעַקָּאנְטָעַן. אַלְעַ פְּנִים/עַר

זינען איהם אבער פרעמד און קוקען אוזי בעו און ענאנאים טיש — קאלט.

“עפטעס מאסצע מענשען!” — פאלט קלינגערן איין, און ער קוקט מיט עקל איזוף איינעם, וואס עצט מיט גראים אפעט טיט, ארײַנְלָאָזְעַנְדִּין זיינע צוֹויַי גְּרוּיעַ אַוְינְגַּען אַין דָּעַם גְּלָאָז מִירְקַה, פָּוּן וּוְלָכְעַן ער האט גַּעֲטְרָוֶנְקָעַן, נַאֲךְ יַעֲדָעַן בִּיסְעַן בּוֹלְקָע.

— ווֹי אַ מעַנְשֵׁחַ האָט זַיךְ דָּאָס אַזְוִי פָּרְטְּעִיפְטַּא אַין דָּעַר אַכְּלָה! — וּוְעָדָט קלינגער שׂוֹן אַוְפְּגָעָרָעָט אַון וּוֹיל זַיךְ אַוְפְּהָוְבָּעַן אַון אַוְעָקָגָהָן. נַאֲךְ ער שְׁעַמְט זַיךְ שׂוֹן אַרְוִוָּס גַּעַחַן אַזְוִי. דִּי וּוּרְטָהִין וּוֹאָס זַיְצָט בַּיְּ דָּרָעַ קָאָסָעַ, וּוֹיָסָעַ, וּוֹעַט אַיהם בִּים טָהִיר אַבְּשָׁתְּעָלָעַן אַון פְּרָעָעָן:

— אַיהֲרַ האָט נַאֲךְ נַיְשַׁט גַּעַנוּמוּן? ...

ער זַיְצָט אַון קוּקָט אַזְוִי דִּי וּוּרְטָהִין. זַיךְ עַצְטַע נַעֲבָעַן ער קָאָסָעַ אַון וּוֹאָרְפַּט אַוְינְגַּעַן אַוְף דִּי גַּעַטְט, אַון קלינגער דָּרְמָאָנְט זַיךְ, אוֹ זַיְן מַאְמָעַ, וּוֹעַן ער אַיְזָן נַאֲךְ אַין דָּעַר חַיִּים גַּעַוּן, פְּלָעַגְט אַזְוִי אַכְּטָוָנָגָן גַּעֲבָעַן אַזְוִי דִּי מַוְשִׁיקָעַם, בָּעֵת זַיךְ פְּלָעַגְט גַּעַן זַיךְ אַמְּטָל צָנוֹיְפְּקוּמָעַן צַוְּזַיךְ אַין שְׁטִיבָעַלְעַן אַין אַמְּרָאָס טָאגָן אַנוּוּ אַרְעָמָעָן.

— עַס אַיְזָן גַּנְבָּה אַון גַּזְלָן, — בַּעַשְׁלִיעָסְטַע ער מִיט כְּעַם — יַעֲדָעַר צִיטָעָרט פָּאָר זַיְן פָּעַל, מַעַן האָט אַלְץ מַוָּאָר, מַעַן זַאל נִיט בַּעַגְנְבָעָנָעָן, מַעַן הַיְּטָאַיְנָעָר דָּעַם אַנְדָּרָעָן — גַּנְבִּים! ... שְׁרִיְמַט ער אַוְיס אַין גַּעַדְאָנָק, אַון זַיְן בְּלָאָס פְּנִים פְּרָקְרִימַט זַיךְ.

— אַיהֲרַ וּוֹילְטַעַפְטַע? — שְׁלַאֲגָנְט אַיהם אַיבָּעָר דִּי גַּעַנְדָּאָקָעַן דָּאָס מַיְידָעַל פָּוּן קָאָפְּעָדוּהָן, אַוְעַקְשְׁטָעַלְעָנְדִּין זַיךְ קָעַנְדָּאָקָעַן אַיהם אַין אַיהֲרַ וּוֹיְסָעַן פָּאָרְטוֹה, מִיט לִיְוָינָעַ גְּלָעָזָעַר אַין האָנָר.

קלינגערן בעפאלט אַ פְּחַד אַון צּוֹטוּמָעַלְטָעָרְהִיִּיט עַנְטָפָעָרְט ער.

— א גלאו מילך.

— מיט בולקעלעך? — פרענט דאס מיזידעל וווײטער.
— מיט בולקעלעך... — שטאמעלט ער ארויס און דאס
הארץ פאלט איהם שיער ניט ארויס פון שרעך...
„וואס טהוט מען אייצטער? מיט וואס וועל איך בעצאה-
לען?“ פיקט איהם איזן מוות, אונז עס וווערט איהם היס און
קאלט, די אויגען קוקען ווילד אויף אלעלמען, ווי ער וואלט נאָר
וואס א מענשען גע'חרגעט, אונז האט מורה מען זאל איהם ניט
דרעקסען...
דאס מיזידעל האט איהם גלייך צונגעטראנען א גלאו מילך
מייט עטליכע בולקעלעך אויף א מעלער און איז אווועל צו און
אנדרער טישען.

— מליא, וואס וווערט דערפּוֹן — בעריהנט ער זיך —
מען דארפּ עסען, עס ווועט אפּשר באָלֶר אַריין א בעקאנטער,
דאָס שווארץ יאָחר ווועט זיך דאָך ניט נעהמען.
על חובייט און עסען און קוקט צום טהיר, וועלכע עפּענט
זיך אלע ווילען, אונז עס וויזען זיך אלעלריי מינימ פֿאַרשוי-
גען — נאָר אלען ווילד פרעמדע געזיכטער.
דאָס הארץ שרעקט איהם אלע מעהר און מעהה. ער איז
דאָ זעהר מאָס אַריינגעפאָלען — ווי איזו ווועט ער אייצטער
אַריינגעהן? אונז יעדער ביסען שטעלט זיך איהם איזן האָל און
וועגט איהם....

נאָכִ'ז עסען בעפּאַלט איהם נאָך א נרעמערע שרעם. די
טהיר עפּענט זיך אונז פֿערמאָכט זיך, אונז אויףּ צו להכעיס קומט
קיינער ניט אַריין פון בעקאנטער, ווי זיך וואָלטטען אלע אויס-
געשטאָרבּען, עס חובייען איהם שווין און ווועה צו מהאָן די אויך-
גען, קוקענדיג צום טהיר, אונז ער בעשליסט אויפּהערען האָטש
עטליכע מינוט צו קוקען — ממה נפשה, ווועט ווער אַריין,
וועט ער דאָך צונעהן צו איהם. איז ער דערחערט אַבער דאס גע-
רויש פון טהיר, קען ער זיך ניט אַיינחהאלטען אונז קוקט, אונז

זיין געדולד פלאצט — קיינער קומט ניט. די אלע וואס געהען אריין זינגען איהם אווי פינדליך, אווי שעלה האפט! ... ווי רוד היג זוי בעונגנע זיך, ווי רוחין זוי זעצען ויך אוועס ביט טיר שעל, ווי רוחין זוי בעצחהלען נאכדען בי דער קאסע! ... צור פריערבענען, מאסע מענשען! ...

פאר לאנגווילע געהמת ער א בלאט צו ליעוזן. ער היבט און פון די טעלגראמעס און לעוט איבער, או פון סאלאנטי מעילדעת מען, דאס די דריי בולגארען, וואס האבען געשיקט צום עסטורייכישען קאנסול א פאסקויל, און זוי ווילען איהם חרג'ענען, האט מען ארעסטיטרט! ...

— אט וועלען זוי איצטער האבען, — טראקט זיך איהם. און איהם שטעלט זיך פאר דריי בולגארען הויכע און שווארצע מיט לאנגע בלאנקע מעסער איזן די הענד ... באַל אבער הויבען פאר איהם און די אותיות צו שפֿרִינְגָּען. ער קאָפֶּר דרעהט זיך, איזן ברוסט קאָבֶּט עפָּעָט אַזְהָר אונאנגען נעהמעס פִּיעָר, איזן עם ציהת אווי אויפֶּן נאָס ...

איהם שטעלט זיך פאר איצט די נאָס אַין אַהֲרִיכָּען אויסזעהן. די זוּן שיינט אווי אַנְגָּעָנָהּם, מענשען געהען און פָּהָרָעָן, אַיְצָט ווֹאָלָט נוֹט געווען צו שפֿאַצְיָעָרָעָן, — זאָט אַיז ער

דָּאָך! און ער פִּיהְלָט זיך, ווי ער ווֹאָלָט זיך אַלְיוֹן אַרְעָסְטִּי רען. ווער ווֹיָס ווי לאָנֵג עס וועט איהם אויסקומען צו זייצען אַיז דעם אַסְטְּרָאָג!

אַשְׁוֹוִיס בְּעַנִּיסְטִּים אַיהם, די אוֹיְגָּעָן שפֿרִינְגָּעָן אַיהם שִׁיעָר נוּט אַרוּם. ער קוֹקֶט מִיט אַנְגָּשָׂרָאָקָעָנָהּ בְּלִיקָעָן אוֹיְפֶּר דָּע ווּרְתָּהָן, וועַלְכָּעָן זיַּצְתּוּ בְּיַיְדָעָר קָאָסָעָן חִיטָּהָר גַּעַסְטִּי.

— אַרְוח אַיז אַיהֲר, ווי זי הָוָת דָּאָס! — ווערט ער אוֹיְפֶּגֶן בעַרְאָכֶט אַיז קָעָן פָּוּן אַיהֲר די אוֹיְגָּעָן נוּט אַבְּרִיסְעָן. אַיז אַט בעַנְגָּעָנָט ער אַיהֲר בְּלִיקָעָן. אַיהם דָּאָכֶט זיך, אַיז ווֹיָס, אַיז ער האט נוּט מִיט וואָס צו בעצחהלען, אַיז מִיט

שרעל ווענדעם ער די אוינגען וויעדר ער צום טהיר.
שווין דריי ער זייןער! קייןער פון די בעקאנטער איז ניטא.
קלונגער קוקט איז פענסטער אריין צום הויף, צו ער טהיר
אייז איהם שווי נמאס געווארען קוקענדיג. די זו שויינט נאך
אווי טריי איז ווארים איז רוחיג, פונקט ווי מיט איהם וואלט
נאר ניט געשעהן... ער בעט, וואם האט איהם גבערענט, אייז
אריבער איז א מורייר, ער דערמאט זיך, או אויפֿ דעם ליכטער
געו טאג האט ער אווי לאנג געווארט, — עס אייז ביז איצט
אווי פאלט און טרויריג איז הונגעריג געוען! ...

און איז ער האט זיך אויפֿ איהם שווי דערווארט, דארך ער
זיצען בערשפֿארט, פער'ישכּנט פאר טליבען קאפעיקט איז
און ענגען, דושענען קאפעהיז איז ווארטען, ביז וואגען א גומער
אָרְמַעֲרָבְּרָדְעָרְ וּוּעָטְ קָוְמָעְןְ אִיםְלְיוֹזְעָןְ...
אין די אוינגען שטעלען זיך איהם טידעהרען איז ער קלערט:

— דאס ליעבען איז אווי קורץ, שענהנע מעג זייןען אווי
וועניג, איז דאס ביסעלע, וואם עס אייז דא, רוייבט מען
אוועק... פאר וואם? פאר וואם? ...
און איהם פאלט אייז צו צונעהן צו ער ווירטהין צו ער
קאסע איז זאנגען איהר:

— האט קייז פראאיבעל ניט, זיך האב זיך פערגעסען,
און זיך האב קייז קלוניגעטל ניט איז בין אווי אָרוּוּסְנֶגְּעָנְגָעָן...
זיך וועל זיך שבעטער בעצעחהלען...

דאכט זיך, א גלייבע זאה, איז ער ווועט בעפריטט ווערען איז
וועט זיך לאזען וויעדר ער איז ער פריער נאם, וואו עס אייז אווי
ליכטיג איז גומט...
ער גיט אבער א קוק אויפֿ די ווירטהין איז קען זיך פון

ארט ניט אויפֿהיזבען...
— ניזו! זיך וועל נאך ווארטען! — בעשליסט ער —
טיילא, מארגען ווועט דאך זיך זיז א שענער טאג!
ער דערמאנט זיך אבער, או עט אייז מאום אווי לאנג צו

ויעצען, די קעלנערין קוקט שיין, דאכט זיך, אויף איהם מיט
חשד. או זי געהט פארבי זיין טישעל דאכט זיך איהם, או אטַ
אט זאגט זי אָרוֹים:

— וואס זיצט איהר דא אווי לאנג, עם איז אווי אויך
ענג — בעצאלט און געהט אִיך...
ער האט שיין אַמְּלָא צענע בײַגעעוואויאינט. אמת, דאס
האט געטראפען מיט און אלטמען אַרְטְּמָעָן אַרְטְּעָן, וואס איז דא א
ווײַנטערטָאָג אַבְּגָעָעָסָעָן. אַיְּחָם, קְלִינְגֶּרְעָן, ווועט מען ניט טשעָר
פָּעָן, זֵי זעהען דאָה, או ער איז ניט אַבְּיָה ווועָר... מָאוֹס אַיְּזָן דָּאָס
אַבְּעָר... אַזְּן ער בַּיִת אַבְּעָר דָּאָס אַרטְּמָן: ער געהט אַבְּעָר אַזְּן
צְוַיְּוִיטָעָן צִימָעָר. אַיְּזָן צְוַיְּוִיטָעָן צִימָעָר קָעָן ער אַבְּעָר לְאָנָגָן נִיט
איַיְּנוֹזִיצְיָעָן, די טהיר זעהט זיך נִיט, אַזְּן ער האט מְרוֹדָא טָאַמָּעָר
וועט עַמְּצָעָר אַרְיָין, ווועט אַוְיסְמָרְטָינְקָעָן אַגְּלָאָזָן טָהָיָי אַזְּן ווועט
אוועקגעָהן אַזְּן ער וועט דָּא בַּלְּיבָעָן נִיט קִיְּזָן אַוְיסְגָּלְיוֹזָטָעָר...
ער געהט אַבְּעָר צְוִירָאָק אַיְּזָן עַרְשָׁתָעָן צִימָעָר אַזְּן בעשְׁלִילָעָט
פָּעָסָט צָו וּוּאַרטָּעָן דָּרְהָיָג, בֵּין ווועָר פָּוֹן די בעקאנטָע וועט אַרְיָין;
אַזְּן כְּדִי צִיְּתָן זָאָל גִּיכָּעָר אַבְּעָרְגָּעָהָן, ווועט ער אַנְהָוִיבָעָן אַ
בַּלְּאָט לְעֹזָעָן פָּוֹן אַנְהָוִיבָעָן בַּזְּוֹן סֻוֹף.

אוֹן ער הוֹיבָט אַזְּן ווּוִידָעָר צָו לְעֹזָעָן. ער לְעֹזָעָן עַטְּלִיכָּע
מְאָל אַשְׁוֹרָה, ווּוְלִי עַפְּעָם בענְהָמָעָן, נָאָר די ווּרְטָעָר גַּעַתָּעָן
אַרְיָין אַיְּזָן קָאָפָּה אַזְּן גַּנְבָּה/עַנְגָּז זיך גְּלִיכָּר אָרוֹים, זָאָל זֵי ווּוּאַלְט
דָּאַרטָּעָן עַנְגָּגָעָן, ווּי אַיְּהָם אַיְּזָן דָּעַם קָאָפָּהָזָוֹן...

ער הערט אַוִּיפָּה צָו לְעֹזָעָן אַזְּן דָּעַרְשִׁיפָּרְטָה הַוְּנָגָה.
מִיט דָּעַם נִיְּעָם גַּעֲפִילָהָל פָּוֹן הַוְּנָגָה דָּעַרְפְּרָהָטָה ער זֵיך.
ער מאָכָּט אַרְכְּבָנָג, אַזְּן שְׂוִין פָּעָרְמְשָׁכְּנָת זיך, זָאָל זֵיין בָּאַטָּש
אַיְּזָן אַגְּרָעָסָעָמָעָן...

אוֹן אוֹ דָּאָס מִיְּרָעָל גַּעַתָּה צָו צָוָם טִישָׁעָל ווּאָוָו ער זִיכָּט,
ווענדעט ער זיך צָו אַיהֲרָ מִיט אַזְּמָתָעָן שְׂטָאַלְיָזָן:
— דָּעַרְלָאָנָט, פְּרִוְּלִיּוֹן, אַגְּלָאָזָן טָהָעָן מִיט אַפְּאָרָ פָּרָ
טָעַרְבְּרִוְּטָה...

און קלינגער ווערט דערשראָקען פאר זייןע אַיינגענע ווערט טער. ער געפינט או ער האָט דא וויעדר געמאכט אָ פעה. לָהּר, טאָמער וועט קומען אֲפִילוּ אָ בעקאנטער, וועט ער דען וועלען אַיהם אָויסלְיוֹזען אָויב די סומע וועט זיין צו גרוּם.

און או ער עסְט אָב, ווערט ער נאָך מעהָר געפֿאָלען אָוּן קוּקט מיט מעהָר שְׁרָעָק צום טהָיר.

עס ווּיזֶט זיך אֶבעָר קְיַינְגָּר נִיט, אָוִיסְטָר פְּרָעָמְדָּע גְּנוּיכָּט טער, וואָס פָּוּן קְלִינְגָּרָם וועגען האָבעָן זַיְן גָּאָר נִיט גַּעֲקָעָנְטָן נְעַבְּרָעָן ווערטען אֲפִילוּ... וואָס דָּראָפָּעָר ער זַיְן? ...

— שלְעַבְּטָן! — בְּרוּמָט ער, אָרוּיסְגָּהָנְדָּגָן פָּוּן גַּעַדְלָהָר,

— אָ פְּעַרְשָׂאָלְטָעָנְעָר טָאגָן, הַיְנָט וועט קְיַינְגָּר נִיט קְומָעָן....

זַיְן נְשָׁמָה חַוְּבָת אֵין אַיהם זיך אָוּן צוֹ רִיסְעָן, ער קָעָן מעהָר נִיט אַיְנוֹצָעָן,עס אֵין אַיהם עָנָג. ער ווֹיל זיך אַלְיוֹן בְּיִסְעָן, קְנִיְּפָעָן, שְׁלָאָגָעָן... וואָס אָיז ער אַרְיוֹן אַחֲרָע? ער וואָלָט בעסְטָר הַונְּגָעָרָעָן, אֶבעָר פְּרָיָּה גַּעֲוָעָן — אָוּן ער הַוְּבָט אָוּן זַבְּכָעָן מִיטְלָעָן, ווי אָזְזָי זַוְּרָטָעָוּן זַוְּה.

די מִיטְלָעָן זַיְנָעָן ווֹילָד, אָוּן ער וועט זַיְן קְיַינְמָאָל נִיט טָהָאן, גָּאָר דָּער מָוח אָרְבִּוּט.

און אָט פָּאָלָט אַיהם אֵין אָרוּיסְצּוּשְׁפְּרִינְגָּעָן דָּוָרָךְ דָּעַם אָפְּעָד נְעַמְּפָעָן, אָוּן או ער דָּערְשָׂעָט זיך פָּאָרִיּן גַּעַדְלָהָר, חַאְפָּט ער זיך אָוּן אָ צְוַיְּוָתָעָן מִיטְלָעָן: ער וועט צָוְעָהוּ דָא צַוְּזַיְּזָה וועמען עַס אֵין, דָּערְצָהָלָעָן די גַּאנְצָעָה אָוּן וועט בעטָעָן בָּאָרְגָּנָעָן 20 קָאָפְּיקָעָם.

דאָס אֵין אֶבעָר אוֹיך נִיט קְיַיְן מִיטְלָעָן: דָא זַיְצָעָן אלָעָשְׁלָעָכְטָעָן מְעַנְשָׁעָן, זַיְן וועלען קוּקָעָן ווֹילָד אָוּפָה אַיהם אָוּן יְעַדְרָעָר וועט אָרוּיסְבּוּרְמָעָן: בְּהָאָבָּן...

און או די קְעַלְנָעָרָיו גַּעַתְּפָאָרְבִּי, פָּאָלָט אַיהם גָּאָר אֵין צַוְּזַיְּזָה ווענדָעָן זיך צַוְּזַיְּזָה אָוּן זַגְעָן:

— חָעָר, אָוּב דוּ בָּאָרְגָּנָט מִיר אָבִיטָעָל גַּעַלָּד, האָב אַיד מִיט דָּיר חַתְּנוֹה — דוּ ווֹילְסָט דָאָך חַתְּנוֹה הַאָבעָן, דוּ בִּזְוָת

דאך שווין אלט און אויסנעהארעוועט, ווער וועט דיך געהמען? ...
 און די טהיר עפערנט זיך, עפערנט זיך און פערמאכט זיך און
 קליינער פון די בעקאנטער געהט ניט אריין...
 און דער טאג איז אוז ליבטיגער, — ווי גוט איז איצט
 אויפֿן גאטס... ווי ענג איז איצט איז קאפעהויז, וואו ער האט
 זיך פער' משכנת פאר צואנציג קאפיקעס...
 — גאטט מײַנער! — וויינט איז איהם דאס האָז — א
 טאג "לְעֵבָן" איז דאך ווערטה פִּילְיאָנוּן, פִּילְיאָנוּן! נְזָלָנִים,
 לאָזט מיך אָרוֹוַס!...
 און די ווירטהין זיצט ביַי דער קאָסֶע אָן הַיט, ווי א
 שטרענגעדר וְשָׁאַנְדָּאָרְמָן... און קליינער רִיסְטָט זיך אָן זוכְטָ מִיטָּ
 לעַן ווי צו אַנְטְּלוֹוֹפָעָן, ווי צו אויסנעלעַזְט ווערַעַן פון דעם
 אַסְטְּרָאָג...
 ערשות זיעבען אַז ייְנָגַעַר אַיז גַּעֲקוּמָעַן אַבעקאנטער. קְלִינְ
 גַּעַרְן האָט אַפְּנַטְמַעְלָן גַּעַתְהָאָן אַין די אוֹגָעָן אָן פָּאָר שְׁמָחָה
 אַיז עַל צוֹטוֹמַעַלְט גַּעַוָּאָרָעָן, האָט זיך אַחָפָ גַּעַתְהָאָן פון אַדְרָט
 אָן אַנְשָׂרְיוּ גַּעַתְהָאָן:
 — ברודער! דו האָטט מיך גַּעַרְאַטְעַוּעַט...
 יונער האָט איהם קאָלְט דערלאָאנְט די האָנד אָן האָט גַּעַד
 פְּרָעָגָט:
 — ווֹאָס אַיז מִיט דַּוְרָ די שְׁמָחָה?
 — ווֹיְפִיעַל בֵּין אַיך ווערטָ? — האָט קליינער אַנְשָׂטָאָט צו
 עַנְטְּפָעָן, גַּעַפְּרָעָנְטָן.
 — אַיז מִיְּנָעַן אוֹגָעָן אַגְּרָאָשָׁעָן אוֹיך נִיט...
 — איי, שלעכט! — האָט קליינער גַּעַסְטָאָרָעָט זיך צו זַיְוַן
 פְּרָעָהָלִיך. אַיך וועל שְׁוִין דָא מַזְוָעָן בְּלִיְבָעָן, אַיך בֵּין דָא אַיצְט
 פֻּרְעָמְשָׁכָנְט אַיז 20 קָאָפְּיקָעָס...
 — אַיז ווֹאָס זַוְּלָסְטָן, אַיך זַאְל דַּיך אוֹיסְלְיוֹזָעָן? — האָט
 דָעַר בעקאנטער גַּעַפְּרָעָנְט הַאלָּב שְׁמִיְכְּלָעָנְדוּג, הַאלָּב עַרְנְסָט...

— ליוו אוים, ברודער, ליוו מיך אוים — איך האכ שווין
 קיון בח ניט צו זיצען. אוזא שענגען טאגן!...
 אונ דער חבר האט איהם אויסגעלייזט...
 קלינגער איז א בעפּרײַטער אווועק צומ קאָסע, האט אַבִּ
 געצְאַהְלַט אָזֶן זיך געשווינד אַרוֹיסְגָּעַכְּאָפְּט, ניט געזענענְדִּיג
 זיך אַפְּילְוּ מִיטְ' אַוְיסְלְיוּזְעַ...
 אויפְּן נאָס אַיז שווין דונקעל געוווען, דער חימעל אַיז גע-
 ווען פֿערדעקט מײַט שׂוֹוֹאַרְצַע וּאַלְקָעַנְמַ, אַ קלְיָוּן דעֲגַעַנְדָּעַל
 האט צוֹגְעַקְאָפְּעַט אָזֶן קלְיָינְגָּרַן האט וועה געטהָזָן דער לִיכְטִי-
 גער טָאג, ווֹאָס אַיז אַיז תְּפִיסָה אַווועק אָזֶן אִיהם האט זיך גע-
 דָאָכְטַ, אָז דער חימעל העלְפַּט אִיהם צו בעוַיְינְעַן דעם פֿער-
 שְׁפִיעַלְטַעַן טָאגְן...
 דער מאָרְגָּנְדִּינְגָּר טָאג אַיז אַ קָּאַלְטָעַר, אַ נָּאָסְעַר אָזֶן
 דונקעלעַר גַּעַוְועַן, אָזֶן קלְיָינְגָּר אַיז אַ הוֹנְגָּרְגָּר אַיז דער
 חַיִּים גַּעַזְעַסְעַן אָזֶן האט גַּעַבְעַנְקַט נַאֲכֵ' נַעֲכְטִינְעַן טָאגְן...

דער בוכהאלטער.

11 א זיינגער ביאנאכט.

עד איז נאך וואס געקומען פון קאנטאר, וואו ער דיענט אלס בוכהאלטער. ווי דערשלאלגען איז ער אנדעררגעפאלען אויפֿן אײַנץינגען שטוחל, וואס האט זיך געפונען איז קליען ציידערל. ער האט מיט דער רעכטער האנד א שטארקען פיהור געטהאָן איבערן קאָפּ און נאָכְהָעָר אַיְבָּרֶן גאנצען פנים, ווי ער וואָלט וועעלען „עַפְעַמְסָ“ אַרְאַבְנָהָמָעָן פון דָּרָטָהָעָן אָזָן פָּעָר וואָרְפָּעָן עַם ווֹיִיט, ווֹיִיט, נאָך וואָס אַיְהָר ווָאָלָט אָזָוִי לַיְיכָט, אָזָוִי גּוֹט גַּעֲוָאָרָעָן...

נאָר דָּאָס אָוּמְפִּיהָרָעָן מיט דער האנד האט אֵיהם נְרִינְגָּעָר נִיט גַּעֲמָאָכְט. פָּאָר זְוִינְגָּעָן אַוְינְגָּעָן אָזָן אַלְיַז גַּעֲשָׁטָאָגָעָן דֵּי קָאָנָר טָאָרְקָעָן מיט דֵּי קָאָסְפָּעָ-בִּיכָּעָר אָזָן ער האט זיך גַּעֲרִירִים אָזָן גַּעֲרָונְצָאָלָט דָּעַם שְׂטָרָן, ווי אֵיהם ווָאָלָט אָוּסְקָוָמָעָן אָוּסְרָעָן גַּוְלִירָעָן אָפְּרָטָאָנְטָעָטָעָט רַעֲכָנוּנְגָּ...

— פָּוּ! — האט ער אָוִיסְגַּעַשְּׁפִּינְגָּעָן — צָום שְׂוֹאָרָץ!

אָזָן אֵיהם האט זיך גַּעֲרָאָכְט, אָז אַלְיַז וואָס ער זְוָהָט פָּאָר זיך אַז צִימָעָרְלָן: דָּאָס בעטָל, דָּאָס טִישָׁעָל, דָּאָס פִּיעָר אַזְנָבָט לְאַמְפּ דָּוָךְ דָּעַם פַּעֲרוֹיְכְּבָרָעָן גְּלָאוֹן, דֵּי וּעְנָד אָוִיסְגַּעַלְלָעָבָט

מייט טונקעלע טאפעטען, אָז דאס אלֶץ ברומט אונצופרייעדען:
“צום שווארץ יאָהָר ! ..”
און וואָס אָ מינוט מעהָר בעהָרטש אִיהם אלֶץ שטארקער
דער אָומָעָט.

עד דרייחט זיך אָום מײַטֵין פֿנִים צום פֿעַנסטער אָז מײַט
אויסגעשטעלטע אַויגען קוֹקֶט ער ווֹיִט, ווֹיִט, ווֹיִט
עַפְעַם ווֹעַלְעַן דערזעהָן ... שטילָע, לאָנגָאנָמע געדאנְקָעַן צִיהָעַן
זיך אִיהם דורך אַיְן מות. ער ווֹיל יעדער געדאנְקָעַן
פֿערהָאַלְטָעַן, אַבְשָׁטָעַן, בערַעְבָּעַן אִיהם, נאָר דער גַּעַד
דאָנק שְׂפִירְגָּט אָוּעָק אָז עַס קָוָמָט אָז אַצְוַיְיטָעַר, אָ דְּרִידָעַ
טָעַר, אָ פֿיְעַרטָעַר. עַנְדרְלִיךְ צַוְשְׁרִינְגָּעַן זַיְן זיך אַלְעַן אָז אַיְן
מוּחַ שְׁטָעַלְטָעַט זיך בְּיוֹ אִיהם אָוּעָק אַ דִּיטְלְכָעַ פֿראָנָעַ מִיט
גַּרוּסָעַ שְׂוֹאָרְצָעַ בּוֹכְשְׁטָאָבָעַן, מִיט אָ לְאָנְגָּעַן פֿרָאָנְגָּצִיְיכָעַן:
— וְאָוֹ אַיְן מִין לְעַבְעָן אָוּעָק ? ...

אָז עַס ווֹיִט זיך אִיהם עַפְעַם דערמאָנָעַן. צַעַהְנְדְלִינְגָּעַר גַּעַד
שְׁטָאַלְטָעַן חַוְּבָעַן אָז צַוְשְׁרִינְגָּעַן פֿוֹיל אָז שְׁלַעְפְּרִינְגָּעַן אִיּוֹם נאָך
דאָס אַנְדְּרָעַ, אַחֲן אַ צְוֹאָמְנָהָאָגָן, אַחֲן אַ סְדָּר אָז דִּיְ פֿרָאָנָעַ
דְּרִיקָט אָז נְחַמְּתָאָדָרָק זַיְן נְצָנָצָע זַעַלְעַן:

— וְאָוֹ אַיְן מִין לְעַבְעָן אָוּעָק ?

פְּלוֹצְלוֹנְגָּפְלָאַלְטָעַ אִיהם אַיְן צַוְהָאָן עַפְעַם אָן אַרְבִּוִּיטָן.
ער היִבְטָז זיך אוֹיְפָ פֿוֹן שְׁטוֹהָלָ, בּעַטְרָאָכָט אָרוֹם אָז אָרוֹם
זַיְן צִימְעָרְיָלָ, אָז זַיְן בְּלַוקְ פְּאַלְטָא אַוְיִפְּזָ קָאַסְטָעַן, וְאָוֹעַם
לִיְגָעַן אַלְעַ זַיְנָעַ זַאְכָעַן, וְאָסָעַ ער הָאָטָטָ פֿוֹן דָּרְהָיָהָם גַּעַברָאָכָט,
אָז עַס וְאָסָעַ ער הָאָטָטָ שַׁוְּיָן דָּא עַרְוּוֹאָרְבָּעַן.

ער קוֹמָט אִיהם אָז קָרוּם, נְחַמְּתָאָדָרָק פֿוֹיל אָרוֹוִיס פֿוֹן טָאַש אָ
שְׁלִוְסָעַל אָז עַפְעַנְטָ אִיהם אָוּוִתָּ.
עַס גַּעַפְעַלְטָ אִיהם עַפְעַט נִיט דָּעַר סְדָּר אַיְן קָאַסְטָעַן, אִיהם
דָּאָכָט זיך, אָז יַעֲדָע זַאְכָד לִיְגָעַן נִיט אוֹיְפָ אַיְהָרָ אַרְטָ.

ער היִבְטָז אָז אַיְבָּרְלְעָגָעָן.
צֻום עַרְשָׁטָעַן פְּאַלְטָ אִיהם אַרְיָין אַיְן הָאָנד אָז אַלְטָעַר

תנ"ה. עיר גוֹט אַ בְּלָעֵטֶר אָנוּ זַיִן בְּלֵיכְ שְׁטָעֵלֶט וַיֵּךְ אֲבָ אַוְיפְּ דִי
ווערטער: „אַב בְּמַחְתָּרָת יִמְצָא חֲנֻכָּה“. עיר טִוִּיטֶשֶׁט אֲבָ אַיִן
מוֹחַ יְעַדְעַס ווּאַרְטַּס אָזְן שְׁרַעַטְסֶט זַיֵּךְ צָו הַאֲסָט עַר קִיּוֹן טָעוֹת נִיטֶ
גַּעַחַתָּס... עַס ווּאַקְסָט פָּאָר אַיִּהָם אַוִּיס אַ דְּאַרְעָרָא אַיד מִיט אָז
אָפְּבָעַן הַאֲרַץ בְּעוּוֹאַקְסָעַן מִיט הַאֲרָא. „פּוּעַר! — שְׁרִיאַת עַר,
זָאָן! אַם בְּמַחְתָּרָת יִמְצָא חֲנֻכָּה. נַנְנַנוּ!...“ עיר גוֹט אַמִּישׁ
וּוַיְמַעַר, וּוַיְמַעַר: „בְּנִים גַּדְלָתִי וּרוּמָמָתִי“ — אַ שׁוּעַרְעָר
פְּסָקָן, גַּעַדְעַנְקָט עַר. דָּא אַיִן גַּעַוְעַן אַ הַאֲרַבָּע אַוְיסְעַדְעַנְשִׁ...
עַר ווֹיל זַיֵּךְ עַפְעַט דָּרְמָאַנְעַן אָזְן קוֹקָט אַוְיפְּ דִי אַוְתָּוֹת... נַאֲרָ
בָּאַלְדָּ נַיְסָעַן זַיֵּךְ צָוֹזָעַמָּן אָזְן עַם שְׂוּוֹמָטָס פָּאָר אַיִּהָם אַרְוֹסִים.
וּוְ פָּוּן אַנְבָּעָל, אַ נִּידְרָגָעָנָה פִּינְסְטָמְעָרָעָשׁ טָמָוב. אַרְוֹם אַ נְּרוֹיְסָעַן
טִישׁ זַיְצָעַן דָּרְשָׁרָאַקְעָנָה אַינְגָּלְעָד אָזְן רַיְסָעַן זַיֵּךְ צָום פְּעָנָס
טָעַר, צָום גַּאֲס... אַ דָּרָעָר בְּיַינְעַרְעָנָה הַאֲנָד לְאָזָט זַיֵּךְ אַרְאָפָּא אַוְיפְּ
דָּרִי קַנְעַרְשָׁע פְּלוּעַיְצָעָס אַיְנְצִי גּוֹיִזְיָה אָזְן דִי בְּלָוִיעַ לִיְפָעַן צְעַבְיוֹזָעָר
רָעַז זַיֵּךְ נַאֲד שְׁטָאַרְקָרָעָ: וְאַגְּט וּשְׁע, „בְּנִים גַּדְלָתִי וּרוּמָמָתִי“. אָנוּ
דִי אַינְגָּלְעָד צְעַשְּׁאַקְלָעָן זַיֵּךְ מִיט אַ גּוֹוָאָלָד: „קִינְדָּעָר הַאֲבָ אַיִּךְ
גַּעַהְדָּעוּת אָנוּ דָּרְחוֹבָעָן“...
עַר זַוְּפָצָט שׁוּעָר אֲבָ אָזְן לְעַגְט דָּעַם תְּנָךְ־דִּי אַוּועַק אַונְטָעַן
אַיִּין קַאֲקָסְטָעַן.

עד החלטת און האנד אַ צוֹוִיט בְּכָעֵל.
— אַ, די נְרָאָמָטִיק! קְלֻעָּרֶט עָרֶ. — עד בְּלָעַטְרֶט זַי
דוֹרֶךְ אָזָן יְעַדְעַם בְּלָעַטְלָעַ פְּרָעַצְעַהְלָט אִיחָם עֲפָעַם, בְּרָעַנְגַּט
אִיחָם טְרוּרִינְגַּן גְּרִיסְבָּן... עַם שְׁטוּחָת אַיוֹחַ פָּאַר זַיְעַן אַוְיְגַּעַן אַ
חוֹיכָרֶר וְיָנְגָרֶר מָאן מִיטַּן אַ בְּזִוְּזָעַן בְּלִיךְ אַוְנְטָנְעַר אַ פָּאַר פָּעַנְצָעַן.
סְנָע. עד דְּרָעַת אִיחָם דַּעַם אַוְיעַר, נְהַמְּט אַרוֹדִים אַ בְּלִיְיָה
שְׁפִיטָט אָזָן צִיְיבָּעָט אַיוֹחַ יְעַדְרֶר בְּלָאָט בְּעַזְוּנְדָעָר:
— וְוָאַט נָא זָאוֹטְרָא, דָא סִיךְ פָּאַר נְאַזְוּסָט! סְלִוְישִׁיאָ?
עד לְעַנְתְּ אַוּוֹקְ דִּי נְרָאָמָטִיק. עד בְּלָעַטְרֶט נָאָד אַ בְּיכָעֵל
— אַן אַרְיְפָעַטִּיק. נָאָד אַ בְּכָעֵל — אַ כְּרָעַסְטָאָמָטִיעַ
— אַ דִּיְשְׁתָּעַם בְּכָעֵל...

עם בעוויזען זיך אלעלריי געתמאלאטען אין שווארכע רעך,
און פענסגען, מיט א שטענדיגער בעזער פראווע:

— וואט נא זאומטרא דא סיך פאר נאיאיזוסט!

„שוווער געווען“, לוייפט איהם דורך איזן קאפע...

ער האלט וויעדר איזן האנד א פאך פאפעירען.

— א, יעקב מאָרְקִס בוכחהאלטעריע! — שמייכעלט ער
ביטער, דער טאטע האט פאר איהם א תכליות געווארנט...

— און וויפיעל האט דאס טעם-טאָטען געקאסט! זייןע
געצטעה קראפעטעה האט ער פאר מיר אוועקנעלעגעט.

מיט א שועערען זיפע לענט ער די ביכער צוּרֵיק אַוּעַט,
נאָר געהמען איןן האנד נאָד עפֿעס קען ער נוֹט. לאָנג שטעהט

פאר זייןע אוינען דאס טרויריגע געתמאלאט פון טאטען. נאָכָּ
הער בעוויזען זיך אנדרע ער דער זווערט שוועט-

טער און ברידער אלע מיט פערזאָרגנט טרויריגע פנימער. דען
זעלביינער קאָסטען שטעהט אין דער הײַם אין מיטען שטוב

אַרְזֶמֶגֶעֲבוּנָדָען מיט א שטְרִיק... די מאָמע קושט איהם... דער

טאָטעה דרייקט איהם די האנד און זאנט איהם ווַיַּדְך: „זוּ
פָּהָרְסְּט אַיִן דער פָּרָעָמָה, זוי דָּאָרְטָה אַמְּעָנָשׁ, הִתְּאַקְּפִּעָעָ
זוי גִּנְצִיגּ דָּעַם בְּעַלְחַבִּיתָה... וְעַסְטָט פָּרְדִּינָעָן גָּלְעָדָ וְוּסְטָט
אַשְׂדוּךְ אַיִן וְעַסְטָט זַיִן לִיְּטָעָן גְּלִיְּךְ... דָּעַר קְלִינְעָר
דָּעַר/^ל דָּרְעָהָט זיך אַרְוֹם קָאָסְטָעָן אַיִן שְׁרוּיְט:

„ברוח, שיק מיר פון דער גְּרוּסְעָר שְׁטָאָדָט אַ בִּקְמָע
לְעָ...“

דאָס האָרֶץ הייבט איהם אָן דְּרִיקָעָן, שְׁרַעְלִיךְ וּוֹעַחְתָּהָאָן...

נאָר ער הייבט אָן ווַיַּמְתַּעַר אַיבָּעָר צוּ לעגָעָן.

ער האלט שוין איזן האנד דעם נִיעָם קָאָסְטָיּוּם, וואָס ער
האָט זיך דאָ שוין אלְיוֹן נַעֲמָנָכְטָ פָּוּן די שְׁכִירָות... ער פָּעָרָ

טראָכָט זיך קָוְעָנָדָיִן אוֹיפְּפָן רָאָק, אָנוּ עַם צִיהָעָן זיך פָּאָר איהם
לאָנגָע, טרויריגע טָעָג... אַ שְׁמוֹצִינָעָר קָאָנָטָאָר, דָּוְרְכָּנָפְּחִילָט

מיט א ווַיְעַרְעָן שְׁוֹוִיְּסִינָעָן רִיחָה... אַיִן די אַוְיָרָעָן קָלְנָגָעָן עַפְעָט

מאדנע ווילדע ווערטער : פֿרִימָא דַע פֿרִימָא, באנקראט, בריד
ושע, קורס, געהויבען, געפֿאלען... עס וואקסט אויס פֿאָר זַיְינַע
אוינגען דער ווירטהה ה', גריינבערג, א' בּוֹיכִינֶעֶר מענטש מיט גרויהע
קָאָצָעָן-אוינגען. אָט געהט ער צו צו איהם מיט א בעזען בליך
און פֿרִיעַמְט מיט זיון גראבען קָוֵל : "עַס שְׁטוּמַט ?" ... ער ענטט
פֿערט שטיל אָוֹן דערשראָקען "דאָכָט זַיְה, אָ קלִיינֶעֶר טַעוֹת" ...
און וויתער רעכענען... צייפֿער, אָוֹן צייפֿער, אָהֶן אָן אַנְפָאָגָן, אָהֶן
אָ סּוֹל ...
ער לְעַנְתָּ אָוּוּק דַעַם אֲנַצּוֹג, בְּלִיּוּבָט שְׁטוֹחַ פֿערטראָכָט
און רעדט אָרוֹיס קָוּפְּעַנְדִּיג אַיְן קָאָסְטָעַן.
— מעהָר, דַאָכָט זַיְה, נַאֲרַ נַיְשַׁת ? ! ...
און דַי פֿרָאנָע הייבְּט איהם אָן מיט אַיהֲרַ עַרְשַׁטָּעַר מאָכָט
צו דְּרִישָׁעַן.
— וּוֹאַ אַיְזַן מַיִין לְעַבְּעַן אָוּוּק ?
און מיט שְׁטָאָרָע בְּלִיקָעַן קָוְלַט ער אַיְן קָאָסְטָעַן אַרְיַין ...

די סאפקע.

געוו אהנט האט שמעון שטענדייג אין צימערלעה, וואס זיין
נען. בעשטיינען פון איין פענסטער, א בעטעל, א טישעל אין
איין שטוהל. א גוטע בעלהביהט/טע פֿלעגט אמאָל געבען צוויי
שטוהלען. אין איז צימערל פֿלעגט שמעון וואהנטן ליענגעה.
ニיט איזוי צוליעב דעם איברגגען שטוהל, נאר צוליעב די גוטסִ
קיטים פון דער בעלהביהט/טע. פון גראטער צימער האט שמעון
קײַינמאָל ניט גע'חלומט. מעהר, ווי זעם רובל פֿאָר א צימערל
קען ער ניט צאַהְלָען, נעהמען ווירדר א גרויסען צימער פֿאָר 12
רובל און וואהנטן זאלבענאנד האט שמעון ניט געוואָלט. נאַטש
שמעון איז געווען בכלְל א מענש פון דער געזעלשאָפט, און האט
פון דער אַינְדְּיוֹידָאַלִּיסְטִישָׁר טָאָרִיעַ ניט געוואָסֶט, איז ער
ראָך געווען, ניט וויסענדיג עס אלְיַיָּן, א שטיקעל אַינְדְּיוֹידָאַ
אלִיסְטִישָׁר. ער האט גאנֵץ אָפְט אַיבָּרָהָוּפְט בַּיִּ נְאָכְט, לְעֵב גַּעַּ
האט צו בלְיִבְעַן אלְיַיָּן מִיט זַיְה, אָונְטָרְזִוְנְגָעַן אַלְטָע לִידְעָלָעה,
וואס ער האט איז דער הַיּוֹם גַּעֲהָעַט, נִיגּוֹנִים פון יּוֹם-נוֹרָאִים,
זְמִירּוֹת פון שבת, וואס דָּאָם אַלְזַי בְּעוּזְוּזָעַן פֿאָר א זְוִיטִינְגָן
מענשען וואַלְט ער ניט געקענט. וויל קיון קול האט ער ניט
געהאָט און זַיְן זַיְגָעַן וואַלְט גַּעַוִּים אַרוּסְטוּפָעַן בַּיִּ א צָרָ
הערער א געלעכטער. אויסער זַיְגָעַן פֿלעגט ער סְתִּמְמָה לְיעַב

האבען צו טראכטטען פון האכערע ענינים, אונ דערצז מוז מען
האבען ייחידות.

אויב פון גראטערע צימערדען האט שמעון ניט ג'חלומט.
האט ער אבער געהאט א שטארקען פערלאנג, אונ זיין צי
מערל זאל זיך געפינגען א סאפקען. אונ ביט דינגען א נוייעס
צימער פלענט ער מיט א מאדנען ביינקענדיגען שמייכעל פרעד
גען דער בעלה-חבית'טע:

— אפשר וואלט איהר מיר געקען אריינשטיילען אין
צימער א שטוקעל סאפקע...

בי זיינגע בעלה-חבית'טע פלענט זיך קיין איבעריגע סאפק
קעם ניט געפינגען. שמעון האט עם גוט געוואסט, אבער פרעד
גען פלענט ער מזען, אונ בעקענדיג אונ עטפער, אונ זיין,
וועלכען ער האט אינגענטליך ערווארטעט, פלענט ער ווי מיט
א זיפץ ארויסמורמלען...

— א שאד, א שאד! איך האב אווי לייב א סאפקע...
און אנדרער בעלה-חבית'טע פלענט מיט א שמייכעל איהם ווי
טרוייסטען:

— איהר ווועט אם ירצה השם חתונה האבען ווועט איהר
זיך קויפען א סאפקע.

אבער אווי ווי שמעון האט אויף חתונה האבען קיין מאל
נית געהאפט, פלענט ער ביטערליך נאך דער בעלה-חבית'טע
ברכה א שמייכעל מהאָן אונ פלענט זיך פון א סאפקע מיאש
זיין אין גאנצען...

נאך אינטמאָל, די לעצטער ציטט, אונ שמעון האט גענווען
ווײַדרער א נוייעס צימערעל מיט דעם זעלבען מעוביל, ווי די
פריהערידיגע צעהנדליינער צימערליך, נעמְליך: איזין בעט, איזין
טישעל און איזין שטוחל, אונ ניט האבענדיג אפלו און געדאנס
צו פרענקען מכח א סאפקע, דופט זיך צו איהם און די בעלה
חבית'טע:

— אויב איזה ווילט, קען איך איך אריינשטעלען אַסָּפְקָעַ.

פֿון דער דָּזָּוְגָּעֵר פֶּאֲרְלִיְּוָנָּגָן אָזָּו שְׁמַעַן גַּעַוְאָרָעָן אָזָּו אַבְּכָעָרָאַשָּׂם, אָזָּו עָרָהָט אַזָּו וְאָרָט נִיט גַּעַנְעַט אַוְיסְטוּדָעָן, קְוּמָעָנְדִּינָּג אַבְּכָעָר אַיְן אַזָּוְיְילָעָר אַרוּם וְוַיְעַדְעָר צֹזִיךְ, הָהָט עָרָמִיט גְּרוּים פֶּאֲרְזִוְּכְּטִינְקִיּוּט אַבְּכָעָרְעַפְּרָעָמָן:

— וְאָסָּם זָאָסָט אַזָּהָר? ... אַסָּפְקָעַ...

— יְאָ, אוֹבֵב אַזָּהָר וְוַיְילָט — הָהָט דֵּי בָּעַלְ-חַבִּית/טֻעַ קָלָט גַּעַזְאָנָט — אַיְן שְׁטוּב בֵּי מִיר פָּעָרְנָעָמָט זַי נָאָר אָזָּן אָרָט. אַיךְ חָאָב צְוּוֹי.

דָּא הָהָט שְׁוִין שְׁמַעַן פָּעָרְשָׁתָאָנָעָן אַיְן נָאָצָעָן אָזָּו עָרָהָט אַבְּיַסְעָל דִּיפְלָאָמָאָטִישׁ גַּעַנְטְּפָרָעָט:

— וְאָסָּם הַיּוֹסָט, אוֹבֵב אַיךְ וְוַיְילָט... אַיךְ מִין, וְאָסָט קָעָן זַי מִיר שְׁאָדָעָן... עַס וּוּסָט זָיָן גַּות בֵּי טָאנָג אַמְּאָל, מִין אָזָּה, צְוּשָׁפָרָעָן זַיָּה.

אוֹן בָּאָלָד אַיְן גַּעַשְׁתָּאָנָעָן אַיְן שְׁמַעַן/סְ צִימָעָרָעָל אַסָּפְקָעַ, אָזָּו אַמְּתָעָעָסָעָס אַזָּוְיְילָט וְוַעַלְכָעָר עָרָהָט זַיָּה, וְזַי נָאָר דֵּי בָּעַלְ-חַבִּית/טֻעַ אַיְן אַרוּם, אַזָּוְאָרָט גַּעַתְּהָאָזָן מִיטָּן פְּנִים צָוָם בָּאָלָקָעָן אָזָּו הָהָט גַּלְיִיק גַּעַשְׁמִיכְעָלָט.

דָּאָס גַּלְיִיק אַיְן אַבְּכָעָר גַּעַוְעָן צֹזְנוּרִים, אָזָּו שְׁמַעַן וְאָל קָעָן זָיָן רָוּחָג אַיְנָלָגָעָן. עָרָ אַזָּוְיְילָטִים אַוְיפְּגָעָשְׁפָרָונָעָן, עַטְלִיכָּעָן מָאָל אַבְּכָעָרְגִּיהְרָתָן מִיטָּן דָּעָרָהָנָד אַבְּכָעָר דָּעָר שְׁוֹוָאָרְצָעָר סְאָרָאָטָעָן פֿון דָּעָר סָפְקָעַ אָזָּו הָהָט גַּעַלְוִיבָט:

אַ זָּעַלְטָעָנָעָ סָפְקָעַ.

דָּאָס גַּלְיִיק אַיְן אַבְּכָעָר גַּעַוְעָן צֹזְנוּרִים אַלְיוֹן עַס צֹזְפָּעָרָטָעָן. אָזָּו שְׁמַעַן אָזָּו אַרוּם אַוְיפְּגִּיָּן נָאָס צֹזְטִילְעָן זַיָּה מִיטָּן זָיָן גַּלְיִיק מִיטָּן נָאָס עַמְּצָעָן...

בעַגְעַנְעַטָּהָט עָרָהָט דָּעָמָעָן, — בָּעַרְיָל פִּישְׁמָאָן, אַזָּוְגָּעָר מָאָן, וְאָזָּט הָאָלָט נִיטָּן דָּעָמָעָן זָאָנט, אָזָּו אַזְעָנָשׁ

דאָרָךְ לַעֲבָעָנוּ וְוי אַ פַּוִינְגָּלָּ. בְּעַנְעַנְדִּינוּ דַעַם דָאַזְוִינְגָּנוּ חֶבֶר, הָאָט
עַר פֻּרְגָּעַסְעַנְדִּינוּ יַעֲנֵם'ס מִיְנְגָּנָּג וּוְעַגָּן דִּירֹת, אַיְהָם אַבְגָּנָּעָ
שְׁטָעַלְתָּ אָזְן אַ פְּרָעָהְלִיכָּר אַיְבְּרָגָעַנְבָּעָן :

— נָו, בְּרוֹדָעָר, הָאָב אַיְיךְ זַיְדְּ הַיּוֹנָט אַרְיוֹנְגָּעַצְוִינְגָּנוּ אָזְן אַ
דִּירָה! ...

— אָזְן זַיְדְּ אַ פָּאַלְאָץ! — הָאָט פִּישְׁמָאָן אַוְרָאַנְזִוְרָט.
— אַ פָּאַלְאָץ נִיט קִין פָּאַלְאָץ — נָאָר אַ סָּאַפְּקָעָ אָזְן
פָּאַרְאָן! פֻּרְשָׁטָעַחְסָט, אַ סָּאַפְּקָעָ.
— טִיעָרָעָ מְצִיאָה... — הָאָט פִּישְׁמָאָן גַּעַ'חוֹזְקָט: פָוָ
וּוְאָס אַ מְעַנְשׂ וּוְעַרְתָּ נְתְּפָעָלָ, אָט הָאָב אַיְיךְ אַפְּיָלוּ קִין בְּעַט נִיט,
אָזְן נָאָר נְיִשְׁטָט... נָאָר פָוָ דְּעַסְטוּוֹעַנְגָּן דָאָרָךְ מַעַן גַּעַן אַנְפָרָ
קָעָן.

— אָתָּ, קָוָם! — הָאָט שְׁמַעַן וַיַּזְנַבְּ אַסְטְּפָרְיוֹנְדְּלִיכְקִיּוֹת
אַרְיוֹסְגָּנוֹזְוֹזָעָן.
— אַרְיוֹנְקָוְמָעַנְדִּינוּ אָזְן צִימָעָלָ, הָאָט בְּעַרְיָלְ פִּישְׁמָאָן נִיט
אַרְיוֹסְזָאַגְּנָנְדִּינוּ וַיַּזְנַבְּ אַוְיָופָ דָעַר דִּירָה, זַיְדְּ אַ וּוְאַרְפָּ גַּעַד
תְּהָאָזְן אַוְיָופָ דָעַר סָאַפְּקָעָ אָזְן לְעַנְעַנְדִּינוּ שְׂוִין, גַּזְאָגָט:
— אַיְיךְ בֵּין שְׁטָאָרָךְ מִיעָדָ... אַיְיךְ וּוּלְ בָּאָפָעָן אַ דָּרָעָ
מַעַל...

— אַ דָּרָעַמְעָלָ... הָאָט זַיְדְּ שְׁמַעַן דָעַרְשָׁאָקָעָן... וּוְאָס
הַיְסָט אַ דָּרָעַמְעָלָ... אַיְיךְ רַעֲכָעָן, אָזְן דִּי בְּעַלְ-הַבִּית/טָעַ וּוְעַט נִיט
וּוְעַלְעָן לְיוֹדָעָן... זַיְדְּ הָאָט פָּעָרְאָגָט, אָזְן...

— עַט, לְאָךְ פָוָן אַיְחָר בָּאָבָעָן, וּוְעַט קְרִינְגָּנוּ אָזְן אַנְדָעָר
צִימָעָל.

אָזְן מַעַהָר הָאָט פִּישְׁמָאָן נִיט גַּעַרְדָּט. לְעַבְעַנְדִּינוּ זַיְדְּ אַ
פַּוִינְגָּלָּ, הָאָט עַר דִּי פָּאָרִינָעָ נְאַכְּטָ נִיט גַּעַשְׁלָאַפְּעָן, אָזְן עַר אַיְזָ
גַּלְיָיךְ אַזְוִינְגָּעַשְׁלָאַפְּעָן...

שְׁמַעַן הָאָט גַּעַקְוָט אַוְיָופָ דַעַם שְׁלָאַפְּעַנְדִּינוּנָעָן חֶבֶר אָזְן
הָאָט נִיט גַּעַוְאָסָט וּוְעַלְכָעָ מִוְּטָלָעָן אַנְצָוּנְחָמָעָן. וּוְעַקְעָן אַיְהָם
הָאָט עַר קִין הָאָרִץ נִיט גַּעַהָאָט, לְאָזְעָן אַיְהָם אַזְוִי לְעַנְעָן

וואלט ער נאר אליאן זיך אביסעל אַבגענֹרֶהֶת — דאס ער שטעה
מאל אויף אַסָּפְקָעָן... און ער איז געשטאנען און געקסט, זיך
עמײַצָּר דָּוִיבָּט בֵּי אַיהם זִין גַּלְישׂ אָוּעָק.

ענדרליך אַבער האט ער זיך בערוהיגט און זיך געטראַיסטָּן:
— מילאָ, אַ מענשׂ ווֹל זיך אַברוחען, זאל ער זיך אַברוחען. דִּי
סָאַפְקָעָן בְּלִיּוּבָּט דָּאָךְ בֵּי מִיר.

עס איז אַבער געוווען אַ פֿאַלְשָׁע נְחֻמָּה. אַמָּתָּן, פֿישְׁמָאָן אַיז
אייז אַ פֿאַר שָׁהָר אַרְוּם אַוְיפֿגַּעַשְׁטָאַגָּעָן, זיך אַוְיסְגַּעַנְגַּעַנְצָט הוּיך
אוון בשעת גענעצען גענאָגָטָן:

— נְאָנָּעָן ווֹאָהָל זיך דָּוְרְכְּגַּעַדְרְעַמְּעַלְט — מען דָּאָרָף גַּעַחַן.
נאר אַ זְוִינְגָּר עַלְפָּ בֵּי נְאָכָּט, אַז שְׁמַעַן אַיז גַּעַלְעַנְגָּעָן אַין דִּי
בְּגָדִים אוֹוָף דָּעַר סָאַפְקָעָן אַזְן גַּעַפְאַנְטָאַזְוָרָט ווֹעֲגָעָן זַעַחַר גַּוְעַט
זָאָכָּעָן, ווֹאָסָּעָס זַעַמְּנָעָן פֿאַרְאָזָן אוֹוָף דָּעַר ווֹעַלְט, האט אַיהם
אַ קְלָאָפָּ אַיְן טָהָיר פָּוֹן קָאַמְּעָרָל אַוְיפֿגַּעַנְגַּעַנְקָט פָּוֹן זַיְנָעָן דָּמְיוֹנוֹת
אוון אַז ער אַיז אַרְאָבְגַּעַנְשָׁפְרוֹנָגָעָן אַ דָּעַרְשָׁאַקְעָנָר, האט ער
פֿאַר זיך דָּעַרְזָעָהָן ווַיְיַעַרְדָּר בְּעַרְיָל פֿישְׁמָאָן....
— אַזְוִי שְׁפָעָט ? — האט ער אוֹוָף אַיהם אַנְגַּעַנְשָׁטָאַלְטָן דִּי
אוֹיְגָעָן.

— אַיך ווֹיְל בֵּי דִיר הַיְנָטָן גַּעַכְטִינְגָּן. אַיך האָב נָאָר אַלְעָ
קיין דִּירָה נִימָּטָן... ווּעַסְטָן דָּאָךְ מִסְתְּמָאָר לְרָלוֹבָעָן.
— גַּעַכְטִינְגָּן ? — האט שְׁמַעַן אַרוּסְגַּעַנְשָׁטָאַלְטָן — נִיט
זַיְסְעַנְדִּיגָּן ווֹאָסָּעָס ווַיְיַתְּעַר צָו זַגְעָן....
— יְאָ, אַיְבְּגַעַנְכְּטִינְגָּן... — האט פֿישְׁמָאָן בעשטע
זַיְגָט.

— עס איז דָּאָךְ אַבער נִימָּטָן קִיְּוָן קִיְּשָׁוָן... האט שְׁמַעַן
גַּעַפְרָוָפָט רָאַטְעָוָעָן זִיך...
— עט, בִּזְוּט אַ שְׁוֹתָה... איז פֿישְׁמָאָן שְׁוֹיָן אַיז זִין רָאַלְעָ
אַרְיוֹן, ווֹאָס זַיְנָעָן מִיר עַפְעָס בְּרוֹזְשָׁקָעָן... אַסָּפְקָעָן הַאָסְטָן,
ווֹאָס דָּאָרָף מַעַן בעסער ?
אוון פֿישְׁמָאָן אַיז גַּעַלְיַעַבָּן גַּעַכְטִינְגָּן אַז דָּאָס ער שְׁטָע

מאָל, נאָך זעהָר אַלְאנְגֶּן צִוִּים, האָט שְׁמַעַן נִיט גְּזֹוֹנְגֶּן פָּאָרְן
שְׁלָאָט...

אוֹיפֵּס מְאָרְגֶּן, אוֹ שְׁמַעַן אַיְזָן אוֹפְּגָּשְׁטָאָנְגֶּן, אַיְזָן שְׁוִין
פִּישְׁמָאָן נִיט גְּזֹוֹן. וּוַיְסֻעְנְדִּיגַּ, אַיְזָן קִיּוֹן פְּרִיחַשְׂטִיךְ וּוְעַט עַר בַּיִּ
שְׁמַעַן'עַן נִיט קְרִיגֶּן, אַיְזָן עַר עַם אֲוֹוּעַם זְוַבְּעַן עַגְּעַשְׁ אַמְּרַעְשַׁ.
שְׁמַעַן אַיְזָן צְוַנְעַנְגֶּן צְוַדְעַר סָאָפְּקָעַ אַזְּן האָט זַיְד דָּעַרְ
מְאָנְטַן, אַזְּ אַוְיְסְעַר פִּישְׁמָאָנְגֶּן האָט עַר נאָך צְעַהְנְדְּלִיגְּרָט חַבְּרִים,
וּוְאַסְּטַהְעַן הַאָבָּעַן נִיט קִיּוֹן דִּירֹתְּ אַזְּן אַזְּ זַיְד וּוּעַלְעַן זַיְד דָּעַרְוִיסְעַן.
וּוְעַט עַר הַאָבָּעַן אַלְעַ נְאַכְּטַ אַפְּאָרְשִׁוֹן אַוְיְזָן שְׁלָאָפְּעַן. אַבְּזָאָנְעַן
אַזְּ יְמַעְרַ אַסְּפְּקָעַ אַנְאַכְּטַ לְיִוְדִּינְגַּ? ... גַּעַת דָּעַרְצַעְתַּל דַּעַם עַולְם
אַ מעַשָּׁה, אַזְּ דַּו הַאָסְטַהְעַן לְיַעַב יְחִידֹתְּ, אַזְּ דַּו קְעַנְסַטְעַן נִיט זְוַנְגֶּן
מְאָרְ אַ צְוַוְיְיטְעַן...
אוֹן שְׁמַעַן האָט גְּקֹוקְטַּ אַוְיְזָן דָּעַר סָאָפְּקָעַ אַזְּן עַם האָט

איְחַם אַנְגְּנַעַנוּמָעַן אַ שְׁרוּעַלְעַ... אַיְזָן מְהַחְ האָט שְׁוִין גַּעַרְבִּיְתַּ אַ גַּעַד
דָּאנְקַן :

— זְוַבְּעַן אַ נְיִיעַ דִּירֹתְּ, וּוְעַט אַזְּן פָּוּן קִיּוֹן סָאָפְּקָעַ קִיּוֹן
זְבָר נִיטָאָ...

דער מאָדנער.

(געווידמעש ג. ג.)

דער פֿאלטָא, וואָס זיסעל טראָגַט שווין דעם צעהנטען ווינֶז
טער, איז אַיִינענטְלִיךְ ניט געווען קַיּוֹן זומערדיינער אין פֿולען
זיו פֿון דעם וואָרט. אוּסער דעם, וואָס ער איז געווען העַל, האָט
ער אוּיךְ ניט געהאט קַיּוֹן וואָטָע. אַבעָר קַיּוֹן זומערדיינער
האָט ער אוּיךְ ניט געהנט הײַסְעָן. דער גַּוּזָאנְד פֿון אַיהם איז
געווען נְרָאָב אָוּן האָרִיג אָוּן דָּאס האָט אַיהם צוֹגְעַנְגַּבָּעָן אַחֲרָאָד
ראָקְטָעָר פֿון אַחרְבָּסְטָא אַדרָּעָר פֿרְיָהְלִינְגְּסְ-מָאָנְטָעָל. זיסעל
אלְיָיָן האָט אַיהם אַבעָר גַּרְוּפָעָן מִיט אַ ווַיְצַעְלָאָז „דער פֿאָרָעָד
וועָר מָאָנְטָעָל“. אָוּן האָט עַרְקְלָעָרט, אָוּן מִיטָּן שְׁכָלִי, דָּאָרָף ער
אַזְוֵי הײַסְעָן, ווַיְלָא אֹזָא מָאָנְטָעָל קָעָן מַעַן טְרָאָגַעַן אַיז אלְעָה פֿיעָר
צִיְּטָעָן פֿון יְאָחָר אָוּן אַפְּלוֹן צוֹדְעַקָּעָן זִיךְרָה מִיט אַיהם אַיז אוּיךְ
ניט שלְעַכְתָּא. אָז דער מָאָנְטָעָל דָּקְטָא אַיז אַקְלָטָעָר נָאָכָט וַיְסַ-
לְעָן צָו. זְעַחַט עַס טָאָקָע אָוּים ווֹי אָז עַכְטָע קָאָלְדָּרָע. אָמָת, די
פֿאָר אַרְבָּעָל שְׁטָעָרָעָן דָּעָר אַלְגָּעְטִיְינָר האָרְמָאָנִיעָ, נָאָר ווועָר
דָּאָרָף עַס אַזְוֵי נָאָהָעַנְטָ צוֹגְעָהָן בְּעַטְרָאָכְטָעָן? דָּעָר עַקְרָא אַיז
דָּאָה, ווֹי אַזְוֵי די זָאָךְ זְעַחַט אָוּים פֿון דָּעָר ווַיְיָטָעָן...
עַס פֿערְשְׁטָעָהָט זִיךְרָה, אָז אֹזָא מָאָנְטָעָל מִיט אַזְוֵינָעָ מִיעָלָות.
הָאָט זיסעל גַּעַוְואָסְטָ ווֹי צָו שְׁעַצְעָן. טָאָמָעָר פֿלְעָנָט אַיהם אַמְּאָל
אַזְוֵינָעָל פֿון זְוֵינָעָ בעַקְאָנְטָעָ בעַמְעָרְקָעָן:

— שוין ציוט איה, פאנַי זיסעל, אַ נײַעַם מאָנטעל צו
מאָכָעַן.

פְּלַעַנְט זִיסָּעַל אַ קָּוֹק טַהָּאָן אַוְוֵף זַיְן מַאָנְטָעַל, אַוְיפָּחוּר
בְּעַן דָּעַם קָלְגָּעָר, וּוְאַס אַיְזַן גַּעֲוָוָעַן זַעַהָר אַ הַוִּיכָּעָר, אַרְיוֹנְגָּלָעָר
גַּעַן אַיְזַן אַרְבָּעָל אַיְן צַוְּיִיטָעָן אָנוֹ מִיט אַ זַּיְגָּעָרִישָׁעַן טַאַן
עַנְטָפָעָרָן:

— וּוְאַס? אַ שְׁלַעַכְטָעַר מַאָנְטָעַל? —
יעַנְעַר פְּלַעַנְט אַ שְׁמִיבָּעָל טַהָּאָן אָנוֹ נַעֲפִינָּעָן, אָנוֹ דָעַר
מַאָנְטָעַל אַיְזַן וּוַירְקָלָךְ גָּוָת.

— דָאַס גַּעַלְד, וּוְאַס אַ נַּיְעַר מַאָנְטָעַל דָאַרְפָּאַסְטָעַן הַאָב
אַיךְ וּוְאַס אַהַיְן צוֹ טַהָּאָן — פְּלַעַנְט נַאֲכָרָעָם זִיסָּעַל צַוְּנָעָבָעָן מִיט
אַ גַּוְטָמוֹנִינָּעָן טַאַן אָנוֹ מַעַן הַאָט וּנוֹאָסָט, אָנוֹ זִיסָּעַל, אַט דָעַר
אַלְטָעַר בְּחָור, אַט דָעַר „מַאַדְנָעָר“, וּוְאַס אַרְבָּיִיט עַרְגָּעַץ פָּאָר אַ
פִּירְמָע אָנוֹ פֻּעַרְדִּיעָנָט פִּיעַל גַּעַלְד, טַהָּוֹת מִיטַּעַנְשָׁעָן גַּרְוִיסָּע
טוּבָות אָנוֹ אַוְוֵף זַיְדָאַלְיָן קוֹסָט עַר גַּאַר נִישָׁט.

אָנוֹ דָאַס הַאָט זַיְדָאַלְיָן גַּעַטְרָאַפָּעָן מִיט זִיסָּלָעָן אַ סִּיבָּה אָנוֹ עַר
הַאָט גַּעַטְעַלְשָׁטָם אַיְזַן זַיְן מַאָנְטָעַל אָנוֹ אַנְגַּעַטָּהָן אַ פּוֹטָעָר...
— וּוְיַקְוָמָט צוֹ אַיְהָ, פָּאַנְיַזְעָל, אַ פּוֹטָעָר? — הַאָט
אַיְהָם יַעֲדָעַר בְּעַקְאַנְטָעַר, דָּעַרְזָעַהָעַנְדוֹרָגָן דָאַס עַרְשָׁטָעָמָל אַיְזַן
פּוֹטָעָר, פֻּעַרְוָוָאַנְדָּרָטָר גַּעַפְרָעָגָט — אַיְהָר זַעַנְטָשׂוֹן צָוָם שְׁכָל
גַּעַקְומָעָן? ...

אָנוֹ זִיסָּעַל הַאָט מִיט אַ פְּעַרְשָׁעַמְטָעָן שְׁמִיבָּעָל גַּעַרְאָרְפָּט
דָּעַרְצָעַהָלָעָן אַ מעַשָּׁה, וּוּלְכָאָן אַיְהָם גַּעַוָּעָן זַעַהָר נִיט אַיְנָנָה
גַּעַנְעָהָם. עַפְעָם אַיְגָּעָר, זַיְנָעָר אַ וּוּיָטָעָר בְּעַקְאַנְטָעַר, וּוּלְכָאָר
הַאָט נַוְיָטָג גַּעַדְאָרְפָּט גַּעַלְד, נַאַר בְּאַרְנוֹן בַּיְ אַיְהָם הַאָט זַיְדָאַלְיָן
יַעֲנָעָר גַּעַשְׁעָמָט, הַאָט אַיְהָם פֻּעַרְקָוִיפָּט דָעַם פּוֹטָעָר, מִיט אַ
תִּרוֹיָן, אָנוֹ עַר אַיְזַן אַוְוֵף אַיְהָם עַגָּה.
— אַיךְ הַאָב אַיְהָם גַּעַמְזָוָט קוֹיפָעָן... אַיְהָר פְּעַרְשָׁטָעָהָט?

— הַאָט עַר זַיְדָאַלְיָן פֻּעַרְעַנְטָפָעָרָט.

די בעקאנטעה האבען פערשטיינען און זייןצען געווען זעהר צופרייעדען, וואס ענדליך האט נאט געהאלפערן און זיינער גוטער זיסעל איז געוואָרערן אַ מענש...
— גוט אַ פוטער, הא, וואס? — האבען זי איהם גע- פרענט.

— גוט איז גוט — האט דער אלטער בחור מיט אַ נאאי- ווען קינדרערען שמייכעל געענטפערט... אַבער...
— אַבער וואס?
— אַבער איך שעט מיד...

די בעקאנטעה האבען זיך פערנאנדער געלאכט.
— כ'לעבען איך שטט מיך... ווי קומט צו מיר אַ פוטער?
די בעקאנטעה האבען ווידער געלאכט: טאקי אַ „מאָדנעָר“. מען זאל זיך שעמען צו טראָגען אַ פוטער! הלוואי וואלט יעדער פון זיינ געהאט אַ פוטער וואלט ער גאר אַן אַנדער שטאלץ בע- קומען. די ער דער וואלט אַונטער איהם געצייטערט...
אוּן לכבוד דעם פוטער, וואס זיסעל האט אַנגעמאָז, האט דער ווינטער אַראָבגעשיקט אַ שטארקען פֿראָסט, וואס האט עט- לייב טעג נאָך אַנְגָּאנְד מיט אַ קלטטען פֿיעָר געברענט. זיסלען, געהאנציג אין גאמ, וואס האט גערושט פון מענשען, צוישען וועלכע ער האט גראָד ווי אוֹויפֿ צוֹלהכעדים פֿיעָל לִיכְט גַּעֲלִידְעַט בעגעגענט, האט זיך געדאכט, אוּ ער איז אַין דעם פֿראָסט שוליג, אוּן האט ניט געקענט קוקען גלייך איז די אוֹיגען די אַרְימָע, לִיכְט גַּעֲלִידְעַט דֶּרְבָּנְהָעָר, וואס האבען זיך גע- קנייטשט אין דריינען פֿאָר קעלט. ווען ער וואלט געטראָגען זיינ „פאראווען מאָנְטָעַל“ וואלט ער שיין צו אַ מאָנכָען צונגעאנגען:
אוּן געפרענט:

— וואס, קאלט, פֿעַטְרַעַע?

אַבער איז דעם פֿוטער האט ער קיון מוטה ניט צוֹזְגָּעָהן אוּן צוֹ רִידָעָן, ווי זיינ שטיינגר איז, אַ ווֹאָרט. דער פֿוטער מאָכָט אַ מהזֵּה צוֹוישען איהם אוּן די אלע אַרְימָע. אוּן אַ פֿער-

שעמטעער לוייפט ער דורך די נאם, סטארענדיין זיך קיינעם איז
די אויגען ניט אריין צו קוקען. ער קען זיך אבער ניט איינַ
האלטען, בעגעגענדיין איז אריימען טרונגר, האט ער ווּ פערַ
שולידיגט אָ פרעג געתהאָן: קאַלט האָ? ... דערהערענדיין אָ
קרעכּ אָנשטאט אָן ענטפער, איז זיסלען אָ קעלט דורךערלאָפֿעַן
דורךִין פּוֹטַעַר, אָנוּ ער האָט עַפְעַס בעשלאָסַע...
* * *

אויפֿן פֿינַסטען טאג, אלס דער פראַסְט האָט זיך געד
שטארקֶט, האָט מען זיסלען צוּרַס גַּעֲוָה אָנַגְעַתָּה אָיז זיזוּ
אלטען מאַנטַעַל.

— ווּיעדר אָיז אלטען? — האָט אַיהם אָ בעקאנטער געד
פרענַט. — אַיהֲרַ ווּט דערפּוּרַעַן ווערַען — אָזָאָסְטַ ?
— עט, האָט זיסעל מיט אָ זיבערען טאוּ גַּעֲנַטפּערַט,
— אָהָן אָ פּוֹטַעַר ווּרטַט מען ניט דערפּוּרַעַן, אַבער אָיז אָ פּוֹ
טַעַר ווּרטַט מען אַבְגַּנְעִיסַעַן אָנוּ פֿערַפְרַעַמְדַט פּוּן אַריַיםַע בְּרִידַ
דַעַר, אָיז אָיז זיזי אַיז קאַלט אָיז בעסטַען פּוֹטַעַר. יַעַצֵּט אָיז כּוֹרַ
גַּאנַץ ווּאַרְיַים...
דַעַר בעקאנטער האָט גַּעֲקוּעַטַשׁ מיט די פְּלוּיזַעַם אָיז

אָיז גַּעֲדַאנַק אַוְיףַ זַיְכַר בעשלאָסַע:
— „ניט נַאֲר אָ מַאֲדַנְעַר — אָ מְשֻׂגְעַנְעַר!“

אָזענַדְיַג דַעַם בעקאנטער מיט זיזוּ מִינְגַּנְג אַבעַר
אַיהם, האָט זיך זיסעל גַּעֲלַאֲזַעַן גַּעַנְחַן. ער האָט גַּלְיוּידַ
בעמַעַרְקַט בַּיִּי אָ רַאֲגַ שְׁטַעַחַן אָ טְרַעַנְגַּר, וּוּלְכַעַר
הַאָט דָא גַּעֲלַאֲפַט מיט די פִּים, דָא גַּעֲפַטְאַישַׁט
אָהָנְדַ אָיז אָהָנְדַ, דָא אָוּנְטַרְגַּעַשְׁפּוֹרְנַגְעַן אָיז נַאֲךָ
אָזְעַלְכַע סְגַולְתַּזְמַן צָוָם פֿראַסְט. זיסלען האָט עַם גַּעַרְיוֹהַטַּמַּת,
אוּיךְ גַּעֲפַעַלְעַן גַּעֲוַאֲרַעַן. אָיז זַיְנַע אַוְיגַען האָט זיך בעווּזַעַן
דאַס אלטען גַּעַטְעַ פִּיעַרְיַיל אָיז גַּעֲוַעַנְדַט צָוָם טְרַעַן

געַר :
— ווּאָם, פֿעַטְעַרְקַע, קאַלְט ?

— קאַלט, קאַלט ! — האָט דער טרענער ווי פרעה ליך געד
גענטפערט.

— נישקעה ! מיר וועלען ניט דערפרוריין ווערען ! —
האָט זיסעל גוטמוּתהיינ גענטפערט.

— עט, דעַפְרוֹרִיעַן ווערען ! ווער זאנט עס ? דעם עריש
טען ווינטער בעגעגען אַיך דען ? — האָט דער טרענער, מאָר
בענדיג זיינע סגלוּת פֿאַר אַיזַּן ווענס גערעדט.

אוֹן זיסעל אַיזַּן מיט אַליידעלע פרעה ליך וויאַטער אוּוּעַ
גענאָנגען, לאָכענדיג פֿוֹן זיך אלַּיְזָן בַּיִם געראנק, אוֹן ער האָט
פֿיעַר טעַג אַפְּטער געטראָגען.

— עס אַיזַּן טאָקע געוווען אַ משונעַת ! — האָט ער הוייד
אוּפְּז' קוֹל זיך מַתְוָה געוווען...

די ברידער.

שווין עטלייכע טאג, או ליב מינקון האט זיך געפיהלט, וויע בעבראכען און האט קויים געקענט אײינזיען איזן קאנטאָר ביי דער אַרבײַט וואו ער האט געשריעבען, וויא אַ מאשיין, עפער אַזוינע צעטלאָעַ, אלצ' מיט אַיִן נומת. ער האט אַבער זיך אַנגעַט האָזֶן כהות צו דערציהען וויע עם אַיְזֶן בֵּין דעם צוואָאנצִינְסְטָעַן, וווען ער נעהמת אַב די צוואָאנצִיגַּן רָובֶּל שְׂכִירֹתָן. וויל אַוועקלעַג גען זיך אַיְזֶן אַ פרעמדעל שְׁטָאָרט בֵּין פרעמדעל מענשען אַחֲוָן אַ גראַשְׁעַן, האט ער מעחר מורה געהאט זוּי פָּאָר דער קְרָאָנְקָהִיט אַלְיוֹן. דְּאָנְיָרְשָׁטָאָג פָּאָר נָאָכָּט האט ער, קְוּם האַלְטָעָנְדָּג זיך אַוִּיפָּה די פִּים, בעקומוּן די צוָּאנְצִיגַּן רָובֶּל, נָרָאָד אַיְינְצִיגַּן זַיְלַּעַדְעַן רָובֶּל. ער האט זיך מיט גַּעֲבָשָׁאָפָּט אַיבְּרָעָנְצָעָהְלַט, אַריַּינְגָּעָלְעָנְט אַיְן דער שְׁטָאָרְקְסְּטָעַר קַעְשָׁעָנְע אַיְן האט זיך געַלְאָזְעָן געהן אַוִּיפָּה זַיְן קוֹוָאָטוּר.

קְוּמָעָנְדָּג אַוִּיפָּה דער קוֹוָאָרטִיר, אַיְן ער אַריַּין אַיְן זַיְן קְלִיּוֹן קְאַמְּפָרְלַּעַד. די צוָּאנְצִיגַּן אַיְינְצִיגַּן רָובֶּל האט ער אַיְינְגָּבְוָונְדָּעַן אַיְן אַ טִּיבְעַיְל, האט זיך אַוועקלעַנְט אַונְטָאָר דער קִישְׁעָן אַיְן האט זיך גַּלְיִיך אַוועקלעַנְט אַיְן בעט, טָאָפְּעָנְדָּג די גַּעַלְד מיט דער האָנְד אַונְטָאָר זַיְשָׁעַן...

אַיבְּרָהָהִוִּיפָּט האָבען אַיהם גַּעַרְאָכָען די פִּים אַיְן ווּ ער האט גַּעַרְעָנְקָט פָּוּן אַמָּאָל, בשעת ער אַיְן נָאָך אַיְן דער חַיִּים

געוווען, האט מען איהם בי אוּא פֿאַל געשמוֹרֶט די פֿים מיט
אראָמאָנטעַס עסְגַן.

„עַס וְאַלְטַ אִיצְמָעֵר אַיְדַ נָטוּנָעָן — האט ער אַטְראָכָט
געטחאָן — אַבְעָר וּוּרְ?“
ער האט וויעדר מאַשְׁינָאַל אַנְגַעַטָּאָפְט אַונְטָעָרַן קִישְׁעָן
דאָס טִיכְבָּל מִיט דֻּעַם גַּעֲלָד.

„זַיְיַ וּוּעַלְעַן שְׂמִיעָרַעַן! — האט ער זַיְיַ אַלְיַיְן גַּעֲנַטַּ
פֿערַט — זַיְיַ זַיְנַעַן יַעַצְטַ מַיְינָעַ קְרָבָּים: צַוְאנְצִיגַ בְּרִידָעַר!...
ער האט אַרְוִיסְגַעַנוּמוֹעַן דַּאָס טִיכְבָּל פֿוֹן אַונְטָעָר קִישְׁעָן אָנוּ
הָאָט פְּנוּאָנְרוּבְּיוּדָעָנְדִין עַם, יַעֲדָעַ רָבוּל אַנְגַעַטָּאָפְט. זַיְיַ זַיְיַ
געַעַן גַּעַעַן קְאַלְטַ, אַבְעָר מִינְקָיַן הָאָט אַוְוָף זַיְיַ גַּעַקְוָטַ, זַיְיַ אַוְוָף
אַמְתָעַ בְּרִידָעַר.

„דוּ, בְּרוּדָעַרְלַ, האט ער גַּעַרְעַט צַו אַיְיַן רָבוּל, וּוּלְכָעַן
ער האט אַרְוִיסְגַעַנוּמוֹעַן פֿוֹן טִיכְבָּל, וּוּסְטַ מִירַ רּוּפְעַן אַפְּעַלְדָעַר
שְׁעָר. דוּ בְּיוֹזַט דָּאַךְ אַגְּטוּרַ, הָא?“
דעַר רָבוּל האט, שְׂוִיגְגָעַנְדִינְגְּרָהִיט, מְסֻכִּים גַּעַעַן.

בָּאַלְד אַזְוַן דַּאָס שְׁטָבוּ-מִידָעַ, וּוּלְכָעַן מִינְקָיַן הָאָט מִיט אַ
שְׂוָאַכָּעַן קוֹל אַרְיִינְגָעַרְפָעַן, אַרְוִיסְגַעַנוּגַעַן קִוְּפָעַן אַרְאָמָאָנטַעַס
עַסְגַן אַזְוַן רּוּפְעַן אַפְּעַלְדָעַר.

דעַר פְּעַלְדָעַר, וּוּלְכָעַר אַזְוַן אַזְוַן אַחַלְבָעַר שְׁעָה גַּעַקְוָעַן.
הָאָט זַיְיַ בְּרוֹגַן אִיהם בְּעַטְרָאָכָט, גַּעַהְיִסְעַן וּוּיְזַעַן דִּי צְוָגַן. אַזְוַן
אַזְוַן מִינְקָיַן הָאָט אִיהם גַּעַזְאָגַט פֿוֹן זַיְיַ פְּעַרְלָאָגַג אַוְיִסְצּוּשְׁמִירַעַן
אִיהם מִיט אַרְאָמָאָנטַעַס עַסְגַן, הָאָט ער זַיְיַ אַנְפָאָגַנס טְרוּבָעַן
אַבְגָעַזְאָגַט. אַבְעָר אַזְוַן מִינְקָיַן הָאָט מִיט אַקְרָעַנְקְלִיבָעַן שְׁמִיכְבָּל
אִיהם אַזְוַן גַּעַטְחָאָן, אַזְוַן פְּאַר זַיְיַ פְּרִינְדָשָׁאָפְט וּוּטַ ער אִיהם
נוֹט בְּעַדְאָנְקָעַן, אַזְוַן דָעַר פְּעַלְדָעַר מְרוֹצָח גַּעַוּאָרָעַן אַזְוַן הָאָט
אִיהם זַעַחַר שְׁטָאָרַק גַּעַרְבָּעַן דִי פֿים מִיטַעַן עַסְגַן, אַזְוַן שְׁטָאָרַק,
אוֹ מִינְקָיַן גַּעַעַן הָאָט אַזְוַן וּוּהַ גַּעַטְחָאָן.

בעצְאַהָלָט הָאָט אִיהם מִינְקָיַן מִיט אַגְּנָצָעַן האַלְבָעַן רָבוּל,
פֿוֹן דָעַר רְעַשְׁתַ, וּוּסְטַ דַּאָס מִירַעַל הָאָט גַּעַרְבָּאָכָט. דָעַר פְּעַלְדָעַר

שער איו פלווצים איבערגענבעיטען געוווארען, האט איהם גענומען נאך אמאָל אַרְמוּקָעָן, מאפֿעָן דעם שטערן און געזאנט, או שײַן סכְּנֵה איוֹ ניטָא, פּוֹן דיעַסְטוּזְעָן דארָה מעַן דופֿעָן מַאֲרְגָּנָן פריה אַ דָּקְטָאָר.

או דער פֿעלְדְּשָׁעָר איוֹ אַרוֹסִים איוֹ אַרְיוֹן די בעַלְ-הַבִּית' טֻעַ אַ פְּרוּי אַיְן די מִיטְעָלָעַ יַאֲחָרָעַ מִיטַּ אַ שְׁטְרִינְגְּנָעַן קָופַּק. — אַיְהָרַ קְלָעְמָרָטַן אַ פְּנִים אַוּוּקַ צַוְּ לְעָגָעַן זֶה, האט זַיְ אַ זָּאָג גַּעַתְּהָאָן — וּוֹאָסַ אַיְן דָּאָךְ אַיְיךְ — אָפְּשָׂר אַיְן שְׁפִיטָאָל? ... מִינְקָיָן האט פָּאָר שְׁפִיטָאָל זַיְקַ וְעוֹהָרַ דָּעַרְשָׁרָאָקָעַן, אַוְן מִיטַּ בְּעַטְעַנְדָּעַ בְּלִיקָעַן האט עַר אַיְהָר גַּעַנְטְּפָעָט, אוֹ ערְ וּוּעַט זַיְקַ סְטָאָרָעַן וּוֹאָסַ גַּיכְעָר גַּעַוְונַד וּוּרָעַן... אַוְן גַּעַלְד — האט עַר מּוֹסִיף גַּעַוְועַן — האָבָ אַיְיךְ גַּעַנוֹג....

— וּוּרְ רַעַטְ וּוּגְעַן גַּעַלְד — אַיְן די בעַלְ-הַבִּית' טֻעַ וּוּיָה כָּעָר גַּעַוְועַן. אָפְּשָׂר אַ זַּוְּפָ אַוְיְפָקָאָקָעַן אַיְיךְ. נִיטַּ אַוְיָף מִילְךְ אַוְן אַוְוָלַן דְּרוּיפָעַן.

מִינְקָיָן האט אַפְּלוּ עַסְעַן נִיטַּ גַּעַוְאלָטַן, אַכְבָּעַר כְּדִי צַוְּ זֶה וּוּיָה זַעַר בעַלְ-הַבִּית' טֻעַ, אוֹ ערְ האט גַּעַלְד אַוְן זְשָׁאָלְעָוָעַט נִיטַּ האט עַר אַרוּיסָגַעַנוּמָעַן, לְיעַנְדְּגָעָרָהָיוֹת, דָּאָסַ טְבִיכָל מִיטַּ דַעַם גַּאנְצָעַן גַּעַלְד, האט אַיְהָר אַיבְּעַרְגָּעָנְגָעָן אַ רְוּבָל אַוְן האט גַּעַזְאָנט.

— קוֹיפְּטָ, נָאָר גַּעַטְעַ.

— וְיַי דָעַן? פָּאָר אַ חְולָה מוֹ אַלְץ זַיְן גַּעַטְעַ, האט די בעַלְ-הַבִּית' טֻעַ גַּעַזְאָנט, בעַקְעָנְדִין דַעַם רְוּבָל פּוֹן אַלְעַז זְיוּטָעַן, אַוְן אַיְוֹ אַרוֹסִים.

פּוֹן רְוּבָל האט זַיְ אַיהם גַּעַברָאָכָט צְרוּיקַ אַכְטָצִין קָאָפְּרִי שָׁעַם, אַוְן מִינְקָיָן אַיְן גַּעַוְועַן צְוּפְרִיעָרָעַן, וּוֹאָסַ זַיְ האט אַוְרָאי אַ צְעַהְנָעָרִיל פְּעַרְדִּיעָנָט. וּוּעַט זַיְ אַיהם אַיְן שְׁפִיטָאָל נִיטַּ טְרִיוּבָעַ... אַוְיָף מַאֲרָגָעַן פריה אַיְן גַּעַקְוּמָעַן דַעַר פֿעלְדְּשָׁעָר. די בעַלְ-הַבִּית' טֻעַ אַיְן גַּלְיָיד נָאָךְ אַיהם אַרְיִינְגָּעָנְגָעָן.

— נו, וואס מאכט אונזער חולה? — האט זי איהם גער פרענט.

— אט וועלען מיר איהם בעקופען, וועלען מיר זעהן! — האט דער פעלדשער זעהר צופרייעדען, במעט ווי פרעה ליר ארוייטגע רעדט.

מיינקיין אייז געוווען, באטש דער קאָפּ האט איהם שרעטליך וועה געטה האן, זעהר גלייקליך מיט דער פרײַנדשאָפט פון זוי ביידען אוֹז האט אַינְסְטִינְקְטוּוֹ אָונְטֶעָרְגָּנְעָלְעָנְטָן די האנד אָונְטֶעָר דעם קישען, וואו ער האט אָנְגָּעְטָאָפּ דאס טיבעלע מיט דעם געלְד...

דער פעלדשער האט איהם אוֹיסְגָּעְמָאָסְטָעָן די היְז אָז דֵי בעל-הבית'טע אייז די נאנצָע צִיָּת געשטאנען אוֹז געוואָרט, ווי עס וואָלְט געוווען אַיהֲרָעָר אָז אַיְגָּעָנָעָר זָהָן.

— זויפֿעל? — האט זי בעזאָרגָט געפרענְט, אוֹז דער פעלדשער האט דעם נָרְדוּסְמָעְטָעָר אַרְוִיסְגָּזְוָנְעָן.

— אי! — ווא! — 38 מיט 3 צעהנְטָעָל!

— מעג ער עפּעָס עסָעָן?

— בלויַז אַבְּיַסְעָל הַינְּגָרְשָׁע זָוֶּפּ — האט דער פעלדשער גע'פְּסָק/נָט.

מיינקיין האט דעם פעלדשער ווידער שעהו בעזאָהָלָט אוֹז האט איהם דערפָּאָר געבעטָען, אוֹ ער זאָל שיקען אָגָּטָען דאָקָט טאָר.

— דעם בעסטָעָן! — האט דער פעלדשער פָּעָרְזִיכְעָרְט — אייז אָ פָּאָר שעה אַרום קומָט ער צו אַיְיך.

אוֹ דער פעלדשער אייז אַרוּסִים, אייז די בעל-הבית'טע צוֹר געונְאָנְגָּעָן צוֹ מִינְקִינְעָן אוֹז געוואָגָט:

— גיט אהער געלְד, וועל אַיך אַיְיך קוֹיפָּעָן אָשְׁטִיקָעָל פָּרִישָׁע זָהָן. גָּאָר נִיט עַסְעָן, קענט אַיְיך נָאָך פָּעָרְשָׁוָאָכָט ווערָעָן.

— אַיך דָּאָנָּק אַיְיך, אַיך דָּאָנָּק אַיְיך! — האט מיינקיין

שווואך אבער בענישטערט געזאגט. אוון האט ארוימגענו מען אַגאנציגען רובל פון טיבעלע.
 — איך וועל אײַך ברענגןען רעשת! — האט די בעל' הַבִּית/טְעֵמָה פְּטוֹרְזִיכְרֶת, האטש מינקין האט ניט פערשטאנגען, צוֹרְזַעְבָּן זָאַס זָאַט זַיְדָס. אַודְרָאַוּ וּוּעַט בְּלִיְבָּעַן רַעַשְׁת!
 אין אַשְׁעָה אַרְוָם הַאֲטָט די בעל'הַבִּית/טְעֵמָה אַיְהָם אַרְיִינְגָּעַן
 טְרָאַגְעַן 30 קָאָפּ. רַעַשְׁת אָוֹן גַּעַפְּרָעַנְט: וּוּאַסְמָאַכְתָּה עַר.
 מִינְקִין הַאֲטָט זַיְדָס עַפְּפָעַם זַעַחַט גַּעַשְׁעַט צַוְּקוּן אַיְהָר
 אַיְן די אַוְיְגָעַן אָוֹן הַאֲטָט קוּיִם גַּעַנְטְּפָעַט:
 — נִישְׁקָשָׁה...
 — הוֹהָן אַיְוֹ חַיְינְט, אַ קְלָאָגּ נַאֲדָזִי, פִּיעַר אָוֹן פְּלָאָם,
 — הַאֲטָט די בעל'הַבִּית/טְעֵמָה זַאַג גַּעַתְּהָאָוֹן אַיְוֹ אַרְוִיסְטָקְבָּעַן
 פָּאָל אַיְהָם די זַוְּפָּה.
 אַיְן אַ פָּאָר שְׁעָה אַרְוָם אַיְן גַּעַקְוָמָעַן דָּעַר דָּאַקְטָאָר. עַר הַאֲטָט
 אַיְהָם אַוְיָאָפּ נִיךְ בְּעַטְרָאַכְתָּה, גַּעַשְׁטָעַלְטָה עַטְלִיכְבָּעַ שָׁאַלְוָת אָוֹן גַּעַ
 בְּעַטְעַן אַטְיַנְט אָוֹן פָּעַן.
 אַנְשְׂרִיוּבְּעַנְדִּין עַטְלִיכְבָּעַ וּוּרְטָעַר, הַאֲטָט עַר זַיְדָס אַוְיְפָגְעַן
 שְׁפָעַלְתָּה.

מִינְקִין הַאֲטָט אַיְהָם לִינְגְּנִידִין אַוְיְסְגָּעַזְיָנְגָעַן די האַנדָּה; דָּעַר
 דָּאַקְטָאָר הַאֲטָט זַיְדָס אַמְתָּעָר קְוַנְצָעַן-מְאַכְעָר אַרְוִיסְגָּעַנוּמָעַן פָּוּ
 דָּאַרְטָה אַ רובָּל אָוֹן זַיְדָס אַמְתָּעָר קְוַנְצָעַן-מְאַכְעָר אַרְיִינְגָּעַן
 וּוּאַרְפָּעַן עַרְגָּעַץ אַיְן קְעַשְׁעַנְעַץ, זָאַגְעַנְדִּין גְּלִיכְדָּקָה נַאֲדָזִי דָּעַם קְוַנְעַץ
 אַ פָּאָר פְּרִינְדְּלִיכְבָּעַ וּוּרְטָעַר, פָּוּ וּוּלְכָעַ מִינְקִין אַיְן גַּעַרְחָת
 גַּעַוְוָאָרָעָן.

„גָּוֹט וּוּאַס עַס אַיְן אַוְיְסְנְפָּאַלְעַן בְּשַׁעַת איך האַבָּא
 אַבְּגָעַנוּמָעַן די שְׁכִירָות“, הַאֲטָט עַר אַ טְרָאַכְתָּה גַּעַתְּהָאָוֹן, אַיְן דָּעַר
 דָּאַקְטָאָר אַיְן אַרְוִיסְטָקְבָּעַן.

בָּאַלְדָּר אַיְן אַרְוִיסְטָקְבָּעַן די בעל'הַבִּית/טְעֵמָה.
 — מַעַן מַזְוַּדְאָד גַּעַהְנוּ מְאַכְעָן דָּעַם רַעַצְפָּט, — הַאֲטָט זַיְדָס
 מִיטָּטְמַעְלִיכְבָּעַ בְּזַוְּאַרְגָּנוּנָגּ גַּעַזְאָגָט, פֻּרְקָנוּיְטְשָׁעַנְדִּין דָּעַם

פנימ — וווער ווויט, ווי פיעל דער רעצעפט שען אין אפטיביך
אנטראפען — דער דאקטאר פערשרייבט איזוינע טיירע רעד
צעפען !

— מההָנְפָשָׁה, נאט אײַיך צוּוֹיִ רָובֶּל ! — האט מינקיין
געזאנט, גראבלענדינג זיך קיים אין טיכעלע אונ דערלאנגענדינג
אַהֲרָ צוּוֹיִ זַלְבָּעָרָנָעַ רָובֶּלְסַ.

— פון דעסטוועגען רעבען אַיך, אָז קוּין נאנצע צוּוֹיִ
רָובֶּל ווועט ניט קָאַסְטָעַן ! — האט זיך גַּעֲצָוּיְעָלָט. — ממהָ
נְפָשָׁך — האט זיך צוּגָעָנָט, — וועל אַיך אַיך בָּרְעָנָגָעָן רָעַשְׂתָּם.
אין אַשְׁעָה אַרְוָם האט זיך אַיהם אַרְיִינְגָעָטָרָאַגָּעָן אַ פְּלָעָר
שְׁעַלְעָ אַיְינְגָעָוּיְקָעָלָט אַיְן אַ בָּלָאָה פָּאַפְּיוּר.

— סָאָרָא יְקָרָות ! — האט זיך גַּעֲרָכָעַט — נִיט אַנְדָּרָש
וּזְחֵן גַּוְלָדָעַן — חָאַטְשָׁ נִיב אַיהם אַ קָּרְעָנָק !

— מסתמא אַיז דָּס אַגְּטוּ וְרָפָאָה — האט מינקיין אַיהָר
געווֹאַלְטָ אַרְיוֹסָנָהָמָעַן פָּוֹן פָּעָרְלָעָנָהָיִת, אַיְן וּוּלְכָעָר זיך האט
זִיה, לְיוֹט זִוְּן מִינְגָּנָן, גַּעֲרָפָט גַּפְּינָנָעַן....

— אלע דָּרְיוּ שָׁעָה אַ לְּעָפָעַל. נַעַמְתָּ אַיצְטָעָר אַיְינָעַן —
הָאַט דַּי צוּגָעָנָבָעַן אַיְן אַ וּוּלְעָ אַרְוָם.

— וּזְיֵ אַזְוֵי זָאַל אַיך נַעַמְתָּן, אַיך הָאָב דָּאָר נִיט סִיּוֹן
לְעָפָעַל ? — האט עָר קִוְּם גַּעַוְּאָגָט צָו בְּעַטָּן.

— אַיהָר וּוּלְט אַ לְּעָפָעַל, אַט אַיך שִׁיק אַיך שִׁוּן.
דָּס שְׁטוּבָ-מִיְּדָעַל האט מִיט אַ בְּיוּזָר מִינָּעַ אַרְיִינְגָעָטָרָאַ
געַן אַ לְּעָפָעַל.

— אַיך וועל אַיך בְּעַפְּרִידְגָּעָן ! — האט ער גַּעֲרִיחָרט
אַרְיוֹסָנָהָרָעָטָם.

רָאָס שְׁטוּבָ-מִיְּדָעַל אַיז שְׁטָעָהָן גַּעַבְלִיבָעַן אַוְן האט שְׁוֹן
פְּרִינְדְּלִיבָעַר גַּעֲפָרָעָט :

— אַפְּשָׁר עַפְּעָנָעַן אַיך דָּס פְּלָעַשְׁלָעַ ?

— נָנוֹ, אַוְיכָ אַיהָר וּוּלְט זִיך מְטָרִיחָ זִיּוֹן !
דָּס שְׁטוּבָ-מִיְּדָעַל האט אַיהם אַוְיכָגָעָטָעָט דָּס פְּלָעָר

שעלע, און האט אַנְגָּעָנֶסֶן אַלְעַפְּעֵל אָנוּ אִיחָם צוֹנְעַטְרָאָגָּעָן
צום בעט.

די רפואה איז געווען אַ בִּיטָּעָרָע אָן האט גַּעֲרִיסְעָן אַיז
הַאלָּן, אַבָּעָר אָז דָּאָס שְׂטוּבְּ-מִידָּעָל האט אִיחָם גַּעֲרָעָנֶט הַאלָּבִּי
לאַכְעַנְדִּינְגָּן:

— נו, עפָּט גַּוט?

הַאָט עַר גַּעֲנְטְּפָעָרְטָן:

— זַיְסָן.

צְוַיְעַב וּוְאַם, הַאָט עַר אַלְיָוּן נִיט גַּעֲוָוָסָט.
איַז אַ פָּאָר שָׁעה אַרְוָם הַאָט אִיחָם דיַעַלְהַבִּית/טֻעַ אַרְיָין-
גַּעֲטָרָאָגָּעָן אַיז אַ טְּעַלְעָר עַטְּלִיבָעָל לְעַפְּעֵל זַוְּפָן.
— עַס אַיז פָּאָרָהָן אַפְּלִילָו נַאֲך אַ בִּסְמָעָל — הַאָט זַי גַּעַן-
זַאנְטָן, — נַאֲך אַיך הַאָב מַוְּרָא, אַז עַס קָעָן אַיך פָּעָרָאָדָטָן.
וּוְעַגְעָן דָּעָר הַוּהָן אַלְיָוּן אָנוּ וּוְעַגְעָן דָּעָם הַלְּבָעָן דָּוּבָּל
דָּרְשָׁתְּ פָּזָן דָּעָם רַעַצְעָפָטָן, הַאָט זַי נִיט דָּרְמָאָנָט אָנוּ מִינְקָיָן
הַאָט זַיְסָן שְׂטָאָרָק גַּעֲוָאָנְדָרָעָט דָּרְרוֹוָה, אַבָּעָר גַּעֲרָעָנֶט הַאָט עַר
נִיט. „נַאֲך בָּעָסָר — הַאָט עַר גַּעֲטָרָאָכָט, — וּוּעַט זַי מִיְּזָה
נִיט טְּרִיוּבָעָן אַיז שְׁפִיטָאָל...“

אוֹיפָּ אֹזָא אוֹפָּן הַאָט זַיְסָן גַּעֲזָוָגָעָן אַ וּוּאָה.
אָז נַאֲך דָּעָר וּוְאֲך אַיז דיַעַלְהַבִּית/טֻעַ אַיְזָן דָּעָרְפְּרִיהָ
אַרְיָין צַוְּאָהָם, אַיז עַר גַּעֲלָגָעָן שְׂטָאָרָק פָּעָרָטָרָאָגָּעָן מִיט אַפְּעָיָן
נִעְזָוָגָעָן צּוֹם בְּאַלְקָעָן אָנוּ הַאָט גַּעֲרָעָטָן פָּזָן הַיָּיָן.
— מִינְגָּעָן בְּרִידָעָר? וּזְאוּ זַיְגָעָן מִינְגָּעָן צְוַיְעַצְיָן זַוְּבָּעָרָן-
נִעְזָבָרָן בְּרִידָעָר... נִטְאָ... אַיז זַיְסָן גַּעֲרָעָנָר בְּרִידָעָר!...
— אַזְוָה אַיז מִיר, עַר אַיז דָּאֲך גַּוט קְרָאָנָק! — הַאָט
זַי בְּאָר זַיְסָן מַוְּרָמָעָל גַּעֲתָהָאָן.
זַי הַאָט אַונְגָּעָלְעָגָל דִּי הַאָנָד אַונְטָעָר דָּעָר קִישְׁעָן אָנוּ
הַאָט אַיז טְּבִיכָּל אַנְגָּעָטָפָט אַלְעַצְטָעָן דָּוּבָּל.
„קִיְּוָן גַּעֲלָד הַאָט עַר שְׁוֹזָן אַיך נִיט, — הַאָט זַי אַמוּרָמָעָל

געטחאן. — „מען מוז איהם אוועקפיהרען אין שפיטאָל.“
— איזה ווועט פאהרען אין שפיטאָל? פאנז מינקן?
מינקן האט ניט גענטפערט. ער האט אלע גערעדט:
— וואו זייןען מינען צוואנציג בריידער?... הא? דיא בריידער מינען...
— אן עספֿ! — האט זי זיך פערקיימט און איז אראים
דינגען א דראושקע אוועקפיהרען איהם אין שפיטאָל.

שטיילע טרייט.

הערר פינקלקלורייט, ביי ווועמען שוואכמאן, אידישער
עלחרעדער, האט מיט א פאר וואכען צוריך בעקומווען א לעקייע,
האט געוואוינט אין די ווייטע נאסען פון דער גרויסער שטאדט.
געעהנדיג אויף דער לעקייע, פלענט שוואכמאן איסקוממען
דורוכצונען איןינגע שטיילע געלמעה, וואו ער האט געקנט אונ-
געשטערט אונ פריי בעטראכטען זיך טיעפער און ערנטער;
לטמשל, ארוםלאוקען דעם אלטטען ראק; איבערצעעהן די פלאמעם,
וואס דער ראך האט פערמענט; פרובען זיך א לוייכערע אב-
דריבען מיט די גרויסע געגען, וואס שוואכמאן האט שטענידיג
געטראגען; צומראגען א פום נאהענט צום אויג און זעהן,
וואס עם טהוט זיך „דררטען“ מיט די פעדמעלה, וואס שלע-
פען זיך פון די אויסגעטעליעז היזען; וועלבע פון זוי אברוי-
יסטען און וועלכע פערבוינען, אויב ס'איי מענילד... אראבענעם
דאסם אלטער הייטעל פון קאפ און א פירד מוחאן איבער איזה
מייט' ארבעל; אויסרייניגען די נאזו און אבויישען מיט דער
לענקר זיט פון ראלק. מיט איין ווארט אבטהאן אלע ארבויט, וואס
זויינען אפשר נויטיג אוייד אין די רושענדע נאסען, וואו עס
געעהן פיעל מענשען, אבער אונגעניד. אז שוואכמאן פלענט
פערטמיג ווערען מיט דער ארבויט, פלענט נאך איהם בלוייבען

צ'ויט צו בעטראכטען דעם „עַצֵּם זֶה“, צוהערען זיך צו יעדער בעועונג זייןע.

אוון בעטראכטענדיג מיט גרויס אוייפערקייזאמקייט דעם „עַצֵּם זֶה“, האט ער איינמאָל, געהנרג איזן די שטילע געלעה, בעמערטט איזן זיך ווילדע ענדערונג און ער האט זיך שטארק דערשראָפֿעָן. נעליה, עיר נעהט און נעהט, אוון די טרייט זיינע העדרעו זיך ניט, פונקט ווי א שאטען וואָלט זיך אומגערוקט. עפֿעט לאָזט זיך קיון שום קלאנָג ניט הערען נאָך יעדערן טרייט זיך נעסן.

ער האט זיך געסטארערעט וואָס שטארקער צו טראטען מיט די פִּים אֹוּפְּן טראטואר, עם האט אבער ניט געהאלפֿעָן: קיון קלאנָג איז נאָכְּן טרייט ניט אָרוּוּם.

— וואָס איז דאס? — האט ער מיט שערק זיך אליאין געפֿרונט אוון זיך געוואָלט דערטאנָן צי איזן בי איהם געוווען אלע מאָל אָזֶאָ שטילען טרייט אוון ער האט עם ניט בעמערטט, אָדער ער איז איצט שוואָך געווארען איז האט לַיְידָעָנָדִין די גאנָך צע יונגענָד, זיינע בחות פָּערלְאָרָעָן?

ער האט זיך געלאות געהן גיבער אוון האט פּוֹ זיך אליאין געלאָכְּט, וואָס אָזָא נאָרִישְׁקִיט בעאָנוֹרְהִיגְט אִיהם. פּוֹ ווּאנָען איזן עם געדְרָונְגָן, אוֹ אָ טרייט מַוּזְבָּךְ הַעֲרָעָן, ווּאוֹ שטעהט עס געשְׁרִיבְּעָן?

זיין לְאָכְּעָן האט אִיהם אבער ניט געהאלפֿעָן. ער פָּערלְאָנָג צו הערען אָ קלאנָג נאָך יעדערן טרייט האט אִיהם אַינְגָּאנְצָען בע-הערשט, אוֹן ער האט געטרעטען מיט די לעצטע בחות, דרייד קענְרִינְג די שיך אָן די שטינְגְּנָעָר פּוֹ טראטואר. ער האט די פִּים חויב גנטנייבָּעָן אוֹן מיט אִימְפָּעָט אַראָבְּגָּעָלָאָזָעָן, פּוֹנְקָט ווי ער וואָלט זיך די סָאָלְדָּאָטִישְׁעָ מאָרְשִׁירָאָוּקָע געלעָרָנְט. עס האט טרייט דאס אָוִיך ניט געהאלפֿעָן, קיון ווּיעַדְרִיקְוּל האָבָּעָן זיינע.

— אַט נעהט עמייצָעָר, מען דראָפָּעָר זיך צוהערען צו זיינע

טריט! — האט שוואכמאן זיך, דערזעהנדיג פון דערזוויטענס, זוי אינגעראט זיך זיך, דערפערעת זיך, דערזעהנדיג דער מאן, וואס האט בעדראפט פארבייגעהן, איז געווען זויזיט פון שוואכמאן זווע ער האט אַנְגָּשְׁטָרָעָנֶג אַוִּיפְּמָעָרָך זאמ דיז אויערען צו חאפען אויף ריבטיג דעם קלאנגן. — טרייק-טראק, טרייק-טראק! — איז ער מאן פער-ביינגענגען, קלאפענדיג מיט דיז שיך איז שטיינגערגען טראטואה. שוואכמאן זיך געדאקט, איז ער דורךעהדר האט אויף איהם געקסט מיט פעראכטונג, איז ער איז נאך געפאלא-נער ביי זיך געוואדרען.

— אט דאס איז א טרייט! — האט ער מיט קנהה גע-טראקט איז מיט דארשטיינע בלוקען בעגליות דעם דורךעהדר, פון וועלכען עם האבען זיך נאך געהרט דיז פערטטע טרייט: טרייק-טראק. טרייק-טראק!

— עס פערשטעהט זיך, א טרייט מוי מען הערען, — האט שוואכמאן טרייריג פאר זיך געמורמעט, איז מוח איז איהם דורךעהלאפען א שורה פון א העברעהישען געדיכט: „אייך הער שווין דיז מעבטיגע טרייט פון מײַן פאלק!“ איז שוואכמאן זיך גאנגעיג פערזואלט, איז זיין טרייט זאלען אויף ווערעלן מעכטיג, איז יעדער פערביינעהדר זאלען איהם הערען איז בעמערקען.

צוקומענדיג צום הויז, זאו פינקעלקרויות האט געוואוינט. האט זיין הארץ מעכטיג אַנְגָּהָוִבָּעָן צו קלאפען: „וואָר ווֹוִיס וואס פאר איז פערענדערונג איז מיר איז פֿאָרְגְּנָהָוּמָן“. איהם האט זיך געדאקט, איז ער ווועט נאך דיז שווועל אַיְבָּרְטָמְעָנֶג, ווועט דיז דיענסט, דיז ער שטעהט דערזעהנדיג איהם, אַפְּאַטְּשׁ נְעֵן בען מיט דיז הענד, אויסנְגְּלָאַצְּעָן דיז אוונגען איז ווועט זיך צו: שרייען:

— וועה איז מיר, א געשטארבענער לעחרער!

טפו, — האט ער פאר שרעם אויסגעשפיגען און מיט ציטערנדיגע הענד האט ער א ציה געטהאָן דאס גלאָקעַל. די דיינסט האט איהם געפענט. אריינגעעהענדיגין איז קאָר רידאָר, האט ער דערפיהַלט אָז ער איז איצט בלאָסער, ווי געַ וועהנְגִיָּה. ער האט נאריש געקומט אויפֿ די דיינסט, זי האט אויפֿ איהם צוֹרִיךְ געקומט אָז געשמייבּעלט. איהם האט זיך געדאָכט, אָז "דאָס" איז שווין... .

ער האט זיך געלאָזט געהו צום תלמיד און האט זיך ווועַד דער אַנגָעַהוֹבָעַן צוֹהערען צוֹ זיינע טרייט. קיון קלאנָן איז אַבעַר אַיצַּט אוֹיךְ נוֹת אַרוֹויָּס אָז איהם האָבָעַן זיך פאר שרעם די פִּים געוויעַגְט.

— זאָל זיך חאָטשׁ עפָּס אַשָּׁאָרֶד הָעָרָעָן, רְבָּנוֹ שְׁלָעוֹלָם ! — האט ער איז דער שטִיל געוויאָנְט...

ער איז אַריַין אָין זאָל. די מאָדָם אָז געועסָען מיט אַראָבָּגָעֵל אַזְעַעַן אַוְנְגָעַן אָז האט געלעזָען די צִיטָוָן. — יַאֲשַׁע אָז אָז צִימָד ? — האט דער לְהָרָעָר שְׂוָאָךְ געפרעַגְט.

אוֹי ! — האט זיך די מאָדָם מיט שרעק אַחָט געַ מהאָן. — ווי אַיהֲרַה האט מיך דערשָׁרָאַקָּעַן ! אַיך האָבָּנָאָר נוֹת געהרטָט, ווי אוֹי אַיהֲרַה זעַט אַריַין גָּעַנְגָּעַן... . "מעַן הָעַט מִיךְ נוֹת אַריַין גָּעַן !" אָז שְׂוָאָכְמָאָנָעַן, ווי אַ קוֹיְלָה דּוֹרְכָּגָעֵל אַפְּעַן אַיבָּרַעַן קָאָפְּ אָז איהם אָז חַיִּים גָּעוֹאָר דְּעַן..." .

* * *

די אוֹדוֹזָאָכָע פּוֹן דָּעַם ווַיְלַדְעַן אָוְנְגָּלִיךְ אָז שְׂוָאָכְמָאָן דָּעַרְתָּ נָאָגָעַן בַּיְ דָּעַרְתָּ נָאָבָט פָּאוּן שְׁלָאָףְּ, ווַעַן ער האט זיך קָאָמָאָר שְׁעַן זִיְנָעַן אַוְיסְגָּעַתָּהָאָן אָז ווי בעטראָכָט, אָז ער האט זיך געַ ווַאְוַאְנְדָעַט, ווי אַזְוִי האט ער דָּאָס גְּלַיְיךְ נוֹת פָּעָרְשָׁטָאָנָעַן אָז ווי אַזְוִי האט ער עם פְּרִיחָעָר נוֹת בעטראָקָט: די קָאָמָאָשָׁעַן האָבָעַן

ממש ניט קיון ברעקל פַּאֲדָעְשׁוּוֹ אָזֶן ניט קיון ברעקל זויל.
זוי איזו סען זיך גאנר הערען אַ קְלָאנְגֶן?
די נייע ענטדעקונג האט איהם אַפְּיָלוּ אַבִּסְעָלּוּ רְוִיחָנְגּוּ
געמאכט, נאר דער אַמְּזִיסְטָעָר בְּיִיטָאַגְּנְעָרּוּ שְׁרָעָק האט איהם
די גערזען אויפֿגעַרְעַטּוּ, אָזֶן ער האט ניט געקבעט אַיְנְשְׁלָאָפְּעַן.
ער איזו געלעגען מיט אַפְּעַן אַוְיגְּעַן צוֹם באַלְקָעַן אָזֶן גַּעַלְעַרְטּוּ.
"דר גאנצְעַרְטּוּ כֵּה אַיזְוִינְטּוּ אַיזְוִינְטּוּ אַלְיוּן, נאר אַיזְוִינְטּוּ
נע שִׂידּוּ", אַיזְוִינְטּוּ מיט אַמְּאָלּוּ אַרְיִינְגְּנְעַפְּאַלְעַן אָזֶן קָאָפּ אַ
געראָך.

אָזֶן דִּי אַידְעַע אַיזְוִינְטּוּ אַיהם שְׁמָאוֹרָק גַּעַפְּעַלְעַן גַּעַוְאָרְעַן.
— דָּאָס אַיזְוִינְטּוּ גַּאנְצְּטִיףּ! — האט ער גערעדט מיט זיך
אלְיוּן. — נאָך אַמְּאָלּוּ: דער מענְשָׁאַלְיוּן, ווֹאָס האט אַיזְוִינְטּוּ
כח, אַיזְוִינְטּוּ פִּיעָלּוּ עַנְּבָרְגָּעּוּ, ווֹאָס קיון זאָך אַיזְוִינְטּוּ פִּיעָלּוּ
שְׁוּעָרּוּ, אַט דער מענְשָׁאַלְיוּן, אַט דער חַכְמָה (בִּיְדַּעַת ווֹאָרטָה חַכְמָה האט
ער זיך ברִיאַת צְוָשְׁמִיכְבָּעַלְטּוּ). אָז ער זאָל אַוְמְנַהְעַה אַחֲן פַּאֲדָעְשׁוּן
זועם אָזֶן זוילעַן, בעמְערְקָטּוּ מעַן אַיהם אַפְּיָלוּ ניט, הערטט מעַן ניט
זוי ער געהַט — אַוְים מעַנְשָׁאַלְיוּן! ... קומְטָ אַוְים, אָז דער גאנצְעַרְטּוּ
כח פָּוּ מענְשָׁאַלְיוּן בעשְׁטָעַתּוּ נאר אַיזְוִינְטּוּ דִּי פַּאֲדָעְשׁוּן אָזֶן
זוילעַן... אַ פִּינְגּוּ זיך!

— אַיְונְגַּנְטְּלִיךְ אַיזְוִינְטּוּ דָּאָס ניט קיון גְּרוּזָאַונְגִּיךְ, — האט
ער זיך ווֹיְטָעַר גַּעַלְאָזְטּוּ אַיזְוִינְטּוּ חַקְירָה — פָּאָר אַרְבוּל לְאָזְטּוּ טָבּוּ
זיך מאָכְעַן פַּאֲדָעְשׁוּן אָזֶן זוילעַן אָזֶן מעַן ווֹעֲרַטּ ווֹיעַדְעַר
אַ מעַשְׁאַלְטָה, אָזֶן אַזְוִינְטּוּ גַּעַהְטָה, הערטען זיך דִּי טְרִיטָּה: טְרִיק —
טְרִאק, טְרִיק — טְרִאק! אָזֶן דִּוְ פִּיהְלָסְטּוּ זיך ווֹיעַדְרַעְטּוּ שְׁמָאוֹרָק.
דער געדאנְק ווֹאָלְטָה שְׁוֹאַכְמָאַנְעַן אַיְנְגַּנְעַן פְּרַעְתְּלִיךְ גַּעַד
מאָכְטָה, ווֹעַן ער ווֹאָלְטָה ניט גַּעַוְוּן נָאָרְטָה אַיזְוִינְטּוּ גַּעַלְדְּבִּיטְעַלְעַן,
אַיזְוִינְטּוּ ווֹעַלְבָעַן עַס זִיְנְעַן נָאָרְטָה גַּעַלְעַגְעַן צְוּוִיּוּן גַּעַלְפְּלָעַךְ אָזֶן עַפְעַם
אַזְוִינְטּוּ פָּוּ צְרָפְּיָה, ווֹאָס ער האט גַּעַד אַחֲן אַשְׁוּם נִוְיְטָה
קייט גַּעַהְטָה. ווֹאָס אַנְבָּעַלְאַנְגָּטָה צָוּ בָּאָרְעָה גַּעַד, האט דָּאָס גַּעַד
בְּיִיטְעַלְעַן בעַדְאָרְפְּטָה נָאָך גַּעַוְלְדִינְגּוּ ווֹאָרטָעַן צְוּוִיּוּן ווֹאָכְעַן בִּיזְוּן

„ערשטען“, ווען שוואכמאן וועט מיט אַ פרעהליך געמייה אַחין. עפֶם אוֹוֶאָט טאגן צי צוֹוִי אַרְיוֹנְגָּעָן. אַנוֹ שוואכמאן האט זיך דערמָאנַט, אַנוֹ נאָך צוֹוִי וואָכְבָּעַן וועט ער זיך אַזְוֵי בעוֹונְגָּעַן ווי אַ שָּׁאָטָעַן, אַונְגָּעַן מַעֲרְקָטָעְרָהִיט אַרְיוֹנְגָּעָן אַוְיף דער לַעֲקָצִיעַ צוֹ פִּינְקָעַלְקוֹרְטוֹיטָעַן אַנוֹ אלָעַ טאגָן אַיבְּרָעְרָעָקָעַן דֵּי בָּעַלְהַבִּיתְ/טָעַן, אַנוֹ ער אַיז מיט אַ שְׂוּעָרַ נְעַד סְמִיחָה אַנְטְּשָׁלָאָפָעַן נְעוֹאָרָעַן עַרְשָׁטְ פִּירָעַר אַ זְוִינְגָּעַן.

אַנוֹ אַיּוֹם האט זיך גַּעַלְמָעַט, אַנוֹ ער גַּעַתְ עַרְגָּעַץ אַין אַ ווִיסְטָעַר נְאָס אַיְינְנָעַר אַלְיָוָן אַנוֹ קְלָאָפְטָמִיט אלָעַ חַותְ מִיטְ דִּי פִּים אַנוֹ טְרָאָטָוָאָר, נָאָר קִיּוֹן שֻׁם קְלָאָגָן גַּעַתְ נִיטְ אַרוֹם, אַנוֹ ער גַּעַתְ ווִיסְטָעַר אַנוֹ ווִיסְטָעַר אַנוֹ אַ קְאַלְמָעַר שְׂוִוִּים בְּגַעַעַסְטָמָן אַיִּהְמָן.

פְּלוֹצָלָונְגָן ווּאַקְסָעַן פָּאָר זְוִינְגָן אַוְיָוָס אַ חַבְרָה קוֹנִיְּדִים, אַיְינְנָעַר פָּוָן זְוִיְּלָוְפְּטָטָאָרָוִוָס, הַאלְטָ אַוְיף דֵּי הַעַנְדָּ אַ פָּאָר גְּרוֹיְסָעַ חַילְצָעָרְנָעַ שִׁיךְ אַנוֹ שְׁרִידִיט :

— עַי, דָו, קְבָצָעַן, תָּהָו אַן דִּיְ שִׁיךְ, נִיכְבָּרָתָה אַן, ווּסְפָּטוּן גַּעַנְעָזָעַן ווּעְרָעַן !

אַנוֹ דֵי חַבְרָה קוֹנִיְּדִים בְּעַפְאָלָעַן אַיִּהְמָן, ווּאַרְפָּעַן אַיִּהְמָן אַוְיף דָרְעָרְדָ, צִיהָעַן פָּוָן אַיִּהְמָן אַרְאָבְ זְוִינְגָן שִׁיךְ אַנוֹ לְאָכְעַן זִיךְ ווּילְדָ פּוֹנְאָנְדָעָר.

— אַהֲן זְוִילָעַן, אַהֲן פָּאָרְשָׁוּוּם, אַ גַּעַשְׁתָּאָרְבָּעָנָר ... אַנוֹ דֵי חַבְרָה קוֹנִיְּדִים ווּעְרָעַן פְּעַרְשָׁוּוֹאָנְדָעָר. שְׂוֹאָכִיְּן בְּלִיְוָט אַלְיָוָן לְגָעַן, אַנוֹ ער פִּיהְלָטָ זְוִינְגָן פִּים אַנְגָּעָתָה אַנוֹ שְׂוּעָרָעַ חַילְצָעָרְנָעַ שִׁיךְ, ער הוֹיְבָט זִיךְ קְוִוִּים אַוְיתָ, שְׁטָעָלָט זִיךְ אַוּוּעַמְ אַוְיכְ דֵי פִּים אַנוֹ לְאָזָטָ זִיךְ גַּעַהְוָן אַנוֹ דֵי שְׁטִילָעַ נָאָט ווּעָרָט פְּעַרְחִילְכָטָ פָּוָן זְוִינְגָן טְרִידִיט :

— טְרִילְפָ—טְרָאָסָ, טְרִיקָ—טְרָאָקָ !

* * *

אַנוֹ שוֹאָכְמָאָן אַיז אַוְיכְ מַאְדָגָעָן גַּעַגְגָעָן צַוְ פִּינְקָעַלְ קְדוֹזִיטִין אַוְיף דָרְעָר לַעֲקָצִיעַן, האט ער זִיךְ ווּיְעָדָר אַונְגָּעָתָר צַוְ

זייןע טרייט, חאטש ער האט געוואוסט, אוּ עם איז אומזיסט זיין
בעמיהען זיך, עס ווועט זיך גאר ניט הערען.
אוּ געדולדיג האט ער אונגעוזהיבען צעהלען די טען ביז צום
„ערשטען“, וווען ער ווועט פעררוכטען די שיך אוּ דאמאלס ווועט
ער געבען טרייט ווי געהעריג איז, ווי עם פאסט פאר א מענַ
שען :

— טרייק — טראק, טרייק — טראק !
אוּ ער האט געבענט נאך דעם קלאנג...

די ציוגין ערדין.

ליזע איז א געועהנהנליך מיידיעך. זי האט אפֿילו שׂוֹאַרְזִיךְ
אויגען און שׂוֹאַרְצָעַ האָר, נאָר ווועניג מיידעלעד האבען דען
שׂוֹאַרְצָעַ אוינגען און שׂוֹאַרְצָעַ האָר? אַיהֲר ווּאָוקְס איזן העבר
פֿון מיטעלמעטיגן, נאָר פֿיעַלְעַ חַבְרַטָּארְעַנס אַיהֲרַע זַיְינְעַ פֿון
אַיהֲר ווּאָוקְס. געענידיגט האט לֵיעַ נִימְנָגְזִים מִיט 9-10 און
אַפֿילו מיט צוּווִי 12-ער, אַבער ווועניג חַבְרַטָּארְעַנס אַיהֲרַע האָר
בען דען די זעלבע „בָּאַלְעַן“ בעקומען? בָּכְעַר לְעַט זי די נִיְּזַיִּים
עַסְמָטוּ, טַשְׁירִיקָאָוּס, טַשְׁחָאָזּוּס, גַּאֲרְקִים אָוּן אַנדְרָעָעוּס,
אַבער אלע אַיהֲרַע בעקאנטער און חַבְרַטָּארְעַנס האבען די דָזְיַעַן
אוּיטָאַרְעַן אָוִיךְ גַּעַלְעַזְעַן.

נאר דעם אלעט איז זי פארט א געוועתנליך-מיידעל. דאס
חויסט, או זי קומט זיך צוואמען אויף א פערזאלונגנ, אויף א
באָל, אדרעד אויף א האכציויט, האט זי ניט איזוינט, מיט וואָס
זוי זאל זיך קענען אומציאיבגען, אדרויסויזען זיך מעהָר, ווי אַנְ
דערערע: זיך ווערט דערשלונגגען איז די איברגע געוועתנליך-
מיידעל.

דאס אלעס וויזס ליעז און דאס וויסען פערשאפט איזה
שמעערין. איז דעם פרט איזו זו שוין ניט געוועגןלייך. ליעז וואלט
וועעלען מיט עפטעס זיך לאזען מעדרקען. געפנגענדונג זיך צוישען
א סה, וואלט זו וועלען ניט געהערען צום סה, נאר ווין אויז

סעד איהם. דאס דאייע געפיהל איז ביז איהר געווען ענטוועי קעלט בויז קריינקליכיט, אונז וווען די מענשען וואלטען געווען בעהיגער צו קענען אריינדרינגען אין די פערבאָרגענע שפאלַ טען פון א צוּוִוִיטָעָנָס נְשָׁמָה, וואַלְט אָזָא זַיְזַע בְּעַמְּרָאָכְט וְעַד רַעַן טָאָשׁ פָּאָר אָז אָונְגָּעָוּהָנְלִיכְבָּר אָז זַיְזַע אַפְּשָׁר זַיְזַע רֹהִינְגָּר פִּיהְלָעָן אָז נִיטָּשְׁתָּעָנְדִּינְג גַּעֲבִיסָּעָן זַיְזַע פָּוּ אַיהֲרָ נִיטָּזְצָפְּרִיעְדָּעְנְגָּעְשָׁטָּעְלְטָעָן גַּעֲפִיהְלָ...»

געטהאָז האָט לֵיְזַע פִּיאָּל סְנוּלָּות צו אַיהֲר „געֻוּהָנְלִיכְ-קִיטְ“. לִידְעָר זַיְזַע אַבְּדָר די סְנוּלָּות נִיט גַּעַוּן אַוְיסְטָרְלִיכְבָּר, וואָס מענשען זַאְלָעָן עַס קענען באָלְד מְעַרְקָעָן, נַאֲר אַינְנָעְרְלִיכְבָּר, צָוּ בְּיִשְׁפְּיעָל, גַּעֲפִינְעָנְדִּינְג זַיְזַע אַוְיָד אַבְּלָא, אַדְעָר אָזָזִי צָוְויִר שָׁעָן אָסָה, וּוֹאוּ יַעֲדָר פְּלָעָנְטָר דִּירְעָן, לְאָכָעָן, וּוְיצָלָעָן זַיְזַע. ד. ד. פְּלָעָנְט זַיְזַע נַאֲרָד אָוּעָקְעָצָעָן אָז אַוְוָאָנְ-גַּעַנְעָרְהִיכְיִיט זַיְזַע פֻּרְעָרָאָכְטָעָן, אָז מַאֲכָעָן זַיְזַע פָּאָר רַאְמָאָנְ-טִישְׁ טְרוּדִינְג אָזָן בְּלוּמְרָשְׁטָט נִיט קוּקָעָן אַוְיָפְּ קִינְעָם, נַאֲר אָז זַיְזַע אַינְנוּוּיְינְ-גַּעַוּן, אַיְזָן אַזְוִינְגָּל מִינְוָטָעָן אָז זַיְזַע אַיְזָן גַּעַנְעָלִיךְ אָונְגָּעָן לֵיְזַע מְלָעָנְט אָוּמְעָטִינְג וּוּרְעָעָן דָּעָר וּוּנְקָעָל, אָז זַיְזַע זַיְזַע פְּלָעָנְט זַיְזַע דָּעָר, וּוּ פָאָר כְּעָם, זַיְזַע אַוְיסְמִישָׁעָן אָז דָּעָם פֻּרְהָאָסְטָעָן סָהָ...»

אָז דָּעָר וּוּהָטָאָג אָזָן נַאֲךְ גְּרָעְמָר גַּעַוּן אָזָן יָעַנְעָ פָּעָלָעָן, וּוּזָן צְוִוְּשָׁעָן סְךְ פְּלָעָנְט זַיְזַע דָּעָר גְּרָעְמָר גַּעַוּן אַרְפָּעָן אָזָן דָּאָס דָּרָב אַיְנָעָ גַּעַפְּינְעָן, וואָס האָט זַיְזַע יַעֲדָעָן גַּעַוּן אַרְפָּעָן אָזָן דָּי אַוְיָנְעָן אָזָן צְוַנְצִוְינְגָּעָן דָּי אַוְסְמָעְקָזָאָמְקִיְיט. אָזָן אַזְוִינְגָּל מִינְוָטָעָן פְּלָעָנְט לֵיְזַע אַיהֲר גַּעַי וּוּהָטָאָלְכִיקִיט טִיעְפָּעָר פִּיהְלָעָן אָז דָּעָר האָט צוֹ דָּעָר דָּאַזְוִינְגָּר אָונְגָּעָוּהָנְלִיכְבָּר, וּוּלְכָעָר זַיְזַע אַלְיוֹן האָט אָזָן הָרֶץָעָן אַיְנָאָנָ-צָעָן מְבָטָל גַּעַוּן, פְּלָעָנְט זַיְזַע צְוִימִישָׁעָן מִיטָּדָעָם וּוּהָטָאָג אָזָן דָּאָס גַּעַפְּיהָל אָזָן אָונְגָּעָוּהָנְלִיךְ גַּעַוּן. זַיְזַע אַלְיוֹן אַבְּדָר גַּעַוּהָנְלִיךְ גַּעַבְּלִיבָּעָן אָזָן צְוֹאָמָעָן מִיטָּדָעָם סְךְ אַוְיָפְּ אַרְומָד גַּעַטְאָנְצָט אַרְוָם דָּעָר אָונְגָּעָוּהָנְלִיכְבָּר, וּוּלְכָעָר אָזָן גַּעַוּן

שטעאליך. אבער גרויסטומטהיגן, אוֹן פְּלָעַנְטַ דָּאַס רָוב מִיט אַיהֲר,
מִיט לְיוֹעֵן, זִיךְ פְּרִיְינְדְּלִיךְ בענעהוֹ...
* * *

אין דעם פְּרִיְין, וְאוֹן לְיוֹא הָאַט זִיךְ גַּעֲפָנוּןַ הָאַט מַעַן בַּעַד
שְׁלָאַסְטָעוֹ צַו מַאֲכָעַן אַ בָּאֵל. אַיְינָעַ אַ לְׂסְטִיגְעַן, פְּרִיְילְךְ, מִידְעַלְךְ,
לְיוֹאָסְ אַ נְּאַחַנְתָּעַ פְּרִיְינְדִּין, הָאַט גַּרְאַטְעַן, אוֹן דָּעַר בָּאֵל זֶאָל
זַיְינָן אַיְן קָאַסְטִיוּמָעַן.

דָּעַר אַנְטָרָאָג אַיְן אַנְגַּעַנוּמָעַן גַּעֲוָאַרְעַן, אוֹן לְיוֹעֵן, וּוְעַלְכָּעַ
הָאַט גַּנְהָאַט שְׁוֹאַרְצָעַ אַיְינָעַן אַוְן שְׁוֹאַרְצָעַ הָאֵר, הָאַט לְיִוְתַּחַת
דָּעַר עַזָּה פָּוֹן אַ נְּאַחַנְתָּעַ פְּרִיְינְדִּין, גַּעֲנוּמוּנָאַן קָאַסְטִיוּמָעַן פָּוֹן
אַ צִּינְיִינְרָאָגָן.

אַיהֲרָעַ לְאַגְּנָעַ שְׁוֹאַרְצָעַ הָאֵל הָאַט זִיךְ בְּרִיְיט פֻּרְעָנְדָּעָדָה
גַּעֲקָאַמָּט אַוְן אַיְן כְּלוּמְרָשְׁטְדִּינְגָּר אַוְנָאַרְדְּנוּנָגְגָּן צְעַוְאַרְפָּעָן אַוְיָחָד
די פְּלִיוֹצָעָם. אַוְיָפְּן מִוְּתָעָן קָאָפְּ הָאַט זִיךְ צְוָנְעַשְׁפִּילְעָט אַ בְּלָטָה
דוּרִיטָע, בְּרִיְיטָע סְטִינְגָּעָן, אַוְיָסְגָּעָזָעָט אַיְן גַּעֲנִינְסְטָלְטָעָט בְּרִיְיט
לְיאַנְטָעָן, וּוְעַלְכָּעַ הָאַבָּעָן גַּעֲפִינְקָעָלְטָן מַעַהְרָן וּוּ נְאַטְיְרָלְכָּעַן. אַיְדָה
בַּעַד דִּי אַקְסָלָעָן הָאַט זִיךְ אַיבְּרָגָעָוָאַרְפָּעָן אַ רְוִיטָעָט מָוֹךְ.

אַזְוֵי אַיְזָן זִיךְ עַרְשִׁיְעָנָעָן אַוְיָפְּן בָּאֵל... בַּיְיַי דָּעַר גַּרְדְּעָרָאָב
הָאַט זִיךְ דָּרְפִּיחָלָט, וּוּ דָעַר גַּרְדְּעָרָאָבָהָר, צְוָנְעַהְמָעַנְדָּג בַּיְיַי
אַיהֲרָר דָּעַמְאַנְטָל אַוְן דָּרְזָעָהָעָנָרָין זִיךְ אַיְיהָר קָאַסְטִיוּמָן,
קָוָקָט אַוְיָחָד מִיט נִינְגָּרְעָנָעָן בְּלִיקָּעָן אַוְן שְׁמִיכְעַלְטָן צְוָרְפִּיעָרָעָן.
דָּעָן.

לְיוֹא הָאַט זִיךְ וּוּ דָעַרְשָׁרָאַקָּעָן אַוְן גַּעֲפָרָעָת אַוְן מִיט דָעַט
גַּעֲמִישָׁטָעָן גַּעֲפִיתָל אַיְזָן זִיךְ אַרְיִין אַיְזָן זֶאָל.

— בְּרָאָוֹא ! בְּרָאָוֹא ! — הָאַט אַיהֲרָר בַּעַנְגַּעַנְתָּא אַגְּנָעָמָה
מַחְנָה יְוָנָגָעָן לְיִיטָן.

זִיךְ הָאַט זִיךְ אַנְפָאַנְסָמָעָן פֻּרְלָאַרְעָן. פָּוֹן אַיהֲרָר פֻּרְוּוִירָוָן
הָאַט אַיהֲרָר גַּעֲרָאַטְעָוָעָט אַ חְבָּרְטָע, וּוְעַלְכָּעַ אַיְזָן צַו אַיהֲרָר גַּלְיָיךְ
צְוָגָעָנְגָּעָן.

— אַוְן, וּוּ שְׁעַתָּן דָּו בְּיִיט ! וּוּ אַינְטָעָרָעָסָאנָט !

— מאקי? — האט ליוא נאאיו געפֿרענט און דאס האָרַץ
האָט אַיהֲר אַנגַעַהוּבְּעַן צו קָלָאָפְּעָן.

— וואָנְדָּרְלִידָּ! זעה, ווי אלע קומען אויף דיר.
ליוא האָט אויפֿגַעַהוּבְּעַן די אוינען און האָט זיך בעגעגענט
מייט הונְדָּרְטָּעָר בְּלִיְקָעַן. זי האָט די אוינען געמוֹת צוֹרִיךְ אַרְאָבָּאָזְעָן. באָלְד אַיז זיך אַבעָר געועהָנְט גַּוּאָדָרָן,
איַן אַ ווַיְלָעַ אַרוֹם אַיז צו אַיהֲר צוֹנְעַנְאַגְּנָעַן אַ יְוָנְגָעַר מָאוֹן,
פָּוֹן די אַגְּנָעַוְוָהָנְלִיכְעַן, ווּעְלְכָעַר פְּלָעָנְט אַיהֲר בֵּין אַהֲרָן קִיְּמָאָל
מָאָל נִימָּט בְּעַמְּרָקָעָן.

— אַיך ווַיְלָעַ אַבְּעַן דאס גְּלִיכָּן, פְּרִיאַלְיָן, מִיט אַיְיךְ דָּעַר
ערְשָׁטָעָר צו טָאנְצָעָן.
אוֹן אַיְידָעָל זי האָט צִיּוֹת גַּעַהְאָט צו עַנְטְּפָרָן, אַיז צוֹנוּעָן
גַּאנְגָעַן נָאָך אַיְינָעָר, אוֹן מִיט אַ לְּיֻבְּלִיכְעַן שְׂמִיכְעַל, קוּקָעַנְדִּינָן
אַיהֲר גְּלִיכָּד אַין די אוינען, האָט דָּעַר נִימָּט גַּעַרְדָּט, נָאָר ווי גַּעַד
זְוָנוּעָן:

— שעַהְנָע צִינְיִינְגָּרָן — ערְלִוְבֶּט מִיר זְיוֹן גְּלִיקְלִיךְ אַיְינָן
מָאָל אַיז קוֹרְצָעָן, נָאָרִישָׁעָן לְעַבְּעָן... נִימָּט עַנְטוֹזָעָן זְויַיְמָר צַו
טָאנְצָעָן מִיט אַיהֲרַעַן דָּעַר עַרְשָׁטָעָר...

— שְׂוִין בְּעַשְׁטָעָלֶט! — האָט דָּעַר עַרְשָׁטָעָר מִיט אַז
ערְנְסָטָעָר, אַבעָר גְּלִיקְלִיכְעָר מִינָּעָן זְיך אַנגַעַרְפָּעָן.
זי האָט גַּעַטְאַנְצָט מִיט בִּידְעָן. בִּידְעָן זְוִינָעָן אַיהֲר גַּעַוּעָן
געַפְּעָלָעָן. זְויַי אַבְּעַן בִּידְעָ אַזְוִי ווַיְיךְ גַּעַדְרִיקָט זְויַי צָום בְּרוֹסְטָן,
אַזְוִי לְיֻבְּכָעָן גַּעַקְוָט אַין די אוינען, אַזְוִי וַיְסַמְּעַרְצְּלִיךְ גַּעַד
דרְיָקָמָן נָאָכְ'ן טָאנְצָעָן די העַנְדָּה.
אַבעָר טָאנְצָעָן פִּיעָל מִיט די צְוַויִּי האָט זְויַי גַּעַקְעָנְטָן.
עם האָבְּעַן זְויַי בְּעַשְׁטָעָלֶט נָאָך פִּיעָלָעָן לְיִוְטָן, מעָן האָט זְויַי
גַּעַרְיסָעָן פָּוֹן שְׁטוֹהָל, ווֹאָו זְויַי פְּלָעָנְט זְיךְ אַ וַיְיַלְעַל צְוֹזְעָעָן אַבְּרוֹר
הָעָן...

— אַת, ווי שעַהְנָע די צִינְיִינְגָּרָן אַיז! ווי אַינְטָעַרְעַטָּאַנְטָן!

אוינגען אוייסגעשרויען האבען דערגרייבט צו איהרע אויר רען.

זוי האט געוואַלט אָ מײַנט בְּלוֹיְבָּן רְוָהָוָג, בעקלעהָרָן אַיהָר גְּלִיכָּן, ווֹאָס האט אַיהָר אָזֶוּ פְּלוֹאַצְּלוֹנָג, אָזֶוּ אָונְעָרוֹוָאַרטָּעָט, נָעַן טְרָאָפָּעָן.

מען חאט אַיהָר זָכָּר נִיט גְּלִיכְּזָוָן.

— אַיך בִּיטָּע, שְׁעהָנָע צִינְיָנְרָיְן — אָ וּוֹאלָם!

אוֹו ווֹי אָ וּוֹיכָּבָּר האט זַי זַיךְ גַּעֲדָרָהָט אֵין דָעַם גְּרוֹיסָעָן טְאָנְצְּזָאָל, די רְוִיטָּע טָדָק אָוּפָה די פְּלוֹיְצָעָס זַיְנָעָן ווֹי פְּלוֹנְגָּעָן גְּעוּוֹן אָוִיסְגָּשְׁפְּרִיּוֹט אָוֹן האבען זַי ווֹי אֵין לְוַפְּטָעָן גְּעוּוֹאַלְט אָוִיפְּהָיְבָּעָן; די צְעֻוָּאָרְפָּעָן שְׂוֹאָרְצָעָהָר האבען אֵין נָאָד מְעָהָר ווּוְלְדָעָן צִינְיָנְרָיְשָׁעָן אָוְנְאָרְדָּנוֹגָג צְעַשְׁאָטָעָן זַיךְ אֵין בְּעָרְיָן פְּלוֹיְצָע אָוֹן זַיךְ פָּעָרְפָּאָנְטָעָט אֵין דָעַר רְוִיטָּע טָדָק אָוֹן דָּאָס אַלְעָס האט לְיוֹזָעָן נָאָד אָוּנְגָּוּעָנְהָלְכָּעָר, אִינְטָעָרָעָס אַנְטָעָר גְּמָאָכָּט.

איינְגָּר בָּוּן ווּוְלְכָּעָן לְיוֹזָע האט קִינְמָאָל נִיט גְּעוּוֹאָנְט פִּיעָל צַו מְרָאָכָּעָן, האט זַיךְ אַיהָר אֵין לְיַעַבָּר עַרְקְלָעָהָרָט אָוֹן טְאָנְצָעָנְדוֹג מִיט אַיהָר האט זַי גַּעֲשָׁפְּרִיט, ווֹי עָרְקָשָׁת אַיהָר בְּנָנָה אַיהָר שְׂוֹאָרְצָעָהָר, אָוֹן דָּעַר אַטְהָעָם האט אַיהָר פָּעָרְכָּאָפָּט פָּאָר גְּלִיק...

עַנְדְּלִיךְ אֵין דָּאָס פּוּבְּלִיקָּום אֵין זָאָל שִׁיטָּעָרָעָר גְּעוּוֹאָרָעָן, דָעַר זַיְגָּעָר האט שְׁוִין גַּשְׁלָאָגָּעָן פִּיעָר. עַס האבען זַיךְ גַּעֲהָעָרָט פִּיעָלָע שְׁטִימָעָן צַו עַנְדִּינְגָּן.

לְיוֹזָע האט דָעְרָפִילָט, ווֹי בָּאָלָד עַנְדִּינְגָּט זַיךְ עַפְּעָם אַנְרוֹזִי סְעָר יוֹסִּיטָובָן, ווּוְלְכָּבָּר ווּעַט זַיךְ אָפְּשָׁר קִינְמָאָל נִיט אָוּמְקָעָה רְעָן.

זַי האט זַיךְ פָּעָרְטָרָאָכָּט.

— אָדָיוּ! אֵין צַו אַיהָר צְוָנָעָנָגָעָן דָעַר אֵין לְיַעַבָּר עַרְקְלָעָהָר בְּעַקְעָנָטָעָר — אָ דָאָנָק פִּיר דָעַם פָּעָרְגָּעָנִיגָּעָן, ווֹאָס אַיהָר האט מְוִיר פָּעָרְשָׁאָפָּט מִיט אַיְיָר שְׁעהָנָעָם קָאַסְטָוָם...

— אָדִיעַ! — חָאַט לְיוֹזֵעַ זַיְךְ גַּעֲשְׁטָאַרְקֶט צַו שְׁמִינִילָעַן.
 עַמְּ הָאַט זַיְךְ אַיְחָר אַבְּעָר נִיט אַיְנוֹגָעַנְעַבָּעַן. אַ וְאַלְקַעַן הָאַט
 זַיְךְ אַוְרַה אַיְחָר גַּעֲוִיכְט אַנְגַּעַרְקֶט. דַּי רְוִיְתָע טַוֵּק אַיְזֵן זַיְךְ בְּלָאַ
 סָעַר גַּעֲוָאַרְעַן....
 דַּעַר עַוְלָם אַיְזֵן זַיְךְ בִּיסְלַעְבּוֹיְזַן צָוָאנְגָעַן. דַּעַר זַאל אַיְזֵן
 לְעַדְרַעַר אַיְזֵן לְעַדְרַעַר גַּעֲוָאַרְעַן.

* * *

אַהֲרִים אַיְזֵן לְיוֹזֵעַ גַּעֲקָומָעַן מִיעַד אַיְזֵן אַוְיְפָגְעַרְעַנְט. זַיְךְ הָאַט
 זַיְךְ גַּעֲשְׁטָאַלְט בַּיּוֹם שְׁפַעְגַּעַל אַיְזֵן הָאַט בַּעֲטָרָאַכְט נַאַד אַמְּאַל
 דֻּעַם קָאַסְטִוּם.
 זַיְךְ הָאַט גַּעֲקוּכְט אַיְזֵן גַּעֲקוּקְט אַיְזֵן גַּעֲוָאַלְט גַּעֲפִינְעַן דֻּעַם
 סָוֶר פָּוּן אַיְחָר הַיְּנִינְתִּיגָּעַן עַרְפָּאַלְעַן.
 זַיְךְ אַיְזֵן וּוּרְקַלְיךְ שְׁעַחְן, וּוּרְקַלְיךְ אַיְנְטָעַרְעַסְטַע אַיְזֵן דֻּעַם
 צִינְיְ�וָנְעַרְקָאַסְטִוּם. אַבְּעָר זַיְךְ קָעַן דַּאַד אַיְתָם מַאְרָגָעַן נִיט אַנְּ
 טָהָאָן. הַיּוֹסְטָעַם, מַאְרָגָעַן וּוּוּרְטָזְעַן זַיְךְ וּוּיְדַרְעַר פָּרְעוֹוָאנְדָעַלְט אַיְזֵן
 דַּעַר גַּעֲוָהַנְּלַבְּעַר לְיוֹזֵעַ, עַתְּגַלְיךְ צַו טַוְוָעַדְרַע אַנְדְּרַעַר.
 זַיְךְ הָאַט אַרְאָבְגַּעַנוּמוּן פָּוּן קָאַפְּ דַּי רְוִיְתָע מִיט דַּי פָּלְשַׁע
 בְּרִיאַנְטַעַן אַוְיְסָנְעַשְׁאַטְמַעַן סְטִינְגָּעַן.
 אַיְזֵן אַיְחָר הָאַט זַיְךְ גַּעֲדָאַכְט, אַז דַּאַס נַעַמְתָּ זַיְךְ מִיט אַיְחָר
 רַע אַיְנוֹגָעַן הַעֲנָר אַרְאָבְדָּס גְּלִיקְ...
 אַיְזֵן זַיְךְ הָאַט דַּי רְוִיְתָע סְטִינְגָּעַן צְרוּיקָא אַרְוִיְפָגְעַלְעַנְט אַוְיְפְּ...
 קָאַפְּ אַיְזֵן שְׁטָאַרְקֶט צַו גַּעֲשְׁפְּלַעַט.
 דַּאַס גְּלִיקְ אַיְזֵן וּוּיְדַרְעַר דַּאַס.
 וּוּי אַזְוֵּי זַאל זַיְךְ אַיְתָם אַבְּעָר פָּרְהָאַלְטַעַן אַוְיְפְּ שְׁטַעַנְדִּין?
 זַיְךְ קָעַן דַּאַד נִיט גַּעַחְן אַלְעַזְעַז אַיְן אַיְנְטָעַרְעַסְטִוּם.
 זַאל זַיְךְ מַאְרָגָעַן אַיְזֵן דֻּעַם קָאַסְטִוּם אַוְיְפְּ... נַאַס אַרְוִיְסָגָעַן.
 וּוּעַט מַעַן נַאַד אַיְחָר נַאֲכְלַיְפְּ...
 וּוּאַס אַיְזֵן דַּאַס אַזְוֹינְסַן? קְלַעַרְט לְיוֹזֵעַ. עַפְּיַס מַאֲדַנְעַן...
 עַפְּיַס שְׁרַעְקַלְיךְ.
 זַיְךְ הָאַט שְׁוִין דַּאַס גְּלִיקְ גַּעֲקָומָעַן, זַיְךְ הָאַט אַיְתָם שְׁוִין

אוון דאך קען זי ניט לאנג האלטען איהם.
צופעליגערויזע האט זי געפונגען דאס גליק, אוין ער אבער
נאר אויף איין נאכט.

ווײ פיעל נעצט, לאנגגע, טרויריגע, וועט זי וויעדר דארפונג
ווארטען בייז דאס גליק וועט וויעדר צופעליג קומען.

אוון וועט ער דען קומען?
לייזען האט געשויידערט...

ניין! דאס גליק וועט שוין מעהר ניט קומען!
זוי האט מיט דערשראקען בלוקען גענומען אריינדרינגען
איין שפינגעל.

— ווי אנדער באָר, ווי ווילד! מײַן גליק ליינט פער-
בּֿאָרְנָעָן אֵין אַ צִּינְיָרְקָאָסְטִּים... אֵין אַ רְוִיטָעָר סְטִּינְגָּעָן,
רוּיטָעָר טָוֶך אֵין צְעוֹזָאָרְפָּעָן הָאָר...

זוי האט פערקיימט די ליפען אויף אַ בִּיטָעָן שְׁמִיכָעֶל.
אוֹזָא לְיִכְתֻּעַם גְּלִיכָּם! אוֹן אוֹזָא אַיִּחָם קָעָן אַיְּךְ נִיט אַיְּנָךְ
הָאָלְטָעָן אוֹזָא שְׁטָעָנְדָּיג. נָאָר עַטְלִיכָּע שָׁעה אוֹן צְרוּיקָדִי וּזְאָרְךָ
עַדְיוֹנְקִוִּים...

ווי קָאָמִישׁ אוֹן נָאָרִישׁ...
אוֹן מִיט כַּעַם האָט לִיזָּע אַרְאָבָנָעָכָאָפָט די רְוִיטָעָר סְטִּינְגָּעָן
גע פָּזָן קָאָפָ, די רְוִיטָעָר טָוֶך פָּזָן פְּלִיאִיצָע, אוֹן די הָאָר פֻּרְקָעָמָט וּזְאָרְךָ
אַלְעָמָאָל.

— אַוְעַגְנָעָפְּלוֹיְגָעָן דָּאָס גְּלִיכָּ — חָא—חָא—חָא! — האָט
זוי זִיךְ הִיסְטָרִישׁ פָּוָנָאָנְדָּעָרְנָאָלָאָכָט.
וּוְיעָדָעָר אַ גָּעוּהָנְלִיךְ מִידָּעָל....

די טאכטער.

— אָזֶוּ וְוַיֵּצֵא נִוטָּעַן אִידָּעַן, גַּהֲתָם מֵעַן צֹ אִיחָר! אָזֶוּ
לְאַכְתָּב אֵין הָאָרֶצָּעַן דָּעַר אַלְטָעַר אִיד, נַאֲכָדָעַם וְוַיֵּמֶעְנַט
פְּרָעָנָעַן זַיְן טַאֲכָטָעַר.

עַר וּוְאַלְטָט דָּאָס קִינְמָאָל נִיט גַּנְגְּלוּבָט. אָז זַיְן לְאַת,
זַאֲלָו וּוְעָרָעַן אָזָא „מַעֲנַשׁ“. דָּעַם אַמְּתָה זַאֲנָעַן, עַר אַלְיָין הָאָט פָּוּן
אִיחָר קִינְמָאָל נִיט „גַּהֲהָאַלְטָעַן“. אַפְּיָלוּ, אָז זַיְן הָאָט אַבְּגָעָנָעָבָעַן
אַלְעָו יַאֲחָר עַקְוָאָמָעַן אַוְיָךְ אַקְלָאָס, לְעָרָנָעָדָגָן זַיְךְ אַיְן דָּעַר
הַיִּים מִיְּט אַמְּוִיסְטָעַ לְעַהֲרָעַר (וּוְאָס דָּעַן, צַאַהֲלָעַן וּוְעַט עַר דָּעַר
פָּאָר?) אָזָן הָאָט אַוְיָךְ אָזָא אַוְיָסָעַן הָאַלְטָעַן בֵּין זַעַקְטָמָן
סַלְאָמָעַן, אַיְזָעַן עַר אַוְיָךְ נִיט נַתְּפָעַל גַּנוּוֹאָרָעַן. עַר וּוְיָל אַמְּאָל מִיט
אִיחָר דָּעָרָעַן וּוְעָנָעַן עַפְעָם אָז עַנְיָן, אַמְּאַנְסְּבִּילְשָׁעַן עַנְיָן, פָּעַר
שְׁטָעָהָט זַיְן נַאֲרָנִישָׁט.

— טַאֲכָטָינְקָעַן, אַיְיךְ וּוְיָסָנִיט! הַאֲקָט זַיְן אַבָּ.
קִיְּינָט וּוְאָס וּוְעַט עַר נַחֲפָעַל וּוְעָרָעַן פָּוּן אִיחָרָעַ קַעַנְטָה
שַׁאֲפָט?

אַבְּעָר זַיְן, דִּי יְוָנָגָעַ לִיְּטָה, הַאֲבָעַן קַעַנְטָה אָן אַנְדָּעַר מִיר
גַּוְגָּן פָּוּן לְאַחָ' וּוּוְלְכָעַ חַיְּסָט בֵּין זַיְן פָּעַרְצְיוּנָעַן — „לִוּזָּעַ“.
מִסְתָּמָא וּוְיָסָעַן זַיְן דָּאָךְ בָּעַסְעָר! — אִירְאָנְיּוּרָט עַר אָין
גַּעֲרָאָנָּס.

זַאֲנָעַן, זַאֲנָט עַר אִיחָר קִינְמָאָל נַאֲרָנִישָׁט זַיְן פָּוּמָעַן צֹ

אייהר, זאלען זוי קומען. זוי סוד'ז זיך, זאלען זוי זיך סוד'ז. נאר אמאָל ווערט איהם פריקער, איבערהויפט אַ שבת, ווען עס קומען אָן פֿול די שטוב מײַט יונגע לִיטִיט, צוישען וועלכע אַ סְפָּר פֿון זוי טראָנגען בלּוועם. אָט די בלּוועם שטעכען איהם. מילאָ אַ מאַנְיָשְׁקָע אֵין נָאָך וּוּס אֵין — הַיִּינְטִיגְּנָע צִיטְּעָן. מען קען אַנדערש ניט. ער אלִיאָן פֿלְעָגָט בחַדְּרוֹיוֹז גַּעֲהָן אֵין אַ שְׂאָל... נָאָך מַאָלָע וּוּס אַמאָל אֵין גַּעוּזָן! ... אַבָּעָד די בלּוועם, די בלּוועם! שְׁקָצִים, אַמְתָּע שְׁקָצִים. וּוּס נִיט די אוֹגָעָן זִיעָרָע, זוֹאָלָט מען גַּאֲרָנִיט דָּרְקָעָנֶט, אוּ זַיְוִינָגָן אַידָּעָן.

אמת, רעדען רעדען זוי דאס דוב אידיש. דאס געפֿעלט איהם אַפְּלוּ יָא. אַבָּעָד זוי האָקָעָן אַרְיָין ווערטער — מִמְשׁ תְּרִגּוּם. אַמאָל ווּיל ער אָונְטָרְכָּאָפָּעָן זִיעָרָע — שְׁמוּעָם — עס אֵין דָּאָך טְשָׁעָקָאָוּעָ צָו זְוִיסָעָן וועגעָן וּוּס אַמְתָּע רעדען זיַּי, די הַיִּנְטִירָה גַּעֲהָן. נָאָר ער בענעהָמָט נִיט.

— שענעהָ יַאֲחָרָעָן! — טראָכָט ער — אַ בְּלָאָט נְמָאָן מִיט חַסְפּוֹת מִיט מַהְרָשָׁא בֵּין אַיךְ יָא תּוֹפָּס, אֵין זַיְעָרָן אַ שְׁמוּעָם — נִיט...

גַּאֲרָן אַרט אִיהם זוי צָעָהָן מַאָל גַּאֲרָן נִישְׁטָם. עס לִיעְנָט אִיהם נִיט אַפְּלוּ אֵין דָּעָר לִינְקָעָר פָּאה זִיעָרָע אַלְעָ שְׁמוּעָסָן. עס פֿעַרְדּוֹסִיט אִיהם גַּאֲרָן, וּוּס זַיְוִינָגָן אִיהם אַינְנָאָנְצָעָן מְבָטְלָה: אַוְיסָעָר אַנוֹט מַאָרְגָּעָן, צִי אַגּוֹט שְׁבָת — רעדת מען מִיט אִיהם נִיט. „שְׁקָצִים“, — טראָכָט ער גַּטְמָוְתָּהִין, וּוּס אַיךְ הַאָב פֿעַרְגָּעָסָעָן, קעַט אַיהֲרָדָס נִיט, וּוּרְאִים וּוּס אֵין אַיְנָאָנְצָעָן זִיעָרָע חַכְמָות? אַיְוּרָע מַאְטָעָמָטָק? אַיְזָן שְׁטִיקָעָל „מְדִידָה“ אֵין „זְרוּעִים“ אֵין שְׁקוֹלָה גַּעֲגָעָן אַנְצָעָן מַאָרְגָּעָן טְעַמְּאָדוֹק? אֵין וּוּס? לְשָׁנוֹת! הַאָט נָאָך דְּשִׁי מִיט 800 יָאָהָר צְוֹרִיךְ גַּעֲפָעָנֶט פֿרָאָנְצִיוֹן... אָוֹן „צִיזְּלִילָם“ אֵין נָאָך אַין דְּשִׁי תּוֹרָה גַּעֲשְׁטָאָגָעָן. אַזְוִי הַאָט ער אלִיאָן גַּעֲלִיָּעָנֶט אֵין „חַצְפָּרָה“... אַמאָל ווּלְאָלָט ער אַפְּלוּ גַּעֲוָאָלָט בֵּי זַי אַפְּרָעָגָטָה: וּוּס הַעֲרָת זַי? גַּלְאָט אַזְוִי אַפְּרָעָגָט טְהָאָן... אַינְטְּשָׁרְעָסִירָע

אין טערעטערט עם איהם ניט, נאר א פרענ' מהאָן וואַלט ניט גע-
שאָרט... היינט געה רעד מיט יונגע ליט, וואָס טראאנען בלוד
זעם. עס איזו ניט קיין דרכ... פאר איהם פאסט עס ניט...

וואָס אמת, איזו אמת — דורך-ארץ האבען זי. או ער לאָנט
זיך צו ווערט שטיל, רעדט מען ממש אויפֿן זיאָונק. דאס גע-
פעלט איהם אפיילו יא. דורך-ארץ פאר אן עטלערן איזו גרויסע
זאָך!... נאר אמאָל פערזיעצּו זיך שפעט, ער זעהט בחוש,
או קיין מעריב האבען זי ניט געדאווענטט... ריצט דאס איהם.
עס איזו דאָך נאָרייש, ער זויים דאָך, או זיך דאָונען ניט, נאר
בֵּין איהם אָנוֹ שטוב קומט עס איהם אויס פְּרִיקְרָעָן וואַלטען זי
געווען אמת' ע אידען, וואַלט ער אמאָל געקענט מאָכּען אָמְנוּן...
עס איזו אָשְׁטִיך ווֹג צום בִּיתְהַמְּדָרֵש... אוֹעַס ווערט פִּינְסָּט
טערלעהָ, צונעהָן זיך ער שרטט... זי געהט אויך אָוּעָק.

— נאר נישט... אומשלעטען זיך מיט יונגע ליט... פְּרָעָנ
וואָס?... מְרֻמְּלֶט ער דעמאָלט.

אָבער טיעָפ אַין האָרְצָעָן פְּיהָלָט ער, או קיין ביין, חַלְילָה,
וועט ניט אַרְיוִיסְקוּמָעָן, פאר לאָהָס עַהֲרִיכְקִיט איזו ער ערּוּב.
וואָס איזו שיך — יענער לְיעַנְתּוֹ נאר אַין זוּגעָן אַנדְרָעָן עַנְינִים!
פְּרַקְעָהָרט, אַמְּאָל מְהוֹת דאס איהם הנאה: זוּין בְּתוּלה גַּעֲפִינְט
חַן אַין זַיְעָרָע אַוְינוּן.

“דאס איזו אַין עַנְיָן” — גְּלַעַט ער צופְּרִיעְדָּעָן די באָרד...
קיין נדו צו גְּבָעָן חַאט ער ניט, זי וועט שוֹין אַוְיסְפְּלָוִי
בען אַחֲן, נישקָשָׁה...
אי וואָס? אַין אַ בלְזָע!

איוֹ ער שטענס, וואָו שטעהָט דאס, אוֹ מעַן טָאָר קַיְוָן בְּלוֹעָ
ניט טראאנען? אָוֹן צוּוִוִּיטענס, זוּגעָן אַין אַיְידָעָם וועט ער היְוָי
סעַן אַוְיסְטָהָן די בְּלוֹעָ.

ער אַין זַכְּרָעָר, אוֹ ער וועט איהם פְּאַלְגָּעָן.
זַוְּאָרִים, וואָס מעַן זָאָל אַיְוָחָזְיָה ניט זַוְּאָגָעָן — דורך-ארץ
הַאָבָעָן זי.

אוֹן אַנְבָּ — טְרִיבִיסְטָ עַר זַיֵּךְ — קָעָן זַיְדָאָךְ אַוִיסְקָלִיבָעָן
אוֹאָ, וְאָסְ נְעַתְּ אַיְן אָ מְאַנְיְשָׁקָעָ פָּאָרְהָאָן אַזְוִינָעָ יְוָנָגָעָ לְיִוָּט
אוֹיֶךְ, אוֹן אַיְינָעָרָ פָּוָן זַיְיָ הָאָט דּוֹקָאָ חַשָּׁקָ צַוְּ אַיְחָרָ. עַר זְעַתְּ
דָּאָסְ מְיֻטָּ דַּי אַוִינָגָעָ...
— מְעַן זַאֲלָ אַיְהָם כָּאַטְשָׁ אַוִיךְ נִוְטָ „אַרְעַסְטִירָעָן“! שְׁרַעַטְ
עַר זַיְהָ. אַלְעָ טָאגָן, אַלְעָ טָאגָן, נְעַתְּמָטָ מְעַן אַיְינָעָם פָּוָן זַיְיָ צָןָ
פְּרָעָגָן, וְאָסְ טָהָוָעָן זַיְיָ?... בְּלִוְזָ מְעַן שְׁמוּעָסְטָ!...
אוֹן זַיְ לְוִיפְטָ שְׁוִיןָ אָוָמָ אַפְּרָהָאָוּוּעָטָעָ. „פְּרָיוּן שְׁבוּיָּם!“
— מְעַן זַאֲלָ זַיְ חַאְשָׁטָשָׁ אַוִיךְ נִוְטָ צְוָנָעָהָמָעָן! — זִיפְצָטָ עַרָּ.
וְאָרוּם וְוָעָמָעָן הָאָט עַר אַוִיךְ דּוֹר עַלְטָעָר? אַלְעָ קִינְדָּעָר
איַן אַמְּעָרִיקָא.
דּוֹר אַוְיבָּרָשְׁטָעָר זַאֲלָ זַיְךְ מְרַחָם זַיְן...
...

אהן לייעבע.

צו וועטנע צייט האט באשכע אויפגעגעחט א נויכלוייד.
געקופט א נייעם הוט, א שירעם, געלע שיך און האט געקטט
דעורייך מיט איהרע דונקעלע בענטקענדיגע אונגען, ווי אויף עפער
אזוינס, זומס קאן זי ראמטועז....
א גאנצע וואך ארבייט זי און א פאבריך פון קרוושעוועם.
בי דער ארבייט פערגעסט זי איביסעל איהר ערעדן. און פאבריך
זינגען דא אלערליי מיידעה, א סך יונגען, פרעהיליבע, זינגענדי^ר
גע, לאכענדיגען, און געפינגענדיג זיך צווארען מיט זוי, פערגעסט
זוי אמאָל ווער זי איז און ווי איהר איז. די יונגען לאבען
לאכט זי אויך, אמת ניט איזו קלינגענדיגן; די יונגען זינגען —
זינגען זי אויך, אמת מיט ניט איזה העלען קול... אבער מען פיהלת
זיך דאך בעסער. אהיים פון דער ארבייט געהט מען צוואממען
ארויס מיט א געלעכטער, מען ניט א שטוף... אמת, זי מינט מען
פון נאך א פאבריך, מען ניט א שטוף... אמת, זי מינט מען
אפשר ניט, אבער עס איזו פרעהיליבער, מען פערגעסט זיך...
קומט אבעי דער שבת איז אן אונגליך — שבת איז נאָר
גייטא, וואו די בענטקשאפט אהין צו טהאן. דערחויפט און די
ערשטער שבתים פון פרעהילינג.
ערשט דעםאלט ווילט זיך לעבען, נליך און לייעבע!
און שבת און דערדריה טהוט באשטע און איהר פרעהילינגס-

טואלעט; דאס קליעד ליענט אויף איהר, ווי אויסגענאמען; דער хот זיצט שטאלץ און רופענדיגן; די געלע שיך אונ-טער דעם לאנגען קליעד ווונקען איזו חנוידיג... אלץ איזו שעהן, גלאט, אויסגעפרעסט, נאָר דאס פנים, דאס פנים מאכט זיך פון דאס אלץ ניט וויסענדיג, און עס וווערט ניט, ניט יונגער, ניט פרישער, ניט גלאטער, און די ברוסט — ניט פולער, און דאס אוניג — ניט ברענאנדריגער.

די קליעדער נוי און שימערירענדיג און דאס פנים אלט און אַבעגעניעצט...
אוֹן פּוֹן די אלע מִיְודְלָעַ פּוֹן פָּאֶבְּרִיךְ בְּלִיּוּבְּתַּ וְשֵׁבֶת

נאָר בַּיִ אַיְינָעַר, בַּיִ קִילָּעַן, — מִיטּ אַיהֲרָ אַיְנָעַ יַאֲחָדָה, פּוֹן אַיְנָעַ פְּנִים' עַר... מִיטּ אַיְנָעַ פָּעָלָאנְגָּעַן...
וּוֹאָו קְומָעַן אַחֲרָן די יונגען, די פרישער, די פרעה לייכע?

וּוֹי די פּוֹינְגָּלָעַ צּוֹפְּלִיחָעַן זַיְזַי...
אוֹן מִיטּ אַהֲרָ אַיְינָגָעַר חַבְּרַטְעַ, קִילָּעַ, וּוּלְכָבָעַ קְוָמָת
צּוֹ אַיהֲרָ שְׁבַתְּ פְּרִיתָ, נַאֲכָלָן טַהְיָ, גַּעַתָּ זַיְ אַרְוִים אַוְיסָנָעַ
פּוֹצְטָעַ שְׁפָאַצְיְעָרָעַן.

— וּוֹאָהָיָן וּוּלְעָלָן מִיר גַּעַהָן, סִילָּעַ? — פֿרָעָגָטָן זַי, אַבְּ-
שְׁטָעַלְעַנְדָּיָן זַי בַּיּוֹם טַוְיעָרָן.

אוֹן קִילָּעַ עַנְטְּפָעָרטָן:

— אַיְדָן וּוֹיָס וּוֹאָהָיָן? קָוָם אַיְן גַּאֲרָטָעָן!
אוֹן די צּוֹוִי חַבְּרַטְעַס לְאַזְוָן זַיְזַי צּוֹם גַּאֲרָטָעָן. זַיְזַי גַּעַהָעַן
שְׁוּוֹיְגָעַנְדִּיגָן; נַיְמָא קִין טַעַמָּע, חַאֲטָשׁ טַהָו זַיְזַי עַפְעָם, אַוְן דָעַר
אָוּמָעַט וּוּאַקְסָט שָׁוֹן אַיְן זַיְזַי רַעַעַרְעַעַר.
אַיְן גַּאֲרָטָעָן גַּעַהָעַן זַיְזַי דָּרוֹךְ די לְאַנְגָּעָן אלְעָעָן, וּוּלְכָבָעַ
רוֹיְשָׁטָמִיטּ שְׁפָאַצְיְעָרָעַן.
— לְאַמְּרִיךְ זַיְזַי צּוֹעַצְעַן! — זָאָגָט באַשְׁקָעָ, דָוְרְכְנָגְהָעַנְדִּיגָן
די לְאַנְגָּעָן אלְעָעָן הַיּוֹן אַוְן צְוִירָ אַוְן נִיטּ גַּעַפְנָגְהָעַנְדִּיגָן דָאסָם, וּוּאָסָם
זַי הַאֲמָטָן, דָאַכְטָן זַיְזַי גַּעַבְכָטָן....

די חבר'טעם זעצען זיך אנדער אויף א באנק, ווואר עס זיצט בים ברעה א יונגער מאן....
עס פערשטעהט זיה, או דאס איז ניט בכון... עס איז גראָד די באנק צו דער האנְדר אויסגעקומען, זוי מײַנען גאר ניט דעם יונגען מאן, גוטער יאָתֶר וויסט, וועל ער אויז... אָפֿשֶׁר האט ער שווין גאר א וויב...
אָבעָר דאס הארץ נאנט און קלעט, און בידיע חבר'טעם קענען זיך אינחהאלטען, און קוקען אלע ווילע אויף איהם...
דער יונגער מאן זיצט א ווילע, הוייט זיך אוות און געהט אָוועָק...

כאשקע און קוילע קוקען זיך איבער ווי בעליידינגט,
פאר וואָס איז ער עפּעָס אָוועָק?
זוי וויסען זיכער, איז ניט צוֹלִיבָּז זיך ער אוועָק; מאָלָע זואָס א מענש געהט אָוועָק. אָפֿשֶׁר זיצט ער שווין דא א שעה צי צוֹוֵי. און אויך וויסען זיך זיכער, איז זונע זוי וואָלטען געהן יונגע און שעהן, וואָלְטָד דער דאָזְינְעָר יונגער מאָן גָּזְעָד סען, און ווער וויס? — אָפֿשֶׁר אָנְגָּהָוִיבָּעָן צוֹ רעדען, צוֹ לאָז בען און טאָקי בעקאנט געוּאָרָעָן.

און די בענקשאָפט וואָקסט ביַי בידיע חבר'טעם...

— שווין צוֹ געהן עסן, — זאנט ענדליך באַשְׁקָע.
— יָא, שווין צייט, קומ! — ענטפּערט בִּילְקָע.
אונ זוי בעליידינגט געהן זוי אָרוּס פָּונְגָּרטָעָן, גאר גישט רִיזְעָנְדִּיג צוֹוישען זיך...
נאָד מיטאָג קומט שווין באַשְׁקָע צוֹ קוֹילָעָן, פֻּרְפּוֹצָט נאָד שעהנער, נאָד פָּאָרוּכְטִינְגָּר, זוי פריהער, דאס זוֹינְגָּרְיוֹל מיט דעם קוֹיטָעלָע האָט זוי אויך אָנְגָּעָתָהָן, דאס קוֹיטָעלָע פִּינְקָעָלָט אָזוי שְׂרִיעָנְדִּיג אויף דער אָיִינְגָּפָּאָלְעָנָעָר ברוֹסְט...

— קומ אַבְּיסָעָל! — זאנט באַשְׁקָע, זעהנְדִּיג קוֹילָעָן אויך שווין אָן אָנְגָּעָתָהָן אָפִילו מיט אָברָאַלְעָט אויף דער דאָז רעל אָדְרִינְגָּר האָנְדָּר...

— קומ ! — ענטפערט קיילע ווי אָבל'טע...
און זיי געהעו ארויס און שטעלען זיך וויעדר אָפּ בײַס
טוויער.

— וואוּהין וועלען מיר געהן ?

— אַיּוֹ גָּרְטָעָן, מִיּוֹן אַיךְ...

— וויעדר אַיּוֹ גָּרְטָעָן ?

— וואוּהין דען ?

— ווֹיִס אַיךְ ?

נאר יעצט, קומענדיג אַיּוֹ גָּרְטָעָן, געהעו זיי שוין אַיּוֹ אַז
אנדר אליעע....

— סומ, וועלען מיר זיך זעצען אַט דָּרְטָעָן... ווֹיזֶט אַז
באשקע אויף אַוְינְקָעְלְדִינְגָּר לְעַדְגָּעָר באַנק.

— קומ ! — אַיּוֹ קיילע מסכימים.
און דֵּי צוּוִי חַבְּרַטָּעַס זעצען זיך אַוְוָעַק אויף דער אַיִינְ
זאמער באַנק.

ווען ניט ווען געהט דורך אַ פֿאָרְל. דֵּי צוּוִי חַבְּרַטָּעַס
בעגְּלִיטָעָן זיי מיט בליקען, ביז דאס פֿאָרְל פֿערשוּינְדָעָט...
די באַנק וווערט זיי ענְדְּלִיךְ נמאָס. זאָל זיך דאס וווערט אויף
אייהָר פֿרְוּבָעָן צוּזָעָן ! ... אלע בענְק אַרום זוּינְעָן אַזְוִי בעָר
זעצט ! ....

— קומ ! — זאנט באַשְׁקָע, אויפּהוּיבָעַנְדִּיג זיך, ווי בעלע
דִינְט.

— קומ ! — ענטפערט קיילע.

און דֵּי צוּוִי חַבְּרַטָּעַס בִּיטָעָן אַזְוִי די בענְק, די אליעע.
ביז עס וווערט פֿינְסְטְּעַרְלִיךְ, אַזְוִי דער גָּרְטָעָן וווערט פֿוֹל מיט
שְׁפָאַצְּרָעַנְדָע.

— אַ סָּאָרָן עַנְשָׂאָפְט ! — וווערט באַשְׁקָע ווי ביִז.

— אַ שְׁרָעָק ! — בעשטעטיגט קיילע.

— לאָמִיר שוין נאר געהן אהוּים... — ?ענט פֿאָר באַשְׁקָע.

— פֿוֹן מִינְעָטוּונְגָן... — ענטפערט קיילע.

דאך געהען זיין דורך נאך א פאר אלעען, זעצען זיך זו
 אויף נאך א פאר בענק. ביידער פערשטעהען אוינען דיז אנדערען,
 ביזהען וויסען, או דאס זואס זיין זוכען, וועלען זיין גיט געפינען...
 או עס ווועט גיט העלפערן גיט דיז גיעז קלידער, גיט דיז גיעז געלע
 שיך, גיט דיז חיט, גיט דיז קיוטעלע...
 ניטא קיון ליעבע... ניטא, ניטא! אבער עס ווילט זיך גיט
 אוועקגעחו אהים, גיט דערפרישט פון אוינו טראפען ליעבע, אונ
 מארגען און פאכרייך...

עס דארט דאס הארץ... עס דארט, עס דארט...
 און דיז צוויי חבר'טעס זוכען דיז ליעבע, זיין זוכען זיין צוויי
 שען דיז בוימער, זיין זוכען זיין איבערן' גאנצען גאנטערן, זיין זיין
 בען זיין טויזענדער שפאצירענדע יונגען ליט און דיז אויגש.
 נאך ניטא און ניטא! ...

מארגען ווועט מען מזוען געהן און פאכרייך...
 אהן ליעבע...
 אהן ליעבע...

פלאמעם.

אַהֲרֹן שְׁטָאנֶג אֵין אַ פּוֹרִיקָאוֹטְשִׁיךְ אֵין אַ מְאֻנָּאַיִן פּוֹן צִינֵּר
דָּעַרְשָׁע שְׁפִיעַלְ-צִיְּגָן אֵין וּוֹאָרְשָׁוִי. אַנְגָּקָומָעָן אֵין עַל אֵין מְאֻנָּאַיִן
זַיְן אַלְסָן גַּעַהְיַלְפְּ-אַיְנְגָעַל, וּוֹעַן עַד אֵין אַלְטָן גַּעַוּן 15 יַאֲחָר
אֵין אֵין נָאָר וּוֹאָסָן גַּעַקְוָמָעָן קַיְיָן וּוֹאָרְשָׁוִי, אַנְפָאָנָסָהָטָהָט עַד
בַּעַקְוָמָעָן אַכְטָן רַוְבָּעָל אַ חַוְּרָשָׁ אֵין עַד הַאָטָהָט גַּעַלְבָּטָהָט הַאָלָבָהָט זַאת,
הַאָלָבָהָט הַוּנְגָעָרִיגָה, אֵין אַ יַאֲחָר אָרוֹם, אֵין עַד הַאָטָהָט אַגְּנָהָוִיבָהָעָן
אוֹ גַּעַהְמָעָן 12 רַוְבָּל אַ חַוְּרָשָׁ, הַאָטָהָט עַד שְׁוֹן גַּעַנְגָּשָׁעָן אַלְעָן טַאָגָן
אֵין אַ בִּילְיָגָעָר רַעַסְטָאָרָאָצִיָּעָ אַ מִיטָּאָגָן פָּאָר אַ גַּילְדָּעָן אֵין אַוִּיפָּט
עַד נָאָכָט פְּלָעָנָט עַד עַסְעָן דְּרָיָהָט זַעַמְעַלְעָדָהָט מִיטָּאָזָעָן גַּלְאָזָן
תְּהָעָעָן, נָאָךְ שְׁפָעָטָעָר, אֵין עַד הַאָטָהָט בַּעַקְוָמָעָן אַן הוֹסָפָהָבָיְזָן 20
רַוְבָּל אַ חַוְּרָשָׁ, הַאָטָהָט עַד אַגְּנָהָוִיבָהָעָן עַסְעָן אַ מִיטָּאָגָן פָּאָר נָאָנְצָעָן
25 קָאָפְּיקָעָם אֵין שְׁבָתָהָט פְּלָעָנָט עַד עַסְעָן פָּאָר 35, אָוִיסָעָר אַ
קְלִיוֹןְ-שְׁנָעָפָסְעָלָעָ פָּאָר פִּינָּהָקָאָפְּיקָעָם, פּוֹן וּוֹאָסָן דָּעַר קָאָפָט פְּלָעָנָט
זַיְקָ אַיִּהָם אַבִּיטָעָל פְּעַדְרָעָהָעָן אֵין עַד פְּלָעָנָט אַ גַּאנְצָ שְׁבָתָהָט אַבָּזָ
שְׁלַאָפָעָן וּוֹי אַ גַּעַ'הְרָכְ'עַטָּה.

אֵין זַיְין גַּעַהְאַלְטָהָט הַאָטָהָט דָּעַרְגְּנִירִיכְטָ 30 רַוְבָּל אַ חַוְּרָשָׁ, הַאָטָהָט
עַד שְׁוֹן בְּדִיעָה גַּעַהְאַט אַגְּנָהָוִיבָהָעָן עַסְעָן פָּאָר 30 קָאָפְּיקָעָם אַ
מִיטָּאָגָן אֵין עַד וּוֹאָלָט עַסְעָן גַּעַוּוֹסָט גַּעַתְחָאָן, וּוֹעַן אַיִּהָם וּוֹאָלָט
נִיטָּאָגָן אֵין אַיְינְגָעָפָאָלָעָן פְּלָזִים אֵין אַיְדָעָ אֵין לָאָט — לְאֹעַן זַיְקָ
נִיְהָעָן אַ שְׁוּוֹאָרְצָעָן אַנְצָוֹן פָּאָר גַּאנְצָעָן 40 רַוְבָּל... עַד אֵין

דאך שווין עפעם ניט קיין אינגעלאע, שווין די העכטצע צויט צו
ווערבען א מענש!

אוון דער געדאנק וועגען שוואָרצען אנטזונג האט זיך ביסי^א
לעכטוויז איהם איינגענאנדייט איזן קאָפּ, אוֹ ער לאָזֶט איהם ניט
איינשלאָפּען צוֹ דער צויט. אלע נעכט, לעגענדיג זיך שלאלפּען,
פלעגט ער זיך נאָדֵר דארפּען איבערקעהָרען איזן מאָל צום ווָאנַ
אָ טראָאָכּ טהאָן וועגען עפּעָס אָ קלִינְיְגִיסִיט אָוּן ער פְּלָעָגָט
שווין גְּלִיאָד אָנְשָׁלָאָפּעָן ווערבען — אִיצְט אָבָּעָר קְלָעָרָט ער אָבָּא
פאר שעָה וועגען שוואָרצען דָּאָקּ, וועלכָּעָר אָיז שווין ביַ איהם
איַן פָּאנְטָאָזִיעָ פָּאָרָטִיג, אֲפִילּוּ מִיטּ דִּי קְנָעָפּ... ער זעהָט אֲפִילּוּ
הִינְטָעָן דָּעָס שְׁפָאָלָט, אוֹן ער בעטראָאָכּ זיך מִיטּ רֻעְשָׁעָט
אוֹן מִיטּ צּוּפְרִידָעָנְהִיאִיט.

ענְדרְּלִיךְ אָיז זַיְן אַוְידָעָאָלְ דָּרְגָּרִיבָּט גַּעוֹאָרְעָן אָיז דָּעָר ווּרְלִיךְ
ליְקִיּוּט: שְׁפָאָרָעָנְדִיגְ אַוְאָהָרְ נְאָכָּנָאָנְדְּ פּוֹן זַיְן גַּעהָאָלָט, אָיז
איהם גַּעַבְּלִיבָּעָן מְזֻמְנִים 50 רְבוּלָן ער האָט גְּלִיאָד בעטְשָׁעָט
בְּיּוֹם בעטְשָׁעָן שְׁנִידָעָר אָשְׁוֹאָרְצָעָן דָּאָקּ מִיטּ שְׁוֹאָרְצָעָן הִיוּזָן.
אָ וְעַסְטָעָלְ, האָט ער גַּעַרְכָּעָטָן, ווּעַט ער קוֹפְּעָן אָ קָלְיְעָרטָעָן.
אוֹוִיפּ דָּעָר קוֹוָאָרָטִיר, ווֹאוּ ער וּאְהַנְּטָשׁוּן דָּרְיִ אָהָרְ, האָט
ער אלְעָמָל וּוֹעֲנִיגְ גַּעַרְדָּטָן אָזְנוּ מַעַן האָט זיך מְאָרָט דָּעָר
פאר גַּעַרְפָּעָן „מוֹרְלָאָ“. אוֹ ער האָט זיך גַּעַלְאָזֶטְ מְאָכָּעָן דָּעָס
אנְצָוָג, אָיז ער וּוֹי בְּעַרְעַטָּר גַּעַוָּאָרָעָן, פְּלָעָגָט, קְוּמָעָנְדִיגְ אָיז
אוּוָעָנְט, אַנְהַוְּבָעָן אַרְמְצָנְגָהָן הָנָן אָזְנוּ צְרוּיכְ אַבְּיָרִין
שְׁטוּבְ, שְׁמִיּוּכְלָעָן, עַפְעָנְעָן דָּאָס מְוַיְלָן אָזְנוּ פְּרַעְמָאָכָּעָן, עַפְעָנְעָן
אוֹן פְּרַעְמָאָכָּעָן בְּיוֹן ער האָט קְוִים אַרְוִיָּסְגָּעָרְעָדָט, וְעַנְדָעָנְדִיגְ זיך
צָוּם בְּעַלְהָבִית:

— אַיְיךְ הָאָבָּמִיר גַּעַלְאָזֶטְ מְאָכָּעָן אָ קָאָסְטִיּוּם... אָ שְׁוֹוָאָרְ
צָעָן...

— זָאָל אַיְיךְ נְאָטְ הַעַלְפָעָן:

— אוֹוִיפּ שְׁבַת קָעָן זַיְן פָּאָרָטִיג, האָט ער צְוּגָעָנְעָבָעָן אָחָ
מְאָדָנָעְ גַּעַשְׁמִיּוּכָּעָט, קוֹקָעָנְדִיגְ אוֹוִיפּ אָבְּלָהָבִית.

פארטינג איז דער אנצונג ערשות געווארען נאך שבת, —
די גאנסטעגן. דער שניידער צווזאמען מיט א לעהרענדיונג האט
אייהם מיט גרויס קוראוש אריינגעטראגען, און אהרן וועלבער
אייז טפערצעל געפומען צוליעב דעם פון מאנגזין, האט איז
גאנצען געשיגט און האט געהאט און אויסזעהן ווי א גויסער
בעל שמחה.

דער ראם איז געלעגען גלאט, ווי אויסגעגעמאמען. די שווארד
צע קנעט האבען זיך אראבעגעלאזט איז צוויי ריהעהן און האבען
אויסגעזעהן ווי ערענסטע הנטער פון אהרן'ס הארץ, היינטען,
דעם שפאלט האט ער בשום אופן ניט געקענט אנטוקען און דאם
האט אויהם אביסעל געשטערט די שמחה. —

— נו. ווי געפאלט איך? — האט ער געפרענט מבינות
כיבים בעלה-הבית. —

— ניט שלעכט — נאך ניט שלעכט! — האט דער בעלה-
הבית געKENיותשט דעם שטערען, און נאך א קלינען פוייז האט
ער צונגעבעבן:

— אבער טאכע נאך ניט שלעכט!

און עס האט אויסגעזיען, איז דער בעלה-הבית זויל ניט
בעונצען דאם ווארט „גוט“ פאר קיוו פאל און ער האט בעסער
צונגעבעבן: „נאך ניט שלעכט, אבער טאכע נאך זעהר ניט
שלעכט“ און צום סוח: „גאנץ ניט שלעכט“, און „גוט“ האט ער
נט געזאגט.

דעם שניידער האט עם פערדראסען און ער האט זיך אן-
געזונדען:

— וואס הײסט — ניט שלעכט? עם איז דאך גרויסארטיג!
איך פערשטעה ניט!...

דאמאלאם האט ערשות דער בעלה-הבית געגעבען צו ער-
שטעהן, איז „נאך ניט שלעכט“ הײסט בי איהם נאך מעחר ווי
„גויסארטיג“, איזו פיררט ער זיך שיין בי סיינונגגען מון כהה
שייט.

אהרון האט מיט גרויס פארזיכטינקיט אראבנצעינגען פון זיך דיזער ראש און געוואלט ערבעזע אויפהעגען, נאָר דער שנייע דער האט איהם געזאגט, אָז ער זאל אויפהעגען אַין צוֹאָ אַרט, וואָו קיוּו שטוויב אַין ניטאָ. וויל „שׂווארץ“ האט זעהדר מורה פאר שטוויב — עס ווערט גלייך אַ פלאָמען. דערהערנדינג דאס ווֹאַרט „פְּלָאָמָע“, האט אהרון אַ ציטעדער געטהאָן מיטִין גאנצען קערפעער און האט מיט גרויס אָומֶרְחוּבָּן קייט געפֿרָעָגָט:

— וואָדְזַעְשׁ הענט גען איהם אוֹיף?

ער האט געווואָרְפָּעָן אָוְשָׁאָקָעָנָע בְּלִיקָעָן אַיבָּעָר אַלְעָ פְּיעָר ווענֶר, ווי ער ווֹאַלְט גַּעֲזָכְתָּעָפָעָס אַ רְעָטָוָגָן פָּאָר זַיְוִין גַּרְוִיסָעָן בערמָעָן, נאָר דֵי אַלְעָ גַּעֲנָד זַיְנָעָן נִיט גַּעֲוָעָן גַּאֲדָאָנָטָרָט פָּוֹן שטוויב אָוָן ער האט אָבָּנָשְׁטָעלָט זַיְנָעָן בְּלִיקָעָן אוֹיפִּין גַּרְוִיָּה סָעָן אַלְמָעָר, ווֹאָס אַין גַּעֲשָׁאָנָעָן בַּיּוֹם בעַלְּחַבִּית אַין מִיטָּעָן שטוויב.

ער האט אַ לְּקָמָע גַּעֲתָהאָן אוֹיפִּין בעַלְּחַבִּית, אָוָן נַאֲכָדָע ווַיַּדְעַר אָוִיפָּה דָעַם אַלְמָעָר, ווי ער ווֹאַלְט שְׁטוּם גַּעֲבָעָטָעָן ער לוֹבָנִישׁ.

דעָר בעַלְּחַבִּית, נִיט קיוּו אַיבָּרִיג טִיעָפָעָר מעָנֶשׁ. האט אוֹיפִּין ווֹאָונֶק נַאֲשָׁט פֻּרְשָׁטָאָנָעָן. אָוָן אהרון האט גַּעֲמוֹת אָוְיסְדָּרְקָעָן דִּיטְלִיךְ זַיְוִין בְּקָשָׁה: — אַיְהָר ווֹאַלְט אָפְשָׁר מִיר עַרְלוֹיְבָט אַין אַלְמָעָר אִיהם אַרְיִינָהעֲגָעָן?

— מִיט אַלְעָ כְּבָודִין: האט דער בעַלְּחַבִּית עַרְלוֹיְבָט — ווֹאָס קָעָן עַמְּרִיךְ שָׁאָדָעָן?

— נָו, אַין אַלְמָעָר, ווי דָעַבָּעָט אַיְהָר, אַין עַמְּרִיךְ בְּעַוְוָאָרָעָנָט

פָּוֹן שטוויב? ... — האט אהרו געפֿרָעָט אַיְהָר, זַיְנָעָן בעַוְוָאָרָעָנָט.

— ווֹאָס אַין שִׁיךְ צַו זַעֲגָעָן בעַוְוָאָרָעָנָט? ... — האט דער שאַנְיִידָעָר, ווֹאָס האט גַּעֲהָאָט אַ גַּיְינָנוֹן צַו פִּילְאָזָאָפָּעָי, גַּעֲנָטָא. צָעָרָט: אַמְּאָל קָעָן אַ רְאָס הַעֲגָעָן אוֹיפָּה אַ ווֹאָנֶר אָוָן עַמְּקָעָן

איהם ניט שארדען. און, פערקעהרט, אמאָל קאָן עם הענגען אין בעטטען בעהאלטטעןעם ארט, און דו ניסט זיך אַחאָפ — דער דאס איז פול אין פלאָמעס... מען קען אמאָל ניט וויסען... אהָרֶן האָט אַיִן נאנצען נעציטערט אויסטהָרעדנְג דעם שנירדרעם קאָלטָע פִּילְאָזָאָפִישׁ רויָד; איהם האָט שטארק פער-דראָסָע, וואָס דער שניידער, וועלכער געהט בֵּין איהם פָּאָר גענְיהָ אַלְיוֹן אָזְוִי פִּיעָל געלְד רעדָת מִיט אָזָא גַּלוּבְּנִילְטִינְגָּן טָאָן ווועגען זִיְּן רָאָק אָוּן ווועגען דִּי פְּלָאָמעס... אָן כְּדִי דער שנירדר ער זאָל נאָך איהם ניט מעהָר סְטוּרָאַשְׁנָעָן מַאֲכָעָן, האָט ער איהם אִיבְּעָרָנְהָאָקְטָמְן:

— פָּאָר ווֹאָס זאָל דָּאס ווּערְעָן פְּלָאָמעס? אַיך פֻּרְשְׁטָעָה ניט! ... פְּלָאָמעס ווּרטָפָן אַ פָּעַטְקִיָּט, אָן מען פֻּרְנִיסְטָט מִיט פָּעַטְקִיָּט, לְמַשְׁקָּן...

— פָּעַטְקִיָּט, פֻּרְשְׁטָעָה זִיך, אַיִן פָּאָר אַ שְׂוֹוָאָרְצָעָן רָאָק אַ הרינה. האָט דער שניידער ווּיטָעָר גַּעֲפִילְאָזָאָפָּרְטָם: פָּעַטְקִיָּט האָט שְׁווֹן ניט אַיִן שְׂוֹוָאָרְצָעָן רָאָק אַוּוּקְעִילְעָט... נאָר אַוּסְעָר פָּעַטְקִיָּט אַיִן פָּאָרָהָן גַּעֲנוֹן סְבָּות, עָס זאָל ווּערְעָן פְּלָאָר-מעָס.... מען דָּאָרָף זִיְּן זַהֲרָ פָּאָרוּזִיכְטִינְג!... שְׂטָאָרָק פָּאָרוּזִיכְטִינְג!

— אַבְּעָר אַיִן אַלְמָעָר אַיִן דָּאָךְ פָּאָרָט דָּאס בעטטע אָרט!

— האָט אהָרֶן ווֹי פָּעַרְצְּוּיְפָּלְעָט זִיך גַּעֲבעָטָעָן.

— עָס פֻּרְשְׁטָעָה זִיך! — האָט דער שניידער נַאֲכַנְגָּעָעָן בען: קִיְּוִן בְּעַסְעָרָעָר אָרט ווֹי אַיִן אַלְמָעָר אַיִן נִיטָּא. אָן אַמָּאָל אַיִן קִיְּוִן דָּאָיהָ ניט — האָט עָר בָּאָלְדָהָרָה גַּעֲהָאָט — אַמָּאָל אַיִן אָזְוִי אַיִן אַ רְיִינָעָם ווַיְנְקָעָל בְּעַסְעָרָעָר ווֹי אַיִן אַלְמָעָר... אַיִן אַלְמָעָר כָּאָפָּט אַמָּאָל שִׁימְלָעָן... עָס טְרַעְפָּט זַהֲרָ אַפְּט... נַאֲרָ מעָן דָּאָרָף אַ בְּנָד שְׁטָעָנְדִּין לְפָטְעָרָן...

פָּוּ דעם שנירדרעם אָזְוִי פִּיעָל הַשְׁעָרוֹת אַיִן אהָרֶן צַוְּרוֹ מעָלָט גַּעֲוָאָרָעָן. עָר אַיִן גַּעֲשְׁטָאָנָעָן מִיטָּא? דָּאס אַיִן דער האָנד,

געוקט אויַפֵן אלמער, די ווענד, אין די אלע פיער ווינס
 לעז און ניט געקענט אוסקלויבען קיון ארט.
 — וואס קלערט איהר איזוי פיעל? — האט זיך שווין
 דער בעלהבイト אריינגעמיישט: ווועט זיין בעשרט, עס זאל
 ווערען א פלאמע, ווועט אומעטום ווערען — אט בעהט און
 העננט איהם אריאן אין אלמער און א סופ...
 — אודאי איזוי! — האט דער שנידער מיטגעשטייט.
 און אהרו האט מיט א קלאפענדען הארץן אריינגעחאנַ
 גען דעם ראָק אין אלמער.
 — געפינט זיך ניט אמאָל בי איזיך קיון מייז און אל-
 מער? — האט דער שנידער קאלט א פרעג געטהָן.
 אהרו איז פאר שרעם שיעד ניט אומגעפֿאָלען. איהם האט
 זיך שווין פֿאָרגעשטעלט ווי א מוויז האט צונירזעט דעם ראָק...
 ער האט איהם שווין געוואָלט צוריך אָרוּיסְכָּאָפָּען פֿוֹן אלמער,
 נאָר דער בעלהבイト האט גענטעפרט:
 — עט, מייז... ווי קומען אהער מייז!
 דער ענטפֿער איז אָפִילוֹ אהרוֹן עז ניט איזוי געפֿעלען, עס
 איז ניט קיון זיכער ערנטפֿער. נאָר דאָק האט ער דעם ראָק
 געלאָזט אָריינעהנען און בעשלאָסָען, או בי נאָקט, קומענדיג
 פֿוֹן מאָנאָזִין, ווועט ער איהם אָרוּיסְנָהָמָען...
 מיט טרייסלענדע הענד האט ער בעצְחָלֶט דעם שנוי
 דער, געגעבען דעם לערהען-אַינְגָּל אוֹף בִּירָע און האט גע-
 וואָרט אָוִיך זויַעַד ברכה.
 — נו, אַ גוּטָען טאג, פֿערנִיצָט גַּעֲונָד! — האט דער
 שנידער געוואָונְשָׁען.
 און כד אָרוּיסְצָאוֹוִיזָען זיין צופְּרִידְעָנְקִיט פֿוֹן מְקָה
 האט ער גערעבעט ניט פֿאָר אַיבָּערִין נאָך אָמָּאָל צו ווּאָרְעָנְעָז:
 — זעהט, זוּיט פֿאָרוּצְטִיגַן! אַ שׂוּוֹאָרְצְעָרָך אָוִיך קיון
 קלְיִינְגִּיקִיט ניט! מען דארך זעהט הײַטָען...
 און דער שנידער מיט'ן לערהען-אַינְגָּל זיינְשָׁ אָרוּיסְט

לאזענדייג אַהֲרֹן'ען איז אַיִינָע שְׁרֻעָם, שטעהענדיג בֵּין אַלְמָעָר...
 אַז פְּלַאֲמָעָם ווועט דָּעַר וְאַק פְּרִיחָעָר צַי שְׁפָעַטָּעָר קְרִיר
 גַּעַן, אַיְן דַּעַם הָאָט אַהֲרֹן שָׁוֹן נִימֶט גַּעַצּוּוּיְפְּעַלְתָּט. עַטְלִיכָּעָט מַעַג
 נַאֲכָנָאנָאנָד הָאָט עַד זַיְךְ עַצְוֹת גַּעַהְאַלְטָעָן מִיט אַסְךְ יוֹנָגָע לְיִיט
 אַזְוֹן סְתִּים מַעַנְשָׁעָן אַזְוֹן אַוִיסְגַּעַפְּאַרְשָׁט אַלְעָרְלִי סְנוּלָות, וְזַי אַזְוֹן
 מַעַן גַּעַהְמָט אַרוֹיס פְּלַאֲמָעָם. פִּיעַלְעָה אַבְּנָעָן אַיִחָם גַּעַרְתָּהָעָן
 נַאֲפָט, אַנְדָּעָרָע בְּעַנְזָוָן, אַנְדָּעָרָע, וְיַעֲדָרָע, הַאֲבָנָע אַיִחָם גַּעַרְתָּהָעָן
 טַעַן אַזְוְלָבָע מִינִים זַיְפָעָן, וְאָט עַד זַאֲט עַם, גַּעַטְיְרִילִיךְ, גַּלְיוֹיךְ
 גַּעַקְוִיְיפְּט. אַזְוֹן מִיט אַוְהַינְקִיְיט פָּוָן אַחֲבָם, וְאָס וְוִיסְט, אַזְוֹן
 דִּי צְרָה ווועט מַזְוָעָן אַנְקָוּמָעָן, הָאָט עַד גַּעַוּוֹאָרט מִיט דִּי אַלְעָג
 סְנוּלָות אַזְוֹן דָּעַר עַרְשְׁטָעָר פְּלַאֲמָעָן...

אין נאם.

זומס וויל פון מיר האבען, רבונו של עולם, די פרוי מיט
די דריי פעלעך שוועבעלעך אין דער אויסגעשטראקטער
האנד?....

איך קאן זי נימט און ווים זי נימט — איך ווים ניט, וויז
פיעל זי איז אלט, צי דרייסיג, צי פופציג, צי זיעבעציג יאהר,
— איך ווים ניט, צי האט זי מאן, צי איז זי אן אלמנת, צי
א נרווחת, צי גאנר אן עננה; איך ווים ניט, צי האט זי קינַ
דער, וואס ווארטען אויף איחר קומען בי נאכט, אדרער זי איז
עלענד, וויז די וואנד פון מאיר, אונז זי וואחנט, צי אויף דער
שפארט? איך ווים ניט איפילן, וואז זי וואחנט, צי אויף דער
סמאטשער, צי אויף דער קראטמאלאער נאם, צי איז א נאסען
קעלער, צי אויף א פינסטערן בויידעם, — איך קאן זי ניט און
וואס זי ניט, — היינט וואס וויל זי פון מיר האבען? וואס צוּ
לייסט זי מיר אוזי מיאן הארי, וואס פער'סם'ז זי מיר מינע
געראנקען און וואס מאכט זי מיר די גאנצע וועלט א פינסטערען
וואס פעלעשת זי מיר די זוּן, פערשטעלט מיר דעם הימעל?
וואס פערטוויבט זי מיר אלע פרעהיליכע ליעדר, וואס איך
וואלט געקענט הערען?

וואס מאכט זי מאס אלע שעננע פרויין אין נאם?....
וואס וויל פון מיר האבען, רבונו של עולם, די פרוי מיט
די דריי פעלעך שוועבעלעך פאר א פיערער?....

נו, גוט, אויך וועל כי איזה קויפען דריי פעלעך שועץ בעלעך! איין פעלעך וועל אויך איין קעשגען ארײַנְגען, אָ צוֹוִוִיטָעָס וועל אויך אָהִים בְּרוּגְגָעָן אָנוֹ אָ דְרִיטָעָס וועל אָוּוּקָי וואָרְפָעָן — עַס אַיְזָן מִיר גַּעֲנָג 150 אַיְינְצִיגָע שׂוּוּבְּעַלְיָך פָּאָר פִּיר גְּרָאַשָּׁעָן — אָבָעָר וועל אויך שׂוּין דָּרְפָּאָן רְוִיחָגָעָר וְעַרְעָן. וועט שׂוּין די אַיְדָעָן פָּוֹן מִיר מַעַרְגָּה נָאָר נִישְׁתַּחֲוֵת פָּעַרְלָאַנְגָּעָן?

נִיְזָן!

זַי וועט צו מִיר אַלְעָזָהָבָעָן שְׁטוּמָע טָעָנוֹת. מִיר וועט אַלְעָזָהָבָעָן אַיְזָן דִּי אָוּרָן, וַיְיַי אָנוּוּיָה: דָּרְיָי פֿעַלְעִיךְ שׂוּעָץ בעלעך פָּאָר אָ פִּירְעָר!... אָנוֹ אויך וועל אַלְעָזָהָבָעָן, אָנוֹ אַיְזָן דָּרְיָי פֿעַלְעִיךְ גַּעֲפָגָעָן זִיךְ 450 שְׁטָקָי, אָנוֹ דִי קַעְטַּטְלָעָךְ אַהָבָעָן גַּעֲלָעָט אַרְיוּמָעָמִידְלָעָה, וְאָסָס אַוְבִּיטָעָן פָּאָר 2 גִּילְדָּעָן אַתָּאָג, אָנוֹ דִי דָּרָק זָאָל זָוִינָן וְזָוִינָהָנָה, הָאָטָם דִי בָּאָנְדָרָאָד לְאַעַן גַּעֲדָרָקָט, אָנוֹ דָּעָר קָאָמִיטָאָנָגָרָה.... אָנוֹ דָּעָר סֶ"ה פָּוֹן חַשְׁבָּוֹן קָוָמָט אַלְעָזָהָבָעָן, אָנוֹ דִי פָּרָוי וְאָסָס שְׁמָעָהָט אַיְזָן גַּעַט זִיךְ: דָּרְיָי פֿעַלְעִיךְ שׂוּוּבְּעַלְיָךְ פָּאָר אָ פִּירְעָר — אָיְזָן וְנָהָר אָנוֹ אָונְגָּלְיָהָכָע, אָנוֹ לְאַזְוָעָן זַי אַזְוָעָן וְזַיְוִינָר שְׁמָעָהָט אַיְזָן אָונְמָעְגָּלִיהָ. מַעַן דָּאָרָף צַו אַיְחָר צַוְּגָהָן, מַעַן דָּאָרָף בַּיְיָ אַיְחָר פְּרָעָגָעָן, וְעוֹר זַי אַיְזָן וְאָסָס זַי אַיְזָן, אָנוֹ נִימְטָצָאָלְיָעָב דָּעָר הַיְּלִינָגָר וְזִיסְעָנָד שָׁאָפָט סְמָאָטִיםְטִיק, אָוָס צַו מַאֲכָבָעָן דָּרְפָּאָן אָנוֹ עַקְאַנְאַמְּשִׁיעָן אַרְטִיקָעָל — גַּעַתְּחָת דִי וּוּסְעַנְשָׁאָפָט, מִיטָּדָעָר סְמָאָטִיםְטִיק, מִיטָּדָעָר עַקְאַנְאַמְּיָעָצָם טִוְּיוּוּעָל! פָּעַרְכָּאָפָט זְאַלְעָן זַי וְזַיְוִעָר דָּעָן! מַעַן דָּאָרָף בַּיְיָ אַיְחָר דָּאָט אַלְעָזָהָבָעָן פְּוֹנְגָּנָדְעָרְפְּרָעָגָעָן, זַוְּיָּל זַי אַיְזָן אָמָעָש, זַוְּיָּל זַי לִיְּדָט, זַוְּיָּל אַיְחָר בְּלֹטָן נִיסְטָז זַי אַיְזָן אָנוֹ קִינְגָּר זַעַחָת עַס נִימְט, מַעַן דָּאָרָף בַּיְיָ אַיְחָר אָוִיסְפָּאָרְשָׁעָן, נִיאָס זַי טְרָאָנָט אַיְבָעָר אַתָּאָג, וְאָסָס זַי הָאָט אַיְחָר גַּאנְצָלָעָבָעָן אַיְבָעָגָעָטְרָאָגָעָן אָנוֹ מַעַן דָּאָרָף דָּאָס אַוְיסְדוּפָעָן אַיְזָן אַלְעָזָהָבָעָן, אַיְזָן אַלְעָזָהָבָעָן עַרְטָעָר אָנוֹ שְׁרִיְעָן: אַיְחָר חֻרְטָחָבָרָה, אַיְזָן דָּעָר אָנוֹ דָּעָר נִאמְטָשְׁתָּהָט אַיְדָעָן מִיטָּדָעָר פֿעַלְעִיךְ שׂוּעָץ בעלעך אַיְזָן חָאנְד אָנוֹ פֿעַיקְוּיָטָט עַס פָּאָר פִּיר גְּרָאַשָּׁעָן: זַי אַיְזָן

וועחר און אונגעלאַיסלְיאָכען, און איחער לַעבען און איזן לִיכטיניגער שטראָהָלֶן ניטָא, לאָפָּרָיְר זעהן אַ מִיטָּעָל דָּעָצָן, וּאוֹרָיְם עַמְּ אַזְּן אָונְמָעָנְלִיךְ צוֹ לַעֲבָעָן אָזְּן וּוּיְתָעָר, עַס אַזְּן פָּרָשְׁתָּעָרְטָן אָונְנוּעָד פְּרִיְּד, אַיְּהָר קָלֶן, וּוֹאָס אַזְּן, דָּאַכְּט זִיה, חַיּוּזְרִיגְג, שְׁרִיְּטָהָעָד כָּעֵד פָּאָר אַלְעָן אָונְנוּעָרָעָה הוּיכָעָד לַיעֲדָר...

און אַזְּן, מְשׂוֹנְעָנָהָר, וּוֹילְטָאָקָע שְׁוֹן צָוָעָהָן צוֹ אַיְּהָר אַזְּן מְאָכָעָן מִיטְ אַיְּהָר אַשְׁמָוּעָם, בָּאַפְּטָמִיךְ דָּעָר טִיוּוּעָל ! — פָּאָר וּוּעָמָעָן הַאָב אַיְּךְ מְוֹרָא ? — מְעַן וּוּעַט לְאָכָעָן, זָאָל מְעַן לְאָכָעָן ! אַזְּן אַיְּךְ וּוֹילְטָוֹן צָוָעָהָן.

דָּעָרְהָעָר אַיְּךְ עַפְּעָם נָאָר אַקְלָן, וּוֹאָס אַזְּן גָּלְיוֹיךְ צוֹ אַיְּחָד רָעָן ! אַיְּךְ קָעָהָר זָדָא אָזְּן דָּעָרְזָהָעָה נָעָבָעָן זָדָא אַבְּלָאָס אַיְּנָגָעָל מִיטְ אַפְּסָטָלָעָה קָאָנוּעָרְטָעָן — וּוֹאָס וּוֹילְטָוֹן ? — אַכְּטָקָאָפְּיקָעָם — אַמָּאָה קָאָנוּעָרְטָעָן. אַכְּטָקָאָפְּיךְ !

עַס — אַמָּאָה קָאָנוּעָרְטָעָן ! אַיְּךְ לְאָזְּן דַּי פָּרוּיְיָ מִיטְ דַּי שְׁוֹוּבָעָלְעָד אָזְּן גָּעהָן צָוָם אַיְּנָגָעָל נְעַל מִיטְ דַּי קָאָנוּעָרְטָעָן — גְּרוּסָעָן, בְּלָאָהָעָ קָאָנוּעָרְטָעָן ! אַ קָּאָנוּעָרָט דָּאָרָף אַיְּךְ הַאָב אַיְּנָעָם אַיְּן אַ וּוֹאָךְ, נָאָר אַיְּךְ קָוָות, אַיְּךְ מוֹזָקְיָפָעָן... וּוֹאָרִים, פָּרָשְׁתָּעָהָט אַיְּהָר מִיךְ, אָזְּן דָּאָס בְּלָאָסָעָ אַיְּנָגָעָל זָאָל וּוּאָרְטָעָן אַוְיָף אַ מְעַנְשָׁעָן, וּוֹאָס דָּאָרָף טָאָקָע הַאָבָעָן אַ גָּאנְצָעָהָן קָאָנוּעָרְטָעָן, וּוּעַט עָר, גְּעוּווֹס קִין אַנְבָּיָיד סְעַן נִיטְ אַוְיָסָוּוּאָרְטָעָן...

אַיְּצָטָעָל אַכְּבָעָר וּוֹיָס אַיְּךְ נִיטְ, וּוֹאָס זָאָל אַיְּךְ טָהָאָן מִיטְ דָּעָר אַיְּדָעָנָעָן מִיטְ דַּי שְׁוֹוּבָעָלְעָד. דָּאָס אַיְּנָגָעָל בְּעַט זָדָא אַיְּיךְ מִיטְ שְׁטוּמָעָ בְּלִיקָעָן : פָּאַרְשָׁת אָוָיָס מִיןְ לַעֲבָעָן ! וּוּסְטָט גְּעַפְּינָעָן גְּעַנְגָּן גְּוּטָמָ...

מִילָּא, וּוֹאָס זָאָל אַיְּךְ טָהָאָן מִיטְ זַיְ ! פָּעָרְפָּאָלָעָן — אַיְּךְ וּוּלְ אַיְּהָם אַפְּרָעָג טָהָאָן !...

רוּקָט זָדָא אָונְטָמָעָר אַיְּדָא מִיטְ טָאָשָׁעָן-לְחוּחוֹת/לְעָד... שָׁהָדָעָן טָאָשָׁעָן-לְחוּחוֹת/לְעָד, סְלִיְינָעָ אָזְּן שְׁעָחָנָעָן. — אַ מְחִיהָן צָוָסָעָן אַוְיָף זַיְ, נָאָר וּוֹאָס אַבְּנָשְׁדָרְקָט, אָזְּן טִיעָר בְּעַט עָר אַיְּיךְ

גיט — א קאפיקע א לוח. א שרעקליכער זול...
אייך קויפ א לוח'ל אויך, לאטמאן וויסטען, וווען געפאלט
תשעה באב...

און דער אייך איין אויך אלט (און אפשר איין ער יונגע —
ווער קען פערשטעהן זיינער פנימער)? ... און זיין לאבען דארף
אויך א ספֿ דערצעעלען דער וועלט... מטען דארף זיך צו איהם
אויך א נעחט טהאָן...).

נאָר עס רוקט זיך אונטער אַroid סתם אָון פערקוייפט
נאָר נישט... אַroid אָחֶן סחרה... אָון דער אייך קאָסט מיר טיִיְ
ערער, זוֹי יונע מיט די סחרה, זוֹי אָויסגעראָט, אָויסגעראָט
משעמּט פֿנִים איין מיל ווּרט מעחר פֿון דער אַידענעט פֿעקלעָד
שׂוּועבעבלעהָ, פֿון דעם אַונגעעלט קאנֻוּרטען אָון דעם אלטען
לוּח'ל. אייך קען זיך אָחֶן זיינער סחרות בענעהָן. דער אייך
אָבער אָחֶן די סחרה האָט אונטער די אָזינען אָזינען דערער,
וואָס זוֹי זיינען ווּרט פֿאר יעדען גוּטהָערצִיגען מענשען אַגְּרוּז
גע אָון אָזִי פֿיעָל קאָסט עס מיר...).

גענונג אָבער! אייך וועל זיך ניט אָרוּסְדרעהָן פֿון אָזִי
פֿיעָל אָונְגְּלִיקען, אייך קען גיט, אייך האָב שווין קיִין געלד ניט אָון
כ'הָב שווין קיִין הָאָרִיך ניט.

טָא קומ שווין דָו, סְטָאַטִּיסְטִּיקָה, עַקְאַנְגָּמִיסָט! אָפְּשָׁר דָו,
מייט דיין האָרטען הָאָרכָען אָון קָאלְטָעָן מֵה ווּעַסְט אַמִּיטָּעָן
געפֿינְעָן.

בי מיר לאָזען זיך שווין די הענד אָראָב...

דער קאָרַעַטָּאָר.

שווין אַ וְאַהֲרָ פִּינְפִּינְ, זִוִּיט בְּרוֹךְ בְּעַרְנְשְׁטֵיְן אַזְּ אַ קָּאָרַעַטְּ
טָאָר אַזְּ אַ צִּיּוֹתְּנוּג אַזְּ וְאַרְשָׁעַ. עָרְ אַזְּ שְׂוִין אַבָּר אַזְּ וְוִיתְּ
אַרְיָין אַזְּ וְזַיְן אַרְבִּיטְּ, אַזְּ אַיְתְּמָדְּ דָאָכְטְּ וְזַקְּ צִּיּוֹתְּנוּגְּ, אַזְּ עָרְ
אַזְּ גַּעֲבּוּרְעַן גַּעֲוּאָרְעַן אַ קָּאָרַעַטָּאָר אַזְּ וְזַיְן גַּאנְצְּ לְעַבְּעַן בְּעַ

שְׁעַפְּטִיגְטְּ עָרְ זַיְדְּ מִיטְּ פְּעַרְיכְּטַעְן גַּרְיוֹזְעַן.
זַיְן אַרְבִּיטְּ הָאָטְטְּ עָרְ זַעְהָרְ לְיעַבְּ. אַזְּ לְיעַבְּ הָאַבְּעַנְדִּיגְ זַיְן
לְעַגְטְּ עָרְ אַרְיָין אַזְּ אַיְחָדְ זַיְן גַּאנְצְּ נְשָׁמָה. אַמְּתָה, דִּי עַרְשְׁתִּיטְּ
צִּוְּיטְ, נְעַחְמְעַנְדִּינְ זַיְדְּ פְּאָרְ אַ שְׁוּעָרְעָרְ קָאָרַעַטְּוּרְ, וְוֹאְ יְעַדְעַם
זַוְּאָרְטְּ הָאָטְטְּ עַטְּלִיכְעַ נְרַיוֹזְעַן, פְּלַעְגְּטְ עָרְ זַעְהָרְ בְּיַיְזְ אַזְּ אַזְּיְגְּנִעְן
דְּעַגְטְּ זַיְן: "וְזַיְ מְאַכְטְּ מַעְןָ עַמְּ אַזְּ אַזְּיְ פִּיעַלְ גַּרְיוֹזְעַן, וְוֹאְ אַזְּ
זְיַעְרָעְ אַוְינְעַן, זְיַעְרָקָפְ ?" פְּלַעְגְּטְ עָרְ מִיטְּ כְּעַסְ מְוֻרְמְלָעַן.
בִּיסְלְעַכְוּיְזְ אַבָּרְ אַזְּ עָרְ צַוְּ דִּי גַּרְיוֹזְעַן גַּעֲוּאָהָרָעַן.
אַזְּ מַעְןָ קָעְןָ זַאְגְּעַן, אַזְּ עָרְ הָאָטְטְּ זַיְיָ אַפְּיָלוּ לְיעַבְּ בְּעַקְוּמָעַן...
פְּעַרְקְעַהָרָטְ, אַ קָּאָרַעַטְּוּרְ גָּאָרְ אַחְוָן פְּעַהְלָעְרָעַן פְּלַעְגְּטְ אַיְתְּמָדְ
מְעַטְּגְ מְאַכְעַן אַזְּ צִּיּוֹתְנוּגְ אַפְּיָלוּ שְׁרַעְקָעַן... אַזְּ עָרְ פְּלַעְגְּטְ
זְיַעְגְּלָעְנָן צַוְּ גַּעְפְּגָעָן בָּאָטְשָׁ אַזְּיָּפְ יְעַדְעָרְ שְׂוֹרָה אַיְזְ
גַּרְיוֹזְ, זַאְלְ מַעְןָ נִיטְ זַאְגְּעַן, אַזְּ עָרְ הָאָטְטְּ נִיטְ גַּעֲרַבְיִיטְ... בִּיְ
אַזְּעַלְכְּעַ אַחְוָן גַּרְיוֹזְעַן קָאָרַעַטְּוּרְן פְּלַעְגְּעַן פָּוּ אַיְתְּמָדְ שְׁתָאָרָקְ
אוַיְשְׁטָעַהָעַן דִּי "קָאָמָאָסְ" אַזְּוֹן דִּי "טָעַרְעַסְ", וְוַעֲלָכְעַ עָרְ פְּלַעְגְּטְ
מוַיְשְׁעַן אַיְינָעְ אַזְּיָּפְ דִּי אַנְדָּרָעְ, וְוַיְסְעַנְדִּיגְ עַפְעַם אַזְּ אַלְטָעַן

כל פון אן אלטער גראמאטיק, או א קאמא ווערט אמאל פערבי
טען, ניט פערלייענידג דעם זינן, אויף א טערע...
אבל קיין סך איזוינע לייבטער קאדרעקטטורען זוינען ניטיא:
די ארבײַט אין צייטונג איז אן איילענדיג אונ גרייזוין זוינען
דא לָוּבָּה. חאמש מאָק אָ ברִיךְ, אויסער דעם האָט דער חראנְגֵּ
קעָר אָ האַנדְשִׁירִיפֶּם, אוֹ דער אוּבְּרַעְשְׁטָעָר זָאָל שָׁמֶרֶת וּמְצִיל
זְוִיִּין, אָ בִּית מְאַכְּטָה דָּר וּזְוִי אָ קָוָחָן אָ קָותָ, וּזְוִי אָ בִּית
אָזְוִי, אָזְ לְעַבְּדָן קָומְטָה אָזְן דָּר קָאַדְרַעְטָה אָרוֹתָן לְעַקְעָן, אָזְ
כְּבָרְשְׁנְשִׁטְיָה אָטָם פָּוּ אָזְאָן גְּרִיזָה בְּעַזְנְדָעָר אָ וּלְלִיעָה הָנָחָה אָזְ
שְׁמַיְכְּבָעַלְטָה פָּאָר זִיךְ אַלְיוֹן:

— יא, יא — לעקבו...

אוונע מני זויציגע גרייזען זיינען במעט בערנשטיינ'ס אינציגער צייט-פערטראַיב. אויך מאכט איהם פרעההיך אוון טיצעלט איהם אן איבערגעקעהרטער קרוועער צדיק. — מען האט דיך נבעך איבערגעקולייעט, פויינעלע מיינס! — וויצעלט ער זיך, אוון גיט א פיהר מיטָן פען איבערען צוֹ הרעען אוטן, הרגעט איהם איזן גאנצען אוועס און שטעלט צוֹ די דער זיימט א דיטליבען שטאָלעצען קרווען צדיק, און בערנַ שטמַין איזו שווין זיכער, אוו איזט ווועט איהם דער זעכער ניט איבערקளיען. און ער געומט זיך צו אנדערע גרייזען...

אוויו לубט זיך בערנשטיין מיט זייןע גרייזען און פילחט
ויך דוהיג און צופרידען. צייטענוויז נאָה, ווען דער דיכטער
זינגעראָויסט דורךט לכבוד אַ יומְטָוב אַ לעידעל, קומט פֿאָר
אַ נוֹזִיסָע אַיבערלעטהָרָנִיש אַין זַיְן לְעַבּוּן אַון זַיְן נְשָׁמָה פֿער-
לְלִיעָרֶט אַיהֲר גְּלוּיכְּגָעוּיכְּט. דער דָּזְוָנָגָר דִּיכְטָעָר וּוְלִי, נִיט אַנְ-
דָּעָרֶשׁ, מאָכָעָן אַלְיוֹן די קָאָרָעָקָטָר, מָרוֹאָה האָבָעָנָדָגָן אוֹוֵף בערנִי-
שְׁמָטִיזָעָן צו פֿערלְאָזָעָן זֹה. בערנשטיין עַז שְׁטָעהָת די מעשה
שְׁמָטָאָךְ נִיט אַן. וּואָס הַיִּסְטָה: דער דָּעָדָקָטָאָר אַלְיוֹן פֿערלְאָזָט
וְיךָ אוֹוֵף אַיהֲם צו קָאָרָעָזְרָידָעָן די לִיטִיָּאָדָטוּקָלָעָן זַיְן עַז
אוֹן קָומָט אַיהֲם קִיּוֹן מָאָל נִיט נָהָה. אוֹן ער זִינְגָּרָאוּיסָט.

האט א ליעדעל סד הכל פון 16 שורות און נאך אהז גראמען
דאם רוב, — געטראויט ער איהם ניט. און אויסער דעם, וויל
גלאט בערנשטיין ניט, און עס זאל זיין נאך א קארעקטאר, ואַר
רים ער אליאן פיהלט גאנץ גוט, און דער זינגעראוויטש האט
טאקו א טאלענט צו קארעקטור, און ווער וויס, וואס עס קאי
אמאל געשהען? פון די ליעדעל האט ער קוים אויף פאפריאָר
סען, און בערנשטיין/ען דאכט זיך שטנדיג, און זינגעראוואויטש
קריבט אויף איהם....

— ב'לעבען... ווונדרט ער זיך צו זינגעראוואויטשין, ווען
יענען דרוקט זינס א ליעד און קומט פרענצען צי איז שוין דא
א קארעקטור — ב'לעבען, זינגעראוואויטש, איהר זענט אומגע
דעכט... איהר קומט מיר שטערען... איך האב איזו פיעל אָרְד
בייט און איהר דילט מיר א קאָפּ... וואס, איך וועל דען ניט
אליאן קענען אויסקארעיזירען די גרייזען אין איעיר ליעדעל?
נאך זינגעראוואויטש איז א גראיסער עקשן. זונט איז איז
לייעדעל איז אריינגעפֿאלען א גרייז איז דעם ווארטט „טְרוֹרִינְגּ“
און עס איז ארויס טריינער, מיט און איבערנער זילבע, אוי
או דער נאנצער פערזענמאם איז געקויילעט געווארען, פון יונדר
齊יט און מוז ער אליאן מאכען די קארעקטור...

— איהר וויסט ניט — צוקאכט זיך זינגעראוואויטש פאר
בערנשטיין/ען, — וואס איך האב געהאט פון יונען ליעדעל...
איך האב אפשר א וואך נאכאנאנדר ניט געללאפען...
דא זעהט שוין בערנשטיין, און עס ווועט ניט העלפֿען, —
ווערט ער וויכער און ענטפֿערט:

— נו, נאט איך די קארעקטור און מיר וועלען ביידע מאָ
בען...
— גִּין! גִּין! — שטעהט זינגעראוואויטש שטיף
די קארעקטור מוז איך אליאן מאכען, וויזט זיך אעהר.
אונ בערנשטיין ניט אויעס מיט ציטערננדע הענד א לאנג
שטייקעל פאפייער מיטן' ליעד און זאנט דערביין;

— אַיְ אָנֵי זִינְגֶּרְאָוּוִוִּישׁ — אַיְהָרּ גְּרִיאְוִוִּת... אַיְיךְ אַלְיוֹן
הָאָטּ מַעַן גְּדַעְאָרְפְּטּ גַּטּ דּוֹרְכְּקָאָרְבָּעְזָשְׁירְעָן...

12 א זיינער בײַרְנָאַכְטּ עַנְדרְגַּטּ בעַנְשְׁטִיןְ דִּי לְעַצְטָעַ
צְוַיְוִיטָעַ קָאָרְעָקְטוֹרּ אָנוּ גַּעַחַטּ אָוּוּקּ אֲהִיםּ.
אַ צְיֻמָּרְיוֹןּ הָאָטּ עַרְ אַיְןּ אַ אִידְיִישְׂרָאֵלְנָסּ אָוּפּ אַ פַּיְעָרְדּ
טָעַןּ שְׁטָאַקּ. עַם אַיְזָןּ אָפִילּוּ הָוֵיךּ אַרְויְוִצְגָּעָהּ, צְיֻטָּעָנוּוֹיּוֹןּ
ברַעֲכָעַןּ אַיְהָםּ גַּטּ דִּי קְנִיעַ, דָּאָךּ אַיְזָןּ עַרְ פָּוּןּ צְיֻמְעָרְלּ צְוַפְּרִיעַ
דָּעַןּ. עַרְ וּוֹאָהָנָטּ בַּיּוֹ אַלְטָעַ לְוִוִּיטּ, קִיְיָןּ קִינְדָּרָרּ נִיטָאָ.
שְׁטָלּ אָנוּ
רוֹהִיןּ אָנוּ דָּאָסּ הָאָטּ בעַנְשְׁטִיןְ לְיעַבּ: אַמְּאָלּ מַאְכָטּ זָדּ צָוּנָהּ
מַעַןּ אַ הַיִּםּ אַ זִּוְּתִּינְגּ קָאָרְעָקְטוֹרּ, עַפְעַמּ אַזּ עַרְנְסְטָעַןּ חִיבָּרּ,
שְׁטָעַרְטּ אַיְהָםּ קִינְנָרָנִיטּ, אָנוּ עַרְ פַּעֲרִיךְטּ אלְעַ גְּרִיאְזָעַןּ, פַּעַרְ
זַעַחַטּ קִיּוֹןּ אַיְזָןּ גְּרִיאְזָעַןּ אַיְיךְ נִיטּ...

צְיֻטָּעָנוּוֹיּוֹןּ אַבָּעַרּ וּוֹעַרְטּ אַיְהָםּ אַמְּוֹעַטְיִיןּ. אַיְזָןּ צְיֻמְעָרְלּ בְּרַעְנָטּ
אַ קְלִיּוֹןּ לְיַכְתָּעַלּ, דּוֹנְקָעַלּ עַשְׁאָטָעַנּ לְיַעַגְעַןּ אָוּפּ דִּי וּוֹעַנְדּ אָנוּ
זַיְוִןּ שְׁאָטָעַןּ אַלְיוֹןּ הָאָטּ אַזָּאָ גְּרִיאְזָעַןּ מַאְדָנָעַםּ קָאָפּ... זַיְוִןּ בְּלִיכּ
פָּאַלְטּ אָוּפּ'ןּ בְּעַטְעַלּ, וּוֹאָעַרְ נַעַחַטּ זָדּ בְּאַלְדּ לְעַגְעַןּ.
דָּאָסּ בְּעַטְעַלּ הָאָטּ אַ וּוֹיְכָעַןּ סְעַנְיקּ, אַיְזָןּ וּוֹעַלְכָּבּוּןּ דִּי שְׁטָרוֹיּ
וּוֹעַרְטּ פִּינְקְטָלִיךּ יַעֲדָעּ צְוַיִּיּוֹןּ חְדִישִׁיםּ אַיְבְּרָעְבִּיטְמָעַןּ. אַ קִּישְׁעַןּ
הָאָטּ עַרְ אַיְיךְ אַ גָּאנְץּ וּוֹיְכָעּ. אַזָּאָ דָּאָךּ פָּאַסְרִיסּ אַפְּטּ, וּוֹעַסּ
אַיְזָןּ אַיְהָםּ הָאָרָטּ אָנוּ נִיטּ בְּעַקְוּוּסּ צָוּ לְעַגְעַןּ. דָּאַמְּאָלְטּ וּוֹאָרְפְּטּ
עַרְ זִיךְ פָּוּןּ אַיְזָןּ זִוְּתּ אָוּפּ דָּעַרְ צְוַיְוִיטָרּ. דּוּרְמָאָנְטּ זִיךְ פַּעַרְ
שִׁיעַדְעַנּוּ זַאְכָעַןּ, לְאָנְגָןּ פָּעַרְשָׂוֹאָנְדָעַנּ; מַאְכָטּ אַ רְעַכְעַנְגָּןּ וּוֹיּ
פִּיעַלּ עַרְ אַיְזָןּ אַלְטּ, אָנוּ דָּעַרְ חַשְׁבוֹןּ קְוֹמָטּ אַוְיִסּ נִיטּ קְלָאָהָרּ.
אַבָּעַרּ עַסּ אַיְזָןּ קְלָאָהָרּ. אַזּ וּוֹיְטּ אַיְבָּעַרּ דּוּרְיִיסְגְּ... — סְאַיְזּ אַ
גְּרִיאְזָעַןּ גְּרִיאְזָעַןּ — טְרָאָכְטּ עַרְ דָּאַמְּאָלְסָטּ — וּוֹאָסּ אַיְיךְ בְּעַקְעַןּ
זִיךְ נִיטּ מִיטּ עַפְעַמּ אַ כִּיְדָעַלְ... סְזָוָאָלְטּ שְׁוִיןּ צִוְּתּ גְּעוּזָןּ צָוּ
הָאָבָעַןּ עַפְעַמּ, אַוְיִסּעַרּ דִּי גְּרִיאְזָעַןּ, אַ נַּאֲהַעַנְטָעַןּ מַעֲנַשְׁעַןּ....

אָנוּ עַרְ דּוּרְמָאָנְטּ זִיךְ, אַזּ מִיטּ עַטְיִיכּעַ יַאֲהָרּ צְוִיקָּהָרּ הָאָטּ
עַרְ זִיךְ יַאֲהָרּ בְּעַקְעַנּ מִיטּ אַ מִיְּדָעַ, גְּעוּזָןּ אַ גָּאנְץּ וּוֹאַיְלְ-מִיְּדָעַ.

ז' איז צו איהם געווען גאנץ צוועלאלזט. ער דערמאנט זיך, איז ער האט זי איז מאל אונגעונומען פאר ער האנד, האט זי זיך געלאלזט... זי איז אפיילו ריויט געוואָרעהן... אלמאַי איז זיך ריויט געוואָרעהן... אַסְימָן, אַז זי האט יַע געוואָלט. דאמַאלסְט האט ער אַיְהָר געקבנט זאגען, אַז ער וויל מיט אַיְהָר חתונה האבען... ער דערמאנט זיך אַבָּעֶר, אַז ער האט מורה געהאט. אַקלִידִי ניגקייט חתונה האבען! ! נאָכְדָּעַם קענסטּוֹ אַז גְּרִיזָן נוֹט פעררייכטּוֹן — דאס אַז נוֹט קִין קָאָרְקָעְטּוֹר... אַבָּעֶר לְיַעֲנֵדְרִיךְ אַלְיָזָן אַז בעט, פִּיהְלָט ער חֲרַתָּה... ער האט דאמַאלט געדאָרְפְּט אַיְהָר זָאגָעַן: אַיְהָר האָב דִּיר לְיעָבָד, דָוּמִיךְ — דאָכְט זיך אַוִיךְ, לאָמִיר חתונה האבען... — עַם אַז געווען אַגְּרִיזָן... — זוֹפְּצָט ער, אַז קַעַחַת זיך פָּז אַז זִימָט, אַוִיךְ ער צוּווֹיְטָר...
———

שבת איז ער פרוי. אַין ער פריה געהט ער אַין ער דייד טשענער שוחל. נוֹט חַלִּילָה צוֹלִיעָב דָאוֹנוּן — בערנשטיין אַז שׂוֹין אַזְּהָר צַעַחַן אַפְּרִידְעַנְקָעָר — נַאֲרָ צוֹלִיעָב דַי נְגַנִּיהָ. ער הערטט דאס געואנָן פָּז חָאָר אָוּן בשעת מעשה קוקט ער אַוִיךְ דַי אַוִיפְּשִׁירְפְּטָעַן אַוְוָה דַי וּוּנְדָר וּוּנְגָן גְּרוּסָט גְּבִירִים, נְדִבְרִינִים, וּוּאָס האבען געשענְקָט אַסְכָּד גַּלְד. אַוְוָה פָּאָר אַוִיפְּשִׁירְפְּטָעַן האט ער שׂוֹין לְאָנְגָּו אַוִיסְגָּעָפְּנוּן אַפְּאָר גְּרִיזָן, אַז יַעֲדָעַן שבת בעטראָכְט ער זיך אַוִיךְ דאס נוֹי מיט ער זעלְבָּר אַוִיפְּמָעָרְקָד זַאֲמְקִיְּט וּזיך דאס ערְשָׁטָמָע מאָל אַז עַס צִיחָט אִים, וּזיך פָּאָר בָּאָרְגָּנָעָנָר כַּה, צוֹ דַי דָּלְזִינְגָּע אַוִיפְּשִׁירְפְּטָעַן צוֹ פָּעָרְגִּטְעַן דַי צֻוּוִי גְּרִיזָן...
———

שבת פָּאָרְנָאָכְט, אַיבְּרָהָוִיפְּט זַוְּמָעָר, געהט ער שְׁפָאַצִּי רָעַן אַוִיךְ ער רְעַרְבָּהָאָזְמָקִי. געהט ער זַאֲלְבָּעָנָאָנָה, מיט אַיְינָעַם פָּז ער רְעַדְקָצִיעַ, פִּיהְלָט ער זיך גאנץ הַיּוֹמִילִיךְ. שְׁמָר עַסְט מיט יַעֲנָעַם וּוּנְגָן רְעַדְקָצִיאָנָס־אַנְגָּעָלְעַנְחָיִיטָן, ערְעַלְלָט אִים וּוּנְגָן אַדְרָקִי־פְּעַהְלָעָר, וּוּנְגָן אַגְּרִיזָן, וּזיך ער

האט דורךגעלאזט צויעב א מאדעןער סבת, אין וועלכער ער אין
כל' וככל' ניט שולדיג... אין אבער דער דאזונען חבל פון דער
רעדקאציע אוועק מיט אין אנדרערן און בערנשטיין געהט אין
דער רויישענדער פרעהליכער גאט אליאו, פיהלט ער זיך געפאי
לען און נידעגעשלאנגען. פערשייעדענע פרעהליכען, לאכערינגען,
פערפוצטע יונגע פארלעך, ווי קאראקטורען אהן גרייזען, ציהען
זיך און טאנצען פאר זייןע אוינען, שטוייסען איהם און שטוי
פען איהם און ווילען איהם ניט קענען... און דאמאלט דאכט זיך
בערנשטיין/ען, און און דער דאזונען פרעהליכער לעבענדגען
מחנה און ער ווי און אידינגעפלענער גריין, און אט קומט
באלד עפעם איינער, א גאנטער קאראקטאָר, וואס פערשטעהט
זיך אויף גרייזען, און ווועט איבער איהם א שווארצען שטריך
אַרְבִּיבְּרִיפְּהָרָעָן און ווועט איהם, ווי א גריין, פון דאנען אַרְוִיסִּס
וואָרְפֶּעָן...

און בערנשטיין בלאנדושט אזייל לאנג מיט שרע און
עלענד איבער דער נאם, ווי א גרייסעד גריין, ביז עס וווערט
פינסטער; דאמאלטס דערמאנט ער זיך און דער רעדקאציע און
מארגען מוו די נומער פריה אַרוֹיסְגָּעוּן און ער לאזט זיך לוייפען
אהינו צו מאכען די קאראקטור...

אין א האלב שעה אַרְוִים בעקומט ער שיין צוירק זיין געווע-
זענען שטאלען, זיין רוחיגקייט, און פערויכט אין גריין נאך
דעם צוויתען.

דער זשילעט.

קיאן סָך שטונדרען האט דוד פּוינְז אַוִיך ווינטער נוֹט גַעַץ
חאָט. דאָך דֵי צוֹויִי שטונדרען, פֿאָר ווועלכּע עֶר האט בעקומוּן 15
רוּבָּל מאָנָאָטְלִיה, אוֹנוֹ דֵי עַטְלִיבָּעַ רַובָּל, ווֹאָס. עֶר פֿלעַנט דָעַצְיוֹ
צּוּבָּאָרְגָּעָן בַּיִ נָאָהעַנְטָעַ אוֹן אַמְּאָל בַּיִ ווַיְוַיְתָעַ בעקענְטָעַ, האָז
בעוֹ אַיְהָם גַעֲבָעָן דֵי מַעֲגַלְיִיכְיִיטַזְוַעַן קַעַנְעָן ווַיַּעַס אַיְזַעַק
זִיסְטִירְעָן אַיְזַעַק דָעַר גַּרְוִיסְטָר שְׂטָדָטָם. ווַיַּעַס אַיְזַעַק אַבְּעָר גַעַקְוּמוּן
דָעַר לַיעַבְּעָר זְוּמָה, ווועלכּעָן דָוד האט אַיְגַעַנְטְלִיךְד גַעַוָאָרטָם,
זַיְינְעָן דֵי צְוַיִּים „לַעֲקָצִיעַם“ ווַיַּפְּוַן דָעַר ווֹאַדְמִיקִיטַזְוַגְאָנְגָעָן, אוֹנוֹ
דָוד האט זַיְד דֵי עַרְשְׁטָעַטְוּן פּוֹן דָעַם לַיעַבְּעָן זְוּמָה גַעַמְוּטַע עֶרְעָן
נָאָהָרָעָן מִיטַּקְלִינְעָן גַּמְלָהָתְוּ חַסְדִּים, ווֹאָס דָעַר גַּרְעַסְטָרַעַר פּוֹן זַיְיָ
איַז בַּעַשְׁטָאָנְעָן פּוֹן צְעָהָן קַאְפִּיקְעָם אוֹן נַאֲכְדָעַם פּוֹן דָעַם ווַיַּכְלִין
טַעַרְבָּנָה, ווועלכּעָן עֶר האט פַעֲרָקִיפְטַטְוּ פֿאָר אַרוּבָּל, נִיטָקְעַנְדִּיגְוּ ווֹאָס עֶר האט אַנְהָוִיבְוּ ווַיְנְטָעַרְלָ פֿאָר אַיְהָם בעצָאָהָלָט
אוֹיְףְּ דָעַר ווֹאַלְוּעַרְלָ עֶר נַאֲסָפְּרָהָרָבָּל.

דָעַם ווַיְנְטָעַרְבָּנָה האט אַבְּעָר דָוד גַעַץ אַוַיְפְּגַעַנְעָסָעָן, באָטָש
עֶר האט זַעְהָר גַעַקְאָרְגָּט, קַעַגְעָן זַיְיָן חַאְרָאָקְטָעָר; באָרְגָּעָן אַיְזַעַק
אלְזַעְוּאָרָעָן זַעְלְטַעְנָרְוּ ווֹאָס צַו קְרִיעָנָעָן, אוֹנוֹ עֶר האט אַנְגָעָן
הַיְוַיְבָעָן בַּעַטְרָאָכְטָעָן זַיְקָה פּוֹן קָאָפְּ בַּיִ דֵי פֿאָס, — ווֹאָס קָעָן עֶר
נַאֲסָפְּרָהָרָבָּל ? נַאֲסָפְּרָהָרָבָּל ? נַאֲסָפְּרָהָרָבָּל ? נַאֲסָפְּרָהָרָבָּל ?
הַאָט עֶר גַעַהָעָרָט, גַעַחְתָּ מַעַן זַוְמָעָל אַחֲן רַעַק; אַמְעָרִיקָא אַיְזַעַק
אַבְּעָר אַלְאָנְדָפּוֹן חַכְמָה אוֹנוֹ פּוֹן פְּרִיְהִיְיטָם. דָא ווּעַט מַעַן אַיְהָם

נאכלו יופען וווען ווועט איהם בעגעגעגען און גאנס אהן אָראָפַּ. און אָפְּטָמָאָל פְּלָעַנְט זִיךְ אֵיכֶם ווועלען אַ שְׁטָאָרְקָעָר וווערדען, פֿערְקוּיְפָּעָן דָּעַם רָאָק אָונָן אָוִיסְמָלָאָכָּעָן זִיךְ פָּוּ דָּעַרְ נָאָכָּן צָעַר ווועלט. האָט דַּי ווועלט נִיטְ קִיּוֹן בְּרוּוּט פָּאָר אַלְעַמְעַן, דָּאָרָאָךְ זַיְקִין רָעַק אַוִיךְ נִיטְ הָאָבָּעָן! ... באָלָד אַבָּעָר פְּלָעַנְט אַ צְוַיְירָט, מַעַהְרָה הַעֲכָרָעָה אַידְעַע אַבְּשָׁלָאָגָּעָן דַּי עַרְשְׁטָעָן: דַּו נָאָר, וווען דַּו בִּזְמַט אָזְוִי שְׁטָאָרָק צַו שְׁטָמְעַן זִיךְ קָעַנְעַן אַ נָּאָצָעָר ווועלט מִיטְ אָזְוִינְעָן שְׁטָאָרָעָה אַרְדְּנוֹגָעָן אָונָן גַּעַחַן אָהָן אַ רָאָק אַיְן גַּאנְסָמָן, קָעַנסְטוֹ דִיְוָן שְׁטָאָרְקִיּוֹט אַוִיךְ אַנְדְּעָרָעָה וְאָכָּעָן בענוּצָעָן אָונָן דַּעַדְמָלָט ווועסְטוֹ אָפְּלָוּ אַ פָּרָאָק הָאָבָּעָן אָונָן אַ צִילְינְדָּרָהָר בעָן....

און דוד פִּינְגִּין האָט, נָאָךְ אַ סְּדָ פִּילְאָזְאָפְּרִיעָרָן אָונָן גַּראָבָּרָעָן, אַיְוָנְגָעָפָּוֹנוֹנָעָן, אַזְּ דַּי צְוַיְירָטָע אַיְזָן מַעַהְרָה גַּרְינְדָּלָה, מַעַהְרָה אָמָת אָזְוִיָּה מַעַהְרָה טְרוּיְעָרָן; אָונָן מִיטְ אַ זִּיפְּזָחָט עַר זִיךְ נַעֲמָחוֹת גַּעַזְעָנְגָעָן מִיטְ דָּעַם גַּעַדְאָקָן צַו פֿערְקוּיְפָּעָן זַיְקִין רָאָק, מִיטְ אַזְּ זִיפְּזָחָט, ווּאָסָם מִעְן קָעַן נָאָר הַעֲרָעָן פָּוּ יָעַנְעַן מַעַנְשָׁעָן, ווועלט זַיְנָעָן זִיךְ מַיאָשָׁ פָּוּ אַ העֲכָסְטָעָן גַּלְיכָן אָונָן הַאָפָּעָן שְׁוִין מַעַהְרָה נִיטְ.

און אָזְזָעָר פְּלָעַנְט אָזְזָעָר דָּעַרְ פְּרִיה, לַיְעַנְעַדְגָּה אָזְזָעָר בעָטָ, פָּאָר ווועלבָּעָר עַר האָט גַּעַצְאָהָלָט צָעַחְן גַּלְדָּעָן אַ חְוֹדְשָׁ אָזְזָעָר גַּעַעַן וווען שְׁוֹלְזִיגָן פָּאָר אֵיכֶם דָּרְיוִי רָוְבָּל דָּעַר בְּעַלְחָבִיתְתְּמָעָ, ווּאָסָם האָט אֵיכֶם פָּאָר רְחַמְנָות עַרְלוּוּבָּט צַו ווּאָהָעָן אַוִיךְ באָרָן בִּיזְ דַּי צְיָרָטָעָן ווועלען זִיךְ פֿערְבָּעְסָעָרָן, — אָזְזָעָר דָּעַרְ פְּרִיה לַיְעַנְעַדְגָּה אָזְזָעָר בעָטָ אָזְזָעָר נְהָרָעָנְגָעָן דַּי מַזְוִיק „הַאֲנְדָּעָל“, ווּאָסָם האָט אַבְּגַעְקָלְוָנְגָעָן אַיבָּעָרָן הוּיוֹף, ווּיְ אָזְזָעָר עַכְאָ: „ברְוִוִּיט“, „ברְוִוִּיט“, האָט דוד פִּינְגִּין נָאָךְ אַלְץ זִיךְ גַּעַרְאָבָּעָלָט אָזְזָעָר דַּי גַּעַרְאָנְקָעָן אָזְזָעָר גַּעַזְעָכְטָה: ווּאָסָם קָעַן מִעְן עַפְעָם פֿערְקוּיְפָּעָן אָזְזָעָר אַוִיךְ אָנְכָּר בִּיְמָעָן? פָּוּ פְּיַעַל קְלָעָרָעָן פְּלָעַגְעָן זִיךְ בַּיְ אֵיכֶם דַּי גַּעַרְאָנְקָעָן אַנְהָיוּבָּעָן מִוְשְׁטָה אָזְזָעָר אַיְזָן קָאָפְּ פְּלָעַגְט אֵיכֶם בְּלִיצָעָן: דָּעַם רָאָק... תְּווֹזָעָן... שְׂוִה, דָּאָס הַעֲמָד... דַּי שְׂוִיב... אָזְזָעָר פְּלָעַגְט עַר

איינטנראבען דעם קאָפֶ איז דעם האַרטען קוישען און לֵיעגֶן פער-
צְוִיּוֹתָעַטְמַן. בֵּין דער חַנְדְּלָעַר פְּלָעַנְטַן עַנְדִּיגֶן זַיְן פֿרִיהַ-
מַאֲרַבְּן-קָאנְזָאַרְטָן פָּאָר דַּחַם בְּרוּיטָן

נאר באולד איזו א צוועיטער הענדלאער אונגעקומווען. — א צוועיטער זונגעער — אונז מיט א קול פון אונז עבטען חוץ, וואס האט פיניגגען זיין הײם דערמאהנט, וויעדר אונגעחויבען זיין קאנצערט געבען, וואס אויסער פיניגגען האט קיינעם ניט גע- רירחט, אונז פיניגן האט וויעדר זיך גענומען גראבלען; וואס פערקיופט מען? ביז איהם איזו איזנמאָל אינגעפאלען — דעת ושיילעט פערקיופען.

—האנדרעל ! האנדראל ! — האט געקלונגונע איבערען' הווער.
— זשילעט ! זשילעט ! — האט אונגעקלהונגונע א בת-קוק
באי פיניגען אין געדאנק.

דאך קען זיך פיניגין ניט בעשליכען צו מהאָן איז אַזְאָד דריי טאג וויענט ער זיך אהיז און אהער, — צי קען מען אויסט-קומווען אהן זשילעט, צי ניט? געדענגןען געדענקט ער, איז זיך נער אַפְּעַטָּר איז שטענידיג געגאנגען אהן אַז שזילעט, נאר זוין בעטער, פֿלְעַנְטָמָר ער זיך צוֹרִיךְ דער מאָנָען, איז געווען אַמְלָה, אַז זיך אַחֲאָט אַזְוָחָד זוּלְטָמָר דֵי גַעֲקוֹטָנָה פָּזָן אַז אַנְדָּר שְׂתַּאֲנְדוֹפְּנָקְטָה: דֵי זוּלְטָמָר אַזְוָחָד נאר אַפְּאַרְהָווִין. ער אַבְּעָר, פִּינְגָּן, האָלָט יָאָפָּן אַדְרָר זוּלְטָמָר. פֿעַרְקָעַהָרֶט — דָּרָר עַיקָּר אַזְוָחָד טַאֲקָעָד דֵי זוּלְטָמָר הַלְּהָוִי זַאֲלָטָמָר נאר גַעֲקוֹטָנָמָר, זַאֲלָטָמָר ער זיך גַעֲפָצָט נאר אַזְוָחָד בַּאֲרַהְיוֹן. בְּלִיבְּטָא אַיִּחָם נאר דֵי פְּרָאנְגָּן צוּ פְּעַרְעָנְטָפְּרָעָן: צי קען מען נאָד זוּן אַמעְשָׁן, וווען מען געהט אָום אהן אַז שזילעט? ער אַזְוָחָד שְׂוִין אַלְטָט 25 יַאֲחָר אָנוּ האָטָט נָאָד נִיט גַעֲזָהָן אַפְּעָנָה שְׁעָנוּ גַעֲזָהָן אהן אַז שזילעט, סִידְרָעָן יְעָנָן, ווָאָס דֵי זוּלְטָמָר זַיְוִי אַוְסְגַּעַלְשָׁלָאַסְעָן, אַרוֹדְמָנוֹאוֹרָפָעָן אַזְוָחָד טָרָאַטָּעָן מִיטָּן פּוֹס. דָּאָס אַזְוָחָד סְכָנָה! פִּינְגָּן האָטָט מָוָרָא דערפָּאָר. ער זיך זיך נאָד רַאֲגַלְעָן אַזְוָחָד טָרָאַטָּעָן זיך צוּ עַפְּעָס. ער האָטָט נאָד אַיִּינְעַטְמָלִיךְ האַפְּגָנְגָנָעָן: פְּעַרְלִיעְבָּעָן זיך אַיִּינְעָן אַמִּידָעָל, מִיטָּר

מעטיגע בליקען, מיט בלאסע באקען און מיט רעדער" אונטער די אוגען. ער ווועט זיך מיט איזה קיינמאָל ניט שיידען. און איזהם דאַבעט זיך, אָז ווי ער פערקונעט דעם וועלט, ווועט איזהם שווין די וועלט אויסשלייטען, אָרוּטוֹאָרטְפּֿעָן אָז אָוטְרָעָטָעָן. אָוִוִּיט דוד פִּינְגִּין! ער האָט שווין קִין וְשִׁילְעָט נִוְתָּן אָז פָּוּ אֵיתָם ווועט נָאָר נִוְשָׁט וְוּרָעָן.

אָז ווועדר קומען צוּגַעַן גָּדוֹלָנְקָעַן אָז מַאֲכָעַן אֶפְרָה:
אמָת טָאָקָעַן, אָזָה אַ וְשִׁילְעָט אִיז נִוְת אָזָוִי מַעְנְשְׁלִיךְ. דָּעַר שְׂטִיבָּר
נָעַר פָּוּ דָּעַר וְוּלְט אִיז, אָז יְעַדְרָר מַעְנְשָׁן כָּוּזִין גַּעֲלִיּוֹדָעָט אִין
הַוִּזְעָן, דָּאָק וְשִׁילְעָט, נָאָר דָּאָרָט עַמְּ וְוּסָעָן, אָז דָּוד פִּירְ
גִּין, אָז אָרוּמְעָר לְעַחֲרָרָעָר, וְאָסָם גַּעַתְּשָׁוִין אָזָם אָחָדָה אַהֲנוֹנָעָ
וְיִגְעָר, גַּעַתְּשָׁוִין אַז שִׁילְעָט? דָּעַרְוּוֹתְהָאָבָעָן דָּאָק דִּי אָמָּאָ
לִינְעָן מַעְנְשָׁעָן שְׁכָל גַּעַחָאָט, צִי וְיִי הַאֲכָעָן בְּנַכּוֹאָה גַּעַזְעָהָעָן, אָז
עַמְּ וְוּלְעָן אָנְקָוּמָעָן אַוְיפָּר דָּעַר וְוּלְטָשְׁוּרָעָר צִיְּתָעָן אָז לְעַחֲרָר
וְוּלְעָן אָזָה אָוָרָאָקָעַן בְּלִיּוֹבָעָן אָזָן זַיְוָן וְוּלְעָן נַעֲבָעָדָה מַזְוָעָן פָּוּ זַיְךְ
דִּי שִׁילְעָטָעָן פֻּעְרְקְוּפְּעָן, הָאָבָעָן זַיְוָן דָּעַרְבָּרְמָתְהָקָן גַּעַוּוֹן קְנָעָט
— קְנָעָט פֻּעְרְשְׁטָעַלְעָן אַלְזָן, בְּלִיּוֹבָט נָאָר אַיְוָן חַזְוָיָן: דָּוד פִּינְגִּין
אִיז אָמָעָנָש אַצְוָרָאָגָעָנָעָר, אָפְּרָטְרָאָכְטָעָר, הָאָט ער נִוְת וְאָסָם
אוּ עָפָעָן, — אִיז ער צַוְּטָרָאָגָעָן וְוּנְגָעָן עָפָעָן: טָאָמָעָר שִׁיקָט
אֵיהָם שְׁווִין נָאָט צַו וְאָסָם צַו עָפָעָן אָז ער וְוּרָט אָסָם אַיוֹקָא צִוְּיָט,
חוּבָט ער אָז קְלָעָרָעָן וְוּנְגָעָן לְיעַבָּר, וְוּנְגָעָן פְּרָוִיָּעָן אָזָן וְוּסָעָן
גַּעַזְעָהָעָן גַּטְמָעָן זָאָבָעָן, וְאָסָם זַיְנָעָן דָּא אַוְיפָּר דָּעַר וְוּלְטָמָ, וְזַיְ
לִוְיָט זַאָגָעָן אָזָן וְזַיְ אִיז דִּי בְּכָעָר שְׁטָעָחָט. אָז דָּעַמְּאָלָט קָעָן זַיְךְ
דָּעַר דָּאָק אַבְּשָׁפְלָעָן אָזָן דִּי גַּאנְצָע וְוּלְטָדְרָוּוּסָט זַיְךְ פָּוּ דָעַם
שְׁרָעְקְלִיבָעָן סָוִּה, אָז דָּוד פִּינְגִּין גַּעַתְּשָׁוִין אַזָּה אַ וְשִׁילְעָט.

אָזָה דִּי לְעַצְטָעָה השערָה האָט דָּוְרָאָן אַבְּגָעָהָלְטָטָעָן. נַעַמְהָעָן
אוֹיְךְ זַיְךְ דִּי אַחֲרִיוֹת צַו גַּעַחְנָעָט שְׁטָעָנְדִּין פֻּעְרְשְׁפְּוּלָעָט הָאָט ער
מוֹרָאָ, מַעְןָ דָּאָרָה דָּעַצְעָז וְזַיְוָן וְזַהָּר אַרְוֹוְגָנָעָר מַעְנָשָׁן, אַבְּעַזְאָרָנִי
טָעָר פָּוּ אַלְעָז זַיְטָעָן, הָאָבָעָן שְׁטָעָנְדִּין וְאָסָם צַו עָפָעָן, וְאָסָם צַו
טְרִינְקָעָן אָזָן וְוּנְגָעָן קִין זַאָךְ נִוְתָּקָלְעָן. אָז צְרוֹיק דָּרָמָאָנִט

זיך דוד פיניגין, איז איזן די היסעט מען האט ער בעגעגענט עטליי-
כע יונגע לוייט אחזו זשילעטען איזן איזן פונאנדרגענספֿילעטער דעם,
איזן דוקא פון די גרויסע פראנטצען. אמת, זיין טראגנון ספֿעצייל
אועלכע העמדער, די הויזען זיינגען ספֿעצייל פֿערנארטעלט מיט
איזא מייז ברויטען נארטעל, — ער אבער קען ניט שטאלצירען
מיט דער קלארקיט פון זיינען העמד איזן מיט דעם נארטעל. זיינען
העמד איזן אפיילו די „וואיסע“ מאנישקע האבען געגעט האבען
איזא מייז זשילעט וואס זאל זיך פֿערשפֿילען בייז ארכויף מיט
קנעפּ. וואס אנקבעטרעפט זיינען נארטעל, בעשותה ער איזן נאנ-
צען פון א דינעם שטראיקעל, מיט וועלכען ס'האט זיך שיין
עטלייבע סבות געטראפען איזן האט שטעדינג געפלאצט איזן נאמ
איזן דוד פיניגין פֿלענט מיט שרעך דורךלויפּען די רויישענדע
נאס איזן ארינחאפען זיך ערניעז איזן א שטיילען הויף, וואו ער
האט דארט געומזט א רעפעראציע מאבען, איזן איבער דעם איזן
דאס שטראיקעל איזן עטלייבע קנייפּער איזן דערפּאר די ליעץ
טע ציימט געונג שטארק.

אבער קייז גרויסער גואאלד קעגען דעל וועלט צו געהז
זומער איזן א זשילעט איזן שיין ניט, זיין באלאד ער געדענקט
אליאן, איז ער האט בעגעגענט אועלכעמ. ער ווועט טאקע געהז
שטעדינג דעם ראָס פֿערשפֿילעט, ער ווועט זיך וויזיט מונגילד
אייז, הייטען, נאָר טאָמער ווועט זיך אמאָל טרעפען פֿאָרט א
סבה, א מענש איזן דאָר ניט קייז מלאה, איזן אוור ניט קייז
גרויסע סבנה, זיין באלאד איז ער געפּינען זיך מענשען, וואס גע-
הען איזן, איזן דוקא פראנטצען.

איזן דוד פיניגין בעשליסט איז ערנדע צו פֿערקייפּען זיינ
זשילעט.

בעשליסטען איז גראנג, זיין איז איז אבער פֿיהרט מען דורך
איזא פֿלאָן? דעל זשילעט איזא טאָקע זיינער איז איזיגענער, ער
האט רעכט צו טראגנון איזם פראנק איזן פֿרי איבער דער נאמ

אוון אפילו אויסשריויען : וווער קויפט א זשיילעט ! " בפרט אריינר רופען א הענדרלער אין שטוב, ואס דאס איז געוויס קיין סכנה ניט. עס איז אבער א מורה פאר דער בעל-הבית'טע, וועלכע זועט, וווער וויסט ווי פערקויפען איהם אנטקופען, דערזעהען דיגן וואס ער וויל פערקויפען, ואדים נאך אלע השערות אוון נאך אלע קולאָס, אוון נאך אלע הכתשורים וואס פיניגן געפינט, אוון מען קען יא דעם זשיילעט פערקויפען, האט ער פארט מורה, אוון די אירעע איז צו שטארק, צו רדייקאל. עפעם האט ער פארט קיינטמאָל ניט געהרט, אוון מאונש זאָל אל זשיילעט פערקויפען... ניט האבען לכתהילה קיון זשיילעט טרעפעט יא, אבער אוון מען האט שווין יא, פערקויפען זי, קען זיון איז אפשר זעהר ווילד אוון אי די בעל-הבית'טע, אי דער הענדרלער, ואס וויל אפילו זקיי פגען, וועלען איהם פאר משונע בעטראכטען, אוון דעםאלט אוון איזס אלע זיינע האבעגעגען ! ...

דער געדאנק ווארט איהם אריין איז שרעק אוון זיון גשמה טרענטקט זיך. פאר משונע וווערטן ציטערט ער זיון גאנץ ליעבען, ד. ח. זונט ער איז צו זיון שכט געטומען... אוון וווען ער זעהט איז נאם א משונגנען, בענלייט פון קלינינע קינַּד דער און גרויסע נארען, פיהלט ער אוון פאלט פאר שרעק אוון פאר בעם, אוון דער שרעק לאזט איהם קיינטמאָל ניט פערטההייד דיגען דעם אומגלאַיליבען משונגנען פון דער ווילדער באנדער אוון ארויפפאַלען אויף זוי מoit קלאָען אוון קולות : איךר זענט אליאָן משונגעים, ואס לוייפט איךר נאך ? איהם דאכט זיך דער מאָלט, או די ווילדער באנדער ווועט לאזען יונעט אוון זיך געהר מען צו איהם.

בלוייבט שווין בי פיניגגען, אוון ער זועט ניט פערקויפען, אוון זאָלען הוונדרטן הענדרלער זינגען פאר איזן מאָלן : „האנדרעל“, „האנדרעל“ אוון זאָל זיון הונגער זיך פערשטארטן נאך מעהר, זאָל דער הונגער נאך מעהר מאַטערען, — זאָל ער איהם אפילו דעם טוידט ברענגען — דעם זשיילעט פערקויפט ער ניט.

נאר ער פערקייפט ניט, ער פערגנטט זיך אפילו, איז עס עקייסט טירט אויה דער וועלט איזא מיי בנד, וואס הייסט מיט דעם נאמען „זשילעט“. ער וועט זיך אנטהאָן, אַרוֹיסְגָּהָן איז נאָס און קראָגעַן אָפְּשָׁר וואָו באָרגָּעָן עַטְלִיכָּעָן קָאָפְּיקָעָם. דֵּי וועלט איז נאָך ניט אָזֶוּ שְׂלָכְתָּם, ווי ער מײַנט. ער איז פָּאָר צְרוּת אָזֶן הַונְגָּעָר דֵּי לְעַצְמָע צִוְּיָה מִזְאָנָטָאָפְּשָׁן גַּעֲשִׁיטָמָט, עס איז אָבָּעָר פָּאָלָש, באָרָהָאָן גּוּטָעָן מעַשְׁעָן אָזֶה. מעַן דָּאָרָף נָאָר גְּלוּיבָּעָן !

אָז דוד פִּינְגִּין שְׁטָאָרָקְט זיך צו גְּלוּיבָּעָן אָז גְּעהַט אָרוּס אָז נאָס. נָאָר ער גְּעוּרִישׁ אָז גְּעוּרְדָּעָר פָּוּן גְּעהַט פָּוּן אִיז זַיִיט, דער הַונְגָּעָר פָּוּן דער צְוּוֹיְטָעָר זַיִיט טְוִידְטָעָט זַיִן גְּלוּיבָּעָן אָז ער וּוּיִיסְטָמָט נִיט צו וּוּמְעָן צו וּוּנְדָּעָן זַיִך אָז דער גְּעוּרְדָּעָר צו פֻּרְקְוּיְפָּעָן דעם זְשִׁילְעָט קוּמָט צו אַיִּהָם וּוּידָרָעָר.

ער קְעָהָרָת זיך אָסָם צְוִירָק אָזֶה וּוּין קוֹאָסְטִיר אָז בְּלִיְּבָט

שְׁטוּחָה אָז מִיטָּעָן שְׁטוּב, נִיט וּוּסְעַנְדִּיגָּו וּוּסָם צו זַאְגָּעָן. דֵּי בָּעָלָה הַבִּיתְ' טָע וּוּלְכָּע אָז אַיְינָעָן אַלְיָוָן אָז שְׁטוּב, קוּמָט אָזֶה אַיִּהָם אָז דָּרִיקְט מִיט דֵּי פְּלִיאְצָעָם.

אוֹיפְּן חֹוֵף זַיְנָגָט אַהֲנְדָּלָעָר.

— אָבָּעָר אָגָּנְצָעָן טָאגְנְהָעָן זַיִ אָסָם ! — אָגָּנְצָעָן טָאגְנְהָעָן ! — וּוּנְדָּטָר ער זַיִך פְּלִיאְצָעָם צו דער בָּעָלְהַבִּיתְ' טָע אָז וּוּין שְׁטוּמָ צִיטְעָרט.

— וּוּעָר ? — פְּרָעָגָט דֵּי בָּעָלְהַבִּיתְ' טָע.

— אַיִּיךְ מִין דֵי הַעֲנְדָּלָעָר, — עַטְנְפָרָט פִּינְגִּין אָז קוּמָט אָזֶה אַיִּהָר אָז אָז וּוּיל הַעֲרָעָן אַיִּהָר מִינְנוּגָּן וּוּנְגָּעָן הַעֲנְדָּלָעָר בְּכָלָה.

— נָו, וּוּסָם זָאָלָעָן זַיִ טָהָאָן ? — עַטְנְפָרָט דֵּי בָּעָלְהַבִּיתְ' טָע.

— מִיר אָזֶן אָחָדוֹשׁ, וּוּסָם זַיִ שְׁרִיעָן אָז שְׁרִיעָן אָז קוּינְגָּר פֻּרְקְוּיְפָּט זַיִ גָּאָר נִישְׁטָמָט. אֹאָה הוּא !
— וּוּסָם זָאָל מְעַן זַיִ פֻּרְקְוּיְפָּעָן ? — זָאָנְטָ דֵּי בָּעָלָה

הבית/טע קאלט — און בעלה-הבת היישקייט קומט אלען צונין.
נו, אמאָל מאכט זיך אָן אלטוווארג, אָ פֿאָר חוויזען, אָ
וּשיילעט...

— אָ וּשיילעט? — פֿעררוֹאוֹנדערט זיך.
פֿיינִין ווּרט דערשראָקען אָן בלוייבט שטום. די בעלה
הבית/טע נעהמת זיך צו אָ טעפֿעל וואָשען, אָ נײַער הענְדרָעֶר
מייט אָ גָּרָבָעָן קוֹל זוּנְגָּט: „הָאנְדָּעָל“, „הָאנְדָּעָל“...

קרובים.

1.

נאך קינדרויז האט גרשון געהרט אפט זיין מאמען רע דען וועגען איהר שוערטער-קינד באשע, וואס וואונט אין דער גרויסער שטאדט. ווער רעדט, אז די מאמע אין אמאל געפאה-רען אין דער גרויסער שטאדט צו א דאקטאר, האט זיין, ציריך קור מענדיג, באשען פון מוויל ניט ארויסנעלאוזט: ביי באשען האט זיין געגעסן, ביי באשען האט זיין געשלאפען, באשע אין מיט איהר צום דאקטאר גענאנגען, באשע האט איהר אויסונגבעאָרגנט אַ פער-טעלע, וואס עס האט איהר געפעהלט צו אַ בילעט, און אזו אַחן אַ סופ. הערדעריג אזו אַפט באשען נאמען אין שטוב, האט גרשון געהאט אַ פאַשטעלונג, אז באשע איז די בעסטע, די קלינסטע און די רוייכסטע און דער וועלט. און אויך האט זיך איהם געראכט, אז באשע איז אַ הוייעל, געהט ריין אַנגעטהאָן און איז די רעדט שמייכעלט זיין, אזו ווי יאָכע די גֶּבְּאיַטַּע, וואס געהט שטערדייג, "צוניפמאכען", פאר אַרְמִיעַ קינפערטארינט. זיין-ענידיג אזו שטאדק צופיעידען מיט באשען, האט גרישונען נאָר אין זאָך פערדוֹאָסָען: באשע איז זיינע אין גוונַה גענומען ניט גאָר קיון נאַחענטע קרובה—סְךָ הַכָּל אַ גְּלִיעַד שוערטער-קינד. ווי גוט וואָלט געווען, למשל, ווען באשע וואָלט געווען דער מאמעס אַ פְּלִימְעַנְצָע, וואָלט זיין זיינע טאָקע

או אמרת' שועומטערקינד. אט וואלט גוועען נאהענט! פון דראפטוועגען האט גרשון זיך אויזו אויך געהאלטען מיט באשען פאר א גאהענטען קרוב. ווילע עם איז א סברא, או דער מא-מעס אショועסטערקינד איז זיין מעהר ווי א גלייעדרשוועטער-קיינד, נאר א שני בשלייש. אט מיט באשעם קינדרער איז ער שוויין גלייעדרשוועטערקינדרער. או ער ווועט וווען עם איז חתונה האבען איז באשעם קינדרער וועלען חתונה האבען וועלען בא-עם קינדרער מיט זיינע קינדרער שוויין זיין גאל וווײיטע קרובים — גלייעדר-גלייעדרשוועטערקינדרער! נאר וואם דארוך ער אויזו וויט בעזורגען. ער אליאן אבער איז באשעם א שני בשלייש, במעט א-שוועטערקינד ...

או גרשון אוו אלט געוווארטען 17 יאהר און האט שיין נעד
הענט „גוט“ ערנבען און א ביסעל רוסיש, און דערצע אלע פיער
חשבונות מיט פודען, פונטען, לוייטען, זאלטאנקעס און געקנט
איסטרעבעגען ווי פיעל עקנדעם איז פארהאן איז א יאהר
און נאך איזוינע קונציגע חשבונות, מיט וועלבען דיז לעהרע
איין שטעדטעל פלענען עקאמיינרען זיעירע תלמידים, — האט
מען גענומען זוכען פאר איהם א תבלית. בעילימלאכוב זייןען
שיין דאו געוווען איזו מאדרע, אפייע דעם שטעדטילשען רב'ס
איין איניקעל האט זיך געלערנט פאר א זיגערמאכער און דאס
האט שטאלק געווויקט, און מען זאל אויף א בעילימלאכה שעה
נעד קוקען, פון דעסטעונגען האט טאטע-מאמע זעיר נרשונ'ען
פאר א בעילימלאכה ניט געוואלאט מאכען. ערשותען איז ער
געוווען שוואיך איין געזונד און צווייטענס איז ער שיין ארוויס
פון דיז איהרען, צו א בעילימלאכה אכבעגען איז גוט איז מאין
אלט 14 — 15 יאהר אבער ניט א בחור פון 17 יאהר. איז באחו
מיט אביסעל רוסיש און איז א “בעיליחשבון” (איזו האט דער
טאטע געהאלטטען) קאָן טוינגן נאָר איז א קראם פאר א “פֿאַ
מאַטשנֿוּס בּוֹכְהַאַלְטָעָר”. אַדְרָע אָזְנוּ צו פֿאַרְשְׁרִיבְּבָעָן אַיְן בּוֹךְ...
אַבְּבָעֵר אָזְנוּ ווי אַיְן שטעדטעל פֿהַרְתָּמָר וְעַדְרָע קְרֻעְמָעָר זַיְן “בּוֹךְ”

אליאון אחן „פָּאַמְּאַטְשְׁנִיךְ בּוּכְּהַאַלְטְּרֶסְטֶן“, אוין ביום טאטען-מאָר מען געלְיַעַבָּעַן אַ פְּלַאוֹן שַׂיְקָעַן אַיְהָם אוין גְּרוֹיסְעֶר שְׂטָאָדָט, בְּפֶרְט אָז עַר הָאָט דָּאָרְטָעַן אֹזְ קְרֻובָּה — בָּאַשְׁעַן אוון אַיְן אַ רְעַגְעַנְדִּיגָּעַן פְּרִיהְמָאָרְגָּעַן נַאֲדָסָכְּתָא אַיְן גְּרָשָׁוֹן אַרְוִיסְגַּעַפְּטָהָרָעַן אַיְן דָּעַר גְּרוֹיסְעֶר שְׂטָאָדָט.

פָּוֹן שְׂטָעַדְטָעַל אַיְן דָּעַר גְּרוֹיסְעֶר שְׂטָאָדָט אַיְן אַפְּיָלוֹ גַּעַן גַּאנְגָּעַן דַּי אַיְזְעַנְבָּאָהָן אַוְן אַ בְּילְעַט הָאָט גַּעַקְאָסְטָ פִּיעָר נַיְלָדָעַן מִיטְ 2 קְאַפְּיקָעַם. אַכְּבָּעַ פָּוֹן שְׂטָעַדְטָעַל פְּלַעַגָּעַן אַיְן דָּעַר גְּרוֹויַּסְטָעַל אַוְיךְ פְּאָהָרָעַן בְּעַלְיְ-עַגְּלָותְ, מִיטְ וּוּלְכָעַ עַס הָאָט גַּעַקְאָסְטָ דָּאָס פְּאָהָרָעַן נַאֲדָר אַ פְּעַרְטָעַלְ פָּוֹן אַ בְּעַרְשָׁוֹן אַוְן פָּאָר אֹזְ אַיְנְגָּעַל, וּוּיְ גְּרָשָׁוֹן — בְּלַיוֹן אַ נַּיְלָדָעַן, וּוּיְלָ אֹזְ אַיְנָר גַּעַל פְּאָהָרָט נִיטְ, נַאֲדָר עַר „פְּאָהָרָט אָונְטָעַר“.

גַּעַזְעַסְעַן אַיְן עַר אַפְּיָלוֹ אַיְן בּוֹיד. נַאֲדָר אַזְוֵּי וּוּיְ דָּאָס פְּאָהָרָעַן הָאָט גַּעַדוּיָּעַטְ כְּמַעַט אַ מַעַתְלָעַת אַיְן דָּעַר דַּעַנְגָּעַן הָאָט דַּי נַאֲנָצָעַ צִיטַּת גַּעַנְגָּסָעַן, אַיְן גְּרָשָׁוֹן גַּעַקְוָמָעַן אַיְן דָּעַר גְּרוֹויַּסְטָעַל שְׂטָאָדָט אַ נַּאֲסָעַר אַיְן אַ דָּעַרְפְּאָרָעַנְעָר.

גַּעַקְוָמָעַן אַיְן דָּעַר גְּרוֹיסְעֶר שְׂטָאָדָט, אַיְן דָּעַר בְּעַלְ-עַגְּלָה פְּעַרְפְּאָהָרָעַן אַוְיךְ דָּעַר אַכְּסָנִיא, וּוּאָס הָאָט גַּעַטְרָאָגָעַן דַּעַם נַאֲמָעַן פָּוֹן גְּרָשָׁוֹן'ס שְׂטָעַדְטָעַל. אַכְּבָּעַ אַזְוֵּי גְּרָשָׁוֹן אַיְן אַוְיךְ'זָן הַוִּיפְּ אַוְן הָאָט וּדְ אַוְמְגַעְקָוָט אַוְיךְ'זָן דָּעַרְפְּאָהָרָעַן וּוּאָס אַיְן הַוִּיפְּ אַוְן אַוְיךְ'זָן דַּי פְּיַעַלְעַ נִיעַ מַעַנְשָׁעַן וּוּאָס הַאָבָעַן וּדְ אַדְּרָט אַרְוִמְגַעְדָּרָעַתְ, הָאָט עַל וּדְ דָּעַרְפְּהִיהְתָּ אַזְוֵּי לַעֲלַנְדָּרָעַן אַזְוֵּי פְּרַעְמָדָעַר אַזְוֵּי אַפְּיָלוֹ דָּעַר בְּעַלְ-עַגְּלָה, וּוּלְכָעַר אַיְן זַוְּעָרָעַר אַזְוֵּי נַאֲהָעַנְטָעַר שְׁבָעַן, הָאָט אַיְהָם אַוְיךְ אַוְיְסְגַּוְוְיזָעַן פְּרַעְמָדָעַר אַזְוֵּי, אַזְוֵּי זַיְן הָאָרֶץ חָאָט דָּוְרְכָגָעַנוּמוּן אַ קְלַעְמָנְעִישָׁ אַזְוֵּי בְּעַנְיָישָׁ...

אַזְוֵּי דָּעַר בְּעַלְ-עַגְּלָה זַיְנָעַר אַיְן אַרְיוֹן אַזְוֵּי דָּעַר אַכְּסָנִיא, הָאָט נַאֲשָׁוֹן, נַעַמְעַנְדָּרָגְ דָּאָס קַעַסְטָעַל, אַיְהָם נַאֲכַנְגַּנְגָּעַן. חָאָטָשָׁ עַר הָאָט גִּיטְ גַּעַוְאָסְטָ, צְוּ וּוּמָעַן אַזְוֵּי מַעַגְ עַר — עַס אַיְן דָּאָךְ

א פֿרְעָמְדָע שְׁטוֹב. עָר אִין ד אַ ד אַרְיִינְגְּנֶאנְגֶּן אָוֹן האָט
דאָס קֻעְסְטָעלְ אָוּוּקְגַעְשְׁטָעלְ נְעַבְעַן טִיש.

— נְיִין, זְהַנְיַע! דָא אִין נִיט קִיֵּן אָרט פָּאַר אַ קֻעְסְטָעלְ.
איַךְ האָב בַּילְכָּעַרְ אָוּרְחִים...

דאָס אִין גְּעוּעַן דָעַר עַרְשְׁטָעַר בְּרוּדְהָבָא פָּוּן דָעַר בָּעַלְ
הַבִּית/תַּעַפְעַן פָּוּן דָעַר אַכְסְנָיאָ.

גַּרְשָׂוֹן האָט אַ דְּעַרְשָׂרָקְעַנְעַר אַיְפְּגָנְעַהֲבוּן דָאָס קֻעְסְטָעלְ
אוֹן נִיט גְּעוּוֹאָסְטַ, וּוֹאָוּוּקְצְוַשְׁטָעלְעַן עַם; עָר האָט נָאָר גְּעַז
קוּקְטַ מִיטַ בְּעַטְעַנְדִּינוּן בְּלִיקָעַן אַוְיָף דָעַם בָּעַלְעַנְלָה וּוֹאָס האָט
אַיְהָם גַּעֲבָרָכְטַ.

— נְוָ, בַּחוּרְלַ — האָט זִיךְ דָעַר בָּעַלְעַנְלָה צַו אַיְהָם גְּעַז
וּוּנְדָרְטַ אַבְּיַסְעַל הַיְמִיש — דָא אִין פָּאַר דִּיר קִיֵּן אָרט נִיטָא...
דאָ, בְּרוּדְעַרְלְעַבְעַן, קַאַסְטַ גְּעַלְדַר... הַאָסְטַ דָאַךְ עַרְגְּנַעַץ אַ קְרָבָה...
גְּנַחְ זָהָר זַי אַוְיָף אָוֹן וּוּסְטַ דָּאַרְטָעַן שְׁוִין זְיַין. זַי וּוּוּינְטַ אַוְיָפְעַן/
„וּוֹאָלַ”, נִיט וּוּוִיטַ... בַּיְ שְׁמוֹאָל דָעַם שְׁוֹחַט אִין הוּוֹן, וּוּסְטַ
פְּרַעְגָּעַן, וּוּסְטַ מְעַן דִּיר וּוּזְיַוְעַן....

דָעַרְהָעָט דָאָס וּוּאָרטַ קְרָבָה, האָט זִיךְ גַּרְשָׂוֹן דְּעַרְמָאָנְטַ
אוֹן באָשָׁעַ, אוֹן זְיַין שְׁנַי בְּשַׁלְיַשִּׁי, אוֹן אַ וּוּרְעַמְעַר שְׁטָרָאָס האָט
דוּרְכְעַפְלְיוּצַט דָוָרָךְ זְיַינְעַן גַּלְיְעַדָּר.

אוֹן פְּרַעְגָּעַנְדִּיְג, צַי נִיט וּוּלְעַנְדִּיג זִיךְ אַבְּזָעַגְעַנְעַן מִיטָּן/
בָּעַלְעַנְלָה, אוֹן גַּרְשָׂוֹן אַדוֹרִים אַוְיָפְעַן/ נִאמְס אָוֹן אַ פְּרַטְמִילְשָׁעה
נָאָכָאָנָאָנְדַ האָט אִין דָעַר רְוִוְעַנְדָעַר שְׁוֹעְרָעַר גְּרוּוּסְ-שְׁמָטָאָדְטַיְ
גַּע לְוֹפְטַ נְעַלְוָנוּנְעַן אַ שְׁטִילָעַ פְּרָאָגָעַ פָּוּן אַ בְּלִיכְעַן, דְּעַרְשָׂרָאַ
קָעָנְעָם אַינְגְּעַל:

„וּוִי גְּנַחְטַ מְעַן דָא אַוְיָף דָעַם „וּוֹאָלַ”? „שְׁמוֹאָל דָעַם
שְׁוֹחַטְסַ הַוּוֹ?“

אַרְיִינְקְוּמְעַנְדִּיְג אִין דָעַם גְּרוּוּסְעַן חַזְוַעַךְ פָּוּן שְׁמוֹאָל דָעַם
שְׁוֹחַטַ, האָט גַּרְשָׂוֹן/עַן אַ בְּלִיעַ גַּעַטְהָאָן פָּוּן אַ פְּעַנְסְטָעַר צְוּוֹי
אוּינְגָעַן פָּוּן אַ הוּכְעַר רְיִבְגְּנַעַקְלִיְרְעַטָּעַר אִידְעַנְעַן. „דאָס אִין באָר
שְׁעַ!“ חַאָט אַיְהָם אַ קְלִוְגַג גַּעַטְהָאָן אִין קָאָפַ, אוֹן עָר האָט זִיךְ

גַּלְיוִיךְ גַּלְאָזֶט נָעָחָן צוֹ יַעֲנֵר וַיְיִסְעַר טִיר, וּוְאַס אַיּוֹ גַּעֲוָעָן
נָעָבָעָן דַּעַם פֻּעַנְסְטָרָר, פּוֹן וּוָאנָעָן דַּי הַוִּיכָּעָרִיךְ יַעֲדָעָטָע
אַיְדָעָנָעָה אַאטָרְוִיסְנְעָקָוּקָטָט.

צְוָקוּמְעַנְדִּיגְ צוֹ דַעַר טִיר וּוּעַלְכָעָה אַאטָז וַיְדָ גַּלְאָזֶט פָּאָרָט
עַפְעָנָעָן, הַאטָעָר פָּאָר גְּרוּוֹס אַוְיְפָרָעָנוֹגָג, וּוְאַס אַאטָט בָּאָלְדָ אַיּוֹ
עַר בְּיַי זַיְן שְׁנִיבְשְׁלִישִׁי באַשְׁעָ, אַנְגָּעוּחוּבוּנָן קְלָאָפָעָן מַוִּיטָאָלָע זַיְן
נָעַכְהָוָתָ. באָלְדָה אַאטָעָר וַיְדָ אַבְעָרָאָלְיָוָן אַיְבָּרָגְעָשָׂרָאָקָעָן פָּאָר
זַיְינָעָ קְלָעָפָעָ : וּוּעָר וּוּיָס וּוְאַס עַר הַאטָט אַנְגָּעָמָאָקָט ! דַי טִיר
הַאטָט עַמְּיצָעָר גַּעַפְעָנָט אָוֹן עַר הַאטָט פָּאָר וַיְדָ דָעָרָעָהָעָן דַי הוּי
כָּעָ רַיְכָאָנְגָּעָתְהָוָעָן אַיְדָעָנָעָ מַוִּיטָאָלָע בְּלִיקָן :

— וּוְאַס קְלָאָפָט אַיהֲרָ ! — הַאטָט זַיְן גַּשְׁרָיוֹן — וּוּמָעָן
דָּאָרָפָט אַיהֲרָ ?

אוֹן אַיְדָעָר עַר הַאטָט גַּעַנְטְּפָעָרָט אוֹן שְׁוִיןָן אוֹן דַעַר אָפָעָ
גַּעַר טִיר גַּעַשְׁטָאָנָעָן עַטְלִיכָעָ קְיִינְדָעָר גַּרְעָסְטָרָעָ אוֹן קְלָעָנְעָרָעָ. אוֹן
גַּרְשָׁוֹןְעָן הַאטָט גַּעַקְלוֹנוֹגָעָן אוֹן קָאָפָעָ : באַשְׁעָם קְיִינְדָעָר, זַיְינָעָ
גַּלְיעָדְשָׁוּעָסְטָעָרְקִינְדָעָר ! ... אוֹן אוֹן עַרְמוֹנְטָעָרְטָרָעָר פּוֹן דַעַם
גַּעַדְאָקָה אַאטָט עַר צְוִיחָצָט אַרְוִיסְגָּעָרְעָעָט :

— אַךְ דָאָרָךְ באַשְׁעָ... מַיְינָעָא שְׁוּסְטָעְרִיקִינְדָ...
אַנְשָׁטָאָט אוֹן עַנְטָפָעָר, אַנְשָׁטָאָט „אַסְאָר אַגְּסָט ! “ וּוְאַס
עַר הַאטָט אַוִוָּה זַיְכָעָר עַרְוּוֹאָרְטָעָט, הַאטָט עַר דָרְהָהָעָרָט אַהֲלָכָי
גַּעַן גַּעַלְעָכְטָעָר פּוֹן דַי קְיִינְדָעָר, וּוְאַס זַיְינָעָן גַּעַשְׁטָאָנָעָן אוֹן דַעַר
אַפְעָנָעָר טִיר. אוֹן אַבְיָוֹן עַנְטָפָעָר פּוֹן דַעַר אַיְדָעָנָעָ :
— נִימְטָא דָאָ קִיְּנָן באַשְׁעָ... שְׁלִיםְ'מַזְלָא אַיְנָעָרָ... אוֹן וּוּיָעָ
דַעַר אַגְּלָעָכְטָעָר פּוֹן דַי קְיִינְדָעָר אוֹן נַאֲכָרָעָם אַהֲקָמִיְּן
טָהָיר... .

אוֹן גַּרְשָׁוֹן הַאטָט וַיְדָעָשָׂט דָרְפִּיהְלָט עַלְעָנָה, אַבְעָר עַר
הַאטָט נַוְתָּמָעָן נַאֲטָט צוֹ דָאָנְקָעָן, וּוְאַס אַיּוֹ נַוְתָּמָעָ באַשְׁעָ
זַיְוִין שְׁנִיבְשְׁלִישִׁי... אֹאָ שְׁלָעָכְטָעָ, אֹזָא בְּיִזְעָ...
אוֹן עַר אַיּוֹ גַּעַנְגָּנָעָן אַיְבָּרְעָן הַוִּיחָ אוֹן גַּעַזְוָכָט דַי אַמְּתָעָ
בָּאַשְׁעָ, זַיְוִין קְרוּבָה, וּוְאַס אַיּוֹ אֹזָא הַיִּסְעָ, אֹזָא גַּוְטָעָ.

נאר אין די אויערן האט איהם געלונגנען דאס געלעטער
פון די קינדרער און „נטיא דא קיין באשע“ פון דער אידענען.
און עס האט איהם בעפם געשראקען...

אייבערטאפענדייג, שוין פארזוכטיגער, נאר א צעהנדיג
דירות און אנהערענדייג זיך זידלעריען און בעליידיגונגגען, איז
איין א האלב שעה ארום גרשון אריין איז נידרגיג הייזעל איז
וינקעל-הוואר און זיענינג זיכער, איז דא איז דאס געווייס ניט,
האט ער דאך א פרען געתהאן בי א נידרגגען איינטפאך גער
קלײידעטער אידענען מיט א פערזארגט פנים: וואו וואחנט דא
בашע?

— אויפ וואס דאפסטו זי? — האט די אידענע אויסגע-
שטעלט פארשענד די אונגען און געקומט ווי מיט שדרע און
חשד.

— זי איז אונזערע א קרובה...

— וועמעס בייזטו? — האט די אידענע געפרענט און
ニיט אראבעגענומען די אונגען פון איהם און פון דעם קעטען-
וואס ער האט געהאלטען איז די הענ.

— איך בין חיינעם, פון ביעדנאזוקע...

— דאס בין איך, — האט די אידענע קאלט גענטפערט
— שטעל אינידער דאס קעטען. וואס מהוסטו דא?

גרשון איז אזי מבולבל געווארען דערהערענדייג, איז אט
די נידערינען, אַרְיִמְגָעֶלְיִידָעַטָּע אַיְדָעַנָּע אַיז דָּאָס טָאָקָע בָּאָ-
שׁע, פון וועלכער ער האט זיך אזי פיעל אַגְּנָעָהָרָט אַיז צו
וועלכער עם האט איהם אזי געזיגען, — אזי מבולבל געוואָ-
דען, איז ער האט ניט געקאנט ענטפערן און איז נאר געשטאָ-
ען: און געקומט, ווי ער וואָלט וועלען פרענען:

נידערינע?...

איין א ווילע אrome האט באשע איהם ארײַנְגָּעְפִּיהָרט איין שטוב. אrome טיש זיינען געועסטען דריי קינדרער, צוויי מײַד-לעך און א בחור' אין גרשונ'ס יאַחרען. זיַּי האבען אויף איהם אויסגעשטעלט מאָדְּנָע פֿערְרוֹאַנדְּרָעָט דֵּי אוּינְגָּן און איין מייד-דעל האט זיך אוּפְּגָּעְשְׁטָעָלָט אָוּן גַּעֲפְּרָעָנְטָמָּן:

— מאמע, וווער איין דאס?

— אַנְגְּזָעְדָּר אַקְּרוֹב... חַיְּעָנָעָס פּוֹן בִּיעְדָּנָאָוּקָע. דֵּי קִינְדָּרָעָה האבען זיך אַיבְּרָעְגָּקָט אָוּן באָלֶד אַנְגְּעָנוּמוּן זַיְּעָר פְּרִיחָעָרְדִּיגָּע פָּאָזָן, זיַּי קִיןְגָּרְשָׂוֹן וּוּאלְטָן נַיְּרָא בַּי זַיְּיָ אַיְּנָה שטוב, נַיְּרָא אוּפְּךָ דָּעָר גַּאנְצָעָר וּוּאלְטָן נַיְּתָמָען גַּרְשָׂוֹן האט אוּפְּךָ זַיְּיָ גַּעֲקוּקָט אָוּן גַּעֲחָשְׁבָּונָט זַיְּיָ אלְטָעָן :

זַיְּוִינָעָ קִינְדָּרָעָ וּוּעָן עַמְּ אַיְּזָ אָזָן זַיְּעָרָעָ קִינְדָּרָעָ וּוּעָן עַמְּ אַיְּזָ זַיְּוּנָעָ גַּלְּיוּדָגָלְיוּדָ שַׁוּעַטָּרָ קִינְדָּרָעָ. „וּוִיטָּעָ קָרְבָּים!“ האט ער א זיפְּאָ גַּעַתָּה אָזָן, פִּיהְלָעָנְדָרִים, אָז אַוְיךָ זַיְּיָ אַיְּזָ אַפְּלוּ בְּאַשְׁעָ דֵּי „שְׁנִירְבְּשְׁלִישִׁי“ אַלְיָוָן אַיְּזָ אַיְּחָם עַפְּעָם וּוּוּיטָ אָזָן פְּרָעָמָרָ, אָזָן דָּעְרָמָאַנְגָּדִין זַיְּקָ, אָז זַיְּהָאַט זַיְּיָ בָּאָמָעָן גַּעַלְיָהָן אָזָן אַפְּרָטְעָלָעָ צָוָא בְּיָוּלָעָט, האט ער זיך מאָדְּנָעָ פֿערְרוֹאַנדְּרָעָט אָזָן נַיְּתָמָעָן גַּעַנְלָוּבָט.

— וּוֹאַשׁ זַיְּקָ עַסְעָן! — האט אַיְּחָם פְּלָזִים אַיבְּרָעְנָעָ שְׁלָאָגָעָן זַיְּנָעָ מְחַשְּׁבָתָ באַשְׁעָם קוֹל. נַיְּרָא אוּפְּךָ דֵּי נַאֲסְטְּפְּרִוְּנְדְּלִיכְיָוָטָה האט אַיְּחָם פְּרָעָמָד גַּעַד קלְוָנְגָעָן. גַּעַוְעָן אַיְּזָ נַרְשָׂוֹן הַוְּנָגָרִיגָּ, נַיְּרָא גַּעַנְגָּנָעָן אַיְּזָ ער זַיְּקָ וְאַשְׁעָן, נַיְּתָמָעָן צּוֹלְיָעָב דָּעָם עַסְעָן, נַיְּרָא צָוָא פְּאָלָגָעָן, וְאַסְטָמָעָן דֵּי פְּרָעָמָד דָּעָ אַיְּדָעָנָעָ הַיִּסְטָמָעָן.

אוּ ער האט זיך גַּעַזְעָטָם עַסְעָן אַיְּזָ גַּעַנְמָעוֹן דָּעָם עַרְשָׁטָעָן בִּיסְעָן אַיְּזָ מַוְיִּיל, אַיְּזָ אַיְּזָ פָּאָרְדְּהָוִי עַמְּיָצָעָר אַרְיָין. אַ מַיְידָעָל, גַּרְשָׂוֹן'ס אַ גַּלְּיוּדָשְׁוּעָטָעָר קִינְדָּרָעָ, אַיְּזָ צָוָא אַיְּחָם אַרְיָוָם, אַיְּזָ צָוָא אַרְיָין אַיְּזָ גַּעַזְעָטָמָן :

— מאַמְּטָעָ, אָוּן אַרְיָמָאָן אַיְּזָ אַרְיָין.

אלע ווועך

115

— זאג איהם, ניטא וואגס צו געבען.
אוֹן פָּאַר וַיְדַהֲטֵת זֶה אָוְנְטָמְעָרְגְּבָרוּםְכָּה
— אִיד הָאָבָּא אִינְגָּעָן אַרְיָמָעָ לְיוּטָ...
נְרִשְׁׂוֹן הָאָטָּעָס דֻּרְהָעָרְטָ אָוֹן הָאָטָּזָ וַיְדַהֲטָגְּעָן מִיטָּן
בִּיסְעָן...

דער הונד

פּוֹן וְאַנְגָּעֵן עַר הָאָט זִיֶּד גַּעֲנוֹמָעַן, הָאָט מַעַן נִיט גַּעֲוָאָסֶט.
אַיִּן אַ לִיכְטִינְגָּן זְוּמָעַר פֿרִיהַ-מְאַרְגָּעַן הָאַבָּעַן דַּי בָּעַל-בְּתִים פּוֹן
אַלְטָעַן בֵּית מְדִישׁ דָּעַרְזָעַהּ צְוִיְשָׁעַן דַּי עַטְלִיבָּעַ שְׁטָעַדְטָעַלְשָׁעַ
קְוָנְדִּיסִים, אַ אַינְגָּעֵל פּוֹן אַ יְאָהָר פֿוֹנְפֿצָעַהּ, אַן אַבְּגָנְרִיסְעַנְעַם,
אוֹ אַבְּגָנְשָׁלִיסְעַנְעַם, מִיטּ צְוַשְׁוַבְּעַרְטָעַ הָאָר אָונְטָעַרְזָן הַיְטָעַל
אוֹן מִיטּ אַ צְוַדְּרָאָפְּעַטְעַן פְּנִים.

— שְׁוִין אַ נִּיְיעַר הַכְּבָט ! — הָאָט זִיֶּד גַּעֲרוּמָט, קְוָקָעַנִּי
דִּינְג אַוְיָף אַיִּהָם רְ' חַנְאָ פְּעַשְׁעַם, קְוָמְעַנְדִּים אַיִּן דַּעַר פֿרִיהַ דָּאָוָר
נְעַן אוֹן דָּעַרְזָעַהּעַנְדִּיג אַיִּהָם — וּוּרְדַּבְּזָוּ ?
— אַ טָּאַטְעַנְסָמַיט אַמְּאַמְּעַם ! — הָאָט דָּאָס אַינְגָּעֵל
שְׁפָטָמִישׁ אַבְּגָנְעַנְטָפְּעַרְטָמַט אוֹן הָאָט זִיֶּד מִיטְזָן נְגַעַן גַּוְף אַ קְרָאָז
גַּעַתְּהָאָן.

— טְפּוֹ ! — הָאָט רְ' חַנְאָ אַוְיָנְשָׁפְּגָעַן אוֹן אַיִּז אַוְעָק
צַו זַיְוִן „שְׁטָאָדָט“.

די אַיְבָּרְגָּעַן קְוָנְדִּיסִים הָאַבָּעַן אַיִּהָם לְכַתְּחִילָה אַוְיָךְ מְרוּרָה
קָעַן צְוָנְעַנוּמָעַן. אַז זִיֶּד הָאַבָּעַן אַבְּעַר זִיֶּד מִיטּ אַיִּהָם אַ „פְּרָוָבּ“
גַּעַתְּהָאָן אַיִּז „אַיְינְלָעַנְעַן זִיֶּד“, אַז עַר הָאָט אַ פָּאָר פּוֹן זִיֶּד
אַ וּוּאָרָפּ גַּעַתְּהָאָן אַוְיָךְ דַּעַר עַרְדָּה, הָאָט אַיְינְעַר פּוֹן זִיֶּד, גַּעַצְיַל דַּעַר
„קְרוֹפְּעַנְצִיעַם“ עַרְנְסָט זִיֶּד אַנְגָּרְוּפְּעַן :

— בֵּית גַּעֲוָנְד !

— אַ יְוָן ! — האט פִּיוֹוָעֵל „קָלוֹיָעֵס“ אָנוֹטָעָרָגָה אַלְטוּן .
די אַיבָּעָרִינָעֵס קוֹנְדִּיסִים האָבָעֵן זַיְכָּרָוָקָט אָוֹן בע'-
טְ‏ראָכָט דָעֵם „נִיּוּם“ מִיטָּ דְּרֶךָ־אֲרִיךָ־דִּינָעֵן בְּלִיקָעֵן .
— בִּזְוֹת נִיטָּ קִיּוֹן הַיְגָעָרָה, הא ? — האט אַיְחָם גַּעַצְיָל
דָעֵר קְרוֹפָעָנִיכָעָם אַ פְּרָעָג גַּעַטָּהָאָן .
— נִיּוֹן ! — האט עַר טְ‏רָוָקָעֵן אָוֹן נִיטָּ גַּעַרְנוּ גַּעַנְטָפָעָרט .
— פּוֹן וּוֹאנְעָן ?
— פּוֹן קְלָעָצָק .
— קְלָעָצָק עַר גַּבְבִּים ! — האט אַיְנָעָרָה זַיְכָּרָוָפָעָן .
— עַהְרָוִיכָעָר וּוֹי דִי הַיְגָעָרָה אַיְדָעָן ! — האט זַיְכָּרָוָפָעָן .
עַר מִיטָּ כְּעֵם אַגְּנָעָרָוָפָעָן .
— דָוַ האָסָט אַ מְאָטָעָן מִיטָּ אַ מְאָמָעָן ? — האט מַעַן אַיְחָם
וּוֹיְטָעָר גַּעַפְרָעָנט .
— נִיּוֹן !
— וּוֹאָס וּוֹעָסָטוּ דָאָ טָהָאָן ?
— אַיְד וּוֹעַל מִין שְׁטָעָדְטָעֵל בְּעַשְׂטָעָהָוּ ! — האט עַר
שְׁטָאָלָץ גַּעַנְטָפָעָרט , וּוֹי אַגְּרָוּסָעָר , דָעָרָוֹאַקְסָעָנָעָר מַעַשׂ , אָוֹן
אַ בְּלִינְצָעָל גַּעַטָּהָאָן מִיטָּ דִי אָוּגָעָן .
מַעַהָרָה האָבָעֵן פּוֹן אַיְחָם די שְׁטָעָדְטָעָלְשָׁעָ קוֹנְדִּיסִים די
עַשְׁרָטָעָ צִוְּיָה נִיטָּ דָעָרָגָנָגָעָן .
שְׁפָעָטָעָר , אַיְן אַ פָּאָרָה וּאַבָּעָעָן אַרְוּם , אָוֹן עַר אַיְזָעָנָטָעָר
בְּעַקְאָנָט גַּעַוָּאָרָעָן מִיטָּ גַּעַצְיָל קְרוֹפָעָנִיכָעָם , אָוֹן האָט בֵּי אַיְחָם
גַּעַנוּמָעָן דָרְיוּ „צִוְּה“ פּוֹן פָאָפִירָאָט , וּוֹאָס גַּעַצְיָל האָט גַּעַרְוִיָּה
כְּרָעָט , האָט עַר דָעָרְצָעָהָלָט זַיְכָּרָוָפָעָן מַעַשָּׁה :

— אַיְךְ בֵּיָן דָאָ אַהֲרָעָנָעָקָומָעָן צַוְּ פּוֹס ...
— אַזְוָשָׁ פּוֹן קְלָעָצָק ? — האָט „חַבְרָה“ זַיְכָּרָוָפָעָן
דָעָרָט .
— אַוְיד אַ גַּעַשְׁעָפָט — האָט עַר זַיְכָּרָוָפָעָט , נִיבָּנָאָה
אַ צִוְּה — גַּעַצְיָל — אָוֹן עַר האָט אַוְיסָגָעָזָוָגָעָן דִי האָנָה .
גַּעַצְיָל האָט אַיְחָם צַוְּגָעָטָרָאָגָעָן צֻוְּמָוֵיל דָעֵם פָאָפִירָאָט ,

ניט טרוינדרינג איהם פון דער האנד. דער נייער קונדס האט א ציה געטההן מיט אלע בחות.

— אבער א „עה“ האסטו געטההן! — האט זיך געצייל ערקיימט — דעם גאנצען פאפיאראט האסטו אויסגעוריכרט. — נישקחה — אויך וועל קריינען, וועל אויך דיר אויך בעבען. אויך זשאלאווע ניט.

— א קבצן אויז א בעל צדקה! — האט זיך אוינער געד וויצעלט.

— אנטלאפּען בין אויך פאר אוז מעשה — האט דער „נייער“ פארטגעזעט זיין ביאנראפּיע — או מײַן טאטטע אויז געשטארבען....

— אוון א מאמען האסטו? — האט מען איהם איבערנען. געשטארבען נאָד אוין קינדבעט מיט מיר — או מײַן טאטטע אויז געשטארבען. האט אונזער א שכן א שומטער צונענוּמוּן מיר אוון געזנט:

— איצטער, חאצקעלע, אוים....

— מען רופט דיך חאצקעל? — האט חברה איבער-געשלאנען.

— חאצקעל, — האט ער שטיל גענטפערט, ווי ער ואָלט זיך געשטעט מיט זיין נאמען — אויס — האט דער שומטער געזנט. גענגן צו באָדערווען. ווער שוין א מענש. אויך יועל דיר צונעחמען צו מיר אוון דו וועט זיין א בעל מלאה... איך האב אבער ניט געוואָלט. פֿע! ויזען א גאנצען טאג אוון קלאָפּען צוועקלִיה. מײַן טויט אויז דאס. צו וואָס דארפּ מען זאס אָרבִּיטְּטָן? — האב אויך געקלעהרט. די בעסטע זיך אויז ליעבען פֿרִי. האטש ניט עסן! אָרבִּיטְּטָן וואָלט אויך ווען...

— פֿיעַר שעה אויז טאג אָוֵיך צופּיעַל, — האט געצייל

איבערגעשלאנגען — א שעה אין טאג איז גענונג. איך העאל
הער מאכמען אלע טאג א שעה דרעהן די שטיינער בוי די
גדרויעטען. מעחד וויל איך נוט.

— פֿויַן שׁוּסְטָעֶר האָט אַבְּעָר גַּעֲוָאַלְטַ, אַיךְ זָאָל וִיצְעָן
אַנְגָּזְעָן טָאג אָוֹן אַרְבִּיטָעַן. טָאַמְּעָר האָב אַיךְ מֵיד אַבְּיַסְטָעַל
צָוְנוּפְּוִילְטַ, פְּלָעַנְטַ עַד מֵיד שְׁלָאַגְעָן. דָּרְפָּאָר פְּלָעַנְטַ אַיךְ גָּאָר
איַן כֻּם זַיְן. מְלָא אָז חַבְרָה שְׁלָאַגְעָן מִיר אַמְּאָל אַין שְׁטָעַדְ
טָעַל, אַרְטַ מִיר נִיטַ, אַיךְ גַּיב אַ קְלָאָפַ, זַיְן בְּבָעַן אַ קְלָאָפַ, מַעַן
איַן קוּוִיטַ. דָּעַם שׁוּסְטָעֶר צְרוּיקַ שְׁלָאַגְעָן האָב אַיךְ נִיטַ גַּעֲקָעַנְטַ,
עַד אַיְן גַּעַוְעַן דָּאָר וְיַי אַחֲרָטַ, מִיטַ' „גַּאַסְטַ פִּינְגְּעָרְלַ“ וּוְאַלְטַ
אַיךְ אַיְהָם אַיְנְגָעַלְעָנְטַן. אַז עַד פְּלָעַנְטַ מִיר אַמְּאָל גַּבְעָן אַ
פָּאַטְשַׁ מִוּט זַיְונָעַ דָּאָרַע הַעַנְטָלָעַה, פְּלָעַנְטַ זַיְקַ מִיר וּוְעַלְעַן בְּרַעַ
כָּעַן... וּוְעה האָט מִיר גַּאַרְנִיטַ גַּעַתְחָאָן.

— אַיךְ וְאַלְטַ אַיְהָם אַרְאַבְּלָאַזְעָן אַיְן זַיְן „פָּאַטְרָעַטַ“ אַ
„טוֹנָקַ“, וְאַלְטַ עַד שְׂוִין קִיּוֹן כִּה נִיטַ גַּעַתְחָאָן צַו פָּאַטְשָׁעַן זַיְן...
הַאָט גַּעַזְוַל מִיטַ פָּעָרָאַכְטָוָנְגַ גַּעַזְעָנְטַ.

— אַיךְ האָב אַיְהָם אַ בעַסְטָרַע זַאָךְ אַבְּגַעְתָּהָאָן. אַיךְ חַאָב
בְּיַי אַיְהָם „צָוְנוּזְיָוְעָן“ אַפָּאָר שְׁטִיוּוּל אַוְן בֵּין אַנְטָלָאַפְּעַן גַּעַז
וּוְאָרָעַן.

— וּוֹאַ זַיְנָעַן די שְׁטִיוּוּל ?

— פָּעָרָקְוִיפְּטַ, גַּעַנוּמָעַן צָוְוִיְ רָוְבַּל, — הַאָט זַיְקָאַזְעָל
בְּרַוִּיחָמַט.

— הַאַסְטַ דָּאָךְ קִיּוֹן פָּאַסְפָּאַרְטַ נִיטַ.

— אַיךְ דָּאָרָף קִיּוֹן פָּאַסְפָּאַרְטַ נִיטַ, אַיךְ בֵּין אַ חַוְגָעָר, מִיּוֹן
טָאַטַּע פְּלָעַנְטַ פָּוֹ דָּאַנְעָן גַּעַמְעָן אַ פָּאַסְפָּרְטַ.

— הַאַסְטַ דָּאָ קָרְבָּים ?

— קָרְבָּים ? — הַאָט עַד אַ קוּוּטָשַׁ גַּעַתְחָאָן מִיטַ די
פְּלִיאַצְעַס — אַפְּשָׁר יַי, נָאָר אַיךְ קָעַן זַיְן נִיטַ.

— בְּרַעְכָּנוּ זַיְן די קָעַפַּ, די קָרְבָּים ! — הַאָט גַּעַזְיַל גַּעַז

שאַלטען. — מײַזָּן מאַמע האָט דָא קְרֻובִים, לאָזָען זַי אַהֲרָן
אַפְּלוֹ אַוְיפְּן שְׁוּעֵל נִיטָּרְוִית.
— מסתמאָ רְיִיבָּע.
— זַעַחַר רְיִיךְ! — האָט זַיךְ גַּעַצְעַל צְוַקְאַכְט — אַיִינָעָן,
יעַנְקַילְאָצָעָם, האָט אָפְּשָׂר צַעַחַן טְוִיזְעָנֶר רָבוֹל, ער פָּערְלִיהָה
גַּעַלְד אַוְיפְּ פְּרָאַצְעָנֶט.
— בַּיְ אָזָא קְרוּב אַזְּן גַּטְוַן צַו גַּנְבַּעַן! — האָט חַאַצְעָל
מִיטָּן אַלְסְטִינְגָּעָן שְׁמִיבָּעָל אַזְּגָּנָן גַּעַטְהָאָן.
— לְעַנְטָן ער אַזְּ מִיטָּן קָאָפְּ — האָט גַּעַצְיָל אַמְּאָד גַּעַנְ
טַהָּאָן מִיטָּן הָאָנָּה.

אוֹ דִי חַבְּרִים זַיְינָעָן נַהֲנָטָר בְּעַלְקָאנְט גַּעַוְאַרְעָן, הַאַכְּבָּעָן
זַי גַּעַפְּנוּעָן, אוֹ חַאַצְעָל אַזְּן אַגְּרָאַטְעָנָעָר אַזְּן שְׁטִיקְלָעָר פְּרָאָר
וּוֹעָן. דָּעַרְחוּפְט אַזְּן זַי גַּעַפְּלָעָן גַּעַוְעָן, וּוֹ ער בַּילְט זַי אַ
הָונָּר.
— חַאַצְעָל, בַּילְט אַבְּיסְעָלָע, — פְּלַעַנְט אַיִּהְם גַּעַצְיָל בְּעַ
טָעָן.
— חַאְוָן — חַאְוָן — פְּלַעַנְט חַאַצְעָל אַנְהָוִיְּבָעָן
צַו בַּילְעָן, אָוֹן חַבְּרָה פְּלַעַנְט זַיךְ האַלְטָעָן פָּאָר דִּי בִּיכְעָר.
— פָּוֹנְקָט זַי אַהֲנָר! — הַאַכְּבָּעָן זַי גַּעַלְוִיבָּט.
— בַּיְ אָוֹנוֹ אַזְּן קְלָעָקָץ פְּלַעַג אַיִּיךְ בַּיְ נַאֲכָט אַלְעָמָעָן
שְׁרָעָקָעָן — האָט חַאַצְעָל לְאַכְּבָּנְדִּין דָּרְצְעָהָלָט. — לְיִיבָּעָן
וּוְאלָפָס, אַרְיִיכְעָר אַיִּד, אַזְּן אַמְּאָל פָּאָר שְׁרָעָגָן גַּעַפְּאַלְעָן, אוֹ
אַיִּיךְ הָאָב בַּיְ נַאֲכָט אַוְיפְּ אַיִּהְם אַנְהָוִיְּבָעָן צַו בַּילְעָן.
— פְּחַדְנִים! — האָט חַבְּרָה גַּעַלְאָכָט.
— חַאְוָן — חַאְוָן — האָט חַאַצְעָל בְּעוּווּזָן
וּוֹ אַזְּוִי ער האָט דָאַמְּאָלָס גַּעַבְּלָט.
אָוֹן חַבְּרָה האָט אַיִּהְם אַנְמָעָן גַּעַנְגָּבָעָן „דָּעַל הָונָּר“.
בִּיסְלָעְבוּזָן האָט מַעַן זַיְן אַמְּתָּן נַאֲמָעָן פָּרְגָּעָסָעָן אָוֹן „הָונָּר“
אַזְּ גַּעַבְּלִיבָּעָן זַיְן גַּעַוְעַהְנְלִיכְעָר, נַאֲטְרְלִיכְעָר נַאֲמָעָן.

אוון איהם האט עם ניט געררט. פערקעהרט, ער האט, ווּי
געפיהלט, אוֹ דער נאמען טהווילט איהם אָפַן אלע איברינגע
מענשען, וועילכע ער האט ניט איזו שטאַריך ליעב געהאט. דער נאָר
מעוֹ לאָזֶת איהם ניט צוֹ האבען קיון מגע ומישא מיט די אַבעָּד
ריינע „נפשות“, אַוְסָעָר זוּינָע גוֹטָע ברידער, די קוֹנְדִּיסִים, דער
נאָמָעָן ניט איהם פרײַהִיט אָומְצָוְלִיפָּעָן, צוֹ הַוְּנָגָרָן אָנוֹ שְׁלָאָר
פָּעָן, וואָו עַס מאָכָט זַיְה. טְרוֹיְבִּיט דער שְׁמֵש אַרְוִוִּים פָּוּן פָּאָר
לְעַש, קָעוֹ ער אַיבָּעָרְשָׁלָמְפָעָן די נָאָכָט אַוְפָּאָז גָּאנְדִּיק פָּוּן ווּוִיְיָ
בְּעַרְשָׁעָר שְׁוֹהָל, פָּוְנְקָט ווּ אַ חֲוָנָד טָאָקָע. אָנוֹ צִוְּתָעָנוּוֹוִוָּו
פְּלָעָנָט ער, בְּיוֹעָנָדָג, זַיְה נָאָר פְּעַרְגָּעָסָעָן, אָנוֹ ער אַיז אַ מעָנָש.
געפיהל, מיט ביַזְקִיט, מיט רְצִיחָה, ווּ ער זַוְאָלָט ווּוְעָלָעָן עַמִּיר
צעַן צָוְרִיסָעָן.

איינמאָל האט איהם געצעָל דער קְרוּפָעָנִיצָעָם גַּעַרְפָּעָן צוֹ
זַיְה מָאָמָעָן :

— ווּילְסָט. הַוָּנָד, פָּעַרְדִּינָעָן אַ צְּעַהְנָרְעִיל?

— יַא! — האט דער הַוָּנָד אָחָן השְׁק גַּעַנְטְּפָעָרָט.
— קָוָם צוֹ אָוָנוֹ, ווּעַסְטָה הַעַלְפָעָן דְּרָעָהָעָן די שְׁטִוְינָעָר בַּיִּ
די גְּרוּפָעָן, ווּעַט די מָאָכָעָד דִּיר גַּעַבָּעָן פִּינְקְאָפְּקִים.
דער הַוָּנָד האט זַיְה גַּעַקְוּיְנִיקָּעָלָט אָנוֹ אַיז עַנְדְּלִיךְ גַּעַנָּאָנָה
געַן. אַיז מִיטָּעָן ווּעַגְּהָאָט ער אַ בִּיל גַּעַטְהָאָן :

— האָוֹ! — האָוֹ!

— ווּאָס בַּיְלְסָטוֹ? גַּעַהְסָט דָּאָךְ אַרְבִּיטָעָן! — האט
איהם געצעָל דְּרַעְלָעָרָט.

— סְ'וִילְט זַיְה נִיט גַּעַזְזָ... — האט דער הַוָּנָד פּוֹל
אוּיסְגָּעָרָעָט.

— בִּזְוּט אָנוֹ אַמְתָּעָר ער הַוָּנָד — האט גַּעַצְיָל גַּעַשְׁטָרָאָפָט
וּעַסְטָה פְּנָרָן ווּ אַ הוֹנָד פָּאָר הַוְּנָגָר.

— בעסְעָל ווּ אַרְבִּיטָעָן... האָוֹ — האָוֹ!
אַרְיְוָנָהעָנְדִּיג צוֹ גַּעַצעָל אָיז שְׁטוּב, האט דער „הַוָּנָד“

געווארפערן א פעראקטיליכען בליך אויף דעם גרויסען שטעהן,
וואס איז געווען איינגעפלאקטען איז צוויי שטיינער, פער-
שטייבטע פון מעעל, און האט זיך גענומען קראצען....
— אט דאס איז דיין שעהנער חבר... — האט די קרא-
פעניצע זיך פערקרייט — א לוייט, ניאט וואס צו רעדען!...
— האו — האו! — האט דער הוונד א ביל געתהאן
מייט א ווילדען געלעכטער.
— קיין משוגענע שטיך פראוע דא ניט — האט זיך די אלטנה
געביוזערט — ווילסט העלפערן דרעעהן די שטיינער איז גוט
או ניט — געה געונטערהייט.
דער הוונד האט אנגגהייבען צו דרעעהן, אלע ווילע אונד
טערביבלענדיגן....
— וואס איז דאס, א דיבוק איז איז איהם! — האט זיך די
קרופעניצע דערשראקטען — א מענטז זאל נור טהאן און ביר-
גען.
— האו — האו! — האט זיך דער הוונד מייט בעט
פונאנדרגעבעטלט — גענוג צו דרעעהן, ניט אהער א צעהנעריל.
— אזי ניך א צעהנעריל ווילסטו פערהינען! הוונד איר
גער! — האט געציילס מוטער זיך געבייזערט. דרעה א גאנ-
צען טאג.
— ניט דערלעבען ווועט איזה דאס! — האט דער הוונד
זיך צושריען, און איז אירויסגעלאפען אהן א צעהנעריל.
— שיין בעסער זיין א הוונד אידער דרעעהן די שטיינער
א גאנצען טאג, — האט ער אויסגעשטפיגען געהנדיג און האט
אנגגהייבען צו בילען....

אזי האט דער "הוונד" זיך אבעווארט אין שטער-
טעל צוויי יאהר, אומגעלאפען אויפ'ן שלז'הויף, אמאן אין די
גאסען און אמאן הינטערן שטעדטעל אויפ'ן פעלד. אויפ'ן
פעלד פלאגט ער זיך פיהלען בעטער ווי אומעטום, דארט פלאגט

ער מאכען היינטישע פֿרּוּבָּעַן, ער פֿלְעֵגֶת גַּעַהַן אויף די הענד און בילען, ביילען... איהם האט זיך געדאכט, און דא איז ער אן אכמת' ער פרײַער הונד און די נאנצַעַז וועלט איז זייןע. או ער פֿלְעֵגֶת אַבעָּר גּוֹט זיך אויסחונגעָרָן, פֿלְעֵגֶת ער מִוְתְּ בָּעַם זיך אַרוֹמוֹקְטוּבָּעַן אוֹיֶה דַעַם בְּרוּיטָעַן פֿרּוּיַעַן בעלה, זומס אויסטער גראָן איז דא נאָר נישטאָן, פֿלְעֵגֶת אַנְחָהִיבָּעַן בְּילַעַן אָנוֹ שְׁטַעַטְעַל אַזּוּקְלוּיְפָעַן זָכוּעַן עַפְעַמְעַן...

— ווען וועסטו זיך שוין אַבְגַּעַזְעַתְהָנָעַן פּוֹ בְּילַעַן? —
חאָט איהם אַיְוָנָמָל גַּעֲצִיל דָעַר קְרֻאוּפְּנִיעָצָעַס אַפְּרָעָג גַּעַתְהָאָן,
ווען דער הונד חאָט זיך פֿוֹנָאנְדרָעָגְבָּילָטָן.

— קְיַיְוָנָמָל נִיט! — החאָט דער הונד הוֹיך אַוְיסְטָנְעַשְׂרִיעָן
— אָז אַיך בַּיְלָעַטְעַמְעַט אַיך זיך אָז אלע צְרוֹתָה... דָו מִינְסְטָט
מיר אַרט נִיט, זומס אַיך גַּעַה ווי אַמְשָׁגְעַנְעָרָן, אַבְגַּעַזְעַתְהָנָעַן.
אַבְגַּעַזְלִיסְעַן... נִיּוֹן, ברודער לְעַבְעַן! אַפְּטָמָלָאָל דָאָכָט זיך מִיר,
אָז אַיך וואָלְטָט די נְאַנְצַעַז וועלט צְבוֹיסָעַן, אָנוֹ דָאָמָלָס עַרְשָׁת
ווַיְלָט זיך מִיר בְּילַעַן, פֿרְשַׁטְעַטְהָסְטָן?

— גַּעַה מִיט אַקְלָאָג, הַונְד אַיְנָעָר! — החאָט גַּעֲצִיל גַּעַד
זְיַדְעַלְמָן, — אָז דָו וועסט בְּילַעַן וועסטו קְיַיְוָנָמָל גַּאֲרָנְשָׁת הַאָז
בען. מעַן וועט דָו אַיז אַשְׁטוּבָן נִיט אַרְיִינְלְאַזְוּן.

— חָאָפְטָמָזְיַי דָעַר רֹוח, מִיט זְיוּעָרָה הַיּוּעָר, אַיך דָאָרָא
זַיְיַ אַוְיפְּ כְּפָרוֹת...

— וועסט פֿרְנָרְן ווי אַהְונָד, וועסט וועהו! — החאָט אַיהם
גַּעֲצִיל גַּעַשְׁקָאָפָעַן.

— אַלְזַ אַיְינָס — אַהְונָד, אַמְעַנְשָׁ! — החאָט דָעַר
הַונְד "גַּעֲפִילְאַזְאָפְרִיטָן. — אַיך האָב הַונְד מַעְהָר הַאָלָה, ווי מעַנְנָה
שָׁעָן. פָּעַ אַמְעַנְשָׁ! — החאָט ער אַוְיסְטָנְעַשְׂפָּגָעַן...

* * *

איַיְוָנָמָל אַיז גַּעֲצִיל גַּעַקְמָעַן צָום הַונְד אַוְיפְּן שְׁוַהַלְחוֹתָה

אוון האט מיט א געלעכטער איהם געזאנטן:
— וויסט, הונד, מארגען סמט מען דאך אלע הינד פון
גאַם.

— געה אין דר'ערד! — האט איהם דער הונד מיט כעט
גענטפערט.

— אויף נאמנות — האט געצעל פערזיכערט.
— פאר וואָס סמט מען זוי עפֿעס? — האט דער הונד
ערנסט געפרענט.

— אוזו! — האט געצעל גענטפערט — הינד, וואָס האַ
בען קיון בעלי בתים נט, איז דא א „אַקָּאוֹ“ דארף מען סְמֻעָן...
— וואָס ארט דאס זוי, איז זוי לוייפֿען אַרום? — האט
דער הונד ווידער געפרענט.

— מען דארף זוי ניט האָבען.
דער הונד האט זיך פערטראכט. ענדליך האט ער גע-
פרענט:

— ווי איזו סמט מען דאס זוי?...
— מען האקט פאר זוי קאטלעטען פון פְּלִישָׁ אָוּן אַי
קאָטְלָעָטָן לענט מען אַרְיוֹן סְמָן. ווי מען ניט זוי אַ וואָרָף אַ
קאָטְלָעָטָן, חאָפָען זוי דאָך גְּלִיכָּד אַוְיפֿעָסָעָן...
— אַמְתָּעָ קָאָטְלָעָטָן? — האט דער הונד אַיבָּרָגָעָן
האָקט.

— אַודָּאי, אַמְתָּעָ — מהיער קאטְלָעָטָן! אַוְיכָ דָו
ווילסט קענסטו אַוְיךָ פָּרְזָוְכוּן אַזָּא קָאָטְלָעָט, דָו האָקט דָאָך
אַזְוִינְגָּעָ קָאָטְלָעָטָן קִינְמָאָל ניט גַּעֲנָסָעָן.
— געה אין דר'ערד! — האט דער הונד אַוְיסְגָּשָׁרְיוּן
אוון אַיז בְּלִיכָּד גַּעֲוָאָרָעָן...
— דִּיר ווועט מען אַוְיךָ גַּעֲבָעָן אַזָּא קָאָטְלָעָט, דָו בִּיסְט
דאָך אַוְיךָ אַ הָונְד — האט גַּעֲצעָל גַּעֲלָאָכָט.
אנשטאָט אוון ענטפּער האט גַּעֲצעָל בעקְיָמוּן אַ פָּאַטְשָׁ,
אוון דער הונד האט זיך אַבְּגָעָטְרָאָגָעָן.

עם איז אונגעקומווען די נאכט, איז פאליש, וואו דער הונד האט גענצעגען איז געוווען קאלט און פינסטער. דער הונד איז געלעגען מיט אפענע אויגען און האט געטראכט. די ניעס וואס געצעל האט איהם דערצעעהלט בי טאג האט איהם צורוּ דערט, ער האט זיך עפעם געשראקסען....

— וואס האב איך מורה? — האט ער זיך בערזהיגט־איך בין דאך ניט קיון אמת' ער הונד, מיר ווועט מען קיון קאט' לעט מיט סט ניט ווארפערן....

עם האט אבער ניט געהאלפען. איהם האט זיך געדאכט איז ער ווועט אייפשטען מארגען ברייה א הונגעינגע, ווועט ער זיך ניט קענען איזינהאלטען און גלייך מיט אלע הונגעריגע הינד אויפחויבען א פאטלעט איז אויפעטען מיט'ן סט....

— האו — האו... — האט ער גענוומען בילען.... פאל דאס איצטיגען בילען האט ער זיך אבער דערשראָען. ער דארוף איצט וווערען אום הונד — האט ער בעשלאָען.... א מענש צו זיין איז פארט בעסער....

— ווי הוויבט מען אבער איז צו ליעבען, ווי א מענש? — האט ער א טראכט געההאן — איך בין איז אונגעראיסען, אב' געזונדרערט, איך האב מיט זיך קיינמאָל ניט גערעדט. איך האב זיך פינדר און זיך האבען מיר פינדר....

— ליגען זיך איז דערעד! — האט ער געשאלטען און האט זוינטער אונגעחויבען בילען.... פון דעם ניט שלאָפער א גאנצע נאכט האט זיך זיין הונד געד איז ער פרייה פערשטארקט. ער האט קיינמאָל איז הונגער ניט געשפירט.

— היינט וווארפט מען פאר הינד קאטלעטען! — האט איהם געליזט איז קאָפ א נאנץ פריחמאָרגען. און א צורייצטער, מיט א בילערין, איז ער אויפ'ן מאָריך אוועקגעלאָפערן....

אָנַצְעַ נַאֲכַט.

דאָס קאָפָעַהָיוֹן אִיז בעשטָאָנוּ פֿוֹן אָלָאנְגָנוּ צִימָעָר, וְאָט
הָאָט אַוִיסְגָעָהָן וְוי אַקָּרְבָּאָר. בֵּי דִי זַוִּיטָעָן קְלִינָעָן מַארָד
מַאֲרָגָעָן טִישָׁלָעָךְ צַעַשְׁטָעָלֶט, נַעֲבָעָן יַעֲרָעָר טִישָׁעָלֶט דָּרְיוִי שְׁטוֹהָלָעָן
אוֹן וּוֹעֵן דִי גַעַסְטַ זַיְינָעָן נַעֲרִיכְטָעָר גַעַוָעָן, פְּלָעָנָט מַעַן מַיְט
מַאֲטָעִירִישָׁ אַפְּעָרְטָעָן שְׁטוֹחָלֶט צַוְשָׁטָעָלֶן. דַעְמָאָלֶט פְּלָעָנָט זַיְד
בֵּי דָעָר הַוִּיכָּעָר קָעַלְגָעָרִין, מַאֲשָׁעָן, טַרְעָפָעָן אַסְבָּה אוֹן אַגְּלָאוֹ
קָאָוָעָ צַי אַגְּלָאוֹ מַיְטָ פְּלָעָנָט וְוי אַוִיסְגָעָסָעָן אַזְוָעָרְשָׁפְרִיךְעָן
די וְאָסְ זַיְינָעָן גַעַזְעָסָעָן בִּים טִישָׁעָל. נַאֲרָ דָאָס הָאָט נַיְט
שְׁטָאָרָק גַעַאָרְטָ דִי גַעַסְטַ ; זַיְיַזְעָנָעָן שְׁווֹן דָעְרָצָו גַעַוָהָנָט גַעַד
וּוֹאָרָעָן. אַז אַנְדָעָרָעָר, וְאָסְ דִי גַרְוִיסָעָ רַוִּישָׁעָנָדָעָ שְׁטָאָרָט הָאָט
זַיְינָעָ נַעֲרוּוָעָן שְׁווֹן צַעַקְלָאָפְטָ, פְּלָעָנָט זַיְדָ נַאֲרָ אַקְרִים טָהָאָן
אוֹן אַדוֹיסְמוֹרְמָלָעָן:

— סְאָ מַיְן טָרָאָגָעָן אַבְּיסָעָל !

— פְּשֻׁעְבָּדָאָשָׁם ! — פְּלָעָנָט דִי קָעַלְגָעָרִין מַאֲשִׁינָעָל
אַדוֹיסְרָעָדָעָן אוֹן נַיְטָ עַרְוּוֹאָרְטָעָנְדָרָגָ פֿוֹן דָעָם נַאֲסָט קִיּוֹן „פְּרָאָרָ
שְׁעָ“, וּוֹעַלְכָעָן עַרְהָאָט גַעַוָוָס אַדוֹיסְגָעְבָּרוֹמָט, פְּלָעָנָט זַיְ פְּעָרָ
שְׁוֹוִינְדָעָן צַוְּזַיְוִיטָעָן טִישָׁעָל. וְאוֹמַעַן הָאָט זַיְגַעְרָפָעָן קְלִינָעָן
גַעַנְדָיָג מִיטְמֵי לְעַפְעָלָעָ אִיז אַגְּלָאוֹ.

איַן דָעָם קָאָבָעַהָיוֹן הָאָט שְׁטָעָנְדָגָ נַעֲרוֹוִישָׁט. דָא פְּלָעָנָעָן
זַיְדָ צְוֹנוֹיְפָקוּמָעָן פְּרִיקְאִישְׁצִיקָעָם, „גַּאֲסָעָוְגָעָהָעָר“, וּוֹעַלְכָעָ פְּלָעָן

גען קומען לוייזען פאר זייןער שחרות, ווי מעסערלעך, קעמעער לעה, א. ד. ג., וואס זיין האבען איין קערב געטראנגען אויף די פלייצעם. הויז די אלע נטעט פלאגען דאס קאפעה-הייז בעזער בען סטם דורךגעעהר, לעדריגנעהער, וואס זיינגען געקומען איין דער גורייסער שטאָרט זוכען שטעלעם, און נאך פערשיידענען קלאמען.

און דער ווירטה פון דעם קאפעה-הייז, אהרן יאקאבסאָהן, אַ אַיד פון אַ יאָהָר פערצ'יך, אַ דִּיקְּבִּיכְּגָּעָר, מיט גְּרוֹסְּעָטָּע אַוְינְּגָּעָן, פְּלָעָנְּטָּזִּיְּצָּעָן בְּיוֹ דָּעָר קָאָסָע, וּוְעַכְּבָּעָהָט זַּיְּדָעָנְּעָן גְּלִיאִיךְ בְּיוֹם אַרְיוֹנְּגָּנָּגָּנָּג אַוְן פְּלָעָנְּטָּאָבָּנָּהָמָּעָן פְּרִיזָּן. אַיהם האָט דאס גְּעוֹרְיוֹשָׁן אַוְן גְּעַטְּוּמָּעָל נִיט גְּעַטְּשָׁעֶפֶּט. זַיְּנָעָ פָּאָר מְחַשְּׁבָּות, וּוְאָס זַיְּנָעָ גְּעַלְּגָּעָן אַיְּן קָאָפְּ זַיְּנָט עַר האָלָט דאס קאפעה-הייז האבען זיך רוחיג גְּעַטְּשָׁבָּות נָאָר דְּרִיזָּן: מען דָּאָרָה אַבְּנָהָמָּעָן רִיכְּתִּינְּגָּה דָּאָס וּוְאָס קָוָמָּת פָּוּן נָאָסָט אַוְן 12 אַ זַּיְּנָעָר בְּיוֹ נָאָסָט מוֹזָּעָ פָּרְמָאָכָּעָן דָּאָס קאפעה-הייז....

און די צוֹוִוִיטָע מְחַשְּׁבָּה אַיְּן עַרְנְסְּטָעָר גְּעוּוֹן פָּאָר דָּעָר עַרְנְסְּטָעָר. פָּרְמָאָכָּעָן דָּאָס קאפעה-הייז הַיִּסְטָּט אַוְיְהָעָרָעָן לִיְּזָעָן, אַוְן אַוְיְהָעָרָעָן לִיְּזָעָן, גַּעַדְּהָ אַ הַיִּים אַיְּן פָּאָר אַיהם גְּעוּוֹן אַזְּ אַומְעַטְּיִינְּגָּה זַאָהָ. אַיְּן דָּעָר הַיִּים האָט זיך אהָרָן גְּעַפְּהָלָט זַיְּ אַ פִּישָׁ אַוְיָף דָּעָר יְבָשָׁה. אהָרָן האָט נִיט צַוְּיָה לְיעַב גַּעַדְּהָ דָּאָס גְּעַלְּה, וּוְיָדָם עַצְּמָה פְּרָאָצָעָט פָּוּן פְּרִיזָּן: עַד האָט לְיעַב גַּעַדְּהָ האָט, וּוְעַן דָּעָר נָאָסָט דָּעַרְלָאָגָּנָּג אַיהם אַ זַּיְּלְבָּרְנָּעָם רָוּבָּעָל, רָעַכְּבָּנְּט אַיהם אַוְיָס צַוְּיָה גְּלָאָז טִי מִיט צַוְּיָה פּוֹטָעְרָקְוּכָּעָן אַזְּ בָּעַט רָעַשְׁתָּ. אהָרָן נִיט דָּעָם רָוּבָּל אַ זַּיְּרָאָ אַוְיָפְּן פֿרָאָבָּעָ-שְׁטוּזָּן וּוְאָס לְיעַגְּט אַוְיָף דָּעָר קָאָסָע, גְּעַפְּינְּט אַיהם פָּאָר גָּוָט, עַפְּעַנְּט אַוְיָף דָּאָס קָעַטְמָעָל וּוְאוֹ דָּאָס גַּעַלְּד לְיעַגְּט אַזְּ גָּוָט, גְּרָאָבָּלְעָנְּרָיָג אַד אַיְּן די פִּיעַלְעָ מְטָבּוּת דָּאָרָט, וּוְאָס קְלִינְגָּעָן אַזְּוִי וּוְסָוִי זַיְּק, נָהָמָט עַר אַרוֹסָּה די גְּהֻרְגָּעָן צָאָחָל מְטָבּוּת אַזְּ גָּוָט עַס

ארויים דעם נאמט. און אט קומט א צוועיטער, א דרייטער, א פעריטער נאמט.

— ווי געהט עם פאניע יאקאבסאָהן? — פרענט און אנַּ דערער, פון די אָפְּטָע געסט.

— גאנט צו דאנקען! — ענטפערט ער, זינדריגען קען איד ניט און מען טאָר ניט....
— פריוֹן אִין פֿאָרָהָן?

— פֿאָרָהָן אִין פֿאָרָהָן — ענטפערט אַהֲרֹן מֵיט אַ צָּרָ פֿרְיָדְרָעָנָם קְרָעָצִיךְ — עַמְּה האָט אֶבְּעָר בְּעַסְּעָר גַּעֲקָעָנָט זַיְן.
עַדְעַדְעַךְ — מעַן אִין אֶבְּעָר אִין גַּלְוָת!
קְעָגָעָנוּ וּוְאָס זָגָט אַיהֲרָ דָּס?

— אַיךְ מֵין קְעָגָעָנוּ דֻּעָם, וּוְאָס מעַן "ניִיט" 12 אַ זַּיְגָעָר פֿרְמָאָכְבָּעָן דֻּעָם גַּעַשְׁפָּטְט... דָּס אִין פֿאָר מֵיר אַ הרְגָּה... 12 אַ זַּיְגָעָר אִין דָּעָר בְּעַסְּטָעָר פֿרְיוֹן. די פֿרְקָאַשְׂצִיקָעָם גַּעַהְעָן דָּאַרְזָ מַאְלָס פָּן די צִירְקָעָן, טַעַמְטָעָרָם אָונָן עַמְּלָיָזְט זָדְ דָּאַמְּלָס גַּאנְצָ גַּעַשְׁמָאָק — נָאָר גַּעַשְׁמָאָק! — וּוּדְרָט ער בעַנְיָסְטָעָרָט אָונָן לְאָזָט אָרוֹיָס אַ זַּיְפָּץ. — וּוְאָס אִין אֶבְּעָר די פֿעַולָּה? — מעַן לְאָזָט נִיט: 12 אַ זַּיְגָעָר שְׁרִיטָט מעַן שְׁוִין: "זַאְמִיקָּט!"

אָונָן וּוּרְקָלִיךְ חָאָט דָּעָר גַּזְוָעָז, וּוְאָס פֿעַרְבָּאָט צָו זַיְעָזְנָן שְׁפָעָ טָעָר, וּוְיְהָרָאָן 12 אַ זַּיְגָעָר אִין גַּעַשְׁפָּטְט, גַּעַקְאָסָט אַהֲרָן'עָן פֿיַּעַל גַּעַז זַוְּנָר. עַס אִין אַיהֲם שַׁוְּעָר גַּעַוְּעָן שִׁירְדָּעָן זָיךְ אִין דָּעָר צִיְּטָ מִיט אַזְּוִי פֿיַּעַל גַּעַסְט, וּוְאָס יַעֲדָרְרָהָט הָאָט גַּעַשְׁרָעָן טַיְּ, קָאָוָע, אַיְיָהָר, מִילָּה, אָונָן די מִינְוָטָעָן זַיְגָעָנָן גַּעַצְחָלָטָן: סְאִין שְׁוִין פֿינְגָּמִינְט צָו 12. באַלְדָּר גַּיט זָיךְ דָּעָר פֿינְקָטְלִיבָּר וּוּיְיָזָר אַ דָּס אָונָן עַס בְּלִיְוָבָט נָאָר 3 מִינְוָט צָו 12 אָונָן באַלְדָּר — באַלְדָּר, אָט נָאָר אַהֲרָ שְׁטָעָהָט ער שְׁוִין שְׁטָאָלָאָ, מִיט אַ גַּוְלָנִישָׁעָ קָאָלָטָ בְּלוֹטִינְקִוִּיט אַוְיָפִּין 12 אָונָן תְּהָוָה עַפְעָם... דָּעָר וּוּיְיָזָר פֿיהָלָט דֻּעָן עַפְעָם, ער פֿערְשָׁטָהָט דֻּעָן וּוְאָס פֿרְיוֹן אִין?... אַ, דָּעָר וּוּיְיָזָר, דָּעָר וּוּיְיָזָר, וּוּרָ בעַט אַיהֲם ער זָאָל וּוּיְיָזָר...

אַיִן אַחֲרֵן מֹזֶה מִזֶּת הַאֲרִיזָּקְלָעְמָנִישׁ זַיְד ווּנְדָרְעָן צַו דַּי
גַּעַסְטָן:

— נָו, בְּרִידָעָר, שָׂוִין צִוְּיטָן! ...

— זַמְּיַקָּאַטָּן! — קְלָאַפְּטָן דַּעַר פָּאַלְיַצְּוּסָט אַרְיוֹן אַיִן
טַהָּרָן.

— צָוָם שְׁוֹוָאַרְיַזְוַאַהָרָן! — שִׁקְמָת עָר אַיִם אָב אַיִן גַּעַז
דָּאַנְקָן אָנוֹ עָר ווּנְדָרְט זַיְד צַו דַּי גַּעַסְטָן שָׂוִין מִזֶּת מַעַרְתָּה טְרוּקָעָן
קִיּוֹט :

— נָו, בְּרִידָעָר! לְאַזְוֹט פָּעַרְמָאַכְעָן! אַיִד ווּלְנָאַךְ דָּאַרְטָן
פָּעָן שְׁטוּרָאָפּ בְּעַצְאַהָלָעָן.

אַיִן אַחֲרֵן הַאֲטָן נִיאַט אַזְמָוִיסָט זַיְד גַּעַשְּׁרָאַקָּעָן: עָר הַאֲטָן שְׂוִין
עַטְלִיבָעָן מַאַל בְּעַצְאַהָלָט צַו 25 רַוְבָּל שְׁטוּרָאָפּ. עַס אַיִן גַּעַוּזְעָן
אַיִן יַעֲנַע צִוְּיטָעָן ווּזְעָן דַּעַר חַשָּׁק צַו פְּדוּזָן הַאֲטָן אַיְבָּרְגָּעַשְׁטִינְגָּט
דַּי מַוְרָא. יַעֲצַט אַיִן אַפְּיַלוֹ דַּעַר חַשָּׁק נָאַךְ נִיאַט קְלָעָנְגָּר גַּעַוָּאָט
דָּעָן, נָאַךְ דָּאָס לְאַדְעָנִישׁ, דָּאָס גַּעַהָן גַּעַרְיכָט נַעַמְתָּן צַו זַעַהָר
אַסְדָּקָה צִוְּיטָן, אַזְוָן דָּאָס גַּעַשְׁעָפָט ווּרְעָטָר דְּוָאַינְרוֹט, אַזְוָן אַנְבָּהָט
מַעַן אַיִםָּה מַתְרָה גַּעַוָּעָן, אַוְיכָן עָר ווּוְטָן נָאַךְ אַיְבָּרְגִּיהָעָן
נָאַךְ 12 ווּוְטָן מַעַן אַיִםָּה פָּעַרְמָאַכְעָן דָּאָס גַּעַשְׁעָפָט ...

— הַיְוִינְטָן גַּעַהָה הַוִּיב זַיְד אַזְוָן זַיְד! — קְלָאנְגָּט עָר זַיְד
פָּאָר אַזְוָן אַנְדָּרְעָיָן גַּאַסְטָן, ווּלְבָאַעַן עָר דְּרַעְקָלְעָהָרָט זַיְד לְאַגְּעָן.

אַיִונְמַאָל ווּינְטָעָר צִוְּיטָן בַּיְנָאַכְטָן, דַּעַר פָּרָאַסְטָהָט הַאֲטָן דְּרוֹנִיָּה
סְעָן גַּעַקְנָאַקְטָן, דַּי גַּרְוִיסָעָ פָּעַנְסָטָעָר פָּוָן יַאֲקָבָסָאַחָנְסָקָאַסְטָן
פְּעַיחָוִי זַיְנָעָן פָּעַרְפְּרִוְירָעָן גַּעַוָּעָן, בַּיְנָיְדָן יַאֲקָבָסָאַחָנְסָקָאַסְטָן
נָעָן גַּעַזְעָסָעָן גַּעַסְטָה בַּיְנָיְסָעָ גַּלְעָזָעָר טַיְיָ, צִיְיָ קָאוּוּ, אַזְוָן
חַאַבָּעָן זַיְד גַּעַוָּאַרְעָמָט, דַּעַר זַיְנָעָר הַאֲטָן שְׂוִין גַּעַהָלָטָעָן בַּיְנָיְדָן
חַאַלְבָּעָן צַוּוּלָהָט, אַזְוָן יַאֲקָבָסָאַחָנְסָקָאַסְטָן דַּעַר זַיְנָעָר הַאֲטָן שְׂוִין
אַזְוָן גַּעַנְצָעָן דָּעָם גַּעַדְאָנָקָן, אַזְוָן בַּאַלְדָן, בַּאַלְדָן דָּאַרְטָן מַעַן פָּעַרְמָאָט
כָּעָן ... אַט אַיִן דַּעַר צִוְּיטָן אַיִן אַרְיוֹן אַפְּעַרְפְּרִוְירָעָנָעָר פָּוֹחָרָה

מאן, זיך געזעצעט נעהבען א טישעל קעגען איבער דער קאסע און
האט געפֿאָדרט א גלאָז טוי.

— קאלט ! קאלט ! — האט ער געברומט, ריבענידיג די
הענד. און ווישענידיג נאכדעם די גרויסע וואנצען, וואס זייןנען
פייכט געווען פון די איין, וואס איין צונאנגען פון דער פארע
איין קאָפֿאָדְהַיּוֹן....

— א גרויסער פראָסט ! — הא ! — האט זיך יאָקָאָבָָסָָהָן
צו איהם געווענדעט, און געהאט בדעה אָרִינְלָאָזָעָן זיך מיט
איהם איין א שמועם.

— א ברען ! — האט דער פוחרמאן גענטפֿערט און אָכָָד
געהויבען זופֿען די גלאָז טוי, וואס די קעלגערין האט איהם צוֹד
געטראָגָעָן.

— נו, ווארעט זיך אָן, — האט יאָקָאָבָָסָָהָן איהם
פרויינְדְלִיך געואנט.

— אָודָאי ! — האט דער פוחרמאן זיך מיט פריד אָוִיסְנָעָז
שריען — די גלאָז טוי ראתטעוועט מיד אַיצְטָעָר. — אַיְהָר
ווויסט פָָאנְיָע יאָקָאָבָָסָָהָן, האט זיך דער פוחרמאן אָ דערוֹאָד
רעמעטער, צורעדט, — מיר פוחרמאָנָען, האבען געדראָפְטָהָן
בען אַיְעָרָקָאָפִינְעָן אָגָאנְצָעָן נאָכָט, מיר ווערטען דאָ שטעהָעָן
דִָינְ אָן גָָטָס דערפְָרִוְָרָעָן.

— הערט אַיְהָר, ברודער ! — האט זיך ערוווקט אָהָרָנוּן
זַיְן אַלְטָעָז וואָנד — וווען מען וואָלָט לְאָזָעָן וואָלָט אַיך אָודָאי
אָן אָודָאי ווועלען האַלְטָעָן אָפָעָן אָגָאנְצָעָן נאָכָט, אַיך וואָלָט
דָָאָס ווועלען צוֹלִיעָב מֵיָּן טוֹבָה אָן נִיט צוֹלִיעָב אַיְיָעָר...
חָע... חָע... אָמַעַשׂ זָאָרגָט פָָאָר זַיְךְ אָלִיְין אָן דערפְָרָעָן
קָוָמֶת אָדוֹוִים אָטוֹבָה דָּעַם צוֹוִיטָעָן. מיר וואָלָט געווען גוֹט אָנוֹ
אַיְיךְ וואָלָט געווען גוֹט... וואָס אַיְזָן אָבָעָר די פְּעוֹלָה ? ! — האט
אָהָרָנוּן זיך צְעֻוִיפְּצָט — מַעַן אַיְזָן גָּלָות ! ... מַעַן לְאָזָות נִיט.

— אָן עַס אַיְזָן גָּאָרְנִיטָא קִיְּוָן עַצְּחָ ? — האט דער פוחרָ
מאן געפְּרָעָנט.

— ניטא קיון שום עצה, — האט אהרן מיט יאוש גע־ענטפערט און זיין פול פנום האט ווי א וואלקיין פערדרעט — קיון שום עצה ניכא. איך האב שיין געפראיגט בי זאקאניקעם, בי אידוואקאמען. איך האב זיך געוואלט לאזען קאסטען א שעה־גע קאפאיקע... עט וואלט מיר וווערטה געוווען. א קלינינגייט — א גאנצע נאכט! ...
 די וווערטער א „גאנצע נאכט“ האט אהרן געדירקט ווי מיט א לייעבשאפט און ווי מיט א ציטערניש, פונקט ווי אין די וווער־טער שטמעקט זיין גאנץ ליעבען, זיין גאנץ גליק...
 און מיר דאכט, — האט דער פוחרמאן וווײטער גע־דערט — או מען זאל זיך גוט סטארען קען מען קריינען א פאוז וואלייענע.
 — שווער! — האט אהרן אלא מיט דעם וועלבען יאוש־דיגען טאן ארויסגעברומט.

— און איך זאג איה, או מען קען, — האט זיך דער פוחרמאן געהאלטען בי זייןנס. דא דארף מען נאר א פראשעניע צום פאליציירמייסטער... איך האב א פלאן! — האט דער פוחרמאן פלאזים אויסגעשריען מיט איז אפרידען-טאן ווי ער וואלט געפונען א מיטעל ווי צו ראטעווען א מענשען פון טויט... איך האב א טהויערען פלאן...

אהרָן'ס אוייגען האבען זיך צעשטעלט און האבען געקקט מיט א מאידנען גלאני, איזו קווקט א קאץ וווען זיך זעהט פון וווײר טען עפעם א שטיך וויסעס און זיך גלויבט ניט אין איהר גליק, צי דאס איז קען, צי ניט...
 — לאחר דעם פלאן, — האט אהרן, צו זיך קומענדיג ארויסגעשאסטען...

— א גאלדנעער פלאן, — האט זיך דער פוחרמאן צע־טלאט, ערישט איז ער מיר אויינגעפאלען... י Uh.. בקיזור ר' אהרן, אייער קאפאינוי איז שוין נליך ווי אפען א גאנצע נאכט...
 ...

— זאמיקאט ! — האט פלוצ'ים זיך דערעהרט דער
שטרענגער קול פון גארראדראוואו !

— נאט איזיך „א גאנצע נאקט“ ! — האט אהרו זיך צוּ
זיפצת — אי, אי, מען איז אין גלאות !

און אהרו האט אונגעוביינן גיבער טרייבען די געסט און
טיט נרויס אונגעדרולד ערווארט דעם פוחרמאנס פלאן.

— ווארט, ווארט ! — האט ער דעם פוחרמאן פערהאל-
טען. — מיר וועלען באַלד שמוועסען ...

די געסט האבען זיך אײַנע נאָך די אנדערע פונגעדרונגע-
צָהָלֶט. — אהרו האט אַיְלָעָרִין אָוֹן אַוְיְגָעָרָעָטָרָהָיִת רָעָשָׁת
געגעבען אָוֹן האט נִיט אַלְעָמָתָבָות, וְאָס מֵעַן האט אַיָּהָם
דָּרְלָאָנָּגָט, גַּעֲפָרָבָט אַוְיָפְּן פְּרָאָבָעָדְשָׁטִין.

— אַיְצָטָעָר קָעָטָט אַיְהָר זָאָגָעָן אַיְיעָר פְּלָאָן ! — האט ער
זיך גַּעֲוָעָנָּדָט צָוָם פָּוְהָרָמָאָן וְעַלְכָּעָר אַיְזָעָר אַיְזָעָר גַּעַ-
בלְּבָעָן אַיְזָעָר קָאָפָּעָהָיִן, אַוְיסָעָר די קָעָלָנָּעָרִין אָוֹן דָּאָס קִידָּ-
טִיְּדָעָל, וְאָס האבען זיך גַּעֲאַיִלְתָּץ צָצְוָקָלְבָּעָן אַיְזָעָר גַּיךְ די
שְׁטוֹחָלָעָן, אַבּוֹיְשָׁעָן די טִישְׁלָעָד אָוֹן גַּעַהָן אַנְדָּרָעָפָּלָעָן שְׁלָאָ-
פעָן ...

— ער פְּלָאָן אַיְזָעָן : מִיר אַיְזָעָאָזְטִישְׁקָעָם, וְעַלְעָן
דָּרְלָאָנָּגָט אַ “פָּאָפִיעָר” צָוָם פָּאָלְצִיְּמִוִּיסְטָעָר אַזָּוִי : טָאָקְטָאָק
מִיר אַיְזָעָאָזְטִישְׁקָעָם — הַיּוֹת וּמִיר פָּוְהָרָמָאָנָּעָם מַוּעָן זיך
עַפְּנִינָּעָן אַיְזָעָר אַזָּוִי ער אָוֹן דָּרָגָה אַיְנָעָצָע נָאָקָט אָוֹן טָאָקְטָאָק
מִיר מַוּעָן הַאָבָעָן וְוִינְטָעָר וְאָוֹן אַנוּוּרָעָמָעָן זיך אָוֹן זָוְמָעָר פְּוֹן
רַעֲנָעָן זיך בְּעַהָּלָטָעָן, מַוּעָן מִיר הַאָבָעָן אָזָא מִין זָאוּעָדָעָנָע,
וְאָס זָאָל וְיָוִן אָפָּעָן אַנְאָצָע נָאָקָט ... די זָאוּעָדָעָנָע גַּעֲפִינָּעָן
מִיר זָעָהָר פָּאָר נָוָט דֻּעָם הַ ‘אַהֲרֹן יַאֲקָבָסָאָהָן’, זַי גַּעֲפִינָּט זיך
אַיְזָעָן פָּוְנָקָט, וְאָוֹן מִיר אַיְזָעָאָזְטִישְׁקָעָם גַּעֲפִינָּעָן זיך, אַיְ-
מָאָס פָּאָלְצָרְנִיְּשָׁע פְּרָאָסִים — בְּעַטָּעָן מִיר דִּיךְ זָעָהָר זָאָלָסָט
אָוֹנוֹ טְהָאָן די טָובָה אָוֹן “רְאוּרָעָשָׁעָן” דֻּעָם הַ ‘אַהֲרֹן יַאֲקָבָ-

סאהן צו האָלטען אפּען די קאָפִיניע אַ נאנצָע נאָכְט פֿון אוֹפֶּן
זער טובה ווועגען.

— דער פֿלאָן אַיז נאָר פֿערווֹי סָאָרט! — האָט אהָרָן זַיַּיך
וּוי בְּעַלְעַט — אַיהֲר וּעַנְתָּ דָאָר נאָר אַ נאנצָע מִינִיסְטָר, וּוי
איַיד בֵּין אַ איַיד! — אַ מִינִיסְטָר! ...

— איַיד האָבָּן 5 יַאֲחָר „גַּעֲדִיעַנְטָן“! — האָט דָעַר פֿוֹהָרָה
מאָן שְׂטָאַלְץ עַרְקְלָעָהָרָט, פֿון וּוּאַנְעַן ער אַיז אַזָּא זַאֲקָאנִיך...
ברודָרָע! — האָט אהָרָן אַוִּיסְפִּירָעָן, בעַטְרָאַכְטָעָן...

דיָג דָאָס גַּלְיכָא וּוּאָס דָאָ שְׁטָעַהָת אִיחָם פֿאָר. — ברודָרָע, אַוִּיבָּדִי
זַאָּפֶּק וּוּעַט זַיַּיך אַוִּיסְפִּירָעָן, קְרִינְט אַיהֲר אַ פֿיְינָע מְתָנָה... אַבָּעָר
נאָר אַ פֿיְינָע, האָט ער צְוַעַנְגַּבָּעָן מִוּט זַיְכָּרָהִיט...
מעוֹן דָאָרָפֶּז זַעַחַן „שְׁמִירָעָן“! האָט דָעַר פֿוֹהָרָמָאָן גַּעַד
שְׁמִיּוּכְעַלְט.

— וּוּעַגְעַן שְׁמִירָעָן רַעַדְתָּ מַעַן נִוְת! שְׁמִירָעָן מוֹעַן בֵּי
קְלָעַנְדָּרָע „דוּעַלְעָם“, בְּפֶרֶט בֵּי אֹאָ...
— אַוִּיב אַיהֲר וּוּעַט שְׁמִירָעָן רְדָאָהָר, שְׁוּעָר אַיד אַיִּיחָן...

אוֹז אַיהֲר קְרִינְט אַ רַאֲזָרָעַשְׁעַנְיָא אַין צִוְּיָהָט פֿון אַ חְוָדְשָׁה, אוֹז
אַיהֲר וּוּעַט אַס יַרְצָחָהָשׁ זַיַּצְעָן אַ נאנצָע נאָכְט, סְחִיסְטָן,
קִינְמָאָל נִוְת דָאָרָפֶּעָן פֿערְמָאַכְעָן...
— הַלְּוֹאָי! — האָט אהָרָן צְוַעַנְוּוֹאַונְשָׁעָן — אוֹן אִיחָם

הָאָט זַיַּיך עַפְּעַס נִוְת נְעַלְזִיבָּט אַזָּא גַּלְיכָא...
—

אוֹן אהָרָן יַאֲקָבָּסָאָהָן האָט אַנְגַּעַהוּבָּעָן צוֹ אַרְבִּיוֹטָשׁ
אוֹיְאָפֶּז כְּלִים. ער האָט גַּעַשְׁמִירָט אוֹן גַּעַשְׁמִירָט, גַּעַרְעַכְעַט
אוֹן גַּעַזְוִיפְּצָט אוֹן גַּעַהְאַפְּט אוֹן גַּעַהְאַפְּט. דָעַר גַּעַדְאָנק „אַ
נאנצָע נאָכְט“ האָט אִיחָם רַוְהָעָן נִוְת נְעַלְאָזָט אוֹן אַיְדָרָעָר
דָאָס קָאָפָע הוֹזָאָן נַאֲד גַּעַוּעַ אַפָּּעָן אַ נאנצָע נאָכְט, האָט
ער שְׁוִין נאנצָע נְעַכְתָּ נִוְת גַּעַשְׁלָאַפְּעָן...
—

אוֹן צְוַיְיָי חֲדִשִּׁים אַרְוָם האָט גַּעַשְׁמִירָט עַנְדְּלִיךְ אהָרָן יַאֲקָבָּסָאָהָן בעַד
שְׁוּמָעָן אַ פֿאַפְּטָעָר, וּוּאוֹעַם שְׁטָעַהָת כְּתוּב וְחוֹתָם, אוֹ ער, דָעַר

איינציגער אין דעם בעזירקעל, מעג האלטען אפֿען דאס קאָר
פעהיזו א גאנצע נאכט.

— נו, ברידער, גיט מיר אָב מֶולְטָוב! — האט ער מיט
א שיינגענען פנים פון גליק זיך געוענדרט צו די געסט.
— וואָס, טאָקי ערלויבט! — האבען די געסט זיך פער-
וואָונדרט.

— נאָט לויינט! — האט ער דערלאָנט דאס אַפְּער מיט
א סֵד קָאוּיאָנָע סִטְמָפְּלָעָן אַיִינָעָם אַוְנָגָעָן מאָן, וועכלכער האט
געדראָפְּט קָעָנָעָן לְוִיט זְיוֹן הוַיְכָלָן צִילְנְדָרָעָר, לְעֹזָעָן רָסִיש
וּוּוָסָעָר. נָאָר יַעֲנָעָר האט עַס גַּעַנוּמוּן אַיְזָה אָנָּה, אַקְּסָעָק גַּעַד
תְּהָאָן דָּאָרְיָן אַוְן אַיְבָּרְגָּעָנְעָבָעָן אַצְוַיְמָעָר הָאָנָּה, וועכלכע אַיְזָה
גַּעַוּעָן אַוְיסְגַּשְׁטָרָעָט צו נַעַמְהָעָן עַם.

די צוֹוַיְמָעָר האנד האט אַגְּנָהָוִיבָּעָן לעזען:
„זַיְעַנְדָּרִין אַיְפָּמָעְרְקָזָם אַוְיָף דָּעָר בִּיטָּע פָּוּן די אַיְזָוָאָזָד
טַשְׁקָעָם פָּוּן 7 טָעָן בעזירקעל, וועכלכע פָּאָרְדָּעָרְן צו האבען אַהֲזָוּן
וּוּאָרִיְנְצָוְנָהָן זְיךָ אַנוּוּאָרְעָמָעָן, אַיְזָה עַרְלְוִיבָּט גַּעַוּאָרָעָן די
קָאָפְּעַדְהָיוּן פָּוּן אַחֲרָן יַאֲקָאָבָּסָהָן צו האלטען אַפְּעָן אַגְּנָהָז
נאכט...“

— דאס אַיְזָה בִּיסְעָל אַגְּלָוק! — האבען איינציגע געסט
איַיְזָה קָוָל אַוְיסְגַּשְׁרָיוּן.

— אַקְּלְיָוְנְקָיִט! — האבען נָאָר אַיִינְגָּעָז זְיךָ גַּעַוּוָאָנָּה
דָּעָרָט — אַגְּנָהָז נאכט! ...

— אַיְהָר פְּרָעָנָט נָהָה, צִי דאס אַיְזָה אַגְּלָוק! — האט דער
בָּעֵל שְׁמָחָה אַלְיוֹן נְלִיקְלָזָד גַּעַשְׁמִיכָלָט — אַזְּדָעָן קָעָן נָאָר
ニִיט טַרְעָפָעָן אַזָּא גְּלָוק!

— נַיְוָן! — האט אַגְּסָט אַבְּנָעָשָׂאָגָעָן — אַוְיָף די
נַאֲלָעוּקָעָם אַיְזָה פָּאָרָהָאָן אַשְׁעָמָק וּוּאָוָעָן „שְׁעַנְקָטָן“ אַוְיָף אַ
גְּנָהָז נאכט.

— נו, אַיְזָה פָּאָרָהָאָן נָאָר אַשְׁעָמָק! — האט דער בָּעֵל שְׁמָחָה
וּוּ מִיט פָּעָרְדָּרָום וּוּאָסָעָר אַיִינְגָּעָז, גַּעַנְטַפְּרָעָט, —

א שענץ איז דאנק ניט קיון קאפעה-חוין. א קאפעה-חוין איז מײַנע
אייצט די איינציגען אין שטאדט אפֿען א גאנצע נאכט!
— נו, מול טוב איזק! — האבען אייניגע געסט אַנְ
געחויבען ווינישען, און אויסגעציזען אהרן'ען זייןערע הען.
— א שענעם דאנק! — האט אהרן יעדערן גענטפערט,
אויסציהונדיג, מיט א פרומ-געריהרטען פנים, די האנד.

* * *

און פון דעםאלט איז די קאפעה-חוין אפֿען א גאנצע
נאכט. דריי קעלגערינס דראעהן זיך אַרום מיט מייערד בלאסע
פֿנִימֶת/עד און דערלאנגען טוי און קאועווע די פֿערשיידענע געסט,
זועלבען זיצען דא אַב גאנצעען נעכט, ניט האבענדיין קיון הייזער...
איין דער גרויסער שטאדט, ווּאַס פֿערמענט איזוֹ פֿיעַל הייזער...
די אויזוואוטשיקען זיצען אַרום דעם גרויסען טיש, ווּאַס געפֿינט
זיך אין מיטען קאפעה-חוין און שמוועסן זונען ערדר און קאָרָד
גע פֿאַסאַושירען... בַּיִּהְרָאָסְעָז וַיְצַטְּ אַקְאַבְּסָאָהָן אָנוּ בְּעַ
טראָכָט די געסט, ריבְּטָה די אוינגען אָנוּ אוֹתְשָׁמָאָרָק צוֹפְּרָיעַ
דען. אַפְּטִיכָּאָל נָאָר אַיז אַיהם ווּעַנְגָּן די פֿאָר שָׁעָה, ווּאַס ער
שְׁלַאְפָט בַּיִּהְרָאָסְעָז זִין ווּיְבָבָ בֵּית אַיהם
איְבָרָה, אָנוּ ער שְׁפָאָרָט אָנוּ דעם קָאָפְּט אַזְּיָּאָךְ דער קָאָסָע אָנוּ זִיר
צענדיין באָפְּט ער אַ דְּרִימָעָל. נָאָר לְאָנָגָן קָעָן ער נִיט דְּרִעְמָלָעָן:
די קעלגערין זוקט אַיהם אוֹיפָּה אָנוּ טְהִילָּת אַיהם מִיט, אָז
גַּאֲסָט דָּאָרָף צָאָהָלָעָן. ער באָפְּט זיך אוֹיפָּה גַּעַשְׂוִינָר אָנוּ נְעַמְּט
אַב גַּעַל אָנוּ אוֹזְוּ ווּיְטָרָפְּרִיש אָנוּ וְאַכְעָדִיג...
— ווּאַס, עַס ווּילְט זיך שלְאָפְּעָן? — פֿרְעָגָט דער גַּאֲסָט.
— עַט... גַּוְתָּ ער אַ מַאְך מִיט דער האָנד — פְּדוּיָן אַיז
טהַיְוָרָעָר פָּאָרָן שלְאָאָט.
דער גַּאֲסָט גַּעַת אַיהם אָנוּ יְאַקְאַבְּסָאָהָן נְעַמְּט אוֹיפָּה זיך
שׂוֹין מְעַהָּר נִיט צָו שלְאָפְּעָן אָנוּ וְאָכְעָן די גַּאנְצע נְאָכָט...
אָנוּ ער שְׁטוּרִיָּת מִיטָּן שלְאָאָט!...

אין די ריבע נאמען.

וועלוועל דער שוסטער, א הויבער דארער איד מיט פֿרעה
ליךע אויגען, וואחנט שווין, זויט ער אין „פאר זיך“ א בעליך'heit
געווארען און האט אין אייגענען וארטאטם, אויף דער סמאָ
טיש גאנס. וואת הנען וואת הנען ער אין א קעלער, די קלינגע פֿונסַ
טערלער געהען ארויס צום הויף. דער הויף אין א שמאלעה,
די הייזער פֿיערד-שטאטקינען, און דעריבער אין בּי וועלווען אין
„וואחנונג“ שטענרג „פאר נאכט“, ליכטיג ווערט נאָר אין
וואחנונג דאָן, „ווען עס ווערט שווין גוט נאכט“ און דאס וויב
חיקע צינט אָן דעם לאָם.

— עס וואָלט געווען אָיוישר — זאנט אָמָּל וועלוועל, ווען
דער לאָמָּפּ ברענט אָן דאס פֿיערד מאָכְט אִיהם מונטער — עס
וואָלט געווען אָיוישר, אָן דער לאָמָּפּ זאָל בּי אונז אין „זאל“
ברענען אָגאנצען טאג, אָזוי זעהט מען נאָר ניט די מההייער
מעבעל אָן די נאָרדינען....

דער אַיינציגער פּוּל, וועלבּען ער צאַהָלֶט אָרובל אָוואָך
מיט שפט אָן קווארטיר, שמייבּעלט צו אָן ענטפּערט:
— בעסער, ר' וואָלט, ציהט זיך אָרוֹים אין אָנייע דירה!
— אין אָנייע דירה וועלאָן מיר זיך אויך אַס-יְרָצָה-הָשָׁם
אריבערץיהען, — ענטפּערט וועלוועל פרעהלייך קלאָפּענְדרִיך אָין
פאָדָעְשׂוּעַ די משׂוּקְלָעָה. אַיבּער הונדרט אָן צוּאנְצָוּן יאָהָר

און אפשר פריהער וועל איד האבען א דירה איננס אין דער
וואעלט... דו ווועסט צו מיר קומען געוואחר ווערטען? ענדינט ער,
לַסְטִינָג אַוִיסְשְׁטָעֵלֶנְדִּינְג אַוִיפְּז פּוּל דַּי פֿרְעַהְלִיכְבָּע אַוְגָּנוּן —
— אַיְדָעֶר יַעֲנֶן דִּירָה, שָׂוִין בְּעַסְעַר דָּא אַיְן קָעָלֶר! —
ענטפערט דער פועל אַקְרָאַיזְטְּהוּגְנִינְג זַיְה.
— וואס אַיְן, נַאֲרָעֵלָע, וואס פֿעַחְלָט דָּאַרְטָעָן? — שמייד
כֻּלְלָת וּוּלְזָעָל וּוּיְטָעָר — דָּאַרְטָעָן וּוּלְסָטָו נַלְיִיך אֹוָס שָׁוָסָט.
טער אַוְן הַוִּיסְט אַוְן גַּלְיִיך בְּאַקְעָן בִּיְגָעָל... חַאַסְטָט פֿעַס לְיעָב
פֿרְישָׁע, טַרְוקָעָנָע בִּיְגָעָל?
— בִּיְגָעָל מִיט סְמַעְתָּעָנָע דָּאַרְט זַיְן נִיט שְׁלַעַט, הַוִּיבְט
שְׁוִין אַז זַיְד וּוּצְלָעָן אַוְך דָּעָר פּוּל.
— ע, בִּזְוָטו שְׁוִין נַאֲר אַ פֿרְעַהְעָר — וּוּעָרָט וּוּלְזָעָל
כְּלָמְרָשְׁט עַרְנָסָט — בִּיְגָעָל אַלְיוֹן אַיְן דִּיר וּוּעָנִיג, וּוּלְסָט נַאֲר
סְמַעְתָּעָנָע? ....
אונ אַזְוִי וּוּצְעָלָט מען זַיְד פָּאָרְז לְאַמְּפָאַלְעָט נַאֲכָט בְּמַעַט.
עם אַזְוִי קָעָנְטִינְג, אַז דַּי לִיבְטִינְקִיטָט מַאֲכָט אַוְף דַּי צַוְוִי אַרְבִּיְהָיָה
טער אַ גָּוָטָע וּוּרְקָוָגָג, אַוְן וּנְעָר וּוּסְטָט וּוּ פֿרְעַהְלִיך זַיְד וּוּאַלְלָא
טָעָן זַיְן, וּוּן אַ גָּאנְצָעָן טָאגָן וּוּאַלְטָט טָאַקָּע אַ לְאַמְּפָאַלְעָט אַזְוִי קָעָלָעָר
גַּעַבְרָעָנָט? ....
דאָס אַזְוִי אַבָּעָר אַ זַּאַך, וּוּאָס אַזְוִי נִיט מַעְגְּלִיד. נַאֲפָט אַזְוִי
זַהְרָה טַהְיוּדָר אַזְוִי פֿעַרְדִּינְעָנָע פֿעַרְדִּינְעָנָע וּוּלְזָעָל זַהְרָה וּוּנְגָג.
ער אַרְבִּיְהָיָה פָּאַר אַ פָּאַבְּרִיך אַזְוִי נַעַמְתָּ 6 רַובְל אַ זַּאַך. צַהְלָלָט
ער פָּאָרְז קָעָלָעָר 2 רַובְל אַ זַּאַך, אַ רַובְל נַעַמְתָּ צַוְעָד פּוּל
אונ דַּרְיוּ זַוְבָּל גַּעַתָּמָא אַוְף עַסְעָן פָּאַר אַוְהָם מַוְטָּז פּוּל,
מִיט דָעַם וּוּיְבָ אַזְוִי דַי צַוְוִי קוּנְדָעָר, וּוּאָס עַל חָאָט. עַס אַזְוִי
גָוָט, וּוּאָס עַט קָלְעָט אַוְיפְּ נַוְיְמָגָע זַאַכְעָן, אַבָּעָר נִיט אַוְיפְּ לְזָקָד
סָס — בְּרַעַנְעָן בַּיְיָ טָאג אַ לְאַמְּפָאַלְעָט....
אמָת, אַמָּאַל טַרְעָט, אַז עַר דָּאַרְט נַוְיְטָג אַבְשָׁוֹוֹאַרְצָעָן אַ
קְנָאַפְּעָל בַּיְיָ טָאג. דַעַמְאַלְט מוֹז עַר אַנְצִוְנְדָעָן פֿיְיָר. נַאֲר דְּרָאָצָו
הָאָט עַר אַ קְלִינוֹן לַעֲמַפְּלָעָע, אַחַז אַ גַּלְעַזְעָלָע אַזְוִי עַס רַוִּיכָרָט

מעהדר איזידער עם ברענט, אוון וועלווועל האט ניט קיין גרויסען
תענוג פון איז און ליבטינקייט. פערקעהרט, חוייקע, א שוואכע
קראנקע פרוי, קלאנט זיך גויט זעלטען, או זי פערטשאדעת דעם
קאפ פון רוייך.

— ביוזט דאך גאָר א גאנצע „מאָדָם“, מײַן זויב — זויב
צעלט זיך דעםאלט וועלווועל — וואו ביזטּו דאס געהאדיעוועט
געוווארען?

או ער דערהערט אבער חוייקעס א קראָבֶץ, פערשוונגרט זיין
ויזיצגע שטימונג און ער ענטפערט ערנסט און געריהרטו:
— שאָ. חוייקעלע, שאָ. באָלד פערלעיש אַיד. אַט זיך שוואָרַץ
גאָר אַב דעם קנאָפָעַ...
או ער פערלעשת טאָקע באָלד...

א גאנצע וואָך וואָהנט וועלווועל אוֹוָה ער סמאָטשע
נאם אַין פִּינְסְטוּרָן קעלער אָוּוּ לְעֵצֶם נאָך אַבְּיסְטָלְלִיכְטָן, דער
פֿאָר אַבעָּר שבְּתִיחְתָּר ער זיך אַרְבִּיבָּר אַין דַּי שְׁעַהְנְסְטָע, לִיכְטָן
טִינְסְטָע רִיכְסְטָע וּוּרְשָׂאָוּרָע נְאָסְעָן אָוּן פֻּרְגְּנְסָט דָּאָן דַּי
סְמָאָטְשָׁע נְאָם, דעם קעלער אָוּן אָפְּשָׁר זיך אלְיוֹן. ער טְהָוָת
זיך אוֹוָה אַיהם אָוּן גָּאָר אָן אַנדְעָר חְוִיטָן, אוּ ער אַיְזָן אַבְּיָמָל
גְּלִיְיך צוֹ דַּי אִיבְּרִינְגָּעָן מְעַנְשָׁעָן, וּוּסְעָר בְּעַנְגְּנָעָנָט אַיְזָן דַּי רְיֵיך
בע, שעַהְנָע אָוּן לִיכְטִינְגָּעָן נְאָסְעָן...

שבְּתִיחְתָּר ער וְתִקְיָה. בְּאָטְשָׁח חִיְּקָע קָעָן נִיט פֻּרְדָּ
שְׁמָעוֹה, וּוּסְעָר אַיְזָן אוֹוָה אַיהם אָזָא אַיְלְעָנִישׁ. — ער האט אַיְזָן
טָאָג אַיְזָן וְואָה, וּוּסְעָר קָעָן זַוְּה אַוְיסְשָׁלָאָפְּעָן, שְׁמָעוֹת ער אוֹוָה
נאָך פְּרִיְהָעָר וְזַוְּה אַיְזָן מִיטָּעָן דַּעְרָ וְואָה. אַמְּשָׁגְּנָעָנָר אָוּן גָּאָר!
בְּזַוְּה צָעָהוּ אַזְיָגָעָר מוֹזָעָ ער שְׁוִין זַוְּה פָּאָרְטָבָן מִיטָּזָן טְשָׁאָלָעָנָט,
ער טְרִיוּבָט אָוּן יָאָגָט: נִיכְעָר! אָוּן גְּלִיְיך נְאָכְ'ז עַסְעָן לְאָזָט
ער זיך גְּהָזָן צוֹ דַּי רְיֵיכָע שְׁעַהְנָעָן נְאָסְעָן.

אַט אַיְזָן שְׁוִין דַּי סְמָאָטְשָׁע נְאָם הִינְטָעָר אַיהם. ער בעוּוִיּוֹט
זיך שְׁוִין עֲפָעָם אַשְׁעַנְגָּרָעָ נְאָם. וּוּלְוָועָל הִוּבָט שְׁוִין אָוּן גְּהָזָן

לאננו אמר — דא איז אויך ניט שלעכט... נאר ער האט נאך איז זיינען די איבריינע ברויטע, לומטינע גאנסען, און אַ ואָראָעַ מע פֿרִיְיד נִיסְט זיך אָונֵ פֿלִיסְט דָּרֶךְ אַלְעָ זיינע גַּלְעָדָעָר, אָונֵ ער לְעָבֶט אָונֵ האָפְט : באָלָד ! ...

אט איז שויין די „הָאנִינְגָּאָס“ — ברויט אָונֵ לאָנג אָיז זי — דער בְּרוֹקְ פּוֹן טִיעָוָן הָאלְזָן, די חַיּוּזָעָר זיינען אלְעָ פּוֹן אִין הָוִיָּה, אַוְיסְגַּעַשְׁטָעַלְט וּוְ אַפְּלָקְ סָאַלְדָּאָטָעָן — סְמִירָנָא ! אַ מְחִיה דָּא ... נָאָר נִיּוֹן ! די גָּאָס אָיז נאָך נָאָר נִישְׁתָּאָנְטָעָנָעָן דָּעָר קְרָאָקוּעָר פָּאָרְשָׁטָאָטָם, וּוָאָס נְעַמְּטָז וּיך רֻעְכְּטָמָן פּוֹן דָּעָר הָאנִינְגָּאָס. דָּאָס אָיז אַ אַבְּיָסָעָל אַ נָּאָס ! ... אַיך ! וּוּי בְּרוֹיט זי אָיז ! וּוּי רִיך ! ... עַמְּ פִּינְקָעָלָט אָיז זי אַוְינָעָן !
וּוְעַלְוָעָל אָיז אַפְּיָלוֹ אַ אַיד נִיט קִיּוֹן פְּחָדוֹן, לְאָכְט זיך אַוְים פּוֹן אַלְעָ אָיז דָּעָר וּוּלְטָם. נָאָר אוֹוָפְּ דָּעָר קְרָאָקוּעָר פָּאָרְשָׁטָאָטָם טְרַעַט עַד אַרְיוֹן אַ בִּיסְעָל דָּעַרְשָׁאָרָעָן אָוֹן צּוּטוּמָעָלָט, אָוֹן עַמְּ לְוִיפְּטָא אַיִּהְמָ דָּרֶךְ אָיז קָאָפְּ עַפְּעָם אַ פְּרָאָנָע, צִי מַעֲגָן מַעֲגָן דָּא גַּעַהָן. נָאָר ער דָּעַרְמָאָתָן זיך גַּלְיָהָה, אָוּ דָּאָס הָאָט ער אַ טָּעוֹת : דָּא מַעֲגָן מַעֲגָן יָא, — אָין זַאֲקְסִישָׁן נָאָרָטָעָן טָאָרָטָעָן מַעֲגָן גַּיְתָּן ! ...
אוֹן וּוְעַלְוָעָל וּוּרְטָט פְּרָהָלִיך אָונֵ לְאָכְט אַין הָאָרְצָעָן פּוֹן די נָאָרִישָׁע אַרְדָּנוֹנָגָעָן אָין וּוּרָשָׁא :

זַי וּוּיְסָעָן זַהָּר וּוָאָס צַו פְּעַרְוּוּחָרָעָן ! — טְרָאָכֶט ער אַוְיך מִיר אָן אָונְגָּלִיך נִיט צַו גַּעַהָן אָיז זַאֲקְסִישָׁעָן נָאָרָטָעָן ! ... וּוָאָס אָיז דָּאָרָטָעָן אָזְוִינָס ? — בּוּיְמָעָר ! אַ טִּיעָרָעָ מַעְשָׁה ! אַט דָּא וּוְאָלָטָעָן די נָאָרָנוֹ פְּעַרְוּוּחָרָעָן, וּוְאָלָט טָאָקָעָ גַּעַוָּעָן אָן אָונְגָּלִיך... דָּא אָיז טָאָקָעָ גַּוְתָּ, לִיכְתָּבָה, גַּרְוּוֹם, בְּרוֹיט...
אוֹן וּוְעַלְוָעָל גַּעַהָט וּוּיְטָעָר, טִיעָפָעָר אַרְיוֹן אָיז דָּעָר רִיךְ כָּרְגָּאָס אָונֵ קָעָן נִיט פְּעַרְשָׁטָעָהָן, פָּאָר וּוָאָס אָיז דָּא נִיט פְּעָרָד וּוְהָרָת אַיִּהְמָ צַו גַּעַהָן... אַמְּתָה, ער הָאָט אָנְגַּעַטְהָאָן די שְׁבַת/די גַּעַגְּפָאָטָע, אַבְּעָר וּוָאָס הָאָט זַיּוֹן שְׁבַת/דִּינָעָ קְאָפָאָטָע, וּוָאָס

האט שווין איז די ארבעל צו לאטקען, פאר א ווערטה איז אוז
רייכער גאנס? ...

אוֹן וועלַוועָל בענוצֶט זיך מיט דער נאַרְישְׁקִיט פֿון די וואָרְדַּשָּׁאָוועָר אַרְדְּנוֹגָעָן, וּאָם מעָן לאָזֶט אַיְחָם דָא גַּהֲן, אוֹן הַוִּיכְבָּט זִיךְ אָז אַבְּשְׁטָעֵלָעָן בֵּי אַלְעָגָרְוִיסְׁטָפָן קְלָעְנְדוֹגָעָן מַאנְגָּזָוָעָן. זַיְוִין אָוִינְג קָעָן זַיךְ זָאת נִיט אַנְקָוָעָן, אוֹן ער קוּקָט אָוּן אַיְלָט זַיךְ. אַיְיָן דַּעֲרוּעָת אַיְיָן אַוְּשְׁטָעַלְגָּן, דָאָס צְוּוִיְעָט אָוִינְג בָּאָפְּט אַקְּסָט אַוְּיָהָא צְוּוִיְעָט אַוְּשְׁטָעַלְגָּן, אוֹן וועלַוועָל ווִיל אלְצָעַקְעָן, אוֹן דָא אָוּן קִיְּמָה. דַעֲרָטָג שְׁטָעָהָט נִימָט... אוֹן ער גַּעַת ווִיטָמָעָר אָוּן ווִיטָמָעָר.

אוֹן גַּעהַנְדרִיךְ פָּאַלְעָן אַיְחָם אַרְיָין אַיְן קָאָפְּט טְוִיזְעַנְדרָעָר מַחְשְׁבָּות, אַיְינָע ווַילְדָעָר פָּאָר דַעֲרָט אַנְדְּרָעָר. אַזְעַלְכָּע מַחְשְׁבָּות וּאָסָט וּזְיָה ווּאַלְטָעָן אַיְחָם אַיְן מִיטָּעָן ווּאָדָאָרְיָינְגָעָפָלָעָן, ווּאַלְטָעָן ער זַיךְ זִיבְּכָר דַעֲרָשָׁרָאָקָעָן אוֹן מִינְעָן, אוֹן ער ווערט מַשְׁוָעָן. דָא ווערט ער אַבְּכָר אַגְּרָוִיסְׁטָר בָּעֵל דְּמָיוֹן, אוֹן אַפְּיָלוֹ אַוְּיָהָא דַעֲרָמָה, וּאָסָט פְּלִיחָת אַיְחָם כְּמַעַט אַלְעָגָר שְׁבָת דָוְרָא אַיְן קָאָפְּט, צָו אַיבְּכָרְצִיהָעָן זַיךְ אַמְּאָלָּה, חַאְטָשׁ ווּזְיָה עַמְּאָזָן, חַאְטָשׁ פָּאָר דָעַם טְוִיטָמָע, אַהֲרָע אַיְן דָעַר גָּאָס, דִּינְגָּעָן דָא אַוְּהָנָגָן, אַפְּיָלוֹ אַוְּיָהָא דַעֲרָמָה אַיְזָה ער אַוְּיָהָא לְיִוְנְגָלִיטָמָן, ווּ אַוְּיָהָא עַפְּעָם מְעַגְּלִיכָּעָם... שְׁבָת, ווּאַהֲנָנְדִּין אַוְּהָקָדָה דיַיְיָן נִאְמָעָן, ווערט ער נָאָר אַז אַנְדְּרָעָר מְעַנְשָׂן אוֹן דָעַנְקָט נָאָר אַנְדְּרָעָשָׁ...

דוּרְכְּגָנְעָהוּ אַלְעָגָר רִיכְבָּע, לְוִסְטִינְגָּעָן, לְיכְטִינְגָּעָן נָאָמְעָן גַּעַד דוּרְעָרְטָבְּיָה אַיְחָם דַעֲרָט אַנְצָעָר טָאָג. מַנְחָה-צִיּוֹת לְאָזֶט ער זַיךְ גַּעַהָן צְוִירָק, צְוִירָק... דיַיְיָן נָאָסְעָן פָּעָרְשָׁוִינְדָעָן אלְצָעָמָה אַזְמָעָר, בְּלִיְוָעָן הַיְנָטָר אַיְחָם, אוֹן ער פָּאַלְטָעָן צְוִירָק בִּיסְלָאָכָּה ווּזְיָה צְוִירָק אַרְיָין אַיְן דיַיְיָן גַּאֲסָעָן, ביַז ער דַעֲרָגְרִיכָּט צָו דיַיְסְמָאָטְשָׁע גָּאָס — זַיְוִין גָּאָס! ...

בָּעַת ער קוּמָט צָו דיַיְסְמָאָטְשָׁע גָּאָס, אַיְזָה שְׁוִין דָוְנְקָעָל. ער לְאָזֶט זַיךְ אַרְיָינְגָעָהוּ אַיְזָה קְעַלְעָר, פְּרָעָנְטָה: פָּאָר ווּאָס צִינְדָּט מְעַן נִימָט אַז פְּיִיעָר? אוֹן בְּעַקְוּמְעַנְדרִיךְ אַז עַנְפָּעָר, אוֹעַס אַיְזָה נִימָט

קיין נאפט, פאלט ער א מיידער אויפֿן צוּבְרָאָכְבָּנָעָם בעטעל, און
ווערט איזוי אײַונֶגעַשְׁלָאָפָעָן אִין דָּעַר פִּינְסְטוּר...
אִין חֲלוֹם אַבְעָר זַעַהַט ער נָאָךְ דֵּי רַיְכָע, לְיכְטִינְגָּעַ גַּאֲסָעָן...

עם פלאצט.

די גרויסע רַאֲדָרְבָּאָרְשֶׁט לִיעֵגֶט אֹוֶפֶת דָּעַם קְלִיּוֹןְ-טִיְּזֶר
שָׁעַל, וְאַסְמַתְּעַתְּ אַיִּינְקָעֵל; בַּיְּ דִי בְּרָעְגָּעֵן נְעַבְעַן דִי גְּרוּזִיְּ
סָעַ שְׁפִּיעַגְּלָעֵן זְיִינְגָּן צְוַלְעַנְטָן דִי קְעַמְעַלְעָה, בְּרָעְשְׁתַּעַלְעָה, שְׁעַרְעָ
לְעָךְ אַוְן דִי גְּנָנְצָעֵן גְּנָצִיגְן וְאַסְמַתְּעַתְּ אַיִּינְגָּן אַיִּזְנָא
רְיַקְמָאַכְעָרְיוּ. בְּעַנְדָּעַטְסָאַהְנָעֵן אַבְעָרָ, דְּאַכְטָן זַיְהָ, אַזְעַם אַיִּזְנָא
נְאַךְ נִיטְגָּט, וְהָא רְאֵיהָ: אַגְּנָנְצָעֵן טָאנְגָּן אַיִּזְנָא קְיַינְגָּר נִיטָּ
אַרְיִינְגְּנָעְקָוְמָעָן. אַוְן עַר גְּהַחְתָּם צָו פָּוָן אַיִּזְנָא שְׁפִּיעַגְּלָעֵן צָוָם צְוַיְּטָעָן.
פָּוָן אַיִּזְנָא טִישָׁעַל צָוָם צְוַיְּטָעָן אַוְן וּוַיְשָׁטָם, גְּלָעָט, פּוֹצָט אַוְן קְוָטָ
אַלְעַ אַרְוִוִּים צָוָם טָהָיר, אַפְשָׁר וּוּעַט זַיְהָ אַמְּאַלְעָפְעַנְגָּעָן. נְאַרְ
דִי טָהָור אַיִּזְנָא זַיְהָ פְּעַמְבָּרְיוּרָעָן גְּנוּוֹאָרָעָן אַוְן בְּעַנְדָּעַטְסָאַהְנָעֵן
דְּאַכְטָן זַיְהָ, אַזְעַם אַיִּזְנָא נְאַךְ אַמְּזִיסְטָן דִי הָאָפְנָנוֹנָג — דִי טָהָיר
וּוּעַט שְׁוֹן בְּלִיבָּעָן אֹוֶפֶת אַיִּיבָּגְן פְּעַרְחָאָקָט. עַר דְּעַרְשָׁעַטְטָן זַיְהָ
אַוְן עַפְעַנְטָן אֹוֶפֶת אַלְיָוִן דִי טָהָיר, שְׁמַעַטְטָן אַרְוִוִּים אַהֲלָבָעָן גּוֹחַ
אַיִּזְנָא אַרְיָוִן אַוְן זְוַכְּתָן אַמְּעַנְשָׁעָן מִיטָּת אַבָּאָרָה, וְאַסְמַתְּעַתְּ
זַיְהָ רְאַזְוּרָעָן...
— נָו, אַטָּאנְג! זָאַל עַר נִיטְגָּטְעַטְטָן וּוּעָרָעָן! — פְּרוֹבָט
עַר זַיְהָ אַוְיסְרָעְדָעָן פָּאָרְיָן אַיִּינְצִיגְעָן אַרְבִּיטָרָה, וְאַסְמַתְּעַתְּ
אַגְּנָנְצָעֵן טָאנְגָּן אַיִּזְנָא דִעְרָ פְּאַרְיַקְמָאַכְעָרְיוּ.

דרע ארכיביטער, וועלכער אויז אליאן נאך מעהרא אונרוהיג פֿאָזְן בעל-הבית פון אוז שלוּבְטַעַן טַאגַן, מאכט אן אומעטינגע מינע און וויל עפָעַם זאגַעַן, נאך ער וויסט ניט וואס און ער לאיזט אָרוֹסֶט א זיפִּזְן.
עם אויז א געהָגָעַט אָרט ! — רעדט וויטער דער בעל-הבית.

— אָחָק ! — ניט נאך דער ארכיביטער.

דרע ארכיביטער אויז בענדעטסאָהן וווערעו ענטשוווינגען. די ציימט געהט, זי געהט אוזויל לאָנְגַּנוּאַם און אָזְזִיַּוּ שְׁוֹעֵר, אָז ביענדעטסאָהנען דאָכָט זיך, דאָס ער זעהט זי און הערט אַיהֲדָע טרייט. איהם פֿלאָצֶט די געדולד.
עם וווערט פֿינְסְטָעָרְלִיָּה, דער ארכיביטער וויל אַנְצִינְדַּעַן דעם גאָז, נאך ער וואנט זיך ניט, מען האָט היינט אָפִילּוּ אָוִיפּ אָז ניט געליווֹט. ער קוּקְט אָוִיפּ בענדעטסאָהן, אָפְשָׁר ווועט ער חיימען. בענדעטסאָהן קְלָרְעַט אָוִיך ווועגַעַן דעם, נאך ער דענט איהם ניט די צונְג צו אָוִיסְרָעַדְעַן עַס.

— מִיְּאָ, צִינְד אָז דעם מִוְתְּעַלְמַעַן לְאַמְּפָ, רעדט ער ענד-ליך אָרוֹסֶט, וווענדעריג זיך צום אָרכְבִּיטְעָר.
דרע ארכיביטער דער פרעהות זיך, ער שטעלט זיך אָוִיפּ גע-שווינְד אָוִיפּ אַשְׁטוֹהָלִי, ריבט אָז אַשְׁוּבָּעָלָל, לענט צו דאָס שׂוּעָבָּעָלָע צום שְׁפִּיּוֹן גְּלָאָז אָז די פֿאָרִיקְמָאָכְבָּרִי וווערט בעלוייכָט טען.

„טרַיְקִ-טְרַאְקִ-טְרִוִּיק !“ שיעט עפָעַם באָלְד אָוִים.

דרע ארכיביטער וווערט בלְיוֹיך, די הענד ציטערן איהם.
— גַּעֲפְּלָאָצֶט ! — מְרוּמֻלְתַּקְוִים אָרוֹסֶט דער אָרכְבִּיטְעָר אָז וויל שייד ניט אַנטְלְוִוִּיפָּעַן.
— אָ גּוּטָעָר אָנְהָוִיב ! — ברומט בענדעטסאָהן אָז קוּקְט מיט פֿאָרְלָאָפְּגָעָן אָוִיפּ אָז דער גְּלָאָז — גּוּלְעָזְטַעַן צוֹוִי נְיָלְדָעַן !
עם אויז פון קְלַט ! — ווֹאָרְפְּט אָרִין דער אָרכְבִּיטְעָר,

וּיְ עָרָ וּוֹאַלְטָ וּוֹעַלְעָן טְרוֹיֶסְטְּעָן דְּרָמִיםִיטָּ.

— עַם אַיְזָ נִיְתָ פּוֹן קָעַלְטָ, דָּאַס אַיְזָ פּוֹן שְׁלֵיְםִימְזָלָ!

גַּעֲחַת נִיְתָ! עַם פְּלַאַצְטָ!

עַנְדְּלִיךְ עַפְעַנְטָ זִיךְ דִּי תָהִיר אָוֹן עַם גַּעֲחַת אַרְיָין אַיְנְגָנְעָר
מְעַנְשָׂ.

— בִּיטָּע! — מַאֲכָטָ בעַנְדְּעַטְסָאַהָן אַיְזָ מִינְעָן אָוֹן
שְׁמַיְוּכְלָטָ, וּיְ עָרָ וּוֹאַלְטָ גַּעֲוָעָן דָּעַר גְּלִיקְלִיכְבְּסְטָעָר
מְעַנְשָׂ אַוִּיפָּטָ.
דָּעַר. גַּאנְצָעָר וּוֹעַלְטָ.

— רַאַזְוִירָעָן! — לְעַגְטָ פָּאַר דָּעַר גַּאנְסָטָ.
— צִוְנָר אָזָ דִּי לְאַמְפָעָן! — קָאַמְּאַנְדְּוּוּעָט בעַנְדְּעַטְסָאַהָן
צָוָם גַּעֲהַילָּאָן אַלְיָוָן וּעְצָטָ עַר אַוּוּקָ דָּעַם נַאֲסָטָ קָעַגְעָן גְּרוּוּדָ
סְעַן שְׁפִיעַנְגָּלָ, זְרוּקָטָ אַרְוּסָ פּוֹן שְׁטוֹחָלָ דָּאַס קִישְׁעַלְעָ, אַוִּיפָּט
וּוֹעַלְכָעָן עַר בָּעַט דָּעַם נַאֲסָטָ זְוּזָעָנָד מָאָל אַיְבָעָר אַנְצּוּשְׁפָאָרָעָן
דָּעַם קָאָפָּט.

דָּעַר נַאֲסָטָ פָּאַלְגָּטָ אָזָ בעַנְדְּעַטְסָאַהָן נַעַמְטָ זִיךְ צַו דָּעַר אַרְטָ
בִּיטָּ.

עַם בְּרַעְנָעָן אַלְעָ פִּירָעָ לְאַמְפָעָן, אַיְזָ צִימָעָל אַיְזָ לְיִכְתִּיבָּן וּוּי
אוֹיפָּט אַגְּרִיסְאַרְטִינְגָּן בָּאָלָ. בעַנְדְּעַטְסָאַהָן גַּעֲחַת אַרְיָין אַיְזָ
זַיְוִן רַאַלְעָ אָזָ אַרְבָּיִט וּוֹאַסְטָ צָוָם בְּעַטְעָן. עַר רַאַזְיִירָטָ אַבָּ
אַיְינְמָאָל, פִּיהָרָטָ אַיְבָעָר מִוּטָ דָּעַם גְּלִילְמְעַסְדָר אַזְוִיְיטָעָן מָאָלָ.
נַאֲכָהָעָר פֻּרְדִּיכָטָ עַר אַונְטָעָר דָּעַר הָאָלָ, נַאֲכָהָעָר נַעַחְמָט עַר
אַרְוּסָ אַלְעָרְלִיָּוּ מִינְיָן בְּשָׁמִים אָזָן שְׁמִירָטָ דָּעַם נַאֲסָטָ דִּי וּוֹאָנְכָ
סְעַן, דִּי בְּרַעְמָעָן, דִּי הָאָרָ. דָּעַר נַאֲסָטָ זִיצָט מִיטָ אַזָּעָנְסָט
שְׁטַאַלְצָעָר מִינְעָן אָזָן קוֹפְטָ אַחְוָן אַוִּיפָּהָעָר אַיְזָ דָּעַם גַּעֲגָנְאַיְבָעָרָ
דִּיגָעָן שְׁפִיעַנְגָּלָ אָזָן אַיְזָ קָעַנְטִינְגָּ שְׁטָאַרְקָ צְוּפְרִיעָרָעָן מִיטָ זַיְוִן
שְׁעהָנָעָם פְּנִים.

— בִּיטָּע, פְּרוֹטִינְגָּ! — זַאֲגָטָ אָזָ בעַנְדְּעַטְסָאַהָן גַּאנְץ חָעָפָּט
לִיךְ אָזָ נִיעָטָ אַוְאָנָקָ צָוָם גַּעֲהַילָּאָ. יַעֲנָר לְיוֹפְטָ צַו וּיְ אָוָן
טַעֲרַגְעַשְׁאָסָעָן מִיטָ אַשְׁטוֹרִיבְעַרְשְׁטָעָלָעָ אָזָן יוֹינִינִינָטָ דָּעַם נַאֲסָטָ
דָּעַם קָאַלְנָעָר פּוֹן סְוּרְדוּטָ, דָּעַרְלָאַנְגָּטָ אַיְהָם דָּעַם פָּאַלְטָא. דָּעַר

נאסט איז דאס אלץ מקבל מיט א מינע פון א מענשען, וואס פער
שטעחט זיין ווערט: ער נעהמת ארויס א קופערנע גריוניע און
דעRELאננט בענדעטסאהנען און א זילבערנען צעהנעל און דער
לאנט דעם געהילא — און געהט ארויס מיט א שטאלצען
... אדווע ...

— א שעהן פדרוין, — רעדט בענדעטסאהן מיט כעם.
„טריק-טרא-טראיך!“ — שיעסט וויעדר א גלאז אוייס,
גאך דעם נאסטס ארויסנאנגען.
ביי בענדעטסאהנען לאזען זיך אראב די הענד און ער
שטאמעלט קיום אוייס :
— עס פלאצט, עס פלאצט !

— דאס איז פון קעלט ! — מורמעלט דער ארבײטער.
— ניין, דאס איז פון שלימידזול ! — ענטפערט בענדעט
סאהן און קוקט פערצוווייפערט אויהָה די צוויי צופלאצט גלווער
אוון איהם דאכט, או דאס גאנצע ליעבען זיינס פלאצט, או דאס
געשעפט זיינס פלאצט צונלייך מיט די גלווער ...
— עס פלאצט, עס פלאצט ! — מורמעלט ער פערצוווייד
קעלט.

דאם אינטעליגענטע הויז.

יאקאב מענדעלסאָן רעבענעם זיך פון די ערשות אַינטעלְּז
גענטען אין שטאדט. ניט נאָר זוינע נאָהענטע פרינד, אַפְּלוּ
אוֹ אַ זוּיטיגער פרעדער מוענש זאָל אַיהם זאָס ערשות מאָל
דעַרעהַן, וועט יונער גִּלְיָיך מערקען, אוֹ ער האָט דָא צוֹ טהאָן
מייט אַ מענשען פון דער העסטע אַינטעלְּגָעַן.
און דער אַינטעלְּגָעַן אין מענדעלסאָן האָט זיך ווירק
ליך גִּלְיָיך גַּעוּוֹאָרְפָּעָן אין די אוּינען.

שווין אַבעזעהַן דערפּוֹן, זאָס מענדעלסאָן האָט געהאט אַ
בלְּאָס, צָאָרט פְּנִים, אַרוֹמְגַּעַפְּסָט מִיט אַ קלְּיָין שׂוֹוָאָרֶץ צוֹנְעַד
שׂוֹרְעַן בערדעלְּ, האָט ער גַּעֲטְרָאָגָעָן שְׁטַעַנְדִּין אַ שׂוֹוָאָרֶץ רָאָק.
דער דָאַיְגָעָר רָאָק אַזְוּ גַּעֲוָעָן אלְּטָן, אַבעְגָּרָאָגָעָן, האָט שְׂוִין
געהאט אַפְּלוּ אַזְוּ די אַיְלָעָנְבָּוְגָעָן צָוְזָוְיִי רָוְנְדָעָ לְאָטְקָעָ
לְּהָ, — אַבעְרָ מַעַנְדַּעַלְסָאָן האָט קִינְמָאָל נִיט פְּעַרְבִּיטָעָן
אוֹפֵף אַ קוֹרְצָעָן רָעְקָעָל; וּעְנִינְסְּטָעָנָס האָט אַיהם קִינְעָר אַזְוּ אַ
קוֹרְצָעָן רָעְקָעָל נִיט גַּעֲזָעָהָעָן.

אַבעְרָ מַעַהָּר ווּ די קלְּיָידָעָר האָבעָן אַיהם צוֹנְגָעָבָעָן אַז
אַינְטָעַלְיָגָעָנָעָן אוֹיסְזָעָהָן די בְּרִילְעָן, זאָס ער האָט שְׁטַעַנְדִּין
גַּעֲטְרָאָגָעָן, אוֹיסְטוֹעָנְדִּין זַוְּ נָאָר דָאָן, ווּעָן ער האָט דְּרָעְפִּיהְלָט,
אוֹ זַוְּ זַוְּינָעָן אַבְּיָסְעָל פְּרָעָצְיוֹנָעָן אַזְוּ שְׁנָעָל אוֹיסְסוֹוַיְשָׁעָנְדִּין זַוְּ
צָוְרִיק אַנְטָאָן אוֹפֵף דער לאַגְּגָעָר נָאָן, זאָס האָט גַּעְהָאט אוּיבָעָן

א ספוציעל בערגנעלע, ווי בעשאפען צוילעב די ברילען, ווי זאלען זיך האלטען.

נאהענטע פרייד האבען געוואסט, או מענדעלסאָן טראָנט ברילען נומער 6, און אוּ אַחֲן די ברילען אִין מענדעלסאָן ווי בלינד; און געטומען אִין דאס איהם פון שטענדיגען לעזען אִין דער קינדרהייט און פריהער יונגען.

זיין וויב, אַנְגָּאָ, אַדער ווי ער האט זיך גערופען, אַנוֹטָקָא, האט אוּיך אויסגעזעהו אַינְטָלְגֶּנְצִיָּישׁ ווי ער. געטראָנען האט זיך שטענדיג אַשוֹאָרִיךְ קלִיְּה. אַ דאנְק אַיְהָר אַנוֹעָנְטוֹוַיְקָעָלְדָּעָר בְּרוֹסְט אָנוּ דער נְאָטָעָר אָנוּ פְּלָאָכָּעָר פְּרִיזּוֹר האט זיך אַוְיסָהָעָזָה מְעָחָר מְאַנְסָבָּיָלָל אַלְמָסְפָּרְיוֹ.

גָּאַטְוָרְלִיךְ האט זיך אַסְטָק אַסְטָק אִין דער קינדרהייט אָנוּ פריהער יונגען גָּלְעָזָעָן אָנוּ אוּיך זיך געטראָנען ברילען, אַבָּעָר שְׂוֵין מִיט אַ נְוָעָר הַעֲכָרָה; עַם האט גָּהָהִיסָּעָן, אָנוּ אִין פָּרְגָּאָלִיךְ מִיט אַיְהָר לְעַבְּנָסְ-בְּגָּלִיטָעָר אִין זיך זיך וַיְיִטְזְּהָעָהָעָן... דִּינְגָּעָ...

דערפֿאָר אַבָּעָר אִין זיך אַרְבָּעָרְגָּשְׁטִינְגָּעָן אִין חַתְּמָה זיך ער עַלְמָעָרָע צוּוּלְהַיְהָרָעָן טַאָכְטָעָר לִיאָזָה. צו אַכְּטָק אַיְהָר האט זיך גָּנְגָּהָזָהָבָעָן לְעַזְעָן, אִין צו צָעָהָז אַיְהָר האט מעָן אַיְהָר שְׂוֵין גַּעֲקוֹפָט אַ פָּאָר ברילען מִיט אַיְזָן נְוָעָר הַעֲכָר פָּאָר דער מאָמָעָס.

טָאָטָע אָנוּ מְאָמָעָה האבען גַּהְהָאָט נְחָת פָּוּן זְוִיעָר קִינְהָ, וּאָסָט אִינוּ גָּעוּזָעָן אַזְוִי אַרְטִיכָּה. אַוְיסָהָעָז אַיְהָר בִּיכְלָעָר האט זיך זיך וּזְהָרָה וּוּעָנִיגָּנְדָּת אָנוּ נְאָךְ וּוּעָנִיגָּר זיך גַּעַשְׁפִּיעָלָט.

מענדעלסאָן, וּאָסָט האט וּוּעָגָעָן עַרְצִיּוֹנָגָן אַסְטָק גָּלְעָזָעָן, האט אַפְּלוֹן מַאֲנְכָּעָם מַאֲלָל בְּעַמְּרָקָט, אִין לִיוֹא אִין צו שְׁטִיכָּה, אִון צו פִּיעָל אַיְבָּעָרְגָּבָעָן די בִּיכְעָה. לְוִוְּת סְפָּעָנְסָעָר, האט ער דָּוָהָיָג גַּעַוְּרְטִיכָּה, דָּאָרָפָּה אַיְנָד זיך גַּעַרְנָהָמָעָן מִיט שְׁפִּיעָלָזָה, צִיְּגָאָוִה.

אַבָּעָר שְׁטָאָרָק גַּעַרְטָהָאָט דָּאָס אִיהם נִיט. וּוּוְלְ לְוִוְּת אַנְ-

דערעס פאציאלאנגען און געלעהרטע איז דאס שפיעלען פאר א
קינד לאו דוקא.

דאס יונגערע קינו, אראנטשיך, וואס האט שווין דוקא
ארויסגעוויזען א שטייקל ניגונג, א חמץ די ביכעה, אויך צו
שפיעלען זיך, איז אבער געווען קורזיבטיגער ווי טאטעמאמע
אוון שוועטנען.

אוון איזו ווי דער אונגענדאקטאר איז געווען זויערעד א
פרידנער, האט ער אויך אראנטשיךען פערשריבען א פאר בריד
לען, אוון דער קלינגער אראנטשיך האט איז זוי אויסגעזעהן, ווי
א פראפאסטארל, איזו אzo שפיעלען זיך איז זוי האט איהם עפעם
נית געפאלט. דאס קינד האט עם אונגעוואוסט געפיהלט, און
שפיעטער אביסעל האט ער טאקס זיך גענווען מעהרען צו ביכ'
לען אוון איז דער של געווען פון די ערשות שילער ...

זויינדריג ניט רוייה, האט מענדעלסאָן א הינטערשטערן צייד
שער פערדונגען איזויקאָויטש דעם לעהרער. דאס איז געווען א
בחור פון א יאַחר פינף-אָוּדריזינג, א זעהר ערנטס דענ侃ער
מענש, א שטייקל שריפטשטעלער, א פײַנְד פון פרויינד אוון א
גראָיסער ליעבהָאָבער פון קונסט ...

דער דזונגער איזויקאָויטש האט געטראָגן און ברילען פון
איזו נומער מיט מענדעלסאָן, איז דיז דזונגע צופעלנקייט
האט זוי זעהר נאָהענט געמאכט איזו זויער אָנשוויאָנגען. עס
האט אויסגעוויזען, איז זוי זעהר די וועלט דורך אִינְג איז דיז
ועלבע ברילען.

אמאל פֿלעגען צו מענדעלסאָן קומען בעקאנטער, די סמעז
טענע פון דער שטאָרטיגער אַינְטעליגען, פֿאָרטִיִּיפָֿהָרָער איז
זאגאָר שריפטשטעלער.

ריידען פֿלענט מען קיינמאָל ניט וועגען עפעם בעזענלי-
כעט. דאס געשפֿרעד פֿלענט זיך שטונדריג דרעחען אָרום
וזעלט, מענש איז נאָטור.

זוהיזענדיג זיך, פֿלענט אַ מאָנכָּער גָּאָסָט, אָדער מענדעל-

ספאו אליין, אדרעד די פרו, ארaabנעמה מענרגו די ברילען, אויסס ווישען זיו און גלייד צוריך אנטאן אווועה דער נאָז. דאס האָט געה הייסען, או איזט, נאכדעם זיו די ברילען זייןנע אויסגעווישט, וויסען זיו אלֵי און זעהען שווי אלֵי.

די צוויי קינדרער אין די ברילען פלאגען זיעזען אין די
ווינקלען מיט אפבען ביכער אין די הענד, מיט די ברילען אויף
די יונגע נועולעך און מיט גורויס אויפטערוקאומקיות זיך צוחעך
דען צו אלען, וואס די גרויסע מענשען רידען. און פערשטאנגען
האבען זוי אלץ: זוי האבען דאך געטראנגען מיט די געסט גלייך
פונ אינגען ברילען — הײנט פארוואס זאלען זוי ניט פערשטעה? זושטערען
מיידען, וואס פלאגען הארטאנגען פלאגען גאר דאס יונגע שטוב-

אנטוקענדינג די ברילען-געזעטלשאפט, פָּלענְט זַי מִבְּלוּבֶל
ווערעדן. זי פָּלענְט אֹויף נֵיד אָוועקְשָׁטָעָלָן פָּאָר יְעָדָרָן דָּאָס
גָּלְאָזָן טַיִּים, אַרְיוֹנִינְוּפְּעָן צְרוּאָן קִיד אָוָן פָּאָר אַיהֲר גַּעֲלִיבְּעָטָעָן,
וְאָס אָזָן דָּאָרט גַּעֲזָעָסָעָן, — אָ גַּעֲזָעָטָעָר שְׁעהָנָעָר יוֹנָגָן מִיטָּמֵן
מִזְוִירְישָׁע אָוִינְגָעָן — פָּלענְט זַי דָּרְצָעָהָלָעָן דָּעַם וּוְלְדָעָן וּוְאָנָּדָעָן
דרער:

— אוי יאשכע-לעב, עם איז נוישט אויסצוחאַלטען! זיזען
צעהן מענשען ווי די געצעקען און אלע טראאנען ברילען...
אוון ז' צוֹלָאַבְט זיך מיט א געונטען קלינגענדִיגען גע-
לעכטער.

די פערנומענע גאַסען.

איינדרהיחסים, ביי איהרע אַרְיכָּעַ עַלְטֶעֶרֶן, אַינְכָּם קַלְיִינְעָם
שַׁטְּעַטְּמָעֵל אַיְזָן בַּיְלָקָעַ גַּעֲוֹעַן עַנְגָּן. עַנְגָּן פָּוּן דָּעַר אַרְיכָּקִיּוֹת
אוֹן נָאָךְ מַעֲהָר פָּוּן דָּעַר שַׁוּעוּדָר דִּיסְצִיפְּלוֹן, וּוֹאָסְמָה אַיְזָן עַנְגָּן
גַּעַן שְׁטוּבָעֵל גַּעַהָעָרְשָׂט. דָּעַר שְׁלִימָזְלִידְגָּעָר, נִידְעָרִינְגָּעָר, שְׁווֹאָר
כָּעָר טָاطָע, וּוֹאָסְמָה אַיְזָן אַוְיָפְּן גַּסְמָה אַהֲיָדְוֹוָאָרָט נִיט גַּעַקְעַנְטָן דִּיְיָ
דָּעָן, הַאָט אַיְזָן שְׁטוּבָעֵל גַּעַקְמָאַנְדָּעָוָעָט וּוֹי אַגְּעַנְעָרָאָל, גַּעַלְעָרָנְט,
זָוַי צָו שְׁטוּבָעָהָן, זָוַי צָו זַיְצָעָן אַיְזָן זָוַי צָו עַסְעָן, אַוְיבָּעָס אַיְזָן נָאָר
גַּעַוְוָעַן וּוֹאָסְמָה צָו עַסְעָן, נִיט גַּעַנְעַבָּעַן קִיְּין עַרְלְוִוְבִּינְיָשָׂ אַרְיוֹסְצָוָר
גַּעַהָן אַוְיָף דָּעַר גַּסְמָה. סִיְּדָעָן עַר הַאָט גַּעַפְּוָנָעָן, אַיְזָן דָּעַר נָגָנָג
אַיְזָן אַגְּנוּטִיְּגָעָר. די מַאֲמָעָה אַטְּסָתָם גַּעַשְּׁאַלְטָעָן, אַמְּאָל בַּיְלָקָעָן,
קָעָן, אַמְּאָל אַיְזָן דָּעַר וּוּלְעָלָט אַרְיוֹן. מִיט די קַלְעַנְדָּעָר בַּרְיַדְעָר אַיְזָן
שַׁוּעוּסְטָעָר הַאָט בַּיְלָקָעָן, חַאֲטָשָׂ זָו אַיְזָן גַּעַוְוָעָן זַהָּר אַגְּטָעָן, זַיְד
שְׁטוּבָעָגָן גַּעַרְיסָעָן, גַּעַקְרִינְגָּט, נִיט וּוּסְעַנְדִּיגָּן אַלְיָוָן פָּאָר וּוֹאָסְמָה
אוֹן פָּאָר וּוֹעַזְנָ...
דָּעַרְפָּאָר אַבָּעָר, אַז זָו הַאָט זַיְד צָו אַכְּצָעָהָן יַאֲחָר, אַוְיָסְר
לַעֲרַנְעַנְדִּיְּגָן זַיְד בְּגַנְבָּה פָּוּן טָاطָעָן אַבְּיָסְעָל רַוְסִישָׂ אַיְזָן נָאָךְ עַפְּעָם,
אַרְיוֹסְנְעַרְסָעָן פָּוּן דָּעַר הַיּוֹם אַיְזָן דָּעַר גַּרְוִיסְמָעָר שְׁטָאָדָט אַרְיוֹן,
הַאָט זָו זַיְד דָּעַרְפִּיהָלָט וּוֹי נִינְגָּעְבָּוִירָעָן. זָו הַאָט גַּעַטְעַמְּט
פְּרִוִּי די שְׁטוּבָעָגָן לְוֹפְטָ פָּוּן דָּעַר שְׁטָאָדָט, אַזְנָעָן אַיהֲרָה הַאָט זַיְד
גַּעַדְאָכָט, אַז זָו אַיְזָן וּוֹי נִרְוִינְגָּר גַּעַוְוָאָרָעָן, הַאָט בַּעֲקוּמָעָן פְּלִינְגָּר

לען און אט הייבט זי זיך אויף און פַּלייהט...
אבעער די אַרְיָמְקִיּוֹת, די נגע, האט זי אהער, אין דער גרווי
סעל שטאדט, פון איהר הײַם פֿערשְׁלָעֶפֶט און זי קען פון איהר
ניט פְּטוּר וווערען.

די ערשותע צוית האט זי אין קְרֻעְמָעֵל, וואס געפֿינְט זיך
אין דערזעלברג נאָס פון איהר ואַוְינוֹגָן, געהאט אַבְּיסָלְ קְרָעֵ
דִּיט. אויף וואָס ועהנְדִּיגָּה האט איהר די קְרֻעְמָעְרִין גַּנְגַּעַטָּן,
האט בַּיְלָקָע ניט גַּעֲוָאָסְטָן. מְסֻתְּמָא ווּוִיס דָּאָךְ די קְרָעֵ
מַעְרִין, וואָס זי טַהַוָּת! בֵּין בַּיְלָקָע האט אַנְגַּעַבָּאָרגָּט
בֵּין צָהָן גַּילְדָּעָן מִיטּ בְּרוּיט, בַּיְגָעָל אָוּן צּוּקָּעָר
מִיטּ טִיּ, אָוּן האט אַוְיפְּגַּעַהָרְטָן אַרְיָנְצָקוּמוּן. זי
בַּלְעָגָט אַפְּלוּ ווַיְכַעַן שְׂוִין די קְרָאָם. דָּאָס האט
שְׂוִין טָקָע דָּעָר קְרֻעְמָעְרִין פֿערְדְּרָאָסְטָן: וואָס ווַיְכַסְּטָוּ נָאָה,
שָׁאָרְלָאָטָאָנָקָע דָּו? האָסְטָן נִיט — ווַיְזַיְּדָה אַטְשָׁ מִיטּ אָ
מְזֻוְּמָנָעָר קָאָפְּיקָע! נִישְׁקָהָה, מִיטּ אָמְזָוָעָנָעָר קָאָפְּיקָע גַּעַתָּה
זַי צַוְּדָעָר צְוּוּיְטָעָר קְרֻעְמָעְרִין אוֹיךְ יַעֲנָעָר זַיְתָן טְרָאָטוֹר!

נָאָר די קְרֻעְמָעְרִין האט אַיְגָעָנְטָלְיךָ אָוְזְוִיסָט חֹשֶׁר גַּעַוּעוֹן
די עַהֲרְלִיכָּע בַּיְלָקָען. אָמָת, גַּעַוְיָופְּטָה האט זי טָקָע בֵּין דָּעָר
צְוּוּיְטָעָר קְרֻעְמָעְרִין, אוֹיךְ דָּעָם צְוּוּיְטָעָר טְרָאָטוֹר, אַבעער נִיט
פָּאָר מְזֻוְּמָן. ווֹאָז זָאָל בַּיְלָקָע גַּעַמְהָעָן מְזֻוְּמָן. אָז זַי האט נִיט, אָז
די נְגַע, די אַרְיָמְקִיּוֹת האט זי פָּוּן דָּעָר הַיּוֹם נָאָךְ פֿערְ
שְׁלָעֶפֶט אָוּן זַי קָעָן פָּוּן איהר נִיט פְּטוּר וווערען...
די צְוּוּיְטָעָר קְרֻעְמָעְרִין האט אַבעָר אוֹיךְ גַּעַהָאָט דְּעַמְּזָעָל-

בַּיְגָעָן פְּסָקָה: בַּיְלָקָע, פָּוּן דָּעָר נָאָטָר אָשְׁוּאָכָעָן, האט, אַנְבָּאָרְדָּ
גַּעַנְדִּיגָּן אָגְוִוְוִסָּע סְוּמָע, נִיט גַּעַהָאָט מְעַהָּר קִיּוֹן הַזָּהָה
צַוְּקָמָעָן נָאָךְ צַוְּקָמָעָן: איהר האט זיך עַפְּעָם גַּעַדְאָכָט, אָז
די קְרֻעְמָעְרִין קְרִימְטָן. זיך די לעַצְמָעָצָמָע צְיוּיט אוֹיךְ איהר; אָוּן אַפְּשָׁר
הָאָט זיך איהר נִיט גַּעַדְאָכָט — אַפְּשָׁר האט זי זיך טָקָע גַּעַתָּה
קְרִימְטָן?

פונדנטוועגען איז נאך נאט ניט געשטארבען. בײַל-
קע קען זיך דערוויל בענעהן אהן די צוּיִי קראמען. אויבען
אָרוֹיְךְ-צָוּזֶה זַיְעַנְעַן דָּא נַאֲךְ קְרָאַמְעַן. מַילְאָא גַּעַתְּ זַיְ אָרוֹיְךְ-צָוּ
אַיז אַבְּיַסְעַל וּוּיְטָעַר. וּוּאַס וּוּטַעַז זַיְ וּשְׁאַלְעַוּעַן — די שְׂרַךְ?
אוֹן אַז זַיְ דָּאַרְפַּ גַּעַתְּ אַיז אַצְוִיְּטָעַץ זַיְ אַדְרִיטַעַ נַאֲסַטְּ צָוּמַעַן
רָעַרַע, וּוּאַס נִיט אַיהֲרָ אַמְזִיסְטַעַט אַלְקְצִיעַ אַזְמַעַט פָּאַרְבָּעַרְיָוַט זַיְ צָוּ
אַ פְּיֻרְקָלְאַסְיָגַעַן עַסְקָמָעַן, גַּעַתְּ זַיְ אָרוֹיְךְ-צָוּזֶה, אוֹן פָּוּ
דָּאַרְטַעַן שְׁנֵיְדַעַן זַיְ נַאֲךְ צְוּוֹיִי גַּאַסְעַן — אַיְינַעַ רַעַכְתַּסְעַן אַזְמַעַן
גַּעַלְיָנַקְסַעַן, אוֹן פָּוּ דיַ צְוּוֹיִי גַּאַסְעַן קַעַן זַיְ שְׂוִין אָרוֹיְסְקָמָעַן וּוּאַזְמַעַן
חַיְן זַיְ וּוּוֹלַגְ...

אוֹעַס אַיז אָרוֹיְבָּעַדְעַנְאַנְגַּעַן אַ קְרַצְעַ צִיְּטַ, אוֹן אַיז קְרַעַד
טָעַל, וּוּאַס הָאַט זַיְ גַּעַפְנָעַן אַוְיבָּעַן, אָרוֹיְךְ-צָוּזֶה, הָאַט זַיְ אַנְגַּעַד
נוּמָעַן בֵּיזְ פִּינְסַ נַיְלָדַעַן, אַיז אַיהֲרָ גַּאנְצָעַר מָוֹט פָּעַרְשָׁוָאָונָן
דָּעַן. אַיז קְרַעַמְעַל, וּוּאַס גַּעַפְנִיטַעַט זַיְ אַוְיפְּ[+] צְוּוֹיְטַעַט טָרָאָד
טוֹאָר, דָּוֹרָךְ וּוּלְכָבָעַן זַיְ קַעַן נַאֲךְ וּוּיַּעַס אַיז דָּוּרְכְּלִיפָּעַן, אוֹן דַּיְ
קְרַעַמְעַרְיָן פָּוּ קְעַגְעַנְאַבְּיָרַעַ זַיְלַעַז זַיְ נִיט בְּעַמְעַרְקָעַן, טָאָר זַיְ נִיט
נַעַמְעַעַן. דָּעַר דָּאַזְוָגָעַר טָרָאָטָאָר אַיז אַיהֲרָ אַיְינְצָעַר וּוּגַעַן,
וּוּאַס פִּיהְרַתְעַ זַיְ אָרוֹסְעַטְעַ צָוּמַעַן לְעַהְרָעַר אַזְמַעַן צָוּאַזְמַעַן,
וּוּאַס וּוּאַוְינְעַן אַיז אַנְדָּרָעַר גַּאַסְעַן. דַּעַם טָרָאָטָאָר מָזַעַן זַיְ

חַיְטַעַן זַיְ דָּאַס אַוְינְגַּ אַיז קְאָפְ...

אוֹן בַּיְלַקְעַד הָאַט גַּעַהְנְגַעַט אַזְמַעַן זַיְקְרַעַט צָוּ בְּלִיְבָעַן אַ
כְּשָׁרְעַ חַאְטָשַׁ אַוְיַף דָּעַם אַיְינְצָעַגְעַן וּוּגַעַן. בַּיְלַקְעַד אַיז אַבְּעַד
צָוּ שְׁוֹואָד גַּעַוְעַן לְאַנְגַּ זַיְקְרַעַט צָוּ רַאַנְגְּלָעַן מִיטַּ זַיְהַ. זַיְ אַיז דָּאַד
אַיְינְגַּנְטָלִיד נַאֲרַ נַיְינְצָעַהּ יְאַהְרָ אַלְטַ, מַעַן קַעַן זַיְ דָּעַרְןַיְתַ
בְּעַשְׁלֹדְיְגַעַן! אַיז אַ פִּינְסְטָרְעַן וּוּינְטָרְ-אַוּעַן, גַּעַהְנְדָרִינְגַּ פָּוּ
לְעַהְרָעַר אַהֲיָם אַ הְוָנְגָרִינְגַּ, הָאַט זַיְ זַיְקְרַעַטְעַן אַזְמַעַן הָאַט
גַּעַבְּאַרְגַּט אַיז דָּעַם קְרַעַמְעַל פָּוּ אַיהֲרָ אַיְינְצָעַגְעַן אַיְבָּרְגָּעַבְּלִידְעַן
בְּעַנְעַם טָרָאָטָאָר אַ קְוּכָּעַן.

אוֹיְךְ מַאֲרְגָּעַן, פָּאַרְבִּינְגַּהְעַנְדִּינְגַּ דָּאַס קְרַעַמְעַל, הָאַט זַיְ
מַעַחַר קַיְיַן מָוֹט נִיט גַּעַהְתַּ אַרְיְינְצָוְגַּעַהּן נַאֲךְ דַּעַם בָּאַרְ

גען, האטש זי איז הונגעריג געוווען, עעהר הונגעריגן. און אויאד איבערמאָרגען האט זי שווין זיך אַפְּלוֹ געשעט פֿאָרְבִּוּצְוּגָעָהן אויך די קראָם פֿוֹן אַיהֲר אַינְצְיָגָעָן אַיבְּעָרְגָּעָלְבָּעָנָעָם טְרָאָד טוֹאָה. זי איז געבעלְבָּעָן אַהֲן אַיְזָן גָּסָס...

און זיצענְדרִין אַיְזָן אַיהֲר חְדְּרַיְשׁ וּוּי אַהֲרְגָּרְגָּעָן אַרְעָמָט טְאָנְטִיְגָן, האט זי געווואָרְפָּעָן אַיהֲרָע בְּלֵיכְעָן דּוֹרְכְּיַן פֿעְנְסְטָעָר אַוְן האט וּוּי גַּזְוְכָתָא נְיַיְעָנָסָם, וּוּאָס זָאָל זַו צָו דַעַר פֿרְיוּהִיָּט אַרוֹסְפִּיהָרָעָן. נָאָר אַוְיסְעָר די צְוּוֹיָה נְאָסָעָן, וּוּאָז זַי האט אַיהֲר פֿרְיוּהִיָּט פֿעְרְשְׁפּוּעַלְתָּן, האט זי קִיְיָן נְיַיְעָנָיט גַּעֲפּוֹנוֹן. דַעַר חֵיָה מעַל נָאָר, האט זי בעמְרָקְט, אַיְזָן בְּרִיְתָאָן פְּרָיוֹ; האט נִיט קִיְיָן גָּסָסָעָן אַוְן קִיְיָן קְרַעְמָרְיוֹן אַוְן קִיְיָן קְרָאְמָעָן...

די פערציזויףַלונגַג.

די יונגען צוואנציגינעהרגע בערטאע, וועלכע ערנעהרט זיך
פָּוֹן לְעִקְצִיעָם, לְעַבְעַנְדִּין אֶלְיִזְרָן אֵין דָּעַר נְרוּסָעָר שְׂטָאָדָט, גַּעֲהָט
אוֹיפָּן אָנוּ אָב אַיְבָּרְן קְלִינְגָּם צִימָרָל, אוֹיפָּן דָּרְוִיטָן שְׁטָאָק,
אָנוּ קָעָן זִיךְ נִיטְ בְּעַרְוָהִינְגָּן.

זַי אַיְזָן אֶבְּעַל חָוב !

שְׁוֹלְדִּין אַיְזָן זַי אַלְעָמָעָן, נַאֲהַנְּתָעָ בְּעַקְאַנְטָעָ אָנוּ זְוִיְּטָע.
אוֹיעַרְגַּעְנְבָּטָעָן הָאָט זַי גַּעֲלִיהָטָן נַאֲרָ בֵּי אַ וְּוַיְלָדְפְּרָעְמָדָעָן יוֹנָן
גַּעֲנְמָאָן. זַי הָאָט אַיְהָם נַאֲרָ אַיְזָן מָאָל גַּעֲזָהָן... גַּעֲלִיהָטָן הָאָט זַי
בֵּי אַיְהָם דָּעַרְפָּאָר, וְוַיְלָעָרְהָטָן גַּעֲטָרָאָגָן אַ שְׁהָנָעָן מְאַנְטָעָל
אָנוּ הָאָט רְוָהִינְג גַּעֲשְׁמִיכָלָטָן.

— לְיוֹחָת מַירְ דָּרְיוִי רְוָבָּל ! — הָאָט זִיךְ בֵּי אַיְהָרְ אַרְוִיסָּה

גַּעֲרִיסָעָן פָּוֹן מוֹיָן.

זַי הָאָט בָּאַלְדְּ חַרְטָה גַּעֲהָטָה. עַמְּ אַיְזָן אַיְהָרְ גַּעֲוָאָרָעָן הַיִּם
אַיְזָן קָאָפָּה, אַיְזָן שִׁיעַרְ-שִׁיעַרְ הָאָט זַי זִיךְ נִיטְ צְרוּקָ אַרְוִיסָּגָעָד
חַאְפָּט : „אִיד שְׁפָאָס עַס !“ אַזְזָעָר בְּעַקְאַנְטָעָר אַבְעָרָהָט גַּלְיָיד
אַרְוִיסָּגָעָנְמוּעָן פָּוֹן טָאַשְׁ דָּרְיוִי שְׁוֹעָרָעָ וְלְבָעָרָנָעָרָן רְוָבָּל אָנוּ אַיְהָרְ
אַיְבָּרְגַּעְנְבָּעָהָן, הָאָט זַי גַּעֲזָאָגָט :

— אַיְבָּרְמָאָרְגָּהָן, הַעֲכָסְטָעָנָס זְוַנְתָּאָגָן, בְּעַקְוּמָט אַיְהָרְ אִיְדָה

עַר גַּעֲלָד צְרוּס !

זַי אַיְזָן בָּאַלְדְּ אַהֲיָם גַּעֲלָאָפָּעָן אָנוּ גַּעֲוָאָרָפָּעָן זִיךְ אוֹיפָּן

בעט; זי האט שטארך געווינט אוון געריסען זיך די האהר פון
קאפ. „וואס האב איך געטאו! מאום געמאכט זיך... וועה מיר,
וועה מיר!...“

שפערטער אבער, או די בעליך'ת/טע אוון ארויינגעקומען
אוון געפרענט:

— נו, פֿרִיזְלַיְוּן, איהר האט? — אוון זי אויפֿגָעַשְׁפּוֹנוֹנְגַּעַן
אוון האט איהר דער לאנְגַּט די דריי שׂוּעָרָן זילבערְנָעָן רְבָּל נְאָגָּה
מייט א פֿעַרְזְּוִינְגַּט, נְאָר א שְׂמָאָלֶץ פְּנִים אוון האט צָונְגְּבָּרוּמְטָן:

— נו, וואס האט איהר אוויי מורה געהאט?...

— מורה? — האט די בעליך'ת/טע גַּשְׁמִיּוּכָּלָט —
וואלט איך דאס פֿעַרְזְּעַנְגָּן, וואס איך וואלט איך געטרויט. איך
וויס דען ניט, או איהר זונט קוראנט. מען דאראפּ אבער האָר
בען: אט אוין דער בעליך'ת פֿון חוויז שווין דריי מאָל געהוען.

אוון אט געהט זי אווייה אוון אָב אָוּן קלערט, וואס מען טהוט
נאָגָמִיט דער קְרַעְמָעָרִין. „אָשְׁטִיק גַּאֲלָד“ אוין זי איהר שלדייג...
זי האט נעלטן פֿאָר איהר געווינט: „אָפּוֹסְטָעָן קְרַאָם האט
איהר מיר געמאכט, נְזָלֵן/טע... איך בֵּין אוֹלְמָנָה מִוּט קְלִינוּן
קְינְדְּעָר...“

אוון דער קְרַעְמָעָרִין ווַיְוַיְנְדִּיגָּע שְׁטִימָע, איהר שניצען די
נאָו אוון דער גאנצְעָר קְרַעְמָעָרְשָׁעָר הַילּוֹד קְעַנְעַנְוָו איהר פֿון קְאָפָּה
נִיט אָרוּם.

זי דערמאָנט זיך, או זי האט יענע בעrhoחיגט:

— מאָרגָעָן, חַיּוּקָלָעָן, מאָרגָעָן נִיב אַיך אַיך!

— געוויס? — האט די קְרַעְמָעָרִין געפְּרָעָנְטָן.

— געוויס! געוויס!

מייד, פֿערמאָטערט אוון הונגערג האט זי זיך צוֹרִיךְ גַּעַנְתָּה
וְאָרְפָּעָן אוֹפְּפָן בְּעֵט אוון ארויינגענְרָאָבָעָן דַּעַם קְאָפָּה אוֹן קִישְׁעָן
אוֹו ווּוּטָעָר גַּעווינט...

די טְרַעְהָרָעָן האָבָעָן איהר לַיְכְּטָעָר גַּעמאכט. זי האט זיך
אוֹפֿגָעָהוּבָעָן, אוֹפֿגָעַשְׁטָעָלָט, צָנוּגָעָנְגָעָן צָוָם פְּעַנְסְטָעָר אוֹו

אייז נעליאיבען שטעהן פערטרראכט, אהן געדאנקען. אוין דרייסען האט זיך צושפיעלט אַ שטורהם. זיך אלץ געשטארקט אוון אנגענזהיבען ריסען דעם דאס. זיך רוקט זיך צוריק אַב אין שטוב אוון שפּרײַזֶט וווײַיטער אויף אַב אַיבָּערְן צימער. דער קרעַז מעירינס געשטאלט שׂועעבטט אַיהָר פֿאָר די אַוְונְגָּען, אוון דאס ברומען פֿון ווינְד בִּיזְעָרט זיך פֿאָר אַיהָר. עס פֿאלט אַיהָר אַיוֹן, או אָאַ שׂוּטוּרָם קָעַן אַיבָּערְקָעַהָרָעַן דָּאַט הַוִּזְוִז... אַלְעַז הַיְזָעַר... זיך טְרָאַכְט: ווּעַן ער שׂטְאַרְקָט זיך, קָעַהָרָט ער אַיבָּערְ די ווּעַלְט... עס ווּאַלְט גַּעַוְעָן אַוִּים קָרְעַמְעָרִין, אוּוּס חֻבּוֹת.

נאָר דער ווינְד ברומט אוון ברומט אוון קלערט נאָר נישט אַיבָּערְצְּקָעַהָרָעַן די ווּעַלְט...

—וּאַלְט ער חָאַטְשָׁ דִּי שׂוּבָּעַן אַוִּיסְגָּהָאָקְטָ!

זיך שׂטְאַלְט זיך פֿאָר: דער ווינְד האָט אַוִּיסְגָּהָאָקְט די שׂוּבָּעַן. אַגְּנַצְעַן נאַכְטַּ פְּרִיהָרָט זיך אָנוּ ווּרְטָט אַוְשׁ קָרְאָנָק. אַינְנָי דְּרִיפְרִיהָרָט קָוְמָט די אַלְמָנָה. „נוּן, פְּרִילְיָהָן, אַיהָר האָט?“ אָנוּ זיך עַנְטְּפָעָרָט אַיהָר: „קָוְקָט נאָר אַיְזָ פְּעַנְטָעַר אַרְיָה!“ די אַלְמָנָה קָוְקָט אָנוּ פְּרִעְגָּט: „וְאָס?“ — „דָּעַר ווּינְד“, עַנְטְּפָעָרָט זיך, „הָאָט אַוִּיסְגָּהָאָקְט...“ — „אָוֹוֹ!“ מְאַכְטַּ די אַלְמָנָה אָנוּ פְּרִעְגָּט אַוְיְילָע אָנוּ חָוֵב. דְּרָעַנָּאָר דְּרִמְאָהָנָט זיך זיך, אָנוּ עַפְעַנְט דָּאָס אַוְיְילָע אָנוּ ווּילָוּ ווּיְטָעַר מְאַהָנָעַן. נאָר זיך זַאנְט אַיהָר: „אָנוּ אַגְּנַצְעַן נאַכְטַּ ער גְּרִיסָעַן, דָּעַר ווּינְד. אַרְיִינְגְּבָּלָאָזָעָן חָאַט ער מִיט אַ קְעַלְט... אַיך האָב מִיד שׂטְאַרְק פְּרִקְיָהָלָטָן. אַגְּנַצְעַן נאַכְטַּ האָב אַיך גַּעַזְטָעָרָט... עס ווּט זַיְן אַ קָּרְעָנָק, אָפְשָׁר אַ לְוָנְגָּעָן-עַנְטְּצִינְדוֹגָן... אָנוּ די אַלְמָנָה קָרִיגָּט רַחֲמָנוֹת אָנוּ שׂוּוִיגְט.

אוון בערטע שׂטְאַלְט זיך אַב אַוְיְילָע, גַּעַת דְּרָעַנָּאָר צוּצָּם עַנְטְּפָעָר, האָט אַוִּים צְוּוֵי שׂוּבָּעַן אָנוּ מְוּרְמָעָלָט ווּיְ מְשׁוֹגָעָן — דָּעַר ווּינְד, דָּעַר ווּינְד! אַה, סְאָר אַ שׂוּטוּרִים!

אָחָן אָן אַדְרָעָם.

געקומען ווירדר עין אַנְיַיעַ פֿרְעָמְדָע שְׂטָאָדָט, האט נְרִישׁוֹ
שִׁינְגּוֹנֶד, אָנוֹ לְיוֹטֵן פֿאַלְשָׁעָן פֿאַסְפָּאָרָט — אָהָדוֹ לְיִפְשִׁיז, זַיְד
גּוֹזָעַצְטַ שְׁרִיבָעָן אַ בְּרִיעָף אָנוֹ דָעַם קְלִינָעָם צַיְד
מְעַרְלָ פָוּ אַרְיָמָעַן הַאֲטָעַל, וּוֹאָהָווֹן עָרָ אָנוֹ פֿעַרְפָּאַהָרָעַן.
דָעַר בְּרִיעָף אָנוֹ גְעוֹעָן צַוְאָ גּוֹעַעַזְעַנָּעָם חָבָר. קִיּוֹן
שְׂטָאָרָקָע נְוִיטְנִיקִים אַיְהָם צַוְשְׁרִיבָעָן הָאָט עָרָ נִיט
גּוֹעַהָאָט, נָאָר שִׁינְקִינְדַּר הָאָט מִיטֵּן בְּרִיעָף זַיְד וּוֹי גַעַד
וּוְאַלְטַ בְּעַפְעַטְינְגָעַן אַוְיֵפֵן נִיעַם פֿלָאָזָן... אַ בְּרִיעָף אַיְזָנִיבָעַן
שִׁינְקִינְדָעַן אַיְזָנִיבָעַן גְלוֹתְלְעָבָעַן וּוֹי אַשְׁיַׂן-צַעַטָעַל, וּוֹאָס עָרָ נִיט
זַיְד אַלְיַיְן, אָז עָרָקְזִיסְטִירָט נָאָךְ אָנוֹ הָאָט אַ שְׁמִיקָעָל פֿעַרְ
בִּינְרוֹגָן מִיטַעַנְשָׁעַן. יְדָעַם מָאָל וּוֹעָן עָרָ לְאָזָט אַרְאָבָד דָעַם
בְּרִיעָף אָנוֹ אַקְעַסְטָעַל, פֿיהָלָט עָרָ, אָז עָרָ הָאָט אָנוֹ דָעַר שְׂטָאָדָט,
וּוֹאָו עָרָ הָאָט זַיְד בְּעַזְעַטָעַן, גּוֹלְעַנְטָם דָעַם עַרְשָׁטָעַן שְׂטִיּוֹן. קִיּוֹן
פֿעַטְטָעַרְעַ אָנוֹ מְעַהָר וּכְעַרְעַ סְמָנִים הָאָט עָרָ נִיט גּוֹעַהָאָט.
דָעַם בְּרִיעָף הָאָט עָרָ גּוֹשְׁרִיבָעַן שְׁנָעַל, אַבְרָרְגָּלָאָט: הָאָט
גּוֹמְאַלְדָעַן דָעַם פֿרִיְינָה, אָז דָא רְעַבְעַנְטָ עָרָ אַבְיסָעָל אַבְצָרוֹהָעָן:
די שְׂטָאָדָט הָאָט עָרָ נָאָךְ וּוֹעָנָן גּוֹעַהָוֹן, נָאָר דָעַר עַרְשָׁטָעַר
איַינְרוֹק אַיְזָנִיבָעַן אַגְוַטָעַר: דִי גָאָסָעָן בְּרִיְיתָ, אָנוֹ דִי הַיּוֹזָעָר גַעַד
בּוֹיִט אַיְזָנִיבָעַן אַלְטָעַן סְטוּלָה, וּוֹאָס דָאָס גּוֹפְעַלְטָ אַיְהָם אַזְוִי
שְׂטָאָרָקָע צָוְמָעַנְדָע בְּעַט עָרָ דָעַם פֿרִיְינָר, עָרָ זָאָל אַיְהָם גַלְיִיךְ

ענטפערן, ואָרָום אַיְינֶנְטַלִיך ווַיִּס עַר נִיט, צֵי עַר ווּעַט דָא
לאָנג פֿערבְּלִיְיבָעַן; עַס ווּונְדַט זַיְה, צֵי עַר ווּעַט דָא גַּעֲפִינְעַן
עַפְעַם אַבעַשְׁפְּטִיגָּנָג.

„שְׂרִיבָעַן מִיר — הָאַט עַר גַּעֲנְרוֹגֶט דֻּעַם בְּרִיעַך — זַאלְט
איַהְר אוּוּף פֿאַלְגַּעַנְדָּרָעַן אַדְרָעַם.“
עַר הָאַט אַוּוּקְגַּעַנְשְׁטַלְט צַוְויִי פֿוֹנְקְטָעַן אַין דַעַר לְעַנְג אָנוֹ
הָאַט שְׁוִין גַּעֲוָאַלְט אַגְּנְגְעַבָּעַן זַיְן פֿרִיְינְד דֻּעַם אַדְרָעַם. נַאֲר דָא
הָאַט עַר זַיְה פֿערְטְּרָאַכְט.

וּוְאָס פֿאָר אָנוֹ אַדְרָעַם נִיט מָעוֹן דָא? דָא אַיְן האַטְעַל ווּעַט
עַר בְּלִיְיבָעַן נַאֲר צַוְויִידְרִי טָעַג. מִיט זַיְן נִיט בְּשַׁרְזַי פָּאַס
איַז אַ רְיּוֹקָעַ לְעַנְגָּעַל צַוְ בְּלִיְיבָעַן דָא... אַיְן אַגְּבָא אַיְן טַאַקָּעַ
דַעַר האַטְעַל, וּוּ בְּלִיגַע עַר אַיְה, צַו טַיְעַר פֿאָר אַיְהָם. עַר ווּעַט
טַאַקָּעַ דַאַרְפָּעַן הַיְוִינְט אַרְוִינְגָהוּן הַנְּטָמְרָן שְׁטָמָדָט זַובְעַן אָ
שְׁטִיל, קְלִיּוֹן צִימָעָרְלָא אַיְן אַ פֿערְוֹוֹאַרְפָּעַנְעַר גַּעֲנָנָה. אַיְהָם אַיְן
שְׁוִין אַזְוִי בְּשַׁעַרְתָּם: בְּעַהְאַלְטָעַן זַיְה פָּוֹן דַעַר ווּלְכָט... עַר אַיְן
צַו רְיַיְן צַו פְּיַיְן, אַזְוֹר זַאְל מְעַנְגָּן ווּאוֹנְגָן צַוְזָאַמְעָן מִיט
אַלְעַמְעָן... עַר הָאַט קִיְינְעָם נִיט גַּעֲנָאַרְט, קִיְינְעָם נִיט בְּעַטְרָאַ
גָעַן, אַזְוֹסָעַר דַעַר פֿאַלְצִיזִי, ווּלְכָבָעַר עַר נִיט שְׁטַמְעַנְדָּגָן אַז
פֿאַלְשָׁעַן נַאַמְעָן. נַאֲט זַאְל אַיְהָם דַי אַיְינְגָּעַן זַינְדָר מְחוֹל זַיְן...
איַז ווּלְכָבָעַן אַדְרָעַם נִיט מָעוֹן אַזְוֹן זַיְן לְעַנְאַלְעַן פֿרִיְינְד?
עַר דַעְרַמְאַהָנָט זַיְה אַזְוֹן דַי אַדְרָעַטְעַן זַיְןָעַ בַּיִ אַזְוּלְכָבָעַ פֿעַ
לְעַן אַיְן אַנְדָעַר שְׁטַעַדְתָּ. אַיְן אַזְוִי גַּעַת דַעַר אַיְן קָאַפְּזַי זַיְן
גַּאנְצַי לְעַבָּעַן. פֿאָר דַי גַּאנְצַע וּכְבָעַזְהוּן יַאֲהָר, וּוְאָס עַר אַיְן אַוּוּסָ
פָּוֹן דַעַר חַיִים (עַר אַיְן דַאַמְאַלְס אַלְט גַּעַוּעַן אַיְהָר פֿערְצָעַה),
הָאַט עַר אַלְעַמְאַל גַּעַהְאַט קָאַפְּדָרְעַה עַנְיִישָׁעַן פָּוֹן דַי אַדְרָעַטְעַן.
אַגְּנְקָעַטְמָעַן דַאָס עַרְשְׁטָעַ מַאְל אַיְן דַעַר עַרְשְׁטָעַר פֿרְעַמְדָעַר
שְׁטַאַדָּט לְעַרְנָעַן, הָאַט עַר קְיַיְן דִירָה נִיט גַּעַהְאַט, גַּעַלְעַבָּט אַזְוִ
גַּעַשְׁלָאַפְּעַן אַיְן בִּיתְהַמְּדָרִש, אַזְוֹן דַי בְּרִיאָעַפְּ, וּוְאָס עַר פֿלְעַגְט בַּעַר
קְוַמְעַן פָּוֹן זַיְן אַרְיִמְעַר מְוֹטָעַר, אַזְוֹן גַּעַוּעַן אַוְיְפִ' אַדְרָעַם פָּוֹן
רַאֲשֵׁה־יִשְׂבָּה. דַעַר רַאֲשֵׁה־יִשְׂבָּה אַיְן אַפְּלִוּ גַּעַוּעַן אַ גַּוְתָּעָר

איך, נאר זעהר א פערקלערטער, אוון ער פֿלעגט איהם די לייעבע
בריווועעלעך פֿון זיין אריימער מוטער, די אלמנה, אַבגעבען אין א
וואָך צוּווִי אַרוּם... שפֿעטער אין ער אַוועַס פֿאָר אַסְאָדָם,
געדיינט ערגעץ אין אַרְזֵשֶׁר שטאדט; דָא האט ער שוין
געחאמט אַפְּילוֹ אַ שטונדריגע דירה — די קָזָאַרְמָעַ, נאר אַידִידַ
שע בריעפֿ פֿלעגט דער אַדְיוֹטָאנַטַּפֿ פֿון פֿאָלְקַ נִיטַּ עַרְלְוִיבָּעַ צוֹ
בקומען, אוון ער האט דָאַמְּאַלְסְּטַ אַוְיךְ גַּעֲמוֹתַ שְׂרִיבְּבָעַן אַוְיפֿןְ
אַדרעםַ פֿון דָאַרְטִיגָּעַןְ... רב... נאר יַעֲנַעַ בְּרִיעַפֿ זַיְינַעַןְ שְׁוִין גַּעֲוָעַןְ
נִיטַּפֿןְ דער מְוֻטָּרַעַ: די מְוֻטָּרַעַ אין שְׁוִין גַּעֲוָעַןְ גַּעֲשָׁטָאַרְבָּעַןְ.
דאָס אַיז גַּעֲוָעַןְ בְּרִיעַפֿ פֿון אַ מְוֻחָמָעַןְ אוון טַאַקָּעַ פֿון דעם
פרײַנְהַרְ, צוֹ וּוּלְכָעַןְ ערַ שְׂרִיבְּטַ אַיצְטַ...

שפֿעטער, אוון ער האט גַּעֲנְדִּיגָּטַ דִּיעַעַעַןְ, האט איהם גַּלְיוּד
אַרְיִינְגַּעַלְעַפְּטַ דיַ בְּעַוּעַגְגָּה. ער אַיז גַּלְיוּד גַּעֲוָאַרְעָעַןְ טְרוּפַ
אוון אלְזַ גַּעֲוָאַוְינַטַּ אַוְיךְ פְּרַעְמְדָעַ פְּעַטְעַר. ער האט שְׁוִין גַּעֲהַיְידַ
סְּעַן חַיִּים בְּעַרְמָאַןְ אוון יַסְךְּ פְּוֹנַטַּ אַוְןְ גַּעֲצַעְלַ פְּיַשְׁקָיַןְ אוון חַאַנְיַעַ
הַעַכְטַּ... ער אַיז שְׁוִין גַּעֲוָעַןְ אַלְטַ וּזְיַעַבְנָאַרְזָוְאַנְצָיְגַּןְ יַאַהְרָהְ, אוון
אַיז אַהֲלָבַּ יַאַהְרָהְ אַרוּם יַגְנַעַר גַּעֲוָאַרְעָעַןְ מִיטַּ גַּנְאַנְעַזְעַ זְיַעַבְנַ
יַאַהְרָהְ, אוון אַיז דָּרְיִי חַדְשִׁים אַרוּם עַלְטָעַר גַּעֲוָאַרְעָעַןְ אַוְיךְ גַּנְאַנְעַזְעַ...

אוון אַט אַיז ער שְׁוִין, דָאַכְטַ זְיַהָ, בְּשַׂר גַּעֲוָאַרְעָעַןְ, גַּלְקוּדַ
גַּעַן צְרוּיקַ זַיְן אַיְינְגַּעַנְעַםַ פְּאַםַ, דַעַם אַיְינְגַּעַנְעַםַ גַּעַמְעַןְ מִיטַּ דיַ
איַיְינְגַּעַנְעַ יַאַהְרָעַןְ. אַיז איהם אַבְעָרַ צוֹ לְאַנְגּוּיְילַגְן גַּעֲוָאַרְעָעַןְ. אוון
ער האט וּוּדְעַרְ פְּרַעְזְנִידְגַּטְ זַיְן גַּעַמְעַןְ אוון דיַ צְאַחַל יַאַהְרָעַןְ
זַיְינַעַןְ אוון דיַ מְנוֹחָה... וּוּדְעַרְ גַּעֲוָאַנְדְּעַרְטַ, פְּעַרְפָּאַלְגַּטְ פֿון פְּאַרְ
לְיִצְיַיְהַ אַזְוֹןְ שְׁפִיאַנְעַןְ, פֿון שְׁטָאַדְטַ צוֹ שְׁטָאַדְטַ, אוון אלְזַ גַּעֲבִיטְמַעַןְ
דיַ אַדְרָעַמְעַןְ, גַּעֲבִיטְמַעַןְ אַדְרָעַ גַּעֲבַעְטַעַלְטַ בְּיַיְ בְּעַקְאַנְטַעַןְ: ערַ
לְיִוְבְּטַ מַוְרַ צוֹ בְּעַקְוּמָעַןְ בְּרִיעַפֿ אַוְיךְ אַיְוּרַ אַדְרָעַםַ...

דָאַרְמָאַהְגַּעַנְדִּיגַּ זַיְדַ אַזְוֹןְ דַעַם אַלְעַמְעַןְ, האט איהם אַגְּגַעְנוּמָעַןְ
אַ שְׁרַעַקְ: גַּאַרְנִישְׁטַ הַאַכְעָןְ אַיז דַעַר וּוּלְטַ, אַפְּילַוְ קַיְןְ אַרְ-

רַעַם נִישְׁטַ...

נײַין, ער ווועט אִיצט אָנוּעַנדַען אלֻ קְרַעְפְּטַעַן צוֹ קְרִינְגַען ♀
 שטענְדִּיגַען ווַיְנְקָעֵל מִיטָּא שְׁטַעַנְדִּיגַען אֲדָרָעָס.
 אָנוֹ דָּעַם בְּרוּעַף הָאָט ער נְעַנְדִּיגַטָּה: "אַבְּעַרְיוֹנָעָס קָעַן אִיךְ
 אִיךְ מִין אֲדָרָעָס נָאָךְ נִיטָּשְׁרִיבְּבָעָן. אִיךְ וּוְעַל דַּי טָעַן נְעַפְּרַיְתָּן
 נָעַן אֶצְימָעָר, וּוְעַל אִיךְ אִיךְ שְׂוִין מְעַלְדַּעַן. וּוְאָרָט אַוְיכְּ מִין
 צְוַוְוִיטַעַן בְּרִיעָה" ...
 ער הָאָט אַרְיוֹינְגַּעַלְעַנט דָּסָס פָּעַרְשְׁרִיבְּבָעָן בְּוַיְגָעַלְעַ פָּאָפִיר
 אַיִּין אַכְּנוּוּרָטָם, פָּעַרְמָלְעַפְּט אָנוֹ גְּעַנְוּמָעָן שְׁרִיבְּבָעָן דָּעַם אֲדָרָעָס
 דָּסָס אַיִּוֹ גְּעַוְוָעָן אִיחָם אַגְּוָט בְּעַקְאַנְטָעָר אֲדָרָעָס: שְׂוִין צְעָהָן
 יַאֲחָר זְיוּת זְיוּן פְּרִיְינְד וּוְאוּינְט דָּארָט — אָנוֹ אַלְטָעָר אֲדָרָעָס!
 וּוּפְיַיְעַל הָאָט ער, שִׁינְקִינְד, שְׂוִין אַוִּיסְגָּעָוָוָאנְגָּלָט, גְּעַבְּיָטָעָן
 שְׁטָעָדָט, נָאָסָעָן, צִימָעָן! אָנוֹ יַעֲנָעָר וּוְאוּינְט נָאָךְ אַלְץָ דָּארָט
 אַיִּין יַעֲנָעָר שְׁטָאָרָט, אַיִּין יַעֲנָעָר וָאָסָם, אַיִּין יַעֲנָעָם הוּאָז, אַיִּין יַעֲנָעָם
 נְוָמָעָר ... ♀ גְּלִיקְלִיבָּרָר מְעַנְשָׁ! ...

מען קויפטן ניט.

אַ חִמּוֹרְגָּעֵר וַיַּנְטָעֵר נַאֲכְמִיטָּאָן. אַיְן קְלִינְגָּעֵם שְׁמַאֲדָרְטָן
נַאֲרְטָעֵן.

זֶה זִוְצָט אָוּוֹפָ אַ בָּאנְק אַיְן אַ זַּיְמִינְגָּעֵר אַלְעָעָן, אַוְן סְקָטָט
אָוּוֹפָ יַעֲדָעֵן צָמוֹנְסְפָּעָרְזָהָהָן, וּוֹאָס גַּעַתָּהָהָה בְּעָרְבִּי. זֶה סְקָעָן אַבָּעָר
נִיט אַיְן אַיְהָר זַוִּיט.

אַיְיָנְגָּוִיקָּעָלָט אַיְן דָּעָר פָּאַטְשִׂיְּלָעָ, מִוְּט דָּעַם בְּלָאַסְטָעָן אַכְּבָּ
נַעֲלָכְטָעָן פָּנִים, מַאֲכָטָזְיָה אַיְן אַיְנְרוֹדָק פָּוָן סְתָמָן אַזְרָעָמָעָ פְּרוֹיָ
זֶה פִּיחָלָט עַמָּ. זֶה פְּרוֹבָּט דַּיְ פָּאַטְשִׂיְּלָעָ אַרְאָבְרוֹקָעָן אָוּוֹפָן פְּלִיָּהָ
צָע אַלְיָהָן, הָאָטָזְיָה אַזְבָּעָר נַאֲלָךְ צָוְלִיעָב אָזְוִיָּה טָעָמִים חָרְטָחָ
עַדְשָׁטָעָנָם אַיְן אַיְהָר קָלָטָמָן אַזְן צָוְוִוָּעָנָם רַעֲבָנָטָן זֶה אַיְן בְּעַ
סָעָר, אַזְדָּעָר „נַאֲסָטָן“, זֶה עַס וּוֹיָטָטָם בְּיַיְ אַיְהָר לְוִוָּת גַּעַוְאָתָהָן
חוֹיִיט יַעֲדָעָר מַאֲנְסְבָּיל, זֶה לְבָעָטָר אַיְהָר פָּנָוָס נִטָּאָנְקָעָן. עַס
אַיְן נִטָּאָ וּוֹאָס ! אַיְן קַיְוָן שְׁפִּיעָגָעָלָעָ הָאָטָזְיָה אַזְוִיָּה פָּוָן אַ
יַּאֲחָר נִטָּאָרְיָינְגָּעָקָוּטָם, נַאֲרָ פְּעָרְבִּיְּגָעָחָעָנְדָרָיָהָן נַעֲכָטָעָן בְּנַכְּבָּחָ
אַ רְיִיכָּעָ נָאָס, הָאָטָזְיָה אַיְן אַ גְּרוֹיְסָעָן פָּעָנְטָטָעָר דְּרָעְזָהָהָן אַיְהָר
פָּנִים. מִוְּט אָזָאָ פָּנָוָס לְיַעַנְטָמָן מַעַן אַיְן חַקְרָש — הָאָטָזְיָה זֶה זַיְדָ
אַלְיָהָן גַּעֲרִיְּצָט — וּוֹ קָמָטָזְיָה זֶה נַאֲךְ צָוָרָאָכָטָעָן פָּוָן אַ נַּאֲסָט !
פָּוָן דְּעַמְּטוּוֹעָגָעָן הָאָפָטָזְיָה זֶה נַאֲךְ צָוָרָאָכָטָעָן אַ שְׁבָוָר,
וּוֹיִיס זֶה, אַיְן נִטָּאָרְיָינְגָּעָהָן גְּרוֹיְסָעָר אַיבָּעָרְקָלְיוּבָעָר. פָּאָר אַ יַּאֲחָרָעָן,
או זֶה אַיְן אַרְוִוָס פָּוָן הָאַסְפִּיאָטָאָל הָאָטָזְיָה נַאֲךְ עַרְנָעָר אַוִּיסְנָעָר

עהן, פון דעםטוועגען האט זי גלייך אויף מארגנען נערקינגען אַ נאָסְטַ פַּאֲרַ אַ גַּאנְצָעַן רַובָּעַל, נַאֲרַ וּוֹי אַמְּאַלַּ אַין דֵי גַּונְטַע יַאֲהָדָ רַעַן, וּוֹעַן זִי אַיְזָ בֵּי אַ בָּלְחָבּוֹת/טַע גַּעַוּן. אַמְּתָה, דַּעַר נַאָסְטַ אַיְזָ גַּעַוּן שְׁכָרַ וּוֹי לַוּט, עַר האט זי פָּעַרְמוֹטְשָׁעַט, אַבָּעַר פָּאַרטַט אַ רַּובָּעַל.

נַאֲרַ אַלְעַ דָּרְכָּנְعַהָר זַיְוַעַן נִיכְטָעַר. עַם אַיְזָ אַיְחָד אַ גְּרוֹיסְעַר חְדוּשָׁ, אַוְן אַ גְּרוֹיסְעַר וּוּהְתָאָגָּ. אַ מִיאָסָעַ וּוּלְעַט גַּעַוְאָרָעַן: אַלְעַ הַאָבָעַן אַיְפָּגָעַהָרֶט צֹ טְרִינְקָעַן. עַם גַּעַתָּט אַוְן טַעַר אַיְחָד פְּרָנָסָה... .

שָׁא, אַט גַּעַת אַיְינָעַר עַפְעַם פְּרָעָהָהָ. עַר קָוְטַ אַוְיָחָד. זִי רָקָט אַרְאָבָּ דִּי פָּאַטְשִׁילָעָ. אַ שָׁאָר וּאַסְּ זִי האט סַיְן פָּוֹרְדָּעַ נִיטָּ. אַחֲזָ פָּוֹרְדָּעַ קָעַן מַעַן טָאָקָעַ נִיטָּ וּוּסָעַן וּוּרַדָּ זִי אַיְזָ, מַעַן קָעַן זִי רָעְכָּעָנָעַן פָּאָר אָזָן הַרְלִיכְבָּרָעָ. אַזָּ אַוְנְגָּלִיק אַחֲזָ פָּוֹרְדָּעָ, דִּי בִּיסְעָל פָּוֹרְדָּעָ — דָּאָס אַזָּ אַ שְׂילָדָ וּוֹי אַוְיָחָד מַאָזָן: דָּאָ פָּעַרְקִוְיְפָט זִיךְ דָּאָס אַזָּ אַזָּ. יַעַצְטָ, אַזָּ זִי וּוּעַט פָּעַרְדִּיעָנָעַן דַּעַם עַרְשָׁטָעַן גַּילְדָּעַן מוֹזָ זִי קוֹיפָעַן פָּוֹרְדָּעָ... .
דַּעַר פְּרָעָהָלִיכְבָּרָעָ נַאָסְטַ גַּעַתָּט פָּעַבְיָהָ. עַר דָּרְקָעָנָעַן זִי נִיטָּ... שָׁא, זִי וּוּעַט אַ זָּוְנָגָתָהָן, וּוּעַט עַר פָּעַרְשָׁתָעָן.
— טְרָאָל — טְרָאָל! ...

אַ זַּוְינְדָּ פָּעַרְשְׁטִיקָט אַיְחָד דַּעַם אַטְהָעָם אַזָּ זִי קָעַן קִיְּוָן
קָלָאנָגָ נִיטָּ אַרְוּסְטָאָזָעָן. דַּעַר „פְּרָעָהָלִיכְבָּרָעָ“ אַזָּ אַרְיָבְעָר גַּעַתָּט
נַאָגָעָן.

— וּאַסְּ זָאַל זִי וּוּיְטָעַר טָהָאָן? זַיְוַעַן אַוְיָחָד דַּעַר בָּאָנְקָ
וּוּיְטָעַר אַזָּ וּוּאָרְטָעָן! נִיּוֹן! עַס אַיְזָ אַשְׁלִימְמוֹלְדִּינָעַ בָּאָנְקָ. זִי
וּוּטַ דָּאָ נַאֲרַ נִישְׁתַּחַט הַאָבָעַן. זִי וּוּטַ אַיְבָּרְגָּעָהָן אַוְיָחָד יַעַנְעָר
בָּאָנְקָ. דָּאָרָט גַּעַהָעַן מַעַהָר מַעַנְשָׁעַן, דָּאָרָט קָעַן אַיְחָד דַּעַר אַיְידָ
בְּעַרְשָׁטָעַר עַפְעַם צַוְּשִׁיקָעָן. אַוְיָחָד יַעַנְעָר בָּאָנְקָ אַזָּ אַבָּעַר נִיטָּ
וּוּיְטָעַר סְטָאִיקָאָוּעָ מִיטָּ דִּי גְּרוֹיסָעָ בִּיזָּעָ וּוּאָנְסָעָן. עַר וּוּעַט
זִי גַּעַהָעַן אַיְזָ צְעָרְקָילָ. בֵּי נַאֲכָט וּוּאַלְטָ אָפִילָו נִיטָּ גַּעַהָעַט
אַיְזָ צְעָרְקָילָ אַיְבָּרְגָּעָטְבִּיגָּעָן, דָּאָרָטָעַן מוֹזָ זִיּוֹן נַאֲנָעָ וּוּאָרָעָם,

בְּיִם טָאג אַיּוֹ אֶבֶּעָר אֲשֶׁר, טָאמָער מַאֲכַת זַיֵּךְ פָּאָרֶט וּוּסָמָעָר נַיְלָדָעָן — זַיְ וּוּיל שְׂוִין גּוֹט עַסְפָּעָן... עַס דְּרֻעהַט זַיְ אַיְהָר שְׂוִין דָעָר קָאָפּ. אֲהַנְגָּרְנוּ וּוּעָט זַיְ גַּעֲוָוִים קַיְוָן נַאֲסָט נִיט גַּעֲפִיָּן. אֲנַאֲסָט הַאֲטָט לְיַעַב אֲפָרָעָהַלְכָּעָן...

זַיְ הַוִּיבָּט אַזְוָן רַוקָּעָן דַּיְהַאנְדָּזְן טָאַש פָּזְן קַלְיְידָעָל, בָּאַטְשָׁן זַיְ זַיְכָּעָר, אַזְוָן וּוּעָט דָאַרְטָעָן נַאֲרָנִישָׁן גַּעֲפִינְעָן... — שַׁא, אַטְנָהָט נַאֲךְ אַיְינְעָר, וּאַסְקָוְט אַוְתְּ אַיְהָר. עַר קַוְקָט שְׁטָאָרָק... טְרָאָל — טְרָאָל... הַיְבָּט זַיְ אַזְוָן... יַעֲנָעָר גַּעֲחָט צַו, מַאֲכַת אֲרַחְמָנוֹת מִינָעָן אַזְוָן פְּרָעָנֶט: — אַפְּשָׁר וּוּיסָט אַיְהָר נִיט, כָּאַבְיָשָׁן, זַיְ גַּעֲחָט מַעַן דָא אַוְתְּ דָעָר מַעַד-גָּאָס?

לִיעְנָט עַר אַזְוָן דְּרָעָר מִיט דָעָר מַעַד נַאֲסָט. בָּאַבְיָשָׁן רַופְטָעָר זַיְ נַאֲרָה. זַיְ וּוּאָרֶט אַוְתְּקָעָט אַזְוָן הַאֲסָט אַזְוָן עַר רַופְטָעָר זַיְ בָּאַבָּע. עַר קוֹיְלָעָט דָאָד זַיְ אַזְוָעָק... עַר נַעֲהָמָט דָאָד אַזְוָעָק אַיְהָר בְּרוּוֹט... — בְּרָעְכָּט דָעָם קָאָפּ מִיט דָעָר מַעַד נַאֲסָט! שִׁילְט זַיְ. עַר הַאֲטָט זַיְ דָעְרָמָאנָט אַזְוָן רַיְיכָעָן גָּאָס. אַמְּאָל פְּלָעָנֶט זַיְ דָאַרְטָעָן שְׁפָאַצְוָרָעָן... אַיְצָטָעָר...

אַיְצָטָעָר אַזְוָן זַיְ שְׂוִין טָאַקָּעָ אַלְטָן! זַיְ מוֹזָהָבָעָן נַוְיָטָן פְּוֹדָרָעָן פָּזְן דָעָר פָּאַטְשָׁיוּלָעָ פְּטוּר וּוּרָעָן. דַּיְ פָּאַטְשָׁיוּלָעָ מַאֲכַת אַיְהָר אַלְטָן... זַיְ וּוּעָט זַיְ פָּעָרְקִיפָּעָן. שַׁוְּזַיְן פָּעָרְקִיפָּעָן זַיְ זַיְ.

דָּאָס אַזְוָן דָאָפּ אֲנַקְלִיבָּר פְּלָאָן! זַיְ קָעָן נַעֲהָמָעָן אֲרָזָ בְּעֵל אַוְדָאי. אֲרָבָּעָל, אֲרָבָּעָל! זַיְ וּוּעָט גַּלְיָיךְ גַּעֲהָן עַסְפָּעָן אַזְוָן קוֹיְפָּעָן פְּוֹדָרָעָן... זַיְ וּוּעָט וּוּרָעָן אַיְנָגָעָר. אַזְוָן זַיְ אַיְזָן דָאָד טָאַקָּעָ נִיט אַלְטָן... „זַיְ אַלְטָן בֵּין אִידְן?“ זַיְ וּוּיל זַיְ דָעְרָמָאנָעָן וּוּ פִּיאָל זַיְ אַלְטָן. נַאֲרָן זַיְ קָעָן נִיט, זַיְ הַאֲטָט פָּעָרְגָּעָסָעָן! אַלְעָ אַיְהָרָעָן אַיְהָרָעָן זַיְ וּוּ צְוָמִישָׁט אַזְוָן זַיְנָעָן גַּעֲוָרָעָן עַפְעָט אֲשְׁטִיק שְׁוֹוָאַרְצָעָס אַזְוָן זַיְ קָעָן נִיט בָּאַפְעָן דַּיְ צָאָהָל אַזְוָן דַּיְ מַאָס, זַיְ וּוּוּסָ נַאֲרָה, אַזְוָן הַאֲטָט אַבְגָּנָלְעָבָט אֲשְׁוֹוָאַרְצָעָן שְׁטִיק לְעָבָעָן...

אכבר די פאטשיילע טראגט זי שיין פערקייפען. שיין מאָ
קע. און מאָמער ווועט זיין קאלט? דערשראקט זי זיך.
וי פֿרְבַּכְתּ מְאַכְּבָנָא אַ פֿרְאַבְּעָנָא; זי נְעַמְתּ אַיִן גַּאנְצָנָן אַרְאָבּ
פֿון זיך דַּי פֿאַטְשִׁיְּלָעּ אַזְּנָא הַאלָּט עַמְּ אַיִן האָנד אַזְּנָא זִיכְּצָן אָזְּוֹן.
וי שְׁמוּעַסְטּ זיך אַיִן, אַזְּנָא פֿוּעַל שְׁעהָנָר. זי ווֹאַלְטּ
וּוְעַלְעָן אַ קְּסָךְ מְהָאָן אַיִן אַ שְׁפִּינְגָּלָעּ, זַעַחַן וְזַעַחַט זי אַוְיסָטּ
אַחֲן דַּעַר פֿאַטְשִׁיְּלָעּ. אַ שָׁאָד וּוְאָסָטּ דָּאָסּ טִיבְּעָל אַיִן גַּאנְצָנָן
אַזְּנָא פֿערְפְּרָאַרְעָן. אַיִן טִיבְּעָל פֿלְעָנָטּ זי אַלְעָ מְאַל אַדְיוֹינְקוּפָּעָן,
פֿלְעָנָטּ זי זיך זַעַחַט וְזַעַחַט פֿוֹנְקָטּ וְזַעַחַט אַ שְׁפִּינְגָּל.
די פֿאַטְשִׁיְּלָעּ טְרָאָגָט זי שיין פֿערקייפען. אַזְּנָא מאָמער
וּוְעַלְעָן חָפְּפָעָן נְרוּוּסָטּ פֿרְעָסָטּ? שְׁטָעָלָטּ זי זיך וְזַעַחַט אַבְּ
אַיִן מִיטָּעָן וּוּעָן.
וי ווֹאַלְטּ חָאַטְשּׁ וּוְיָסָעָן וּוְאָסּ פֿאָר אַ חָודְשּׁ אַיִן הַיִּנְטּ!
שְׁבָט — וּוְיָסּ זֶה, אַיִן דַּי גַּרְעַסְטָעּ פֿרְעָסָטּ. עַמְּ מְזָוּן שְׁיָן זֶה
שְׁבָט. זֶה לְאָגָג דַּעַר וּוּינְגְּטָעּ צִיחַת זיך! שיין אַוְיךָ אַ גְּרוּזָ
סְּעָר שְׁוּוֹאַרְצָעָר שְׁטִיקָן.
עַט! זי ווֹעַט פֿערקייפָּעָן די פֿאַטְשִׁיְּלָעּ. זי דָּאָרָף קִיןְ פֿאָר
טְשִׁוְּכָעָן נִימָּט. זי האָט זי פֿיְינְטָן! ...
אט דְּעַרְזָעַחַט זי אַ העַנְדְּלָעָר מֵיטָא זַאְקָ אַונְטָעָרְן אַרְדִּים.
וי כָּאָפָּט אַרְאָבּ דַּי פֿאַטְשִׁיְּלָעּ. וּוּקְעָלָט עַמְּ אַיִן, זֶה אַ
שְׁטִיקָעָל סְּחָוָרָה אַזְּנָא לְעַנְטָמָט פֿאָר:
— קוֹפְּטָ רְ' אִיד, אַ גְּנוּטָ פֿאַטְשִׁיְּלָעּ.
— אַ גְּעַנְגְּבָעָטָעּ, וּוְאָסּ? — קוֹקָט אַוְיךָ אַיִחָר דַּעַר הַעֲנוּן
לְעָר.

— מִיְּנָעָ שְׁוֹנָאִים זַאְלָעָן גַּנְבָּגָעָן! — בְּעַלְיוֹדִינָט זיך זיך —
איְיךָ בֵּין אַזְּנָא עַהְרְלִיךְ-מִירְעָלָן.
— אַ מִיְּדָעָל? ... וּוּאַנְדָּרָט זיך דַּעַר העַנְדְּלָעָר: אַיִחָר
גַּעַמְיוֹנָט, אַיִחָר הַאָט שְׁיָן אַיְינְיקְּלָעָה.
זיך פֿוּהָלָט, אַזְּנָא יְעַדְעָס וּוְאָרָט פֿון העַנְדְּלָעָר פֿאַטְשָׁט אַיִחָר
אַזְּנָא זיך שְׁטָעָלָט זיך פֿאָר, אַזְּנָא דַּי בְּאַקְעָן מְזָוּן זֶה, בְּיַי אַיִחָר אַזְּנָא

רויט ווי איזן די גוטע יאַחרען.

— נו, קויפט...

— איך האנדעל ניט מיט פאטשויילען. — ענטפערט דער הענדעל ער טרוקען.

דאָס איזן עפֿען גאנַר אַ מאָדנע זאָה. אלֵיז קויפען זיַּי, גאנַר ניט קיַּוְן פאטשויילען. פָּאָר ווֹאָס? זִי פִּיהְלֶט, אוֹ עַם אַיז אַן עוֹלָת, אַ פָּאָטשְׁיוֹלָע אַיז קיַּוְן סְחֻרָה נִיט, — ווֹאָס?

זִי האָפְּט, אוֹ זִי ווּט אַין דער "בִּילְגָּעָר" נָאָס פָּעָר קויפען.

זִי טְרָאָנְט אַהֲזָן.

— קויפט אַ פָּאָטשְׁיוֹלָע! — שְׁלָאָנְט זִי פָּאָר.

— מִיר קויפען ניט קיַּוְן פָּאָטשְׁיוֹלָען, הערט זִי אַן עַנְטָר.

זִי טְרָאָנְט אַיְן אַ צְוֹוִיטָעָן גַּעוּלָב.

— קויפט אַ פָּאָטשְׁיוֹלָע...

— גַּעַחַט אַיְיה, גַּעַחַט אַיְיר, מעַן דָּאָרָה נִיט! — אָנוֹ אַ פָּעָר שְׁעַמְּטָע גַּעַחַט זִי אָוּעָק מִיט דָּעַר פָּאָטשְׁיוֹלָע צוֹרִיק אַיז קְלִינְגָּעָם גַּאֲרָטָעָן, אָנוֹ מִיט אַ קְלָה אָוִיפָּה דִּי לִיבָּעָן, זְוִיכָּט זִי קְוָנִים אָוִיפָּה זִיךְּ...

גָּאנַר זִי קויפט מַעַן אַוְיד נָוָט...

די מלפה.

א גאנצען ווינטער האט זיך אראנאוויטש אַרְוָמְגַנְדְּרָעַהְט
וואַן אַיבְּרִינְגֶּר אַין דער גְּרוֹזְבָּר בְּרַעֲמְדָר שְׁמָאָדָט: די
מאַטְעַרְעַלְעַ נוֹית, ווֹאָס אַיהם אַין אוֹיסְנְעַקְומָעַן דָּא צָו לִיְדָעַן,
הָאָט אַיהם נִיט אָזוֹי גַּעֲדֵרְקֶם, ווֹי די אַיְינְאָמְקִיט. עַר הָאָט
אַפְּיוֹ גַּעֲהָאָט אַ פָּאָר בְּעַקְאַנְטָע, נַאֲרַ די בְּעַקְאַנְטָע זַיְנָעַן דּוֹקָא
גַּעֲוָעַן בְּעַשְׁפְּטִינוּט, ווֹעֵר מִיט לְעַקְצִיעַם, ווֹעֵר מִיט בְּכַחְאַלְטָעַ
רְיָע. עַר נַאֲרַ אַלְיוֹן אַיְזָן גַּעֲוָעַן פְּרַויִּים בְּמַעַט דָּעַם גַּאנְצעַן טָאגַן.
אַיְזָן דָּעַם קְלִיּוּנָם קְאַפְּעַדְהַיּוֹן, ווֹאוּ עַר אַיְזָן גַּעֲוָעַן בְּמַעַט אַ
תוֹשֵׁב, פְּלַעַנט עַר אַמְּאָלָּא כָּאָפָּעַן אַ שְׁמוּעַם מִיט די שְׁכָנִים בְּיַיִן
אַיְזָן טִישָׁעַל, נַאֲרַ דָּאָס רָוב זַיְנָעַן עַם גַּעֲוָעַן יְוָנְגָלְיִיטִים פָּוּ גַּעַר
שְׁעַפְטָעַן, אָוֹן זַיְעַרְעַע מִינְיָנוֹנָעַן אָוֹן אַנְשִׁיּוֹאָנוֹנָעַן הָאָבָעַן אַיהם
נִיט אַיְנְטַעַרְסִירַט אַיְזָן נִיט צְוֹפְּרִעְדָּעַנְגַּעַשְׁטָעַלְתָּן; זַיִן הָאָרֶץ
הָאָט גַּעֲדוֹרִישָׁט נַאֲדָך אַ שְׁטִיל, אַיְפְּרִיכְבָּטָן ווֹאָרטָן, אָוֹן דָּא אַיְזָן
קְאַפְּעַדְהַיּוֹן הָאָט מַעַן גַּעֲרַעַט הַוִּיך אָוֹן גְּרִילְצִיג, אָוֹן די טַעַמַּע
אַיְזָן גַּעֲוָעַן גַּעֲשַׁעַפְט אָוֹן גַּעַלְד. אַמְּתָה, אַמְּאָלָּא פְּלַעַנט מַעַן דָּא
הָעָרָעָן אַיְיךְ רְיֵוָעָן ווֹעֲגָעָן פְּרַויִּעָן. נַאֲרַ אַרְאָנָאָוּוּיטָן, ווֹאָס
פְּעִזְצִיטָעָט ווֹעֲרָעָן, ווֹעַן אַיהם פְּלַעַנט אַוְיסְקָומָעַן צָו כָּאָפָּעַן
אַמְּאָלָּא ווֹאָרטָן פָּוּ אַ גַּשְׁפְּרָעָה ווֹעֲגָעָן פְּרַויִּעָן, ווֹאָס עַם פְּלַעַנט
פְּאַרְקוּמוּעַן דָּא אַיְזָן קְאַפְּעַדְהַיּוֹן.

ער געדענקט נאך דעם ענטפער, וואס א שכן פון איין טיר
שעל האט איהם געגעבען אויף זיין בעמערkonג וועגען דער
עההנער שלאנקער קעלנערין.
דערמאהנענדיג זיך יגעגעמס ענטפער, פֿלענט ער א לאנגע
צייט נאך דעם דויט ווערטן און פֿלענט בי יעדען מאל אראיס-
מורמלען:

— גראבע ציניקער!

געלאכט האט ער נאך מיט די בריעת, וואס ער האט בע-
קומען פון דער היים, איבערחויפט די בריעת פון זיין ליבער
גוטער שועטער, וועלכע האט איהם געשריבען א סך איזו פול
מיט אינהאלט. די דזונגע בריעת פֿלענט ער לאען אלע אבענד,
קומענדיג איזו זיין קליאן צימער. דאס צימערל איזו געווען
קליאן, און זיין קאָפּ איזו געווען פֿול מיט טרוימען און פֿערלאַן-
גען און בענשאָפט, און אַראָנוֹוְוִישׁען פֿלענט זיך דאַכְטָעָן.
אוֹ דאס צימערל האט קיון פֿלאָץ ניט פֿאָר איזו פֿיעַל טרוימע-
רייען, און ער פֿלענט אַינְגַּרְאָבעָן דעם קאָפּ איזו קישען און
איינְשַׁלְאָפּעָן...

שטארקער איז אבער געווארען זיין בענשאָפט איז די
ערשטע טען פון פריהילינג. די ערשטע זונען-שטראהלען האָ-
בען ווי צושמְאַלְצָען דעם גאנצען טרויער, וואס האט זיך איז
לאנגען קאַלְטָען ווינטער אַנְגַּעַלְבָּעָן און פֿערנְלְוּוּרְט געווארען
איין איין שועדרען שטיק... דער טרויער האט זיך זים און שטיל
צונאָסָען איבער זיין גאנצען קערפער, און שטונדער-לאָנג פֿלענט
ער אַבְזִיכָּעָן איז שטאדט-גָּאָרטָעָן און טראכטָעָן פֿון זיין היים,
פֿון דעם לייעבען קליאַנְשְׁטָעַטְלָעָע, וואו מען ווים ניט פֿון
בריהילינג, נאָר פֿון ערבי-פסח, וואס זיין הוֹרְחָא טראָגָט אַריַין אַזְוֵי
פֿיעַל גָּלִיך איז האָפְּעָנוּגָעָן איז די הערצער פֿון די דָּאָרטִינְג
סְלִוְינְג, אַרְיוּמָע, אַבער לייעבע מענשעלעך...

ווען ער וואָלט ניט קָלָאָר געווארט די לאָגָע פֿון זיגע
היימיגע, וואָלט ער זיך אַבְגַּעַשְׁעָם אַז אַנְגַּשְׁרִיבָעָן: „מיינְג

טיעערע, איך בענש נאך איה, נאכ' שטערטעל, נאכ' פטח.
שיקט מיר עטליכע רובעל, אונז איך קומ צו פלייהען!
עד האט אבער געוואסט, ווי שוער דאס וואלט פאר זוי
געוווען אונז ער האט זיך בענגונגנט נאך מיטן פארשטעלען זיך
זינען ליעבע אונז זיין הים און געדאנק...

ערב פסח האט ער געטראפען זינען צוויי נעהנטערע בעד
קאנטער — הערמאן און בארים. דאס זינען געוווען העברעאיישע
לעהדרע. אײַנער פון זוי, הערמאן, האט געהאט א ניגונגן צו
שריביען ליעדרע. אָרְאָנָאָוּוִיטְשָׁעָן זִינְעָן זִינְעָן גַּעֲפָעָלָעָן פָּאָר וַיְיָעָר אִינְהָאָלָטָן: דאס זינען געוווען ליעדרע, וואו
עם האבען געקלונגנען צארטען, אַיְדָעָלָע טענער פון ליעבען, אַיְזָן
לייעדרען האט אָרְאָנָאָוּוִיטְשָׁן זַאְגָּאָר אַיבְּרָעָנֶשְׁרָיבָּעָן אָוֹן עַס שְׁטָאָרָק הַנָּאָה
געטאו אָוֹן דָּרְעָפָּאָר אַיְזָן ער געוווען צו אַיהֲם צוֹנְגָּעָלָאָזָט.
— נו, וואו זונט אַיהֲר צו די סְדָרִים? — האט אַיהֲר
הערמאן פרוינדליך געפרענט.

או בארים האט פרוינדליך אַיבְּרָעָנֶפְּרָעָטָן:
— וואו זונט אַיהֲר טָאָקָע צו די סְדָרִים?
אָרְאָנָאָוּוִיטְשָׁן, גַּעֲרָהָרָט פון דָעַם פרוינדליכּען נאכְפָּרָעָ
פרענערן, האט מיט א גומען שמייכּען גענטפערטן:
— וואו בֵּין אַיךְ געוווען צו בְּלָנְדְּרִי? — אַיְזָן גָּאָרָטָע...
— נֵיָן! — האט זיך הערמאן אַבְּגָעָרָפָעָן — יְוָסְכְּפָּאָר
אויע בעעס אַנְדְּרָעָש: יְוָסְכְּפָּאָר זִינְעָן מִיר אַלְעָא אַיְזָן גָּאָרָטָען. אַבער
פסח מאכען מיר א סְדָר — מיר א פִּנְגָּוּנְגָּלְיוּט. אַיהֲר ווועט
זִינְעָן א זַעַמְטָעָר...
— איך געט האט זיך אַיְזָן דָעַם פְּרִיד! — האט אַראָד
נאווויטש זיך אַגְּנָעָכְּפָט — איך האט דָעַם סְדָר אַיְזָן דָעַם הַיִם
זַעַמְטָעָר לְיֻבָּעָנָהָט.
ער האט זיך פָּעָרָטָאָכָט, ווי ער וואלט ווועלאן אַרוֹיזְט

דופען איז זיין פארשטיינונג יונגעם סדר פז דער היום... פארה שטעלענדיג זיך רעם סדר מיט אלע קליאניגקייטען, האט ער גען-פרעט מיט א שמוייבעל.

— וועט מען אויך זאגען די הגרא?

— נאך ווי זאגען! — האט הערמאן אויסנערופען — פון "בָּתָה לְחִמָּא" בֵּי "חַדְרֶנְדִּיא"!

— אויב אוזו, קומ איך צו איך.

או אראנאויטש האט זיך צושירט מיט די צווויי בען-פאנטע, נעהמענדיג רעם אדרעם, וואו דער סדר וועט פארקו-מען...

דער סדר איז פארגעקומען בֵּי הערמאן: ער איז גע-ווען דער ריביכטער פון די פינף יונגעלאיט; אויסנערעם האט ער בעהאטם אַלְקְצִיעַץ בֵּי אַ וַוִּיזְהַעֲנְדְּלָעַר, או איז גענער האט איהם געשענטט צווויי פלאש וויאן.

דאס טישעל, וואס איז געוועזען בערדקט מיט גרויסע צייטונגגען, איז געוועז פול אַנְגְּנֶשְׁטָעַלְטָן: די צווויי פלאשער וויאן מיט די אידרישע בוכשטאבען "זַיְן לְפָסָחָה" האבען פרוינדליך או איז-טוב'דיג צוגוואוונקען. די דריי מצות, איבערגענדעט מיט א זווים טיכעל, האבען געגעבען או עכטע איילזוי פון א סדר. או אראנאויטש איז אריינגעקומען, זיינען שוין אלע גע-עסען איז דעם טישעל מיט די הגראט איז די הענד או איז האבען פרעהליך געשמיינט.

ער האט פערשעטט אויסנערופען:

— א גוט יומ-טוב!

די יונגעלאיט האבען איהם אלע ווי איז איז קול אַבְּגָעַן ענטפערט:

— אַ גָּוֹטִי אַחֲרָה! אַ גָּוֹטִי אַחֲרָה!

— וועצט זיך! — האט הערמאן, אלס בעליך-בוי, זיך אויפגעשטעלט או איהם מקבל פנים געווען.

אראנאָוויטש האָט בעטראָכט דעם טיש מיט די געסט אַרום
און האָט נומעהָרץין בעמערכט :
— אוֹ עכטער סדר !

— וואָס דעּוּ מײַינט אַיְהָר ! — האָט באָרים אַבְּגָעָנֶט
טערט, — פֿאָר גַּעֲלָד, זַעֲחַט אַיְהָר, קַעַן מַעַן אַלְעֵי קְרִינָעַן.
— אַבְּגָעָל נִיטְקִיּוֹן מֶלֶכָה ! — האָט הַרְמָאָן גַּעַשְׂמִינִיכְעָלָט.
— אַמֶּלֶכָה פֻּעַהְלָט דָאַ טַאַקָּעַ ! — האָט אַיְינָעַר פָּוּן דִּי
איַיְינָעַלְאַדְעָנָע, אַבְּלַאַסְעַר יְוָנָנְגָרְמָאָן מִיטְפְּרָעַהְלִיכְעַשְׁוֹוָאַרְצָע
אוֹיְגָעַן, נַאֲכָנְגָעַבָּעַן.

— יְאָ, יְאָ, אַמֶּלֶכָה פֻּעַהְלָט דָאַ ; פִּינְגְּ מֶלֶכִים אָנוּ קִיּוֹן
איַיְן מֶלֶכָה נִיט ! — האָט באָרים בעשטעטיגט.
און באָטש דָאָס אַיְן אַלְעֵי בעמְעַרְקָט גַּעַוְאָרָעַן וּוּי אַיְן
שְׁפָאָם, האָבָעַן דָאָךְ דִּי אַלְעֵי בעמְעַרְקָט גַּעַוְאָרָעַן אַמֶּלֶכָה מְרוֹויִ
ערִינָג גַּעַשְׂטִיכְמַט דִּי גַּעַסְטָם. אַיבְּעַרְחוּפְט אַיְזָוּ דָאָס גַּעַוְעָן קָעַנְ
טִינְג אַוִּיךְ אַרְאָנָאָווִיטְשָׁען. זַיְנָע אַיְינָעַן האָבָעַן אַוִּיסְגָּרְיִיכְטָא
מַאֲדָנָע בְּעַנְקָשָׁאָפְט אָנוּ זַיְנָע לְפָעָן האָבָעַן גַּעַזְיְטָרָט אָיְן דִּי
וּוַינְקָלָעַן, וּוּי עָרְ וּוַאֲלָטְ וּוַעֲלָעַן עַפְעַם זַיְנָעַן...
עָרְ האָט זַיְדְ דְרַרְמָאָהָנָט אָנוּ דַעַם זַיְנָעַן מִיְּדָעַל, וּוּסְמָמָת
שְׁפָאָצִירָט אַרְוּם אַלְעֵי אַוְעָנָר אָנוּ זַיְנָעַר גָּאָס, וּוּאוּ עָרְ וּוַאֲיִינְטָמָ...
אַ קְלִיּוֹן אָרוּם בעשעפָעַנִּישׁ. עָרְ קָעַן זַיְ זַיְוִיט אַיְינָגָעַ חֲדִשִּׁים. עָרְ
הָאָט מִיטְ אַיְהָר אַ פֿאָר מַאְלָגְנָרְדָט, אָנוּ באָטש גַּעַנְגָעַן מִיטְ
אַיְהָר אַהֲיִים אַיְזָוּ עָרְ קְיִינְמָאָל נִיט, פְּלָעַנְטָ עָרְ אַיְהָר שְׁטָעַנְדָּרִיג
זַיְנָעַן „גַּוְטָעַן-אַוּוֹנָד“, פְּרָעָגָעָסְעַנְדִּיג, וּוּעָרְ זַיְ אָנוּ מִיטְ וּוּסָמָ
זַיְ בְּעַשְׁעַפְטִינְגְּ זַיְדָ.

און פְּאַרְשְׁטָעַלְעַנְדִּיג זַיְדָ אָנוּ גַּעַדְאָנָק וּוּי אַזְוִי אַזְוִי דָאָס דַּאֲזִינָעַ
איַיְינָאָמָעַ מִיְּדָעַל דְּרַעַת וְהָאָרוּם אַיְינָעַ אַלְיָוּן זַיְדָר וּוּסָמָ
טָעָר נָאָס, האָט אַיְחָם אַרְוָמְגָעַנְוָמָעַן אַ גַּעַבְּיָהָל פָּוּן רַחְמָנוֹתָ צָו
אַיְהָר אָנוּ אַ בְּעַנְעָהָר אַרְיִינְצָוּנְחָמָעַן זַיְ אַיְן דָעְרָ דַּאֲזִינָגָעַר גַּעַזְ
זַוְלְשָׁאָפְטָ האָט אַיְחָם אַיְינָאָנְצָעַן בעהערשְׁטָמָ...

דער געדאנק איז געווען צו פיעל געוואנט, דאך האט ער
וואי ניט קענענדיג בעהערשען זיך אליאן, זיך אַנגערופען:
— איך וואלט, איבר איזה וואלט ערלויבט, געבראכט איזה
א מלכה איזיך: אן ארים יונגע מיידעל.
— מיטין' גרעטען פערונגונגען! — האט הערמאן אויס-
געשרינגען!
— זי ווועט אבעדר אפשר פערלאנגען בעצאלתט...
— אה, איזה מײַנט פון יונגע גאסענֿמליכות, — האט
הערמאן זיך זי דערישראקען — אה, זי ווועט קאליע מאכען אונ-
זאל סדר...
— ס'אייז אבעדר או אײַנפֿאַל! — האט בארים גע-
לאכט — איך וואלט געווען פאר דעם! עט ווועט זיין זעהר
אַינטערעטמאַנט.
— ווועט זי אבעדר געהן? — האבען די אַיבעריגע יונגע-
לייט אַיבעריגעפֿערענט.
— זייס מיר ניט חזש, או איך קען זי נאהענט. איך
האָב מיט איזה גערעדט א פאר מאָל אין נאָם, זי איז און ארים
אַידיש מיידיעל... זי איז אונגעערע א שׂוועטטער און זי ווועט
צעהן... איזו דאָכט מיר.
— זאָל מען ברענגען די מלכה אַהער! — האט הערמאן
בעשייטענדיג אויסגערופען.
אוון ניט וואָרטענדיג אויף דער הסכמה פון די אַיבעריגע,
אייז אַראָנאָוּוִיטש אַרוֹיסְגָּעֵלְאָפָּעָן פון צוּמָעָר און גַּלְאָזָעָן די
געסט איז א זונדעַרבָּאָרְדָּעָר עַרְוָאָרְטָוָגָן...

געטראָפָּעָן האט זי אַראָנאָוּוִיטש איז וְאָן גָּאנְס, אַיְנְגָעָ-
הילט איז א טוה, זי וואלט זיך געשעט צו וויזען איזה
פְּנִים פאר דער פְּסַח/דִּינְגָּעָר נאָכָט... דערזעהַעַנְדִּיג אַראָנאָוּוִיטש/
האט זי צו איהם א שְׁמִיְכָּעֵל גַּעֲטָאָן און מיט א גַּעֲמָכְטָעָר
פְּרַעְבָּהִים זיך אַבְּגָעָרְפָּעָן:

— קומט פראזווון צו מיר דעם סדר...
דעך צינישער אויסטרוק האט אראאנאואויטשען אַ שנייט געָר
טהאנן אין הארץ. דאך איז ער צו איהר צונגענאנגען און זעהר
ווירק געאנגן:

— צו איז, וויסט איהר דאך, געה איך ניט. אובי איהר
וילט זיך דערמאahanען איעעד הימ, וועלכע איהר האט ערניען
געווים, קומט מיט מיר. מיר, עטלייבע יונגעלייט, פראזווון דא
אין דער צויזיטער נאטס א סדר. מיר האבען בעשלאנסען אײַין-
צולאדען איזיך ווי א שועטער צום סדר. אבער נאר ווי א
שועטער, איהר פערשטיט...

זוי האט אים אַנגענטקוט פערוואונדערט, אבער מיט צו
טרוי, און האט געאנטפערט:

— פאר איזוינע פערגעניגגען האט איך קוין צויט ניט.
— מיר וועלען איזיך בעצעהלאען! — האט אראאנאואויטש,
שעמענדיג זיך פאר זיינע איזונגען ווערטער, קוים אַרויסגע
רערט.

— אובי איזו, קומט! — האט זוי בעשלויסענדיג געאנט
און האט איהם גענומען אונטער דער האנד.
זוי זיינען געאנגען אַ ווילע שווייניגרידיג, נאכעהר האט
ער זיך אַבגערופען:

— איהר וועט זיינ אַ מלכה בי אונז... איהר פערשטעהט.
— אַ מלכה... ווי קומ איך צו אַ מלכה?...

— איהר לומט, איהר קומט! איהר זיינט די איזונציגע
מלכח, וואס מיר פערגעניען...
זוי האט נאר נישט געאנטפערט.

או די טיר האט זיך געבענט און דערעהנרג אַראאנא-
ויטשען מיט דער מידעל, האט הערמאן ווי אַיבערדאשט
אויסגערוףען:

— די מלכה איז דא! די מלכה איז דא!
די יונגעלייט האבען זיך אויפגעשטעלט און איינער האט
וי בעניריסט:

— עס זאל ליעבען אונזער מלכה! האָך!
— הורראי! — האבען די איבערינע אויסגערטען מיט
אמת'ער התלהבות.

אראָנגאּוויטש איז געשטאנען, און טרעהרען האבען זיך
אייהם געשטעלט אין די אויגען, דערזעההנדיג פֿאָר דער לייכ
טיגסווייט פֿון צימער די צוּווַי שעהנע שוואָרכֶע אונגען פֿון דעם
נאָסען-טִירְדָּעַ, וואָס איז געשטאנען אין מיטען צימער אַ פֿערְז
שעטטע, אַבער, סענטיג, אַ צופְּרִידְעָן אַון אַ נְּלִיקְלִיבָּעַ פֿון דעם
לוֹסְטִינְגָּן שְׁפִּילְ.

— ברידעלן! — האט ער אויסגערטען בענישטערט —
עהט, ווי שעהן אונזער מלכה איז!
— שעהן איז אונזער מלכה, ווי אַ רוּוַי! — האט הערמאָן
שיר השירים'דריג אויסגעונגנען און די איבערינע האבען אונ-
טערגעכָּפְּטָן:

— זיז איז ווירטְלִיך אַ הערלְיך קִינְדְּ!

דאָס מיידעל איז געשטאנען איז מיטען צימער און נישט
געוואָסט וואָס צו ענטפְּרָעָן. ווי האט נאָר קִינְדְּיש גַּעֲמִיר
כעלְט. און ניט נאָר די יונגעלייט, נאָר אוּיך זיז האט פֿערגעטען,
ווער זיז איזן. זיז האט זיך דערפְּיהָלָט ווי אַבענוֹאַשְׁעָן פֿון
אלע זונְדָה.

אויפֿן גְּרִינְעָם גְּרָאָן

בערמאן, אַ בּוֹכְחַלְטָעַר אֵין אַ גְּרוּסָעַר קָאנְטָאָר, אַ יְוָנִי גְּרָאָן מִיט אַ מִיטָּעַלְמָעַסְגָּעַר בַּיְלְדָוָג, מִיטָּעַלְמָעַסְגָּעַן גַּעַר הַאַלְטָט אָוָן גְּרוּסָעַ פָּעַרְאַנְגָּעַן, אֵין גַּעַפְאַהֲרָעַן אָוֹפֶן צְוָוִי וּוּאַבְּעָן אָוֹפֶן זְׂמַעַרְדוֹאַוְיָנוֹנָג, אַ הַאַלְבָעַ שְׁעהַ רְיוּזָעַ פָּוָן וּוּאַרְשָׁוִי. אַיְידָעַ עַר הַאַטָּט בַּעֲקוּמוּעַן דַּעַם מַאֲנַאַט אַוְרְלוּבָּכְ בַּיְ זְׂיַן פְּרִינְצִיפָּאָל, הַאַטָּט זִיךְ אֵיכָם דַּי זְׂמַעַרְדוֹאַוְיָנוֹנָג, מִיט גְּרוּסָעַ גַּעַדְיכְּטָעַ בַּיְירַמָּעַ, מִיט דַּעַר פְּרִישָׁעַר לְוָפֶט, אָוָן אַיְבְּרָהְוִיְפֶט—דַּי רְהִינְגַּיְט, פָּאַרְגָּעַשְׁטָעַלְטַט פָּאַר דָּאַס גַּרְעַסְטָעַ גַּלְיסַק אֵין דַּעַר וּוּלְטַט. אֵן עַר הַאַטָּט זִיךְ אַבְּעָר דַּאַבְּאַזְעַצְטָט אֵין אַ קְלִיּוֹן צִימְעָרְלַ, וּוּאַט אַ פָּאַמְּוִילְיָעַ הַאַטָּט אֵיכָם אַבְּגַעַטְרָאַטָּעַן. פָּאַר צְעַהַן רְוָבָל אַ חְרוּשָׁ, וּוּאֹ אַיְנוּוֹיְינָג אֵין גַּעַוּעַן עֲגַג אָוָן דְּשִׁוָּעַן, אָוָן עַר פְּלַעַגְטַ דְּרָעַרְ פָּאַר לְיָגָעַן, וִיצְעַן אָוָן אַוְשְׁפָאַצְרָעַן אַ גַּאֲצַעַן טָאָג אָוָן וּוּאָלָה, זְׂיַעַן אֵיכָם דַּי בַּיְמָעַר אָוָן דַּי רְהִוְגְּסִיטַט נַמָּאַס גַּעַוְאָרָעַן. אָנָּאָוּמָעַט הַאַטָּט זִיךְ בַּעֲזַעַט אֵין זְׂיַן בְּרוּסָט אָוָן הַאַטָּט עַפְעַם גַּעַדְיכְּטָעַ נַגְּנָט אָוָן גַּעַפְאַדְרָעַטַּת.

אַרְוָם אֵיכָם הַאַבְּעָן אַפְּיָלוּ גַּעַוְאַיְנט פִּילָעַ פָּאַמְּוִילְיָעַם, וּוּאַט הַאַבְּעָן פְּעַרְמָעַגְט שְׁעהַנָּעַ יְוָנָגָעַ פְּרַעְהָלִיכְעַ טַעַכְמָעַר. נַאָר עַר אֵין מִיט קִיּוֹן אַיְינָגָעַ פָּוָן זִיךְ נִיט בַּעֲקָאַנְט גַּעַוּעַן, הַאַטָּט נִיט גַּעַדְוָסָט, וּוּאַזְוִי מַעַן הוּוִיבָט דָאַס אָוָן, אָוָן פְּלַעַגְט זִיךְ נַאָר וּוּאָנוֹן דְּעָרָן, וּוּאַזְוִי אַנְדָעָר וּוּגַעַלְיָיט, אַרְיָמָעָר, אַנְגַעַבְלִילְדָעַטַּע אָוָן נִיט שְׁעהַנָּרָעַ פָּוָן אֵיכָם זְׂיַעַן מִיט זִיךְ אַזְוִי נַאֲהָעַן, גַּעַהָעַן צְׂוֹאָמָעַן לְאַכְעָנְדִיג, אַרְוּמָעַנְוּמָעַן אָוָן פְּרַעְשָׁוּוֹינְדָעַן וּוּוִיט זִיךְ שְׁעַן דַּי גַּעַדְיכְּטָעַ בַּיְמָעַר.

דאָן פְּלַעֲנֵט אִיהָם אַנְשֶׁמֶט אֹמֶעֶט אַנְהוּבָעַן נַאֲגַעַן אָ
בְּעַנְקָשָׁפֶט נַאֲךְ לִיְּבָעַ. אָנוּ עַר הָאָט בְּעַשְׁלָאַסְעָן, אָזְ אָחָן דָּעַם
הָאָט קִיּוֹן זָאָךְ נִיטְ קִיּוֹן וּוּעָרטָ.

צִיּוֹתָעַנוּוֹיָז פְּלַעֲנֵט אִיהָם אַיְנְפָאַלְעָן אָ גַּעֲדָאנְס — עַר
וּוּעַט בְּאַטְשָׁ צָוְגָהָן צָוְ דָּעַר שְׁטוּבִ-מִיּוֹדָעַל, וּוּאָסְ גַּעֲפִינְט זַיְךְ
בִּיְ דָּעַר פָּאַמְּלִילָעַ, וּוּאוּ עַר וּוּאוּינָט, אָנוּ וּוּעַט מִיטְ אַיְחָר וּוּעַ
רָעַן נַאֲחָעַנְט, גַּעַהָן מִיטְ אַיְרָ שְׁפָאַצְיָרָצְן צָוְיָשָׁן דִּי בִּיְמָעַר, קָרָ
שָׁעַן זַיְ, הָאַלְזָעַן, — אָנוּ וּוּעַר וּוּוּיָסְ וּוּאָסְ דִּי פָאַנְטָאַזְיָעַ הָאָט
אִיהָם נַאֲךְ גַּעַמְאַלְט, פָּוּן וּוּאָסְ דָּאָסְ בְּלָוְטָ פְּלַעֲנֵט וּוּ פִיְעָרָ וּוּעַ
רָעַן אָנוּ בְּרַעְנָעַן אִיהָם דָּעַם גַּוְף מִיטְ דָּעַר נַשְׁמָה... .

נַאֲרָ אַפְּלָיו מִיטְ דָּעַם דָּאַזְיָגָעַן אַרְיָמָעַן דָּעַרְשָׁלָאַגְּנָעָנָעַם מִיְּדָ
דָּעַל, וּוּאָסְ פְּלַעֲנֵט אַלְעָאָוְעָנְדָעַ צָוְ אִיהָם קָוְמָעַן אִין צִימָעַר אָנוּ
אַוִּיסְבָּעָטָעַן דָּאָסְ בְּעַט אָנוּ אַלְעָאָרְיָהָמָאַרְגָּעַן, וּוּעַן עַר פְּלַעֲנֵט
נַאֲךְ אִין בְּעַט לִיְּגָעַן, דִּי אַוִּיסְנַעְפָּזְטָעַ שִׁיךְ בְּרַעְנָעַן, — אַפְּלָיו
צָוְ אַיְחָר הָאָט עַר נִיטְ גַּעַוְאָסְט, וּוּ אַזְוִי צָוְגָהָן... .

„טָהָרָ וּמִיטְ דִּי גַּאַסְעַן-מִיּוֹדָעַל וּוּאָגְ אַיךְ נִיטְ... .
פְּלַעֲנֵט עַר זַיְךְ אַלְיָוּן מַסְרָן פָּאָר זַיְן שְׁעַמְוּדוֹרְגִּיקִיט אָנוּ מַוְטָּה
אַזְוִינְקִיִּט, — „פָּאָר גַּעַלְדְּ בֵּין אַיךְ אַלְעָד... .”

אָנוּ בֵּי דָעַם דָּאַזְיָגָעַן גַּעֲדָאנְסְ פְּלַעֲנֵט עַר זַיְךְ שְׁטַעְנְדִּיגְ
דָּעַרְמָאַחָנָעַן אָן הָעַלְעָנָקָעַן, אָ יְוָנָג, פְּרָעָהָלִיךְ מִיּוֹדָעַל, וּוּלְכָבָעָ עַר
הָאָט מִיטְ אַחָלָב יְאָחָר צְוִירָק אִין אַפְּרָעָוֹאַרְבָּעָנָעָם גַּעַסְלָ גַּעַ-
טָרָאַפְּעָן, אָנוּ בְּעַזְבָּט זַיְ, זַיְוִיט דַעְמָאַלְטָ פָּוּן צִיּוֹט... .
די דָּאַזְיָגָעַ העַלְעָנָעָ אִין אִיהָם אַזְוִי גַּעַעְלָעָן גַּעַוְאָרָעָן, אָנוּ
די עַרְשָׁטָעָ צִיּוֹטָ פְּלַעֲנֵט עַר אַיְחָר יְעַדְעָסָמָלְ פָּאָרְןְ אַוְוּעָקָנָאָנָגָן
וּאֲגָעָן מַסְרָר אָנוּ בְּעַטְעָן זַיְךְ בֵּי אַיְחָר, זַיְ זָאָלְ פָּוּן דָּאֲגָעָן
אַגְּנָטְלוֹוְפָּעָן. — עַר הָאָט אַוִּיפְ אַיְחָר גְּרוּיָסְ רַחְמָנוֹת... הָעַלְעָנָעָ
פְּלַעֲנֵט עַרְנָסָט אַוִּיסְהָעָרָעָן, צָוְזָעָגָעָן אִיהָם, אָזְ זַיְ וּוּעַט
נַאֲרָ אַנְקָלְיָיבָעָן אַכְּבָסָלְ גַּעַלְדְּ אַוִּיפְ אַבְּצָוֹצָוֹחָלָעָן דָּעַר בָּעַלְ
הַבִּיתְ'טָעָ, אָנוּ וּוּעַט גַּעַוְוִים, מִיטְ גַּאַטְסָמָס הַיְּהָ, פָּוּן דָּאֲגָעָן אַרְיוֹסָ... .

און נאך איהה הבטחה פלענט זי איהם ארויטלעגען די האנד
אויפֿן פְּלוֹיזָע און פְּלוֹעַנְט לִיעְבֵּין בעטען:
— אֲבָעֵר דָּעָרְוִיל שְׁעַנְק מִיר בְּעוֹנְדָּר אַוְיָחָדָע...
און בערמאן, מיט אַמִּינְעַנְטָלָעַן אַפְּרַלְיַעַבְּטָעַן,
און שענסען בעונדר גאנצע 20 קאָפְּסִיקָעַם, חוץ דעם בע-
שטיימטען פְּרִיאָז...
—

איינטמאָל בלאנֶזענֶרג אַלְיַוָּן אַין ווֹאלְד אָון בענֶקענֶרְג
נאָך לִיעְבֵּעַ, אַין איהם איינֶגְעַפְּטָלָעַן אַגְּדָאנְס — ער ווּט
צָאָהָרָעָן אַין ווֹאָרְשָׁוִי אָון ברענֶגֶן אַחֲרָה הַעֲלָעָנֶעָן אַוְיָחָד
גאנצען טָאג...
—

אנֶפְּאָנְג אַין איהם דָּרָר גַּעֲדָאנְק אָוִסְגַּעַקְמוּן ווִילְד: ווֹאָס
הייסְט? ער ווּט בעצְאָהָלָעַן פָּאָר גַּעֲזָלְשָׁאָפְּט אַזְוִי פְּיַעַל גַּעַלְד!
עס אַזְוִי דָּאָךְ פְּשָׁוֹט נִישְׂטָמָנָרָמָאָל. אֲבָעֵר ווֹאָס מַעְהָר ער חָאָט
דָּרָם גַּעֲדָאנְק פָּאָר נִישְׂטָמָנָרָמָאָל גַּעַפְּנוּן, אַלְיָזְמָעָה הַחָאָט ער
איהם נִיט גַּעַלְאָטָט וּהָעָן. די פָּאָנְטָאָזְיָעָה הַחָאָט אַיהם גַּעַמְאָלָעַן
פְּעַרְשִׁידְעָנָעַ בְּיַלְדָּרָעַ, ווֹי אַזְוִי ער ווּט מִיט הַעֲלָעָנָעַן אָוְמָנָעָה
אין אַלְעָא וּוֹעַנְלָעָר, אַין אַלְעָא שְׁטָעַנְלָעָר, ווֹי מִיט אַן אָמָת' ער גַּעַד
לִיעְבְּטָעָר, אַזְוִי ווֹי עַס גַּעַהָעָן אָוָם אַסְקָּדְיָוְנָהָיָט מִיט זַיְעָרָע
„פְּרִיאָזְלִינְס“. קִיְּנָעָר דָּאָרָפְּ דָּאָךְ נִיט וּוֹיְסָעַן, אַז זַי אַזְוִי פְּוֹן אַזְוִי
„הָוָיְז“. זַי זַעַחַט דָּאָךְ אַזְוִים אַזְוִי יְוָנָג אָון צְנַעַוְתִּידָּגִים. דָּרְצָו
וּוּט ער בעטען, זַי זַאָל וִיךְ אַנְצִיחָעָן ווֹאָס בְּעַשְׂרִידְעָנָעָר, אָון
דָּאָמָלָס אַזְוִי זַי נִיט צַו דְּעַרְיַעַנָּעַן. ער וּוּט זַי גַּאֲךְ בעטען, זַי
זַאָל אַיהֲרָע הַאָחָר אַזְוִי צַעַפְּ פְּלַעְכְּטָעַן. אַךְ, צַעַפְּ הַחָאָט ער אַזְוִי
לִיעְבְּ! ער אַלְיַוָּן וּוּט פְּעַרְגְּעָסָעַן, ווּער זַי אַזְוִי. ער וּוּט אַטָּאג
הַאָבָעָן אַז שְׁעַהָן יְוָנָג מִוְּדִילְל... אַגְּנָנְצָעָן טָאג וּוּט זַי אַיהם,
איהם אַלְיַוָּן גַּעַהָרָעָן... אָמָת, ער וּוּט אַיהֲרָר דָּרְפָּאָר בעצְאָה
לְעָן... נָא, ווֹאָס אַזְוִי... אָון אַז ווֹיְבָקְצָהָלָט מַעַן דָּעַן אַיְגַּעַנְטָלְךְ
נִיט... עַס גַּעַחַט דָּאָךְ נָאָר אַזְוִי דָּעַר פָּאָרָם, אַזְוִי אַז ער ווּל,

שפיט ער אויה דער פארט...

און אוית מארגען איז בערמאן געפאההרען קיין וואדרשיין
און איז גלייך אווועס צו העלענקיין.

עם איז געווען דריי איזיגער ביטאג, ווען ער איז אריין
איין הוין, וואו העלענקי האט זיך געפונגערן. אוות דיז שטוצינע
שמאלאע און קרום טויעפ האט ער באגעגעט דיז ווירטיזן, אַ
דייקע, ברונעט פרי, מיט אַ פארשיטען בליס. בערמאן האט
זיז שוין גוט געקענט, און האט איהב געהאלטען פון דיז בעסערע
געפט, דעריבער האט זיז איהם אַבעגעשטעלט און געפרענט:

— איהר געהט צו העלענקיין?

— יא... נאָר נישט אויה בלויבען דא... איך וויל זיז מיט-
געחמען צו מיר...

— צו איז?... — האט דיז ווירטיז געפרענט — צו וואָס?

— פערשטעהט איהר מיך... איך וואוין אויה אַ זומער-
וואוינונג... ס'איין זעהר אומעטינגן. איך וואָלט וועלען האבען
העלענקיין אויה אַ טאג... איך וויל בעזאלעלען!...

— נני, איך גטרוי איך זיז, — האט דיז ווירטיז גענט-
ברט... — אַבער עט ווועט איך קאָסטען דיז חתונה 15 רובל...

— אַפְּשֶׁר גענוג 10? — האט בערמאן, שוין דרייסטער
ווערעדינג, זיך געפרובט דינגען.

— אַר, וואָס רעדט איהר? — האט דיז ווירטיז זיך אַנגע-
קאָטם, — 15 רובל פאָר אַ גאנצען מעטלעט! פאָר אַ גאנט
געט זיך דאָך 5 רובל...

— מילא... — האט בערמאן אַרוֹוִוָּגערעדט, — זאל זיין
15! וואו איז זיז?
— זיז איז דאָ. העלענקיין — האט דיז ווירטיז אַ דורך געד
מהאָן.

באלֵר איז פון אַ מיר אַין לאָנגען קאָרִידָאָר אַרוֹוִוָּגער-
שפֿרָונְגָּעָן אַ יונְגָּשָׁעָן מִידָּעָל מִיט בַּלְּאָנְדָּעָ פָּוָנָאָגָּרָעָנְגָּלָאָר

זענע האחר אויף די האלבּ-נאקסעט אקסלען און איין א פאר
שטענטשיך אויף די וויטס אָרווערט פיט.
— העלענקי! — האט בערמאן איהר אויסגעשטראטען די
חאנד.

— א, "שווארצער!" וואס מאכט איהר! — האט זי אהם
פרעהליך געענטפערט, — וואו זענט איהר געווען צוווי לאנגט
— דער הערר ואוינט אויף א זומערדיוואוינונג... ער זויל
דיך נעהמען אויף א טאג, — האט די ווירטן פאר בערמאןען
געענטפערט, — ווילסט?...
— אויף א זומערדיוואוינונג... אויפן גראנעם גראן... —
האט העלענקי געלאכט מיט א פרעהליךען קלינגענדען געלעכט
טער. — אך, שווארצער! אלע גוט זאכען וויל ער!...
— וועסט קיין חרטה ניט האבען, העלענקי! — איז בער
מאן ענטציקט געוווארען פון איהר, און איז שווין אינגעאנען
צופרידען געווען פון זיין אויפטו...
— איך לאך זיך אויס פון זוי! — האט ער א טראכט
געטהאן.

איין א האלבּ שעה ארום איז שווין העלענקי אן אָנגע-
צאהליךען, אן אָנשטענדיג אָנגעציזונגען, מיט צוווי לאנגט צעפ
געשטיינען גרייט צו דער ריזען.
— א בעלהבTHIS מײידעל! — האט די ווירטן געלאכט.
— איך האב זוי איין דרייערד! — האט העלענקי געענט-
פערט. זי האט געומען דעם זאנטיס און איז אָרים צויאמען
מייטין גליקליבען בערמאןען...

און דאך, איז בערמאן איז געומען מיט העלענקי אוף'!
וואקזאל, וואס איז געווען פול מיט פאָסאַזישערען, צוישען וועל-
כע עם זייןען געווען פיעל בעקאנטער, האט איהם דאס הארי
געקלאפעט, ווי ער וואלט נאָרדוואָס א נבנה באָנגאנגען. מיט שרעק

האָט ער נעקוכט אויף איהָר און אלע געוווכט און געפֿאַרישט: צי דערקענט מען זי, צי ניט? ערשות אָז ער האָט זי פֿאָרגניעשטעלט אלס זיין אַלאַנדס-מיידעל פֿאָר זייןעם אַ בעקאנטען, וועלכּעד אַיז אַויפֿן זוֹ אַזְּזַאַל גַּעֲוֹעַן, אָזִין יונער האָט קִין שֵׁם מִינְעָפָן חֶדֶר נִיט אַרוֹיסְגַּעַוּזְעַן, האָט ער זיך בעrhoחינט אָזִין האָט זַאַנְאָר זי גַּעֲנוּמָעָן אַונְטָעָר דָּעַר האָנד אָזִין האָט מִיט אַיהָר אַזְּוִי שְׁפָאַצְּיַרְתָּ הִין אָזִין צְוִירָק אַיבּּעד דָּעַר פֿלְאַטְפָּארָט, בְּזַוְּעַס אַיז אַגְּנַעַקְוָמָעָן דָּעַר צָוְגָן... דָּעַר שְׁרַעַקְעָן פֿלְעָגָט ער זיך פֿלְאַצְּלוֹנָגָן בּוֹן עַפְסָם הוֹיךְ פֿוֹנָאנְדְּרַלְאָכָעָן. דָּאָז פֿלְעָגָט ער זי שְׁטַרְעָנָגָן אַנְקָוּסָן אָזִין שְׁטוֹרָפָעָן:

— וואָס לְאַכְּסָטו אַזְּוִי הוֹיךְ?... אלע קוֹזָן.

ענְדְּלִיךְ אַיז דָּעַר צָוְג אַגְּנַעַקְוָמָעָן. בְּעַרְמָאַן מִיט העַלְעַנְעָן האָבעָן אַיסְגַּעַוְכָּט אַ לעַצְעָן וְאַגְּאָן, וְעַלכּעד אַיז גַּעֲוֹעַן גַּאנְצָ לִידְוִיג. נָאָר אַוִּיפָּאָן הַיְמַטְּרַבְּאָנָּס זַיְנָעָן גַּעֲוֹסָעָן צְוּוֹיָאָלְטָעָ פּוֹיעָרִים, האָבעָן גַּעֲרוֹיְבְּרָעָט זַיְוּעָרָט לְיַוְלְקָסָט אָזִין זַיְנָעָן גַּעֲוֹעָן אַזְּוִי פְּעַרְמָהָאָן אַיז אַטְפָּעָן שְׁמָעוּס, אָז זַיְיָהָאָבָּעָן דָּאָס פָּאָרָ פָּאָלָק אַפְּיוּלוֹ נִיט אַגְּנַעַקְוָקָט. העַלְעַנְעָט האָט זיך גַּלְיָיך אַזְּוּעָקָד גַּעַשְׁטָעָלָט נָעָבָעָן אָז אַפְּעָנָעָם פֿעַנְסָטָעָר אָזִין האָט דָּרְזָעָהָן אַגְּרוֹיסָעָן בְּרִיאַתְּעָן הַיְמָעָל, וְיִוְתָּעָט פֿעַלְדָּעָר אָזִין וְעַלְדָּעָר, אָזִין האָט עַנְצָיקָט אַיסְגַּעַרְפָּעָן:

— אַוי, זַעַחַט!

— וואָס? — האָט בְּעַרְמָאַן זיך גַּעַוְעַנְדָּעָט צָוְאָיהָר.

— זַעַחַט, וּוי שְׁהָזָן...

אַבָּעָר בְּעַרְמָאַן האָט נִיט נַעֲקוּכָט אַוִּיפָּאָן זַיְוִיטָעָט פֿעַלְדָּעָר אָזִין וְעַלְדָּעָר אָזִין נִיט אַוִּיפֿן בְּלִוְעָן הַיְמָעָל, נָאָר אַוִּיפָּאָיהָר שְׁטוֹרָאַהָלְעַנְדָּרָג יְוָנָג גַּעֲזִיכָּט. ער האָט זיך אַומְגַעְקָסָט אַזְּוִי אלע זַיְוִיטָעָן אָזִין, אַיבְּרַצְּיַוְגְּנַדְּגָן זַיְך, אָז קִיְּנָעָר זַעַחַט נִיט, האָט ער זיך גַּעַשְׁלָעָפָט פּוֹן פֿעַנְסָטָעָר, נַעֲקוּשָׂט אָזִין גַּעַשְׁעַפְּטָשָׁעָט:

— יא, העלענשע, יא, העלענשע... אויפין גריינעם נראזו
וועט עס גוט זיין...
זיין ברוסט האט ווילד געללאפט פון לוסט און אויפרעד
ונגנג. ער האט זי גדריקט אין די ארטימס און עפעס געלפיס-
טערט. העלענשע האט זיך אבער געריסן צום פענסטער און גע-
מורמעטל:

— אויך בעט איזיך, לאוט... שפערטר... לאוט מוך קסען.
דא איז אזי שעהן...

— איז מיר וועלען טומען, וועט נאך שענהנער זיין, — האט
בערמאן, אבלאצעונדרין זי, געוזנט און האט זיך אויך געשטעטל
איין פענסטער און ווידער זי גענומען דרישען זו זיך, נאך זי
האט אליע אונצופרידען איהם אבעגועווערט און זיך געבעטען:

— אויך בעט איזיך, לאוט... שפערטר... שפערטר...
ענדליך איזו דער צוֹג אַנְגָּעוּקְמָעָן אוֹוֵף דָּעֶר סְטָצִיעָן, פון
וועלכער בערמאנס וואוינונג האט זיך געפונען אַהֲלָב וויארטט
וועג. אַרְאָבְּגָּעָהָנְדָּרִין מִיט אַיְהָר פָּוּן ווֹאנְגָּאָן, האט ער זי גענור-
מען ווידער אונטערן אַרְתִּים און האט זיך מִיט אַיְהָר גַּלְאָזָט
געחן איין אַשְׁמָאָל ווֹעָנָל, צוֹוְשָׁעָן גַּעֲדִיכְתָּע בִּימָעָר. העלענ-

שע האט זיך ווידער געריסן און זיך געבעטען:
— איך וויל געהן ניט געארעטט... איך וויל אליאין... ער-
טאן האט זיך עפעס ווי פערשעט און בייז געוואָרערן. ער האט

זיך שיער ניט אַרְוִיסְגַּעֲכָאָפָּט: כ'חָאָב בְּעַצְּאָהָלְט!
באלך זייןען ווי אַרְוִיסְגַּעֲכָמָעָן אוֹוֵף אַשְׁטִיכָעָל פָּעָל,
בעוואָקְסָעָן מִיט הוֹיכָעָן נְרָאָז אַרְוִיסְגַּעֲכָוִימָט מִיט בִּימָעָר.

— אָ, דָא זַעַץ אַיך מֵין צָו! — האט העלענשע ענטצייט
אוֹוְקְנָרוּפָעָן. — דָא אַיז אַזְׂוִי שְׁעהָן!

— איך האט דָר גְּזָוָאנְט, אָז עס ווועט זיין שעהָן —
האט בערמאן זיך געווונְדָעָט זו אַיְהָר.
ער האט זיך געבען אַיְהָר אַוְוְקְנָעוּצָט אָז גְּזָוָאנְט

אַזְוֹעָקֶלְעָגָעָן זַי אַוִיפָּן נַרְאָן.
 — נַיְוַן! לְאָוֹטָם... לְאָוֹטָם! אַיךְ ווֹיל ווֹצָעָן...
 — הַעֲלָעָנְקָעָ, וְאָס אַיוּ מֵיט דַוְדָה — הַאָט בְּעַרְמָאוֹן מֵיט
 אַ בְּרַעְנְנֶדְעָן פְּנִים גַּעַנְוּמָעָן פְּרַאַטְעַסְטִירָעָן.
 עַר הַאָט וַיַּך גַּעַשְׁמָט פָּאָר וַיַּך אַלְיָוָן, פָּאָרָן וַוְאָלָה, פָּאָר
 דַעַם נַרְאָן אַוְן פָּאָר הַעֲלָעָנְקָעָן... נַאֲר אַ גַּעַפְּלָי, וְאָס אַיוּ שְׂטָאָרָ
 קַעַר פָּוָן אַלְלָא, הַאָט אַיְהָם אַרְמָנְגַּבְּאָפְּט, אַוְן עַר הַאָט מֵיט אַ
 פִּיבְּרָה אַפְּטָעָר שְׁטִים גַּעַרְעָדָט:
 — הַעֲלָעָנְקָעָן... אַיצְטָעָר... דָא אַיוּ דַאְך אַזְוִי גַּטְטָ...
 — נַיְוַן! נַיְוַן! הַאָט הַעֲלָעָנְקָעָן גַּעַבְּעָטָעָן אַוְן בְּעַפְּוִילָעָן...
 דָא נַיְשָׁט... שְׁפָעָטָעָר, בַּי אַיְיךְ...
 — פָּאָרְוּאָסָ? — הַאָט עַר זַי מֵיט אַנְגַּעַצְוָנְדָעָן אַוְינְגָּעָן
 וַוְילְד אַנְגַּעַסְקָט...
 — אַיךְ ווֹיִים אַוְיךְ נַיְט... עַפְּעָם דָא שֻׁעָם אַיךְ מַיךְ... אַיךְ
 שֻׁעָם מַיךְ, אַוְיךְ נַאֲמָנוֹת... אַיְן בְּעַט — יָא, אַוְן דָא וַוְיל אַיךְ
 נַיְט, דָא שְׁעַן אַיךְ נַיְט...
 — טָא קָומָ צַו מַיר אַיְן צִימָעָר, סָאַיְן נַיְט ווֹיַט... — הַאָט
 בְּעַרְמָאוֹן וַיַּך גַּעַבְּעָטָעָן.
 — נַו, וְאָס אַיְילָט אַיְהָר זַי... אַיְהָר ווֹט נַאֲך צִיּוֹת
 הַאֲכָבָעָן... דָא אַיוּ דַאְך אַזְוִי שְׁעָחָן...
 אַ בְּרוֹנוֹזְדִּינְגָּעָר הַאָט זַיְך בְּעַרְמָאוֹן אַבְּגַנְעָרוֹקָט פָּוָן אַיְהָר אַוְיָת
 עַטְלִיכָּע טְרִיטִים, הַאָט זַיְך אַוְיָסְגַּעַצְוָנָעָן אַוִיפָּן נַרְגָּעָם נַרְאָן
 גַּעַלְוקָט אַוִיפָּן בְּרוֹיְטָעָן רַיְונָעָם הַיְמָעָל, אַוְיךְ דַי פְּרִישָׁעָ נַרְגָּעָ
 צְוַיְוִינָעָן, אַוְן זַיְך צְוַנְעָהָרָט צַו דַעְר טְשְׁוִיקָעָרָיִי פָּוָן דַי
 פִּינְגָּעָלָעָן...
 — סָאַיְן טָאָסָע שְׁעָחָן... — הַאָט עַר אַרְוִיסְגַּעַמְרָמְלָעָט אַוְן
 זַיְך גַּעַשְׁמָט צַו טְפָעָן אַיְן יַעֲנָר זַיְיט, וְאָוְה הַעֲלָעָנְקָעָן אַיוּ גַּעַי
 ?עָגָעָן מֵיטָן פְּנִים צַוְמָה חַוְמָעָל אַוְן מֵיט בְּעַנְיִסְטָעָרָטָע בְּלִישָׁעָן
 גַּעַקְוָקָט אַוְן גַּעַקְוָקָט...

און אין א זווילע אָרוּם האט ער בעשלאַסטען אַין געדאנק:
 וווערט אָזאָ לְעַכְצִיעַ דָּאָס גַּעֲלָה...
 ער האט זיך אויפגעעהויבען אַון געוואָלט געהן.
 — ווֹאָס אַיְלָט אַיהֲר זיך? ווֹאָרט נאָך... — האט זיך
 חעלענקלע געבעטען.
 — ניוין, אַיך מַז געהן, אַבעער דָו פָּעַנְסֶט בְּלִיְבָּעַן דָא אַדְרָעַ
 פָּאַהָרָעַן צְרוּרִיק... וַיְיֵי דָו ווֹלְסָט...
 — בְּזִוְתּוֹ בְּרוֹנוֹ? — האט זיך געלאָכֶט.
 — ניוין, ברונג ניט... אַדְרָבָא, היינט ערשות האב אַיך דִיך
 לייעב ניט ווי העלענקלען, נאָר ווי אַשׂוועסטער. ווֹלְסָט זַיְן מַיְן
 שׂוועסטער, טאַ שטעעה אויף אַון מַיר ווּלְגָעָן געהן טיעָה אַין
 ווּאָלָה. דָאָרט אַין נאָך שעהנער.
 — יַאֲ! יַאֲ! אַיך ווֹילָ! — האט העלענקלע געריהרט אויס
 גערופען אַון זיך אויפגענטשטערט — נאָר אַיך בעט אַיך, אַיהֲר
 זאָלָט מַיר ניט טשעפעען... דָאָ שָׁעַם אַיך זיך... אַין שְׂטָאָדָט — יַאֲ!
 — נאָרָעָלָע, — האט בערמאָן נאָר מעהָר געריהרט גער
 שְׂמִיכְעָלָט — אָפְּלוּ אַין שְׂטָאָדָט אוֹיך ניט... אַשׂוועסטער
 טאָר מען ערנִיז ניט טשעפען.
 העלענקלע האט אַיהם פָּעַרְוּוֹן דָרְעָט אַגְּנָעָקָט, נאָר זיך אַין
 געווען זעהָר צוֹפְּרִידָעַן, ווֹאָס ער לְאֹזֶט אַיהֲר צוֹ רָות. פָּאָרָן
 בְּלָאָהָעַן הַימָּעָל אַון די גְּרִינְעַן בְּיִמְעָר שְׁעַטְמַט זיך...

דען' גייגעטעןער.

דורך ליאקין איז עטיל ארכוים פון זיין צימער, און כדוי די
ווירטן ואל ניט הערען, איז ער געהט ארכויס, האט ער די טיר
געלאזט ניט-פערמאכט, און דעם גאנצען וועג האט איהם געד
פלאנט דאסם געויסען: עמיצער וועט נאך אריינגען און בוי
דרער יונגעער פרוי דארט עפעם גנבענען.

ער האט אבער אונדרש ניט געקעט: שווין עטליכע מעג
זיויט דער מאנט איז ארכיבער, איז ער האט נאך איהר דאסם
דייה-געילד ניט בעצחלט. נאך איערנעצען האט איהם דאסם
וינגע וויבעל אויפמער��וזם געמאכט, איז זי דארף גויטיג געלד,
ווײַיל דער מאן איז איזן וועג און ער וועט קיין געלד ניט שי
קען, ביז ער וועט קומען.

לייקין האט איהר צונזאנגט נאך אויף געכטען געלד צו
ברענגען. ער איז געקומען בכיוון צויזיינער ביונאכט, שטיל
אדרין איז צימער, שטיל זיך אויפגעטאן און די גאנצע נאכט
געמאכט פֿלענער, ווי איז צו בעקומען פֿאָר איהר די עטליכע
רוּבל...

פון די אלע פֿלענער האט ער זיך אַבענְשְׁטְּעלְט אויפֿן לעץ-
טען: ער וועט אויפֿזְׁכִּעַן יאַלקְׁובָּאוּטְׁשָׁעַן, זיונעט אַן אַמְּאַלְּגָעַן
חבר און בי איהם באָרגען אַ צעהנְרְבוֹלְדְּגָעַן. אַן יאַלקְׁובָּאוּטְׁש
וועט איהם באָרגען, איז ער געווען זיכער; יונגער איז אויצט
אנגענְשְׁלָאָגָעַן מיט געלד, איז נאך אַ בחור, און לְוִיט ער האט געד
הערט, פֿאָרְשְׁוּעָנְדָט ער אַ סְּךְ געלד אַן לְעַבְטָ אוּפְּ אַ ברוּיטען
טום. אַמת, די לעצטער צויט איז זיינער פרויננדשאָפט אַבְּיסְׁעַל
אַבענְקְׁיְּהָלְט, אַבער שולְׂדִינְג איז ער, לְיִקְׁיָּון, אַלְיָוִן: ער וויכט

איהם אליאן אוים, פונקט ווי ער וואלט שעגען איהם שטאלאַציגרט
מייט זיין ארימסקייט.

עם איז ווירקליך פון מיין זוית א שוואָאַקְּיִיט, — האט ער
זיך נעמאָכְט פֿאָרוֹאוֹרֶף פֿאָרֶר זיין בעזיהונג די לְעַצְמָע צִוְּיט
או זיין קִינְרָהִיטִיסְ-תִּבְּרָה יַאֲקּוֹבָאָוּטוֹשָׁעַן. — אַמְתָּה, ער איז א
סָאָרְיָעָרִיסְט גַּעֲוֹאָרָעָן, האט פֿעָרָאָטָעָן דֻּעָם אִידָּעָלֶל,
אלְעָם איז ער דְּאָךְ פֿאָרֶט אָן אִינְטָעַלְגָּנְטָעָר מָאָן, מִיט וועמען
מען פָּעָן זיך טוישען מיט די מִינְגָּנוֹנְגָּנוֹן אָן מען קָעָן גָּאנְץ גָּעָן
מייטליך פֿעָרָבָּרָעָנְגָּן מיט איהם.

און לְיִקְּוֹנָס הָאָרֶץ איז פָּול גַּעֲוֹאָרָעָן מיט פֿרִיְּנְדָּשָׁאָפְּט
און לְיעַבְּעַ צו זיין גַּעֲוֹעַזְעַנְעַם חָבָר, אָן ער האט אוֹפֵף זיך גָּעָר
גַּעַמְעָן צְרוּיךְ בענִיּוֹן זוֹיְרָ אַלְטָעָ פֿרִיְּנְדָּשָׁאָפְּט.

עם איז גַּעַוְוָן אַשְׁהָנָרָ פֿרִיְּהָלְגָּנְסְ-טָאָג. די זוֹן האט
די גָּאנְצָע גָּאָס בענָאָסָעָן מיט אַמְּילְדָעָן לְיבָט אָן צָעַרְטְּלִיכְעָן
שיין. לְיִסְיָן האט זיך דְּעַרְפִּיהְלָט ווי נִיְּגָנְבָּאָרָעָן. אַיְן זוֹיְן
הָאָרֶצְעָן הָאָבָעָן זיך אַוְפְּנָעָכָאָפְּט פָּון לְיעַבְּעַ צוֹ אַלְאָז,
וּוֹאָס לְעַבְּטָ אָן אַטְעָמָט אַרְוּם אַיהם. ער האט יַעֲדָעָן פֿאָרְבִּיְּ
גַּעַהְעָנָרָעָן אַדְיִיְּנָעָקָטָ פֿרִיְּ אָן אָפְּעָן אַיְן די אַוְיָגָעָן אַרְיָין,
וּוֹי ער וואָלָט יַעֲדָעָן בְּעַנְרִיסְט אָן גַּעַוְאָנְשָׁעָן אַגְּלִיקְלִיכְעָן טָאגָן.
דְּעַרְזָעָהָנְדִיגָּ אַבעְטָלָעָר מיט אַ ווּוֹסָעָר באָרְדָּ בְּיַי אַ רָּאנְגָּנָס,
הָאָט ער אַיהם אַוְעָגָעָנְגָּבָעָן די לְעַצְמָע צְוּוֹיָ קָאָפִיקָעָם, אָן
ווען יַעֲנָרָהָנָר האט אַיהם גַּוְאָנְשָׁעָן לְאָנְגָּעָנָיָהָרָעָן דְּעַרְפָּאָר, האט
לְיִסְיָן דְּעַרְפִּיהְלָט, אָז די גָּאנְצָע וּוֹלְטָ אַיְן פָּול מִיט לְיעַבְּעַ אָן
אוֹ ער אָן דָּעָר בְּעַטְלָעָר אָן דָּעָר חָבָר, צוֹ וּוּלְכָעָן ער גַּעַחְתָּ
איַצְטָמָ, — אָז אלְעָ זִינְגָּעָן זַיְן גַּעַקְנִיפָּט אָן גַּעַבְוָנְדָעָן אָן אָז
אלְעָ זִינְגָּעָן בְּרִידָעָ!

ער אַיְן וּוֹאָס וּוֹיְמָטָר אלְאָז אַוְיָגָעָלְגָּנְטָעָר גַּעֲוֹאָרָעָן. אַיְן
זַיְן הָאָרֶץ הָאָבָעָן עַרְוָאָכָט שְׂוִין לְאָנְגָּגָ פֿעָרָלְגָּנְגָּגָ טָעָנָר.
עַפְעָם האט דָּאָרֶט עַמְּזָ נְזָוָנָעָן אַחִימָן דָּעָר וּוֹלְטָ, דָּעָר

מענשיהויט און דער לייעבע.

ער איז געווארען בעניימיטערט און, בעמערקענדיג געבען זיך אַ פְּלִיּוֹן קִינְהָ וּוְאַסְמָ אַיְזָ נְעַפְּאַלְעַן אַזְנָ זֵיך אַבְּגַעַלְאָגָעָן, חָאַט עֶרֶם אַוְיפְּגַעַהוּבָעָן, נְעַקְשָׁת אַזְנָ דַי הַעֲנְדַטְעַלְעָן, גַּעַלְעַט דָּסָם קַעְפְּעַלְעָן אַזְנָ גַּעַזְגָּטָן:

— שאָ, מַיְזָן קִינְהָ וּוַיְזָן נִיטָן, נָא דִיר אַ צַּאַצְקָעַלְעָן.
אַזְנָ האַט אַיְחָם אַזְוַעַקְעַשְׁעַקְט זֵיזָ מַעַשְׁעַנָּעָ פַּוְשָׁקָעָ פָּוָן
חַאְפְּרַאְסָעָן.

די מַוְתָּעָר, וּוְעַלְכָּעָ אַזְנָ גַּלְיוֹךְ צַוְעַקְוָמָעָן צָום טִוְנָה, האַט
ברַיְוַינְדְּלִיךְ פְּרַאְמְעַסְטִירְטָן:

— אַ דָּאנְק, צָום וּוְאַסְטָן? מַעַן דַּאְרָפָ נִיטָן... אַ שָּׁאָרָ!

— זָאַל עֶר זֵיך שְׁפִילְעַן, אַדְרַבָּא... אַ פִּין קִינְד... אַיך הָאַט
נָאַך אַיְינְעָ... עַס אַזְנָ אַ בִּילְגָן פַּוְשָׁקְעַלְעָן...

אוֹן עֶר אַזְנָ אַ גְּלִיקְלִיבָּעָר אַזְוּעָק וּוּוַיטָּר.
אַבְּגַעַהעַנְדִּיג אַבְּיסְעָל וּוּוַיטָּעָר, האַט עֶר דַּעְרוּזָהָן אַ טְרָעָ
גַּעַר מִיט אַ גְּרוּסָעָן פָּאַט אַוְוָף דַי פְּלִיְיצָעָם. עֶר האַט בעמְרַקְט,
וּוּיְ דַּעַר פָּאַק האַט זֵיך אַרְאַבְּגַעַרְקָט אַזְנָ גַּעַר טְרַעְגָּר זָוְכָט
מִיט דַי אַוְגָעָן אַ מעַנְשָׁעָן, וּוְאַס זָאַל אַיְחָם אַונְטַעְרָהוּבָעָן העַז
כַּעַר דַּעַם פָּאַק.

אַ גְּלִיקְלִיבָּעָר אַזְנָ לְיִקְוָן צַוְעַלְאָפָעָן צָום טְרַעְגָּר אַזְנָ אַוְסָט
עַרְופָּעָן:

— רַ' אִיד, הַעַלְפָעָן אַיְיךְ?
אוֹ גַּלְיוֹךְ האַט עֶר זֵיךְ גַּעַנוּמָעָן אַונְטַעְרָהוּבָעָן דַּעַם שְׂוּעָר
רַעַן פָּאַק אַוְוָף דַי אַרְיָמָע פְּלִיְיצָעָם פָּוָן טְרַעְגָּר.
דַּעַר טְרַעְגָּר האַט אַיְחָם אַונְטַעְרָהָר דַּעַר נָאַזְנָ בַּעַדְאַנְקָט. לִיְזָ
קִין אַזְנָ גַּעַוְאָרָעָן נָאַך מַעַהְרָה גַּעַרְחָרָט אַזְנָ גַּעַלְאָסָעָן אַיְנָ
גַּעַנְצָעָן גַּעַהְמָעָן אַוְוָף זֵיךְ דַּעַם פָּאַק... פָּאַרְוּאָסָמָטָאָקָעָ נִיטָן?
— אַיְהָר ווּלְטָם, רַ' אִיד, נִיטָן מִיר דַּעַם פָּאַק, אַיךְ וּוּלְ
טְרַאְגָעָן...

נאר דאס האט דער טראגער ניט געוואָלטן:
 — מען ווועט לאכען, — האט דער טראגער מאַטיווירט, —
 עס פאָסט ניט פאָר אִיךְ...
 לוייקין האט שיין אַבעָר דעם טראגער ניט אַבעָלָזֶט. ער
 האט אַיהם בענלייט בייזן בעשטיימטען אַרט אָון האט אַיהם
 אלע ווילע אַונטערנעהָיִבעָן דעם פֿאָק, אָון זיך געפהָלָט זעהָר
 גוט אָון גּוֹלְקְלִיךְ גּעוּשְׁטִימְטָן.
 — יָאָ, מענשען דאָרְפָּעָן אַיְינָעָר דעם אַנדְרָעָן הַעלְמָעָן —
 האט ער גּעוּרְמָעְלָט — אַוְוַת לְיִעָּבָע אָון מִיטְגָּפְּהָלָל שְׁמָעָהָת
 די ווּלְטָן...

יאַקְוּבָּאַזְוּיטְשָׁעָן האט ער בענגענט, ווּן יַעֲנָעָר אַיז אַרוֹוִים
 פֿון זַיְן צִימָעָר אַוְוַת דָּרָר נָאָס.
 — אַיךְ גַּעַת טָאָקָע צַו אִיךְ! — האט לְיִוקִין, דָּרְזָעָהָעָן
 דִּינָא אַיהם אַרְוִיסְנָהָן, אַיהם אַבעָנְשָׁטְעָלָט מִיט אַשְׁמִיכָלָל.
 יַאַקְוּבָּאַזְוּיטְשָׁה האט אַיהם קָאָלֶט דָּרְלָאָגָנָט די האָנד אָון
 עָפָעָם אַ מְוּרְמָעָל גּעוּטָאָן.
 לְיִוקִין, נָאָךְ אַלְעַז אַ גּוּטְגּעוּשְׁטִימְטָה, האט זַיְן חַבְּרָס
 קָאָלְטָקִיּוֹת נִיט בעמְרָקְטָן. ער האט בעטְרָאָכָט זַיְן חַבְּרָ אָנוֹ
 צּוּפְּרִידָעָן בעמְעָרְקָטָן:

— אַיהֲרָ זַעַת אַוְוַת זַעַת גּוּט! זַעַת פֿוּן!
 ער האט אַוְוַת אַיהם גּוּקוֹט מִיט פְּרִיְינְדְּלִיבָע בְּלִיקָעָן אָון
 אַיז ווּרְקָלְיךְ גּעוּוֹן צּוּפְּרִידָעָן, ווּאָס יַאַקְוּבָּאַזְוּיטְשָׁה זַעַת אַוְוַת
 אַזְוֵי גּוּט אָון גַּעַת אַזְוֵי רִיךְ גּוּקְלִיּוֹדָט.
 — ווּאָס הָעָרָט מַעַן בַּי אִיךְ? — האט יַאַקְוּבָּאַזְוּיטְשָׁ
 וּוּפֿון יַזְאָ וּוּנְעָן עָפָעָם גּעְבָּרְעָנָט.
 — אַזְוֵי! — האט לְיִוקִין, נָאָךְ אַלְעַז בעהָרָשָׂט פֿון דָּרָר
 פְּרִיהָרְדִּינָר שְׁטִימָנָג, צּוּפְּרִידָעָן גּעְנְטְּפָעָרָט — עָס לְעָכְט זַיְן
 גַּאנְץ אַינְטְּרָעָסָאנְט!

יאקובאָוויטש האָט זיך פֶּלוֹצְלַונְג אַבְנָעַשְׁמָעַלְט אָן טְרוֹסְקָעַן
געָזָאנְטָן:

— אָט דָּא דָאָרָה אִיך אַרְיִינְגָּהָן. אַדְיַעַן!
— שְׂוֵין? — הָאָט לְיִקְוָן גַּעֲפְּרָעָנְטָן... אַיְהָר הָאָט קִיּוֹן צִוְּתָן...
נוּ, עַס מַאֲכָתָן נִיט אָוִוָּס... אַ צְוּוֹיְטָעַן מָאָל.
ער האָט טִיפְּעָדָן אַנְטָם גַּעַטָּאָן אָן זיך גַּעַוְעָנדָט
שְׁנָעָלָן:

— אִיך ווֹיל, אַיְהָר זָאָלְטָן מִיר בָּאָרְגָּעָן אַ צְהָנְרוֹבְּלְדִּיגְעָ...
יאקובאָוויטש אִיז דָּא רְוִיט אָן דָּא בְּלָאָס גַּעַוְאָדָעָן, דִּי
וַיְיַנְּקָלָעָן פָּוּן מוֹיל הָאָבָּן אַוְיפְּגָעָצְמָעָטָרָט. אָן ער האָט ווַי בִּיוֹן
אַרְוִוִּיטְגַּעְבְּרוּמָטָן:

— ווַי קְוָמָט צָו מִיר אָזְוִי פְּיַעַל גַּעַלְדִּי! — אִיך הָאָבָּן,
בְּלָעָבָעָן!...

לְיִקְוָן הָאָט אַיְנָנָאָנְצָעָן אַ צִּיטָּעָדָן גַּעַטָּאָן, גַּעַוְאָלְט עַפְעָט
עַנְטְּפָעָן, נָאָר דִּי צָוָן הָאָט אַיְהָם נִיט גַּעַדְעָנְטָן. ער האָט נָאָר
אַ קָּוק גַּעַטָּאָן אַוְיָהָר יַאֲקָבוֹאָווּוּשָׁעָן, אָן אַיְהָם הָאָט זיך גַּעַעַדָּן
דָּאָכָט, אִיז זַיִן חֲבִירָס לְיַעַפְּעָן זַיְעָנָן פָּוֹנְקָט ווַי שְׂוּוֹיְנִישָׁעָ...
ער האָט אַיְהָם גַּעַנְבָּעָן דִּי הָאָנְדָּן אָן אִיז מִיט אַ גַּעַפְּהָל
פָּוּן עַקְעָל אַזְוָעָס ווַיְיַטְעָר אָן ווַיְיַטְעָר...
— שְׂוּוֹיְנִישָׁעָ לְיַעַפְּעָן, — הָאָט ער גַּעַמְרָעָלְט גַּעַהְעָנְדָיָן
צְוּרְיָק...
אָן אַחֲם צָוָם חֲבָר הָאָט אַנְגָּעָפִילְט זַיִן בְּרוֹסְטָן...

אָן גַּעַהְעָנְדָיָן, אִיז ער האָט אַלְעַז גַּעַוְאָסְטָעָן גַּרְעָסְעָר אָן
גַּרְעָסְעָר אִיז לְיִקְוָן הָאָרֶץ.
— אָך, אַיְהָר מַיאָוָסָע מַעֲשָׁנָן! — הָאָט ער גַּעַבְּרוּמָט פָּאָר
וּוְהָטָאנָן אָן בְּלִיְּדוֹנָן — עַנְטוֹזָאנְטָן! עַנְטוֹזָאנְטָן!
אָן דָּעַרְזָעַהְעָנְדָיָג צְוּרְיָק דָּעַט אַלְטָעָן בְּעַמְלָעָר, וּוְלְכָבָר
הָאָט אַיְהָם נִיט דָּעַרְקָעָט אָן ווַיְדָעָר אַ נְדָבָה גַּעַבְּעָטָעָן, הָאָט

לייסין, אבעגעעהנדיין פון איהם עטלייבע טרייט וויאטער, מיט עקל אוייסגעשפיט אונ געטראכט: — פנרט אועעק! ווער דארף אויך, איהר מיאוטע ברואם...

בעגעגעגענדיג ווירער א טרעגער מיט א גרויסען קאטטען זויפ דיו פלייעס, האט ער מיט עקל זיך אבעגעעהרט אונ גזידעלט: — שלעפט, שלעפט אויף זיך דעם יאך, איהר זנט בעסערס ניט ווערט, קרייכט, איהר ווערט!

עטלייבע סינדרע, פרעהיליכע, לוסטיגע, זיינען געגעגען פון א שול. זייל האבען איהם פערשטעלט מיט זייל שפיעלערוי דעם וועג. פול מיט צאָרַן האט ער איזנעם פון זייל א שטווים געטאן, מודמלענדיין: — געהט צום טיוועל! פון אויך וועלען אויך אוייסוואָסען יאָסֶובָּאוּיטשען מיט שווינישע לִיפָּעָן.... און אט האט ער זיך דערמאָהנט און זיין יונגען ווירטן, וועלכער ער דארף געלד נעבען.

— וואָס יאנט זי אים אזוּ? — האט ער אין געדאנס פראָטעסטורת, — געלד און געלד!... זי קען וואָרטען, נישקsha זי וועט וואָרטען.... אויף צו להבעים ניב אויך איהר נאָר צוּוִי וואָכען..

ער אויז פול מיט האט אועעק אהיכים. די טיר אויז געוווען פערמאָכט. ער האט מיט א גערויש זי אוייסגעפענט און מיט צאָרַן זי פערהאָקט.

די ווירטן, א יונגע בע'חנ'טע וויבעל, מיט גוטע שוואָרטצע אוינען, אויז אָרוּס איהם אנטקענען און מיט א פרוינדליכען שמייכעל איהם בעגעגענט:

— וואָס האָקט איהר אָווֹי די טיר, גולן! — האט זי געד אָקט.

— אויך האָט ניט קוין טיר! — האט ער שטאָלְץ גענטה ערט, — עס דאָקט זיך אויך...

שר האט זי אונגעטוקט מיט בייזע אוינגען און א ווילדע
מוחשבה איז איהם דורךעפלויגען אין קאָפּ:
— דער מאָן איז נישטֿאָ, אַרְבִּיטּ עֲרֵנְעַן ווֹ אַן אַיּוּעַל,
און זי — בְּלוֹטּ אַן מַילְךּ... צו אַלְדִּי טִיוּעַל גַּעַת אַלְעַן דִּי
נאָנְצָעַ וּוּלְמַן, דִּי נָאָנְצָעַ אַרְדְּנוֹגָגָג... יְאָ, דִּי נָאָנְצָעַ אַרְדְּנוֹגָגָג...
— אַיז נָאָדָּר טִיּוֹן — האט ער געפרענט אַן זי אַנְגָּעַר
קוּקָּט.

— קַיּוֹן טִי אַיז שְׁוִין נִישְׁטָאָ, — האט זי ווֹ פֿערשְׁוֹלְדִּינְגּ
געַנְטֶפְּרָטּ, — נָאָר אַיךְ קָעַן מַאֲכָעַן פֿאָר אַיִּיךְ.
ער האט זָקָר אַנְגָּנְצָעַן גַּעַנְדָּרָטּ. דִּי פֿרִיהֻרְדִּינְגּ
מוחשבה האט זַיְדְּ מִיעָפָר בעזעצעט אַיז קָאָפּ אַן האט גַּעַוְאָלָט
וּוּרְעַן רַעַאלְ...
ער האט בייז גַּעַשְׂמִיכָלָט אַן זַיְדְּ אַנְגָּרְעָפָעָן:
— זַיְוִית אַזְוִי גַּוְתָּן אַן מַאֲכָטּ טִיּוֹן.

און אַנְקָוּשָׁנְדִּינְגּ זי מִיטּ לִיְוָדְנְשָׁאַפְּטָלִיבּ אַוְינְגּ, האט
ער צוֹנְגָּעָבָעָן:

— אַיז קַיּוֹן גַּעַלְדָּר בְּעֵטּ בַּיּוֹ מַירְ נִיטְאָ!
ער אַיז ווֹ אַ זַּוְעָגָר מִיטּ שְׁטָאַלְצָעַ טְרוּטּ אַרְוּפּ צוּ זַיְדְּ
אַין צִימָעָר. דִּי מִוחְשָׁבָה האט אַיהם ווּידָעָר בעהערשט אַן גַּעַד
וּוּאָלָט פֿעַרְוָאַנְדָּרָלָט וּוּרְעַן אַין טָאָטָ...
— אַוְיסְטּ! — האט ער גַּעַמְאָכָט מִיטּ דִּי פֿוּסְטָעָן, — עַם
איַז נָאָר נִישְׁטָאָ, נָאָר נִישְׁטָאָ!
אַיהם האט זַיְדְּ גַּעַמְאָהָלָט פֿאָר דִּי אוּנְגָּעָן אַיְהָרּ מַאן מִיטּ
זַיְוִין נְעַבְּעַדְגָּעָן אַוְיסְזָעָהָן: אַן אַנְגָּעָט אַיז ער אַן וּוּאָנְגָּלָט
אַרְוּם פָּוּ שְׁטָאָדָט צוּ שְׁטָאָדָט מַאֲהָנָעָן אַלְטָעַ חֻובָּות...
— כָּאָפּטּ דִּירּ דָּאָרָט דָּעַרְ טִיוּוּל, שְׁעַפְסּ אַיְינְגָּר... אַז דַּוְ
וּעַסְטּ וּוּרְעַן וּרְיַיךְ ווֹ מַיּוֹן יַאֲטְבָּאוּוּטָשּׁ, וּוּסְטָטוֹ אַזְיַדְּ בַּעַד
קוּסְעַן שְׁוּוּיְוּנִישְׁעַ לִיְפָעָן... אַיְהָרּ זַיְנְטּ אַלְעַ אַזְוִי!

ער האט גענומען שפאנגען מיט אונגעדרולד הין אוּן צוריכס
אייבערן צימערל.

באלד אוּן אַרְיָין די ווֹרְטִין מיט אַ מעצעל, אוּף וועלכען
עם אוּן געשטאנגען אַ גֶּלְאָזֶן טֵי אוּן עם אוּן געלגען צוּוי
זעמעל.

— אוּהָר זענט אַ וואָויל ווַיְבָעַל! — האט ער זי פֿרַעַתְּלִיךְ
געלווּבָט.

זי האט איהם פֿערַשְׁעַמֶּט אַנְגַּעֲקָוּט אַוְן גַּאֲרַנְיִשְׁטָט גַּעַז
עַנְטַפְּעַרְטָט...

— אַ מאָן אַכְּבָעַר האט אוּהָר אַ שלְּיִמְזָל.

זי אוּן רְוִיט גַּעַוְאָרְעָן אַוְן האט מיט בעס גענטפְּעַרְט:

— נִיט קִיּוֹן גַּרְעַסְעָרְרָר פָּוּן אַיְיךְ...

— אָא! — האט ער זיך אַנְגַּעֲצָוֹנְדָעַן, — אַיךְ בָּזֶן שְׂוִין דּוֹפָא
נִיט קִיּוֹן שלְּיִמְזָל; אַלְעַנְפְּאָלָם וועל אַיךְ עַס שְׂוִין נִיט זְיוּן
מעהָר. אַיךְ חָבֵב הַיּוֹנֵט בעַקְוָמָעַן אַ לְעַכְיִיעַ... אַיךְ וועל זְיוּן
דָּעַר שְׂטָאַרְלָסְטָעַר, דָּעַר עַרְגְּמָטָעַר אַוְן דָּעַר גַּלְיְקִילְבְּסְטָעַר מעַנְשָׁ
איַן דָּעַר וועלט...

— אוּהָר זענט עַפְּעַט הַיּוֹנֵט מַאֲדָנָע, — האט זי גַּעַדְרִיקָט
מיַט דַּי פְּלִיאִיצָם...

— אַכְּבָעַר אַינְטַעְרַעְמָאָנָט? זְיוּט זְיךָ מַוְּדָה.
זי האט נִיט גענטפְּעַרְט, האט איהם נַאֲר אַנְגַּעֲקָוּט אַוְן
זְיוּן עַפְּעַט מַוְּרָא גַּעַהָאָט.

— נָנוֹ, אַיךְ גַּעַח שְׂוִין, — האט זי שׂוֹאָךְ אַרְיוֹסְגַּעַרְעַט,
פָּוּן ווֹאָס לִיְקָוִן האט גַּעַדוֹנָגָעַן, אָזֶן זְיךָ ווֹיל נִי טַגְעָהָן.

— ווֹאָס אַיְלָט אַוְהָר זְיךָ, זְוִיצָט בַּיְ מִיר אַ ווַיְלָע.
ער האט זְיךָ אַוְיְפְּגַעַשְׁטָעַלְט אַוְן זְיךָ גַּעַטָּאָן צְוַיְיךָ.

— ווֹאָס טּוֹט אַוְהָר, לִיְקָוִן? — האט זְיךָ פְּרַאַטְעַמְּטָרְט.
ער האט זְיךָ אַוְעַקְגַּעַזְעַט נַעֲבָעַן זְיךָ אוּף דָּעַם קְלִיְינָעַם

סַאֲפָעַלְעָ, זְיךָ פְּעַט אַרְוֹמְגַעַנוּמָעַן אַוְן גַּעַפְּלִיסְטָעַרְט:

— זייט דאך ניט קיין נאריש ווייבעל... איך האב איך
אזווי ליעב, אזווי לישבן...
ער האט וו באשאטן מיט פישען. וו האט שטייל געד
טלייסטערטן:

— לאזוט מיך אַב, לאזוט מיך אַב!
אַכְלָאֶזען וו איז אַבער געוווען גאנץ אַיבָּערִיג — זי איז
שוין געוווען אַינְגָאנְצָען זוינען... ער האט דערפֿיהָלֶט זוין קראפֿט
איבער אַיהָה, זוין גְּרוֹסָם פְּלוֹצָלִיכָּע קְרָאָפְּט, ווֹאָס צִיחָת דֵּי
יניכָה פָּוּן אַ גְּרוֹסָען האָס צוֹ אַלְּזָן צוֹ אַלְּעָס...
ער האט דערפֿיהָלֶט, אָז מיט דעם דָּזְוִינָעָן האָס ווועט ער
האָבעָן אי ליעבע, אי גְּלִיק, אָזָן אַין זוין אַוְיפְּגָנְרָעָנטָעָן מַח
האָט זויך פָּאַרְגָּעָשְׁטָעָלֶט אַ נֵּי לְעָבָעָן, אַ לְעָבָעָן פָּוּן טְרִיאָומְפָּ
אוֹן זַיְעָגָן...

דער סוד

ביז אכטצעהן יאָחר האָט נחום געלעדענט אין אַ ישיבת.
ווײַענדיין אַ שטיסעל מותמיר, האָט ער געהאט גוטע; „טעג“; דער
שבת איז געווען נאָר אַ געהויבעגעער. אַיהם אַבער האָבען די¹
גוטע „טעג“ ניט אויסגעמאָכט. ווען ער וואָלט עס נאָר ניט גע²
האלטען פֿאָר אָונְפֿאָסִין, וואָלט ער מיט זוינע בעסטע „טעג“
זיך געבייטן מיט אַ צוֹוִיטען יישיבֿה-בּֿחוֹר, וועלכֿער וואָלט אַיהם
דערפֿאָר אָפֿילוֹ צוֹנְעַצְקָהָלֶט, ווי עס פֿלְעַנט אַמְּאָל פֿאָסִירעַן אַין
דער יישיבֿה. דער עיַר האָט ער געַקְסַט ניט אוּפֿין „טאָגָן“, נאָר
אוּפֿין בּעלְחַבּוּת. נחום האָט לֵיעַב געהאט צוֹ האָבען בעליַי
הכתים לְמַרְנִים, מיט וועמען ער זאָל קעַנְעַן רַיְדָעַן ווענְעַן אַ
טְּיעַפּ שְׂטִיקָעַל גְּמַדָּא. אָון געלעדענט האָט נחום „טְּיעַפּ“. לֵיעַב
געהאט צוֹ גַּרְיְּלָעַן זיך אַין תּוֹסְפּוֹת, מהרשׁ „אַ, פֿרְעָנָעַן אָון פֿערַ
עַנְטְּפֿעַן קְשִׁוּת. דער עיַר אַבער — פֿרְעָנָעַן. אַוּוּשְׁטַעַלְעַן
דעם רַאֲשֵׁה יִשְׁבָּה מיט אַן אָפְעַנְעַם מוֹיל אָון מיט פֿאָרְנָאָפְטָע
אוּגָעַן, ווי ער וואָלט געוֹאנְגַּט: וואָו האָסְטוֹ דָּאָס אָוּסְנָגְרָאָבעַן
אוֹזָא קְשִׁיאָ? ... אָפֿילוֹ אוּזָאָפּ דַּי „טעג“, ווען דער בּעלְחַבּוּת פֿלְעַנט
אוֹזָא זִיכְעַן בַּיּוֹם עַסְעַן, פֿלְעַנט נחום לֵיעַב האָבען פֿרְעָנָעַן אַ
קְשִׁיאָ דעם בּעלְחַבּוּת טַאָפּע, ניט קוֹסְעַנְדָּגִי, וואָס אוּזָאָפּ אַנדְרָעַ
עַנְיִינִים אוֹזָא ער געוֹועַן אַ בּוֹשְׁתְּפֿנִים.
ווער ווֹיס, וואָס פֿאָר אַ לְמַדְן נחום וואָלט אַרוֹיסְגָּנוֹוָאָקְסָעַן
מיט זוֹין קָאָפּ אָון מיט זוֹין החַמְדָה, ווען ער וואָלט זיך ניט
בעקָאנְט, טַאָקָע אָזָאָז זוֹינְעַם אַ „טאָגָן“. מיט אַ בּחָורְלַי מיט
אַיהם אַין אַיְנָעַ יָאָהָרָעַן, אָון יַעֲנָר וואָלט אַיהם ניט צוֹנְעַן
רַעַדְת צוֹ געהמען זיך אַבְּוּסְעַל צוֹ ווּוּלְטִילְכַּעַן חַכְמוֹת. אַנְּ
פֿאָנְגָן האָט אָפֿילוֹ נחום ניט שְׁטָאָרָק געהאלטען דערפֿון: „אַין

די וועלטלייכע חכמאות, האט ער געוזנט, איז ניטא די טיפֶּשֶׁיט, וועלכע ער האט ליעב". יונגער אבעער האט איהם ער קלעהרט, אז עס איז דא אוז חכמה בי זיין, וואס פאלט ניט אָרוֹנוֹנְטָעֵר פָּאָר דַּעֲרֵג גִּמְרָא, אָוֹן דָּאָס אַיְזָה פָּאָלִיטִישָׁע עַקְאָנָאָמִיעַ. ניט קאנגענְדִּיג נאָך גוֹט לְעוֹזָן רֹסִישָׁן, האט נְחוּם שׂוֹין זיך געונמען צוֹ פָּאָלִיטִישָׁע עַקְאָנָאָמִיעַ אָוֹן די דָּאָזִיגָּעֵן חַכְמָה הָאָט נְעַפְּאָקְטָה... „זַי אַיְזָה ווּרְקָלְדִּין אַסְּקָעָה גִּמְרָא!“

האט ער מיט אַ פְּרִיְיד מְוֹדָה גְּעוּזָן זַיְן נְיוּם רְבוּיָּן. אָוֹן אַזְוִי אַיְזָה בִּיסְלָעְבוֹזָוּן נְחוּם גְּעוּזָרָעָן אָן עַקְאָנָאָמִיסְטָן. צוֹ צְוֹאָנְצִיגָּן אַיְהָרָה האט שׂוֹין דַּעֲרֵג בְּחָור פָּעָרְלָאוּן די יְשִׁיבָה, אַזְוּקָגָעָפָּאָהָרָעָן אַיְזָה אַ גְּרוּסָעָר שְׂטָאָדָט אָוֹן זיך גַּעַר נְוּמָעָן שְׁטוּדְרִירָעָן „קָאָפִיטָּאָל“. נְאָטְרִילִיךְ האט ער נִיְּט גְּעָקָנְט זיך פָּעָרְבָּאָרְגָּעָן אַיְזָה דַּי דַּי אָמוֹת פָּוֹן „קָאָפִיטָּאָל“, וַיְיַצְאָמָּאָל אַיְזָה דַּעֲרֵג גִּמְרָא. מְאָרָקָס אָזְוִי נְיט גְּעָנְגָּבָעָן גְּעוּזָרָעָן נְאָר צוֹ לְעָרְנָעָן, צוֹ מְאָרָקָסִין דָּאָרָף מְעַן עֲפָעָם טְהָאָן אַוְיָה, אָוֹן נְחוּם אַזְוִי גְּעוּזָרָעָן ווּילְעָנְדִּינְגָּן נְיט ווּלְעָנְדִּינְגָּן אַ „חָבָר“ אָוֹן אַגְּנָגָהוּבָעָן נְעַמְּמָעָן אָן אַנְטִילִיךְ דַּעֲרֵג אַרְבִּיטָּעָרְדָּבָּעוּגָּנוּגָּה.

אָמָת, גְּקוּקָטָה האט מעַן אוֹיָה אַיְהָם אַיְזָה אַיְזָה דַּעֲרֵג בְּעֻזָּנוּגָּה, וַיְיַצְאָמָּאָל אַזְוִי אַ טְּעָרָעְטִיקָּר, אַבָּעָר דַּאָּרָךְ פְּלָעָגָט מעַן אַיְהָם אַזְוִי פָּעָרְטְּרוּיָּעָן פָּעָרְשִׁירְדָּעָן קָאָנְסְפִּירְאָצִיעָם, ווּלְכָעָה אָבָּעָן אַיְהָם, דַּעֲרֵג אָמָת גְּעוּזָנְט, נְיט אַזְוִי אַגְּנָטָעָרָםְרָט. צוֹ דַּי זַאֲכָעָן האט ער טָאָקָעָ קִיּוֹן גְּדוֹלָד נְיט גְּעָהָאָט; דָּאָס רָוב אַזְוִי ער גְּעוּזָעָן פָּעָרְנוּמָעָן צוֹ שְׁרִיבָעָן הַנְּהָות, אַנְמָעָרְקָנְגָּעָן בַּיְּדֵי זַיְטָעָן פָּוֹן די גְּרָאָבָעָ פָּאָלִיטִישָׁעְקָאָנָאָמִיעָשָׁן בְּיכָעָר, וואָס ער האט אלָא גְּעַשְׁטוּרִיט אָוֹן, וַיְיַצְאָמָּאָל אַיְזָה הַלְּמָודָה, עַנְטְּרָעָקָט אָוֹן זַיְן סְעָדָות.

זַיְעָנְדִּינְגָּן, אָז נְחוּם אַזְוִי מְעַהָּר טְּעָרָעְטִיקָּר וַיְיַצְאָמָּאָל האט מעַן אַיְהָם בְּעַשְׁטִימָט אוֹ לְעָרְגָּעָן מִיט אַ פָּאָר גְּרוּפָעָס פָּאָ-

לייטישע עקאנאמיע. צווישען אלע גרויפעס האט זיך געפונען איין גרויער מידלעך, ענטוועקעלטע ארבוייטערינגען, מיט וועלכע עם פלענט אויהם אויסקומען צו לערנען בין מנהחה למעירב. אזי טאפע האט ער אליין די דזונגע צייט אונגערויפען.

דאם ערשות מאָל, אָז ער האט די דזונגע צייט פאר זיך בעשטייטט, אַנְרוּפַעֲנֶדֶג זיך בין מנהחה למעירב, האבען זיך אַפָּר מידלעך פון דעם ווארט פונאנדרערגעלאכט. נחום האט זיך אַ ביסעל פֿאַרְשָׁעֵמֶט, אַבער אָז די אַיבְּעִירְגָּעָן מִידְלָעָך האבען די צוֹוִי, וואָס האבען געלאכט, אויסגעזידערעלט, האט ער זיך בעַ רוחינט אָז האט זיך, ענדליך, געפיהלת מיט זיינע שילערוינט ווי מיט מאָנסכּוּיל...

געלערענט האט ער די פֿאַלְטִוִּישׁע עקאנאמיע מיט אַ שטמי קעל גמואניגו, אַבער אַ האָרְבָּה בלעטל זיך צונענשאַקעלט אָזון בְּכָלְ בְּעַנוֹצֶת תְּלִמְדִישָׁע אַוְיסְדוּקְעָן, ווי, "הָאָבָּעָן מִיר אַ קִּימָא לְזָ", "אָז פון דָּאָנָּעָן גַּעַדְרָוְנָעָן", אָז זיינע שילערינט זיך נען טאפע שעדרניט געוווארען אַמְתָּע גַּמְדָּא-קַעְפְּלָעָך...

נחום האט ניט געקוּט אַוִּיף זיינע שילערוינט פון דער זיינט פון זיינער אויסערליכקייט אָזון עס אָז אַיהֲן כלְל ניט אַנְגַּנְגָּעָן, צי זיינען זוי שעהָן אַדרער אַפְּשָׁר מִיאָוָם, ניט זיינער דִּין דָּעָרוֹוֹף קִיּוֹן שְׂטָאָרְקָעָר מְבִין; דָּעָרְפָּאָר אַבער האט ער אויסגעפונגען איין אַ ציּוֹת אָרוּם, אָז צוֹוישען די אלע מידלעך געפינט זיך אַיִינָע, חָאנְקָע, אוָסָה האט גַּרְוִיסָע פֻּהְיָגִיסִיטָן אָז...

אייז תופס אַ בלעטל באַנדאָנאָז... דער דזונגער חאנקען האט נחום דָּאָן געשענקט מעוז אויספערקזאָמְקִיּוֹט, ווי די אַיבְּעִירְגָּעָן, האט געלעגט אַוִּיף אַיהֲר גַּרְוִיסָע האָפְּנוּנָגָעָן אָזון האט ענדליך אַיהֲר בעמערטט, אָז מיט אַיהֲר קָעָז מְעַן זיך שְׂוִין פָּעָרְגָּנָעָן צו לערנען אַ בלעטל "קָאָ פִּיטָּאָל".

נָאָר אָזָוִי ווי די אַיבְּעִירְגָּעָן מִידְלָעָך פון דער גַּרְוִיסָע זיינען

אווי וווײיט ניט גענאנגען, האט נחום חאנקען פֿאָרגעַלעַגַּעַט, זי
זאל קומען צו איהם אין צימער פֿון 9 בייז 10 אין אווענד צו
לעונען „קָפִיטָלְלָה“ מאָרטָם.

חאנקע האט זיך, נאָטְרָלְיך, אַנְגַּעַכְּאַפְּט אָן דער דָזְינֶיגֶר
פֿאָרגַעַלעַגַּעַט. באָטָש די אַיבְּרִיגָעַן חַבְּרַתְּעַם פֿון דער גַּרוּפַע האָ
בען זיך אַבְּגַעַרְדָּט, זָאגַעַנְדָּט, אָז פָּאָר אַ מִיְּדָעַל אַיז גַּעַנְגַּעַט, אָז
מען קָאָן בְּאַגְּדָאַנְאָוֹזְן אלְיוֹן.

— קַיְיָן רְבִיצָן וּוּסְטוּ סִיּוּזִיסְטִי נִיט זַיְוַן! — האט
איַהָּר אַיְינָע גַּוְטְמַתְּהָיג אַ שְׁטָאָך גַּעַטְהָאָן.
אוֹן נָאָר אַיְינָע, איַהָּרָע שַׁוֵּין נָאָר אַ נַּאֲחַעַנְטָע חַבְּרַתְּעַם,
הַאָט צָוְעַנְבָּעַן:

— אַיז דער סָאַצְיָאַלְיסְטִישָׂעָר אַרְדָּנוּג קָאָן זיך נָאָר
פֿסְקַעַנְעַן אַרְבִּיאַטְעַד-שָׁאָלוֹת...

חאנקע אַיז אַבְּרַג גַּעַנְגַּעַט.

קְוַמְעַנְדִּינְג טַוְילְמָאָל צו נַחּוֹטָעַן אוֹן נִיט גַּעַפְּינְעַנְדִּיג אַיהם
אַיז דער היַם, פְּלַעַגְט זיך דָּרוּוֹיְלָהָמָכְבָּעָן אַרְדָּנוּג אַיז זַיְן
אַרְיַמְעַן צִימָרְלָה, וּוּלְכָעַס האָט אַוְיסְגַּעַזְעָה, וּוּי נָאָר אַ פָּאָנִ
רָאָם. זיך פְּלַעַגְט פֿאָרְבַּעַטְעַן דָּאָס בעַט, אַוְיסְקַעַרְהָעָן דָּאָס צִימָרְלָה
אוֹן צְוַנוּיְטַלְעַנְעַן אַיז אַרְדָּנוּג זַיְוַן בְּכָעָר, וּוּאָס דער גַּרְעַסְטָעַר
טַוְיל פֿון זַיְן זַיְנְעַן בעַשְׁטָאַנְעַן פֿון פָּאַלְיִוְוִישְׁ-עַקְאַנְאָמִישָׂע. די
פָּאָר דִּיקָע זְוַרְנָאָלָעָן זַיְנְעַן אוֹיז נָאָר גַּעַוּוֹן צְשָׁוְנְיָעָן דָּאָרָט,
וּוּאוֹ עַס האָבָעָן זַיְך בְּהַאֲנָדָעָלָט פָּאַלְיִוְוִישְׁ-עַקְאַנְאָמִישָׂע פְּרָאָגָעָן.
די אַיבְּרִיגָעַן בְּלַעַטָּר, וּוּאוֹ עַס אַיז גַּעַוּוֹן גַּעַרְקָט די בעַי
לְעַטְרִוִּיסְטִיק, זַיְנְעַן גַּעַוּוֹן בְּהַאֲלָטָעָן, וּוּי אַ גַּרְוִיסְטָר סָדָ...

קְוַמְעַנְדִּינְג אַיהם אוֹן טְרַעַפְּנָדִינְג אָז אַוְיפְּגַעַרְוִימָט צִיר
מָעָרָל, פְּלַעַגְט נַחּוֹטָעַן וּסְ שְׁמַיְוְיכָלָעָן אָז פְּרִיְנְדָלִיךְ זַיְך וּוּנְנִ
דָּעָן, וּוּי פְּרַשְׁעַמְתָּ, נִיט קוּקָעַנְדִּיג אַיז פְּנִים:

— איַהָּר האָט דָּאָס אַיז פִּין צָוְעַנְבָּעַן?

— אָז בַּי אִיךְ אַיז זְעהָר אַנְגַּוּוֹאַרְפָּעָן גַּעַוּוֹן, — פְּלַעַגְט

ז'יך חאנקע בעדרענטפערען, אויך ווי פערדשעטム...
 איזוי ביסלעכובויזו איזן חאנקע אלץ נאעהנטער געווארען
 מיט נחומען און אלץ כלומרט אוייפֿן' חשבו פון "קאפיטאל'"...
 נחום איז געווען שטאדט צופרידען, וואס חאנקע איז איז
 מהמיד און איזוי איבערגעגעבען דער פאליטישער עקאנס-
 מיע, ניט קלערנדייג און ניט הוושד זייןדייג חאנקען און אנ-
 דערע געדאנקען.

— אוי, וויל איך געעה אהיים!
דראהען אין די שוויבען. חאנקע האט שוואך ארויסגערטען:
דער ווינט האט געריסען די דעכער אוון געקלאפעט מיט אַמִין
ווינגערד אײַנס בײַנאכט. עס איז געווען אַ שטורהָרדיינע נאכט.

נחום האט זיך אינגעטלוקט אין פענסטער צום דרייסען
און האט געינטפערט :
— אז איהר ווילט, קאנט איהר דא נעכטינען...
חאנגע איזו רויט געווארען, האט זיך שטארק פערשעט,
דאך איזו זיך געלביבען.
אויסגעבעט האט זיך חאנגע אויפֿן נרויסען פארב, וואס
אייז איזן צימערל געשטאנגען, צישטעלענדיג צו איהם אַ שטול.
נחום האט איהר אפילו פֿאָרגעלאונגט זיין שטורייזאָק, וויל —
האט ער איהר ערקלעהרט. — ער האט ליעב צו שלפקען וואס
הארטער. חאנגע אבער האט ניט געווארט אַנגנעחמען דעם דאָ
זונען אָפְּפֶער איזו זיך האט געואנט, אז זיך ווועט זיך מאכען בע-
בושם מיט אונדערע מיטומען.

ליגענידיג שווין איז בעטעל האט נחום זיך געפיהלאט זעהר גנות, דערמאָגענידיג זיך, או איז זיין צימער געפינט זיך, אויססער די פֿאַלְטִישׁ-עֲנָאמִישׁ בעיכער, נאָך אַ לְבָעֵדְגּוֹנֶר מענטש. ער החאָט ווֹאָרִים, פּוֹן בעט, זיך אַיבָּעַרְגְּרָעַדְתּ מִתְּחַנְּסָעָן, ווֹאָס

אייז געלעגען איין אַ זוינקל אַויפֿן קאָרבּ :
 — אַייד מַזְוִין אָודָאי האָרטַט צַוְּ לִינְעָן .
 — אַ, נֵּיָן, אַיךְ שְׁלָאָפּ וּוּי אַ פְּרִוְצְטָעַ... — האָטַחְאנְקַע
הַאֲרְצִיכְוּזִיךְ גַּעֲנְטְּפְּרָעַטְמַן...

מייט דער צייט האָטַחְאנְקַע אַנגַעַחוּבְּעַן אַלְעָגָה אַפְּטַעַר צַו
 בְּלִיְבָּעַן בַּיְ נְחֻמָּן, אָונְטַעַר פְּרִשְׁׂוֹדְעַנְעַט תִּירְצִים, בַּיְ זַיְ
 בְּיַדְעַ האָבעַן וּוּי אַיְן גַּעַרְאַנְקַע בְּשַׁלְיַסְּעַנְדִּיגְ, נִיט אַרְוִיסְרִידְעַנְדִּי¹
 דִּיגְ עַם כִּיטְבָּן קוּילְ, זַיךְ בעַזְעַט צְוֹזָאמָעַן איין צִימְעָרָ.
 שְׁפַעְטַעַר פְּלַעַנט מַעַן זַיְ שַׁוְן זַעַחְ בְּיַדְעַן צְוֹזָאמָעַן איין
 דַּעַר בְּיַלְיָנְגָר רַעַסְטָאַרְאַצְיָע עַסְעַן אַ מִיטָּאָג אַלְעָגָתָן, אַיְן נַאֲךְ
 שְׁפַעְטַעַר האָבעַן זַיְ שַׁוְן פָּאָר מַעַשְׁנַעַן איין דִּי אַוְינְגַע גַּעַזְגַּעַן
 אַיְינְגַע צַוְּמַן אַנְדְּעַרְעַן "דוֹ".

נְחֻמָּן איין גַּעַוְועַן וְעַהְרַ צְוּפְרִידְעַן. האָטַחְאנְקַע איין אַ טְרִיוּעָ
 חַבְּרַטְעָ, האָטַט דַּעַרְצָו אַ שְׁאַרְפְּעַן פָּאָפּ, מַעַן קָאָן מִיטְ אַיְהָרָ
 אַמְּאָלָ שְׁמוּעָן וּוּעַנְעַן טַעַרְעַטְיִישָׁע פְּרַעְאַנְעַן אַיְן זַי פְּאַסְטַעַס
 אַוְתָהָ, וּוּי אַ מְאַנְסְבִּילְ.

איין זַאֲךְ האָטַט נְחֻמָּן דַּאֲךְ אַבְּיַסְעַל בְּעַאוּנְרוּהִינְטַ, עַר
 האָטַט בְּשַׁוְם אַוְפַּן נִיט גַּעַוְואָסְטַ, צַיְ האָטַחְאנְקַע איין אַ שַׁעַחְןַ מִיְּדָ
 דַּעַל, צַיְ נִוְתָה.

אַזְזַיְ זַי גַּעַתְמַעַל אַיְינְגַּעַבְּוִיגְעַן — דַּאֲסַ האָטַט עַר נַעַד
 זַעַחְןַ בְּחַושְׁ, אַבְּעַר צַיְ האָטַט זַי אַ שַׁעַחְןַ פְּנִים — וּוּעַנְעַן דַּעַם
 האָטַט עַר בְּשַׁוְם אַוְפַּן נִיט גַּעַקְאַנְטַ וּזְגַעַן שַׁיְן מִינְנוֹגָ... עַר אַלְיַיְן
 איין נִיט שַׁיְן אַזְזַיְ אַזְזַיְ שְׁחַנְקִיְםַ.

דַּאֲךְ וְאַלְטַ עַר וְעַהְרַ זַיְן צְוּפְרִידְעַן, וּוּעַן עַר וְוְאַלְטַ נַעַד
 וְוְאָסְטַ, אַזְזַיְ האָטַחְאנְקַע איין שַׁעַחְןַ.

וּוּי אַזְזַיְ קָאָן מַעַן עַס דְּרַעְגַּעַן ?
 עַר זַאֲלַ פְּרַעְגַּעַן בַּיְ אַ בְּקַעְאַנְטַעַן, וּוּעַט דַּאֲךְ אַיְהָם יַעַנְגַּר
 אַוְיסְלַאַכְעַן. אַלְיַיְן קָאָן עַר בְּשַׁוְם אַוְפַּן נִיט בְּעַנְהַמְעַן, צַי איין

וי שעהן, אַדער ניט, ווענינטטענס צי איז זי באָטש חַנְעָוֶודִינְג... און וואָס וווײַיטער האָט אַיהם די פֿראָגעַ מעהָר אַנְגָּעוּהוּבָּעַן צו בעאונרוּהינְעַן. מִילָּאַ, שעהָנְקִיט וואָלָט ער שוֹין מַוחָל גַּעַז ווּעַן — ווּעַר ווַיִּסְטָט אַבעָּר, צי איז זי נִיט קִין פֿערוּחָעָנִישׁ: אַ קְשִׁיאָ אַוְיף אַ מעָשָׂה! אָז ער אלֵין פֿערשְׁטָעַת דָּרְעַן נִיט, באָטש הרְגַּעַץ אַיהם! ער פֿאָלָט אַמָּאָל אַוְיף אַ שְׁכַּל אָן ווּיל בַּי אַ בעקאנְטָעַן פּוֹן הַינְּטָעַן אַרום דָּרְגָּעָהן:

— ווּי גַּעֲפָעַלְתָּ אַיְיךְ מַיְינָן חַאנְקָעַ?

— אַ, כָּאָפָט זִיד אָן יַעֲנָה, ווּי בענִיסְטָעַרְתָּ — אַ ווּאוֹיל מִירְדָּעַל...

וַיִּסְטָט ער ווּידָעַר נִיט: ווּאוֹיל אַיז דָּעַן שעהָן?... זָאָל ער פרענען אַפְּעָן: אַיז זִי אַ שעָהָנָע? פֿאָסְטָט נִיט. ווּאוֹ זַיְינְעַן דָּעַן זַיְינְעַן אוּיגָעַן.

פרענט ער אַין אַ צִּימָט אַרום בַּי אַ צַּוּוִיתָעַן: — ווּי גַּעֲפָעַלְתָּ דִּיר, בְּרוֹדָעָה, מַיְינָן חַאנְקָע?

— אַ, כָּאָפָט זִיד אָן יַעֲנָה נַאֲךְ מַעהָר בענִיסְטָעַרְתָּ — אַיז אַ טִּיעָר מִירְדָּעַל...

צַו אַלְדֵי טִוְּפָעַל; אָז זִי אַיז אַ ווּאוֹיל אָן טִיעָר מִירְדָּעַל, ווַיִּסְטָט ער אלֵין. אַיהֲר תְּפִיסָה, אַיהֲר בענָהָטָעַן "קָאָד פִּיטָּאָל" מַארְקָס מַעֲגָעַן מַאנְסְבִּיל מַשְׁנָא זַיְוָן, אַבעָר צַי אַיז חַאנְקָע אַ שעָהָנָע? אַט וואָס אַיהם מַוטְשָׁעַט. דָאָס הַיִּסְטָט, שעָהָנְקִיט אַיז ער מַוחָל, צַי אַיז זִי אַבעָר, ווּעַר ווַיִּסְטָט, נִיט קִין גַּרְאָב פֿערוּחָעָנִישׁ... ווּעַר קָאָן עַמְּ ווַיִּסְטָעַן?

אָן ער פרענט ווּידָעַר בַּי אַ דָּרְיְטָעַן:

— נָו, גַּעֲפָעַלְתָּ דִּיר מַיְינָן חַאנְקָע?

— אַ, חַאנְקָע אַיז אַ זַּעַטָּעַן מִירְדָּעַל. בעקומְתָּ ער ווּידָעַר אָן עַנְטָפָעַר אָן בְּלִיּוּבָט ווּי אַין קְלָעַם. זָאָל באָטש אַיְונָה זַיְנָעַן אַ מַיְנוֹנָג ווּי גַּהְעָרִין אַיז. וואָס אַיהם אַינְטָרָעָמִירָט...

אָן ער פֿאָלָט אַוְיף אַ אַידָּעַע. ער ווּעַט פרענען חַאנְקָעַן

אליאן. זי איז אן עהRELICU דריינע נשמה, דעתין איז ער זיבער —
 זי וועט איהם דערצעהלהן דעם אמרת.
 — חאנקע, רופט ער זיך אב צו איהר אײַנמאָל בויז
 נאכט — חאנקע?
 — וואס איז, נחום, הא? — פרענט זי ליעבליך.
 — איך האב דייך, חאנקע, געוואָלט עפֿעס פרענען.
 — עפֿעס א טערעטישע זיך? — פרענט חאנקע נאך
 לייבער און בלעטערת דערווויל דעם גראָבען "קאָפִיטאָל", וואס
 ליגט אויפֿען מיש.
 — ניין, דוקא א נארישקייט... — ענטפֿערת נחום און
 דאס הארץ פְּלאָפֶט שטארק. ווער וויסט, וואס פְּאָר א דורך
 פְּאָל ער קאָן האבען מיט דער דאָזינער ווילדר פראגנער.
 — ווי קומסטו צו פרענען נארישקייטען? — שמייכעלט
 חאנקע.
 — יעדער מענש האט זיינע נארישקייטען... ווערט יהום
 זיך כוֹתְהִוְגָּעֵר און נעהת איבער גלייך צו דער זיך — זאג
 מיר, חאנקע: דו בייזט א שענה?
 חאנקע קוּקְט איהם אָן אַנְפְּאָגָנָם פָּעָרוֹאָונְדָרָט, נאכדע
 פרענט זי איבער:
 — וואס איז דיר די נפְּקָאָמִינָה...
 — יא... ענטפֿערת נחום געשטאמעלט... יא... קיין נפְּקָא
 מינה איז דאס מיר טאָקע ניט... איך וואָלט אַבְעָר ווועלען טאָ
 ט וויסען... איך אליאן קוּק אוֹוָה דיר אַמְּאָל, קוּק, קוּק אָן קאָן
 ניט פָּעָרְשְׁטָעָהן... דאס הייסט, איך בין ניט קיין מבין...
 — גלויב מיר — האט חאנקע גענטפֿערת — אָן איך
 אליאן וויס אוֹיך ניט...
 און אָוֹוִי איז נחום דעם סוד ניט דערגאנגען...

דער פערבייטעדטער.

— גענוג דיר שווין צו פֿאָפּען ! — האט בערלען, אַ אַינְ
געל פון 18 וְאַהֲרָן, געוועקט דִּי שׂוועסטער, אַ מִוּרְדֶּל פון אַ
יאַהֲרָן 27.

בערלען האט שווין אַיְגַּעַנְטִילִיךְ אַלְיוֹן נֶעֱרְכְּבָעֵנט אַוְיפְּ
שְׁטוּחָה, נָאָר אַ קְוָק נֶעֱבְּנְדִּיגְ אַוְיפְּ דִּי דָּעַר שׂוועסטער, אַוְיפְּ אַיהֲרָן
ברונְזְדִּינְגָּן פְּנִים, האט זִיךְ אַיהֲרָן נִיט גַּעֲוָאַלְטַ אַיהֲרָן נֶאָכְנָגָר
בען אָוּן עַר האט זִיךְ אַיבְּרָעְנְדָרְקָט מִיטְ דָּעַר קָלְדָּרְגָּר.

דאָס האט דִּי שׂוועסטְּאָנְגָּן, שווין אַ האַלְבָּעַ קְלִיְיד אַוְיפְּגָּעָר
נעַחַט אָוּן זִיךְ האט זִיךְ צְוָרְיעָן :
— שְׁטָעָה אַוְיפְּ, פּוֹלְעָד הַונְּדָר ! אַיךְ שְׁלָעַט דִּיד אַרְאָבְּ
פָּאָר דִּי פִּים.

פָּאָר דִּי פִּים האט זִיךְ אַיהֲרָן נָאָר נִיט גַּעַשְׁלָעַטְמָ, נָאָר
בערלען האט זִיךְ עַפְּעַם גַּעַדְאָכְטָ, אָז זִיךְ שְׁלָעַטְמָ אַיהֲרָן, אָוּן
עַר האט אַגְּנָהָוִיבָּעָן וְאַרְפָּעָן מִיטְ דִּי פִּים אָוּן שְׁרִיְעָן :
— גַּעַסְטָ אַוְועָק, צִי נִיט — וְוֹאָרִים אַיךְ גַּיבְדָּר אָוּן דִּי
צְיוֹהָנָה.

— אוּי, רְבּוֹנוֹ שֶׁל עַולְמָ, זָאָל מַעַן אַיהֲרָן „אַפְּהָוִי
בעָן“ ! האט זִיךְ צְעֻזְגָּעָן.
— עַס חַוְּבָט זִיךְ שווין אָוּן ! — האט דִּי אַלְטָעַ מַוְּתָּעַר גַּעַר
זַוְּפָצָט. זִיךְ צְוָנְגָּנְגָּעָן צִוְּיָן בָּעַט אָוּן האט וְוַיְיךְ גַּעַבְעָעָר
טָעַן אַיהֲרָן :
— שְׁטָעָה אַוְיפְּ, מִיּוֹן זָוָהָן, וְוַיְפִּיעַל אַיז דָּעַר שִׁיעָרָן צִוְּ
שְׁלָאָפָעָן ! בָּאַלְדָּ קְוָמָט שווין בְּ יַי לְ קְעַד אַרְבִּיְתָעָן.
דָּעַר צְוָטָעָרָם וְוַיְכִעַר טָאָן אָוּן דָּאָס, וְוָסָם בְּ יַי לְ קְעַד

סומט באָלֶד צו געהן האבען געוווירקט און ער האט בעשלאלסטען
אויפֿאַושטעהן, נאָר כְּדִי דִּי שׂוּעַטְעָר זָאָל נֵיט אוֹיסְפִּיהָרָעַן,
אייז ער נאָך געבליבען לִיגַעַן אַ ווַיְילָע.

— אַ תְּכַשְּׁיטְלִי! — האט זיך דִּי שׂוּעַטְעָר געווונדרט
צו דער מוֹטָעָר מִיט כֻּם — ווֹי זַי רַעֲדָת דָּאָס מִיט אַיהם:
פּוֹנְקָט, ווֹי מִיט אַ בְּן יְהִידְלִי...»

די אַלְטָעַ מוֹטָעָר האט דָּרְרוּפָה נאָר נִישְׁתַּגְעַטְפָּרָט. זַי
האָט נאָר אַ זַּיְפַּז גַּעֲתָהָאָן, בָּרְלָעָן האָט דָּרְרַזְזַז אַ שְׁמָאָד
גַּעֲתָהָאָן. «אַ רְחַמְנָה אַוְיָף דִּי מַאֲמָעָן» — האָט זַיְן גַּאנְצָעַס
וועזען דָּרְפִּיהָלָט, אַוְן ער האָט זיך אַוְיְפַּגְעַהוּבָעַן.
די שׂוּעַטְעָר האָט זיך גַּעֲזָעַט גַּעֲהָעַן אַוְן גַּעֲמָרְטָעַט
עַפְעַס מִיט כֻּם. בָּרְלָעַל האָט גָּאָר נִישְׁתַּגְעַט גַּעֲקָעַט בעַנְהָמָעַן
וּואָס זַי רַעֲדָת, דָּאָך האָט ער גַּעֲוָאָסְט אַוְיָף זַיְכָה, אַוְן דָּאָס
מוֹרְמָלָעַן בָּעַלְאָנְגָּט אַוְן אַיְם אַוְן אַיְן הַאֲרָצָעַן האָט אַיהם שְׁוִין
אַגְּנָעָהוּבָעַן צו זַיְדָעַן.

— אַיְיך וּעָל זַיְן מִיט אַיהֲר אַברְעַבְעַנְעַן!
עם אייז אַרְיָין דָּעַר שׂוּעַטְעָרָם אַרְבִּיוֹטָאָרָן, בִּילְקָע, אַ
יְונְגָע שְׁלָאָנְשָׁע בְּרָאָנְעָטִין, מִיט טִיפָּע קְלוּגָע אַוְיָגָען. דָּעַרְעוּהָעָנָן
דִּינָג בָּרְלָעָן נאָך נֵיט קִיּוֹן גַּעֲוָאָשָׁעָנָם, האָט זַי זיך צְלָאָכָט
מִיט אַ פְּרָעָהְלִיבָעַן גַּעֲזָנְטָעַן גַּעֲלָעְטָעַר:
— אַזְוִי שְׁפָעַם, שְׁעהַנְדָר מַעַשָּׁנָה, שְׁלָאָפָט מַעַן עַס? אַ
גַּאנְצָעַר פְּרִיאָן! שְׁעַמְעַן וּוֹאָלָט אַיהֲר זיך! אַיְיך האָב שְׁוִין אַבְּרָהָם
גַּעֲנָעָסָען!...

— נֵיט אַיְיעָר דָּאָנה! — האָט בָּרְלָעַל אַגְּנָעָלְאַזְוּנְעָרָהָיִט
אַיהֲר גַּעֲנָטְפָּרָט. אַרְיָינְקָעָנְדִּיגָּא אַבָּר אַיְיהָר צְוּוֹי שְׁעהָד
נֵע אַוְיָגָען אַוְן אַיְן אַיהֲר לְאַכְעָנְדִּיגָּעָן פְּנִים, האָט ער חַרְתָּה
גַּעֲקָרְגָּעָן אַוְיָף זַיְן בְּרוֹגְזְדִּיגָּעָן טָאָן! צִוְּיָת זַי אַרְבִּיטָה בְּיַיְהָר
דָּעַר שׂוּעַטְעָר, קְלוּבָּטָה ער זיך אַלְזִי צו אַוְיְסְצְׁוּרְדִּיקָּעָן אַיהֲר
זַיְן לִיעָבָע, אַוְן שְׁטָעַנְדִּיגָּא גַּעֲנָטְפָּרָט ער אַיהֲר נְרָאָב. זַי מַוְּ

איהם געוויס פײַינְד האָבָען...

דער געדאנֵך ערנְגערט איהם, ער וווערט צורייצט און וויל,
או די שׂוועסטער זאל איהם וווערט ער בעפֿס פֿערטשעבען, ער זאל
שׂענען דעם כעם אויסלְאָזען.

נאָר די שׂוועסטער ניט אַרוּס בִּוֹלְקָעָן ער בעפֿס אָן אַרְבִּיט
אוֹן סּוּקָט ניט אַפְּלָו אַין זַיִן זַיִט. אָ דּוּנְעָרוּירְטָעָר גַּעֲהַט ער
זַיְד ווּאַשְׁעָן אַין אַוְינְקָעָל. ער שְׂטָעהָת בַּיּוֹם ווּאַסְעָר אַוְן שְׂרִיּוּט:

— אָ הָאנְדְּטוֹךְ!

קיינְנֶר עַנְטְּפָעָרְט אַיהם נִיט.

— אָ הָאנְדְּטוֹךְ!

— טּוֹפְּעָט ער מִיט די פִּים.
— בַּיּוֹט ניט קְרָאָנֵךְ צַו זַוְּכָעָן, — עַנְטְּפָעָרְט די שׂוּעָס
טָעָר.

ער וויל אַיהֲר ער בעפֿס עַנְטְּפָעָרְט, נָאָר זַיִן כעם אַין אָזֶוּ
ווּילָה, אוֹן ער ווּוִסְט ניט ווּאַס פָּאָר אָ ווּאַרְטָט ער זאל אַיהֲר אָ
וּאַרְפָּךְ טְהָאָן, אוֹן אַנְשְׁטָאָט אָ ווּאַרְטָט ווּאַרְפָּט ער אַיהֲר ער בעפֿס
אָ שְׂטְּוִיקָעָל הָעַלְצָעָל.

— מַאְמָעָ!

— שְׂרִיּוּט די שׂוּעָסְטָעָר — נָהָם צַו דֻּעָם
נוֹלָן, ער לְאַזְוֹט מִיךְ נִיט אַרְבִּיטָעָן!

— מִיאָוָס, בְּעָרְעָל, פָּעָ!

קְרִימָט זַיְד בִּוֹלְקָעָן,
בְּעָרְלָעָן ווּוְעָרְט פָּאָר חְרָבָה הוּאָס אַין קָאָפְּ.

„מִיאָוָס, זָאָגָט
זַי — מִיאָוָס!“ זַי אַיְזָגָעָט!

„טְאָקָעָ מִיאָוָס, — פָּעָ!...“
אוֹן ער וויל אַיהֲר זָאָגָעָן, אוֹן ער אַיְזָגָעָט שׂוּלְדִּין דָּעָרִין;

אוֹן אלָעָ נָאָכָט ווּיְנִינְט ער, ווּאַס ער צָאָפָט דָּעָר שׂוּעָסְטָעָר אָוָמָר
זִיסְט דָּאָס בְּלוֹט!

אוֹן פְּרָקְעָרְט, ער אַיְזָגָעָט אָט הָאָט ער נְעַכְּטָעָן אָרְעָם-אַבְּגָנְעָרִיסָעָנָעָם אַיְנְגָעָלָעָד זַי לְעֵצִי
טָע צְוּוִי קָאָפְּיָעָס אַוּוּקָנְגָעָבָעָן... דָּאָס אַיְנְגָעָלָעָד אָזֶוּ
גַּעֲוִוִּינְט;

ער אַיְזָגָעָט צַוְּנָאָן גַּוְּלָן נִיט.

בָּאַשְׁר עַס הָוִיבָט זַיְד
אוֹן דָּעָר ווּינְטָעָר אוֹן אַיהם הָאָט מַעַן פָּאָר אָ מַאְלָעָר גַּעֲמָאָכָט,
אוֹן ער ווּוְטָמָעָן אָ גַּאֲנְצָעָן ווּינְטָעָר זַיְצָעָן אַחֲן אַרְבִּיט אָזֶוּ

עסען דער שוערטערם פראצעע... זאגען דאס אבער אלע, קען ער ניט — ער ווועט ארויסקומען נאר נישט „דאט“. „וואס איז שולדיג די שוערטער, איז דו האסט קיין ארביביט ניט?“...

און זיין הארץ בלוטינג זיך, וואס די שענהן ביילקע האט פון איהם איז מאונונג:

„ביילקע, ביילקע! ווילט זיך איהם אויסטרויען — האב רחמנות!“ ער ניט אבער א קוק אויף ביילקען, אויף די שוערטער, אויף די מאמען און זעהט איזן יעדערענס אויגען פעראכט טונג צו איהם, זיין בעמ פלאאט ווילדער אויף, און ער זוכט מיט גערוייש דעם האנדטוך.

נאכ' אבויישען זיך שטעטלט ער זיך דאזונגען, ער טהוט אן די חפילין און מורהעלט עפער. דעם „פירוש המלהות“ וויאט ער ניט און ניט קווענדייג, וואס ער האט ציימט, איז איהם דאס גאנצע דאזונגען אַ משא, איבערהויפט דרייקט איהם דער „של ראש.“.

— „עפער א גויסער „שלידאש“, — טראקט ער מיט בעמ — אפילו קיין רעכטער פאָר תפילין האט מען מיר ניט געקייפט, אַ קלאנג נאך זוי!“...

אין פינה מינוט ארום כאפט ער אראָב מיט בעמ די תפילין...

די שוערטער צוּשְׁרִיּוֹת זיך מיט איראָנייע, וווענדענדיג זיך צו ביילקען:

— זעהסט — ער האט שווין אַבענְדָאָווענט! מאמע!

זעהסט דיין „צדיק“, ער איז שווין פערטיג!
בערעל האט שווין אַיְוגַעַנְטָלִיךְ אלײַין חורתה, וואס ער האט איז זיך די תפילין אַראָבְּנָעָנוּמָעָן: דאס רעליגוועז געפיהל איז בי איהם גאנץ שטארק, פאָרֶן אַידִישָׁעָן גאט ציטערט ער, נאר די בעמערכונג פון דער שוערטער צוּרִיצְׁצָת איהם איז, איז ער וואָלָט זיך וועלען נוקס זיין אַז אַיהֲר און ער ענטפערט נראָב:

— איד לאך פון דיר מיטין דאונגגען צוואמען! ...
 — לאך, לאך! — ענטפערט די שועטער קאלט — איד
 וועל דיר עסען ניט געבען...
 — דו וועסט מיר עסען ניט געבען? דו? — צוקאכט
 ער זיך מיט א העליש פיעיר און שפרננט פון הויט שיעיר ניט
 א羅וים. ער פיהלט אבער, או ער שען דא גאנר נישט מאבען: זיך
 איזו די פערדינערין, זיך שפיויזט די מאמען אוייך... און מיט
 פערלאפנען אונגען שטעלט ער זיך אועזק מיטין פנים צום
 פענסטער, קלערענדינג שווין וועגען פריהשטייס. ער הוייבט איהם
 שווין און ציהען דאס הארץ. ער דערמאהנט זיך און זומערדייגע
 פריהשטייס... א הײם זיך ער ניט געאנגען פריהשטייקען. ער
 האט פיננד, די מאמע זאל איהם קארגען... ער פֿלענט אריינַ
 געהן אין א קאפעה-הייז און א לְעָבְּתָהָן. אמת, בשעת ער
 פֿלענט טריינקען די קאפע און עסען די פֿוֹטְעָרִיסְקָעָן, פֿלענט
 איהם דאס הארץ אכיסעל וועה תהאָן: "די מאמע איז אן
 אלמנה, בעסער וואָלט ער איזה אועזקניעבען!" ער פֿלענט זיך
 אבער פערטה-היידונגען מיט דעם, וואָס ער הארעווועט זעהָר
 שוווער: איזן סכנות שטעלט ער דאס לְעָבְּתָהָן, אויפֿן פֿינְפֿטָעָן
 שטאָס קרייכט ער, איזן טאמער ווערט ער גאנר גע'הָרְגָּעָט... אַ
 איזצט וואָלט איהם די מאמע גאנר ניט געארט, ער וואָלט גאנר
 געלד געהאָלט, וואָלט ער אויףֿ צוֹלְחָכָמִים געאנגען פריהשטייס
 איזן א קאפעה-הייז. איזצטער פערדינט ער אבער ניט — עם איז
 ווינטער, סיינער מְאַלְט ניט קיין הייזער און די דער שועטעריסָס
 פריהשטייס מווע ער עסען... א, ווי עס ציחט איז הארץ...
 באָלֶד וועל איז בעטען עסען, קלעהרט ער — וואָס האָב
 איז כוֹראָ פֿאָר איזהָר? וואָס איזו זיך דאָ פֿאָר אַ בעַלְהַבְּחִיתְתָּעָה?
 — איז וועל בי איזהָר גאנר נישט בעטען... בי דער מאָז
 מען וועל איז בעטען...
 — מאמע...

ער קען אבער ניט אויסראדען זיין בקשה וווײטער און
אייהם טחות הנאה, וואס די מאמע האט ניט דערהערט.
אין א וווײלע אָרוּם שְׁרִיּוּט ער אוֹס מִיט גּוֹאַלְד :
— מאמע, ניעב מיר א גּלְאַז טהַי !
— ניטא שווין פֵּין טהַי ! — ענטפערט די שועטער
— האסט גּוֹאַלְט אָוּפְשְׁטָעָהָן פְּרִיה, פְּרִיז מִינְגָּר !
ער וויל איהר עפֿעס ענטפערן. ער דערמאהנט זיך אבער,
או זי איז פָּאָרט אַיְצְטָעָר דָּעַר תְּקִיף — דָּאָס בְּיוּטָלָע מִיט
געַלְד לְיעַנְטָט טָאָקָע בַּי איהר.
„פְּעַרְפָּאַלְעַן !...“

און ער דערמאהנט זיך, אוֹזְוִי ווּעַט זיך צִיהָעַן דָּעַר גָּאנֶ
ער ווינטער — אָגָּנְצָעָן ווינטער ווּעַט ער אומְגָּהָן לְעדִיגָּן !
אָגָּרְאַשָּׁעָן נִוְט פְּעַרְדְּיָעָנָן — אָגָּנְצָעָן ווינטער ווּעַט ער ווּיְ
צעַן אַוְיָף דָּעַר שְׁוּעַטְעָרָם קָאָרָק — זַי ווּעַט זַיְן די פְּעַרְדְּיָעָן
דיין, די „בְּעַלְ-הַבִּית' טָע“, די שְׁפִּיּוּזְרִין; איהר ווּעַט די מאמע
גּלְעַטָּעָן, חַנְפָּה' גּעָן, פְּרָעָנָן אלְעַז ווּיְלָעָן: „וֹאָס ווּילְסָט דָו מִין
טָאָכְטָעָר ?“ אָוֹן ער ווּעַט זַיְן אָן אַיבְּרִינְגָּר, אָהָונְד.
„אָהָונְד ! אָהָונְד !“ רַיְצָט ער זיך מִיט זיך אַלְיָוִן אַיִן
נְדָאָנָס אָוֹן פָּאָר צָאָרָעָן ווּאָלָט ער טְהָאָן עַפְעָם אָ ווּילְדָע
זַאָּך, מִיט עַפְעָם נְוָסָם זַיְן זַד אָן עַמְיצָעָן...“

— מיר ווילְט זיך שַׂוִּין עַסְעָן ! — ווּנְדָרְט זיך אַיִן אָחָלְ
בע שעָה די שְׁוּעַטְעָר צַו דָּעַר מַוְתָּעָר.
אין איהר טָאָן שְׁטָעָקָט דָּעַר שְׁטָאַלְץ פָּוּן אָ מעַנְשָׁעָן, וואס
ווּוִים אוֹ זַיְן עַסְעָן פְּעַרְדְּיָעָנָט ער; עַס קָוָט אִיהָם. אָוֹן בְּעַרְלָעָן,
שְׁטָעָקָט דָּעַר טָאָן, אִיהָם דָּאָכָט זַיְן, אָז זַי ווּיל גָּאָר נִיט עַסְעָן,
נָאָר זַי רַיְצָט זַיְן מִיט אִיהָם...
די מַוְתָּעָר דְּעַרְלָאַנְגָּט אִיהָר אָ גּלְאַז קָאָוָע מִיט בְּוּטָעָר
ברְוִוִּיט.

— ניעב מיר אויך עפעם עסען! — ברומט בעריל, זוענַי
דענדיג זיך צו דער מוטער.
— ווארט מײַן זוהן, באָלד! — ענטפערט די מוטער
זוייך. בערלען דאָכט זיך אַבער, אָז די וויבקייט אַיז אַ גָּעַז
מאָכטעה, זִי, די מאָמע, האָט אַ סְקָד לֵיעֶבֶר די שׂוּעַסְטֶרֶר אָוֹן
נאָר דערפֿאָה, וואָס די שׂוּעַסְטֶרֶר פֿערדיינַעַנט זוּינַטער אוּזַּיך, —
אוֹן דָּאס, וואָס זַי ענטפֿערט אַיהם זוייך אַיז נָאָר דְּרַיבְּעַר,
כָּדוּ ער זָאָל דָּער שׂוּעַסְטֶרֶרֶס פֿרַיהַשְׁטִיךְ נִיט שְׁטָעַרַעַן, — אָוֹן
ער פְּלָאָקְעָרֶט אַוִּיפְּ :
— עסען ניעב!

— קָוָס אָן דָּעַם פֿרַיזַּן! — צּוּבְּיוּעָרֶט זַיך די שׂוּעַסְטֶרֶר,
זַוְּפַעַנְדִּיג די קָאָזָעַ, — זַוְּמָעַר פֿרַעַסְטֶר ער אַוִּיפְּ דָּאס נָאָנְצָעַ
פֿערדיינַעַנט אָוֹן אַיצְטֶעֶר קָוָסְטֶר ער עסען מִין פֿרַאָצָעַ; גַּעה
פֿערדיינַעַן!

בעריל וויל אַיְהָר ענטפֿערען: מישוגענען, וואָס רעדסט דו
— עס אַיז דָּאָך נִיטָא קִיּוֹן אַרְבּוּיט, עס אַיז דָּאָך זוּינַטער,
פֿערשְׁטָעַהָסְטֶר, זוּינַטער!... ער וויל זַיך אַבער נִיט פֿערעןטפֿערַעַת
רָעַן פְּאָר אַיְהָר, עס דָּערלָאָזָט אַיהם נִיט זַיִן שְׂטָאָלַץ. ער בעמ
זַוְּינַעַר פְּלָאָקְעָרֶט אַלְּיאַ שְׂטָאָרְקָעֶר, ער פָּעַן נִיט
איַינְשְׁטָעַהָן, עס הוּוּבָט אַיהם פּוֹן אָרטֶר, עפַעַס שְׂטָעַט אַיהם
איַן די בִּינְעַר אָוֹן איַן מִיטָּעַן בְּרוּסְטֶט קִיעְצָלַט עפַעַס אַמְּדָנָע
חִיהַ?... ער גַּעַת אָוֹם הֵין אָוֹן צְרוּיכָס וּזְעַמְּשִׁיטָס, וּוּיְסָס זַיך
נִיט צַו וואָס צַו כָּאָפָעַן, נִיט פְּלָזְזִים אַ שְׁפָרָונָג צַוּם טִיש אָוֹן
אַ זְעַזְעַז אַבער אַיהם מִיט אַ ווּילְדָעַן גַּעַשְׁרִי:

— וואָס האָט אַיְהָר מִיךְ גַּעַמְאָכֶט פְּאָר אַ „מַאֲלָעָר“! אַ
קְלָאָג זָאָל אַיְיךְ כָּאָפָעַן!...
זַיִי בְּלִיְּבָעַן אַלְּעַ שְׂטִילַן. די שעַהְנָע בְּלוּקָע שְׂטָעַט אַוִּיפְּ
אַיהם אוֹיס די אוֹינַעַן, האַלְּטָעַנְדִּיג די נָאָדָעַן אַיז דָּער אָוּנְכָעַ
זַוְּעַטְעַר הָאָנָד. בערלען דָּאָכְט זַיך, אָז ער האָט גַּעַטְרָאָפָעַן:

בויילקען געפעלט עס, זי גיט איהם אין הארצען געוויס גערעכט!
ער איז דערפּון צופריידען, און כדי ער זאל בלוייבען דער גע-
רעכטער, ער זאל זיך ניט אויסטרעדען עפעס צוריך א נאריש-
קייט, לוייפט ער ארויס אוויפּן גאטס ניט פֿיין געגעסנעער...
— „פֿאָר אַ מאָלעָר האָבעָן זַי מִיךְ גַּעֲמָאָכְטָן!“ — ברומט
ער לאָזענְדֶּג זַי גַּעַחַן אַיבָּעָרְן גַּאטָס. אַיהם דַּאָכְט זַי, אָז בַּיְּלָ-
קע שטעהט דערביי, קוֹטָט אַיהם אָז עַרְנְסָט מִיט אַיהֲרָע שַׁוּאָרָ-
צָע אַוְינְעָן אָז גַּיט אַיהם גַּעֲרָכְט: „אוֹרָאי זַעַט אַיהֲרָע גַּיט
שְׁוַלְדִּין!...“

ער בַּאנְזָעַט אַיבָּעָר דֵּי גַּוּוִיסָע, לְאַנְגָּע גַּאֲסָעַן. בַּיסְלָעַכְיָ-
ווֹוַוְרָט זַיְן כַּעַם קִיהְלָעָר, אָז דָּאָס פַּעֲרָדְרִיסְטָט אַיהם: בַּשְׁעַת
כַּעַם פִּיהְלָט ער זַי גַּעֲרָכְט, וַיְיַדְרַע כַּעַם וַיְעַרְתָּ אַבָּעָר גַּשְ׀ילָט,
בַּעֲוֹוַיְזָט זַיְךְ אַיז האָרְצָעָן נְלִיְיךְ דֵּי חַדְרָה אָז גַּאנְט אַיהם.
ער האָט אַיְוְגַּעַנְטָלְךְ דֵּי שְׁוּעָסְטָעָר נְאָר נִיט פֿינְרָה. זַי
אַיז דָּאָר אָז אַרְעָמָע שְׁוּעָסְטָעָר, עַס אַיז אַוְיפּ אַיהֲרָע אַ בִּיטְעָ-
רָעָר דְּחָמְנוֹת, אַ בִּיטְעָרְדָרְעָר צַעְרָן זַי אַז שַׂוְּן אָז אלְלָעָמָיד.
אַיז דֵּי שְׁלִיְיפּעָן בַּיּוֹם שְׁטָעָרָעָן וַעֲהָעָן זַי שַׂוְּן בֵּי אַיהֲרָע גַּלְעָ-
אַדרְעָלָעָךְ. ער וַאֲלָט אַזָּא כְּלָה נִיט וַעֲלָעָן בְּשָׂם אַוְפּ... אָז
דָּעָר גַּעֲדָאָנָק רַוְּפַט בֵּי אַיהם אַרוֹיסָמָס נְאָר מַעְהָר דְּחָמְנוֹת אַוְיפּ
דָּעָר שְׁוּעָסְטָעָר, אַיהם דַּאָכְט זַי, אָז זַי וַוְעַט אַיְוְגָן זַיְצָעָן,
אַיְוְגָן האָדָעָוּן...“

„וְוָאָס האָב אַיךְ צַו אַיהֲרָע?“ וַיְיַזְמַט אַיז אַיהם דָּאָס האָרְץ
— „זַוְּמָעָר, אָז אַיךְ פַּעֲרָדְיוּעָן, פַּעֲרָשׂוּעָנָר אַיךְ דָּאָס גַּאנְצָע
גַּעַלְד, אַיךְ גַּעַה אַיז פָּאָרָק, אַיז צִירָק, אַיז קִינְיְוָפּעָס... אַיךְ לְעָב
אַטָּאג אָז גַּעַה זַי זַעַחַט קִינְמָאָל דֵּי וַעֲלָט נִיט. פָּוּן 13 יַאֲחָר אָז
הָאָרְעָוָעָט זַי אָזָן קְלִיְיבָט אַוְיפּ נְדוּן... בִּינְאָכְלָט וּוּוִינְט זַי שְׁטָעָ-
דִּינְגָן שְׁלָאָפּ, אַיךְ חָעָר אָזָן עַס שְׁנִיְידָט מִיר אַיז האָרְצָעָן —
אַיךְ וּוּוִיס — זַי וַוְיל חַתּוֹנָה האָבָעָן... פַּעַיר חַתּוֹנִים האָבָעָן אַיהֲרָע
שַׁוְּן דֵּי תְּנָאִים אַבְנָשִׁיקָט, מַעַן פַּאֲרָצָאָפּט אַיהֲרָע דָּאָס בְּלוּט

גע'הרג'עט זאלען זוי ווערטען, די "אַכְּבּוּסֶעֶט" ...
 ער ווערט אויפגעבראקט אױף די שומטערס חתנים, ער
 זאלט זוי יעצט בעגעגענט וואָלט ער זוי געהרג'עט ... און דער
 שועטער איז ער אליע מוחל, ער פיהלט זיך איז גאנצען אומַּד
 גערעקט געגען איהה. ער בעשְׁלִיסְטַּר, ער וועט זוי איבערבעטען.
 ער בערעכענט זיך אַכְּבּוּסֶעֶט אַז אַכְּבּוּסֶעֶט עַד ניט
 קענען, דאס איז אַשׂוּוּרָעַ זיך, דאס איז עפֿעַס מיאָס: גַּלְאַט
 פְּלוֹצִים אַזְּנִינְעַן דערינְעַן: מִיְּנֵן לַיְעַבּוּ שׂוּוּסְטַּעַר! ... נִיְּנֵן
 ער וועט אַזְּוִי אָונְבּוּמְרֻקְטָהְרִית ווערטען בעסְטַּר צו איהה,
 וועגן ער סְיִינְמָאָל ניט דערען, וועט זיך נְעַבּוּן —
 אַזְּנוּט, ווען ניט... נָאָר נָאָרִישְׁקִיט, זיך וועט דען עסְעַן ניט
 נְעַבּוּן, זיך וְשָׁאָלָעָוּט מִיר דעַן? זיך אַזְּנוּט נָאָר אַוְיָה מִיר אַזְּנוּט
 בעם, אַז אַיך קָרִיג זיך מִיט איהה, אַכְּבּוּסֶעֶט אַזְּנוּט אַזְּנוּט
 עסְטַּר קִיְּנְמָאָל זיך מִיט קִרְיְנָעַן מִיט איהה, ווערטען מִיט איהה אַזְּנוּט
 נְעַגְּנָעַן גוּט. ער וועט נָאָר אַפְּאָר איהה אַחֲן אַיך קִרְיְנָעַן... ער
 וועט וומער אַנְהַוְיְבָעַן אַרְבְּיְתָעַן, וועט ער סְלִיְבָעַן אַקְּפִּיקָע
 צו אַקְּפִּיקָע אַזְּנוּט וועט בעצְאַהְלָעַן פָּאָרְץ ווַיְנְטָעַר... עס אַזְּנוּט
 טָאָכָע קִיְּן תְּכִילָת ניט צו עסְעַן אַיהֲרָע אָוּמוֹסִיסְטָר... ער וועט זיך
 וומער בעשְׁאָנְטָמָאָכָעַן מִיט זִיְנָעַן חָבְרִים אַזְּנוּט זיך געהמען
 אַזְּנוּט פָּאָרְך, אָוּמְעָטָם, זאל זיך האָבָעַן פָּעָרְגָּעָנִיגָּעַן אַוְיָה, די
 אַרְעָמָע שׂוּוּסְטַּעַר...
 אַיְבּוּרְפִּילְט מִיט מִיטְלִיּוֹד צו דער שׂוּוּסְטַּעַר, אַ בערוהיגְנִיד
 טָעַר, שְׁפָאַצְיְדָת ער אַיְבּוּר די גָּאָסָעַן. עס גיט דָּעָרוֹוַיְ אַ
 לִיְכָט די ווַיְנְטָעַרְיוֹן אַוְיָה אַ רְגָּעָה; בעריל דָּעָרְתָּהָלָט דָעַם זומער
 אַזְּנוּט אַ וְאַרְעָמָע האַפְּנָנָגָג געהמען אַיהם דָוָרָך. בַּיּוֹלְקָעַט שְׁעהָזִי
 פְּנִים לְוִיפְתָּחָה אַיהם דָוָרָך פָּאָר די אַוְיְגָעַן...
 — נִישְׁטָשָׁה! — מַוְתָּהִינְתָּ ער זיך אַלְיָוָן — דער ווַיְנִי
 ער וועט אַרְיְבּוּרְגָּהָן, אַיך וועַל שְׁפָעַטָּרְיוֹן אליעַ פָּעָרְגִּיבְּטָן!
 אַזְּנוּט אַ בערוהיגְנִיד, אַחֲן אַ שְׁפָוּרְ פָּוּן צָאָרָעַן, לְאַזְּנוּט ער

זיך געהן צורייך אהויים.

צונגעעהנדיניג אבער צו די טהיר, אויז זיין רוחיגלייט פער-
שווואונדרען, דאס הארי האט זיך אונגעהויבען ואראפען און דער
זומער, וואס דארכט קומען, האט זיך איהם פאָרגנעשטעט וווײַט,
הינטער הויכע ריזיגע בערג. ער האט ניט געקענט די טזר
עפֿענען, און ער אויז אַ היבשע ווילען בײַם טהיר געשטאנען,
האלטעדינג פֿאָרֶן הענטעל.

ענדליך האט ער זיך געשטארקט, האט די טהיר אָן עפֿען
געטהאָן און האט זיך שטיל אֵין שטוב אַרײַנגערוֹט. די שׂוועסַ
טרער אויז געווען פערנוּמַן מיט עפֿעס אַ פרוי, וואס האט זיך
געלאָזַט אַ מאָס אַראָבַּנְעַמָּען. דאס האט איהם געפרעהט. וווען
ניט די פרוי, האט זיך איהם געדאָכט, וואָלט איהם געווען זעהר
ניט בעקווים צו בלוייבען דאָ: די שׂוועסַטערם אָן בִּיְלָעַס
בליסען וואָלט איהם שׂווער געווען צו פערטראָגַען.

נאָר אָט געהט די פרוי אָווועל.

די שׂוועסַטער זאנט עפֿעס בִּיְלָעַס אָין איהם בעמערט
זיך גאָר ניט. — די מוטער אויז ניטאָ!
זיך אלטער צָאָרָן הויבט איהם אָן בִּסְלָעַכְוַיָּו צוֹרִישׁ צוּ
בעהערישען. דער שׂוועסַטערם סָאלְטָקִיּוֹת רִיאַיצַּט אַחַת. „זָ
זַיְזַיְצַּט דָּאָךְ, אָז אַיךְ האָבָּן נָאָר ניט געגעטען! חָאָ מַיְן שְׁלָעַבָּ
טוּ זַיְזַיְצַּט!“

ער ניט אַ הויסט, ווֹי מיט בעם.

— אָן בעריל אויז דאָ! אַ גַּאסְטָן וווענדט זיך פְּלוֹצִים די
שׂוועסַטער צו בִּיְלָעַס מיט אַ שְׁמִיְכָּעַל — „עַסְעַנְעַן“ זיך
איהם פָּרוּזָאָלֶט!

דאס בלוט פונְּסַטְּגָּן גאנצען גוֹט איהם האָסְטָינְגָּן אַ זָּעַ
איַן קָאָפֶ. די אוּינְגָּן שְׁפִּרְיְנְגָּן איהם שְׁיעַרְנִיט אַרוֹסִים: „זָ
פָּעָרְשָׂוָאָרְצָט אִים אָן בִּיְלָעַס אוּינְגָּן: זָיַּאַכְתָּ פָּוּ אִים
חוֹקָן. זָיַּרְיַּאַצְּט זָיַּק מִיט אִים, ווֹי מיט אַ הוֹנְדָן... אַיְ, אַיְ,

אי!... אויים ווילט זיך פאר בעם דעם טיש אַ וווארף טהאָן
מייט'ן פום, ער שטארקט זיך אַבער און מיט אַ פערחהַלטענען
צָאָרָן פֿרְעָנֶט ער שטייל :

— פֿאָרָהָן ווּאָסָן צוֹ עַסְעַן?

— גּוֹזְאַלְטַ נִיטַ אָוּעֲקָנָהָן! — ענטפערט די שׂוועסטער
סּוּרָץ.

און פון פריהעדיגען רחמנות, פון די חרטה, פון די גע-
דאנשען בעסער צו ווערטען בלוייבט בי אויים ניט קיין זכר;
ער ווערט אין גאנצען כעם און נקמה : אַט די מoid פֿערבֿיטערט
איים דאס לְעָבָעָן, זי רויבט בי אויים דעם מומטה, ער מוז זיך
און איהָר נומָס זיינ. אַבער שטארק, זי זאל פֿיהַלְעָן!.. „אלטַע
מוּיד“ דאָרָךְ מען אוּיפַ אַיהָר אַ גּוּשְׁרוּי טהאָן...
מיט בלוטיגען אוּיגַען קוּטַ ער אוּיפַ אַיהָר; אַט — אַט
פלִיחָת שׂוֹין דאס וואָרט אַרוֹים, נאָר דער הונגעָן אַיז שׂוֹין בֵּין
איים שטארקער פֿאָרָן צָאָרָן אָוּן ער האָט מְוֹרָא צוֹ פֿערשְׁפִּי
לוּעַן מייט'ן וואָרט אוּיפַ זַיְכָּר דעם פֿרְהַשְׁטִיק.. נאָכְן פֿרְהַשְׁטִיק
וועט ער זיך אַיהָר נומָס זיינ, ניט אַנדְרָעַשׂ, „אלטַע מוּיד!“
די שׂוועסטער ווּכְטַ דערדוּוֵיל עַפְעַט.

— ווִיסְטַ נִיטַ, בַּיְלָקָעַ, ווֹאוּ דָעַרְ אַרְבָּעַל אַיז?

— אָונְטָעַר בְּעַרְלָעַן, דָאָכְטַ זִיךְ, זָאנְטַ בַּיְלָקָעַ.
בָּעַרְלַ פֿיהַלְטַ, אָזַ ער זַיְצַטְ טַאָקַעְ אוּיפַ עַפְעַט אָוּן ער
בְּעַשְׁלִיסְטַ נִיטַ צוֹ לְאַזְעַן.

די שׂוועסטער ווּנְגָדַט זִיךְ צָוּם בענְקָעַל :

— לְאַזְעַן גַּעַמְעַן! זָאנְטַ זַיְ בְּרוֹנוֹזְדִּיגַ, ניט קוּקָעַנְדִּין אַיהָם
גְּלִיְיךְ אַין פְּנִים.

— ווֹיל אַיךְ נִיטַ! — ענטפערט ער צוּרִוִּיצְט.

— פֿוַיְלָעַר הוֹנדַ! — צוֹ לְאַזְעַט צוֹ נִיטַ? — שְׁרִוִּיטַ די
שׂוועסטער — אַיךְ האָבַ קַיְןַ בְּחַ נִיטַ מִיטַ דִּירַ צוֹ עַסְפָּן.
— דָוָאַ נִיטַ! — ענטפערט ער אָוּן עַם פֿערדרוּסְט

איהם אויה זיך אלין.

— פע, בעריל! — מוסרט בילקע מיט פעראכטונג —
איהר זענט דאך נאר משונע.

בעריל וווערט בלאט: "זוי האלט מיך פאר משונע, זי איז
דאך גערעבט" — מיאום, מיאום! פוקט אהים אין מה. ער
שטעטלט זיך נאורייש איזות,

און דער הונגער און די בעליידיגונגנען און דער געדאנפ,
אוּס ווועט זיך איזוי ציהען חשוּן, כסלוּן, טבת, שבת, אדר —
איזוינע גרויסע חדשים, ווינטערדיינע חדשים!... איז בי בילקען
האט ער שוין דעם וווערטה פערלוייען, איז ער טהוט זוי א
ווילדרע, — דאס אַלעַם צוזאמען פערמיישט זיך, און זיין צארן
דענגרייכט די העכטטע שטוףע, עס ברענט איז איהם צפעם
אינוועניג, ער מוּס מיט עפֿעַם ליעשען, ער געהט אוּס הין
און צוריק. און פְּלוֹצִים שטעטלט ער זיך איזועק לעזען דער
שועעסטער מיט פערלאפֿעַן איזויגען, לאכט זיך ווילד פינאנץ
דער און ניט א געשרייז:

— אַלְטָעַ מוֹרֵד, ווועט ווועט דיך געהמען! ? ..

אין שטוב איז, זוי א דונער דורךגעאָפָעַן :

ביי דער שועעסטער פְּלַאַט אַרְזִים דאס שטיקעל שטאגַּפַּ
פֿוּן דער האנד, זי קוּקט שטאמַר אַוִּיפַּ בִּילְקָעַן. יונען שמייכעלטן,
דאכט זיך... די שועעסטער היוכט עפֿעַם אָן צוּ זוכען אַוִּיפַּ
טיש... זי כאָפַט אָהָן וווערטער דאס שעיריל אָן וואָרְפַט אַוִּיפַּ
בערלען. דא פערגעסט בעריל אָן אַלְזַּיְזָן: אָן הונגער, אָן לאָגָעַן
ווינטער, אָן בִּילְקָעַן — אָין טאָל פֶּאַר אַלְעַ מַאֲלַ, ער ווועט
צּוּבְּרַעַבְּעַן די מאַשְׁין... .

— נא דיר! — שרייט ער אוּס, אַ בריאָז געבענדיג
די מאַשְׁין.

— אי — אי — אַי צְעִיאָמָעַט זיך די שועעסטער.

ביוילקעלע, וואס טהוּט מען מיט איהם? געה דוף מענשען,
לאו מען איהם בינדען.
—טאָסָע בִּינְדַּעַן! — זאנט בִּילְקָעַ העכט אַוְפָּגָעַברָּאַכְּטַם.
— שוווינט! — שרײַט בערְיַל — אַיךְ פְּלָעַט אַיךְ דֻּעַט
מַת.

אויפֿן טומעל לויופט אַרְיַין די מוטען.
— וועה צו מיר, וואס טהוּט זיךְ דָא! — ברעכט זי מיט
די הענד.

בערְיַל שוווינט אָון די טאָכְטָעַר דערצעהָלֶט מיט האָרֶ
צענס-דייסענדער שטימען, וואס דָא אַיז געווען. גרויסע טראָה
דען קאָפָעַן פָּוֹן אַיְהָרָע אַוְינְעַן, זי דערצעהָלֶט דֻּעַט אַמְּתָה, נָאָר
בערְיַלעַן דָאָכְטַזְיךְ, אָז אַין יעדַעַן וואָרטַט שטַעַטַּקְטַּאָט אַנְדָּאָבָעַר
ליינען, אַ ווַילְדָעַ פָּאַלְשָׁיִיטַן! פָּאָר וואס דערצעהָלֶט זיךְ נִיט דֻּעַט
„עִיקָּר“... פָּאָר וואס דערצעהָלֶט זיךְ נִיט פָּוֹן דֻּעַט לְאַנְגַּעַן; זוַיְינְרַי
טַעַר אָוֹן פָּוֹן נָאָר אָוֹן נָאָר... זי דערצעהָלֶט נָאָר, וואס עַכְּ
פָּאָסְטַט פָּאָר אַיהָר, אָז זוֹ וְאֵל בְּלִיְבָעַן גַּעֲרַעַכְטַּמְּ...

אָון דַעַר שַׂוְעַסְטָעַרְסִים ווַיְיַעַנְדָעַ שְׁטִים, אָון דַעַר מַאֲמָעַם
פָּעַרְצָוְיִפְּעַלְתָּעַ בְּלִיְקָעַן בְּרַעַנְגָּעַן אַיהם אַרְוִיסִים פָּוֹן גַּעַזְיָהָד, נָאָר
עַר ווַיְיַסְטַט נִיט, וואס זָאָל עַר טַהָאָן; עַר הָאָט שַׁוִּין אַלְזַ אַבְּדַי
גַעַתְהָאָן, די מַאְשִׁין אַפְּיָלוֹ צוּבָרָאָכְעַן... דָא הָאָט עַר שַׁוִּין נִיט
וואס צוֹ טַהָאָן, עַסְעַן ווּעַט עַר שַׁוִּין נִיט, בֵּי בִּילְפָעַן חַאָט עַר
זיךְ פָּעַרְשָׁוּאַרְצָט... עַר לְוַיְופְטַט אַרְוִיס אַוְיפֿן חַוִּית, שְׁבָאָרְטַזְיךְ
אָן אַין אַ ווַיְנַקְעַלְלַ פָּוֹן אַ וְאָנְדָאָן זוֹיְנְט זיךְ בִּיטָעַר
פָּוֹנָאָנְדָעַר...

די נייע שאלת

דערהערט, איז עם זייןען פאָרעהן אַזוּנֵעַ מענשען, וואָס
וילען מאכען, איז אויף דער וועלט זאלען ניט זיין קיין ריך
און קיין אַרְיךָם, — האָט חײַעל דער בערטער, אַ זעכּעהן
יעהָרִיגּעֶר בְּלָאָס בְּחוֹרְאָל, אַירְאָנִישָׁ אַגְּנָעָקָטָט מִיט זַיְנָע גְּרוּיָּ
סָעָ שְׂוֹאָרְצָעָ אַוְיָגָעָן דָּעַם, וואָס האָט עַס אַיהֲם דערצעּעהָלָט אַזְּ
הָאָט זַק אַגְּנָעָרְפָּעָן : — דָּו ווֹילְסְטָט „לְיוֹזָעָן“? נַיְינָ, בְּרוֹדָעָר, נִיט גַּעַטְרָאָפָּעָן
דאָס אַרְטָ! בַּיְ מַיר וּוּסְטוּ נִיט לְיוֹזָעָן — גַּעַת זַק אַן אַנְדָּעָר
נאָר.

שפֿעְטָעָר אַבָּעָר, אַז „חַבְּרָה“ האָט אַיהֲם אַרְיִינְגְּנוּמָעָן
איַן אַיהֲרָע הָעָנָד אַזְּ מַעַן האָט אַיהֲם אַרְיִינְגְּנוּמָעָן
„נַּעַן הַתְּחִתָּן“, האָט זַק אַיהֲם שְׁוֹן גַּלְעָנָט דִּי זַק אַוְיָפְּן
מוֹת. אַבָּעָר בְּעַנְהָמָעָן דָּאָס וּוּי גַּעַתְּרִיגּוּזָן וּוּרְעָן אַ מַאְטִין
דָּעָרְיָן, האָט עַר נַאֲךְ נִיט גַּעַטְעָנָט. דָּרְיָי מַאְלָה האָט עַר דָּעַם „נַּעַן
הַתְּחִתָּן“ גַּעַלְעָזָן, אַיְן פִּיאָל עַרְטָעָר גַּעַפְּרָעָנָט „פְּשָׁטָט“, וואָס
די „חַבְּרָה“ האָט אַיהֲם עַרְקְלָעָרָט אַוְיָפְּן שְׁעַנְסָטָעָן אַזְּ פָּאָפָּר
לְעַרְסָטָעָן אַזְּטָן מִיט אַלְעָ אַוְסְרָעָדְעָנְשָׁעָן, אַזְּ דַּאֲךְ האָט עַר,
קרְאָצְעָנְדָּרִיךְ זַק אַיְן פָּאָחָ אַזְּ אַבְּיָסָעָל וּוּי צּוֹטְמָעָלָט גַּעַפְּרָעָנָט:
— אַבָּעָר וּוּי אַוְיָי קָעָן דָּאָס זַיְנָ?

הָאָט אַבָּעָר חַבְּרָה נִיט גַּעַשׂוֹיָגָעָן אַזְּ האָט אַיהֲם מַכְבָּד גַּעַת
וּזְעַן מִיט דָעַם קְלִיָּן שְׁעָהָן סְפָּרְאָל „די מַעַשָּׁה מוֹת דִי פִּיעָר בְּרִי
דָעָר“. אַזְּאָ מִין מַעַשָּׁה האָט עַר אַפְּלוּ אַמְּאָל גַּעַלְעָזָן, זַי האָט
גַּעַהְיִיסָעָן „מַעַשָּׁה בְּנֵי אֲחִים“, („אֲחִים“), האָט עַר גַּעַוּוֹסָט נַאֲךְ
פָּוּ תְּלָמָודָה תּוֹרָה, אַיְזָן דָעַר טִוְּשָׁ בְּרוּדָעָר) אַבָּעָר נַאֲךְ דָעַר
מַעַשָּׁה בְּנֵי אֲחִים אַיְזָן עַר פְּרִימָעָר גַּעַוּוֹאָרָעָן אַזְּ האָט מִיט מַעַהְרָ

כונה אַנְגָּהוּבוּבָּעַן צֹ דָאוּנוּנָעַן, כְּדִי אָז טָאָמָעַר וּוּטַעַר אַמְּאָלַחַ לְילָה פָּעָרוּוּאָרְפָּעַן וּוּרְעָרַן אַוִּיאַף אַ וּוּסְּפָעַן, וְאֵלַיָּהּ נָאָט אַוְּטַעַן מְצִיאַל זְיוֹן, וְוַיְיָעַנְעַם צְדִיק פָּוָן דָּעַר מְעַשָּׂה, אֲבָעַר אָז עַר הָאָט דָּרְכָּנְגָּעַלְעָזָעַן דַּי „מְעַשָּׂה מִיטַּדַּי פִּיעַר בְּרִידְעַר“ אַיְזַן עַר צָוָם דָּאוּנוּנָעַן קָעַלְטָעַר גָּעוּוֹאָרָעַן אָוָן הָאָט שְׁוִין גַּהְאָט אַ שְׁטִיַּעַל יְדִיעָה אַיְזַן סָאַצְּיָאַלְזָוָם.

חַבְּרָה הָאָט דָּרְזָעַה, אָז עַס גַּהְעַט אַ גָּצָנָג, אָז פָּוָן חַיִּיךְ לְעַן פָּעַן אַרְוִיסָוּאָקְסָעַן אַ סָּאַצְּיָאַלְיָסָט אַ לְיִוָּתָן, הָאָט אַ וְיַאֲרַד גַּעַנְגָּבָעַן, „פָּוָן וְוַאֲסַ אַיְוִינְגָּר לְעַבְטָן“ אַיְזַן „וְוַיְיָקְמַט אַ אַיְרַזְעַט סָאַצְּיָאַלְיָזָמָן?“ אַיְזַן „רְפָאָל נְרִיצְצָךְ“ אַיְזַן שְׁפָעַטָּעַר נְאָר, „טְיִיְּרָעָעַר“ אַיְזַן נְאָר שְׁוּעָרָעַ בְּיכָלָעַךְ, אַוִּיפְּרָעַד וּוּלְכָעַד חַיְּסָעַל פָּלְעָנָט וְאַגְּנָעַן, אַיְזַן זְיוּנָעַן נְאָר שְׁוּעָרָעַד וְוַיְיָגְרָא, „בִּיכְּזָה“, וְוַאֲסַ — שְׁוּעָרָעַד — הָאָט עַד צְוַעַנְגָּבָעַן מִיטַּדַּי גְּרָנְסָטָעַן שְׁמַיְכָעַל, — אֲבָעַר שְׁהָנָהָר.

אַיְזַן אַזְוִי בְּיַסְלְעָכָוָיוֹן אַזְוִי חַיְּקָעַל בְּעַרְשָׁטָעַר גָּעוּוֹאָרָעַן אַ סָּאַצְּיָאַלְיָסָט אַוִּיאַף זְיוֹן שְׁתִּינְגָּר. דָאוּנוּנָעַן, פָּעַרְשָׁטָעַת זְיִחְדָּה, הָאָט עַד אַיְזַן נְאָנָצָעַן אַוִּיפְּגָנְהָעָרָט, אֲבָעַר מְעַן וְאֵל זְגָעַן. זֶה חַיְּקָעַל אַיְזַן גָּעוּוֹאָרָעַן אַן אַפְּיָוָרָם, קָעַן מְעַן נִיטַּה, עַר הָאָט מְעַהַד נִיטַּה, וְוַיְיָגְבִּיטָעַן דַּי רְעִילְגִּיאָן... אַנְשָׁטָאָט דָאוּנוּנָעַן אַזְוִי „ברְכוֹת“ אַזְוִי קְרוֹשָׁת הָאָט עַד וְיִזְקְרָבָעַן מִיטַּדַּר וּלְכָבָר כּוֹנָה צֹ דַי פָּעַרְבָּאָטָעַנָּעַ לְזָדָעַר. אַיְזַן אָז עַד פָּלְעָנָט זְיָנָגָעַן „מִיר וּוּרָעַן גַּהְאָסָט אַיְזַן גַּמְטָרִיבָעַן“, פָּלְעָנָט עַד פָּעַרְמָאָכָעַן דַּי אַיְגָעַן, וְוַיְיָגְבִּיטָעַן אַיְנְגָעַלְזָוָיוֹן צֹ שְׁמַעַי יִשְׂרָאֵל אַזְוִי פָּלְעָנָט אַרְיוֹנָנְקוּמָעַן אַיְזַן רְעַכְתָּעַן רְעַלְגִּיעַזְעָזָעַן עַקְסְטָאָז. טָאָמָעַר פָּלְעָנָט בַּיִּהְיָה אַ פָּעַר זְמָלָנָגָעַן פָּוָן עַטְלִיְכָעַ אַרְבָּיִיטָעַר אַיְיָנְגָר זְיִיךְ פָּעַרְגָּעָסָעַן אַזְוִי אַנְהָהָוּבָעַן זְיָנָגָעַן אַ לְיָדָר פָּוָן שְׁוּלְמָיָה, צַיְּ פָּוָן בָּר כּוֹכְבָא, צַיְּ אַזְוִי אַ „לְיַעַבְעַלְיָעַד“, פָּלְעָנָט חַיְּקָעַל מִיטַּדַּי פָּרְוּמָעַר מִינָּעַ אַנְ- הַוְיָבָעַן צֹ מוֹסְרָן :

— פֿעַ, אָ חֶרְפָּה אָוֹן אָ שָׁאָנְדָּעַ! וּוֹאָסָ זִינְגְּסְטָו אָזְעַלְכָע
בּוֹרְזּוֹשָׂאַזְיִיסְטִישָׁע לֵיעַדְעַרְ?

אוֹן גְּלִיְיךְ פְּלָעַגְטַּע עֲרַ אַנְהָוִיבָעַן צַו זִינְגְּנָעַן:
מִיר וּוּרְעָעַן גַּעַחַסְטָו אָוֹן גַּעַטְרִיבָעַן...
אוֹן דַּי אַיְבָּעָרְגָּוּנָעַ פְּלָעַגְטַּע אַונְטְּעַרְכָּאַפְּעָן:
מִיר וּוּרְעָעַן פְּרַעְיָאנְט אָוֹן פְּרַעְפְּאַלְגָּטַן
נַאֲדָר אַלְעָם דֻּרְפְּאָר וּוֹאָס מִיר לֵיעַבְעַן
דָּאָס אַרְיִיכָּעַ פְּאַלְקָ...

אוֹן חַיְיקָעַל פְּלָעַגְטַּע נַאֲדָר דַּעַם לֵיעַד אַנְהָוִיבָעַן נַאֲדָר אָ לֵיעַד,
בַּיוֹ דַּי אַלְעַ, "בְּשַׁרְעַ" סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישָׁע לֵיעַדְעַר פְּלָעַגְטַּע זַיְךְ אַוִּיסְטָ
נַעַמְהָעַן, — זִינְגְּנָעַן פְּלָעַגְטַּע זַיְךְ אַיְהָם וּוּרְעָעַן נַאֲדָר אַזְוִי פְּיָעַל!
אוֹן עֲרַ פְּלָעַגְטַּע מִיט אָן אַונְרוֹהִינְגָּעַן קוֹל פְּרָעַגְעָן:
— מַעַהַר קִין לֵיעַדְעַר זִוְּנָעַן נִיטָּא?

"אַיְהָר אַרְבִּיוּטָעַ פְּרָוִיעַן!"

— עַטְ! — פְּלָעַגְטַּע חַיְיקָעַל דָּרְרוֹיוֹת אָ קְנִיטִישׁ טְהָאָן זַיְךְ,
דָּאָס אַיְזָ אַפְּיָלוֹ אָ סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישָׁע לֵיעַד, אַבְּעָר נִיט פָּאָר
מַאֲנְסְבָּיַן, אוֹן דָּרְבָּיוֹ פְּלָעַגְטַּע עֲרַ זַיְךְ דָּרְמָאָנָעַן אָוֹן דַּעַר בְּרַכָּה
"פָּוֹן פָּאָרָעַנְטַבְּיָה דָּאָוָגָעַן", "שְׁעַשְׁנִי בְּרַצְוֹן", וּוֹאָס אַיְזָ גַּעַי
שְׁתָאָנָעַן אַיְן סִידְוָרְלַי מִיט קְלִיְינָעַ אַוְיתִיחְוּתְּלַעְךְ אָוֹן וּוֹאָס עֲרַ
פְּלָעַגְטַּע דָּרְרוֹיוֹת נַאֲדָר קוּקָעַן מִיט דַּי אַוִּיגָעַן, אַבְּעוֹ, אַלְסָ אָ וּזְיָוִי
בְּעַרְשָׁע בְּרַכָּה, דָּאָס נִיט זַאְגָעַן... בָּאָטָש אָוֹן פָּאָר זַיְךְ אַיְזָ
אַוִּיךְ דַּי בְּרַכָּה בַּיְ אַיְהָם הַיְילָגָן גַּעַוּעַן, וּוֹ יַעַצְטַ דָּאָס לֵיעַד
"אַיְהָר אַרְבִּיוּטָעַ פְּרָוִיעַן".

די עִיקָּרִים פָּוֹן סָאַצְיָאַלְיָוּם אַיְזָ בַּיְ חַיְיקָלָעַן בְּעַשְׁתָּאָנָעַן
איַן "הַאָסָעַן דַּעַם שָׁוֹנָא". דַּעַר שָׁוֹנָא אַיְזָ, פְּרַעְשְׁתָּעַהָט זַיְךְ, די
רוֹסִישָׁע רַעֲנִירָוֹנָג, אַדְעָר וּוּאַוִּיךְ חַיְיקָלָעַם לְשָׁוֹן הַיּוֹסָט, "פָּאָר
נַיְעַ גַּנְבָּ". דָּאָס אַיְזָ אַבְּעָר נַאֲדָר דַּעַר פְּאַלְיִיטָעַר שָׁוֹנָא. דַּעַר
עַקְאַנְאַמְיִשְׁעָר שָׁוֹנָא אַיְזָ אַדְעָר קַאְפִּיטָּאָל. וּוֹאָס הַיּוֹסָט אַבְּעָר
הַאָסָעַן דַּעַם קַאְפִּיטָּאָל? הַאָסָעַן קָעוֹ מַעַן נַאֲדָר אָוֹן מַעַן דַּאֲרָף

די קאפיטאליסטערן, די פאבריקאנטערן "די וואטפרען", זיין אוון
 אַ מִזְוָה צֹ האַסְעָן מִיטָּן גָּאנֵצָען האַרְצָעָן...
 און חייקעל, אלס פרומער סָאַצְיָאלִיסֶט, אַדרער פֿאַברִיךָאנֵט אָונְ טָאַסְעָן זַיְן גַּעַד
 האַסְטָט. דָּאס וּאֲרט קָאַפִּיטָּאלִיסֶט, אַדרער פֿאַברִיךָאנֵט אָונְ עַהֲנָדָה
 לִיכְעָן וּוּעַרְטָעָר פְּלָעַגְטָעָר נִיטָּן קָעַנְעָן אַוְיסְרָעָרָעָן גַּלְיוּכְנִילְטִיגָּן.
 זַיְן גַּעַזְבָּטָט פְּלָעַגְטָעָר זַיְךְ אַיְן גָּאנֵצָעָן אַוְמִיבִּיטָעָן, די אַוְינְגָּעָן פְּלָעַגְטָעָר
 גַּעַנְעָן שִׁיטָּעָן פְּוֹנְקָעָן פִּיעָרָעָן אָונְ פְּלָעַגְטָעָר זַיְךְ דּוּכְטָעָן, אָזְ ער
 פֿאַרְבְּרָעָנָט זַיְךְ מִיטָּן זַיְן אַטְהָעָם...
 עַס פֿאַרְשְׁטָעָהָט זַיְךְ, אָזְ נִיטָּן בְּעַסְפָּר אַזְיָּן זַיְן בְּעַזְיָהָונָגָנָג
 וּוּעָן צֹ זַיְן "קָאַפִּיטָּאלִיסֶט", צֹ זַיְן פֿאַברִיךָאנֵט, בְּעַר יְזֻעָלָד
 מאָן. וּוּרְדָעָט נָאָר, זַיְיטָדָה בְּעַרְשָׁטָעָר האַבָּעָן דָּעָם עַרְשָׁטָעָן
 שְׁטוּרִיסָק גַּעַמְאָכָט אָזְן האַבָּעָן אַיְהָם מִיאָסָט פֿאַרְשְׁפִּילְטָט אָזְן דָּרִי
 בְּעַרְשָׁטָעָר האַט דָּרָעָר, "מיָאוּסְפָּר וּוּאַטְפִּיר" אלס בְּוֹנְטָאַוּשְׁטָשִׁי
 קָעָם דָּרָעָר פֿאַלְיִיצִי אַיבְּרָעָנָגְעָבָעָן, אַזְיָּן זַיְן שְׁנָאָה פֿאַלְאָסְ-פִּיִּידָי
 עַרְדִּין גַּעַוּוֹאָרָעָן, אָזְן וּוּעָן דָּרָעָר דָּזְוִינְגָּר פֿאַברִיךָאנֵט פְּלָעַגְטָעָן
 אַרְדִּין אַמְּאָל אַיְן דָּרָעָר אַבְּתָהִילְגָּוָן, וּוּאוֹ חַיְיקָל אַזְיָּן גַּעַשְׁתָּאָגָנָעָן
 אַיְן אַגְּדִיכְטָעָן שְׁטוּבָאָן גַּעַקְעָמָטָאָן דָּרָעָר הַאָרָר, פְּלָעַגְטָעָן עַר
 אַוִּיפָּאָרָעָן צֹ להַכְּעָים אַוְיפְּהָרָעָן פְּלוּיסְגָּן, וּוּ שְׁטָעָנְדָרָגָן, צֹ אַרְבִּיָּידָן
 טָעָן אָזְן זַאְל עַר קְרוּגְּעָן דָּי נָאָל... אָזְן זַאְל זַיְן דִּיקְעָר בְּוּיךְ צֹר
 פֿאַלְאָצָט וּוּרְעָן...
 דָּרָעָר דִּיקְעָר בְּוּיךְ פְּלָעַגְטָעָן אַבְּעָרָדָה דָּי גַּאְלָן נִיטָּן בְּעַסְפָּמָעָן אָזְן
 נִיטָּן צְוֹפְּלָאָצָט וּוּרְעָן, גָּאנְצָה רֹוחָהָגָן אָזְן גַּעַלְאָסְעָן פְּלָעַגְטָעָן עַר זַיְד
 צְוַקְיָוְלָעָן צֹ חַיְיקָלָעָן, מִיטָּן זַיְן גַּעַרְעָיָן גַּרְעָיָן אַיְהָם אַנְקָוְלָעָן
 אָזְן מִיטָּן זַיְן אַוְנָאָגְּנָעָהָמָעָן קוֹל שְׁטִילָאָן דָּוּרְהָוִינָגָן זַיְן גַּעַנְעָן:
 — דָּאָכָט זַיְךְ, דָּוּ האַסְטָט פֿאַרְלָאָגָנָט אַ הַסְּפָה? פֿאַר אַזְאָז
 פֿיְינְגָּר אַרְבִּיָּט בְּזַוְּטוֹ טָאַקָּעָו וּוּרְעָט אַ הַסְּפָה.
 דָּא פְּלָעַגְטָעָן שְׂוִין חַיְיקָלָעָן, מִיטָּן אַחֲרִיזָאָפָּל מִיטָּן האַסְטָט, שְׁנָאָה
 אָזְן נִסְמָהָ-בְּעַגְהָרָה זַיְךְ נְהָמָעָן שְׁנָעָלָה, אַוְנָגָעָוּהָנָהָרָה, אַוְנָגָאָר
 טִירְלוֹיךְ שְׁנָעָלָה צֹ אַרְבִּיָּטָעָן מִיטָּן בִּינְטָעָל הַזָּוִיר האָרָאָן הַאָנָדָר

איבער דעם איזערנעט קאָם... אַזְוֵי שְׁנָעֵל, בַּוּ עֲרִ פְּלָעֵנֶט אַזְש
די פִּינְגֶּר צְוְבְּלוֹטְעָן... וַיְיַהְיֵה וְאַלְתָּן גַּעֲנְטְּפָעָרֶט:
— נָנוֹ, טְרִיאָן, דָּרְפָּאָר בֵּין אַךְ שְׂוִין וְעוֹרָתָה אַ הַסְּפָה ? !
אוֹן די שְׁנָאָה אוֹזְנָאָךְ שְׁטָאָרְסְּעָר גַּעֲוָאָרָעָן.

אָפָּט מַאְלָ פְּלָעֵנֶט אַזְוֵי אַרְדִּינְקָוּמָעָן אַיְן חַיְלָעָלָם אַבְּתָהָיִי
לְוָנָגָן וְעַהֲן צַיְדָעָר „פָּפָּאָ אַזְוֵי נִיטָּאָ ? !“ רַעַם פָּאָרְבִּיקָּאָטָס מַאְכָּבָּ
טָעָר פָּאָנִיאָ. אַ יְוָנָגָן שְׁלָאָנְקָעָ פְּרוּלִין, מִיטָּא אַ קְלָאָהָר גַּעֲוִיכָּט,
שְׁוֹוָאָרְצָעָהָאָר אַזְוֵי שְׁוֹוָאָרְצָעָ אַזְוֵי גָּעָן, וְעַלְכָּעָחָבָעָן זָהָר
שְׁטָאָלִיאָ, אַבְּעָר מִיטָּפְּיָעָל חַן גַּעֲקָבָט. אַיְהָר אַרְדִּינְגָּאָגָּנָּגָּ פְּלָעֵנֶט
אַ שְׁטָאָרְשָׁעָן דַּוְשָׁמָּמָאָכָּעָן אַזְוֵי דַּיְלָעָ אַרְבָּיוֹטָעָר. דַּעַר שְׁטוֹבָּיבָּ
וְאָס אַזְוֵי גַּעֲשְׁטָאָנָעָן אַיְן אַבְּתָהָיִלְוָנָגָן, פְּלָעֵנֶט זִיךְרָן וְאָס פָּאָזָּ
סָעָן שְׁטוֹרָאָהָלָעָן פָּעָרְוָאָנְדָלָעָן. זַיְיַהְיֵה אַבְּעָר גַּלְיִיךְ, אַפְּיָוָיְ
ליְיַהְיֵה אַדְיָעָ נִיטָּזָאָגָּנָדִיגָּ, אַרְוִיסְלָזְוִיפָּעָן אַזְוֵי נִאָךְ אַ קְלִיְין שְׁוֹוִיָּ
גָּעָן, וְאָס אַיְהָר אַזְוֵי קָעָנָגָן פְּלָעֵנֶט פָּעָרְאָרְזָאָכָעָן, פְּלָעֵנֶט זִיךְרָן
פָּעָרְבִּינְדָּעָן אַזְוֵי מִין גַּעֲשְׁפָרָעָךְ :

— אַ רְׁוחָ אַיְן אַיְהָר, וְיַיְיַהְיֵה זַיְיַהְיֵה !

— וְאָס פָּעָהָלָט אַיְהָר, קְרָחָתָה מִיטָּכְּשָׁרְעָ פָּאָדְעָם.

— עַם לִינְגָט שְׂוִין פָּאָר אַיְהָר אַיְן באָנָס 50 טְוִוְעָן ...

— מַעַן דָּאָרָפָט אַיְהָר נִאָר „רַעַדְעָן“ חַיְלָעָן, זָוָעָט עֲרָ וְעוֹזָ
רָעָן אַלְיָוָן אַ קָּאָפִיטָאָלִיָּסְטָן ...

חַיְקָעָלָ פְּלָעֵנֶט רְוִיטָן וְעוּרָעָן אַזְוֵי פְּלָעֵנֶט עַנְטְּפָעָרָעָן נִיטָן

אַחַן כָּעָם :

— בְּיוֹם בְּעַסְעָר אַבָּדְיַיְן צְוָנָגָן ...

נִאָכְרָעָט אַבְּעָר פְּלָעֵנֶט עֲרָ אַ לְאָנָגָן צִוְּיָת טְרָאָכְטָעָן וְעוֹגָעָן
אַיְהָר אַזְוֵי אַזְוֵי צַוְּ לְחַכְּמָים, פָּוָן דַּעַר גַּוְטָעָר זְיוּט... אַבְּפָאָנָיָ
טְאַזְוִירָעָנְדִיָּגָן וְעוֹגָעָן אַיְהָר אַ גַּוְטָעָהָלָבָעָ שְׁעָה, פְּלָעֵנֶט עֲרָ זִיךְרָן
פְּלָאָצְלָנָגָן עַפְּעָם דָּעָרְמָאָנָגָן אַזְוֵי פְּלָעֵנֶט זִיךְרָן אַוְיְפָכָאָפָעָן וְיַיְיַהְיֵה
אַ שְׁרָעְקָלִיבָעָן חַלּוֹם.

— וְאָס אַזְוֵי קָעָן טְרָאָכְטָעָן ! פְּוֹיְ אַזְוֵי אַזְוֵי אַמְתָּשָׁרָ

בעל חשובה פלענט ער גלייך אויף די בייזע מחשבות זיך מתחרט זיין און זיך נעמען צו ריין-סאטאליסטייש מהשבות, און כדיאין גאנצען אושעפעטראיבען די פרעהרדינע רציניות פלענט ער זיך ווענדען צו אײינעם וואס איז ליעבען איהם געד שטאנען בײַ דער ארבײַט און געפֿרָנְגַּט : — דו חאסט נעלעזען די פֿרָאַקְלָאַמְאַצְּיעַ וועגען דעם בעקער-שטרוייך איזן וואָרְשִׁיָּה ...

אַבעָּר ווֹאָס ווֹיְטָעָר האָט חַיְּקָעָל אַנְגָּהָוִיבָּעָן צַו פִּיהְלָעָן, אָז זַיְּנָע גַּדְאָנְקָעָן וועגען באַנְיָע, דעם פַּאֲבָרִיקָאַנְטָס מאָכְּבָּ טָעָר, זַיְּנָען נִיט קִיּוֹן כְּשָׂרָעָ. ער ווֹאָלֶט שְׁוּרָעָן, אָז ער האָסְט זַיְּנָט... דַּאֲכָט זַיְּךְ פּוֹנְקָט פֻּרְקָעָהָרָט... בֵּי דעם גַּדְאָנָס פְּלָעָנָט ער זַיְּךְ נִיט אוֹוָף גַּעַלְעָכְטָעָר דַּעֲרָשָׁעָקָעָן. אָז ער פְּלָעָנָט רַוְּפָעָן צַו הַיְּלָךְ אַלְעָ בְּיכְלָעָן, וואָס ער האָט גַּעַלְעָזָן, דָּס „גַּן עַדְן תַּחַתָּוֹן“, אָז ווֹי „איַינְנָעָר לְעַבְּטָה“, אָז דַּי „מַעַשָּׁה מִיטָּדִי פַּיְּרָר בְּרִידָרָר“, אָז נָאָז אָז נָאָז. אָז אָוִיב עַס פְּלָעָנָט נָאָךְ נִיט ווֹירָקָעָן פְּלָעָנָט ער אַוְסְנָרָאַכְּלָעָן פָּוּן זְכוּרָן אַלְעָ רְצִיחָוֹת פָּוּן די פַּאֲבָרִיקָאַנְטָעָן בְּכָלָן אָז פָּוּן זַיְּנָעָם בְּפָרָט, אַלְעָ נִיט גַּעַלְגָּנְגָּנָעָן סְטָרִיקָעָן, הַיְּגָע אָז אַוְסְלָעָנְדָרִישָׁע, פָּוּן וּוּלְּ כָּעָר פְּלָעָנָט לְיוּעָנָעָן, אָפִילּוּ דעם „קְוִילָּעָן-גְּרָעָבָעָר סְטָרִיקָעָן“ אָוִיךְ אַוְיָּוף אַ ווַיְוַילְּעָ פְּלָעָנָט עַס ווֹירָקָעָן, אָז ער אִיז שְׂוִין גַּעַד ווּעַן זַיְּכָעָר, אָז ער האָסְט פָּאַנְיָעָן גַּליְיךְ מִיטָּדִי „בּוֹרוֹזְוּיָּעָן“, קַאְפִּיטָּאַלִּיסְטָעָן אָז טִירָאָנָעָן. שְׁפָעָטָעָר אָבָעָר פְּלָעָנָט וּוּ דָוְרָךְ אַ כְּשָׁוֹפְּט, אַ בְּלִיְץ טְהָאָן פָּאָר זַיְּנָעָ אַוְיָּונָעָן אַיְהָר גַּעַשְׁטָאַלְטָן, אָז דָּס גַּעַפְּהָיָל פָּוּן האָס אִיז וּוּ אַנְטָאָפָעָן גַּעַוּוֹאָרָעָן אָז אִין הָאָרֶץ האָט זַיְּךְ בְּעֹזֶעֶת אַ צְוִוְיָטָעָס גַּעַפְּחָיָה, וּוּלְכָבָעָן חַיְּקָעָל האָט מָוָא גַּעַחָט אַגְּזָוָרָפָעָן מִיטָּן נָאָמָעָן, אָבָעָר ער האָט דעם נָאָמָעָן זַהָר גַּוְתָּן גַּעַזְוָאָסָט . — אַ חַרְפָּה אָז אַ שְׁאָנְדָעָ! — פְּלָעָנָט ער זַיְּךְ אַלְיָוִן מַסְרִין. וּוּאָ אִיז דָּס גַּעַהָרָט גַּעַוּוֹאָרָעָן אָז אַן אַרְבָּיְטָעָר ...

סטייטש ! סטייטש ! אן ארכויטער... ווער אויז זי דען ? אונד זערע א בלוט זוינערין... פון אונזער בלוט אויז זי שעחן... ענדי טיל וואס ארכויט איז שוועבעל פאבריך, אויז דאך אינגענטליך טויונדר מאל שעהנער, באשר, זי אויז נבען דאר און פינט טער פון די קאטארוזשנע ארכויט, זעהט זי אוים אויז מיאס... נעם איך גאר און פערליך זיך... פוי ! א שאנדע ! איך בין גאר קיין סאציאלייסט ניט...

דען געדאנק, איז ער אויז גאר קיין סאציאלייסט ניט, האט אונפאננס איזו שטאַרְק געווירט, איז חיישל האט שי גען מיינט, איז ער אויז שיין איז נאנצען בעפרירט געווארען פון די דאָזינע מחשבות. עם האט אבער ניט לאָנג געהאלטען; גראָד אויף מאָרגען, ווי מעשה שטן, פֿלענט פֿאניע אָריינגען איז זיין אָכּומְדִילְעָג איז מיט אָוָהָר שטֿאָלְצָען אָבער אָגֶען... נעהמען קלינגענדינגען קוֹל, פרענען :

— אויז דא ניטאָ דער פֿאָפָּא ?

— אָט גָּאָר ווּאָס אָרוּס...

אוֹן ענטפערען דּוֹקָאָ פרֵינְדְּלִיך...

ליידענדיג אָזִי פּוֹ דּעַם דָּזִינְגָּעָן גַּעֲפִיהָל, האט איהם אַיִינְמָאָל דּוֹרְבְּגַעְבְּלִיכְּט אָ גַּעֲדָאָס :

פּוֹ ווְאנָעָן ווּוִיס ער אַיִינְגַּעְנְטָלְדִּיך, אָזְזָעַן טָאָר קִין פֿאָכְּבָּרְקָן טָאָכְּטָעָר נִיט לְיֻבָּה אָבָּעָן. ווּאָס אָזְזָעַן זַי שׁוֹלְדִּין, אָז אַיִיחָר טָאָטָע אָזְדִּיר, אָטְרָאָן, אָטְלָאָזְזִינְגָּר. עַס קָעַן זַיְן אָזְלְוִיט סָאָצְיאָלְיוֹזָמוֹס אָזְזָעַן דָּאָס נִיט קִין עַבְרָה... פּוֹ ווְאנָעָן ווּוִיס אַיך דָּאָס טָאָקָע, אָזְזָעַן טָאָר נִיט ? — האט ער זַי בְּעַרְוָהִינְגַּדְּגָן גַּעֲפְּרָעָגָט — קִין גְּרוֹיסְעָר „עַנְטוֹוִיקָעָל-טָעָר“ בֵּין אַיך דָּאָר נִיט — עַס קָעַן זַעְהָר מְעַלְלִיך זַיְן, אָז עַס אָזְזָעַן זַיְן שְׁרָעְקָלִיך...

דָּאָס האט איהם אָכּוֹסְעָל בְּעַרְוָהִינְגָּט, אָבער דָּאָר נִיט אַיז נְאנָצָעָן. פְּסָקְגָּעָן אַזְזָעָן שְׁוֹעָרָעָשָׂאָהָה האט ער זַיְך אויף זַיְך

אליאן ניט געקבנט פערלאָזען. ווארים, שטיינס געוזנט, וואס
וויס ער ? סְרַ-הַבֵּל האט ער געלעזען דעם „גַּן עֲרוֹן הַתְּחִתּוֹן“,
„פָּנוּ וְוָאָס אַיִוְנָר לְעֶבֶט“, די „מַעֲשָׂה מִתְּדִּירָר“
און נאך איזוינען, און פראָקְלָאַמְצִיעַם. אמת, פראָקְלָאַמְצִיעַם
האט ער טאָפָע אַסְטַּקְעָן גַּעֲלָעָזָען, אַכְּבָעָר דָּאָרְטָעָן שְׁטָהָט דָּאָרָ
ניט ווועגן איזוינע עניינים. דאס מוו שטעהן אין די נְרוּישׁ בֵּין
כער, אַזְעַלְכָּבָע בִּכְבָּרָה האט ער גַּעֲזָהָן בַּיִּיְבָּעָל אַגְּיָטָטָאָר.
ער מוֹ ווּיסָעָן. בַּיִּי אַיִּהָם דָּאָרָה מִעְן טאָפָע אַפְּרָגָן טָהָאָן.
נאך דער אַרְבִּיּוּת אַיְזָע ער אַוּעָס צוֹ לַיְבָּעָל אַגְּיָטָטָאָר.
ליַבָּעָל אַגְּיָטָטָאָר, ווּלְכָבָר האט ער גַּעֲזָהָן עֲרָגָעָן אַיְזָע
אַהֲן הַיְנָטוּד גַּעֲסָעָל, האט דָּרְיוִי מָאָל גַּעֲפָרָעָן. ווּעַן חַיְקָעַל האט
אַגְּנָעָלְאָפָט אַיְזָע זַיְן טָהָר : ווּעַר אַיְזָע דָּאָס ?
ווּעַן חַיְקָעַל וְאַלְטַּג גַּעֲדָרְפָּט האָבעָן צוֹ אַיִּהָם ווועגן אַ
„קְאַנְסְּפִירָאַטְיוּעָן“ עֲנֵין, וְאַלְטַּג ער דָּרְיִיסָּט גַּעֲזָנָט ווּעַר ער
אַיְזָע אָונָן לַיְבָּעָל וְאַלְטַּג אַיִּהָם נְלִיְּקָעָל אַגְּיָנְגָעָלְאָזָעָן. אַכְּבָעָר האָ
בְּעַנְדוּג אַיְנָעָנְטָלְיךָ אַזְּאָז נְאַרְיִישׁ כָּאַטְּשָׁסְּאַצְּיָּאַלְּסְּטִישׁ
שָׁאַלָּה, האט חַיְקָעַל קִיְּין מָוְתָּה גַּעֲהָט צוֹ גַּעֲנְטְּפָרָעָן ווּי אַ
„בְּעַקְאַנְטָעָר“. צוּוּי מָאָל האט ער גַּעֲנְטְּפָרָעָט „אַד“, ווּי אַ
גַּעֲזָהָן לְכָבָר בְּעַוְּכָה, דָּעַם דָּרְיִיטָעָן מָאָל האט ער וְזַר אַכְּבָעָר
גַּעֲפָסָט מָוְתָּה אָונָן גַּעֲנְטְּפָרָעָט אַזְּוִי, אַזָּה לַיְבָּעָל האט אַיִּהָם אַחֲן :
מוֹרָא אַגְּיָנְגָעָלְאָזָות .

— עַפְעָם אַ נְיִיעָם ? — האט לַיְבָּעָל גַּעֲפָרָעָט .

— נַיְן, אַזְּוִי... — האט חַיְקָעַל פְּרִישָׁע לַיְטָעָטָאָר ?

אפשר האט אַיִּהָר. עַפְעָם פְּרִישָׁע לַיְטָעָטָאָר ?
ליַבָּעָל האט אַיִּהָם עַפְעָם דַּעֲרָלָאנְט. חַיְקָעַל אַיְזָע גַּעֲסָעָן
אַ ווּוּלְעָ שְׁטִיכָּ, גַּעֲקוֹטָ אַוִּיפָּ דָּעַרְעָד, נְאַכְּבָעָר אַיְזָע ער צוֹנָעָן
גַּעֲנָגָעָן צָוָם טִישָׁ, אַ בְּלַעְתָּר גַּעֲתָהָן אַ דִּיק בּוֹק אַיְזָע דָּעַרְרָוּ
סִישָׁעָר שְׁפָרָאָךְ אָונָן מִתְּאַסְטָרָה שְׁמִיכָּעָל גַּעֲזָנָט :

— דָּא מִוּ אַוְדָאִי שְׁטָהָן פָּוּן אַלְזָי... .

לייב אגיטאטור האט געשמייכעלט און גענלאט זייןצע
שוווארצע לאנגגע צעוואָרבענע האָר.
הייקעל האט ווירער אַ ווילע געשוויגען, נאכדעם האט
ער זיך געווענדט :
— איך האָב היינט געהאט אַ דיספּוט מיט אָן אַרבִּיטְרָעֶר.
— ווועגען וואָס ? — האט לייבעל געפּענט.
— עס אַיז אַ חֲרֵפָה צוֹ זָגָעָן... ווועגען „לייבָעַ“.
— עס אַיז גָּאָר סְיָין חֲרֵפָה נִיט — האט לייב אגיטאטור
זיך אַנגָּעוּרְפּעַן מיט אָן אַוּוֹטָרְטָעַטָּעַן טָאָן. דער סָאַצְיָאַלְיוֹד
מוס געהאט אַיז זיך אַריין אלע פֿראָגָעַן. לייבָע אַיז זעהָר אַ
וּוִיכְטִינָעַ פֿרָאָנָעַ.
— אַט וויל איך טאָקָע בַּי אַיךְ פֿרָעָגָעַן — אַיז הייקעל
סּוּתְּהִיגְגּוּ גַּעֲוָאָרְעַן. — ווֹ אַיז, לְמַשֵּׁל, דער דִּין, אָז אָן אַרבִּיטְרָעֶר
טָעַר פֿערְלִיעְבָּט זיך אַיז אַ עֲקְסְפּוֹלָאַטָּאַטָּאַרְס אַ טָּאַכְטָעַר ? ...
— ווֹ הַיִּסְטָמָט, ווֹ אַיז דער דִּין ? — האט לייבעל נִיט
פֿערְשְׁטָאָגָעַן דֵּי פֿרָאָנָע אָן האט געשמייכעלט.
— איך מִין, צִי מַעַן אָן אַרבִּיטְרָעֶר זיך פֿערְלִיבָעַן אַיז
אַ פֿאַכְּרִיקָאנְטָס טָאַכְטָעַר ? ...
— אוּ, אוּ, אוּ ! נָאָר ווֹ מַעַגְעָן ! — האט לייבעל
אוּסְגָּעוּרְפּעַן.
הייקעלְס גַּזְוִיכְט אַיז ווֹ מיט שְׂטָרָאַהְלָעַן בעשאָטָעַן גַּעַנְעַן
וּוּאָרְעַן.
— אַזְוֹי, מַעַגְמָעַן ! אָנוּ איך האָב גַּעַמְיִינָט... איך האָב
גַּעַזְאַגְט אָז מַעַן טָאָר נִיט...
— יְאָ, מְטָאָר טָאָקָע נִיט — האט לייבעל גַּעַלְאַכְט — אַיהֲר
וּוַיִּסְטָ פֿאַרְוּאָס ? וויל אָז דער פֿאַכְּרִיקָאנְט זָאָל זיך דער
וּוַיִּסְעַן ווּעַט ער דָּעַם אַרבִּיטְרָעֶר אַרוּסְטְּרִיבָעַן פֿוֹן פֿאַכְּרִיק...
הייקעל האט אַרְאַבְּגַעְלָאַזּוֹת דָּעַם קָאָפֶן.
— וואָס אַיז ? — האט לייבעל געפּרָעַנט — האט זיך

דען דא וווער פערליךעט איזן פאכרייקאנטס מיידעל ?
— ניין. עס איז אזי געקומען צו רעד... טעארערטיש...
האט חייקעל שוואך געענטפערט.
— מען מעג ! — האט ליב אנטאטאר פעסט ארויסגע-
רארט.
או חייקעל איז צוריקגעגעגעגען פון לייבעלן האט ער איז
בערגעטראכט :
„מעגען מען מען, נאָר איז דער פאכרייקאנט זאל זיך דער-
וויסען, ווועט ער דעם אַרבייטער אַרויסטורייבען“ ...
— אַ קרענץ ווועט ער עם וויסען ! — האט ער אין גע-
דאָנק געדערט, אונז דערמאָגענדיג זיך אָן פאניען, האט ער
אין געדאָנקען צוּגַעֲנָבָעָן :
— אָונז זיך ווועט אויך ניט וויסען !
„אַכְּבָּעָר אַ קְּרָעָנֶק ווועט זיך ניט וויסען“ האט ער ניט גע-
טראָכט. ווי באָלְד אָן לייעבען מען מען אויך אַ קָּפְּפִיטָאַלִּיסְטָם
אַ טָּאָכְטָעָר, היינט פֿאָר ווּאָס קְוּמָט אַיְהָר אַ קְּרָעָנֶק ? ...

שליפען.

איך האב מיט עטיליכע ואחר צורייך געדונגען א קליעין צייד
מערל בי א אידישען ארכבייטער — א מליער.
איך האב זיך איגענטליך ניט ריכטיג אוייסגעדריקט. דאס
צימערל האב איך געדונגען ניט בי איהם, נאר בי איהה, בי
זיין וויב, ער אליען איז דעםאלט אין דער הים ניט געווען.
— מיין מאן שטעחת אויף 7 אין דער פריה מיט א
א זינגר 10 בי נאכט — האט זיך מיר דערצעעלט מיט א
טאן, אין וועלכען עם האט זיך געהרט איז בעדיעורונג, אי
שטאלץ.

צעהן א זינגר אין אוווענד האט מיך איבערגענאלגען א
פרעהליךער „גוטנ'אבענדי“ פון א מאנספערזון. איך האב זיך
געשטעלט אופין' שעועל פון מיין צימערל און האב דערזעהן
א אידען פון א יאוחר 25, פון מיטעלען ואוקס מיט ברויטע
פליעצען, מיט א פערשמירטען פנים, פון וועלכען עם האבען
אַרְוִוִּיסְגָּקָוֶט צוֹוִיָּיָה פֿרְהַלְּיכָע שׂוֹאָרְכָּע אַוְוִינְגָּן.
— אט דאס, הייסטט עם, איז אונזער קואראטראטנט ? —
האט ער כלומרטט געפרענט דאס וויב, קושענדיג אויף מיר.
— דאס בין איך אליען ! — האב איך אנטמאט דאס
וויב גענטפערט.

— זיין פרעהליךער קוֹק, זיין נאטורלייכע בענעהונג האט
מיר עפָעָס אויפגעלאגט צו איהם.
— איך זענט אפייל א „דייטש“ — האט ער זיך גע-
גענדט אין א ווילע אַרְוָם מיט א גוטען שמייכעלע — פון
דעםטוועגען וועל איך אידישען א גבען אַרְדִּישָׁען שְׁוּמְעָלִיכָם —

און דערבי האט ער מיר אויסגעצ'ויגען א פערשטירטע גראבע,
אבער וואריםעה האנד.

— אדרבא, האב איך אויסגעשטאטעלט — איך האלט
זעהר שטאָרַס פּוֹן אַ שלּוֹם-עֲלֵיכֶם.

— מיט אַ אִידּוּשׁן שְׁלוֹם-עֲלֵיכֶם וועט איךר אין ערנצעז
ニיט פֿערפֿאַלְעַן ווערען! — האט ער צפֿרְיְּדָעַן גַּעֲזָאַט.

— איךר אַרְבִּיט אַ גַּאנְצָעַן טָאנְג? — האב איך איהם
אַ פֿרְעָג גַּעַטְהָאָן, ניט וויסענדִיג ווֹאַס אַנְדְּרָעַשׂ צַו זַעַגְעָן.

— ווֹי דָעַן? ניט אַרְבִּיטְעַן אַיְזָה דָעַן אַ תְּכִלִּית? דָעַר
מענְשׁ אַיְזָה גַּעַבְוִירַעַן גַּעַוְאַרְעַן אַוְיפּ אַרְבִּיטְעַן. אַדְמָ לְעַמְּלָ יוֹלְדָה
הָאָט ער צוֹנוּגְעַבְעָן, אַיְזָה זַיְוִין פְּנִים הָאָט אָזֶן עַרְנְסְטָעַן מִנְעָן אַנְרָ
געַנוּמָעַן. סְאַיְזָה גַּעַוְוָעַן פְּאַנְטִוִּינָה, אָזֶן ער אַיְזָה שְׁטָאַלְעַץ מִיטָּה דִּי דְּרִיּוּ
לְשׁוֹן-קְוִידְשָׁדִיּוּגָע וּוּרְטָעָר, ווֹאַס האַבעָן זַיְדָה שְׁוֹעָרָ אַרְאָבָּ
גַּעַקְיְּקָעַלְטָה פּוֹן זַיְוִין צוֹנָגָן, אַבעָר פְּאַרְטָה זַיְדָה שְׁוֹעָרָ אַרְאָבָּ
— אַ, קַעַנְתָּ אַיךְ רָאַךְ לְעַרְנָעַן אַוְיךְ! — האב איך איהם
גַּעַוְאַלְטָ אַנטְהָאָן אַ נְחַתְּרוֹתָה.

אַיהם הָאָט מִיּוֹן קָאַמְּפְּלִימְעַנְטָ שְׁטָאַרְקָה הנָאָה גַּעַטְהָאָן.
דָוְרָךְ דִּי לְעַהְם, מִיט ווֹאַס זַיְוִין פְּנִים אַיְזָה גַּעַוְוָעַן בְּעַשְׁפְּרִיצָת, הָאָט
דוּרְכְּנְשְׁטָרָאַהְלָט אַ רְוִיטְקִיטָה, אַזְנָ ער הָאָט גַּעַנְטְּפְּרָעָתָה:
— צַיְוִין גְּרוּסָעָר לְמִדְןָה בֵּין אַיךְ נִיטָה, נָאָר צַיְוִין עַפְּהָאָרִיּוּ
אוֹיךְ נִיטָה. שְׁבַת קָוָם אַיךְ אַמְּלָא אַרְיָין אַיְזָה סְפָרָה.
— זַעהַר פִּין! זַעהַר פִּין! האב איך גַּעַלְוִיבָט: תּוֹרָה
מִיט אַרְבִּיט הָאָט שְׁטָעַנְדִּיג אַ קְיֻומָה.

— ווֹי אַיְזָה פְּרָק שְׁטָעַהְתָּ! — הָאָט ער זַיְדָה אוֹרְזִינְגְּעַאְפָט
אוֹן הָאָט גַּעַבְּרָאַכְטָ אַ גַּאנְצָעַן פְּסָום פּוֹן פְּרָקָה.
— אַ, איךר קַעַנְתָּ רָאַךְ טָאַקְעָנוֹת לְעַרְנָעַן! — בֵּין אַיךְ
כְּלֹמְרִישָׁת נְחַבְּעָלָן גַּעַוְאַרְעָן.
— נִיט צַו פֿערזְיְנְדִינְגָעַן! — הָאָט ער שְׁוֹן גַּעַשְׁמִיְּכָעָלָט
מִיט שְׁטָאַלְעַץ.

זיין וויב, וואס איז דערבי גוזעטען, האט אויך געקוואָ
לען און האט ענדליך מיט ליעבער שטרענקייט געזאגט:

— נו, יאָסעל, געה שווין עסן !

— ווארט, וואס אײַלסטו זיך ! זעהסט דאָך אָז אויך פער-
ברענג מיט א מענשען.

עס איז געווען שענטיג, אָז ער איז מיט מיר שטארק צוּ
פֿרידען. דאָס האט מיר הנאה געטחאָן. אויך בין זיך מורה, אָז
אויך האָב זעהר ליעב צוּ נושאָן זיין ביִי אַרְיכּ מע פערהאָרְעָה
וועטטו מענשען. אויך פֿיחַל זיך אַפְּטַקְעָן זוי שולידגּן, און אָז
אויך קען זוי בְּאַטְשַׁ מיט עפָּס פֿערגענְגָּן פֿערשאָפָּן, בין
אויך ווֹיַּילְקִין.

מיר האָבען נאָך אַבְּיסָל גַּערעדט, ביּוּ ער האָט זיך מיט
אַ שְׂמִיכְעָלָעָ צוּ מיר גַּעוּנְדָּט :

— פֿון דַּעֲסְטוּנוּן דַּאֲרוֹף מֵעַן טַאַקָּע זיך וואַשְׁעָן עַפְּעָן.
אוּ מעַן ווּטַן נִיט עַסְּעָן, ווּטַן מֵעַן נִיט האָבען קִיּוֹן כָּה צוּ
אַרְבִּיטָעָן. ווּטַן מֵעַן נאָך חַלְלוֹת מִיךְ „ראַושָׁאַלְעָוָעָן“.

אויך האָב אַיהֲם אַנְגְּזָקָוֶט פֿערדוֹאַנדְרָעָט.

— וואס הַוִּיסְטַּעַס רַאֲזָשָׁאַלְעָוָעָן ?

— אויך האָב דאָך זיך דַּרְדִּיעָנְטָן צוּ אַ פֿאָר שְׂלִיפָעָס פֿאָר
מיִין אַרְבִּיטָעָן, — האָט ער מיט אַ גַּעַמְאַכְּטָעָן שְׂטָאַלִּיזְעָנְטָן
פֿערָט.

— ער הוֹיבְּטַ שְׁוֹין אָן זְיוּנָעָ שְׁטִוָּס ! — האָט דַּאָס ווֹיַּב
זיך כְּלֹמְרִישַׁט גַּעֲבִיוֹזָעָט — אָז אָד אָוּן ווּהָ צוּ אַזְׁעַלְכָּעָ שלִוִּי
פְּלָעָם — האָט זַוְּ אַוְּסְגָּעָלְאָזָוּט מִיט אַ זַּוְּפַּצְּ.

— וואס אַיז ? שְׁלַעַכְּטָעָ שְׂלִיפָעָס ? — האָט ער נִיט אַיִּינְ
נְעַשְׁטִימָט — אויך ווּעַל זיך נִיט בִּיטָעָן מיט דֻּעָם גַּרְעַמְטָעָן
וְגַעְנְרָאַלְסָ שְׂלִיפָעָס.

— וואס אַיז דַּאָס פֿאָר שְׂלִיפָעָס — האָט אויך זיך פֿערָט
איַנְטְּרָעָטָירָט.

— וואס ארט איך, פינגע שליפעט, איך וועל זיין איך
ווען עס איז ווייזען.

— אפשר קען איך זיין זעהן איצטער, — האב איך אויסט
געערעדט ווי מיט א בעטענדיגען טאן.

— איצטער? איצטער? ... — האט ער זיך ווי פער
טראכט. ווי זאנטמו, חאשע, — איך זאל זיין ווייזען איצטער,
齊 איך זאל אבלעגען אווית פרייטאג פאָד נאָכט, ווען איך
וואָש מיך אָב.

— מען דארף קוינמאָל ניט ווייזען, — האט זי ניט אײַנְ
געוויליגט, — עס איז ניט מאָז וואָס צו זעהן.

— געפֿעלען דיך ניט מײַנע שליפעט? — האט ער געֶ
شمײַכּעלט.

— מילא ווייזט, לאָמֵיר זיין זעהן, — בין איך געוווארען
שטאָרַס נוינְרוֹג.

— שפֿעטער נאָכְן עסען, — האט ער מיר אָ שעפטשע
געטהָן אִין אויער. איך בין אָרְיוֹן אִין מײַן צימערל אָן האָב
מייט אונגעדרולד געווואָרט.

אִין אָ שעַה אָרום, אָז אָוד האָב זיך שוֹין פֿערליינְט אִין
אָ בּוֹך אָון האָב אָן דִּי גַּאנְצָע שליפעט ווי פֿערגעסען, האָב
אִיך דערהערט אָ שטִיל שעטפֿשען:

— אַיהֲר ווילט זעהן?

— אָך, אָך! — האָב אִיך זיך דערמאָהנט אָון האָב זיך
אויפֿגעשטעלט.

ער אִיז פֿאָר מיר גַּעַשְׁטָאָנְעַן אָהָן אָ רָאַס אָון האָט גַּעַר
شمײַכּעלט.

— בָּאַלְד ווייז אִיך אִיך. מײַנט נִיט, אָז אָיד בין אָבי
וועֶר — האָט ער אָנְגַּעַהוּבָּעַן צו רעדען אָון דערבי עַטְ
וואָס אָראָבְּגַּעַצְּיוֹנָן פּוֹן זיך דִּי הָעֵמֶד.

— איהר זעהט מײַנע שלִיפָּעַס? — האט ער מיר שווין געפֿרענְט מיט אָן ערנְסְטְּעַן טָאָן.
איך האב זיך אַיְינְגַּעֲקֹסֶט אָן האב זיך אַטְּרִיסְטְּלָן גַּעַד טָהָאָן. אָוּפְּפָן רַעֲכְטָעַן אָן לַיְנְקָעַן קָאָרָס זַיְנָעַן גַּעַזְעָסַעַן צַוְּיוּי גַּרְוִיסָּעַ בַּיְלָעַן וּוּ פַּוִּיסְטָעַן. פָּוּן וּוָאָנָעַן דָּאָס קוּסָּטָה, האב איך נִיט גַּעַפְּרָעָנְטָה. איך האב פַּעֲרָשְׁתָּאָנָעַן, אָז דֵּי מַוְלְטָעָרָם לְעָהָם, דֵּי צִינְגָּלָהָאָבָעַן דָּאָס אַיְינְגַּעֲרִיבְּעָן...

— עַס טָהָוָת אַיְיךְ נָאָר נִיט וּוּהָ? — האב איך קִוְּיָם אַוִּיסְגָּעָרְטָה, אָן האב אַיְהָם נִיט גַּעַשְׁעַנְטָה קוּקָעַן גַּלְיָיד אַיְן דִּי אַוְנָגָעַן, וּוּ אַיְיךְ וּוָאָלָט נָאָר וּוָאָס אַגְּרוּסָעַ עַולָּה אַיְהָם אַנְּיָ גַּעַתָּאָהָן.

— וּוּהָ? האט ער אַוְבָּרְגָּעַפְּרָעָנְטָה. עַס, וּוּהָ? שלִיפָּעַס טָהָוָעַן דָּעַן וּוּהָ? אָפְּשָׂר דֵּי עַשְׁטָּעַ צִוְּיָת!... אַיְצָט זַיְנָעַן זַיְן שְׂוִין אַיְינְגַּעֲוָאָקָסָעַן...

— יָא, יָא! — האב איך גַּעַשְׁטָמָעָלָט: דָּאָס זַיְנָעַן עַהָּרָה-לְיִדְפָּעָרְדִּינְטָעַ שלִיפָּעַס. איך קָוָמָט „טְשִׁיעָסָט“ אַבְּצָוּנְגָּבָעָן.

— עַס, וּוּרְ דָּאָרָה עַס „טְשִׁיעָסָט“! האט ער אַ מאָך גַּעַד טָהָאָן מִיט דַּעַר הַאנְדָּר, גַּאָט זָאָל נָאָר גַּעַבָּעָן כֵּחַ צַוְּאָרְבִּיטָעָן. אַ גַּוטָּע נָאָכָט, מַעַן דָּאָרָה גַּעַהָן שלְאָפָּעָן. מַעַן דָּאָרָה מַאָרְגָּעָן פְּרִיה אַוְיְפָשְׁטָעָהָן צַוְּדָעָר אַרְבִּיאָוּת.

— אַ גַּוטָּע נָאָכָט! — האב איך אַיְהָם גַּעַוְאָנְשָׁעַן אָן בֵּין גַּעַוְוָעַן צַוְּפִּירְדָּעַן, וּוָאָס ער לְאָזָט מִיךְ אַלְיָוִן: איך האב מִיךְ גַּעַשְׁעַמָּט צַוְּקָעַן אַיְהָם גַּלְיָיד אַיְן דֵּי אַוְנָגָעַן אַרְיָין.

— אָט דָּאָס זַיְנָעַן כְּשָׂר פַּעֲרָדְינְטָעַ שלִיפָּעַס! — האב איך גַּעַטְרָאָכָט בַּלְיְכֻעְנָדוֹג אַלְיָוִן, אָן האב אַ גַּאנְצָעַ נָאָכָט זַעַהָר פִּיעַל נָאָכְגָּעָרְנָקָט אָן לְאָנָג נִיט גַּעַשְׁעַנְטָה אַיְינְשָׁלָאָפָּעָן...

דער באַיקאָטoidטער.

(פון גָּלוֹצִישָׁן אַרְבִּיטֶרְ-לַעֲבָנוּן)

אַרְבִּיטֶרְ-סָאַצִּיאַלִיסְטָן זַיִינְעָן אֵין דָעַר פָּאַרטִּי דָא
בָּעָרָךְ פִּיעָל. זַיִזְוִינְעָן בָּעוֹאוֹסְטָן, עַנְטוֹוִיסְעָלְטָן; וַיְוִיסְעָן אַלְעָ
וּוִי אַיְינְעָרָ, אָזְוָאוּ דָעַר קָאַפִּיטָּאַל וּוּעַט זַיִד נִימְקָאנְצָעָנְטָרָיְ
רָעָן, שָׁעָן דָעַר סָאַצִּיאַלִיסְטָן נִימְקָאנְגָעָהָרָת וּוּרְעָן, — אָזְוָן
שְׁטִילָן, גָּעָלָאָסָעָן וּוּאָרְטָעָן זַיִ אַוִּיקָה דָעַר גָּלִיקְלִיבָּרָ צָוקְוָנְפָטָן, וּוּעָן
דָעַר דָּאָזְוָנְגָעָר קָאַפִּיטָּאַל וּוּעַט זַיִד „קָאנְצָעָנְטָרָיָעָן“, אַבָּעָר
דָּעַרְוָוִילְ שְׁטָעָהָעָן זַיִ אַלְעָ אַוִּיךְ 7 אַזְוִינְעָרָ אֵין דָעַר פְּרִיהָ אָזְוָן
אַרְבִּיטֶרְן בַּיוֹ אַיְינְסָן; אַיְינְסָן גָּעהָעָן זַיִ מִיטָּאָגְ עַסְעָן, עַסְעָן
אָבָ אֵין אַיְלָעָנְשָׁן; וּוּעָרָ עַסְמָרְטָן, פָּעָרְדוּוּבָּרָטָן נַאֲךְ אָ
פָּאַפִּירָאָס אָזְוָן גָּעהָט אָוּוּסְ צָוְרִיךְ צָוְ דָעַר אַרְבִּיטָן, וּוּאוּ עַרְ אָרְ
בִּיטָן בַּיוֹ נַיְינְ אֵין אַבָּעָנְדָן. אֵין עַר אָפְרוּמָעָר סָאַצִּיאַלִיסְטָן,
גָּעהָט עַר פָּוּן דָעַר אַרְבִּיטָן אֵין „פָּעָרְאיְזָן“, וּוּאוּ סְעָן כָּאָפָט
אַמְּאָל אָסָאַצִּיאַלִיסְטִישָׁן וּוּאָרָטָן, אָפְרָאַקְלָאַמְּאַצִּיעָן, אָזְוָן
וּוּוּלְטָן זַיִ דָּאָרְטָעָן בַּיוֹ פְּנִינְפָּמָנְגָוָט צָוְ צָעָהָן; פְּינָחָמָינְגָוָט צָוְ
צָעָהָן, פָּעָרְלָאָזָטָן מִעָן דָעַם פָּעָרְאַיְינָן אָזְוָן מִעָן לְוִיפָּטָהָעָנדָדָם פָּעָנְ
דָּוָס אַהֲוָיָם, כָּרוּ צָוְ כָּאָפָעָן נַאֲךְ אָזְ אָפְעָנְעָם טּוּוּיָּרָ אָזְוָן נִימְ
דָּאָרְפָּעָן צָאָהָלָעָן שְׁפָעְרָנְגָעָלָד דָעַם סְטָרוֹוָשָׁן.
סְיִינְגָעָר פָּוּן זַיִ הָאָט נַאֲךְ פָּאָר דָעַם סָאַצִּיאַלִיסְטָן נִימְ גַּעַ
לְוִיטָעָן. סְיִונְ שְׁטָרְיוֹקָעָן הָאָבָעָן זַיִ נַאֲךְ נִימְ גַּעַמָּאָכָט: „מִיר
זַיִינְעָן נַאֲךְ נִימְ גַּט אַרְגָּאַנוֹיְזָרָט!“ פָּעָרְטִיְידָגָעָן זַיִ זַיִד פָּאָר
אָפְרָאַקְלָאַמְּאַצִּיעָן עַמְּגָרָאָט אַמְּאָל — „מִיטָּ דָעַר צִיְּטָן — יָאָ אָזְוָן
אָט אַזְוִי לְעָבָעָן זַיִ זַיִד רָוְהָג אָזְוָן שְׁטִילָן. — שְׁבָתָ גָּעהָעָן זַיִ
הָעָרָעָן דִּי „דָרְשָׁה“, טָאָקָעָ אֵין וּלְעָבָעָן פָּעָרְאַיְזָן, וּוּאוּ עַסְמָרְשָׁנְטָן

אמאל אַ אַיְינָעָנֶר רַעֲנָנֶר, אָוֹן אַמָּאָל אַן אַגְּנָעָפָאַחְדָּעָנֶר פֿון רַוְטָלָנֶר, אַ בּוֹנְדִּיסְטֶט. אַ בּוֹנְדִּיסְטֶט אַיְזַ מַהְדָּטֶוב, אַיְזַ אַודָּאי דָּעֶר עַולְם גַּרְעָסֶער, וּוֹאָרִים אַוְיסֶעֶר וּוֹאָסֶט, דֵּי בּוֹנְדִּיסְטֶטָן וּוַיְינָעַן שָׁארָה פֿעַטְעָרָעָטְיכָּעֶר אָוֹן גַּעַחַן אָרוֹויָּס פֿון הִיסְטָאָרִישָׁעָן מַאְטָעָרִיאָזֶל לִיזֶם, זַיְנָעַן זַיְיָ נַאֲךְ גַּוְטָעָן „סְטִילִיסְטֶטָן“ אָוֹן זַיְעָר „זְשָׁאָרְגָּאנֶן“ אַיְזַ טַאָקָע אַן אַמְּתָעָר, רַיְינָעֶר, גַּעַלְיוּטָרָטָר וּשְׁאָרְגָּאנֶן.

וּוֹאָרִים, כָּאַטְשַׁ דֵּי פָּאָרָטִי הַאַלְטָט זַיְקַ בֵּי דָעֶר מִיּוֹנָגֶן, אַז „דָעֶר זְשָׁאָרְגָּאנֶן“ אַיְזַ נַאֲךְ אַמְּטָעָל צַו עַרְצִיהָעָן דֵּי בְּרוּיטָעָמָאָזֶל, פּוֹנְדִּיסְטֶטָוּנוֹגָעָן הַאֲבָעָן דֵּי אַרְבִּיוּטָרְסְטָאַצְיָאַלִּיסְטָעָן מַאְטָעָה לִיְעָב אַ שְׁעַחַן שְׁטִיקָעָל לְשָׁן אָוֹךְ, אָוֹן זַיְיָ גַּעַנְגָּטָן, דֵּי בּוֹנְדִּיסְטֶטָן זַיְנָעַן גַּרְוָסָעָן בּוּלְלָשָׁוֹןָס — דָאָס זַיְנָעַן אַפְּיוֹלוֹ מַוְדָה דֵּי „פְּעַפְּעָסָאָוּסְכָּעָס“. אַט אַזְוֵי לְעָבָעָן דֵּי סָאַצְיָאַלִּיסְטָעָן אַיְזַ דָעֶר גַּאֲלִיּוּשָׁעָר שְׁטָאָדָטָק. רַוְהִינָּג אָוֹן צּוּפְרִידָעָן, מִיטָּאָטָטָעָן גַּלְוִיבָעָן, אַז קוּיטָוּ וּוּעָט זַיְקַ דָעֶר קָאַפְּיִטָּאָל קָאַנְצָעָנְטָרִירָעָן וּוּעָט דַאַמְּאָלָס אַיְינָעָפִיחָרָט וּוּרְעָעָן סָאַצְיָאַלִּיּוֹם אָוֹן עַס פְּעַרְשָׁתָהָתָה זַיְדָ, אַז עַרְשָׁתָהָתָה זַיְמָאָלָס וּוּעָט זַיְן אַ יְשֻׁוָּה אַוְהָ דָעֶר גַּאֲנָצָעָר מַעְשָׁה הַיּוֹטָם.

ニיט אַזְוֵי אַבָּעָר אַיְזַ גַּעַוְוָעָן מִיטָּעָם דָעֶם אַרְבִּיוּטָר יוֹאָל בְּלוּמְשָׁטְיוֹן, עָר אַיְזַ טַאָקָע אַיְיךְ אַרְוִיסְגַּעַנְגַּעַנְגָּעָן פֿון שְׁטָאָנָדָר פּוֹנְקָטָט פֿון הִיסְטָאָרִישָׁעָן מַאְטָעָרִיאָזֶל, אַיְן קָאַנְצָעָנֶל טְרָאַצְיָע פֿון קָאַפְּיִטָּאָל הַאָט עָר אַודָּאי גַּעַנְגָּוִיבָט ; אַבָּעָר רַוְהִינָּג וּוּאָרְטָעָן דָעְרוֹוֹף הַאָט עָר נִיט גַּעַד סְעַנְתָּ. עָר הַאָט גַּעַחַט אַהֲיָם בְּלוֹטָם, אַבָּעָר טַאָקָע זְוִינָגָס. אַודָּאי הַאֲבָעָן אַיְהָם דֵּי אַרְבִּיוּטָר, אַיבְּעָרָהוּפָט פֿון זַיְן פָּאָר, — דֵּי קָאַמְּאָשָׁעָן-שְׁטָעָפָר — גַּעַכְטָט פָּאָר זַיְן אַיבְּעָרָגְבָעָנֶל הַיּוֹטָם דָעֶר אַיְדָעָע. אַבָּעָר וּוֹאָס אַיְזַ דֵּי פְּעוֹלָה, אַז דֵּי בּוּלְיָה בְּתִים, דֵּי מִיּוֹסְטָרָם, פֿון וּוּמְעָן עָר דָאָרָא הַאֲבָעָן דֵּי נִיְתָחָ, אַז זַיְיָ אַכְטָעָן אַיְהָם נַאֲךְ נִיט, פְּרָקָעָהָרָט — זַיְיָ הַאֲבָעָן אַיְהָם

פיינט, ווי א שפין, און אין די בענטע צייטען אפיקו האט ער זיך מעהר ווי א חורש ניט געקענט איננהאלטען אויף אן ארט. ערישטענען, איז ער א גרויסער עוזת-פנימ: לאכט דעם בעל-הבית און דעם מיסטר אין די אויגען, צוויתענען, קען ער זיך אמאָל בערשפעטיגען אויף גאנצע צעהן מינוט און טאָקע צו פאר מאָל אין דער וואָך, ווילסטע איהם שווין מוחל געווען: איז ער סולות און רופט הוך אויַפּן קול: "עקספּלוֹאַטְאַטְאַרְסּ!" נאר דאס וואָלטען די בעליך-תים איהם שווין פֿעַל געווען: איז ער מיר א מענטש! אויף וועמען מען פֿעַל האבען! אבער אן אַנְגְּלִיקְמִיט איהם — ער בונטערוועט די איבעריגע!.. דערפֿאָר האט שווין אַבעַל-הבית מורה!... צוּרִיפַּרְדֶּעֲנְדִּי, האָבען זיַין מורה איז ניט, וואָרים וועניג פֿאַמְאַשְׁעַן-שְׁטַעַפַּעַר סומען דען אלע טאג פֿון רַסְלְאַנדְגַּעַט מען בעט זיך! נאר גלאָט, נאר וואָס דאָרְפַּעַן ווי האבען אַזְאַחֲרַה-מָן אַין זיַיעַר פֿאַבְּרִיךְ? געה איז דְּרַעַדְרַעַד! און יואָל בלומשטיין האט זיך איזוי אַרְמוֹנָגְעַרְעַהְטּ פֿון אַיִּין בעל-הבית צום צוּוִיטַעַן, איזוי געבענטעוועט די אַרְבִּיטְרַעַד בֵּי יַעֲדַרְעַן, בֵּי וָאנָעַן די בעל-בתים האבען זיך אַרְגְּאַנְזִוְּרַט, און אַט דעם שנען אַינְגְּאַנְצְּעַן באַיקָּאַטְּרַטְּטַ.

מען ווי איהם אין ערנץ ניט אויפּגעעהמען. ווערט דאָך יואָל בלומשטיין ניט שטארק נתפעל. די ערישטע צוּוִי טעג נאָכְן באַיקָּאַטְּ אַיז ער אַבְּיסָעַל אוּפְּגַעַעַגְטּ, שטעלט יעדען אַרְבִּיטְרַעַד אַבּ, מענה'ט מיט איהם דערהייצט. ערקלעהרט איהם פֿאַרְבִּינְגְּהַעַנְדִּינְג אָז עס וואָלט אַ יושַׁר גען ווען "זוי" אַנְצְּוֹלְעַרְעַן, רעדט נאָכָאנָנד, און פֿערְגַעַסְטּ, אָז ער איזו טוֹיטְהוֹנְגַעַרְגּ, וואָרים דער יעַצְטִינְגַעַר בעל-הבית האט איהם אַפְּלוּ ניט בעצאהַלְטּ, וואָס איהם קומְטּ.

אוּוִינְעַ עַקְסְפַּלְוֹאַטְאַטְאַרְסּ!

מיילא, הונגעריג — הונגעריג; יואָל בלומשטיין איז ניט

פָּוּן דַּעַם סָאָרֶט מְעַנְשָׁעָן, וּוֹאָס וּוְעַלְעָן גַּעַהַן דָּרִיצָעָהָלָעַן אֲזַוְּנוּן
נָאָרִישָׁעַ מְעַשְׁיוֹת, וּוֹי הַוְּנֵגֶר... אַיִן דַּעַר צָעַהַנְטָעָר פָּאָה לִינְגַּט
דָּאָס אַיִּהָם נִימַּת. אָט, וּוֹעַן עַר וּוְאַלְטַ גַּעַקְעַנְטַ אַגְּלָעַרְנָעַן דַּי
בָּעַלְיִבְתִּים אָזָן מַאֲכָעַן אַ שְׂטְרִיָּק, וּוְאַלְטַ גַּעַוְעָן אַ שְׁבָל! .. נַאָר
טָהָה, מַאָך! אָזָן צּוֹם פָּאָהִיבָּעַל זַיְינָעַן גַּרְאָד פָּוּן דַּי 300 קָאָמָּאָר
שְׁעַן־שְׁטָעַפְעָר נַאָר זַעֲכִיגַּן אַרְגָּנָאַזְוִירָט אָזָן דַּי אַיְבָּרְגָּעַן זַיְוִי
נַעַן פְּלָעַקְעָר — 240 פְּלָעַקְעָר! פָּאָר סָאָצִיאַלְיסְטָעַן הַאֲבָעָן זַיְוִי
מוֹרָא, וּוֹי פָּאָר פִּיעָר. סָאָצִיאַלְיסְטָעַן, זַיְינָעַן דַּי 240 פְּלָעַקְעָר,
זַיְינָעַן גּוֹיִים! גַּעַהַן, רַעַד מִיטַּדַּי לְאַנְגָּעַן קָאָפְאָטָעַם! דָּאָס אַיִּוֹ
נִימַּת רַוְּסָלָאנְד...

אוֹוְפְּן דָּרִיטָעַן טָאגַהָט עַר גַּרְאָד בַּי אָזָן אַרְבִּיטָעַר גַּעַד
כָּאָפְטַ אַ צְהָן קְרִיוֹצָעַר, וּוֹאָס אַיִּהָם אַיִּזְנָעַם, הָאָט עַר שְׁוִין
אוֹוְפְּ אַ טָּאגַן לְעַבְעָן, אָזָן עַר וּוּעַרטַ פְּרֻעהָלִית. מַאֲכָטַ זַדְקַ אַבְעָר
אַ מעָשָׁה, אָזָן דַּי בָּעַלְהַבִּית' טַע זַגְעַט אַיִּהָם אַבְּ פָוּן דַּעַר דִּירָה:
זַיְהָאָט זַדְקַ דָּרְרוֹוָאָסְטַ, אָזָן עַר אַיִּזְנָאָסְטָרַטַ, וּוֹיל זַיְהָמַ
נִימַּת טְרוֹיָעַן. אָזָן אוֹוְפְּ וּוֹאָס זַעֲהַנְדִּיגַּן זַאָל זַיְהָמַ טְאָקָע
טְרוֹיָעַן? מִילְאָה בַּי נָאָכְטַ, אָזָן עַר שְׁלָאָפְטַ, הָאָט זַיְנָאָד אַיִּזְנָעַם
מִשְׁכָּנוּ זַיְינָעַג בְּגָדִים (אַוְיךָ מִיר בְּגָדִים!...), אַבְעָר אַיִּן דַּעַר
פְּרִיהָ, אָזָן עַר שְׁטָעַחַט אַוְתַּחַט, תְּהָוֹת זַדְקַ אָזָן אַזְנָעַם צַוְּ דַעַם
שְׁטָעַקְעָן זַיְנָעָם, בְּלִיּוּבַט בַּי אַיִּחְדַּשׁ שְׁוִין גַּאֲרָנִישַׁת.

— זַוְּאָ אַיִּזְנָאָטַשׁ זַיְנָעַג וּוּשָׁ ? — וּוֹאָנְדָרְעַט זַדְקַ דַּי
בָּעַלְהַבִּית' טַע. אַ מְעַנְשַׁ זַאָל קְיַיַּן בְּרָעַקְעַל וּוּשָׁ נִימַּת הַאֲבָעָן!
בַּי אַיִּחְדַּשׁ הָאָט אַמְּאָל גַּעַוְוָאַיְונַט אַיִּיךְ אָזָן אַרְיִימָעַר קְוָאָרְ
טִירָאָנַט (וּוֹאָס דַעַן, פָּאָר אַ צְוּוִי סָרָאָנָעַן אַ חְוֹדְשׁ וּוּעַט אַ רְיִיַּה
כָּעַר וּוֹאַיְינָעַן?), פְּנוֹנְדָעַסְטוּוּעַנָּעַן הָאָט יְעַנְעַר גַּעַהַט אַ פָּאָר
שְׁטִיקְלָעַד חַעְמָדָעַ, אַ פָּאָר תְּפִילְיָן... דַּעַר הָאָט אַפְּלִיַּ קְיַיַּן
תְּפִילְיָן נִימַּת. בָּעַהְיוֹת זַאָל מַעַן וּוּרְעַן פָּוּן אַזְעַלְכָעַ!

קְוָמַט צְוֹנְעַהַן בְּלִומְשָׁטִיּוֹן אַבְעַנְדְּ-צִיּוֹת אַיִּן פָּרָאָיַן אָזָן
דָּרִיצָעָהָלָט, פָּעַר שְׁטָעַחַט זַדְקַ, לְאַכְעַנְדִּיגַּן (וּוֹאָס דַעַן נַתְּפָעַל וּוּעַט

ער וווערען?), אzo ער האט שווין קיין דירה אויך ניט, אzo בשעת רעדען קומט ער אויף ער באנק, וואס שטעהט בייד ער ואנט. "אַ ווועילע באאנק! מען ווועט זיך קענען אויסציזהען אויך!"... אזו טראכט ער, אבער זאגען זאגט ער דאס ניט. צי וואס דערזעהלען צו דערזעהלען מעשיות?...

זוי ווועלען שווין זעהן פאָרטיגערהייט...
ער ער עולס-אָרבײַטער דרעחת זיך אום אין פעראיין. יע-
ער פאָך-אָרבײַטער שמעסטע וועגען זיין פאָך, אzo אָנדערער דערזעהלט ולאָט אַ מעשה פון אַ בונדיסט, וואס די האָר שטע-
לען זיך פאָפּוּר...
בלומשטיין געהט צו צו יעדער קוּפְּלַעַע, רוקט אַריין אַ
וואָרט, אzo עכט סָאַצִּיאַלִיסְטִישׁ, שילט דֵי קָאָפִּיטָּאַלִיסְטָּעָן אַוְן
קומט אלץ אויף ער באאנק.

באלד הוייבט אzo צו וווערען שיטערער און שיטערער. עס
אייז שווין אַ פְּנִים 5 מינוט פאָך צעהן...
— נו, און דו? — פרענט בלומשטיינען איינער מיט אַ
שליסעל אין ער האָנד.
— אַיך — לאָכט בלומשטיין — אַיך, חעַדְעַחַע — אַיך
האָב פֶּאָר שפֿער-גַּעַל קיין מורה ניט...
— ווילסט בלוייבען, הייסט עס, נעצטיגען דא? — פרענט
אייהם ער אָרבײַטער מיט דעם שליסעל אין האָנד.
— חעַדְעַחַע! אַ ברורה האָב אַיך...
— נו, טאָ נאָ דיר דעם שליסעל.

און בלומשטיין בליבט איינער אליאן אַין סָאַצִּיאַלִיסְטִי
שען בִּיתִ-מְדְּרִשָּׁה. שלאָפּען איז נאָך פֿרִיה, זעט זיך בלומט
שטיין אוועק לויונען דעם לְיִוְתְּ-אָרְטִיכָּעָל פון ער אָרבײַטער
צִוְּטוֹנָג. ער לעזט מיט כונה, נעהמת יעדעס וואָרט אַריין אַין
קָאָפּ אַז נוֹט דעם שרייבער גערעקט: "זעהר ריכטיגן!" מורה-
מעלט ער אַרוֹים נאָך יעדער פְּרָאָזָע. "זעהר ריכטיגן!" ענדליך

היויבען זיך איהם און קלאפען די אויגען. ער שטעהט אוית, פער-לאווט די צייטונג, שפראיט אוייס דעם צערסגעטם אויבער-בנدر זוינעם אויף דער באָנק, פון די צוּוִי אַרְבָּלְמַאֲכָת ער אַ צוֹ-קָאָפָעָנָס אָוּן לְעֵגֶט זיך אַנְידָעָר, צוֹדְעַקָּעַנְדִּיגָּן נָאָר די פִּסְמִיטִין אַלְטָעָן צוֹפְּלִיסְטָעָן רַעַשָּׁעָל. די אויגען קלאפָעָן זיך, אַכְּבָּעָר ער פִּיהָלָט זיך וְעַהֲרָ אַוְפְּגָעָרָעָנט אָוּן קָאָן נִיט שְׁלָאָפָעָן. דָּרָצָו נָאָר דָּאָרָפָ ער זיך דָּעַרְמָאָנָעָן, אָז ער אַיז הַוְנָגָרִיגָּ... זַיְן שְׁטָעַנְדִּיגָּ אַפְּטִימִיסְטִישָׁעָ שְׁטִימָוָנָגָן הַיּוֹבָט בִּיםְלָעָבָר וּוֹיִוָּן אָז צו פָּעָרְשָׂוֹנוֹנְדָעָן.

— אָ, גָּאָט מַיְינָעָר! — וּוּעָרט ער עַנְדְּלוֹחַ, גַּוְדְּרוּקָט פּוֹן הַוְנָגָר, פָּעָרְצָוְוַיְוָעָלָט: אַזְוִי פִּיעַל אַרְבִּיטָרָעָ זַיְנָעָן נָאָר נִיט אַרְגָּאַנְיָוָרָט, אַיך בֵּין באַסְקָאָטָרָט; נִיט קִיּוֹן דִּירָה, נִיט קִיּוֹן עַסְעָן... דָּעַר פָּעָרָאַיָּן אַיז אַויִּם, קָאָן מַרְנִיט הַעַלְפָעָן, אָזָן צו דָּעַר סָאַצִּיאַלָּעָר רַעַוְאַלְוָצִיעָ אַיז נָאָר אַזְוִי וּוֹיִט, אַזְוִי וּוֹיִט! ...

חברים

פָּוֹן טַוְרָמָע, וּוֹאוּ עַר אִיּוֹ אַבְגָּנוּזָעַסְעָן 9 מָאָנָטָעָן, אִיּוֹ
בְּעַרְיֵל אֲרוּסָם אַ זַּיְנָעַר 7 פָּאָר נָאָכָט. דָּאָס קְלִיּוֹן פְּעַסְעַלְעָן,
אִיּוֹ וּוּלְכָעָן ס'אִיּוֹ נְעַלְעַנְעָן אַ פָּאָר שְׂוֹאָרֶצָעַ צְעַרְיסָעַנָּעַ הָעַמָּד
דָּעָר, חָאָט עַר הַנְּטָעָרָן פָּאָרָקָאן אַזְוּעָגָעָנוּ אַרְאָפָעָן.
— אַזְוּ פָּרָיו זַיְן — אִיּוֹ פָּרָיו! — הָאָט עַר זַיְקָן גַּעֲוָויָה
צָעַלְתָּ אִיּוֹ גַּעֲדָאָנָק.

עַר הָאָט זַיְקָן גַּעֲלָאָזָט גַּהְהָן אִיּוֹ דָּעָר צְוַיְוִיטָר גַּאֲסָם, וּוָאָס
אִיּוֹ גַּעֲוָעָן בְּעַלְעַבְטָ מִיטָּ פְּעַיל שְׁפָאָצְרָעַנְדָּע, אַיבְעַרְהָוִיפָּט מִיטָּ
יְוַנְגְּרוֹאָרָג; עַס הָאָט גַּעֲלָוְנְגָעָן אַ פְּרַעְהָלִיךְ-לְאָכָעָן פָּוֹן יְוַנְגָע
מִידְיָלְעָךְ, וּוָאָס הָאָבָעָן פָּעַסְטָ גַּהְהָלָטָעָן אִיּוֹ דִּי אַרְעָמָס זְיַעְרָע
הָעַרְעָעָן אָוֹן פְּלָעָגָעָן זַיְיָ אִיּוֹ דִּי אַוְיָגָעָן אַלְעָן וּוּלְיָאָרְיִינְקָוָסָעָן
מִיטָּ גְּרוּסָם לְבָעָאָוֹן גַּאנְצָעָר אַיבְעַרְגָּעָנְבָהָיִת. עַר הָאָט צְוַיָּי
שָׁעָן דִּי אַלְעָן גַּעֲוָכָט זַיְנָעָן בְּעַקְאָנְטָע, נָאָר עַר הָאָט קַיְיָנָעָם נִיטָּ
גַּעֲפָוָגָעָן. עַר הָאָט אָזָיָה גַּעֲבָעָנְסָט נָאָר אַ בְּעַקְאָנְטָ פָּנִים, נָאָר אַ
פְּרִיְינְדָּס אַ קְוָלָ! נָאָר צְוַיְשָׁעָן דִּי אַלְעָן שְׁפָאָצְרָעַנְדָּע אִיּוֹ קִיִּיָּה
נָאָר פָּוֹן זַיְנָעָן פְּרִיְינְדָּס נִיטָּ גַּעֲוָעָן. הָאָט עַר זַיְקָן אַנְדָּרָעָשָׁ
יָאַ גַּהְהָאָט? עַר הָאָט אַלְיָיָן נִיטָּ גַּעֲוָוָסָט. אַוְיָה דָּעָר „אַרְבָּיִ
טָעַר-בִּירְזָעָשׁ“ וּוּאָלָט עַר זַיְכָעָר עַמְיָצָעָן גַּעֲפִינָעָן, נָאָר גַּלְיָדָ פָּוֹן
דָּעָר טַוְרָמָע אַוְיָה דָּעָר בִּירְזָעָשׁ אִיּוֹ אַבְיָסָעָל צָו גַּעֲפָעָהָרְלִיךְ.
— וּוֹאָהָוִין וּשְׁעַנְגָּה אִיךְ? — הָאָט עַר זַיְקָן אַלְיָיָן אַבָּיָה
נְעַשְׁטָעַלְתָּ מִיטָּ אַ פְּרָאָגָעָן.

עַר הָאָט זַיְקָן דָּעַרְמָאָנָט אָנָן זַיְן אַמְּאָלְיָגָעָן „חָבָר“ בִּינְוֹשָׁן,
וּוּלְכָעָר הָאָט שְׁוִין מִיטָּ אַיָּהָר צְרוּקָה חַתְוָנה גַּהְהָאָט מִיטָּ דָּעָר

חבר'טע ביזילקען און וואוינען ערנצעז אין א שטיל פערוואָאַרְט
פֿעַן גַּעֲסָלְל. די חַבְּרִים זַיְנָעַן אַפְּלַו אַוְיף בִּינְוָשְׁן בֵּיזַּו גַּעֲוָעַן,
וְאַס עַר הַאַט כְּמַעַט אַינְגָּאנְצָעַן פֻּרְלַאֲזָעַן די בעוועונגען, אַבְּעָד
אַרְיִינְגְּעָהָן צֹ אַיְחָם קַעַן מַעַן דָּאָך.

ער איז אַוּוָסְטְּ צֹ זַיְ אַזְטְּ הַאַט גַּעֲהַעַנְדִּיגְ בְּעַשְׂלָאַסְעַן, אַז
ער וּוּטְ דָּאַרְטָעַן שַׂוִּין אַוְיךְ נַעֲכְתִּינְגַּן.

אַז עַר אַזְטְּ אַחַיְזָן אַרְיִין אַז שַׂוִּין גַּעֲוָעַן 8 אַזְוִינְגָּר אַז
אַוּוָעַנְד. דָּאָס קַלְיָינְעַ צִימָעַר, וְאַז בִּינְוָשְׁן הַאַט גַּעֲוָוָינְט, הַאַט
אוֹיסְנְעָזָעַחְזָן וְאַז עַכְתָּר טַוְיבָּעַן-גַּעֲסָטָמְט. נַאֲרַ די צַוְּיִי בְּעַטְעַן,
וְאַס זַיְנָעַן גַּעֲשְׁטָאָגָעַן הַאַרְטְּ אַיְנָעַ נַעֲבָעַן די אַנְדְּעָרָעַ אַז
וְעַהְרַ נַלְאָטָן אַז פַּאֲרוֹזִיכְטִיגְ פֻּרְבְּעַטְ, הַאַבְעַן גַּעֲשְׁרִיעַן הוֵיכְ, אַז
דָּאָז וְאַוּוָינְגַּן נִיטְ קִין טַוְיבָּעַן, נַאֲרַ מַעֲנְשָׁעַן...

בִּינְוָשְׁן הַאַט אַיְחָם אַנְפָאָגָן נִיטְ דָּרְקָעַנְטְ; בְּעַרְיָל הַאַט
גַּעֲלָאָכְט, אַז וְאַז נִיטְ גַּעֲלָאָוֶט דָּרְקָעַנְטְ, נַאֲרַ אַז עַר הַאַט
דְּרוּוּעָהָן, אַז בִּינְוָשְׁן וּוּרְטַ אַלְץְ עַרְנְסְטָעַר אַז עַרְנְסְטָעַר, הַאַט
ער אַרְוִיסְגַּעַשְׁאָסָעַן :

— אַיְחָר דָּרְקָעַנְט נִיטְ בְּעַרְלָעַן? ...

— אַד! — הַאַט בִּינְוָשְׁ אַרְוִיסְגַּעַשְׁוּפָעַן, אַז סְאַז גַּעֲוָעַן
שַׁוְּעוֹרְ צֹ דָרְקָעַנְעַן צִי עַר אַזְטְּ צַוְּרִידָעַן, צִי דָרְשָׁרָאַקָּעַן. עַר
הַאַט בְּעַרְלָעַן אַנְגָּעָקָוֶט אַקְלַיְן וּוּיְלַעְ אַז שַׂוִּין רַוְהַגְעַר צַוְּנָעַ-
גַּעֲבָעַן :

— אַבְעָר זַהְטַ אַיְחָר אַוִּים, וְאַז מַת... זַעַטְ אַיְחָר לְאָנְגָּ-
גַּעֲזָעַטָּעַן?

— נַיְזַן חַדְשִׁים... הַאַט בְּעַרְעַל גַּעֲעַנְטְפָעַרְט מִיטְ אַ
שְׁטָאַלְזְ...

— פָּאָר וּוּלְכָעְ מעַשְׂים טָבָוִים? — הַאַט בִּינְוָשְׁ נַעַ-
פָּרָעַטְ מִיטְ אַ שְׁמִיכָעַל.

— אַ, בְּרוּדָעַ! — הַאַט וְאַד בְּעַרְעַל צַוְּהִיצְ אַזְטְּ אַז
וְאַד שַׂוִּין אַוּוּקָגְעַזְטְ — גַּעֲזָעַטְ בֵּין אַד פָּאָר אַ פִּינְגָּר

מעשה: סך הכל האט מען מיך חושד געוווען, אז איך האט גענווען אנטויל אין הריגענען גאראדראוואוי... איך בין געוווען ניט וווײיט פון פעלטלייע...

ביינוש האט א ציטער געהטאָן אונ קוּם אַרוֹיסגערעדט: — וואָס רעדט אַיהָר? אַיהָר זענט דָּאָר, ווֹ אַיך געדען,

צווישען טעראריסטען קיינמאָל ניט געוווען?

— מען דאָרָפֶ דָּקָא זִין?... — האט בערעל געשמייד

בעלט, אונ זיינע לְיפָעָן אין די ווינקלען האבען זיך מאָנדנע פערֶ

קרימט — ס'איַן גענוֹג, אז איך בין בשעת מעשה געוווען אַין

נאָס...

ביינוש האט אוּת אַיהם געקסט ווֹ מיט חדֵר. ס'איַן

געוווען קענטיג, אז ער האט עפֿעס געווואָלָט זאגען, פרעגען, אונ

ניט געווואָסָט, ווֹ אַזְוִי אַנְצָחָויבָּעָן. די שטילקַיִט האט געַ

דוּוְרַט אַ פָּאָר מִינְנוּטָעָן אַונְ בערעל האט בשעת מעשה געַ

טראָכָט:

— ער אַיז געווואָרָעָן קלְיָין... קלְיָין... אַבעָר געכטינְגָּעָן ווּלְ

אַיך פָּאָרָט דָּאָר...

— ווֹ אַיז ערְגַּעַץ אַיעַר בְּיוֹלְקָעַ? — האט בערעל אַיהם

ענְדְּלִיךְ גַּעֲפַרְעָגָט אַונְ ניט געווואָסָט אלְיָין, פָּאָר ווָס ער

שְׁמִיּוּבָּעָלָט.

— בְּיוֹלְקָעַ... בְּיוֹלְקָעַ קוּמָט בָּאַלְדַּ.

אונ ווּרְסָלִיךְ אַיז בָּאַלְדַּ אַרְיָין בְּיוֹלְקָעַ, — אַ הוֹיךְ שְׁלָאָנָס

וַיְוַיְבָּל מיט טִיפְעַ שְׂוֹאָרְצָע אַוְינְגָּעָן אַונְ מִיט אַ קָּאָפֶ גַּעֲרִיכְטָעַ

הָאָר. זַי האט אַוִּיסְגַּעַשְׁטָעַלְט אַיהָרָע אַוְינְגָּעָן אַוְיכָפֶ בערְלָעָן אַונְ

וֹוַיְפַּעַרְוּ אַונְדָּעָרָט האט זַי אַוִּיסְגַּעַרְפָּעָן:

— בערעל!

— בערעל! בערעל! — האט בערעל בעשטעטיגט אַיז האט,

אוּיפְשָׁטְעַלְנְדִּינְג זִיךְ, דָּעַרְלָאָנְגָּט אַיהָר די האָנְדַּ, ניט ווּלְעָנְדַּ

דיָן אַרוּסְוּיְזָעָן זִין נַאֲהַעַנְטָקִיט צַו אַיהָר, האט ער אַיהָר

האנדר שטראָך אַ דריַַס געטָן. בִּילְקָע האָט זיך מאָדָנָע, צי פון ווּעהַטָּאג, צי פון אוֹנְצּוּפְּרִידְעָנְהָיִיט, פֿערְקְרִימְט. בערעל האָט עס בעמְערְקְט אָון האָט גֵּליַַיך חֲרָתָה גַּעַחַט.

— אַיהֲר זעַנְתָּ, דּוֹכְטָ זיך, גַּעֲזָסְעָן? — האָט זיך קָאַלְט גַּעֲפְּרָעָגְט.

— אַיך בֵּין גַּעֲזָסְעָן אָון גַּעֲלָעָגָעָן אָון גַּעֲשְׁטָאָגָעָן — האָט בערעל גַּעֲפְּרָעָגְט צו בעשאָפָעָן אַ לְּיִכְתָּע שְׂטִימְוָנָג בְּיִם פָּאַלְק. ס'אַיְז אִיחָם אֶבְּעָר נִיט גַּעֲרָאָטָעָן. דָּאס פָּאַר פָּאַלְק, ווֹאָס זַיְינָגָעָן אַמְּאָל גַּעֲוָעָן דַּי עַרְשָׁתָע אַיְז דָּעָר בְּאוּעוּנוֹגָג, האָבָעָן אוֹיסְגַּעַוזָּהָן זַעַהָר טְרוּקָעָן אָון האָבָעָן אַלְעָ וְוַיְילָע אַיְינָע דַּי אַנְּדָרָע אַנְּגָעָקָוּט. אַזְוִי קוּקָעָן זיך אַן צַוְּיוִי גַּלְּיקְלִיבָּעָן רְחוּגָעָן מַעֲנָשָׁעָן, וְוַעַן צַוְּיוִישָׁעָן זַיְמִישָׁט זיך אַרְיָין אַ דְּרִיטָעָר, אָן אַונְגְּלִיכְלִיבָּעָר.

— נָו, בִּינְוָשׁ, ווּעַסְטָ שְׂוִין עַסְעָן? — האָט בִּילְקָע גַּעַ- פרָעָגְט.

— עַסְעָן? — האָט בִּינְוָשׁ אַיבְּרָגְעַפְּרָעָגְט, ווֹי עס ווֹאלְט גַּעֲנָאָגָעָן אַיְז אַזְעָה ווּכְטִינְגָּר זיך — אַיך ווַיְיל נַאֲך אַפְּלוֹ נִיט אַזְוִי שְׁטָאָרָך, נַאֲרָס'אַיְז שְׂווִין צִיְטָן!

— אָון אַיהֲר, בערעל? — האָט בִּילְקָע הַעֲפָלִיך, אֶבְּעָר קָאַלְט זיך גַּעֲוָעָנְדָט צו בערעלען — אַיהֲר ווַיְלָט אַפְּשָׁר אַוְיך עַסְעָן?

— עַסְעָן? — האָט אַוְיך בערעל אַיבְּרָגְעַפְּרָעָגְט, אֶבְּעָר האַלְבָּעָר פֿערְשָׁעָט אָון אַיבְּרָזְעָנְדִּין זיך אַוְוָאָה אַ צְוַיְוִיטָעָן שְׁטוֹחָ. אַיך מִיּוֹן, ווֹאָס שָׁעָן דַּא זַיְן... אָז אַיהֲר ווּעַט עַסְעָן, ווּעַל אַיך אַוְיך עַפְּעָם אַ בְּיִם טָאָן... שְׁטָאָרָך הוֹנְגָעָרִיג בֵּין אַיך אַוְיך נִיט...

ביַילְקָע האָט זיך גֵּליַַיך גַּעֲנוּמוֹעָן מַאֲכָעָן דָּעָט אַוּעָנְדָט ברוּיט אָון אַנְגָּעָצְוָנְדָעָן דַּי מַאְשִׁינְקָע. אַין צִימָעָר אַיְז גַּעֲוָאָרָעָן שְׁטִיל, נַאֲרָסְדִּי מַאְשִׁינְקָע האָט

שטארק ווי א גרויסע ביהן געוזוועשט און גערוישט. בערעל האט געוואָלט דערצעהַלען זיינע געועזענע חברים עטיליכע אין טערעסאנטש פֿאַרְפֿאַלען אין דער טורט; לְמַשֵּׁל, וועגען הונגער שטרויך, וואָס האט גערויערט גאנצע 7 טאג און מ'חאָט אויס-געפֿהרט אֶלְעָגָט זאָכָען: שפֿאַצְּרִירָען גאנצע 20 מינוט און שטעהַן ביזם פֿעַנְסְטָעָר און אַיְדְעָלָע בענעהַמּוֹנָג; ווי אויזי מען האט דעם פֿרָאַסְטָרָאָר אויס-געפֿהַיְפֿט, אָז ער איזי צו די פֿאַלְטִי שע געקומען, און אַיבְּעָרְהוּיְפֿט האט זיך אַיהֲם געוואָלט דער-צעהַלען זיינע חברים, וואָס פֿאָר אַדרְיקְעַנדָע שטימוניג ס'האָט געהַערשְׂט, בשעת מען האט אויזאנאָוּן פֿאַרְטִין אַנְפְּאַל אַוְיפֿן פֿאַלְיְצְיְ�-מִיסְטָעָר, 5 אַזְוִינְגָעָר פֿאַרְטָאָג אויס-געפֿהַיְפֿט הענִי גען; ווי אויזי אֶלְעָגָט פֿאַלְיְטִישׁ בעז אַיְינָעָם האבען געקלאָפֿט אַין די טהירען, געשלְאָגָעָן די פֿעַנְסְטָעָר, אָז צוּווּי מִידְלָעָד הָאָר בען גע'חלְשָׁט... נָאָר קוּקְעַנְדִּינְג אַוְיפֿ זיינע חברים, דָא אַוְיפֿ בִּיּוֹנְשָׁן, דָא אַוְיפֿ בִּיּוֹלְקָעָן, האט זיך אַיהֲם געדאָכְט, אָז זוי וועלען גְּלִיאָך אַנְהָיוֹבָעָן צו גענעצעָן ביַיְדָע עַרְשְׁטָעָר מעשה... — זוי זיינען קְלִיאָן געווֹאַרְעָן... קְלִיאָן... — האט ער ווֹידָעָר גענוּמָעָן חָרְזָן אַין גַּדְאָנָק, ווֹעל אַיך דָא...
 דער אַוְועַנְדְ-כְּרוּיט אַיְזָה בעשְׁתָּאָגָעָן פּוֹן ברוֹיט מִיט פּוֹטָעָר אָז פּוֹן צוּווּי סָאָרְטָעָן קָעָן, אָז פּוֹן קָאוּוּ גַּט פֿרְרוֹיִיסְט מִיט מִילְך. עַמְעַנְדִּינְג האט בערעל בעמערכְט, ווי בִּיּוֹלְקָע שְׁמִירָת אַלְעָגָט נְיִיעָשׁ שְׁטִיקְלָעָךְ בְּרוֹיט מִיט פּוֹטָעָר, לְעֵגֶט אַרְיוּפֿ די צוּווּי מִינִים קָעָן אַוְיפֿ זוי אָז ווענדָט זיך אֶלְעָגָט צו בִּיּוֹנְשָׁן, אַרְיוֹנִי קוּקְעַנְדִּינְג אַיהֲם לִיעַב אַין די אוֹינָעָן:
 — עַס, בִּיּוֹנְשָׁן... עַס...
 — זוי זיינען קְלִיאָן געווֹאַרְעָן... קְלִיאָן... האט בערעל ווי דער גענוּמָעָן חָרְזָן אַין גַּדְאָנָק...

נאכ'ן עסען האט בערעל, ווארכענדיג זייןע בליכען אויף
דעך קלויינער סאפע, וואס איז געשטאנגען חארט ביים וואנה,
שווין געוואַלט אַרוּיסָאנְגָּן זיין פערלאָנגָּן, אָז ער וועט דאַ היינט
געכטיגען... נאָר גראָד האט ביינוש מיט אַ שמייכָל, פער-
רויבענדיג אַ פֿאָפִירָאָס (אוון פֿערנָעָסָעָנדִיגָּן דערמִיט מְכַבֵּד זיין
בערעלען), אַ זאג געטהָאָן צו בִּילְקָעָן :

— ווֹוִיסְטָם, בִּילְקָעָן, אַיְן וואָס מעַן האט דעם דָּזָוְיגָּעָן
שעפָּס חוֹשֶׁד גַּעֲוָעָן ? אַ נָּיְן, טְרָעָף !

— וואָס הַיִּסְטָם חוֹשֶׁד גַּעֲוָעָן ? — האט בִּילְקָעָן זִיךְ
פֿערוֹאוֹנְדָּרָט — ווֹעֲנָגָה האט ער דעַן גַּעֲרָבִיטָם, ווֹי אַיךְ גַּעַד
דעַנְקָה, אַיְן דער בעוֹעָנוֹנָג ?

— דָּאָס אַיְזָה אַ באָזָונְדָּרָז אַזָּה, — האט ביינוש, אַרוּיפָּה-
לעגנְדרִיג זַיְן האָנְד אוֹוִיפָּה בִּילְקָעָן האַלְבָּעָן עַנְטָבְּלוֹזְעָטָר פְּלִיְּזָה
צָעָן, גַּעֲנְטְּפָּעָרט — אָז אַרְבִּיטָּר אַיְזָה ער גַּעֲוָעָן אַיְינְעָרָה... דָּאָס
געַדְעָנָה אַיךְ נָאָר... אַכְּבָּרָה היַינְט אַיְזָה ער גַּעֲוָעָן גַּאָר אַמוֹזִיסְטָם
— מעַן האט אַיהם חוֹשֶׁד גַּעֲוָעָן, אָז ער האט גַּעֲרָנְגָּעָט אַ
גַּאָרָאָדוֹאָזָה...

— וואָס רְעַסְטוֹ ? — אַיְזָה בִּילְקָעָן פֿערצִיטָּרָט גַּעֲוָאָז-
דעַן...

— נָיְן, וואָס האט אַיהֲר זִיךְ אַזְוִי דָּעַרְשָׂאָקָעָן... האט
בערעל זַי בערוהיגט, — אַיהֲר זַעַט דָּאָה, אָז אַיךְ בֵּין פְּרִיְּזָה
— יָאָ, פְּרִיְּזָה ! ווֹעָר ווֹוִים, צַי זַעַט אַיהֲר נִיט אַנטְלָאָפָעָן !
— האט בִּילְקָעָן גַּעֲזָאנְט, קַוְקָעְנְדִּיג אַוְוִי אַיהם מִיט חַשָּׁה.

— נָיְן, אַזְוִאָה העַלְד בֵּין אַיךְ נָאָר נִיט... סַחְיִיסְטָם, אַיְינְעָנְטָה
לִיךְ האָב אַיךְ גַּעֲלָעָרט מִיט אַחְוָר צְרוּיָּס צַוְּיָּס צַוְּיָּס אַנטְלָוּפָעָן...
נאָר...

ער האט אַ סּוֹט גַּעֲתָהָאָן אוֹוִיפָּה ביינוש', אוֹוִיפָּה בִּילְקָעָן אוון
אוֹוִיפָּה דַּי צְזוּיִי בעטָעָן פָּוּ דעם דָּזָוְיגָּעָן פָּאָר פָּאָלָק, ווֹי אַזְוִי זַי
ער זַי דָּעַרְצָעָהָלָעָן מעַשְׂיוֹת ?...

אין צימער איז ווידער שטיל געוויארען. ביילקע האט אַ
סּוֹל גַּעֲתָהָאָן אַוְיָה בִּיְנוֹשָׁן אָזָן אַוְיָה בְּעֶרְלָעָן, אָזָן אַמְבִּין אַוְיָה
שְׁטוּמָלְשָׁוֹן וּוְאַלְטָן נְלֵיָיךְ פָּעָרְשְׁטָעָהָן, אָזָן דָּאַסְטָהָזָן זַי גַּעַד
פְּרָעָגָט :

— וווען ווועט ער שווין אַוְעַפְגָּהָן?

בייניש האט דעם קוק, קענטיג, פערשטאנגען. ער האט זיך
אויפֿגְנָהָוִיבָּעָן אָזָן וּוְעַנְדְּרָדִינְג זַיךְ צַו בְּעֶרְלָעָן האט ער גַּעַזְגָּט:
— נַגְּ, אָזָן וּוְאַס אַזְּ אַמְכָּח אַדְרָה — האט אַיהֲר שְׂוִין?

אייהֲר דָּאַרְפָּט זַיךְ דָּאַךְ עַרְגָּעָז וְעַהָּן אַיְנוֹמָעָלְדָּעָן. הַיְינָט אַזְּ
דָּאַךְ סְכָנָות נְפָשָׁות!

— דָּרְדִּי חְדָשִׁים טְוָרְמָע ! — האט ביילקע אַ דָּעַרְשָׁאָר
עַנְגָּעָהָאַלְפָעָן.

— קִיְּזַן דִּירָה האָב אַיךְ נִיטָּה... אַיךְ מִיְּזַן אַ נְאַכְּתָּ אַיבָּעָרָד
נַעֲכְטָוָעָן אַזְּ קִיְּזַן סְכָנָה נִשְׁטָּה... האט בערעל בערְחוּנְטָן...

— נַגְּ, האט אַיהֲר שְׂוִין וּוְאַוְ? — האט ביילקע גַּעַד
פְּרָעָגָט. מעַן ווועט דָּאַךְ בָּאַלְדְּ פָּעָרְמָאָכָּעָן דַּי טְוִיעָרָעָן.

— אַיךְ האָב גַּעַמְיָינְט... אַיךְ האָב גַּעַוְאַלְטָן דַּאְ בַּיְ אַיךְ
אַיבָּעָרְנָעְכְּטִינְגָּעָן...

— וּוְאַס רָעְדָּת אַיהֲר ? בַּיְ אָנוֹן ? וּוְאַוְ? ... סְאַזְּ אַיךְ דָּאַךְ
נִיטָּא וּוְאַוְ... מִיר האָבָעָן דָּאַךְ נָאָר אַ יִזְּ צִימָעָר. אַיהֲר
וְעַהָּט דָּאַךְ... האט ביילקע זַיךְ וְויַ רְחָמִים גַּעַבְעָטָעָן...

— אַיהֲר וְעַהָּט דָּאַךְ, אָזָן צִימָעָר... וְויַ אַזְּוִי ? האט
זַיךְ אַוְיךְ בִּיְנוֹשָׁן גַּעַנוֹמָעָן בעטָעָן.

בערעל האט זַיךְ דָּעַרְמָאָנָט, אָזָן מִוְּטָעַטְלִיכָּעָן יַאֲהָר צְרוּרָס
זַיְנָעָן עַד, בִּיְנוֹשָׁן אָזָן ביילקע אָזָן נָאָר צְוּוֵי חַבְּרָטָעָס
אָזָן צְוּוֵי חַבְּרִים גַּעַשְׁלָאָפָעָן אַלְעָ אָזָן אַ קְלִיְינָעָם צִימָר אָזָן עַס
אַזְּ אַוְיסְגָּעְקָוּמָעָן אַזְּוִי שְׁעָהָן, אַזְּוִי פְּרָעהָלִיךְ אָזָן אַזְּוִי עַרְחָאָבָעָן.
ער האט דָּאַס זַיְ גַּעַוְאַלְטָן דָּעַרְמָאָנָט, נָאָר אַ קְוָקְטָהָוָעָנְדִינְג
אַוְיָהָז צְוּוֵי בעטָעָן פָּוָן דָּעַם דָּאַזְּגָעָן פָּאָר פָּאָלָק, וְויַ אַזְּוִי זַיְ

זינגען ריין און אַרְעַנְטְּלוּיךְ פֿערְבַּעַט, האַט עֶרְ גְּלִיּוֹךְ דַּעֲרְפִּיחָלֶט
דאָס קְלִינְלִיבָעַ לְעָבָעַן, ווֹאָס עַס פִּיהָרָעַן אַיצְטַ דֵּי דָּזִוְנָגָע
צְוּוּיִי גַּעֲוּזְעַנְעַן חֲבָרִים אַיִן דֻּעַם דָּזִוְנָגָעַן צִוְּמָעָר אָן עֶרְ האַט
זַיְךְ אַוְיְפְּגָנְהַוְיְבָעַן פָּוֹן אַרְטַ אַוְיְךְ אַוְעַקְצְּגָנְהָן.

דַּרְעוּהַעַנְדרִיךְ, אָז עֶרְ הַוִּיכְבַּט זַיְךְ אַוְיְךְ אַוְעַקְצְּגָנְהָן, זַיְיךְ
נָעַן זַיְוְרָעַ פְּנִימְעַר גַּעֲוָאָרָעַן גְּלִיּוֹךְ פֿערְעַנְדרָעַט. אַ זִּיסְעַ
צַוְּפְּרַעְנְהַיִּיט אָן גַּוְטְסִיסְיַט האַט זַיְךְ אַוְיְךְ זַיְיךְ אַוְיְסְגָּנְאָסָעַן.
בַּיְלְקָעַ האַט גַּעֲהַלְפָעַן זַוְכָּעַן זַיְין חָוָט, ווֹאָס האַט זַיְךְ פֿערְ-
וּאָרְפָּעַן הַיְנְטָעָרְן' קָאָמָאָר, אָן אָז בַּעֲרָעַל האַט אַיְחָר נִיט גַּעַ-
וָאַלְטַ לְאַזְעָן, האַט זַיְיךְ פְּרִיְנְדְּלִיךְ גַּעַונָּגָט :

— אָךְ, אָיךְ בָּעַט אַיְיךְ וּעָהָר ... אַדְרָבָה ... אָט אַיְזָעַם ...
אוֹן בִּיְנוּשָׁה האַט אַרוּסְגָּעָכָאָפָט דֻּעַם פְּאָרְטְּסְגָּאָר, אוֹן גַּעַ-
בְּעַנְדרִיךְ בַּעֲרָלָעַן אַ פְּאָפְּרִירָאָם, האַט עֶרְ גַּעַונָּגָט :

— אַיְחָר רַוִּיכְעָרָט, דָּאָכְטַ זַיְךְ ... אַיְחָר וּוּוִיסְטַ דָּאָה, אָז
מִיטְּן' גַּרְעַסְטָעַן פֿערְגַּנְגַּעַן ... נָאָר סְאַיְן נִטְאָ וּוּאוֹ ... אַיְחָר
זַעַחַט דָּאָךְ ...

— סְזַוְאַלְטַ נָאָר גַּעַוְעָן וּוּאוֹ ... מִיטְּן' גַּרְעַסְטָעַן פֿערְגַּעַן-
גַּעַן — האַט אַוְיְךְ בַּיְלְקָעַ צְוּנְגַּהְלָפָעַן.

אוֹן זַיְיךְ גַּעַוְעָן גַּזְוִי גַּטְמַ, אָז בַּעֲרָלָעַן האַט זַיְךְ
גַּרְאָכְטַ, אָז זַיְיךְ וּוּאַלְטָעַן אַיִּהְמַ יַּעֲצֵט אַלְצַ אַוְעַקְצְּגָנְהָן, נָאָר
עֶרְ וְאַלְזַיְיךְ אַלְיְוָן, עֶרְ וְאַלְזַיְיךְ אַוְעַקְצְּגָנְהָן ...
די דָּזִוְנָגָעַ פְּרִיְנְדְּלִיכְסִיטַה האַט אַיִּהְמַ אַזְוִי בַּעֲלִיְידָגָט, אָז
עֶרְ אַיְזָעַ צְוּטְמָעַלְטַ גַּעַשְׁטָאנָעַן אָן גַּעַנְעַנְדרָגַ זַיְךְ, האַט עֶרְ
גַּעַשְׁטָאמָעַלְטַ עַפְעַם מַאֲדָנָעַ אַונְדִּיְתְּלִיבָעַ וּוּעַרְטָעַ, אָן האַט
זַיְיךְ בִּיְדָעַן זַעַחַט שְׁמָאָרָק גַּעַדְאָנָקַט פְּאָרְן' אַוְעַנְטְּ-בְּרוּטִיְּטַ ...

אוֹן עֶרְ אַיִּזְוִי אַרְוִיִּים, אַיִּזְוִי שְׁוִין דַּרְוִיסְעַן גַּעַוְעָן פֿינְסְטָעַר, די
טוּיְעָרָעַן פָּאַ דֵּי הַיְזָעָר — אַוְמָעָטָם פֿערְשְׁבָּאָרָט. אָן אַיִּהְמַ
הַאַט זַיְךְ גַּעַדְאָכְטַ, אָז פֿערְשְׁפָּאָרָט זַיְינָגָעַן זַיְיךְ נָאָר פָּוֹן אַיִּהְמַ
אַלְיְוָן. אָן עֶרְ האַט זַיְךְ דַּעְרְפִּיחָלֶט, זַיְיךְ אַגְּרוּסְעַר פֿערְבַּעַכְעָר.

א דערשראָקענעער האט ער זיך געלַאָזֶות געהן ווייטער און
טרעפֿענדיינ איזן אָרגּ נאָס אָז אִיןְזָאָמָעַן גָּרָאָדָאָוָאַי, האט
זיך אַיהם גָּעוֹאָלָט צוֹגְעָהָן אָזְן פֿרְעָגָעָן:
— ווייסט נִיטּ חַבָּר, וואָו שָׁעַן מֵעַן עֲרַגְעַץ אַיבָּעָרָעָכְץ
טִיגְעָן? ...
אוֹנוֹ גָּלְיִיךְ האט ער זיך פֿערְשָׁעָמָט אָזְן דערשראָקענען פֿאָר
אָזָאָ מַאְדָּנָעָם גָּעָרָאָנָס אָזְן האט זיך געלַאָזֶות געהן ווייטער,
זָוְכָעַן חַבָּרִים... .

מגן מאם ע

(דערצעהלהט פון אן ארבוייטער)

פָּרֶד קַעֲמֵט צָהָל אֵיךְ דָּרֶד מַאֲמָעָן 6 רֹובָעֵל אַחֲרוֹשׁ. אַלְעָלָה
דְּרָאַנְעַרְשְׁטָאגּ אַוּוֹעָנָה, וּוֹעֵן אֵיךְ קָומֵס פָּוּן דָּרֶד פָּאַכְּרִיךּ אַפְּעָרָה
מַאֲמָטָעַטְעָרָ, אַפְּעַרְשָׂוֹאַרְצָטָרָעָר אַזְּנוֹן דִּי מַאֲמָעָ בְּעַגְעַנְעַטְמָן מַךְ
מִיטָּטָאַטְעָלָעָלָעָ, נַעַמָּה אֵיךְ שְׁטוּמָ אַרְוִים דָּאַסְטָבְּעַלְעָלָעָ אַזְּנוֹן
צָעַלְהָלָאַיְהָר אַזְּנוֹמָ צָעַהָן גַּיְלָדְעָן — אַיְיָנְצִינְגָּן גַּיְלָדְעָן. דִּי מַאֲמָעָ
צָעַלְהָלָטָעָס אַיְבָּרְמִיטָּטָאַטְעָלָעָלָעָ, לְעַנְטָס אַרְיוֹן אַיְן אַ
בְּלַעֲמַנְעָרָפְּעַרְשָׂאַוְוַעְטָעָרָקְּוָאַרְטָםָ, וּוּלְעַבְּעָ אַזְּנוֹ נַאֲרָמִיט 10
אַחֲרָה צְוִירִיךּ "טְרִיוֹףּ" גַּעֲוֹאַרְדָּעָן אַזְּנוֹ דִּינְטָפָּן דַּמְּאַלְסָ אַלְסָ
אַיְהָרְ קַאַסְעָן, אַזְּנוֹמִיטָּטָאַטְעָלָעָלָעָ זַאנְטָ זַיְהָרְוִים :
— נָהָרָעָן !

איהר בערשטעטעה? — די מאמע, די אלטער, פֿרּוּמָע מאַז
מע, ווֹאָס דערמאָנט נאָך יעדערע צוּווִי ווערטער דעם „רבונֶ
שֶׁל עֲוֹלָם“, ווֹאָס קָאָן אוֹיסוּוֹוינְגָּן דעם גָּאנְצָעָן שָׂסְתָּהָנָּת,
וֹאָס מאָכָּט אַ בְּרָכָה אוֹוֵף אַבְּיָסָעָל קָאָלָט וּוּאָסָעָר, ווֹאָס עַסְט
נִיט אוֹרִי אַ כּוֹיַּת ברוּיט אַוְמְגַעַוְאַשְׁעָן, — מִין אלטער פֿרּוּמָע
מאמע זָאנְט מִיר גְּלִיּוֹר:

— נו, געה עסען... געה ווואש זיך, דאס האט זיך מורה צו
ויאגען....

פערטמעלע א וואך, און אפשר א צוויי נילען...

לייעב האב איך זי ניט, נאר דאמאלס, וווען איך געה גלייך
צום טיש עסען אומגעוואשען, און מהו נאך אוים דאסם הייטעל,
— דאמאלס ווינט מיר דאס הארטז אויף מיין ארימער פרומער
מאמען, וואס איז גענڍיתהיגט פאר א פערטעלע א וואך צו

פארקייפען איהר גרויסען, שטראקען נאט...

איך בעשלים מיך אלע טאגן כמעט, פון היינט און געהן
וואשען זיך און עסען איזן א הייטעל, נאר איך פען ניט,
קען ניט!... איך בין, פערשטעהט איהר מיך, און ענטויסעל-
טער ארבײַטער, איך וויס, איז דער הימעל איז קיין הימעל
ניט, — עם איז לופט; איך וויס אכיסעל פון דאָרוּזִינֶזֶם,
איך וויס וואס בעדייט קאָפִיטָאָל, איך וויס, ווי איזו די
ערשטעה מלוכחה האט זיך גענְגִינְדָּט, איך וויס ווי איזו אלע
מנהנים האבען זיך ענטויסעלט. דאס וויסען האט מיר איזו פיל
מיה געקסט, און פלוֹצִים — געה וואש זיך צום עסען און עס
איין א הייטעל!... אמת, דער מאמען איז א רחמנות, אבער מיר
אייז דאך איך א רחמנות, אונ, פאר וואס זאל מיין גאט זיין
בילונער פאר איהר גאט?...

אבער לויידען לוייד איך דערפֿון זעהר טיעָפּ און סיון גרויס
חנהה האב איך ניט פון עסען!...

אָמָּאֵל לוייפּט נאָך צו מיין בְּלִיבְּכָּעַ 13-יעָהָרִיגָּעַ הַוְּנָגְעָרִיגָּעַ
שׁוּעוּסְטָעָרֶל אָוָן כָּאָפְּטָאָט אֲשָׁטִיקָעַ בְּרוּיטָ פָּוּן טִישׁ, אָוָן כָּאָפְּטָאָט
זיך גְּלִיאָך עַסְעָן. דִּי מַאְמָעַ דַּעֲרוֹזָהָעָנְדִּיגָּעַ עַסְעָן, פָּאָלָט אוֹיףָ אַיהָר
אוֹיףָ אָוָן שְׁלָאָגְנָעָנִיגָּעַ זיך, שְׁרִוְיטָ זיך:

— אָ, דָו גּוֹיָה דָו, מְשׂוּמְדָתְטָעַ! אָהָן גְּעוּוֹשָׁשָׁעָן!...

— „מַאְמָעַ—אָוָן אַיְקָה?“—רִוִיסְטָ זיך בַּי מִיר שִׁיעָר
נִיט אָרוּסָ פָּוּן דָעַר צוֹנָגָן.
אוֹן מִיר דַאְכַט זיך, אָז דִי מַאְמָעַ פִּיחַלְטָ עַס אָוָן ווּוִיל
מִיר עַנְטַפְּרָעָן:

— דָו, מיין זוּהָן, מעַנְסָט — דָו פָּעָרְדִּינְסָט...

איך מנגן-איך פערדרון. אט ווועט זי באולד געהן אין
אטסטקע אונז ווועט פאר מײַנע געלד נעההמען פֿלוּיש, אונז מאָרגען,
פֿרִיטְיאָן, ווועט זי שבת מאָכען, זי ווועט קוֹיפֶּען ליכט אונז ווועט
זויי בענשען, אונז פֿערְדְּקָעְנְדִּיגְמִיט די הענד דאס דארען צע-
סְּגַנְּוִיטְשָׁע פְּנִים, ווועט סיינער נִיט זעהן אַיהֲרָע טְרֻעהָרָען, אוּר-
סְּבָע, נַאֲך אַיהֲר מְיוֹנְגָּנָּה, גַּטְמָ.

רחמנות האב איך שטארק אויף מיין מאמען; אzo איך זעה
אייהר פאר דער צייט פערעלטערט-פנימ, אzo איך זעה אייהרע
אויסנסגעלאשענע פערצ'וּוּפֿעלטַע אוינגען, אzo איך זעה אייהרע
דאָרָעַ הָעֵנָדַן, וועלכע ציטערן, ווען זוי דערלאָנגען מיר צום טיש
עפְּסָעַן, — אzo איך הער אייהר שטיל דערשלאָנגען קול,
קלעלעט מיר דאס האָרַץ, — לִיעְבָּבָר האָבָּאָךְ זוי ניטט —
איך בין אzo אָרוֹמְעָר דערשלאָנגען אָרְבִּיטַרָה, פּוֹן פִּינְסָ
טען בעי פֿוֹנְסְטָרָר שְׁטוּה אָיך אַין פָּאָבְּרִישׁ אָזָן זעה נאָרָ פָּאָר
מִיר דַּי דָּאָרָעַ פֿנְיְמָעַר פּוֹן מִינְעַן חֲבָרִים, הָעָרָ נאָרָ צְרוֹת אָזָן
גְּרוֹת פּוֹן זַי, זעה פָּאָר דַּי אָוִינְעַן דַּי גְּרוֹיסָעַ פֿעַרְשְׁטוּיְבָּטָע
עַנְסְטָעָר, אַיבְּרָעַנְצְּוִינְגָּן מִיט אַיְזָעָרָנָעַ גְּרָאָטָעַ, וּוּי פָּאָר
אָרְעַסְטָאָנְטָעַן, — אָיך האָבָּ קִיְּנוֹמָל נִיט גְּזֻעָהָן קִיְּנוֹ לִיכְטָיָ
עַן גְּרוֹיסְעַן זָאָל, אַוְיסְעַר אַיְזָן מָאָל, ווען אָיך בין אַרְיוֹן צָוָם
אַבְּקוֹרִיקָאנְט אָזָן וְאַוְרְטָעַנְדוֹגָן אַוְוָה אַיְהָם אַין דָּעַרְ פְּיָה, הָאָט
יְיָדָ דַּי טָהָיר פּוֹן זָאָל גְּעַפְּעַנְט אָזָן עַס הָאָט עַפְּעָם אַ פֿינְקָעָל
עַתְּהָאָן אָזָן זִיךְ רְיַיךְ צְרוֹרָק פֿעַרְמָאָכָט אָזָן דָּאָכָט זִיךְ אַוְוָה
זַיְבָּיגָן... אָזָן דָּאָרָ, וּוּט אַוְיהָר גְּלוּבָעָן, שְׁמַעְתָּ אַין מִיר אָ
שְׁמָה פּוֹן אַ רְיַיכָעָן, פּוֹן אַ שְׁטָאָרָקָעָן, פּוֹן אַ רְיַיכָטָאָקָרָאָט.
הָאָבָּ פֿיְינְט אַרְמְקָיִיט, פֿוֹנְט שְׁוֹאָאָקָיִיט, דָּרְשָׁלָאָגְעָנָהִיט...
יְיָדָ וּוּוִוִּים נִיט פּוֹן וְאַנְגָּעָן קּוֹמֶט עַס צַו מִיר? מִין טָאָטָע, מִין
אַטְּאָמָע, מִין באָכָע, מִין זַיְדָע — דַּי גְּאנְצָע מְשָׁחָה, וְאָסָ
זְלַעַפְּעָן אַוְוָה זִיךְ דַּי יְרוֹשָׁה פּוֹן צְעָהָן דְּרוֹתָה אַרְיָמְקִיִּיט, זַיְנָעָן
לְעָזָזִי גְּעוּהָהָנָט דָּרְצָוֹ, אָזָן סְרַעַכְעָן אַפְּיָלוֹ נִיט שְׁטָאָרָק,

און בוקען זיך און ביינגען זיך פאר א גראשען, פאר איזין איינץ
 ציגען קליעינעם גראשען, און אייך, זוייער ירוש, וואס אין מיר
 פלייסט זוייער בלוט, האס עס איזו, דריש די פוייסטען קעגען
 דעם אליעם, און האב פייןט מײַן איגונגעער מאמען...
 און אפטמאָל, ווען די מאמע דערלאָנט מיר עסען און
 אייך זעיז זיך אועעם בײַם טיש, טהו אַ ואָראָפּ דאס היטעל און
 הוייב אָן גלייך עסען, און די מאמע רוקט זיך, זוי אַ שאָטען און
 מאָכט זיך כלומֿרְשֶׁט ניט זעהנדיג און ניט וויסענְדִּיג, קאָכְט
 אין מיר אויף דאס בלוט און מיר ווילט זיך אויסרוףּען :
 — מאמע, וואס זאגסטו נאָר נישט ? וואס שווינסטו ?
 מאמע ! שלָאנָג מיך, צוףּ מיך, רוַיָּס מיך — שריַי, בייזער
 זיך ! מאמע, פראָטעסטייר, ווען מען קוֹיפּט ביַי דיד אַב פאר
 אַ פערטעלע דײַן גָּאטָט, מאמע לְאֹזּוּ זיך ניט !... דָּאנְגָּעֵל זיך !...
 נאָר די מאמע געהט צו און מיט אָן אַראָבענְאָלְזָעָנָעָם
 לאָפּ, מיט אַ קְרָאנְקָעָן קוֹל פְּרָעָנָט זַי :
 — וועסט אָפּשָׂר עסען אַ שְׁטִיקָעָל רַעֲטָעָר צוֹם פְּלִוִישׁ ?...
 „מאמע, אייך עס דאָר אָהָן אַ היַטְעָל“ — שְׁפָרִינְגָּט מיר
 פָּוּן צוֹנגּ, נאָר אייך האָב רַחֲמָנוֹת אויףּ אַיהָר אָן האָלָט זיך
 איין. —
 לייעב אָבעָר, האָב אייך זיך ניט ; נאָר אייך האָב זיך אלְיאָוּ
 אייך ניט לייעב !...
 אָון ווועמען האָב אייך דען יאָ לייעב ?

דער פ. פ. סיניק.

.1.

געעהרט האט ער צו דער פויילישער סאציאלייסטיישער פארטיה. געווען איז ער אבער מעהר פאליאם, ווי סאי ציאלייסט, וועניגנטענס האט זיך איזוי געדאכט, לוייט זיינע מיינונגגען, וואס ער פלענט אפט ארויסזאגען. בעגעגענט האט איך זיך מיט איהם איזן קראקיין, וואו ער האט אלס אנטלאפענער פאר פאליצי פערמאָלְגּוֹנוֹגּוֹן איזן ווארישע, זיך דא בעזעקט.

— איך מוז וואוינגען און א פויילישער שטאָרט! — האט ער מיר ערקלעהרט, ווען איך האב אים געפֿרענט, פאר וואס איז ער ערניעץ אנדערש ניט געפֿאַחרען.

געווען איז ער אן איינטָאָכָּעָר אַרְבִּיטָּר, אבער ניט קיין עס-הארץ איזן עקאנָאמִישׁ און סאציאָלָעָ פֿרָגָעָן: אן ענטוּוּיָּ שְׂלָעָטָר, הייסט עס. און כאטש ער האט זיך ענטוּסְעָלָט אַוְּפָּרָעָטָר אַוְּדִישָׁעָר לְיטָעָטָר, ד. ה. אוּפָּה דֵּי אַרְדִּישָׁע אָונְלָעָנְלָעָן. בראָשָׁרָעָן, האט ער אבער פּוֹן אַרְדִּישָׁע ניט שְׂטָרָק גַּעַהְאַלְטָעָן. געוֹאנְטָן, איז איזין ווּסְפִּיאָנְסָקִי איזוּ מעָהָר ווּרְתָּחָה פּוֹן אַלְעָ אַדִּישָׁע שְׂרִיבָעָר מיט פְּרִיזְן צוֹזָמָעָן.

— נאָר איזין פִּינְגָּנְבָּוִים איז דָּא, וואס מעָן שען זיך מיט איהם רעכענען, פְּלָעָגָט ער זיך כָּאָפָעָן צְרוּיכָּס. פּוֹן פִּינְגָּנְבָּוִים'עָן האט ער שְׂטָרָק גַּעַהְאַלְטָעָן, גַּעַהְאַלְטָעָן צִירָט וואס ער גַּעַהְעָרט צוּ פ. פ. ס. איזן אַפְּיָלוּ וואס איזן אַמְּעָדָרֶיכָּא אַרְבִּיטָּר ער אַוְּדִישָׁע דֵּי דָּאוֹינָעָ פֶּאָרְטִּיאָ. אַין אַלְעָ דִּסְ-

פומען מיט מיר פֿלענט ער זיך בעציהען אויף פֿיינגענבוים'ס מאמרם, ווי אפרומער איד בעציחת זיך אויפֿן שלחן ערוך. איך פֿלעג מיט איהם אפט זיך בעגעגענען און מפלפל זיין זיך. ניט חילוח וויל איך האב שטארק געהאלטען פֿון זייןע מײַינונגנען שעגען וועלכע עם איז קראאי אַרוויסטערעטען. עס איז מיד געוען נאָר אַינטערעסאנט, ווי אווי דער דאַזינער אַר בּוּיטער וועמעס נאָמען איך וויס ער הײַם ניט, האט לְיעַב געהאט דאס פּוֹליישׁ אָונ זוי ער פֿלענט זיך אויס דריוקען וועגען אַידען אָונ אַירדישקייט. איך האב אַין איהם גע-
זעהן אַ מוסטער פֿון אַנוּזער צוקאַלעטער יונגענד...

— אַידען אַסִּימִילְרָען זיך! דאס איז אַ פֿאַקט! פֿלענט ער זעהר אַפְּט זאגען — אָונ דאס איז דער אַיִּינְצִינְגָּר וועג. דאס היַפְּעַלְעָא נַצְיָאָנָלִיסְטָען, וואָס ווענדען אָן אַלְעָג געקִינְסְטְּעַלְטָע מִוְּטָלְעָן ניט צו דער לאָזען דאס, בעטראָכָט איך,
ווי פָּאַלְקָס-פֿערַעַטָּר...

— אָונ פָּאַר ווּאָס אַסִּימִילְרָט אַיהֲר זיך ניט? — פֿלעג איך איהם פרעגען.
— ווּאָס היַסְט — איך אַסִּימִילְר זיך ניט? — פֿלענט
ער זיך אַנְצִינְדָּען — ווּאָס זעהט אַיהֲר אָונ מיר אווי פֿיעַל אַי דישקייט?

— אַבָּעָד חתונה האט אַיהֲר געהאט מיט אַ אַידְישַׂ מִיְּהָ דעל... — האב איך איהם אַ שְׂטָאָך געטהָן.
— ווּאָס היַסְט מיט אַ אַידְישַׂ מִיְּדָעָ! — האט ער זיך אַנְגַּעַכְאָפְּט — איך וואָלט זיך ניט אַבְּגַ�עַגְט פֿון אַ פּוֹליַשְׁ מִיְּדָעָ אָוֵיך. עס האט זיך פֿונְקָט אווי געמאָכָט...
— ווּאָס היַסְט גַּעֲמָאָכָט? — האב איך כְּלוּמְרִישָׁט גע-
פֿרוֹפְּט מיט איהם דיסְקָטוּרָעָן — אַיהֲר, אַלְס מַאֲרָקִיסְטָט, זאָלט
עם זאגען, איז מיר אַ וואָנדָרָה. יעדע זאָר האט דאָך אַיהֲר
אוֹרְזָאָכָע.

מייט דעם דאוזיגען שטיקעל דריש האָט אַיך אַיהם אַין אַנְ
הויב אַנְידערונגשטעלט. ער, אַ פערהָאָרְעוּוּעָטָעָר אַרְבִּיטָר, אַיְ
קַעַנְטִינְג נִיט אֹזַי גַּעֲשִׁיט גַּעֲוָעַן צַו פַּעֲרָעָנְטֶפְּעָרָעַן קַשְׂוָתָן.
בָּאַלְד אַבָּעָר האָט ער זַיך גַּעֲכָאָפָט אָוֹן גַּעֲנְטֶפְּעָרָט :

— מֵיַן וּוֹיְבָעֵל, מַעֲגַט אַיְהָר מִיר גַּלוּבָעַן, אַיְזַן אַנְ אַמְתָּע
פּוֹלִיאָן — אַיְן שְׁטוּב רַעֲדָעָן מִיר פּוֹלִיאָישׁ, לַיְעַנְעַן פּוֹלִיאָישׁ
בִּיכְעָר, גַּעַחַעַן אַיְן פּוֹלִיאָישׁן טַהָעָטָעָר, אַיְהָר מַעֲגַט מִיר גַּלוּבָעַן
בְּעַזְ... האָט ער זַיך וּזְיך גַּעֲנוּמָעַן בַּעֲטָעַן רַחֲמִים — מֵיַן וּוֹיְבָעֵל
אַיְזַן זַעהָר וּוַיְמַט פּוֹן אִידְישְׁקַיִט.

— אַיך גַּלוּבָעֵל ! — האָט אַיך אַיהם בַּעֲרוּחוּגַט, אַבָּעָר
אַיְהָר זַעהָט, אַז נִיט אֹזַי גַּרְנְגָן אַסְמִילְוִירָטָן מַעַן זַיך דָּאָך .
— אָוֹרָאָי ! — האָט ער מַורה גַּעֲוָעַן, אַז אַיְזַן קַעַנְטִינְג
צַוְפְּרִידָעָן גַּעֲוָעַן, וּוֹאָס ער אֹזַי וּזְיך עַס אַיְזַן אַרְוִיסְמְעָרָקְבָּעָן אַ
גַּאנְצָעָר פּוֹן מֵיַן פְּרִיהָעָדוֹגָעָר קַשְ׀יָא — עַס דָּאָרָפָן נַאֲך גַּעַד
דוּעָרָעָן, אַבָּעָר בִּיסְלָעָכוֹזָיָן, בִּיסְלָעָכוֹזָיָן אַסְמִילְרָעָן זַיך אַיך
דָּעַן. דָּאָס אַיְזַן אַ פְּאָקְטָן !

אוֹן קוּמוּנְדִּיג שָׁוֹן וּוֹיְדָעָר צַו זַיך פְּלַעַגְטָן ער אַנְהָוִיבָעָן
וּוֹיְטָעָר אַרְוִיסְמְאָגָעָן זַוְינָעָן מַיְוִינְגָעָן וּוֹעֲגָעָן אִידְישְׁקַיִטָּן :

— אַט נַעֲמָת לְמַשֵּׁל אַ בְּרִית בֵּי אִידְעָן... נָו, אַיְזַן דָּאָס
נִיט אַזְיָאָטִישָׁ?... דָּאָרָפָן זַיך אַיְדָעָן הַצְּלָטָעָן בֵּי אַזְאָז אַזְיָאָז
טִישָׁעָן מַנְהָגָן? ...

— נָו, אוֹן אַוִּיסְטָר דֻּעַם האָבָעָן מִיר דָעַן גַּאֲרָנִישְׁטָט ? —
הַאָט אַיך אַיהם קָאָלְטָן גַּעֲפָרָעָט .

— יָאָ, מִיר האָבָעָן נַאֲך גַּעֲנָגָן נַאֲרִישְׁקַיִטָּעָן — האָט ער
זַיך גַּעֲוִיזְצָעָלָט — לְמַשֵּׁל : מַלְקוּת, כְּפָרוֹת שְׁלָאָגָעָן, תְּשִׁלְיך...
— נָו, אוֹן דַּי פָּאָלִיאָקָעָן האָבָעָן שַׁעַהְנָעָרָעָן מַנְהָגָן ?

— גַּעֲוֹעָהָנְלִיךְ, יְעַרְעַס פָּאָלָק האָט נַאֲרִישְׁעָן מַנְהָגָן —
הַאָט ער מִיר נַאֲכָנְגָעָבָעָן, אַבָּעָר אַזְוִינָעָן מַנְהָגָן, וּזְיך אִידְעָן
הַאָבָעָן, האָט עַס קִיּוֹן פָּאָלָס נִיט .

.2.

איונמאל געהגענידיג פארנאכט אין נאם, האב איך איהם בעגעגענט, טראגענידיג אין בידע הענד קליענע פעלען פערדי וויקעלטע אין פאפירען.
— א, וואס מאכט איהר? — האב איך איהם אבעגע שטעלט.

— איך האב זעהר פיין צויט ניט! — האט ער געגענט ערטר און, ווי פערשעטט, אין א רגע ארום צונגגעבען:
— מײַן וויב האט היינט ביינאכט א אינגעל געבורידען...
— מזל-טוב איך! — האב איך געלאכט — זענט איהר

שווין א טאטע, הייסט עט.
— א טאטע, ווי דען? — האט ער מיט א פערשעטער פרעהליךטייט מורה געווען.
דיספוטירען מיט איהם איז איצטער, נאטירליך, קיון צויט ניט, איך האב איהם אבעגעלאווען, זאל ער געהן געונטער היהיט דער פ. פ. ס-זניק... נישקsha, ער ווועט נאך קומען.
און ער איז טאטע אין א וואך ארום געסמען צו מיר.
— וואס ווועט איהר זאגען גוטס? — האב איך איהם געפראונגט.

— איהר ווועט פון מיר לאכען, — האט ער ווי א דערשר אקענער געתטאמעלט — און איהר ווועט זיין גערעכט... געבעלט איך א מעשה, איז מײַן וויבעל וויל ניט אנדערש פראווען א ברית...
ענרגענידיג די פאר וווערטער איז ער געוואָרען איזו רויט,
או איך האב גלייך פערשטאנען, איז ניט דאס וויבעל אליאין וויל דאס, נאך ער וויל דאס אויך... און איך האב זיך געסטאָר רעט איהם ארויסנעהמען פון דער פערלעגענההייט.
— וואס הייסט לאכען? ... פאר וואס זאל איך לאכען? ...

מען קאָן זיָן אַ פְּרוֹמֶעֶר פ. פ. סְ-זִינִיס אָוֹן מַאֲכָעָן אַ בְּרִית.
— דָּאַס פֻּרְשְׁטָה אֵיךְ, — האָט עַר וּוִי קְוּמַנְדִּינְג צַוְּרִיךְ
גַּעֲזָאנְט — פָּוּן מַיְוִינְג מַיְוִינְגְּנָעָן וּוְעַל אֵיךְ קִיְּינְמָאָל נִיט אַכְּבִּ
טְּרַעְטָעָן... זָאַלְט אַיְהָר לְמַעַן הַשֵּׁם מַאֲרְגָּנָעָן קְוּמַעָן... מַעַן מַוְּ
דָּאָךְ הַאֲבָעָן אַ מַנְיָן. וּוּאַס זָאַל מַעַן טְהָאָן?
— מַעַן אַיְזָן דָּאָךְ עַפְּעָס שְׂטִיכְלָעָר אַיְדָעָן... — הַאֲבָ אֵיךְ
אַוְתְּנַטְּעַרְגָּעָה אַלְטָעָן.

— זָאַל זיָן שְׂטִיכְלָעָר אַיְדָעָן... טְהָוָת מִיט מַיר וּוּאַס
אַיְהָר וּוְילְטָן, אַכְּבִּי קְוּמָט מַאֲרְגָּנָעָן עַל אַזְוִינְגָּר.
— אֵיךְ בֵּין גַּעַמְעָן פְּנִיקְטָלְדָן. גַּעַוְאַיְינְט הַאָט דָּעַר אַרְדָּ
בִּיְוִיטָעָר אַיְזָן אַ קְלִיּוֹן צִימָעָרָל; דָּעַר מַנְיָן אַיְדָעָן מִיט דִי עַטְלִיךְ
כַּעַנוּטִיגָּע פְּרוֹיָעָן בַּיְּ דָעַר קִינְפְּעַטְאָרִין הַאָט גַּעַמְאָכָט אַן אָוְנִ
עַרְטְּרַעְגְּלִיכָּע עַנְשָׁאָפָט, אַזְוִי, אַזְוִי דָעַר בַּעַלְ-סְנָדָק, דָעַר בַּעַלְ-
הַבַּיִת פָּוּן הוּוֹן, אַ דִּיקְעָר בַּיְּכִינְעָר אַיְדָה, הַאָט קוֹסְמָזִיד אַזְוִי
אַרְטָן גַּעַפְוָנְעָן.

דָעַר בַּעַלְ-בְּרִית אַבְּעָר אַיְזָן נְעֻזָּעָן אַגְּנַעַרְקָט, אַדְרָבָא
זַיְן גַּנְגָּצָעָס אַיְסְזָעָהָן אַיְזָן גַּעַוְעָן יְסִ-טוּבְּדִיבָּרָן, וּוּעַן אֵיךְ
זָאַל קְיָוִן מוֹרָא נִיט הַאֲבָעָן, וּוּאַלְט אֵיךְ גַּעַזְאָגָט — עַכְתָּ אַיְ
דִּישְׁלִיךְ.

נְלִיְיךְ נָאָךְ דָעַר אַפְּעַרְאַצְיָע הַאָט זַיְד דָאַס אַכְטַ-תָּאָגָג קִינְד
שְׁרַעְקְלִיךְ צּוּשְׁרִיעָן, אֵיךְ הַאֲבָב זַיְד צּוֹגְעַרְקָט נַאֲחָעָנְטָן צָוְם בַּעַלְ-
כְּרִית הַעֲרָעָן פָּוּן אַיְחָם אַ שְׂטִיכְלָעָר פְּרַאַקְעָסָט. עַר אַבְּעָר הַאָט
גַּשְׁוִוְיָגָע אַן אַיְזָן עַרְנָסָט יוֹסְ-טוּבְּדִיבָּרָן גַּעַשְׁתָּאָגָע אַן אַכְטָוָנָג
גַּעַנְעָבָעָן אַוְיָאָרְקָעָר, וּוּאַס הַאֲבָעָן דָאַס קִינְד צּוֹגְעַנוּמוּן
פָּוּן סְנָדָק אַן אַיְבְּעַרְגְּנַעְטָאָגָע צַוְּ דָעַר קִינְפְּעַטְאָרִין.

אַכְדָּעָם הַאָט מַעַן גַּעַנוּמוּן צַוְּ בִּיסְלָעָר בְּרַאַנְפָעָן, אַ פָּאָר
חַסְדִּיּוּשׁ וּוֹנְגָע לְיִוּט, שְׁכָנִים פָּוּן זְלָבָעָן הַוִּוִּת, הַאֲבָעָן גַּעַנוּמוּן
זַיְנָגָע אַ פְּרַעְהָולְכָס, דָעַר בַּעַלְ-בְּרִית, דָעַר פ. פ. סְ-זִינִיס, הַאָט
שְׁטִיל אַוְתְּנַטְּעַרְגָּעָה אַלְטָעָן אַן זַיְן פְּנִים הַאָט גַּעַשְׁטָרָאָהָלָט...

אייך בין געועסען, האב צונגעט, צונעהרט און און מה
האט פון מיר חוזק געמאכט זייןע און אלטער פרצעזע.
— אידען אסימילרען זיך... דאס איז א פאקט!
— יא, א פאקט, א פאקט! — האב אויך און געדאנק
צורייש חזוק'דיג געשמייכעלט.

אין דריי וואכען אָרוּם אַיזְוָן דָּעֵר פֿ. פֿ. סֿדֿנֿי וּוִידֿעָר צֿוּ
מיר געסומען.
— אייך וואלט אייך געבעטען אַטְוּבָה... מאָרגֿעָן מאָך אייך
אַפְּדוֹן-הַבָּן... אַבְּכוֹרָן טֻמֶּת צְוָנָהּן, מִיר וּוּלְעָן גַּעַמְעָן
צֿוּ בִּיסְלָעָךְ בְּרָאָגָעָן.
— נו, ברודער, דאס איז שווין צוֹפִיעַל... — האב אויך
גענטפערט — אָזָא אַסְיְמִילָאַטָּאָר בֵּין אייך שווין ניט...
ער איז אָוּשָׁק אַפְּרָעָטָעָר...

אַיִלְתָּה אֶלְמָן:

7	דער ליגען —
13	איין זומער מאנטעל —
19	די קאלטער האנד —
25	פער' משכנת זיך אליען —
47	דער מאָדרנער —
52	די ברידער —
60	שטיילע טרייט —
67	די צייגוינערין —
78	אַחֲן לְיַעַבּ —
83	פָּלָאָמָעָם —
90	איין גָּס —
94	דער קָאָרָעָקְטָאָר —
100	דער וְשִׁילֻעַת —
108	קרובִים —
116	דער הונט —
126	אַגְּנַעַץ נַאֲכַט —
142	עס פְּלָאָנָט —
146	דָּאָס אַיִנְטָעֵלְיגְּעַנְטָעֵ חֹווּ —
150	די פָּעָרָנוּמָעָן גָּסְעָן —
154	די פָּעָרָצְוּוּפְּלָוָג —
157	אַחֲן אָן אַדְרָעָם —
161	מעָן קוּיפְּטָ גַּוְת —
166	די מְלָכָה —
174	אוֹיפְּן דְּרוֹגָעָם גַּרְאָז —

183	—	דער נייגעבעוירענען
192	—	דער סוד
200	—	דער פֿעַבְּרַעַטְּרָעַר
213	—	די נײַע שָׁאַלָּה
223	—	שְׁלִיפָּעַם
228	—	דער באָקָאַטְּרָמְעָר
234	—	חֶבְרוֹם
243	—	מיין מאַמע
247	—	דער פֿ. פֿ. סְנִיק